

ปัญหาการบังคับใช้พระราชบัญญัติโรงแรม พ.ศ. 2547:

ศึกษากรณีโรงแรมในจังหวัดเชียงราย

นายพิชัย เชื้อนเพชร

การศึกษาค้นคว้าอิสระนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต

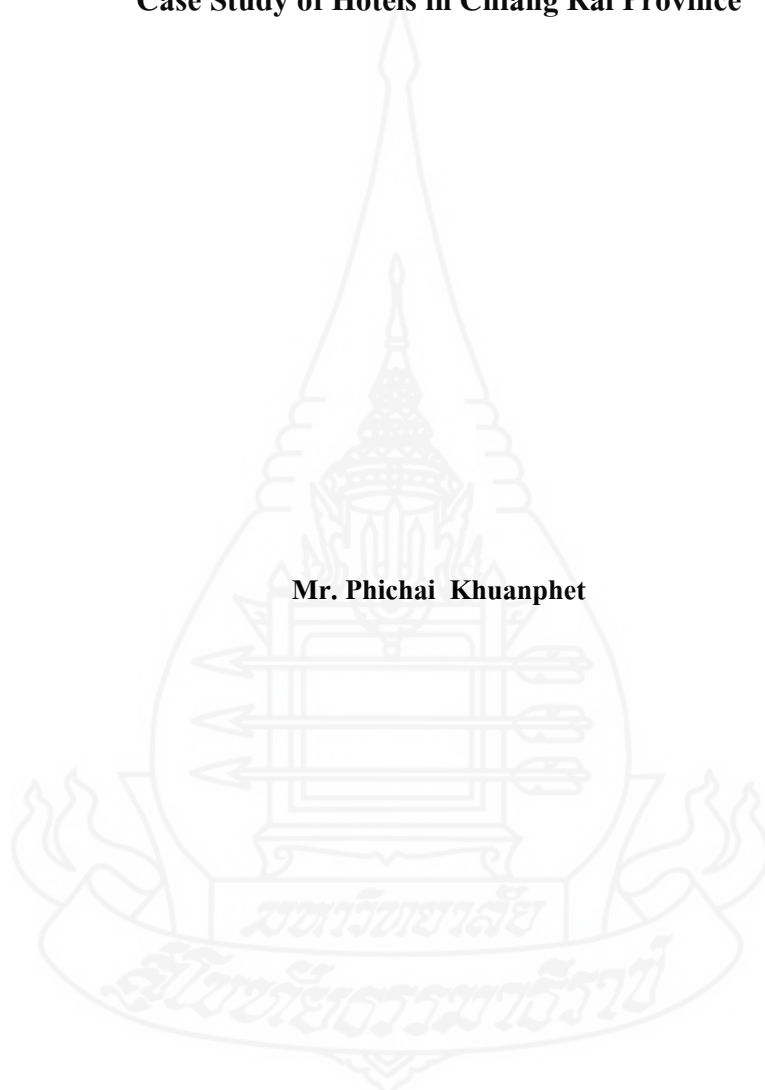
วิชาเอกกฎหมายมหาชน สาขาวิชานิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

พ.ศ. 2560

Enforcement Problem of Hotel Act B.E. 2547 (2004):

Case Study of Hotels in Chiang Rai Province

Mr. Phichai Khuanphet

An Independent Study Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements for

the Degree of Master of Laws in Public Law

School of Law

Sukhothai Thammathirat Open University

2017

หัวข้อการศึกษาค้นคว้าอิสระ ปัญหาการบังคับใช้พระราชบัญญัติโรงแรม พ.ศ. 2547:
ศึกษากรณี โรงแรมในจังหวัดเชียงราย
ชื่อและนามสกุล นายพิชัย เจ็อนเพ็ชร
วิชาเอก กฎหมายมหาชน
สาขาวิชา นิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
อาจารย์ที่ปรึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จิราพร สุทัศน์กิตรระ

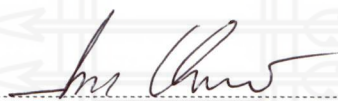
การศึกษาค้นคว้าอิสระนี้ ได้รับความเห็นชอบให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรระดับปริญญาโท เมื่อวันที่ 15 สิงหาคม 2561

คณะกรรมการสอบการศึกษาค้นคว้าอิสระ

ประธานกรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จิราพร สุทัศน์กิตรระ)

กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ลาวัลย์ หอนพรัตน์)

(รองศาสตราจารย์ ดร.ภาณุมาศ ชัดเงางาม)

ประธานกรรมการประจำสาขาวิชานิติศาสตร์

ชื่อการศึกษา คั่นคว่าอิสระ ปัญหาการบังคับใช้พระราชบัญญัติโรงแรม พ.ศ. 2547:

ศึกษากรณี โรงแรมในจังหวัดเชียงราย

ผู้ศึกษา นายพิชัย เชื้อนเพ็ชร รหัสนักศึกษา 2574000671 ปริญญา นิติศาสตรมหาบัณฑิต

อาจารย์ที่ปรึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จิราพร สุทันนิตระ ปีการศึกษา 2560

บทคัดย่อ

การศึกษาคั่นคว่าอิสระนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาแนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับดุลพินิจ ฝ่ายปกครอง ความเป็นมาและวิวัฒนาการของกฎหมายโรงแรมของไทย ตลอดจนปัญหาและอุปสรรคของพระราชบัญญัติโรงแรม พ.ศ. 2545 ที่มีผลต่อการใช้ดุลพินิจทางปกครองของนายทะเบียน รวมถึงแนวทางการพัฒนาและปรับปรุงแก้ไขพระราชบัญญัติโรงแรม พ.ศ. 2547 เกี่ยวกับขั้นตอนการใช้ดุลพินิจทางปกครองของนายทะเบียนเพื่อเป็นกลไกส่งเสริมและเสนอแนวทางการพัฒนากระบวนการขออนุญาตประกอบธุรกิจโรงแรมให้เป็นอย่างมีประสิทธิภาพและสอดคล้องกับเจตนารมณ์ของกฎหมาย

การศึกษาคั่นคว่าอิสระนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพด้วยวิธีการวิจัยเอกสาร โดยรวบรวมข้อมูลจากเอกสารต่างๆ ที่เกี่ยวข้องทั้งหมด ไม่ว่าจะเป็นตัวบทกฎหมาย ตำรา บทความ วิทยานิพนธ์ สารนิพนธ์ งานวิจัย และข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ต่าง ๆ ทั้งภาษาไทย และภาษาต่างประเทศ เพื่อนำเสนอแนวทางการปรับปรุง และพัฒนากฎหมาย

ผลการศึกษา พบว่าพระราชบัญญัติโรงแรม พ.ศ. 2547 เป็นกฎหมายที่ใช้มานาน มีบทบัญญัติหลายมาตราที่ไม่เหมาะสมกับการบังคับใช้ในปัจจุบัน เกิดปัญหาการบังคับใช้ ได้แก่ ปัญหาความไม่ชัดเจนของบทบัญญัติในการใช้ถ้อยคำที่มีความหมายไม่เฉพาะเจาะจง ปัญหาการใช้ดุลพินิจทางปกครองจากการที่กฎหมายเปิดโอกาสให้ผู้ประกอบธุรกิจโรงแรมสามารถดำเนินการก่อสร้างอาคาร โรงแรมได้ก่อนที่จะมีการยื่นคำขออนุญาตต่อนายทะเบียนส่งผลให้นายทะเบียนไม่มีโอกาสใช้ดุลพินิจเบื้องต้นเพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบแบบแปลน แผนผัง และรายการของโรงแรมก่อนที่จะมีการก่อสร้างว่าเป็นไปตามเงื่อนไขที่กฎหมายกำหนดหรือไม่ และปัญหาด้านสภาพแวดล้อมในลักษณะช่องว่างทางกฎหมายทำให้เกิดการหลีกเลี่ยงกฎหมายขึ้น

คำสำคัญ ดุลพินิจทางปกครอง

Independent Study title: Enforcement Problem of Hotel Act B.E. 2547 (2004):
Case Study of Hotels in Chiang Rai Province

Author: Mr. Phichai Khuanphet; **ID:** 2574000671; **Degree:** Master of Laws;

Independent Study advisor: Dr. Jiraporn Sudhankitra, Associate Professor;

Academic year: 2017

Abstract

The objective of this independent study is to study the concept and theory relating to the administrative discretion, background and evolution of the regulation with regards to hotels in Thailand; the the exercise of the administrative discretion of the registrar under the Hotel Act B.E. 2545 (2002) , and propose guidelines for amendments of Hotel Act B.E. 2547 (2002) regarding the procedure of the exercise of administrative discretion of the registrar so as to make it more effective and consistent with the spirit of law.

This independent study is qualitative Research using documentary method. Data was collected from all relevant documents i.e. provisions of law, textbooks, thesis, independent studies, researches, and electronic data both in Thai and foreign languages t.

The findings indicated that the Hotel Act B.E. 2547 (2002) has been in force gfor a long time, with a number of unclear legal provisions that could result in difficulties in enforcement at present; administrative discretion to permit hotel business operators to construct hotel building prior to submission of permission request to the registrar inhibit the registrar's opportunity to exercise his/her primary discretion for consideration and consent on drawing plan, layout and particulars of the hotel prior to construction whether the conditions prescribed by law were complied; and environmental problem could result from inadequacy of the provisions.

Keywords: Administrative Discretion, Hotel Act B.E. 2547

กิตติกรรมประกาศ

การศึกษาค้นคว้าอิสระฉบับนี้สำเร็จบริบูรณ์ขึ้นมาได้เพราะผู้เขียนได้รับความเมตตาอนุเคราะห์จากอาจารย์ ดร. จิราพร สุทันกิตระ ที่กรุณาได้รับเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาให้แก่ผู้เขียน รวมทั้งแนะนำและถ่ายทอดข้อคิดในเรื่องอำนาจดุลพินิจในระบบกฎหมายปกครอง แนวคิดทฤษฎีประโยชน์สาธารณะ ขอร่าบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ลาวัลย์ หอนพรัตน์ ประธานสอบการศึกษาค้นคว้าอิสระ และผู้ช่วยศาสตราจารย์กฤติธิดา เกิดลาภผล กรรมการสอบ ซึ่งผู้เขียนได้มีโอกาสรับการถ่ายทอดความรู้ในทางกฎหมายมหาชนมาตั้งแต่ครั้งศึกษาในหลักสูตรนิติศาสตรมหาบัณฑิต และขอขอบคุณคณาจารย์สาขานิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราชทุกท่าน รวมทั้งผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการศึกษาค้นคว้าอิสระครั้งนี้ทุกท่าน ที่กรุณาให้การสนับสนุนช่วยเหลือ และให้กำลังใจตลอดมา

พิชัย เชื้อนเพ็ชร

สิงหาคม 2561

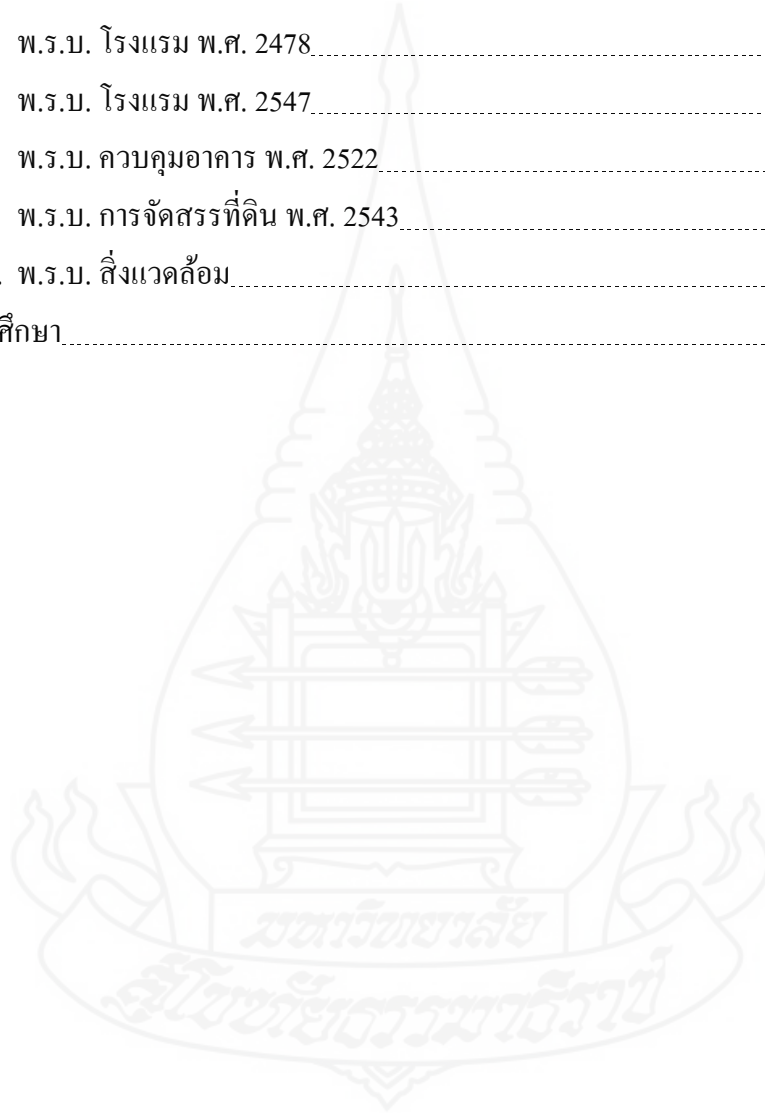

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญภาพ.....	ฅ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	13
ขอบเขตของการวิจัย.....	14
สมมติฐานของการวิจัย.....	14
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	14
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	15
บทที่ 2 แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวเนื่องกับการบังคับใช้กฎหมายโรงแรม.....	16
แนวคิดทฤษฎี.....	16
ดุลพินิจฝ่ายปกครอง.....	16
แนวคิดเกี่ยวกับกฎหมายโรงแรมของไทย.....	46
แนวความคิด และหลักการ การขออนุญาตตามกฎหมายอื่น.....	54
บทที่ 3 สาระสำคัญของกฎหมายโรงแรมไทย และกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง.....	58
สาระสำคัญของพระราชบัญญัติโรงแรม พุทธศักราช 2478.....	60
สาระสำคัญของพระราชบัญญัติโรงแรม พุทธศักราช 2547.....	64
กฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้องกับการประกอบธุรกิจโรงแรม.....	74
บทที่ 4 วิเคราะห์สภาพปัญหาและข้อจำกัดของกฎหมายโรงแรมไทย.....	78
ปัญหาความไม่ชัดเจนของบทบัญญัติ.....	78
บทที่ 5 บทสรุปและข้อเสนอแนะ.....	86
สรุปการวิจัย.....	86
ข้อเสนอแนะ.....	88

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บรรณานุกรม.....	92
ภาคผนวก.....	96
ก พ.ร.บ. โรงแรม พ.ศ. 2478.....	97
ข พ.ร.บ. โรงแรม พ.ศ. 2547.....	106
ค พ.ร.บ. ควบคุมอาคาร พ.ศ. 2522.....	127
ง พ.ร.บ. การจัดสรรที่ดิน พ.ศ. 2543.....	171
จ พ.ร.บ. สิ่งแวดล้อม.....	194
ประวัติผู้ศึกษา.....	242

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพที่ 3.1 แผนผังแสดงขั้นตอนการขออนุญาตสร้าง โรงแรมและการขออนุญาต เปิดโรงแรมตามพระราชบัญญัติโรงแรม พุทธศักราช 2478.....	63
ภาพที่ 3.2 แผนผังแสดงขั้นตอนการขออนุญาตสร้าง โรงแรมและการขออนุญาตเปิด โรงแรม ตามพระราชบัญญัติโรงแรม พ.ศ. 2547.....	73

บทที่ 1

บทนำ

1. ความเป็นมา และความสำคัญของปัญหา

ธุรกิจโรงแรม เป็นธุรกิจบริการด้านที่พักแรมที่มีความสำคัญอย่างมากในอุตสาหกรรมท่องเที่ยวของไทย โดยเป็นอุตสาหกรรมที่สร้างรายได้ให้กับประเทศในลำดับต้นๆ ซึ่งจากข้อมูลของศูนย์วิจัยกสิกรไทย คาดการณ์ว่า ปี พ.ศ. 2559 ทิศทางของผู้ประกอบการธุรกิจโรงแรมรายใหญ่ รุกขยายธุรกิจไปยังต่างจังหวัดมากขึ้น ส่งผลให้การลงทุนธุรกิจโรงแรมในต่างจังหวัดขยายตัว จะมีเม็ดเงินสะพัดสู่ธุรกิจโรงแรมประมาณ 537,000 - 544,000 ล้านบาท เดบิตร้อยละ 4.7 - 6.0 จากปี พ.ศ. 2558¹ นั้นหมายความว่า จะมีการก่อสร้างโรงแรมและขออนุญาตประกอบธุรกิจโรงแรมเกิดขึ้นอีกจำนวนมาก

การขออนุญาตประกอบธุรกิจโรงแรม เกี่ยวข้องกับกฎหมายหลายฉบับ อาทิ พระราชบัญญัติโรงแรม พ.ศ. 2547 พระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. 2522 พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2535 พระราชบัญญัติการอำนวยความสะดวกในการพิจารณาอนุญาตของทางราชการ พ.ศ. 2559 เป็นต้น ซึ่งล้วนแต่เป็นกฎหมายที่เกี่ยวกับความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชนหรือสภาพแวดล้อม โดยเฉพาะพระราชบัญญัติโรงแรม พ.ศ. 2547 ซึ่งเป็นกฎหมายที่คณะรัฐมนตรีได้เสนอต่อสภาผู้แทนราษฎร ในคราวประชุม ครั้งที่ 16 วันที่ 3 เมษายน 2545 โดยให้เหตุผลสำคัญประการหนึ่ง คือ เพื่อปรับปรุงพระราชบัญญัติโรงแรม พุทธศักราช 2478 เพราะมีอุปสรรคในการส่งเสริมและพัฒนาอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว ประกอบกับผู้ประกอบธุรกิจที่พักหลายประเภทยังประสบปัญหาในการขอรับใบอนุญาตประกอบธุรกิจโรงแรม เนื่องจากติดขัดในกฎเกณฑ์ที่เข้มงวดเกินไป กล่าวคือ ทำให้ที่พักบางประเภทไม่สามารถผ่านกฎเกณฑ์ที่พระราชบัญญัติโรงแรม พุทธศักราช 2478 วางไว้ได้ ซึ่งสอดคล้องกับเจตนารมณ์ในการประกาศใช้พระราชบัญญัติโรงแรม พ.ศ. 2547 คือ เนื่องจากพระราชบัญญัติโรงแรม พุทธศักราช 2478 ได้ใช้บังคับมาเป็นเวลานาน และมีบทบัญญัติที่ไม่เหมาะสมกับสภาพการณ์ในปัจจุบัน ซึ่งสภาพเศรษฐกิจและการประกอบธุรกิจโรงแรมได้พัฒนาและขยายตัวมากขึ้น แต่จากการศึกษาพระราชบัญญัติโรงแรม พ.ศ. 2547 พบว่า

¹ ศูนย์วิจัยกสิกรไทย, *บริการทวิเคราะห์ทางเศรษฐกิจ*, กันยายน 2559, จาก

มีการกำหนดหลักเกณฑ์ และเงื่อนไขเกี่ยวกับสถานที่ตั้ง ขนาด ลักษณะ สิ่งอำนวยความสะดวกหรือมาตรฐานการประกอบธุรกิจของโรงแรม ตลอดจนคุณสมบัติของผู้ขอรับใบอนุญาตประกอบธุรกิจโรงแรมตามมาตรา 13² ประกอบกฎกระทรวงกำหนดประเภทและหลักเกณฑ์การประกอบธุรกิจโรงแรม พ.ศ. 2551 และมาตรา 16³ อาทิ สถานที่ตั้งของโรงแรมต้องตั้งอยู่ใน “ทำเลที่เหมาะสม” เส้นทางเข้าออกโรงแรมต้อง “ไม่เกิดปัญหาด้านการจราจร” ต้องไม่ตั้งอยู่ในบริเวณ หรือ “ใกล้เคียง”

² มาตรา 13 พระราชบัญญัติโรงแรม พ.ศ.2547 บัญญัติว่า “เพื่อประโยชน์ในการกำหนดและควบคุมมาตรฐานของโรงแรม ส่งเสริมการประกอบธุรกิจโรงแรม และส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม ความมั่นคง แข็งแรง สุขลักษณะหรือความปลอดภัยของ โรงแรม รัฐมนตรีโดยคำแนะนำของคณะกรรมการมีอำนาจออกกฎกระทรวงกำหนดประเภทของโรงแรม และกำหนดหลักเกณฑ์และเงื่อนไขเกี่ยวกับสถานที่ตั้ง ขนาด ลักษณะ สิ่งอำนวยความสะดวก หรือมาตรฐานการประกอบธุรกิจของ โรงแรม ทั้งนี้เงื่อนไขดังกล่าว ให้รวมถึงการห้ามประกอบกิจการอื่นใดในโรงแรมด้วย

กฎกระทรวงตามวรรคหนึ่ง รัฐมนตรีจะกำหนดหลักเกณฑ์และเงื่อนไขเกี่ยวกับสถานที่ตั้ง ขนาด ลักษณะ สิ่งอำนวยความสะดวก และมาตรฐานการประกอบธุรกิจของ โรงแรมแต่ละประเภทให้แตกต่างกันก็ได้ ทั้งนี้ โดยคำนึงถึงลักษณะของท้องที่ที่โรงแรมตั้งอยู่หรือความจำเป็นในการควบคุมดูแลโรงแรมในแต่ละประเภท หรือความเหมาะสมกับลักษณะของ โรงแรมแต่ละประเภท”

ถ้าผู้ขอรับใบอนุญาตเป็นห้างหุ้นส่วนหรือนิติบุคคล ผู้เป็นหุ้นส่วนผู้จัดการ ผู้จัดการหรือผู้แทนของนิติบุคคลนั้น ต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามวรรคหนึ่ง และต้องไม่เคยเป็นหุ้นส่วนผู้จัดการ ผู้จัดการ หรือผู้แทนของนิติบุคคลที่เคยถูกเพิกถอนใบอนุญาตตาม (8)”

(6) ไม่เคยต้องคำพิพากษาถึงที่สุดว่าเป็นผู้กระทำความผิด ในความผิดเกี่ยวกับเพศตามประมวลกฎหมายอาญา ความผิด ตามกฎหมายเกี่ยวกับยาเสพติด ความผิดตามกฎหมายว่าด้วยมาตรการในการป้องกันและปราบปรามการค้า หญิง และเด็ก หรือความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการค้าประเวณี

(7) ไม่เป็นผู้อยู่ในระหว่างถูกสั่งพักใช้ใบอนุญาต

(8) ไม่เคยถูกเพิกถอนใบอนุญาต หรือเคยถูกเพิกถอนใบอนุญาตโดยเหตุอื่นที่มีโทษเหตุตาม (6) แต่เวลาได้ล่วงพ้นมาแล้วไม่น้อยกว่าสามปี

³ มาตรา 16 พระราชบัญญัติโรงแรม พ.ศ.2547 บัญญัติว่า “ผู้ขอรับใบอนุญาต ต้องมีคุณสมบัติ และไม่มีลักษณะต้องห้าม ดังต่อไปนี้

(1) มีอายุไม่ต่ำกว่ายี่สิบปีบริบูรณ์

(2) มีภูมิลำเนาหรือถิ่นที่อยู่ในราชอาณาจักรไทย

(3) ไม่เป็นบุคคลล้มละลาย

(4) ไม่เป็นคนไร้ความสามารถหรือคนเสมือนไร้ความสามารถ

(5) ไม่เคยได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่เป็นโทษสำหรับความผิดที่ได้กระทำโดยประมาท หรือความผิดลหุโทษ

กับโบราณสถาน ศาสนสถานหรือสถานอันเป็นที่เคารพในทางศาสนา สถานที่จอดรถของโรงแรมที่อยู่ติดห้องพัก “ต้องไม่มีลักษณะมิดชิด” และต้องสามารถมองเห็นรถที่จอดอยู่ได้ตลอดเวลา เป็นต้น ถ้อยคำตามตัวอย่างข้างต้น เป็นถ้อยคำที่กฎหมายให้อำนาจดุลพินิจแก่ นายทะเบียนหรือฝ่ายปกครองในการปรับใช้กฎหมาย เพื่อให้สอดคล้องกับข้อเท็จจริงและเจตนารมณ์ของกฎหมาย แต่เมื่อพิจารณาจากถ้อยคำที่บัญญัติเป็นข้อเท็จจริงอันเป็นองค์ประกอบส่วนเหตุดังกล่าว จะพบว่า เป็นถ้อยคำที่มีความหมายไม่เจาะจง หรือเป็นถ้อยคำที่แสดงออกซึ่งความคิดเกี่ยวกับคุณค่าบางอย่าง บางประการ และบางคำเช่น “ทำเลที่เหมาะสม” เป็นข้อความที่ต้องนำมาตีแผ่ให้ความพิเศษทางวิชาการหรือทางความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน โดยนายทะเบียนต้องประเมินคุณค่านั้น และผู้ประเมินแต่ละคน อาจมีความเห็นที่แตกต่างกันออกไป ได้ว่าข้อเท็จจริงใด อยู่ในความหมายของถ้อยคำเหล่านั้นหรือไม่ ดังนั้น การใช้ดุลพินิจของนายทะเบียนหรือการกระทำของฝ่ายปกครอง จึงต้องมีการควบคุม และตรวจสอบ ทั้งจากองค์กรภายในของฝ่ายปกครองและองค์กรภายนอกฝ่ายปกครอง ตลอดถึงฝ่ายนิติบัญญัติ หรือฝ่ายบริหารควรต้องวาง หรือมีกฎเกณฑ์ในการประเมินความหมายหรือมาตรฐานทั่วไปในการวินิจฉัยด้วย รวมทั้งการให้ภาคประชาสังคมเข้ามามีส่วนสนับสนุนนายทะเบียนในการใช้ดุลพินิจโดยผ่านกระบวนการประชาคม ทั้งนี้ เพื่อให้มีการใช้อำนาจเป็นไปอย่างพอสมควรแก่เหตุ มีความแน่นอนชัดเจนไม่เลือกปฏิบัติตามอำเภอใจ และคุ้มครองความเชื่อถือและความไว้วางใจ รวมทั้งเพื่อคุ้มครองประโยชน์สาธารณะด้วย

จากที่ได้กล่าวมาข้างต้น จะเห็นได้ว่าบทบัญญัติที่ให้อำนาจแก่นายทะเบียนในพระราชบัญญัติโรงแรม พ.ศ. 2547 เป็นถ้อยคำที่มีความหมายไม่เจาะจง หรือเป็นถ้อยคำที่แสดงออกซึ่งความคิดเกี่ยวกับคุณค่าบางอย่างบางประการ และเป็นข้อความที่ต้องนำมาตีแผ่ให้ความพิเศษทางวิชาการ หรือทางความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน และฝ่ายนิติบัญญัติหรือฝ่ายบริหารเอง ก็มีได้วาง หรือมีกฎเกณฑ์ในการประเมินความหมายหรือมาตรฐานทั่วไปในการวินิจฉัย ดังเช่นพระราชบัญญัติโรงแรม พุทธศักราช 2478 ที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย ผู้รักษาการตามพระราชบัญญัติโรงแรม พุทธศักราช 2478 ได้ออกคำสั่งกระทรวงมหาดไทย ที่ 387/2528 ลงวันที่ 23 กันยายน 2528 วางระเบียบปฏิบัติเพื่อให้การใช้ดุลพินิจของนายทะเบียนแต่ละพื้นที่ ไม่เกิดความแตกต่างหรือเหลื่อมล้ำกัน เช่น การกำหนดสถานที่ตั้งของโรงแรมต้องไม่อยู่ใกล้สถานที่ราชการ, สถานที่สำหรับปฏิบัติพิธีกรรมทางศาสนา ฯลฯ ในรัศมี 100 เมตร, สถานที่จอดรถต้องอยู่แยกส่วนออกจากบริเวณห้องพักไม่ให้ปะปนกัน ในขณะที่พระราชบัญญัติโรงแรม พ.ศ. 2547 มีการวางหรือมีกฎเกณฑ์ในการประเมินความหมายหรือมาตรฐานทั่วไปในการวินิจฉัยเช่นกัน แต่ก็ยังเป็นถ้อยคำที่มีความหมายไม่เจาะจง จึงเป็นปัญหาสำคัญทางกฎหมายที่ทำให้ขั้นตอนในการให้ลักษณะกฎหมายแก่ข้อเท็จจริงของนายทะเบียนแต่ละพื้นที่ที่มีความเห็นที่แตกต่างกัน ทั้งที่ข้อเท็จจริงเหมือน

หรือคล้ายกัน โดยผู้เขียนขอหยิบยกประเด็นปัญหาที่เกิดขึ้นภายหลังการประกาศใช้บังคับพระราชบัญญัติโรงแรม พ.ศ. 2547 ทั้งที่เกิดขึ้นในจังหวัดต่างๆ และในพื้นที่จังหวัดเชียงราย ดังนี้

1.1 การที่กฎหมายเปิดโอกาสให้ผู้ยื่นคำขอประกอบธุรกิจโรงแรม ดำเนินการก่อสร้างอาคารโรงแรมได้ก่อนที่จะมีการยื่นคำขออนุญาตต่อนายทะเบียน ทำให้นายทะเบียนไม่มีโอกาสใช้ดุลพินิจเบื้องต้น เพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบแบบแปลน แผนผัง และรายการของโรงแรมก่อนที่จะมีการก่อสร้างว่าเป็นไปตามเงื่อนไขที่กำหนดตามมาตรา 13 แห่งพระราชบัญญัติโรงแรม พ.ศ. 2547 ประกอบกฎกระทรวงกำหนดประเภทและหลักเกณฑ์การประกอบธุรกิจโรงแรม พ.ศ. 2551 ข้อ 3⁴ หรือไม่ เช่น ทำเลที่ตั้งไม่เป็นอันตรายต่อสุขภาพและอนามัยของผู้พักไม่อยู่ใกล้เคียงกับโบราณสถาน ศาสนสถานหรือสถานอันเป็นที่เคารพในทางศาสนา หรือสถานที่อื่นใดอันจะทำให้เกิดทัศนียภาพที่ไม่เหมาะสมหรือขัดต่อขนบธรรมเนียมประเพณีและวัฒนธรรมท้องถิ่น, สถานที่จอดรถของโรงแรมที่อยู่ติดห้องพักต้องไม่มีลักษณะมิดชิด และต้องสามารถมองเห็นรถที่จอดอยู่ได้ตลอดเวลา, เส้นทางเข้าออกโรงแรมต้องไม่เกิดปัญหาด้านการจราจร เป็นต้น แม้การก่อสร้างอาคารโรงแรมจะได้รับอนุญาตจากเจ้าพนักงานท้องถิ่นตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุมอาคารแล้วก็ตาม แต่ตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุมอาคาร ก็มีได้มีบทบัญญัติกำหนดหลักเกณฑ์เงื่อนไขให้สอดคล้องกับกฎหมายว่าด้วยการโรงแรมแต่อย่างใด กล่าวคือ แม้ตามมาตรา 8⁵ แห่งพระราชบัญญัติควบคุม

⁴ กฎกระทรวงกำหนดประเภทและหลักเกณฑ์การประกอบธุรกิจโรงแรม พ.ศ. 2551 ข้อ 3 บัญญัติว่า “สถานที่ตั้งของโรงแรมต้องมีลักษณะ ดังต่อไปนี้

- (1) ตั้งอยู่ในทำเลที่เหมาะสม ไม่เป็นอันตรายต่อสุขภาพและอนามัยของผู้พักและมีการคมนาคมสะดวกและปลอดภัย
- (2) เส้นทางเข้าออกโรงแรมต้องไม่ก่อให้เกิดปัญหาด้านการจราจร
- (3) ในกรณีที่ใช้พื้นที่ประกอบธุรกิจโรงแรมในอาคารเดียวกันกับการประกอบกิจการอื่นต้องแบ่งสถานที่ให้ชัดเจนและการประกอบกิจการอื่นต้องไม่ส่งผลกระทบต่อความปลอดภัยของโรงแรม
- (4) ไม่ตั้งอยู่ในบริเวณหรือใกล้เคียงกับโบราณสถาน ศาสนสถานหรือสถาน อันเป็นที่เคารพในทางศาสนา หรือสถานที่อื่นใดอันจะทำให้เกิดทัศนียภาพที่ไม่เหมาะสม กระทบต่อความมั่นคงและการดำรงอยู่ของสถานที่ดังกล่าว หรือจะทำให้ขัดต่อขนบธรรมเนียมประเพณีและวัฒนธรรมท้องถิ่น”

⁵ มาตรา 8 พระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. 2522 บัญญัติว่า “เพื่อประโยชน์แห่งความมั่นคงแข็งแรง ความปลอดภัย การป้องกันอัคคีภัย การสาธารณสุข การรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม การผังเมือง การสถาปัตยกรรม และการอำนวยความสะดวกแก่การจราจร ตลอดจนการอื่นที่จำเป็น เพื่อปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้ ให้รัฐมนตรีโดยคำแนะนำของคณะกรรมการควบคุมอาคารมีอำนาจออกกฎกระทรวงกำหนด

- (1) ประเภท ลักษณะ แบบ รูปทรง สัดส่วน ขนาด เนื้อที่ และที่ตั้งของอาคาร
- (2) การรับน้ำหนัก ความต้านทาน ความคงทน ตลอดจนลักษณะ และคุณสมบัติของวัสดุที่ใช้
- (3) การรับน้ำหนัก ความต้านทาน ความคงทนของอาคาร และพื้นดินที่รองรับอาคาร

อาคาร พ.ศ. 2522 กำหนดให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย ผู้รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ โดยคำแนะนำของคณะกรรมการควบคุมอาคาร ออกกฎกระทรวงกำหนดที่ตั้งของอาคาร, พื้นที่ หรือสิ่งที่สร้างขึ้น เพื่อใช้เป็นที่จอดรถ แต่จากการศึกษากฎกระทรวงที่ออกตามความในมาตรา 8 แห่งพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. 2522 กลับไม่พบว่ามีข้อกำหนดข้อห้ามมิให้ทำการก่อสร้างอาคารโดยเฉพาะอาคารโรงแรมใกล้เคียงกับโบราณสถาน ศาสนสถานหรือสถานอันเป็นที่เคารพในทางศาสนา ดังนั้น หากมีผู้ขออนุญาตก่อสร้างอาคาร โรงแรมในพื้นที่ที่ติดหรือใกล้กับวัด หรือมัสยิด หรือโบสถ์ โดยตัวอาคาร โรงแรมมีลักษณะ แบบ รูปทรง สัดส่วน ขนาด เนื้อที่ เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่กฎกระทรวงกำหนด เจ้าพนักงานท้องถิ่น ผู้มีอำนาจออกใบอนุญาตตามพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. 2522 ก็ไม่มีเหตุตามกฎหมายที่จะไม่อนุญาตให้ผู้ยื่นคำขอทำการก่อสร้างอาคาร โรงแรมได้ เพราะไม่มีข้อห้ามเกี่ยวกับที่ตั้งอาคารไม่ให้ใกล้เคียงกับโบราณสถาน ศาสนสถาน หรือสถานอันเป็นที่เคารพในทางศาสนาไว้ หรือกรณีการขออนุญาตก่อสร้างอาคาร โรงแรมที่ตั้งอยู่บริเวณถนนที่มีการจราจรติดขัดตลอดเวลา หรือการขออนุญาตก่อสร้างอาคาร โรงแรมที่มีโรงจอด

-
- (4) แบบและวิธีการเกี่ยวกับการติดตั้งระบบประปา ก๊าซ ไฟฟ้า เครื่องกล ความปลอดภัยเกี่ยวกับอัคคีภัยหรือภัยพิบัติอย่างอื่น และการป้องกันอันตรายเมื่อมีเหตุฉุกเฉินวุ่นวาย
 - (5) แบบและจำนวนของห้องน้ำและห้องส้วม
 - (6) ระบบการจัดการเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมของอาคาร เช่น ระบบการจัดการแสงสว่าง การระบายอากาศ การปรับอากาศ การฟอกอากาศ การระบายน้ำ การบำบัดน้ำเสีย และการกำจัดขยะมูลฝอย และสิ่งปฏิกูล
 - (7) ลักษณะ ระดับ ความสูง เนื้อที่ของที่ว่างภายนอกอาคาร หรือแนวอาคาร
 - (8) ระยะหรือระดับระหว่างอาคารกับอาคารหรือเขตที่ดินของผู้อื่น หรือระหว่างอาคารกับถนน ตรอก ซอย ทางเท้าทาง หรือที่สาธารณะ
 - (9) พื้นที่หรือสิ่งที่สร้างขึ้นเพื่อใช้เป็นที่จอดรถ ที่กั๊บลรต และทางเข้าออกของรถสำหรับอาคารบางชนิด หรือบางประเภท ตลอดจนลักษณะและขนาดของพื้นที่หรือสิ่งที่สร้างขึ้นดังกล่าว
 - (10) บริเวณห้ามก่อสร้าง คัดแปลง รื้อถอน เคลื่อนย้าย และใช้หรือเปลี่ยนแปลงการใช้อาคารชนิดใดหรือประเภทใด
 - (11) หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการก่อสร้าง คัดแปลง รื้อถอน เคลื่อนย้าย ใช้หรือเปลี่ยนแปลงใช้อาคาร
 - (12) หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการขออนุญาต การอนุญาต การต่ออายุใบอนุญาต การโอนใบอนุญาตการออกใบรับรอง และการออกใบแทนตามพระราชบัญญัตินี้
 - (13) หน้าที่และความรับผิดชอบของผู้ออกแบบ ผู้ควบคุมงาน ผู้ดำเนินการผู้ครอบครองอาคาร และเจ้าของอาคาร
 - (14) คุณสมบัติเฉพาะและลักษณะต้องห้ามของผู้ตรวจสอบ ตลอดจนหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการขอขึ้นทะเบียน และการเพิกถอนการขึ้นทะเบียนเป็นผู้ตรวจสอบฯ”

รถติดห้องพักแบบมิดชิด เจ้าพนักงานท้องถิ่น ก็ไม่มีเหตุตามกฎหมายที่จะไม่อนุญาตเช่นเดียวกัน ก็เพราะเหตุที่เงื่อนไขที่กำหนดตามมาตรา 13 แห่งพระราชบัญญัติโรงแรม พ.ศ. 2547 ประกอบกฎกระทรวงกำหนดประเภทและหลักเกณฑ์การประกอบธุรกิจโรงแรม พ.ศ. 2551 ข้อ 3 มิได้เป็นเงื่อนไขที่กำหนดไว้ตามพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. 2522 ตัวอย่างของปัญหาที่เกิดขึ้นจากการบัญญัติถ้อยคำในลักษณะไม่เฉพาะเจาะจงของพระราชบัญญัติโรงแรม พ.ศ. 2547 พบได้ดังนี้

1.1.1 กรณีการขออนุญาตประกอบธุรกิจโรงแรมเพิ่มสุขอินน์ จังหวัดราชบุรี เมื่อปี พ.ศ. 2552 กรณีที่นายทะเบียนโรงแรมจังหวัดราชบุรี ได้รับคำขอใบอนุญาตประกอบธุรกิจโรงแรมตามประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่องหลักเกณฑ์และวิธีการในการพิจารณาการขออนุญาตและการออกใบอนุญาตให้ประกอบธุรกิจโรงแรม ลงวันที่ 14 ตุลาคม 2552 และได้แจ้งให้คณะกรรมการถ่วงดุลตามคำสั่งกระทรวงมหาดไทย ที่ 190/2551 เรื่อง การปฏิบัติตามพระราชบัญญัติโรงแรม พ.ศ. 2547 ลงวันที่ 23 มิถุนายน 2551 ไปดำเนินการตรวจสอบโรงแรมว่าเป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดตามกฎกระทรวงกำหนดประเภทและหลักเกณฑ์การประกอบธุรกิจโรงแรม พ.ศ. 2551 หรือไม่ แล้วมีความเห็นว่าสถานที่จอดรถยนต์มีลักษณะมิดชิด เพราะมีผนังคอนกรีตกั้นระหว่างที่จอดรถแต่ละห้อง สามารถมองเห็นรถยนต์ที่จอดได้เฉพาะเมื่อยืนอยู่ด้านหน้าของห้องพักเท่านั้น หากมองจากจุดอื่น จะไม่สามารถมองเห็นรถยนต์หรือสามารถมองเห็นได้บางส่วน จึงเห็นว่าที่จอดรถดังกล่าว ขัดกับเจตนารมณ์ของกฎกระทรวง กำหนดประเภทและหลักเกณฑ์การประกอบธุรกิจโรงแรม พ.ศ. 2551 ข้อ 8 ที่ระบุว่า “สถานที่จอดรถของโรงแรมที่อยู่ติดห้องพัก ต้องไม่มีลักษณะมิดชิด และต้องสามารถมองเห็นรถที่จอดอยู่ได้ตลอดเวลา” ซึ่งกรณีดังกล่าว กรรมการปกครองมีความเห็นว่ากฎกระทรวงกำหนดประเภทและหลักเกณฑ์การประกอบธุรกิจโรงแรม พ.ศ. 2551 ข้อ 8 ไม่ได้กำหนดหลักเกณฑ์ที่เจ้าพนักงานต้องอนุญาตในรายละเอียดว่าอย่างไร เพียงแต่กำหนดว่าที่จอดรถที่อยู่ติดห้องพัก ต้องไม่มีลักษณะมิดชิดและต้องสามารถมองเห็นรถที่จอดอยู่ได้ตลอดเวลา อาจมองเห็นด้านใดด้านหนึ่งของตัวรถก็ได้ ขึ้นอยู่กับสภาพข้อเท็จจริงเป็นรายๆ ไป ซึ่งกรรมการปกครองได้หารือไปยังสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา และคณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ 5) ได้มีความเห็น ตามบันทึกเรื่องเสร็จที่ 56 / 2553 ว่าการพิจารณาออกใบอนุญาตประกอบธุรกิจโรงแรมเป็นอำนาจของนายทะเบียนที่จะใช้ดุลพินิจพิจารณาว่าสถานที่จอดรถซึ่งอยู่ติดห้องพักของโรงแรมเป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดในข้อ 8 แห่งกฎกระทรวงที่ออกตามมาตรา 13 หรือไม่ โดยพิจารณาจากข้อเท็จจริงของแต่ละสถานที่ ที่นำมาขออนุญาตประกอบธุรกิจโรงแรม ซึ่งมีลักษณะแตกต่างกันไปในแต่ละกรณี การใช้ดุลพินิจพิจารณาข้อเท็จจริงปรับเข้ากับหลักเกณฑ์ ตามกฎกระทรวงดังกล่าวในแต่ละกรณีนั้น ต้องชอบด้วยกฎหมาย และเป็นไปตามหลักความเหมาะสม หลักความจำเป็น

และหลักความได้สัดส่วน นายทะเบียนจึงมีอำนาจตามกฎหมายที่จะใช้ดุลพินิจพิจารณาจากข้อเท็จจริงแต่ละกรณีว่าสถานที่จอดรถของโรงแรมที่อยู่ติดกับห้องพักนั้น ไม่มีลักษณะมิดชิดและมองเห็นรถที่จอดอยู่ได้ตลอดเวลาหรือไม่ หากพิจารณาจากความเห็นของนายทะเบียนโรงแรมจังหวัดราชบุรี และความเห็นของคณะกรรมการกฤษฎีกาข้างต้น ข้อสรุป หรือดุลพินิจสุดท้ายของนายทะเบียนควรที่จะไม่อนุญาตให้ประกอบธุรกิจโรงแรมเพิ่มสุขอินน์ แต่ภายหลังปรากฏว่านายทะเบียนโรงแรมจังหวัดราชบุรีคนต่อมา กลับพิจารณาอนุญาตให้ประกอบธุรกิจโรงแรมเพิ่มสุขอินน์ได้ตามกฎหมาย⁶ ผู้เขียนเห็นว่ากรณีดังกล่าว คณะกรรมการกฤษฎีกาและนายทะเบียน ได้มีความเห็นในเบื้องต้นไปแล้วว่า สถานที่จอดรถของโรงแรมขัดกับเจตนารมณ์ของกฎกระทรวงกำหนดประเภทและหลักเกณฑ์การประกอบธุรกิจ โรงแรม พ.ศ. 2551 ข้อ 8 และได้มีการหารือกรรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย ต่อไปจนถึงคณะกรรมการกฤษฎีกา ได้ข้อสรุปว่านายทะเบียนมีอำนาจตามกฎหมายที่จะใช้ดุลพินิจ แต่ต่อมาเมื่อมีการเปลี่ยนแปลงบุคคลผู้ทำหน้าที่เป็นนายทะเบียน กลับมีความเห็นว่าการขออนุญาตประกอบธุรกิจโรงแรมดังกล่าว เป็นไปตามหลักเกณฑ์และมีคำสั่งอนุญาตให้ประกอบกิจการโรงแรมได้ตามกฎหมาย โดยที่ลักษณะของที่จอดรถ ซึ่งถือเป็นข้อเท็จจริงอันเป็นองค์ประกอบส่วนหนึ่งไม่เปลี่ยนแปลงไป แต่ฝ่ายปกครองผู้ใช้อำนาจดุลพินิจกลับมีความเห็นที่แตกต่างกัน สาเหตุของปัญหามาจากถ้อยคำตามบทบัญญัติที่ระบุว่า “สถานที่จอดรถของโรงแรมที่อยู่ติดห้องพัก ต้องไม่มีลักษณะมิดชิด และต้องสามารถมองเห็นรถที่จอดอยู่ได้ตลอดเวลา” ซึ่งเป็นถ้อยคำที่มีความหมายไม่เจาะจง หรือเป็นถ้อยคำที่แสดงออกซึ่งความคิดเกี่ยวกับคุณค่าบางอย่างบางประการ

1.1.2 กรณีศาลปกครองสูงสุด มีคำพิพากษาในคดีหมายเลขคำที่ อ.310/2555 คดีหมายเลขแดงที่ อ.588/2557 สั่งให้ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร และผู้อำนวยการเขตปทุมวัน ใช้อำนาจตามมาตรา 40 มาตรา 41 มาตรา 42 และมาตรา 43 แห่งพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. 2522 ดำเนินการกับผู้ก่อสร้าง โรงแรมดิเอทัส โดยให้ผู้ก่อสร้างทำการรื้อถอนอาคารโรงแรม หรือผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร และผู้อำนวยการเขตปทุมวัน ทำการรื้อถอนอาคารโรงแรมเอง ซึ่งตั้งอยู่ในซอยร่วมฤดี บริเวณแยกซอยร่วมฤดี 2 ที่มีความกว้างไม่ถึง 10 เมตร ทำให้เกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมของชุมชน รวมถึงปัญหาอับคิภยและการจราจรที่แออัด ซึ่งข้อเท็จจริงตามคำพิพากษาศาลปกครองสูงสุด ระบุเกี่ยวกับสภาพการจราจรไว้ค่อนข้างชัดเจน แต่จากการตรวจสอบกลับ พบว่า

⁶ ส่วนรักษาความสงบเรียบร้อย 3 สำนักการสอบสวนและนิติการ กรมการปกครอง “ข้อมูลโรงแรม/สถานบริการ”, ค้นคืน 2 พฤษภาคม 2559, จาก <http://ilab.dopa.go.th/omd3/downloaddetail.html?t=33&id=351>

นายทะเบียนโรงแรมกลับใช้ดุลพินิจอนุญาตให้มีประกอบธุรกิจโรงแรมเคอทัส ตามทะเบียนเลขที่ 43/2558⁷ ทั้งที่เส้นทางเข้าออกโรงแรม ก่อให้เกิดปัญหาด้านการจราจร

ปัญหาในลักษณะดังกล่าวได้เกิดขึ้นในพื้นที่จังหวัดเชียงรายเช่นกัน กรณีโรงแรมนาร์กอะ รีสอร์ท ซึ่งโรงแรมเป็นอาคารสองชั้น ให้บริการ 6 ห้อง ขนาดกว้าง 6.20 เมตร ยาว 17.10 เมตร ตั้งอยู่ที่ดินที่มีขนาดกว้างประมาณ 16 เมตร ยาวประมาณ 20 เมตร โดยที่ยังมีอาคารหลังเดิมตั้งอยู่ในบริเวณเดียวกัน สถานที่ตั้งโรงแรมอยู่ในถนนซอย 2 สันป่าหนาด ตำบลรอบเวียง อำเภอเมืองเชียงราย จังหวัดเชียงราย ขนาดกว้าง 3 เมตร และอีกที่ตั้งอยู่ในบริเวณเดียวกันคือ โรงแรมแกรนด์ มาแก้ว เฮ้าส์ ทั้งสองโรงแรมมีทางเข้าออกเพียงทางเดียวที่แคบ ซึ่งก่อให้เกิดปัญหาการจราจร กรณีรถวิ่งสวนทางกันในถนนซอย หรือหากมีผู้เข้าพักเป็นหมู่คณะโดยใช้รถโดยสารขนาดใหญ่เป็นพาหนะเดินทาง ก็ไม่สามารถเข้าไปจอดภายในสถานที่ของโรงแรมได้ ต้องนำรถโดยสารจอดภายนอกถนนใหญ่ ซึ่งอาจสร้างปัญหาต่อผู้สัญจรไปมาได้ หรือหากเกิดอุบัติเหตุรถดับเพลิงขนาดใหญ่ ก็ไม่สามารถเข้าไปประจันอัคคีภัยได้

1.1.3 กรณีการปรับปรุงตัดแปลงอาคารที่พักอาศัยหรืออาคารพาณิชย์ เป็นอาคารโรงแรม ซึ่งเดิมผู้ประกอบการมีเจตนาในการก่อสร้างอาคารเพื่อใช้เป็นที่อยู่อาศัยหรือในทางพาณิชย์ ดังเช่น โรงแรมสันติโฮสเทล ซึ่งเดิมเป็นอาคารตึกแถวใช้ประโยชน์ในเชิงพาณิชย์ ต่อมาปรับปรุงตัดแปลงเป็นอาคารโรงแรม

1.2 กฎกระทรวงซึ่งออกตามความในมาตรา 13 กำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับสถานที่ตั้งของโรงแรมว่าต้องไม่ตั้งอยู่ใกล้เคียงกับโบราณสถาน ศาสนสถานหรือสถานอันเป็นที่เคารพในทางศาสนา โดยมีคำจำกัดความที่ชัดเจนของคำว่า "ใกล้เคียง" ว่ามีความหมายใกล้หรือไกลในระยะทางเท่าไร เป็นคำที่มีความหมายกว้างมาก ทำให้เกิดปัญหาในการตีความทางว่าสถานที่ตั้งของโรงแรมจะต้องตั้งอยู่ห่างจากโบราณสถาน ศาสนสถาน หรือสถานอันเป็นที่เคารพในทางศาสนา ในระยะทางเท่าไร ถึงจะเป็นไปตามเจตนารมณ์ของกฎหมาย

1.3 การที่กฎหมายว่าด้วยการโรงแรม ต้องอยู่ภายใต้บังคับพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2535 ซึ่งตามประกาศกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ลงวันที่ 24 เมษายน 2555 ออกตามความในมาตรา 46 แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2535 ได้กำหนดประเภทและขนาดของโครงการหรือกิจการ ซึ่งต้องจัดทำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม โรงแรมที่มีจำนวนห้องพัก ตั้งแต่

⁷ ส่วนรักษาความสงบเรียบร้อย 3 สำนักการสอบสวนและนิติการ กรมการปกครอง “ข้อมูลโรงแรม/สถานบริการ”, ค้นคืน 2 พฤษภาคม 2559, จาก <http://ilab.dopa.go.th/omd3/downloaddetail.html?t=33&id=351>

80 ห้องขึ้นไป เป็นหนึ่งในกิจการที่ต้องผ่านการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม (EIA) ตามประกาศฉบับดังกล่าว เป็นเหตุให้ผู้ประกอบการโรงแรมขนาดใหญ่หลีกเลี่ยงบทบังคับของกฎหมายดังกล่าว โดยการอาศัยช่องว่างทางกฎหมายของพระราชบัญญัติโรงแรม พ.ศ. 2547 ด้วยการยื่นขออนุญาตประกอบธุรกิจโรงแรมครั้งละไม่เกิน 80 ห้อง ทั้งที่โรงแรมตั้งอยู่บริเวณเดียวกัน หรือเป็นผู้ประกอบการรายเดียวกัน เช่น กรณีโรงแรมฟอร์จูน ริเวอร์วิว อำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงราย ซึ่งผู้ประกอบการได้แยกคำขออนุญาตประกอบธุรกิจโรงแรมออกเป็นสองแห่ง ในแต่ละแห่งมีปริมาณห้องพัก 79 ห้อง ทั้งที่ตั้งอยู่ในอาณาบริเวณเดียวกัน ผู้ประกอบการรายเดียวกัน เพียงแต่แบ่งแยกชื่อโรงแรมให้มีความแตกต่างกันว่าโรงแรมฟอร์จูน ริเวอร์วิว เอ บี และโรงแรมฟอร์จูน ริเวอร์วิว ซี ดี และอีกกรณีคือ โรงแรมพิมาน อำเภอเมืองเชียงราย จังหวัดเชียงราย

ดังที่กล่าวมาข้างต้น เหตุผลหรือเจตนากรณีในการประกาศใช้พระราชบัญญัติโรงแรม พ.ศ. 2547 มุ่งเน้นถึงความสำคัญทางด้านเศรษฐกิจเป็นสำคัญ โดยมุ่งหวังให้การประกอบธุรกิจโรงแรมมีความสอดคล้องกับสภาพเศรษฐกิจ ดังปรากฏในหมายเหตุท้ายบทบัญญัติ ความว่า “เนื่องจากพระราชบัญญัติโรงแรมพุทธศักราช 2478 ได้ใช้บังคับมาเป็นเวลานานและไม่มียกเว้นที่ ไม่เหมาะสมกับสภาพการณ์ในปัจจุบัน ซึ่งสภาพเศรษฐกิจและการประกอบธุรกิจโรงแรมได้พัฒนา และขยายตัวมากขึ้น ดังนั้น เพื่อส่งเสริมและยกมาตรฐานการประกอบธุรกิจโรงแรมและกำหนดหลักเกณฑ์ในการประกอบธุรกิจให้เหมาะสมกับสภาพของการประกอบธุรกิจโรงแรมแต่ละประเภท จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้” ซึ่งแตกต่างจากเหตุผลความจำเป็นในการตราพระราชบัญญัติโรงแรม พุทธศักราช 2478 ที่มุ่งเน้นที่จะให้โรงแรมมีระเบียบอันดีเป็นการควบคุมโรงแรมที่มีมาตั้งแต่ในอดีตหรือจะจัดตั้งขึ้นใหม่ เพื่อประโยชน์แก่รัฐในการจัดเก็บภาษี การควบคุมป้องกันอาชญากรรม และความเป็นระเบียบของการประกอบกิจการโรงแรม เป็นเหตุให้ถ้อยคำในบทบัญญัติที่เกี่ยวข้องกับการใช้อำนาจดุลพินิจของฝ่ายปกครองหรือนายทะเบียนตามพระราชบัญญัติโรงแรม พ.ศ. 2547 ในการพิจารณาอนุญาตให้ประกอบธุรกิจโรงแรม ออกมาในลักษณะกว้างๆ และไม่มีคำจำกัดความไว้ เพื่อให้ฝ่ายปกครองปรับข้อเท็จจริงเข้ากับข้อเท็จจริงในที่บัญญัติไว้ในกฎหมาย โดยใช้วิจารณญาณเสมือน เช่น วิทยุชุมชน โดยทั่วไปฟังเข้าใจ

หากมองโดยทั่วไปแล้ว อาจเห็นว่าบทบัญญัติตามพระราชบัญญัติโรงแรม พ.ศ. 2547 น่าจะเป็นไปตามหลักการใช้ดุลพินิจทางปกครองเพื่อให้มีการปรับบทกฎหมายเข้ากับข้อเท็จจริง แต่หากพิจารณาโดยถ่วงแท้ จะพบว่าบทบัญญัติของกฎหมายฉบับดังกล่าวที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการพิจารณาของนายทะเบียนในอันที่จะอนุญาตหรือไม่อนุญาตให้ประกอบธุรกิจโรงแรม ยังควรต้องมีการปรับปรุงแก้ไข เช่น การเปิดโอกาสให้ผู้ยื่นคำขอประกอบธุรกิจโรงแรมดำเนินการก่อสร้างอาคารโรงแรมได้ก่อนที่จะมีการยื่นคำขออนุญาตต่อนายทะเบียน หากมีข้อเท็จจริงเกิดขึ้นว่าผู้ประกอบการ

รายใหญ่ได้ใช้เงินทุนจำนวนมหาศาล ลงทุนก่อสร้างอาคาร โรงแรมขนาดใหญ่โตที่ถูกต้องตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุมอาคารเสร็จสมบูรณ์แล้วในต่างพื้นที่กัน โดยอาคารโรงแรมแต่ละพื้นที่ตั้งอยู่ใกล้โบราณสถานหรือศาสนสถาน หรือมีทางเข้าที่คับแคบเหมือนหรือคล้ายกัน เมื่อมีการยื่นคำขออนุญาตประกอบธุรกิจ โรงแรมดังกล่าวต่อนายทะเบียนในแต่ละท้องที่ ย่อมเกิดปัญหาในการใช้ดุลพินิจของนายทะเบียนในแต่ละท้องที่อาจมีความเห็นที่แตกต่างกันออกไปได้ ทั้งที่มีข้อเท็จจริงเหมือนหรือใกล้เคียงกัน นายทะเบียนท้องที่หนึ่งอาจขาดอำนาจตัดสินใจอย่างอิสระที่จะเลือกกระทำการอนุญาตหรือไม่อนุญาต อย่างใดอย่างหนึ่งตามที่กฎหมายกำหนด เพราะหากอนุญาตก็จะขัดกับบทบัญญัติที่ระบุว่าโรงแรมต้องไม่อยู่ใกล้เคียงกับโบราณสถาน ศาสนสถานหรือสถานอันเป็นที่เคารพในทางศาสนา และเส้นทางเข้าออกโรงแรมต้องไม่เกิดปัญหาด้านการจราจร และหากไม่อนุญาต ก็อาจจะขัดกับเจตนารมณ์ของกฎหมายที่มุ่งเน้นถึงความสำคัญทางด้านเศรษฐกิจ เมื่อมีองค์ประกอบทางด้านเศรษฐกิจหรือบางครั้ง อาจเป็นนโยบายภาครัฐที่ต้องการให้มีการขยายตัวในภาคธุรกิจเกิดขึ้นเข้ามาแทรกแซงกระบวนการใช้ดุลพินิจของฝ่ายปกครอง การใช้ดุลพินิจของฝ่ายปกครองในกรณีนี้ จะหายไปหรือลดลงจนเหลือศูนย์ กล่าวคือ ในกรณีเช่นนี้ นายทะเบียนจะต้องอนุญาตเสมอ หรือการจำเป็นต้องใช้ดุลพินิจแบบบิดเบือนโดยการอนุญาตให้ประกอบธุรกิจ โรงแรมได้ ทั้งๆ ที่โรงแรมในลักษณะดังกล่าวขัดกับเจตนารมณ์ของกฎหมาย ดังเช่น โรงแรมฟอร์จูน ริเวอร์วิว อำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงราย และโรงแรมพิมาน อำเภอเมืองเชียงราย จังหวัดเชียงราย ซึ่งแม้ตัวอาคาร โรงแรมจะแยกออกเป็นหลายหลัง เพื่อมิให้มีห้องพักเกิน 80 ห้อง เพื่อที่จะไม่ต้องจัดทำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม แต่ข้อเท็จจริงอาคารแต่ละหลังตั้งอยู่ใกล้ชิดเกือบติดกัน มีระบบการบำบัดน้ำเสียของโรงแรมแต่ละหลัง กลับเกี่ยวเนื่องเชื่อมโยงกันด้วยเหตุที่ตั้งอยู่ในที่ดินแปลงเดียวกัน รอบรั้วเดียวกัน อีกทั้งสถานที่ลงทะเบียนห้องพักก็ยังใช้ร่วมกัน ทำให้ผู้ใช้บริการทั่วไปเข้าใจว่าเป็นโรงแรมแห่งเดียวกัน

หากพิจารณาตามหลักเกณฑ์การกำหนดประเภทของโรงแรมตามพระราชบัญญัติโรงแรม พุทธศักราช 2478 โดยกฎกระทรวงมหาดไทย ออกตามความในมาตรา 27 แห่งพระราชบัญญัติโรงแรม พุทธศักราช 2478 ข้อ 13⁸ โรงแรมลักษณะดังกล่าวถือเป็น โรงแรมชั้นที่ 1 คือ เป็นตึกหลังเดียวหรือหลายหลัง แต่ไม่มีลักษณะเป็นตึกแถว กล่าวคือ แม้จะมีอาคารหลายหลัง ก็ถือเป็น โรงแรมแห่งเดียว การพิจารณาเกี่ยวกับการรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม ก็จำเป็นต้องผ่านหลักเกณฑ์จัดทำรายงาน

⁸ กฎกระทรวงมหาดไทย ออกตามความในมาตรา 27 แห่งพระราชบัญญัติโรงแรม พุทธศักราช 2478 ข้อ 13 บัญญัติว่า “ประเภท โรงแรมให้มีเป็น 3 ชั้น คือ

ก. โรงแรมชั้นที่ 1 มีลักษณะดังที่กำหนดไว้ต่อไปนี้

1. เป็นตึกหลังเดียวหรือหลายหลัง แต่ไม่มีลักษณะเป็นตึกแถว

การวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม ก่อนที่จะพิจารณาอนุญาตให้ประกอบธุรกิจโรงแรม อีกรกรณี ดังเช่น โรงแรมนาร์กอะ รีสอร์ท และโรงแรม แกรนด์มาแก้ว เฮาส์ ซึ่งเป็นโรงแรมคอนกรีตเสริมเหล็ก 2 ชั้น แม้จะไม่ใช่เป็นอาคารสูงที่จะสามารถก่อสร้างได้ ต้องตั้งอยู่ติดถนนสาธารณะที่มีเขตทางกว้าง ไม่น้อยกว่า 10 เมตร ตามกฎกระทรวง ฉบับที่ 33 (พ.ศ. 2535) ออกตามความในพระราชบัญญัติ ควบคุมอาคาร พ.ศ. 2522 ข้อ 2⁹ ก็ตาม แต่สภาพข้อเท็จจริงโรงแรมทั้งสองแห่ง ตั้งอยู่ติดกับถนน ซอยที่ไม่มีทางเชื่อมต่อ (ซอยตัน) ที่มีความกว้างไม่เกิน 3 เมตร ย่อมต้องเกิดปัญหาด้าน การจราจรอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ และราษฎรผู้ที่มีบ้านพักอาศัยอยู่ภายในซอยอาจได้รับความ เดือดร้อนจากการเข้าออกที่พักได้แต่ในเมื่ออาคาร ลักษณะดังกล่าวมิได้อยู่ภายใต้บังคับกฎหมาย ควบคุมอาคารเกี่ยวกับที่ตั้งอยู่ติดถนนสาธารณะ ที่มีเขตทางกว้าง ไม่น้อยกว่า 10 เมตร เพราะ มิใช่อาคารสูง การพิจารณาอนุญาตหรือไม่อนุญาตให้ประกอบธุรกิจโรงแรมจำเป็นต้องใช้ ดุลพินิจ ในที่นี้ นายทะเบียนจังหวัดเชียงราย พิจารณาอนุญาตให้ประกอบธุรกิจโรงแรมได้ ซึ่งอาจ ให้เหตุผลเพื่อที่จะให้มีการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจเกิดขึ้นในที่องที่ หรือเพื่อต้องการสนองตอบ นโยบายภาครัฐ หรือเพื่อให้ผู้ประกอบการสามารถดำรงอยู่ได้

เพราะการไม่อนุญาตหมายถึงการสูญเสียเงินทุนจำนวนมาก และปัญหา การล้มละลายอาจตามมา แต่ในกรณีนี้ ผู้เขียนไม่อาจเห็นพ้องด้วย เนื่องจากเมื่ออาคาร โรงแรมจะมีใช้ อาคารสูงตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุมอาคาร แต่โรงแรมถือเป็นอาคารสาธารณะ ซึ่งปกติ ย่อมมีผู้สัญจรเข้าพักอยู่เป็นประจำ เมื่อทางเข้าแคบปัญหาด้านการจราจรก็จะเกิดขึ้นอยู่เป็นประจำ ที่สำคัญหากเกิดอัคคีภัยการเข้าไประงับภัย โดยเครื่องจักรขนาดใหญ่จะกระทำมิได้เลย นั่นหมายถึง ความเสียหายต่อชีวิตและทรัพย์สิน

ซึ่งปัญหาดังกล่าว หากบทบัญญัติของกฎหมาย โรงแรมมีถ้อยคำที่ชัดเจน เช่น โรงแรมที่ตั้งอยู่ในบริเวณที่ดินแปลงเดียวกันหรือรอบขอบรั้วเดียวกันให้ถือเป็น 1 แห่ง และโรงแรม ต้องตั้งอยู่ติดถนนสาธารณะที่มีเขต ทางกว้าง ไม่น้อยกว่า 10 เมตร เพื่อป้องกันปัญหาด้านการจราจร และเพื่อให้การระงับอัคคีภัยเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และการกำหนดให้ผู้ประกอบการที่ต้องการ

⁹ กฎกระทรวง ฉบับที่ 33 (พ.ศ. 2535) ออกตามความในพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. 2522 ข้อ 2 บัญญัติว่า “ที่ดินที่ใช้เป็นที่ตั้งของอาคารสูงหรืออาคารขนาดใหญ่พิเศษที่มีพื้นที่อาคารรวมกันทุกชั้น ไม่เกิน 30,000 ตารางเมตร ต้องมีด้านหนึ่งด้านใดของที่ดินนั้นยาว ไม่น้อยกว่า 12.00 เมตร ติดถนนสาธารณะที่มีเขตทางกว้าง ไม่น้อยกว่า 10.00 เมตร ยาวต่อเนื่องกัน โดยตลอด จนไปเชื่อมต่อกับถนนสาธารณะอื่นที่มีเขตทางกว้าง ไม่น้อยกว่า 10.00 เมตร”

จะประกอบธุรกิจโรงแรม ต้องได้รับอนุญาตให้ประกอบธุรกิจโรงแรมตามพระราชบัญญัติโรงแรม พ.ศ. 2547 โดยยื่นคำขอ พร้อมแนบแบบแปลนและแผนผังที่ตั้งโรงแรมให้นายทะเบียนพิจารณาเห็นชอบในเบื้องต้นก่อน หลังจากนั้น ให้ดำเนินการขออนุญาตก่อสร้างอาคารโรงแรมตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุมอาคารและดำเนินการก่อสร้างอาคารตามแบบแปลนที่ได้รับอนุญาต แล้วให้นายทะเบียนดำเนินการตรวจสอบและพิจารณาว่า จะอนุญาตหรือไม่อนุญาตให้ประกอบธุรกิจโรงแรมในขั้นตอนสุดท้าย ปัญหาเกี่ยวกับการใช้ดุลพินิจที่บิดเบือนจากข้อเท็จจริงของนายทะเบียนก็จะไม่เกิดขึ้น

ปัญหาที่สำคัญอีกประการหนึ่งของพระราชบัญญัติโรงแรม พ.ศ. 2547 คือ การเกิดช่องว่างทางกฎหมายเช่น กรณีการก่อสร้างโรงแรมขนาดใหญ่ที่มีจำนวนห้องพักมากกว่า 80 ห้องขึ้นไป หากผู้ประกอบการประสงค์จะยื่นคำขออนุญาตประกอบธุรกิจโรงแรม จะต้องไปดำเนินการขออนุญาตตามพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2535 โดยการผ่านการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม (EIA) ตามประกาศกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ลงวันที่ 24 เมษายน 2555 ก่อน แต่เนื่องจากพระราชบัญญัติโรงแรม พ.ศ. 2547 มิได้มีบทบัญญัติที่ชัดเจนหรือครอบคลุมเพียงพอ เกี่ยวกับหลักเกณฑ์การขออนุญาตประกอบธุรกิจโรงแรมในสถานที่ตั้งหรือพื้นที่บริเวณเดียวกัน ทำให้ผู้ประกอบการอาศัยช่องว่างทางกฎหมาย โดยการแบ่งแยกการขอประกอบธุรกิจโรงแรมออกเป็นส่วนๆ ส่วนละไม่เกิน 80 ห้อง เพื่อหลีกเลี่ยงที่จะไม่ต้องผ่านการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม (EIA) ทั้งที่อาคารโรงแรมในแต่ละส่วนตั้งอยู่ในบริเวณที่ดินแปลงเดียวกันหรือรอบรั้วเดียวกัน ระบบบำบัดน้ำเสียก็เชื่อมโยงกัน ปัญหาการหลีกเลี่ยงการจัดทำวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม (EIA) โดยการตัดแปลงหรือเปลี่ยนวิธีการก่อสร้างโครงการ โดยการลดจำนวนห้องพักลงเหลือเพียง 79 ห้อง และทำเป็นหลายโครงการ ซึ่งแต่ละโครงการจะมีจำนวนห้องไม่ถึง 80 ห้อง และยื่นขออนุญาตก่อสร้างไปที่ละโครงการ¹⁰ และโดยที่พระราชบัญญัติส่งเสริมและอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2535 มิได้มีกลไกเป็นของตนเองที่จะบังคับให้เจ้าของโครงการจัดทำวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม (EIA) แต่ได้อาศัยกลไกตามกฎหมายฉบับอื่น ซึ่งตามมาตรา 49 วรรคสอง¹¹

¹⁰ ปุณณดา อินทร และสุวิทย์ นิ่มน้อย, “ปัญหาและอุปสรรคทางกฎหมายเกี่ยวกับการก่อสร้างอาคารที่มีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและสุขอนามัยของประชาชน”, วารสารเทคโนโลยีภาคใต้, ปีที่ 8, ฉบับที่ 1 (มกราคม - มิถุนายน 2558): 17 - 26 หน้า 22

¹¹ แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2535 มาตรา 48 วรรคสอง บัญญัติว่า “ให้เจ้าหน้าที่ซึ่งมีอำนาจอนุญาตตามกฎหมายรอการสั่งอนุญาตสำหรับโครงการหรือกิจการตามวรรคหนึ่งไว้ก่อน จนกว่าจะทราบผลการพิจารณารายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม ตามมาตรา 49 จากสำนักงานนโยบายและแผนสิ่งแวดล้อม”

แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมและอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2535 เจ้าหน้าที่ตามกฎหมายอื่น จะไม่พิจารณาออกใบอนุญาตโครงการ จนกว่าจะมีการจัดทำการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม (EIA) หากโครงการใด ไม่ต้องมีการขออนุญาตจากเจ้าหน้าที่ตามกฎหมายอื่น หรือโครงการ ไม่เข้าหลักเกณฑ์ตามประกาศกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ลงวันที่ 24 เมษายน 2555 พระราชบัญญัติส่งเสริมและอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2535 ก็ไม่มีมาตรการบังคับให้ เจ้าของโครงการต้องจัดทำการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม (EIA) และหากมีการฝ่าฝืนไม่จัดทำ การวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม (EIA) กฎหมายก็ไม่มีบทลงโทษหรือสภาพบังคับใด ๆ¹² ดังนั้น เมื่อมีข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการยื่นคำขออนุญาตประกอบธุรกิจ โรงแรม ในลักษณะดังกล่าว เกิดขึ้น และนายทะเบียนได้ตรวจสอบแล้วเป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่พระราชบัญญัติโรงแรม พ.ศ. 2547 กำหนดทุกประการ ก็จำเป็นต้องอนุญาตให้ประกอบธุรกิจ โรงแรมได้ เพราะพระราชบัญญัติโรงแรม พ.ศ. 2547 มิได้มีบทบัญญัติให้นายทะเบียนได้ใช้ดุลพินิจครอบคลุมไปจนถึงการประกอบธุรกิจ โรงแรมที่ตั้งอยู่ในบริเวณที่ดินแปลงเดียวกันหรือรอบรั้วเดียวกัน

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

- 2.1 เพื่อศึกษาแนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับดุลพินิจฝ่ายปกครอง
- 2.2 เพื่อศึกษาถึงความเป็นมา และวิวัฒนาการของกฎหมาย โรงแรมของ ไทย
- 2.3 เพื่อศึกษาถึงปัญหาและอุปสรรคของพระราชบัญญัติโรงแรม พ.ศ. 2547 ที่มีผลต่อ การใช้ดุลพินิจทางปกครองของนายทะเบียน
- 2.4 เพื่อศึกษาถึงแนวทางการพัฒนาและปรับปรุงแก้ไขพระราชบัญญัติโรงแรม พ.ศ. 2547 เกี่ยวกับขั้นตอนการใช้ดุลพินิจทางปกครองของนายทะเบียน เพื่อเป็นกลไกส่งเสริมและพัฒนา กระบวนการขออนุญาตประกอบธุรกิจ โรงแรม ให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและสอดคล้องกับ เจตนารมณ์ของกฎหมาย

¹² ปุณณา อินทร และสุวิทย์ นิ่มน้อย, วารสารเทคโนโลยีภาคใต้, หน้า 22

3. ขอบเขตของการวิจัย

การศึกษาครั้งนี้ว่าอิสระ เรื่อง ปัญหาการบังคับใช้พระราชบัญญัติโรงแรมนี้ จะศึกษาเฉพาะ ปัญหาความไม่สมบูรณ์ของบทบัญญัติตามพระราชบัญญัติโรงแรม พ.ศ. 2547 เทียบกับพระราชบัญญัติโรงแรม พุทธศักราช 2478 โดยจะทำการศึกษาหลักเกณฑ์และขั้นตอนการขออนุญาตประกอบธุรกิจ โรงแรมว่าสอดคล้องกับทฤษฎี แนวคิด กระบวนการพิจารณาทางปกครอง และการใช้ดุลพินิจทางปกครอง รวมถึงการศึกษาเปรียบเทียบกับการใช้ดุลพินิจทางปกครองของกฎหมายที่เกี่ยวข้อง อาทิ พระราชบัญญัติการจัดสรรที่ดิน พ.ศ.2543 พระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ.2522 พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ.2535

4. สมมติฐานของการวิจัย

แม้ว่าประเทศไทย จะมีกฎหมายเกี่ยวกับการดำเนินกิจการ โรงแรม คือ พระราชบัญญัติโรงแรม พ.ศ. 2547 ซึ่งเป็นกฎหมายโรงแรมที่ได้รับการพัฒนาปรับปรุงเปลี่ยนแปลงจากพระราชบัญญัติโรงแรม พุทธศักราช 2478 ฉบับเดิม แต่หลังจากการประใช้บังคับมาเป็นระยะเวลาประมาณ 13 ปี กลับพบว่ากฎหมายฉบับดังกล่าวมีปัญหาการบังคับใช้และอุปสรรคที่สำคัญในเรื่องเกี่ยวกับความไม่ชัดเจนของบทบัญญัติ เช่น บทนิยามของคำว่า “โรงแรม” มีความหมายที่กว้าง บทบัญญัติมีถ้อยคำที่มีความหมายไม่เจาะจง ปัญหาในเรื่องสภาพแวดล้อมที่มักพบการหลีกเลี่ยงกฎหมาย และปัญหาการใช้ดุลพินิจของฝ่ายปกครอง จากการศึกษาพระราชบัญญัติโรงแรม พุทธศักราช 2478 พระราชบัญญัติการจัดสรรที่ดิน พ.ศ.2543 พบว่ามีเนื้อหาสาระของกฎหมาย กระบวนการและกลไกในการใช้ดุลพินิจพิจารณาอนุญาตของฝ่ายปกครองที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล จึงเกิดสมมติฐานขึ้นว่า หากมีการนำมาตรการและกลไกของพระราชบัญญัติโรงแรม พุทธศักราช 2478 และพระราชบัญญัติการจัดสรรที่ดิน พ.ศ.2543 มาปรับใช้ น่าจะเกิดแนวทางในการประยุกต์ใช้แก้ไขปัญหา และอุปสรรคต่างๆ ที่มีอยู่ได้อย่างถูกต้อง และเหมาะสม

5. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

- 5.1 ทำให้ทราบถึงแนวคิด หรือทฤษฎีเกี่ยวกับดุลพินิจฝ่ายปกครอง
- 5.2 ทำให้ทราบถึงความเป็นมาและวิวัฒนาการของกฎหมายโรงแรมไทย
- 5.3 ทำให้ทราบถึงถึงปัญหา และอุปสรรคของพระราชบัญญัติโรงแรม พ.ศ. 2547 ที่มีผลต่อการใช้ดุลพินิจทางปกครองของนายทะเบียน
- 5.4 ทำให้ทราบถึงแนวทางการพัฒนาและปรับปรุงแก้ไขพระราชบัญญัติโรงแรม พ.ศ. 2547 เกี่ยวกับขั้นตอนการใช้ดุลพินิจทางปกครองของนายทะเบียน เพื่อเป็นกลไกส่งเสริมและพัฒนากระบวนการขออนุญาตประกอบธุรกิจโรงแรมให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และสอดคล้องกับเจตนารมณ์ของกฎหมาย

บทที่ 2

แนวคิด ทฤษฎี ที่เกี่ยวข้องกับการบังคับใช้กฎหมายโรงแรม

1. แนวคิดทฤษฎี

1.1 ประโยชน์สาธารณะ

ประโยชน์สาธารณะ เป็นองค์ประกอบสำคัญในการดำเนินการทางปกครองที่เจ้าหน้าที่ ฝ่ายปกครองต้องคำนึงถึง หลักการในทางกฎหมายมหาชนคือการกระทำทางปกครองต้องเป็นไปเพื่อประโยชน์สาธารณะ ซึ่งเป็นหลักที่ได้จากการยอมรับหลักการปกครองในระบอบประชาธิปไตย ดังปรากฏในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา 3 วรรคสอง¹³ ในระบอบประชาธิปไตยการกระทำทั้งหลายของรัฐสภา คณะรัฐมนตรี ศาล องค์การอิสระ และหน่วยงานของรัฐต้องเป็นไปเพื่อประโยชน์ส่วนรวมของประเทศชาติและความผาสุกของประชาชนโดยรวม ต่างจากกฎหมายเอกชนที่ถือว่าเอกชนต่างฝ่ายต่างมุ่งประโยชน์ส่วนตัวของตน โดยกฎหมายถือว่าเอกชนเสมอภาคและเท่าเทียมกัน แต่ในทางกฎหมายมหาชนกำหนดให้รัฐเป็นผู้ดูแลรักษาประโยชน์ส่วนรวมของคนจำนวนมาก ในกรณีที่ประโยชน์ส่วนตัวของเอกชนไม่สอดคล้องกับประโยชน์ส่วนรวมของคนหมู่มากในสังคมหรือที่เรียกว่า “ประโยชน์สาธารณะ” จะต้องให้ประโยชน์สาธารณะอยู่เหนือประโยชน์ส่วนตัวของเอกชน หากเอกชนไม่ยินยอมที่จะสละประโยชน์ส่วนตัวเพื่อประโยชน์สาธารณะ ก็จะต้องให้รัฐเป็นผู้ดูแลรักษาประโยชน์สาธารณะแทนในนามของคนหมู่มากในสังคมได้โดยให้รัฐ หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐสามารถใช้อำนาจหน้าที่บังคับเอกชนเพื่อประโยชน์สาธารณะได้

1.1.1 ความหมายของประโยชน์สาธารณะ

ความหมายของประโยชน์สาธารณะ อาจศึกษาได้จากความหมายตามพจนานุกรมและนักปรัชญา รวมถึงนักวิชาการ ดังนี้

¹³ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 มาตรา 3 วรรคสอง บัญญัติว่า “รัฐสภา คณะรัฐมนตรี ศาล องค์การอิสระ และหน่วยงานของรัฐ ต้องปฏิบัติหน้าที่ให้เป็นไปตามรัฐธรรมนูญ กฎหมาย และหลักนิติธรรม เพื่อประโยชน์ส่วนรวมของประเทศชาติและความผาสุกของประชาชนโดยรวม”

Black's Law Dictionary¹⁴ ให้ความหมายประโยชน์สาธารณะว่า “Public Interest” หมายถึง สิ่งที่เกี่ยวข้องกับสังคมโดยรวม อาจจะเป็นผลประโยชน์ทางการเงินหรือผลประโยชน์อื่นใดที่ทำให้สิทธิหรือความรับผิดชอบทางกฎหมายของประชาชนส่วนใหญ่ถูกระทบ แต่มิได้หมายความถึงสิ่งใดก็ตาม ที่มีความหมายอย่างแคบเพียงแต่ความสงสัยใคร่รู้ หรือเป็นแค่เพียงผลประโยชน์ของท้องถิ่นใด ซึ่งถูกระทบจากเรื่องราวที่พิพาทอยู่เท่านั้น ประโยชน์สาธารณะนับเป็นผลประโยชน์ร่วมกันของประชาชนโดยรวมในกิจการของรัฐบาลระดับท้องถิ่น มลรัฐ หรือระดับชาติ

เจอรามี เบนธัม¹⁵ ให้ความหมายของประโยชน์สาธารณะว่าเป็นประโยชน์สูงสุดของประชาชนจำนวนมากที่สุด และอาจมองได้จากหลายแง่มุมด้วยกัน

จิงจาร์คส์ รุสโซ¹⁶ ให้ความหมายประโยชน์สาธารณะ คือ เจตนารมณ์ของสาธารณะหรือคนส่วนใหญ่

เอ็ดมันด์ เบอร์ก¹⁷ ให้ความหมายประโยชน์สาธารณะคือผลประโยชน์ของสาธารณชน หรือของชาติที่เป็นผลพวงมาจากการอภิปรายของสมาชิกรัฐสภา

ขุนประเสริฐ ศุภมาตรา¹⁸ ให้ความหมายประโยชน์สาธารณะว่าประโยชน์ส่วนรวมของทุกคน มิใช่ประโยชน์ของคนใดๆ โดยเฉพาะเจาะจง บางคนจึงต้องยอมสละประโยชน์ส่วนตัวเพื่อประโยชน์สาธารณะ ซึ่งเท่ากับเป็นการเสียประโยชน์ทางหนึ่ง แต่ได้ประโยชน์อีกทางหนึ่ง

ศาสตราจารย์ ดร.บวรศักดิ์ อุวรรณโณ¹⁹ ให้ความหมายประโยชน์สาธารณะว่าประโยชน์สาธารณะเป็นวัตถุประสงค์ของการดำเนินการของรัฐ เพื่อตอบสนองความต้องการของคนส่วนใหญ่

รองศาสตราจารย์ ดร.วรพจน์ วิศรุตพิชญ์²⁰ ให้ความหมายประโยชน์สาธารณะว่าเป็นความต้องการ อันร่วมกันของราษฎรที่ต้องการความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินความมั่นคง

¹⁴Henry Campbell, Black's Law Dictionary with Pronunciations, six edition (MN: West Publishing Co.1990), p.1229 อ้างใน พันวิชัย โรจนตันติ, “การประสานประโยชน์สาธารณะกับสิทธิเสรีภาพของปัจเจกชนในการตรากฎหมาย”, วิทยานิพนธ์ปริญญานิติศาสตรมหาบัณฑิต, คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2545, หน้า 4

¹⁵“เรื่องเดียวกัน”, หน้า 4

¹⁶“เรื่องเดียวกัน”, หน้า 4

¹⁷“เรื่องเดียวกัน”, หน้า 4

¹⁸ขุนประเสริฐ ศุภมาตรา, *กฎหมายปกครอง คำสอนชั้นปริญญาตรี*, คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2480, หน้า 75

¹⁹บวรศักดิ์ อุวรรณโณ, *กฎหมายมหาชน เล่ม 3 ที่มาและนิติวิธี*, กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์นิติธรรม, 2538, หน้า 33

ทางเศรษฐกิจ ความกินดีอยู่ดี ทั้งในทางกายภาพและในทางจิตใจของราษฎรแต่ละคน ความสงบเรียบร้อยและศีลธรรมอันดีในสังคม ซึ่งความต้องการดังกล่าวเป็นความต้องการของราษฎรแต่ละคนที่ตรงกัน จึงถือว่าเป็นประโยชน์สาธารณะ แต่อย่างไรก็ตาม พึงสังเกตได้ว่าประโยชน์มหาชนนี้มีใช่ผลรวมของความต้องการของราษฎรแต่ละคนเสมอไป เนื่องจากบางกรณีอาจเห็นว่าประโยชน์บางประการของราษฎร บางครั้ง ก็เป็นปฏิปักษ์กับประโยชน์มหาชน และราษฎรสามารถกระทำการที่กระทบกระเทือนต่อประโยชน์มหาชน เพราะการใช้อำนาจรัฐที่เป็นการแสดงออกซึ่งประโยชน์มหาชน อาจเป็นกรณีที่เป็นการใช้อำนาจโดยไม่คำนึงถึงประโยชน์สาธารณะอย่างแท้จริงก็ได้

ความหมายของประโยชน์สาธารณะที่กล่าวมาข้างต้น ถือเป็นการใช้ความหมายในลักษณะนามธรรม การจะให้คำนิยามความหมายของประโยชน์สาธารณะในลักษณะที่เป็นรูปธรรม จึงต้องอาศัยแนวทางการปฏิบัติของฝ่ายปกครอง มาใช้ประกอบในการนิยามความหมายของประโยชน์สาธารณะที่บัญญัติโดยองค์กรฝ่ายนิติบัญญัติ และจากการพิจารณาความเห็นของนักปรัชญาและนักวิชาการดังที่กล่าวมาข้างต้น อาจสรุปความหมายของประโยชน์สาธารณะได้สามประการ คือ

ประการแรก ประโยชน์สาธารณะ คือ การดำเนินการของรัฐเพื่อตอบสนองความต้องการของคนส่วนใหญ่ในสังคม หรืออาจกล่าวได้ว่าประโยชน์สาธารณะเป็นความต้องการของบุคคลแต่ละคนที่ตรงกัน ที่มีจำนวนมากหรือคนส่วนใหญ่ของสังคม จนความต้องการนั้นถูกยกระดับให้เป็นประโยชน์สาธารณะ

ประการที่สอง การจะพิจารณาว่าเรื่องใด เป็นความต้องการของคนส่วนใหญ่หรือเป็นประโยชน์สาธารณะหรือไม่ จำเป็นต้องมียกเว้นหนึ่งเป็นผู้กำหนดว่าเรื่องใดเป็นประโยชน์สาธารณะ

ประการที่สาม ประโยชน์สาธารณะเป็นเรื่องที่ฝ่ายปกครอง มีหน้าที่ ต้องดำเนินการเพื่อตอบสนองความต้องการของสังคมนั้น ฝ่ายปกครองจึงไม่อาจจะเลือกใช้ดุลพินิจได้ว่าจะดำเนินการหรือไม่ดำเนินการในเรื่องที่เป็นประโยชน์สาธารณะ และถ้าเป็นกฎหมายที่รัฐสภาได้ตราออกมาให้อำนาจแก่ฝ่ายปกครองเพื่อดำเนินการแล้ว หากฝ่ายปกครองไม่ดำเนินการย่อมเป็นการอันมิชอบ

1.1.2 ลักษณะของประโยชน์สาธารณะ

หากจะกล่าวถึงลักษณะของประโยชน์สาธารณะในกฎหมายมหาชน อาจแบ่งได้เป็น 4 ลักษณะ ดังนี้²¹

²⁰ วรพจน์ วิสสุตพิชญ์, หลักการพื้นฐานของกฎหมายปกครอง, (พิมพ์ครั้งที่ 2), กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์วิญญูชน, 2540, หน้า 21

²¹ บวรศักดิ์ อุวรรณโณ, กฎหมายมหาชน เล่ม 3, ที่มา และนิติวิธี, หน้า 334

1) ประโยชน์สาธารณะ คือ การตอบสนองความต้องการของคนส่วนใหญ่ ที่มีผู้ดำเนินการนั้นๆ เอง มีได้ 2 มิติ

ประการแรก คือ มิติทางจิตวิทยา ประโยชน์สาธารณะแสดงถึงความต้องการของคน แต่ความต้องการของคนๆ เดียว หรือคนหมู่น้อยไม่อาจเป็นประโยชน์สาธารณะไปได้ แต่ถ้าความต้องการของคนแต่ละคนในสังคมตรงกันมากขึ้นเรื่อยๆ จะทำให้ความต้องการส่วนตัวของแต่ละคน กลายเป็นความต้องการส่วนรวมขึ้นได้ ด้วยเหตุนี้ การป้องกันประเทศ การศึกษา การสาธารณสุข สิ่งแวดล้อม สาธารณูปโภค ล้วนเป็นความต้องการส่วนบุคคลที่ตรงกันเป็นส่วนใหญ่ จึงถูกยกระดับให้เป็นความต้องการส่วนรวมที่เรียกว่าประโยชน์สาธารณะ

ประการที่สอง คือ มิติทางตัวบุคคลผู้มีความต้องการ ถ้ารัฐทำสิ่งนั้น เพื่อตอบสนองความต้องการของรัฐเอง เช่น กิจการเพื่อแสวงหารายได้แก่รัฐไม่ถือเป็นบริการสาธารณะ ซึ่งโดยปกติ ไม่ถือเป็นความต้องการของคนส่วนใหญ่ เว้นแต่การแสวงหารายได้มาเพื่อให้บริการ สาธารณะตอบสนองความต้องการคนอื่นส่วนใหญ่ เช่น สลากกินแบ่งรัฐบาล กิจการยาสูบ ที่ราชพัสดุ เราเรียกกิจกรรมของรัฐประเภทนี้ว่า กิจกรรมเพื่อให้บริการให้มากที่สุด ซึ่งแสดงให้เห็นวัตถุประสงค์เพื่อประโยชน์สาธารณะชัดเจนขึ้น

2) ผู้ที่จะบอกว่าอะไรคือประโยชน์สาธารณะ โดยหลัก ก็คือ รัฐสภา ซึ่งเป็นผู้แทนปวงชนกับศาลปกครอง ดังที่กล่าวมาแล้วข้างต้นว่า ความต้องการของคนส่วนใหญ่เป็นเรื่องสภาพจิตใจของแต่ละคน การที่จะรู้ว่าความต้องการของแต่ละคนเป็นจำนวนหม่มากตรงกันพอที่จะถือได้ว่าเป็นประโยชน์สาธารณะ จึงต้องมีผู้ชี้ขาด องค์กรที่จะทำหน้าที่นี้ได้ดีที่สุด ย่อมเป็นรัฐสภา หากรัฐสภาออกกฎหมายมาให้รัฐหรือหน่วยงานของรัฐ ดำเนินการเรื่องใด จึงถือได้ว่าผู้แทนของปวงชนส่วนใหญ่ได้แสดงออกซึ่งเจตนารมณ์ร่วมกันแล้วว่า สิ่งนั้น คือ ความต้องการของคนหมู่มาก หรือประโยชน์สาธารณะนั่นเอง แต่ทั้งนี้ รัฐสภา อาจออกกฎหมายให้อำนาจฝ่ายปกครองใช้ดุลพินิจพิจารณาได้ว่า สมควรดำเนินกิจการเพื่อตอบสนองความต้องการของคนส่วนใหญ่เมื่อใด และอย่างไร ดังนั้น การจะดูว่าอะไร คือ ประโยชน์สาธารณะ ก็คือ ต้องพิเคราะห์กฎหมายที่รัฐสภาตราขึ้น และเจตนารมณ์ของผู้ร่างกฎหมายนั้นเอง ไม่ใช่ถ้อยคำซึ่งอาจแตกต่างกันได้ เช่น กฎหมายบางฉบับ อาจไม่กล่าวถึงประโยชน์สาธารณะเลย แต่บางฉบับอาจกล่าวถึงประโยชน์ของชาติ ความมั่นคงของประเทศ การพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคม ฯลฯ

นอกจากนี้ แม้รัฐสภาจะมีได้ตรากฎหมายในลักษณะที่แสดงออกซึ่งประโยชน์สาธารณะไว้หรือตราไว้ในลักษณะกว้างๆ กรณีนี้ ฝ่ายปกครองอาจใช้ดุลพินิจวินิจฉัยหรือศาลปกครอง จะเป็นผู้ที่มีบทบาทในการชี้ขาดว่าสิ่งใดเป็นประโยชน์สาธารณะ หรือประโยชน์ส่วนตัว หรือประโยชน์ของกลุ่ม โดยจะพิจารณาถึงบทบัญญัติแห่งกฎหมาย และเจตนารมณ์ของ

ผู้ร่างเทียบกับลักษณะของกิจกรรม และวัตถุประสงค์ของกิจกรรม ทั้งนี้ ตามสภาพเศรษฐกิจและความเจริญทางสังคมในเวลานั้นๆ

3) เมื่อเป็นประโยชน์สาธารณะแล้ว ฝ่ายปกครอง มีหน้าที่ ต้องตอบสนอง จะเลือกใช้ดุลพินิจว่าจะกระทำ หรือไม่กระทำไม่ได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อประโยชน์สาธารณะนั้น แสดงออกโดยเป็นกฎหมายที่รัฐสภาตราขึ้นแล้ว การที่ฝ่ายปกครองไม่ตอบสนองเป็นการไม่ชอบ และอาจต้องรับผิดชอบปกครอง

4) สำหรับขอบเขตของประโยชน์สาธารณะนั้นกว้างมาก สุดแต่แต่รัฐสภา จะกำหนดไว้ในกฎหมายต่างๆ ดังนั้น เนื้อหา เวลา และสถานที่ จึงเป็นปัจจัยสำคัญที่ฝ่ายปกครอง และศาลปกครองต้องพิจารณา ทั้งในกรณีที่มีกฎหมาย และไม่มีกฎหมาย

(1) “เนื้อหา” เดิมรัฐสภา กำหนดหน้าที่ ให้รัฐต้องตอบสนองประโยชน์ สาธารณะพื้นฐานที่เอกชนทำไม่ได้ หรือไม่ทำตามคติเสรีนิยมและปัจเจกชนนิยมดั้งเดิม ประโยชน์ สาธารณะแบบเดิม จึงค่อนข้างแคบ เช่น ความมั่นคง ความสงบเรียบร้อย สาธารณสุข การศึกษา การคมนาคมขนส่ง โทรคมนาคม การผลิต และจำหน่ายพลังงาน การประชาสัมพันธ์ การสาธารณสุข ปลอดภัย สาธารณูปการ และการที่ต้องดำเนินการบริการสาธารณะให้ดีที่สุด

ต่อมาคตินิยมทางเศรษฐกิจ การเมือง สังคมเปลี่ยนไป มีการเรียกร้อง ให้รัฐเข้ามาแทรกแซงมากขึ้นทางเศรษฐกิจ สังคม จึงมีการตรากฎหมายรับรองประโยชน์สาธารณะใหม่ๆ เพิ่มขึ้นเรื่อยๆ เช่น การรักษาสิ่งแวดล้อม แหล่งน้ำ การผังเมือง การช่วยเหลือผู้ยากไร้ผู้พิการ การพักผ่อน หย่อนใจ การช่วยเหลือเกษตรกรในเรื่องที่ดิน รวมถึงประโยชน์สาธารณะทางเศรษฐกิจ ซึ่งเดิม ไม่เป็นที่ยอมรับ เช่น การผลิตสินค้าบางอย่างโดยรัฐ การส่งเสริมการส่งออก การพัฒนาเมือง ฯลฯ

(2) “เวลาหรือยุคสมัย” มีผลต่อการดูว่าสิ่งใดคือประโยชน์สาธารณะ เพราะในยุคหนึ่งสิ่งนั้นอาจไม่ใช่ประโยชน์สาธารณะ แต่ในอีกยุคหนึ่งสิ่งนั้น อาจเป็นประโยชน์ สาธารณะขึ้นมาก็ได้ เพราะความต้องการของคนส่วนใหญ่

(3) “สถานที่” และผู้มีหน้าที่ดำเนินการเพื่อประโยชน์สาธารณะ โดยปกติ การดำเนินการเพื่อประโยชน์สาธารณะระดับชาติหรือระดับภูมิภาค รัฐสภา และสื่อมวลชนจะเป็น ผู้ควบคุมตรวจสอบ แต่ในระดับท้องถิ่นคนทั่วไปไม่อยู่ในท้องถิ่นก็ไม่ค่อยให้ความสนใจ การควบคุม ตรวจสอบโดยรัฐสภาต่างชาติ ก็ไม่มี สื่อมวลชนก็น้อย สวนทางกับอิทธิพลในระดับท้องถิ่น ดังนั้น หากหน่วยงานในระดับท้องถิ่นตัดสินใจดำเนินการสิ่งใด หากเกิดข้อพิพาท หรือคดีเกิดขึ้น ศาลปกครองจะเป็นผู้ตรวจสอบว่าเป็นไปเพื่อประโยชน์สาธารณะจริงหรือไม่ อันเป็นการควบคุม อย่างเคร่งครัด

1.1.3 การใช้แนวความคิดประโยชน์สาธารณะในกฎหมายมหาชน

1) ประโยชน์สาธารณะในฐานะที่เป็นขอบเขตที่กว้างที่สุดของกฎหมายมหาชน และการกระทำทุกอย่างของฝ่ายปกครอง เนื่องจากการกระทำทุกอย่างของรัฐและหน่วยงานของรัฐ เป็นไปเพื่อประโยชน์สาธารณะ เช่น การจัดองค์กร การให้อำนาจหน้าที่แก่องค์กรของรัฐที่เหนือกว่าเอกชน ก็เป็นไปเพื่อการปฏิบัติภาระการตอบสนองประโยชน์สาธารณะนั่นเอง ด้วยเหตุนี้ สิ่งใดก็ตามที่ไม่ใช่ประโยชน์สาธารณะรัฐ หรือองค์กรของรัฐทำไม่ได้ และไม่ใช้เรื่องกฎหมายมหาชน แต่อาจเป็นเรื่องอื่นๆ เช่น ผลประโยชน์ส่วนบุคคลซึ่งอยู่ในข่ายกฎหมายเอกชน หากมองในแง่แล้ว แนวความคิดเรื่องประโยชน์สาธารณะ จึงเปรียบเสมือนพรมแดนกว้างที่สุดของการใช้กฎหมายมหาชน ดังนั้น ในกฎหมายมหาชนแนวคิดทางสารบัญญัติสำคัญๆ จึงประกอบด้วย แนวคิดเรื่องประโยชน์สาธารณะเป็นพื้นฐานทั้งสิ้น เช่น ทฤษฎีบริการสาธารณะ ทฤษฎีสาธารณสมบัติของแผ่นดิน การตั้งองค์กรมหาชน

2) ประโยชน์สาธารณะที่เป็นการควบคุมความชอบด้วยกฎหมายของนิติกรรมทางปกครองและการกระทำทางปกครอง กล่าวคือ เมื่อรัฐและหน่วยงานของรัฐเพื่อประโยชน์สาธารณะเท่านั้น ผลก็คือ ศาลต้องมีหน้าที่ควบคุมไม่ให้การกระทำ หรือนิติกรรมทางปกครอง ออกนอกกรอบประโยชน์สาธารณะ ซึ่งส่งผลสำคัญทางกฎหมาย ดังนี้

ประการที่หนึ่ง การใช้อำนาจที่กฎหมายมหาชนที่กฎหมายให้กับหน่วยงานหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐไป เพื่อประโยชน์ส่วนตัวหรือประโยชน์ของกลุ่มที่ไม่ใช่ประโยชน์สาธารณะ ก่อให้เกิดสภาพ “การใช้อำนาจผิดวัตถุประสงค์” หรือ “การใช้อำนาจโดยบิดผัน”

ประการที่สอง ถ้าต้องดำเนินการเพื่อประโยชน์สาธารณะแล้วไม่ดำเนินการ ก็ไม่ได้ ฝ่ายปกครอง มีหน้าที่ ต้องดำเนินการ มิเช่นนั้น ศาลถือว่าไม่ชอบด้วยกฎหมาย

ประการที่สาม ในการใช้อำนาจดุลพินิจที่กฎหมายที่กฎหมายให้ไว้ เพื่อพิจารณาข้อเท็จจริงแต่ละเรื่องนั้น ถ้าฝ่ายปกครองใช้ประโยชน์สาธารณะเป็นเครื่องตัดสินในเรื่องนั้นๆ เช่น อนุญาตหรือไม่อนุญาต อนุมัติหรือไม่อนุมัติ ต้องถือว่าชอบด้วยกฎหมายทั้งสิ้น แต่ถ้าในเรื่องนั้นกฎหมายไม่ได้ให้อำนาจดุลพินิจเลย แต่ให้อำนาจผูกพัน คือ ถ้าครบเงื่อนไขต้องกระทำ ศาลก็ไม่อาจใช้ประโยชน์สาธารณะมาควบคุมการใช้อำนาจของฝ่ายปกครองได้ เพราะถึงอย่างไร ฝ่ายปกครองต้องปฏิบัติตามกฎหมายนั้นๆ อยู่แล้ว

ประการที่สี่ ในการดำเนินการของฝ่ายปกครอง จะทำเกินประโยชน์สาธารณะที่ตน มีหน้าที่ต้องตอบสนองไม่ได้ และถ้าในการดำเนินการเพื่อประโยชน์สาธารณะอย่างหนึ่ง ไปกระทบกับประโยชน์สาธารณะอีกอย่างหนึ่งอย่างรุนแรง โดยฝ่ายปกครองไม่ได้แสดงให้เห็นถึงความพยายามประสานประโยชน์สาธารณะทั้งสองอย่างให้ดีที่สุด ไม่ให้ขัดแย้งกันมากถึงขนาด

ที่ประโยชน์สาธารณะอย่างหนึ่ง ทำลายประโยชน์สาธารณะอีกอย่าง ศาลก็จะเพิกถอนการกระทำอันหลังที่ไปกระทบการกระทำอันแรก ที่มีอยู่ก่อน

1.2 คุณพินิจฝ่ายปกครอง

ในรัฐสมัยใหม่ หรือรัฐเสรีประชาธิปไตย (liberal Democratic State) คือ รัฐที่จัดองค์การทางการเมืองการปกครองของคน โดยยึดมั่นในหลักนิติรัฐ (Legal State Principle) และหลักประชาธิปไตย (Democratic Principle) นั้น มีหลักกฎหมายปกครองที่สำคัญอยู่หลักหนึ่ง คือ หลักการว่าด้วยการกระทำทางปกครองต้องชอบด้วยกฎหมาย (Principle of Legality of Administrative Action) ซึ่งหลักดังกล่าวนี้หมายความว่า ฝ่ายปกครองจะกระทำการใด ๆ อันมีผลกระทบต่อสิทธิเสรีภาพของราษฎรได้ก็ต่อเมื่อมีกฎหมายให้อำนาจ และจะต้องใช้อำนาจกระทำการภายในกรอบที่กฎหมายกำหนดหรือโดยไม่ขัดหรือแย้งต่อกฎหมาย²² ดังนั้น การที่กฎหมายให้อำนาจฝ่ายปกครอง จึงถือเป็นสาระสำคัญสำหรับการใช้อำนาจต่างๆ ของฝ่ายปกครอง โดยบทนี้ จะกล่าวถึงความเข้าใจเบื้องต้นเกี่ยวกับกฎหมายที่ให้อำนาจฝ่ายปกครอง และศึกษาเกี่ยวกับคุณพินิจของฝ่ายปกครองเพื่อเป็นพื้นฐานในการศึกษาเกี่ยวกับเรื่องการใช้คุณพินิจของฝ่ายปกครอง ในกฎหมายโรงแรมในบทถัดไป ดังนี้

1.2.1 โครงสร้างบทบัญญัติของกฎหมายที่ให้อำนาจฝ่ายปกครอง

กฎหมายที่ให้อำนาจแก่ฝ่ายปกครองอาจกำหนดให้ฝ่ายปกครอง มีอำนาจโดยกำหนดโครงสร้างบทบัญญัติของกฎหมายที่ให้อำนาจแก่ฝ่ายปกครองจะตัดสินใจใช้อำนาจได้ต่อเมื่อมีข้อเท็จจริงอย่างใดอย่างหนึ่งที่กฎหมายกำหนดเป็นเงื่อนไขของการใช้อำนาจเกิดขึ้น เพื่อให้การปฏิบัติภารกิจของฝ่ายปกครองบรรลุผล ซึ่งโดยทั่วไปแล้วบทบัญญัติของกฎหมายที่ให้อำนาจฝ่ายปกครองกระทำการต่างๆ สามารถแบ่งได้เป็น 2 ส่วน คือ²³

1) โครงสร้างบทบัญญัติของกฎหมายส่วนที่กำหนดข้อเท็จจริงอันเป็นองค์ประกอบส่วนเหตุ

โครงสร้างบทบัญญัติของกฎหมายส่วนที่กำหนดข้อเท็จจริงอันเป็นองค์ประกอบส่วนเหตุ (Faits juridiques) หรือที่เรียกกัน โดยทั่วไปว่าส่วนที่กำหนดข้อเท็จจริง อันเป็นเงื่อนไขของการใช้อำนาจ (Conditions d'exercicedupouvoir) นั้น เป็นส่วนที่กำหนดข้อเท็จจริงอย่างใดอย่างหนึ่งไว้ ซึ่งหากเกิดขึ้นแล้วจะก่อให้เกิดผลทางกฎหมายตามที่กำหนดไว้ โดยข้อเท็จจริง

²² วรพจน์ วิศรุตพิชญ์, หลักการพื้นฐานของกฎหมายปกครอง, (พิมพ์ครั้งที่ 2), หน้า 26-27

²³ ปรีดี เกษมทรัพย์, กฎหมายแพ่ง: หลักทั่วไป, (พิมพ์ครั้งที่ 5), กรุงเทพมหานคร: ห้างหุ้นส่วนจำกัดภาพพิมพ์, 2526, หน้า 52

อันเป็นองค์ประกอบส่วนเหตุนี้ อาจมีหลายลักษณะด้วยกัน และอาจจะบัญญัติไว้อย่างชัดเจนหรือโดยปริยายก็ได้ กล่าวคือ

(1) ลักษณะของข้อเท็จจริงอันเป็นองค์ประกอบส่วนเหตุ

ข้อเท็จจริงอันเป็นองค์ประกอบส่วนเหตุนี้อาจมีได้หลายลักษณะด้วยกัน เช่น

ก. ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการกระทำ หรือพฤติกรรมของบุคคลผู้อยู่ภายใต้การใช้อำนาจของฝ่ายปกครอง เช่น การใช้อำนาจลงโทษทางวินัย แก่ข้าราชการจะลงโทษได้ต่อเมื่อมีการกระทำผิดวินัยของข้าราชการผู้นั้น²⁴ หรือการที่นายทะเบียนสั่งให้ถอนชื่อสมาคมออกจากทะเบียนกรณีสมาคมใด หยุดดำเนินกิจการตั้งแต่สองปีขึ้นไป หรือกระทำการที่ขัดต่อกฎหมาย หรือศีลธรรมอันดีของประชาชน หรืออาจเป็นอันตรายต่อความสงบสุขของประชาชน หรือความมั่นคงของรัฐ หรือการใช้อำนาจของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย ในอันที่จะถอนสัญชาติไทยของผู้ที่ได้สัญชาติไทยมาโดยการแปลงสัญชาติ รัฐมนตรีจะใช้อำนาจนี้ได้ต่อเมื่อผู้ที่ได้สัญชาติไทยโดยการแปลงสัญชาตินั้น ได้กระทำการในทางที่เป็นการเหยียดหยามประเทศชาติ หรือเป็นการกระทบกระเทือนต่อความมั่นคงหรือขัดต่อประโยชน์ของรัฐ เป็นต้น

ข. ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับคุณภาพของสิ่งของ เป็นกรณีที่ถูกกฎหมายกำหนดให้ฝ่ายปกครองริเริ่มการใช้อำนาจของตนได้ เมื่อข้อเท็จจริงนั้นเป็นเรื่องเกี่ยวกับคุณภาพของสิ่งของ ซึ่งอาจมีการกระทำหรือพฤติกรรมของบุคคลผู้อยู่ใต้การใช้อำนาจของฝ่ายปกครองเข้ามาเกี่ยวข้องหรือไม่ก็ได้ แต่ในกรณีนี้ กฎหมายมุ่งเน้นไปที่ตัวคุณภาพของสิ่งของเป็นสำคัญ เช่น กรณีที่พระราชบัญญัติรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง พ.ศ. 2535 กำหนดให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นใช้อำนาจในอันที่จะสั่งให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองอาคารหรือถอนอาคารเมื่อปรากฏข้อเท็จจริงว่าอาคารที่สั่งให้รื้อถอนนั้น ชำรุดทรุดโทรม หรือน่ารังเกียจ ซึ่งการที่อาคารชำรุดทรุดโทรมหรือน่ารังเกียจนั้นอาจเกิดขึ้นเอง โดยสภาพหรือเจ้าของหรือผู้ครอบครองอาคารมีส่วนเกี่ยวข้องไม่มากนักน้อย หรือไม่โดยตรงก็โดยอ้อม²⁵ หรือกรณีการใช้อำนาจของคณะกรรมการอาหารและยาตามพระราชบัญญัติอาหาร พ.ศ. 2522 ในอันที่จะสั่งห้ามผลิตอาหาร จะสั่งได้ต่อเมื่อปรากฏว่าอาหารนั้น มีสิ่งที่น่าจะเป็นอันตรายแก่สุขภาพเจ็บปวยอยู่ด้วย เป็นต้น

²⁴ ผศ.ดร.เอกบุญ วงศ์สวัสดิ์กุล, “อำนาจดุลพินิจและการควบคุมตรวจสอบอำนาจดุลพินิจ” ในแนวการศึกษาชุดวิชากฎหมายปกครองชั้นสูง, เล่มที่ 2, หน่วยที่ 9, (ปรับปรุงครั้งที่ 2), นนทบุรี: สาขาวิชานิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, 2556, หน้า 9-9

²⁵ “เรื่องเดียวกัน”, หน้า 9-10

ค. ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับสถานการณ์ของสังคม เป็นกรณีที่กฎหมายกำหนดให้ฝ่ายปกครองริเริ่มการใช้อำนาจของตนได้ เมื่อข้อเท็จจริงนั้น เป็นเรื่องเกี่ยวกับเหตุการณ์หรือสถานการณ์ของสังคม เช่น กรณีที่พระราชบัญญัติโรคติดต่อ พ.ศ. 2558²⁶ กำหนดการใช้อำนาจของเจ้าพนักงานควบคุมโรคติดต่อในอันที่จะดำเนินการให้คนซึ่งป่วย หรือมีเหตุสงสัยว่าป่วยเป็นโรคติดต่ออันตรายมารับการตรวจรักษา จะดำเนินการได้ต่อเมื่อปรากฏว่าได้เกิดหรือมีเหตุสงสัยว่าได้เกิดโรคติดต่ออันตรายขึ้น หรือกรณีที่พระราชบัญญัติป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย พ.ศ. 2550²⁷ กำหนดการใช้อำนาจของผู้อำนวยการจังหวัด ให้มีอำนาจในอันที่จะสั่งให้หน่วยงานของรัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เจ้าหน้าที่ของรัฐหรือบุคคลใด กระทำหรืองดเว้นการกระทำใดที่มีผลกระทบต่อการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยนั้นก็ได้อีก

(2) ข้อเท็จจริงอันเป็นองค์ประกอบส่วนเหตุที่กฎหมายกำหนดไว้ อย่างชัดเจนและไม่ชัดเจน

ข้อเท็จจริงอันเป็นองค์ประกอบส่วนเหตุ โดยปกติแล้ว กฎหมายที่ให้อำนาจฝ่ายปกครองจะกำหนดไว้เสมอ เพียงแต่ว่ากฎหมายที่ให้อำนาจนั้นจะกำหนดไว้ชัดเจนมากน้อยเพียงใดเท่านั้น โดยอาจพิจารณาได้ ดังนี้

ก. ข้อเท็จจริงอันเป็นองค์ประกอบส่วนเหตุที่กฎหมายบัญญัติกำหนดไว้อย่างชัดเจน

เป็นกรณีที่กฎหมายที่ให้อำนาจกำหนดไว้อย่างชัดเจนว่าฝ่ายปกครองจะใช้อำนาจกระทำการใดๆ ได้เมื่อมีข้อเท็จจริงอย่างใดอย่างหนึ่ง ดังที่ได้กำหนดไว้เกิดขึ้น เช่น การใช้อำนาจของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยในการถอดถอนสัญชาติไทยแก่ ผู้ซึ่งได้สัญชาติไทย โดยการแปลงสัญชาติ กฎหมายได้บัญญัติว่า²⁸ “รัฐมนตรี มีอำนาจถอนสัญชาติไทย ผู้ซึ่งได้สัญชาติไทย โดยการแปลงสัญชาติเมื่อปรากฏว่า... กระทำการใดๆ อันเป็นการกระทบกระเทือนต่อความมั่นคงหรือขัดต่อประโยชน์ของรัฐ หรือเป็นการเหยียดหยามประเทศชาติ... ซึ่งเห็นได้ว่า กฎหมายได้กำหนดข้อเท็จจริง อันเป็นองค์ประกอบส่วนเหตุไว้อย่างชัดเจน คือ (ก) ผู้ซึ่งได้สัญชาติไทย โดยการแปลงสัญชาติ และ (ข) กระทำการใดๆ อันเป็นการกระทบกระเทือนต่อความมั่นคงหรือ

²⁶ พระราชบัญญัติโรคติดต่อ พ.ศ.2558, ราชกิจจานุเบกษา, เล่ม 132 ตอนที่ 86 ก (วันที่ 8 กันยายน 2558), มาตรา 34

²⁷ พระราชบัญญัติป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย พ.ศ.2550, ราชกิจจานุเบกษา, เล่ม 124 ตอนที่ 52 ก (วันที่ 7 กันยายน 2550), มาตรา 22 วรรคสาม

²⁸ พระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ.2508, ราชกิจจานุเบกษา, เล่ม 82 ตอนที่ 62 (วันที่ 4 สิงหาคม 2508), มาตรา 19

ขัดต่อประโยชน์ของรัฐหรือเป็นการเหยียดหยามประเทศชาติ หรือการให้อำนาจพนักงานเจ้าหน้าที่
สั่งไม่ต่ออายุใบอนุญาต หรือสั่งพักใช้ใบอนุญาตให้ตั้งสถานบริการ ซึ่งกฎหมายได้บัญญัติว่า²⁹
“ในกรณีที่ผู้รับอนุญาตตั้งสถานบริการขาดคุณสมบัติ... ยินยอมหรือปล่อยปละละเลย ให้มีการมั่วสุม
เพื่อกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด... ให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจไม่ต่อใบอนุญาตหรือสั่งพัก
ใบอนุญาต หรือสั่งเพิกถอนใบอนุญาตได้ โดยให้คำนึงถึงความร้ายแรงของการกระทำความผิด...”

ข. ข้อเท็จจริงอันเป็นองค์ประกอบส่วนเหตุที่กฎหมายไม่ได้บัญญัติ
กำหนดไว้อย่างชัดแจ้ง กฎหมายที่ให้อำนาจฝ่ายปกครองกระทำการใดๆ อันเป็นการกระทบ
กระเทือนต่อสิทธิ เสรีภาพ หรือประโยชน์อันชอบธรรมของราษฎรหรือเอกชน มักจะกำหนด
ข้อเท็จจริงอันเป็นองค์ประกอบส่วนเหตุ เป็นเงื่อนไขของการใช้อำนาจบังคับไว้ดังได้กล่าวมา
ข้างต้นเสมอ แต่มีบางกรณีที่พิจารณาจากกฎหมายที่ให้อำนาจแล้ว อาจไม่ปรากฏว่ากฎหมายได้กำหนด
ข้อเท็จจริงอันเป็นองค์ประกอบส่วนเหตุเป็นเงื่อนไขของการใช้อำนาจไว้ ซึ่งอาจทำให้เข้าใจได้ว่า
ฝ่ายปกครองสามารถใช้อำนาจได้ทุกเมื่อ ทุกกรณี ตามแต่จะเห็นสมควร เช่น กรณีพระราชบัญญัติ
การผังเมือง พ.ศ. 2518³⁰ บัญญัติว่า “เมื่อเห็นสมควรวางและจัดทำผังเมืองรวม ณ ท้องที่ใด
กรมโยธาธิการและผังเมือง จะวางและจัดทำผังเมืองรวมของท้องที่นั้นขึ้น...ก็ได้.. ซึ่งจากบทบัญญัติ
ดังกล่าวนี้ ทำให้เข้าใจได้ว่าสำนักผังเมืองจะวางและจัดทำผังเมืองรวมของท้องที่ใด และเมื่อใดก็ได้
ตามแต่ตนจะเห็นสมควร

หากพิจารณาจากเจตนารมณ์ของกฎหมายที่ให้อำนาจฝ่ายปกครองแล้ว
เราจะพบว่าอำนาจกระทำการต่างๆ ล้วนแล้วแต่เป็นอำนาจที่มีข้อเท็จจริงอันเป็นองค์ประกอบส่วนเหตุ
เป็นเงื่อนไขบังคับทั้งสิ้น เพียงแต่กฎหมายที่ให้อำนาจนั้นมีได้กำหนดไว้อย่างชัดแจ้งเท่านั้น เช่น กรณี
พิพาทเกี่ยวกับกฎหมายของฝรั่งเศส ฉบับลงวันที่ 16 ธันวาคม 1940³¹ ซึ่งเป็นกฎหมายที่บัญญัติบังคับ
ไว้ว่า การโอนกรรมสิทธิ์ในอสังหาริมทรัพย์ จะมีผลสมบูรณ์ต่อเมื่อได้รับอนุญาตจากผู้ว่าราชการจังหวัด
ทำให้ผู้ว่าราชการจังหวัด มีดุลพินิจที่จะใช้อำนาจอย่างกว้างขวาง แต่ศาลปกครองฝรั่งเศส

²⁹ พระราชบัญญัติสถานบริการ (ฉบับที่ 4) พ.ศ.2546, ราชกิจจานุเบกษา, เล่ม 121 ตอนที่ 6 ก (วันที่
12 มกราคม 2547), มาตรา 21

³⁰ พระราชบัญญัติการผังเมือง พ.ศ.2518, ราชกิจจานุเบกษา, เล่ม 92 ตอนที่ 33 (วันที่ 13 กุมภาพันธ์ 2518),
มาตรา 18

³¹ คดี C.E.. 9 juillet 1943, Tabouret et Laroche, Rec.182 อ้างใน เอกบุญ วงศ์สวัสดิ์กุล, การควบคุม
อำนาจดุลพินิจของฝ่ายปกครองโดยศาลไทย, วิทยานิพนธ์ปริญญานิติศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัย
ธรรมศาสตร์, 2534, หน้า 10

(Conseil d'Etat) ได้วินิจฉัยว่า พิเคราะห์ตามเจตนารมณ์ของกฎหมายฉบับนี้แล้ว พบว่ากฎหมายฉบับนี้ มีเจตนารมณ์ที่จะป้องกันมิให้เกิดการซื้อขายอสังหาริมทรัพย์ (ที่ดิน) เพื่อเก็งกำไร ดังนั้นจากเจตนารมณ์นี้ จะพบข้อเท็จจริงอันเป็นองค์ประกอบส่วนเหตุที่เป็นเงื่อนไขของการใช้อำนาจ คือ ถ้าการโอนกรรมสิทธิ์ อสังหาริมทรัพย์รายใดมีลักษณะเป็นการเก็งกำไร ผู้ว่าราชการจังหวัดจะต้องปฏิเสธไม่อนุญาต ส่วนการโอนที่มีลักษณะเป็นการเก็งกำไร ผู้ว่าราชการจังหวัดต้องอนุญาต

อาจสรุปได้ว่ากฎหมายที่ให้อำนาจฝ่ายปกครองล้วนบัญญัติโดยกำหนดข้อเท็จจริงอันเป็นองค์ประกอบส่วนเหตุไว้ทั้งสิ้น เพียงแต่จะบัญญัติกำหนดไว้โดยชัดแจ้งหรือไม่ชัดแจ้งเท่านั้น สำหรับกรณีที่บัญญัติไม่ชัดแจ้งมักจะเป็นกรณีให้ฝ่ายปกครองมีอำนาจออกคำสั่งต่างๆ ไป หรืออำนาจในการตรากฎกระทรวง เช่น กรณีการใช้อำนาจวางและจัดทำผังเมืองรวมของกรมโยธาธิการและผังเมืองข้างต้น กรมโยธาธิการและผังเมืองจะต้องพิจารณาเจตนารมณ์ของกฎหมายที่ให้อำนาจว่ามีเจตนารมณ์อย่างไร ในการให้อำนาจวางและจัดทำผังเมืองรวม แล้วจึงใช้อำนาจดังกล่าวเมื่อมีเงื่อนไขทางข้อเท็จจริงที่พิจารณาได้จากเจตนารมณ์นั้น เป็นต้น

2) โครงสร้างบทบัญญัติของกฎหมายส่วนที่เป็นผลทางกฎหมาย

โครงสร้างบทบัญญัติของกฎหมายส่วนที่เป็นผลทางกฎหมาย เป็นอำนาจของฝ่ายปกครองที่จะใช้อำนาจ เมื่อปรากฏว่ามีข้อเท็จจริงอันเป็นองค์ประกอบส่วนเหตุเกิดขึ้น หรือเป็นส่วนที่กำหนดมาตรการให้ฝ่ายปกครองดำเนินการ³² เช่น กรณีที่บุคคลซึ่งได้สัญชาติไทย โดยการแปลงสัญชาติได้กระทำการใดๆ อันเป็นการเหยียดหยามประเทศชาติ อันเป็นการกระทำที่ครบตามข้อเท็จจริงอันเป็นองค์ประกอบส่วนเหตุแล้ว ผลทางกฎหมาย คือ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย มีอำนาจถอดถอนสัญชาติไทยของบุคคลผู้นั้น หรือกรณีที่ผู้รับอนุญาต ตั้งสถานบริการดำเนินกิจการขัดต่อความสงบเรียบร้อย หรือศีลธรรมอันเป็นการกระทำที่ครบตาม

ข้อเท็จจริงอันเป็นองค์ประกอบส่วนเหตุแล้ว ผลทางกฎหมาย คือ พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจสั่งไม่ต่อใบอนุญาต สั่งพักใช้ใบอนุญาต หรือสั่งเพิกถอนให้ตั้งสถานบริการ หรือกรณีหากมีข้อเท็จจริงว่า นาย ก. ผู้ได้รับใบอนุญาตตั้งสถานบริการ ปลอมแปลงเลขให้มีการจำหน่ายยาเสพติดในสถานบริการของตน ฝ่ายปกครอง หรือพนักงานเจ้าหน้าที่ต้องพิจารณาว่าการปลอมให้มีการจำหน่ายยาเสพติดในสถานบริการนั้น เป็นข้อเท็จจริงเดียวกับข้อเท็จจริงที่กฎหมายกำหนดเป็นเงื่อนไขในการใช้อำนาจหรือไม่ ถ้าไม่ใช่ผลในทางกฎหมายก็ไม่เกิด แต่หากใช่ผลในทางกฎหมายคือ พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจสั่งพักใช้ใบอนุญาต หรือสั่งเพิกถอนใบอนุญาตให้ตั้งสถานบริการกรณี

³² เอกนุญ วงศ์สวัสดิ์กุล, การควบคุมอำนาจดุลพินิจของฝ่ายปกครอง โดยศาลไทย, วิทยานิพนธ์ปริญญานิติศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2534, หน้า 11

ปรากฏพยานหลักฐานชัดเจนว่านาย ก. เป็นผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดในสถานบริการของตนเอง

โครงสร้างบทบัญญัติของกฎหมายที่ให้อำนาจฝ่ายปกครองข้างต้น ถือเป็นโครงสร้างบทบัญญัติของกฎหมายที่สมบูรณ์ แต่อาจมีบทบัญญัติของกฎหมายบางมาตราที่มีได้เป็นไปตามโครงสร้างดังกล่าว เช่น มาตราของบทบัญญัติของกฎหมายที่เป็นบทนิยาม ซึ่งทำหน้าที่ขยายองค์ประกอบของมาตราอื่นๆ ให้ชัดเจนยิ่งขึ้น

1.2.2 ลักษณะต่างๆ ของบทบัญญัติของกฎหมายที่ให้อำนาจฝ่ายปกครอง

จากโครงสร้างบทบัญญัติของกฎหมายที่ให้อำนาจฝ่ายปกครองดังได้กล่าวในหัวข้อที่ 1.1 แล้วนั้น เมื่อพิจารณาจากบทบัญญัติของกฎหมายต่างๆ ที่ให้อำนาจฝ่ายปกครองสามารถแบ่งลักษณะของบทบัญญัติของกฎหมายที่ให้อำนาจฝ่ายปกครองได้เป็น 4 ลักษณะประกอบด้วย

1) ลักษณะที่บัญญัติว่าเมื่อมีข้อเท็จจริงตามที่กำหนดไว้เกิดขึ้นแล้ว ฝ่ายปกครองจะต้องใช้อำนาจกระทำการ โดยไม่มีโอกาสเลือกเนือความของการกระทำ

เป็นลักษณะที่กฎหมายได้กำหนดข้อเท็จจริงอันเป็นองค์ประกอบส่วนเหตุไว้ได้อย่างใดอย่างหนึ่งอันเป็นเงื่อนไขของการใช้อำนาจของฝ่ายปกครองไว้ ซึ่งเมื่อเกิดขึ้นแล้วฝ่ายปกครอง จะต้องใช้อำนาจกระทำการและในการใช้อำนาจนั้น จะต้องกระทำการโดยมีเนือความของการกระทำตามที่กฎหมายได้กำหนดไว้อย่างชัดเจน³³ เช่น อำนาจของนายทะเบียนตามพระราชบัญญัติจดทะเบียนครอบครัว พุทธศักราช 2478 กรณีมีข้อเท็จจริงอันเป็นเงื่อนไขของการสมรสตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ เช่น ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับอายุของกลุ่มสมรส เมื่อปรากฏว่าข้อเท็จจริงอันเป็นเงื่อนไขของการสมรสเป็นไปตามกฎหมายแล้ว นายทะเบียนต้องรับจดทะเบียนและออกใบสำคัญแสดงการจดทะเบียนสมรสนั้นมอบให้แก่ กลุ่มสมรสฝ่ายชาย และฝ่ายหญิงฝ่ายละฉบับ หรือในกรณีอำนาจของสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา ในอันที่จะสั่งงดผลิตหรือนำเข้า ซึ่งอาหารที่ปรากฏจากผลการพิสูจน์แล้ว พบว่าเป็นอาหารที่ไม่ควรแก่การบริโภค เมื่อปรากฏข้อเท็จจริงตามที่กฎหมายกำหนด คือ มีอาหารที่ไม่ควรแก่การบริโภค สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยาจะต้องใช้อำนาจและจะต้องใช้อำนาจตามที่กฎหมายกำหนดไว้ด้วย คือ การสั่งห้ามผลิตหรือนำเข้าซึ่งอาหารนั้นแล้วแต่กรณี ซึ่งทั้งสองกรณี จะเห็นได้ว่าเป็นกรณีที่กฎหมายกำหนดให้ฝ่ายปกครอง มีหน้าที่ทำตามกฎหมายกำหนด

³³ ผศ.ดร.เอกบุญ วงศ์สวัสดิ์กุล, “อำนาจดุลพินิจและการควบคุมตรวจสอบอำนาจดุลพินิจ”, หน้า 9-13

2) ลักษณะที่บัญญัติว่าเมื่อมีข้อเท็จจริงตามที่กำหนดไว้เกิดขึ้นแล้ว ฝ่ายปกครองจะต้องใช้อำนาจกระทำการ โดยมีโอกาสเลือกเนื้อความของการกระทำ

เป็นลักษณะที่กฎหมายได้กำหนดข้อเท็จจริงอย่างใดอย่างหนึ่งอันเป็นเงื่อนไขของการใช้อำนาจของฝ่ายปกครองไว้ ฝ่ายปกครองจะต้องใช้อำนาจกระทำการ แต่ในการใช้อำนาจนั้น ฝ่ายปกครองมีโอกาสเลือกเนื้อความของการกระทำอย่างใดอย่างหนึ่ง ในบรรดาเนื้อความหลายอย่างที่กฎหมายได้กำหนดไว้³⁴ เช่น อำนาจของผู้บังคับบัญชาในการลงโทษทางวินัยข้าราชการ ซึ่งเป็นผู้บังคับบัญชาตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. 2551 เมื่อปรากฏข้อเท็จจริงตามที่กฎหมายกำหนด คือ มีข้าราชการกระทำผิดวินัยแล้ว ผู้บังคับบัญชาจะต้องใช้อำนาจออกคำสั่งลงโทษ แต่ในการใช้อำนาจออกคำสั่งลงโทษนั้น ผู้บังคับบัญชาสามารถเลือกเนื้อความของคำสั่งได้ กล่าวคือ ถ้าเป็นการกระทำผิดวินัยที่ไม่ร้ายแรง อาจสั่งภาคทัณฑ์หรือตัดเงินเดือนหรือลดเงินเดือนส่วนในกรณีที่เป็นความผิดร้ายแรงแล้วอาจสั่งให้ปลดออก หรือไล่ออก

3) ลักษณะที่บัญญัติว่าเมื่อมีข้อเท็จจริงตามที่กำหนดไว้เกิดขึ้นแล้ว ฝ่ายปกครองมีอำนาจตัดสินใจที่จะกระทำการหรือไม่กระทำก็ได้ แต่ถ้าตัดสินใจกระทำการแล้ว ไม่มีโอกาสเลือกเนื้อความของการกระทำ

เป็นลักษณะที่กฎหมายได้กำหนดข้อเท็จจริงอย่างใดอย่างหนึ่งอันเป็นเงื่อนไขของการใช้อำนาจของฝ่ายปกครอง ซึ่งเมื่อข้อเท็จจริงนั้นได้เกิดขึ้นแล้ว ฝ่ายปกครองสามารถที่จะตัดสินใจได้ว่าสมควรใช้อำนาจกระทำการหรือไม่ แต่เมื่อตัดสินใจไปในทางใช้อำนาจกระทำการแล้ว ฝ่ายปกครองจะต้องใช้อำนาจกระทำการ โดยมีเนื้อความตามที่กฎหมายกำหนดไว้ หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งคือ ไม่มีโอกาสเลือกเนื้อความของการกระทำ³⁵ เช่น อำนาจของเจ้าพนักงานท้องถิ่นตามพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. 2522 ในการสั่งรื้อถอนอาคารที่ก่อสร้างหรือตัดแปลงโดยไม่ได้รับอนุญาต เมื่อปรากฏข้อเท็จจริงตามที่กฎหมายกำหนด คือ มีการก่อสร้างหรือตัดแปลงอาคาร โดยมีได้รับอนุญาตเกิดขึ้นแล้ว และการก่อสร้างหรือตัดแปลงนั้น ไม่สามารถแก้ไขเปลี่ยนแปลงให้ถูกต้องตามกฎหมายที่ออกตามความในกฎหมายควบคุมอาคารได้ เจ้าพนักงานท้องถิ่นผู้มีอำนาจจะสั่งให้รื้อถอนอาคารนั้น หรือไม่ก็ได้ แต่ถ้าใช้อำนาจสั่งแล้ว จะต้องสั่งให้รื้อถอนอาคารเท่านั้น จะสั่งเป็นอย่างอื่นไม่ได้ หรือกรณีอำนาจของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย ตามพระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. 2508 ในการพิจารณาสั่งถอนสัญชาติไทยแก่ผู้ซึ่งได้สัญชาติไทย โดยการแปลงสัญชาติ หากผู้นั้นได้กระทำการใดๆ อันเป็นการขัดต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน

³⁴ “เรื่องเดียวกัน” หน้า 9-13

³⁵ “เรื่องเดียวกัน” หน้า 9-14

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย จะใช้อำนาจถอนสัญชาติไทยผู้นั้น หรือไม่ก็ได้ แต่เมื่อตัดสินใจใช้อำนาจแล้ว ต้องดำเนินการถอนสัญชาติไทยผู้นั้น โดยไม่สามารถดำเนินการอย่างอื่นได้

4) ลักษณะที่บัญญัติว่าเมื่อมีข้อเท็จจริงตามที่กำหนดไว้เกิดขึ้นแล้ว ฝ่ายปกครอง มีอำนาจตัดสินใจที่จะกระทำการหรือไม่กระทำการก็ได้ และเมื่อตัดสินใจกระทำการแล้ว มีโอกาสเลือกเนื้อความของการกระทำ

เป็นลักษณะที่กฎหมายได้กำหนดข้อเท็จจริงอย่างใดอย่างหนึ่งอันเป็นเงื่อนไขของการใช้อำนาจของฝ่ายปกครองไว้ ซึ่งเมื่อข้อเท็จจริงเกิดขึ้นแล้ว ฝ่ายปกครองสามารถที่จะตัดสินใจได้ว่าสมควรจะใช้อำนาจกระทำการหรือไม่ และเมื่อตัดสินใจไปในทางใช้อำนาจแล้ว ฝ่ายปกครอง ยังสามารถเลือกเนื้อความของการกระทำได้ว่าจะกระทำการ โดยมีเนื้อความอย่างไร³⁶ เช่น อำนาจของนายทะเบียนตามพระราชบัญญัติภาพยนตร์และวีดิทัศน์ พ.ศ. 2551³⁷ ในการที่จะสั่งพักใช้ใบอนุญาตจัดตั้ง หรือประกอบกิจการร้านวีดิทัศน์ เมื่อปรากฏข้อเท็จจริงตามที่กฎหมายกำหนด กรณีผู้รับอนุญาตประกอบกิจการไม่เป็นไปตาม วัน เวลา และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง นายทะเบียนผู้มีอำนาจ สามารถตัดสินใจได้ว่าตนสมควรจะใช้อำนาจสั่งพักใช้ใบอนุญาตหรือไม่ และถ้าเลือกที่จะใช้อำนาจสั่งพักใช้ใบอนุญาตแล้ว ยังมีโอกาสเลือกเนื้อความว่าจะสั่งพักใช้ใบอนุญาตกี่วันด้วย เพียงแต่ห้ามสั่งพักเกิน 90 วัน เท่านั้น

1.2.3 กระบวนการใช้อำนาจของฝ่ายปกครอง

การใช้อำนาจของฝ่ายปกครองนั้น เป็นการที่ฝ่ายปกครองจะต้องนำข้อเท็จจริงหรือการกระทำที่เกิดขึ้นในชีวิตจริง ซึ่งมีลักษณะเป็นรูปธรรม (Concrete) เฉพาะกรณีมาปรับกับกฎหมาย ซึ่งเป็นกฎเกณฑ์ทั่วไป (Norm)³⁸ ที่มีลักษณะเป็นนามธรรม และมีผลใช้บังคับเป็นการทั่วไป (Abstract and General)³⁹ เพื่อหยั่งทราบข้อเท็จจริงหรือการกระทำเฉพาะกรณีนั้นๆ มีผลทางกฎหมายอย่างไร การใช้อำนาจของฝ่ายปกครอง จึงเป็นกรณีที่ฝ่ายปกครองจะต้องนำข้อเท็จจริงที่มีลักษณะเป็นรูปธรรมและเฉพาะกรณี มาปรับเข้ากับบทกฎหมายที่มีลักษณะเป็นนามธรรมและทั่วไป เพื่อที่จะสรุปผลทางกฎหมายที่เกิดขึ้นจากข้อเท็จจริงดังกล่าว ดังนั้น การใช้อำนาจของฝ่ายปกครอง จึงเป็นการนำบทบัญญัติของกฎหมายที่ฝ่ายนิติบัญญัติตราขึ้นมาบังคับใช้ให้เกิดผล

³⁶ “เรื่องเดียวกัน”, หน้า 9-14

³⁷ พระราชบัญญัติภาพยนตร์และวีดิทัศน์ พ.ศ.2551, ราชกิจจานุเบกษา, เล่ม 125 ตอนที่ 42 ก (วันที่ 4 มีนาคม 2551), มาตรา 71

³⁸ สมยศ เชื้อไทย, “การกระทำทางปกครอง”, *วารสารนิติศาสตร์*, 17, 3 (กันยายน 2530): 49-71 หน้า 50

³⁹ อนุวัฒน์ บุญนันท์, *การควบคุมการใช้ดุลพินิจของฝ่ายปกครอง โดยองค์กรตุลาการ ในระบบกฎหมายอังกฤษและระบบกฎหมายไทย*, วิทยานิพนธ์ปริญญานิติศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2554, หน้า 14

เป็นรูปธรรม ซึ่งโดยทั่วไปแล้ว กระบวนการใช้อำนาจของฝ่ายปกครอง สามารถแบ่งออกได้เป็น 3 ขั้นตอน⁴⁰ ดังนี้

1) ขั้นตอนการตรวจสอบข้อเท็จจริง ที่ประกอบกันขึ้นเป็นกรณีเฉพาะเรื่อง

ขั้นตอนการตรวจสอบข้อเท็จจริงที่ประกอบกันขึ้นเป็นเฉพาะเรื่อง (Constation les faits matériels) เป็นขั้นตอนก่อนที่ฝ่ายปกครองจะใช้อำนาจ ฝ่ายปกครองต้องตรวจสอบให้แน่ชัดเป็นอันดับแรกก่อนว่าข้อเท็จจริงที่มีผู้กล่าวอ้างว่าเกิดขึ้น หรือที่ตนรู้สึกว่าได้เกิดขึ้นนั้น ได้เกิดขึ้นหรือมีอยู่จริง (Existence) หรือไม่ ซึ่งในการตรวจสอบจะกระทำได้ด้วยการอาศัยพยานหลักฐานประเภทต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นพยานบุคคล พยานเอกสารหรือพยานวัตถุ โดยรวบรวมพยานหลักฐานทั้งหลาย ที่สามารถพิสูจน์ได้ว่าข้อเท็จจริงที่กฎหมายกำหนดไว้มีอยู่จริง จากนั้นก็ตรวจสอบว่าพยานหลักฐานใดรับฟังได้ หรือรับฟังไม่ได้ในทางกฎหมาย แล้วก็พิจารณาว่าพยานที่รับฟังได้เท่าที่มีอยู่นั้น ทำให้น่าเชื่อหรือไม่ว่าข้อเท็จจริงที่มีการกล่าวอ้างหรือที่ตนรู้สึกนั้น ได้เกิดขึ้น หรือมีอยู่จริง

2) ขั้นตอนการให้ลักษณะกฎหมายแก่ข้อเท็จจริง

ขั้นตอนการให้ลักษณะกฎหมายแก่ข้อเท็จจริง (Qualification juridique des faits constatés) นี้ เป็นขั้นตอนการวินิจฉัยว่าข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นหรือมีอยู่จริง จะเป็นข้อเท็จจริงประเภทเดียวกันกับข้อเท็จจริง อันเป็นองค์ประกอบส่วนเหตุที่กฎหมายกำหนดไว้หรือไม่ เป็นการนำบทบัญญัติของกฎหมายที่มีลักษณะทั่วไป มาปรับกับข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นในกรณีเฉพาะเรื่อง โดยมีกระบวนการย่อยๆ ในการวินิจฉัย ดังนี้

(1) ตีความถ้อยคำของบทบัญญัติของกฎหมายที่กำหนดข้อเท็จจริง อันเป็นองค์ประกอบส่วนเหตุที่เป็นเงื่อนไขของการใช้อำนาจ ซึ่งถ้อยคำของบทบัญญัติของกฎหมายนี้ แยกได้เป็น 2 ประเภท คือ⁴¹

ก. ศัพท์ธรรมดา หมายถึง ถ้อยคำที่ใช้กันอยู่ทั่วไปในสังคม ซึ่งกฎหมายได้นำมาบัญญัติเป็นข้อเท็จจริงอันเป็นองค์ประกอบส่วนเหตุ โดยมีได้บัญญัติให้ความหมายของถ้อยคำนั้นไว้โดยเฉพาะเจาะจง

ข. ศัพท์พิเศษหรือศัพท์กฎหมาย หมายถึง ถ้อยคำที่กฎหมายนำมาบัญญัติเป็นข้อเท็จจริงอันเป็นองค์ประกอบส่วนเหตุ โดยได้บัญญัติให้ความหมายแตกต่างไปจากศัพท์ธรรมดา ซึ่งอาจเป็นความหมายที่กว้างหรือแคบกว่าที่เข้าใจกันอยู่ในหมู่ประชาชน เช่น กรณี

⁴⁰ สมยศ เชื้อไทย, “การกระทำทางปกครอง”, หน้า 51

⁴¹ เอกบุญ วงศ์สวัสดิ์กุล, การควบคุมอำนาจดุลพินิจของฝ่ายปกครองโดยศาลไทย, หน้า 17

ที่กฎหมายกำหนดให้สาหร่ายทะเลเป็นสัตว์น้ำ ทั้งๆ ที่ความจริงแล้ว สาหร่ายทะเลมิใช่สัตว์ แต่เป็น พืชชนิดอย่างหนึ่ง ซึ่งเกิดในน้ำ แต่เนื่องจากกฎหมายไม่ต้องการให้จับสัตว์น้ำ และไม่ต้องการให้ เก็บสาหร่ายทะเล จึงได้กำหนดให้สาหร่ายทะเลรวมไปกับสัตว์น้ำเสียเลย

(2) แยกแยะข้อเท็จจริงที่ประกอบกันขึ้นเป็นกรณีเฉพาะเรื่องออกเป็น ข้อเท็จจริงที่สำคัญกับข้อเท็จจริงที่เป็นรายละเอียดปลีกย่อย

(3) เปรียบเทียบข้อเท็จจริงในกฎหมายที่ได้จากการตีความกับข้อเท็จจริง ที่เป็นสาระสำคัญ ในกรณีเฉพาะเรื่องว่าเหมือนหรือคล้ายคลึงกันหรือไม่ ถ้าเหมือนหรือคล้ายคลึงกัน เราก็สามารถที่จะยืนยันได้ว่าข้อเท็จจริงในกรณีเฉพาะ เรื่องนั้นเป็นข้อเท็จจริงเดียวกันกับข้อเท็จจริง ที่กฎหมายกำหนด

3) ขั้นตอนการตัดสินใจใช้อำนาจ

ขั้นตอนการตัดสินใจใช้อำนาจเป็นขั้นตอนที่ฝ่ายปกครองจะสรุปผลทาง กฎหมายที่กฎหมายได้กำหนดไว้ กล่าวคือ เมื่อฝ่ายปกครองได้วินิจฉัยเป็นที่ยุติแล้วว่า ข้อเท็จจริง ที่ประกอบกันขึ้นเป็นกรณีเฉพาะเรื่อง เป็นข้อเท็จจริงเดียวกันกับข้อเท็จจริงที่กฎหมายกำหนดแล้ว ฝ่ายปกครองก็จะสรุปผลในทางกฎหมาย โดยพิจารณาว่าตามกฎหมายที่ให้อำนาจนั้น ตนมีหน้าที่ ต้องกระทำการหรือไม่ และถ้าจะกระทำการแล้วกฎหมายได้กำหนดเนื้อความที่จะกระทำการไว้ อย่างไร

1.2.4 อำนาจดุลพินิจของฝ่ายปกครอง

อำนาจดุลพินิจของฝ่ายปกครอง เป็นการปรับใช้กฎหมายให้เหมาะสมกับ ข้อเท็จจริงเฉพาะกรณีที่ฝ่ายนิติบัญญัติมอบให้ฝ่ายปกครองในรูปแบบของบทบัญญัติกฎหมายต่างๆ โดยฝ่ายปกครองสามารถใช้วิจารณญาณของตนในการปรับใช้กฎหมายได้อย่างอิสระ ภายใต้ ขอบเขตที่กฎหมายกำหนดเมื่อใดก็ตาม ที่กฎหมายกำหนดให้ฝ่ายปกครองสามารถตัดสินใจได้ว่า จะกระทำการใด หรือไม่ และถ้าจะกระทำการ จะกระทำอย่างไร เช่น เมื่อปรากฏว่าผู้รับอนุญาต ตั้งสถานบริการดำเนินกิจการสถานบริการขัดต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน พนักงานเจ้าหน้าที่สามารถเลือกตัดสินใจได้ว่าสมควรออกคำสั่งหรือไม่ และในกรณีที่ตกลงใจว่า สมควรออกคำสั่ง พนักงานเจ้าหน้าที่ยังสามารถตัดสินใจด้วยตนเองว่าสมควรพักใช้ใบอนุญาตหรือ สั่งเพิกถอนใบอนุญาต ซึ่งในหัวข้อนี้ จะขอนำเสนอถึงสาระสำคัญเกี่ยวกับอำนาจดุลพินิจของ ฝ่ายปกครอง ดังนี้

1) ประเภทของอำนาจที่กฎหมายให้แก่ฝ่ายปกครอง

อำนาจที่กฎหมายให้แก่ฝ่ายปกครองในอันที่จะใช้อำนาจกระทำการต่างๆ นั้น ในทางทฤษฎีสามารถจำแนกออกได้เป็น 2 ประเภทด้วยกัน ได้แก่ อำนาจผูกพัน (Mandatory Power) และอำนาจดุลพินิจ (Discretionary Power)⁴²

(1) อำนาจผูกพัน (Mandatory Power)

อำนาจผูกพัน เป็นอำนาจที่กฎหมายให้แก่ฝ่ายปกครอง โดยบัญญัติไว้ล่วงหน้าว่าเมื่อมีข้อเท็จจริงอย่างใดอย่างหนึ่งตามที่กฎหมายกำหนดไว้เกิดขึ้นแล้ว ฝ่ายปกครองจะต้องใช้อำนาจกระทำการ และกระทำการโดยมีเนื้อความตามที่กฎหมายกำหนด เช่น กรณีมีผู้ร้องขอมีบัตรประจำตัวประชาชน โดยมีคุณสมบัติครบถ้วนตามพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. 2526 พนักงานเจ้าหน้าที่ต้องออกบัตรประจำตัวประชาชนให้แก่ผู้ร้อง หรือกรณีการจดทะเบียนสมรส เมื่อปรากฏว่าชายและหญิง ซึ่งยื่นคำขอจดทะเบียนสมรส มีคุณสมบัติและปฏิบัติตามเงื่อนไขแห่งการสมรสครบถ้วนตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์แล้ว นายทะเบียนจะต้องจดทะเบียนสมรสให้แก่ผู้ร้องเสมอ เป็นต้น เหตุที่เรียกว่า เป็นอำนาจผูกพัน ก็เพราะคำวินิจฉัยสั่งการดังกล่าวเป็นผลมาจากการปฏิบัติหน้าที่ของฝ่ายปกครองของรัฐ ซึ่งกฎหมายกำหนดและยอมรับว่าการปฏิบัติหน้าที่นั้น มีผลใช้บังคับได้สมบูรณ์ ซึ่งจะเห็นได้ว่าอำนาจผูกพันนั้น แท้ที่จริงแล้วก็คือหน้าที่ (Duty) นั่นเอง⁴³ แต่เหตุที่ยังคงเรียกว่าเป็นอำนาจ ก็เนื่องจากการกระทำที่เกิดจากการปฏิบัติหน้าที่นี้ กฎหมายยอมรับว่ามีผลสมบูรณ์ใช้บังคับได้ ซึ่งการกำหนดให้ฝ่ายปกครองมีอำนาจผูกพันก็เนื่องจากความคิดในเรื่องความยุติธรรมทั่วไป คือ ความเสมอภาคในการปฏิบัติต่อข้อเท็จจริงเฉพาะราย

จากลักษณะของอำนาจผูกพันข้างต้น อาจกล่าวได้ว่าอำนาจผูกพันเป็นอำนาจที่กฎหมายให้แก่ฝ่ายปกครองเพื่อคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของประชาชน จากการใช้อำนาจของฝ่ายปกครอง เนื่องจากสามารถทำให้ประชาชนทราบได้อย่างชัดเจนว่าในกรณีใด จะได้รับการปฏิบัติจากรัฐอย่างใด อันจะทำให้ประชาชนได้รับการปฏิบัติจากรัฐอย่างเสมอภาคเท่าเทียม นั่นเอง

(2) อำนาจดุลพินิจ

อำนาจดุลพินิจ เป็นอำนาจที่กฎหมายให้แก่ฝ่ายปกครอง โดยฝ่ายปกครองสามารถเลือกปฏิบัติและตัดสินใจด้วยตนเอง ในความรับผิดชอบของตนเองและภายในขอบเขต

⁴² ผศ.ดร.เอกบุญ วงศ์สวัสดิ์กุล, “อำนาจดุลพินิจและการควบคุมตรวจสอบอำนาจดุลพินิจ”, หน้า 9-17

⁴³ เอกบุญ วงศ์สวัสดิ์กุล, การควบคุมอำนาจดุลพินิจของฝ่ายปกครอง โดยศาลไทย, หน้า 20

แห่งกฎหมายนี้ อาจมีการปฏิบัติและการตัดสินใจได้หลายอย่าง แต่ละอย่างก็ชอบด้วยกฎหมายเดียวกัน⁴⁴ การที่กฎหมายบัญญัติให้ฝ่ายปกครองมีอำนาจดุลพินิจ ก็เนื่องมาจากความคิดในเรื่องวัตถุประสงค์หรือความมุ่งหมาย โดยคำนึงถึงสภาพแวดล้อมของข้อเท็จจริงเป็นเรื่องราว หรือเป็นกรณีๆ ไป ทำให้การใช้กฎหมายไม่แข็งกระด้าง แต่สามารถยืดหยุ่นปรับให้สอดคล้อง และเป็นธรรมกับข้อเท็จจริงเฉพาะรายได้ เป็นกรณีที่คำนึงถึงความยุติธรรมเฉพาะคดี⁴⁵

2) อำนาจดุลพินิจในกระบวนการใช้อำนาจของฝ่ายปกครอง

หากพิจารณาจากโครงสร้างบทบัญญัติของกฎหมาย สามารถพิจารณาถึงตำแหน่ง หรือจุดของอำนาจดุลพินิจของฝ่ายปกครองที่ปรากฏตัวในขั้นตอนใดของกระบวนการใช้อำนาจของฝ่ายปกครอง ดังนี้

(1) อำนาจดุลพินิจในส่วนที่เป็นข้อเท็จจริงอันเป็นองค์ประกอบส่วนเหตุ

ในส่วนที่เป็นข้อเท็จจริงอันเป็นองค์ประกอบส่วนเหตุนี้ เป็นส่วนที่กฎหมายกำหนดข้อเท็จจริงอย่างใดอย่างหนึ่งไว้ เป็นเงื่อนไขของการใช้อำนาจ ซึ่งก่อนที่จะใช้อำนาจนี้ ฝ่ายปกครองจะต้องตรวจสอบข้อเท็จจริงที่ประกอบกันขึ้น เป็นกรณีเฉพาะเรื่องเสียก่อนว่ามีข้อเท็จจริงเกิดขึ้น หรือมีอยู่จริงหรือไม่ จากนั้น จึงให้ลักษณะกฎหมายแก่ข้อเท็จจริง โดยตรวจสอบข้อเท็จจริงในกฎหมายว่ามีอยู่อย่างใด ซึ่งก็เป็นการตีความกฎหมายนั่นเอง แล้วย้นำข้อเท็จจริงที่ได้ตรวจสอบแล้วว่า ได้เกิดขึ้นจริงๆ มาปรับบทกับข้อเท็จจริงในกฎหมาย⁴⁶ จากกระบวนการใช้อำนาจในส่วนที่เป็นข้อเท็จจริงอันเป็นองค์ประกอบส่วนเหตุดังที่กล่าวแล้วข้างต้น เราอาจสรุปได้ว่า

ในการตรวจสอบข้อเท็จจริงว่า ได้เกิดขึ้น หรือมีอยู่จริงหรือไม่นั้น ฝ่ายปกครองสามารถตรวจสอบได้ โดยอาศัยพยานหลักฐานต่างๆ แล้ววินิจฉัยว่าพยานหลักฐานเท่าที่มีอยู่นั้น เพียงพอที่จะทำให้เชื่อว่าข้อเท็จจริงนั้นเกิดขึ้นหรือมีอยู่จริงหรือไม่ จึงเห็นได้ว่าฝ่ายปกครองไม่สามารถที่จะเลือกตามความพอใจว่าข้อเท็จจริงนั้นๆ เกิดขึ้น หรือมีอยู่จริงหรือไม่ แม้ว่าในการวินิจฉัยข้อเท็จจริงนี้ อาจมีความเห็นที่แตกต่างกันเกิดขึ้นได้เสมอ แต่ในที่สุดแล้วก็ต้องมีคำวินิจฉัยที่เด็ดขาดเป็นที่ยุติ ดังนั้น ฝ่ายปกครอง จึงไม่มีดุลพินิจในขั้นตอนการตรวจสอบข้อเท็จจริงที่ประกอบกันขึ้นเป็นกรณีเฉพาะเรื่อง

⁴⁴ กมลชัย รัตนสกาวงศ์, “ความคิดพื้นฐานเกี่ยวกับดุลพินิจฝ่ายปกครองของประเทศสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมัน”, บทปริทัศน์ เล่มที่ 42 ตอน 3 (กันยายน 2529), หน้า 51

⁴⁵ สมยศ เชื้อไทย, “การกระทำทางปกครอง”, *วารสารนิติศาสตร์*, 3, 17, (กันยายน 2530): หน้า 57

⁴⁶ เอกบุญ วงศ์สวัสดิ์กุล, *การควบคุมอำนาจดุลพินิจของฝ่ายปกครองโดยศาลไทย*, หน้า 22

สำหรับการให้ลักษณะกฎหมายแก่ข้อเท็จจริง หรือการตีความและการปรับ
 ข้อกฎหมายแก่ข้อเท็จจริงนั้น หากเป็นกรณีที่กฎหมายบัญญัติข้อเท็จจริงอันเป็นองค์ประกอบ
 ส่วนเหตุ ด้วยถ้อยคำที่มีความหมายชัดเจนแล้วย่อมไม่มีปัญหา กล่าวคือ ฝ่ายปกครองไม่มีดุลพินิจ
 ในการให้ลักษณะกฎหมายแก่ข้อเท็จจริง แต่อย่างไรก็ตาม เนื่องจากในการกำหนดข้อเท็จจริงอันเป็น
 องค์ประกอบส่วนเหตุนี้ มีบางกรณีที่กฎหมายบัญญัติโดยใช้ถ้อยคำที่มีความหมายไม่เจาะจง (Indefinite
 legal concepts) เช่น “ความสงบเรียบร้อยและศีลธรรมอันดี” หรือ “สภาพอันเป็นที่น่ารังเกียจ” หรือ
 ใช้ถ้อยคำที่มีความหมายทางเทคนิค เช่น “อาหารที่มีสิ่งที่น่าจะเป็นอันตรายแก่สุขภาพ ซึ่งทำให้
 บางครั้ง ฝ่ายปกครองสามารถปรับข้อกฎหมายแก่ข้อเท็จจริงที่เป็นที่ยุติ โดยตีความเหมาะสมและ
 เป็นธรรมกับข้อเท็จจริงเฉพาะราย เป็นกรณีๆ ไปได้”

(2) อำนาจดุลพินิจในส่วนที่เป็นผลทางกฎหมาย

ในส่วนที่เป็นผลทางกฎหมายนี้ เป็นส่วนที่ฝ่ายปกครองจะตัดสินใจ
 ใช้อำนาจ โดยพิจารณาว่าตามกฎหมายที่ให้อำนาจนั้น กำหนดผลไว้อย่างไร หากปรากฏว่า มีข้อเท็จจริง
 อันเป็นองค์ประกอบส่วนเหตุเกิดขึ้น ซึ่งอาจเป็นกรณีที่เกิดหน้าที่ (Obligation) หรือความสามารถ
 (Faculte) แก่ฝ่ายปกครองในอันที่จะใช้อำนาจ⁴⁷ และในการใช้อำนาจนั้น กฎหมายอาจกำหนดเนื้อความ
 ของการกระทำเพียงประการเดียว หรือเปิดโอกาสให้ฝ่ายปกครองสามารถเลือกเนื้อความจาก
 หลายๆ ประการ หรือภายในขอบเขตที่กฎหมายกำหนด โดยไม่ได้เจาะจงว่าเนื้อความนั้น จะเป็น
 อย่างไรบ้าง ทั้งนี้ ก็เพื่อให้ฝ่ายปกครองสามารถใช้อำนาจให้เหมาะสมกับข้อเท็จจริงอันใดอันหนึ่ง
 ซึ่งเป็นที่ยอมรับทั่วไปว่าฝ่ายปกครอง สามารถมีดุลพินิจในขั้นตอนนี้

จากที่กล่าวมา จึงเห็นได้ว่าในการศึกษาความเข้าใจเกี่ยวกับอำนาจ
 ดุลพินิจของฝ่ายปกครองนี้ สามารถศึกษาได้ในขั้นตอนการให้ลักษณะกฎหมายแก่ข้อเท็จจริง ซึ่งในกรณี
 ที่ถือว่าฝ่ายปกครองมีดุลพินิจในขั้นตอนการให้ลักษณะกฎหมายแก่ข้อเท็จจริง ซึ่งในกรณีที่ถือว่า
 ฝ่ายปกครองมีดุลพินิจในขั้นตอนนี้ได้ เรียกดุลพินิจในขั้นตอนนี้ว่า “ดุลพินิจวินิจฉัย” (Margin of
 Judgement) กับในขั้นตอนการตัดสินใจใช้อำนาจหรือที่เรียกกันว่า “ดุลพินิจตัดสินใจ” หรือ
 “ดุลพินิจบริหาร”⁴⁸

⁴⁷ วรพจน์ วิศรุตพิชญ์, “การควบคุมการใช้ดุลพินิจทางปกครองโดยองค์กรตุลาการ”, *รวมบทความในโอกาสครบรอบ 60 ปี ดร.ปรีดี เภษมทรัพย์*, กรุงเทพมหานคร: พี. เค. ฟรินดิงเฮาส์, 2531, หน้า 199

⁴⁸ “เรื่องเดียวกัน”, หน้า 202

3) ขอบเขตของอำนาจดุลพินิจของฝ่ายปกครอง

อำนาจดุลพินิจที่ฝ่ายนิติบัญญัติมอบให้ฝ่ายปกครอง จะมีขอบเขตที่กว้างหรือแคบ ขึ้นอยู่กับบทบัญญัติของกฎหมายในแต่ละฉบับที่บัญญัติว่าจะให้อำนาจแก่ฝ่ายปกครอง มีดุลพินิจในการวินิจฉัยสั่งการอย่างเสรีมากน้อย เป็นเรื่องประเภทใด หรือว่าเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับสิทธิขั้นพื้นฐานของปัจเจกชนอยู่ในอันตรายหรือไม่ ซึ่งฝ่ายนิติบัญญัติจะต้องบัญญัติกฎหมาย โดยมีความรู้สำนึกและมีวิชาการเกี่ยวกับเรื่องอำนาจดุลพินิจของฝ่ายปกครองอยู่เป็นพื้นฐานด้วย เพื่อที่จะให้ฝ่ายปกครองได้ใช้อำนาจตามกฎหมาย โดยทราบขอบเขตอำนาจดุลพินิจของตน⁴⁹ ดังนั้น ขอบเขตของอำนาจดุลพินิจของฝ่ายปกครอง จึงสามารถพิจารณาได้จากบทบัญญัติของกฎหมายและจากแนวคำพิพากษาของศาล กล่าวคือ

(1) พิจารณาจากบทบัญญัติของกฎหมายที่ให้อำนาจ

บรรดากฎหมายที่ให้อำนาจฝ่ายปกครอง มีดุลพินิจในการใช้อำนาจ ถ้อยคำ หรือข้อความที่ปรากฏในบทบัญญัติของกฎหมาย บางกรณี อาจแสดงให้เห็นเบื้องต้นถึงขอบเขตอำนาจดุลพินิจของฝ่ายปกครองได้ ดังนี้

ก. ถ้อยคำที่บัญญัติให้ฝ่ายปกครองมีดุลพินิจ

ลักษณะที่หนึ่ง ถ้อยคำที่บัญญัติเป็นข้อเท็จจริงอันเป็นองค์ประกอบ ส่วนเหตุ บทบัญญัติของกฎหมายที่ให้อำนาจฝ่ายปกครองมีอำนาจดุลพินิจในการให้ลักษณะกฎหมายแก่ข้อเท็จจริงนั้น หากพิจารณาจากถ้อยคำที่เป็นข้อเท็จจริงอันเป็นองค์ประกอบ ส่วนเหตุ คือ ถ้อยคำที่มีความหมายไม่เจาะจงประเภทถ้อยคำที่จะต้องนำมาตีแผ่ให้ความหมายพิเศษทางวิชาการหรือทางความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านหรือหลายๆ ด้าน รวมกัน (Normative Concept) เช่น “ความสงบเรียบร้อยและศีลธรรมอันดี” “ลามกอนาจาร” ซึ่งถ้อยคำเหล่านี้ จะต้องอาศัยความเห็นของผู้ตีความ ซึ่งไม่เกี่ยวข้องกับข้อเท็จจริงที่มีประสบการณ์ทั่วไปได้ และไม่อาจหลีกเลี่ยงอัตวิสัยของผู้ตีความนั้น⁵⁰ ถ้อยคำดังกล่าว มิได้แสดงออกว่าให้ฝ่ายปกครอง มีอำนาจดุลพินิจในขอบเขตที่กว้างหรือแคบอย่างไร เนื่องจากเป็นเพียงถ้อยคำที่แสดงออก ซึ่งคุณค่าบางอย่างบางประการที่ฝ่ายปกครองมีอำนาจดุลพินิจ เพราะฝ่ายปกครอง จะต้องนำข้อความในลักษณะดังกล่าวมาตีแผ่ให้ความหมายพิเศษทางวิชาการ ดังนั้น ขอบเขตของอำนาจดุลพินิจฝ่ายปกครองในการให้ลักษณะกฎหมายแก่ข้อเท็จจริงนี้ จึงไม่สามารถพิจารณาจากถ้อยคำเหล่านี้ได้ แต่ก็มีได้หมายความว่า จะไม่มีขอบเขตเลย เพราะหากพิจารณาจากเหตุผลที่ฝ่ายนิติบัญญัติ ได้บัญญัติกฎหมายมอบอำนาจให้ฝ่ายปกครอง เนื่องจากฝ่ายปกครองมีความรู้

⁴⁹ เอกนุญ วงศ์สวัสดิ์กุล, การควบคุมอำนาจดุลพินิจของฝ่ายปกครอง โดยศาลไทย, หน้า 59

⁵⁰ กมลชัย รัตนสกวาวงศ์, ความคิดพื้นฐานเกี่ยวกับดุลพินิจฝ่ายปกครองของประเทศสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมัน, หน้า 68

ความสามารถ ความชำนาญ หรือประสบการณ์พิเศษ และใกล้ชิดกับปัญหาต่างๆ มากกว่าแล้ว การให้ลักษณะกฎหมายแก่ข้อเท็จจริงนี้ ฝ่ายปกครองจำเป็นต้องวางกฎหรือระเบียบในการประเมินความหมาย หรือมาตรฐานทั่วไปในการวินิจฉัย ด้วยเหตุนี้ ขอบเขตของอำนาจดุลพินิจของฝ่ายปกครองในกรณีนี้ จึงอาจพิจารณาได้จากกฎเกณฑ์ของการประเมินความหมาย หรือมาตรฐานทั่วไปที่ฝ่ายปกครอง ได้วางไว้⁵¹

ลักษณะที่สอง ถ้อยคำที่บัญญัติเป็นผลทางกฎหมาย ถ้อยคำของ บทบัญญัติของกฎหมายที่กำหนดผลทางกฎหมายให้แก่ฝ่ายปกครองเพื่อกระทำการนี้ สามารถแสดงออกซึ่งขอบเขตของอำนาจดุลพินิจในส่วนผลทางกฎหมาย ดังนี้⁵²

กรณีที่เป็นดุลพินิจอย่างแคบ เป็นกรณีที่ฝ่ายปกครองมีขอบเขตของอำนาจดุลพินิจค่อนข้างแคบมาก เช่น ถ้อยคำว่า “ควรจะ” ซึ่งโดยปกติแล้ว ฝ่ายปกครอง จะต้องใช้อำนาจตามที่กฎหมายกำหนดไว้ในกฎหมายเท่านั้น เว้นแต่จะมีเหตุยกเว้นพิเศษเฉพาะเรื่อง จึงจะสามารถใช้อำนาจดุลพินิจนี้ได้

กรณีที่เป็นดุลพินิจอย่างกว้าง เป็นกรณีที่ขอบเขตของอำนาจดุลพินิจของฝ่ายปกครองกว้างกว่า กรณี ตาม 1) เช่น ถ้อยคำว่า “สามารถจะ” หรือ “มีอำนาจ” โดยไม่ได้กำหนดมาตรฐานการใช้ดุลพินิจไว้ ซึ่งฝ่ายปกครองจะต้องพิจารณาจากกรณีเฉพาะรายให้เกิดความยุติธรรม และไม่ถูกจำกัดด้วยหลักเกณฑ์พิจารณาทั่วไป แต่การที่จะพิจารณาขอบเขตของอำนาจดุลพินิจของฝ่ายปกครองจากถ้อยคำดังกล่าว จะต้องเป็นกรณีที่มีความรู้สำนึก และมีวิชาการอยู่เบื้องหลังการบัญญัติกฎหมายดังกล่าวด้วย มิฉะนั้น การพิจารณาขอบเขตของอำนาจดุลพินิจจากถ้อยคำเหล่านี้ย่อมไม่อาจกระทำได้

ข. ข้อความที่บัญญัติให้ฝ่ายปกครองจะต้องคำนึงถึงอำนาจการใช้ดุลพินิจ

การกำหนดข้อความที่เป็นสิ่งที่ฝ่ายปกครอง จะต้องนำมาประกอบการพิจารณาในการใช้อำนาจ หรือเป็นมาตรฐานในการใช้ดุลพินิจ ซึ่งทำให้ขอบเขตของอำนาจดุลพินิจของฝ่ายปกครองถูกจำกัดลง เช่น กรณีอำนาจของคณะกรรมการผังเมืองที่จะกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่เจ้าของหรือผู้ครอบครองที่ดิน จะต้องแก้ไขเปลี่ยนแปลงหรือระงับการใช้ประโยชน์ที่ดินของตนภายในระยะเวลาที่เห็นสมควร⁵³ กฎหมายได้จำกัดขอบเขตของ

⁵¹ เอกบุญ วงศ์สวัสดิ์กุล, การควบคุมอำนาจดุลพินิจของฝ่ายปกครองโดยศาลไทย, หน้า 62

⁵² กมลชัย รัตนสกววงศ์, ความคิดพื้นฐานเกี่ยวกับดุลพินิจฝ่ายปกครองของประเทศสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมัน, หน้า 75

⁵³ เอกบุญ วงศ์สวัสดิ์กุล, การควบคุมอำนาจดุลพินิจของฝ่ายปกครองโดยศาลไทย, หน้า 60

อำนาจดุลพินิจของคณะกรรมการผังเมือง โดยกำหนดข้อความที่เป็นสิ่งทีคณะกรรมการผังเมือง จะต้องคำนึงถึง หรือจะต้องนำมาประกอบการพิจารณาใช้อำนาจ โดยคำนึงถึงกิจการที่มีการใช้ประโยชน์ สภาพของที่ดิน และทรัพย์สินอื่นที่เกี่ยวกับที่ดิน การลงทุน ประโยชน์หรือความเดือดร้อน รำคาญที่ประชาชน ได้รับจากกิจการนั้น ประกอบด้วย การใช้อำนาจของคณะกรรมการผังเมือง ข้างต้น อำนาจดุลพินิจของคณะกรรมการผังเมืองถูกจำกัดขอบเขตลงโดยข้อความดังกล่าว ซึ่งต่างจาก กรณีที่กฎหมายมิได้กำหนดข้อความที่มีลักษณะเหล่านี้ไว้ ขอบเขตของอำนาจดุลพินิจของฝ่ายปกครอง จะกว้างกว่ากรณีนี้⁵⁴

กรณีของขอบเขตอำนาจดุลพินิจของฝ่ายปกครองของไทยเรา หากพิจารณาจากถ้อยคำตามข้อ 2.4.3 1) (1) แล้ว น่าจะเป็นสิ่งที่กระทำได้ยากและไม่เป็นมาตรฐาน เดียวกัน เนื่องจากฝ่ายปกครองหลายๆ หน่วยงาน ยังขาดความรู้สำนึกและวิชาการในเรื่องดังกล่าว และรู้ถึงเจตนารมณ์ในการบัญญัติกฎหมายนั้นๆ บางครั้ง ก็ขึ้นอยู่กับสำนวนในการร่างกฎหมายด้วย ดังนั้น ขอบเขตของอำนาจดุลพินิจของฝ่ายปกครองไทยยังคงต้องพิจารณาจากข้อความที่กฎหมาย กำหนดว่าอะไรบ้างที่จะต้องนำมาประกอบการพิจารณาใช้อำนาจตามข้อ 2.4.3 1) (2) แต่หาก พิจารณาจากกฎหมายของไทยที่ให้อำนาจแก่ฝ่ายปกครอง มักจะพบว่ากฎหมายหลายๆ ฉบับมิได้ กำหนดข้อความที่เป็นสิ่งที่ฝ่ายปกครอง จะต้องนำมาประกอบการพิจารณา หรือกฎหมายมิได้ วางกฎเกณฑ์เกี่ยวกับการที่จะใช้อำนาจดุลพินิจไว้ ทำให้ฝ่ายปกครองของไทย มีขอบเขตของอำนาจ ดุลพินิจค่อนข้างกว้างขวาง

4) ลักษณะทั่วไปของการใช้อำนาจดุลพินิจที่ผิดพลาด

การใช้อำนาจดุลพินิจที่ผิดพลาด หรือที่การใช้อำนาจดุลพินิจที่บกพร่อง หรือการใช้อำนาจดุลพินิจโดยมิชอบ (Abuse of Discretion) มีที่มาของอำนาจดุลพินิจของเจ้าหน้าที่ของรัฐได้ใน 2 ส่วน คือ

- (1) ดุลพินิจที่ผิดพลาดในส่วน โครงสร้าง ที่เรียกว่า องค์ประกอบส่วนเหตุ หรือที่เรียกว่า “ดุลพินิจวินิจฉัย” และ
- (2) ดุลพินิจที่ผิดพลาดในส่วน โครงสร้าง ที่เรียกว่า ผลทางกฎหมาย หรือที่เรียกว่า “ดุลพินิจตัดสินใจ”

⁵⁴ “เรื่องเดียวกัน”, หน้า 63

โดยหลักการแล้ว การพิจารณาถึงดุลพินิจที่ผิดพลาด ทั้งสองประเภทนี้พอจะแยกพิจารณาได้ ดังนี้⁵⁵

ลักษณะทั่วไปของการใช้อำนาจดุลพินิจตัดสินใจที่ผิดพลาด หรือโดยมิชอบเกิดขึ้น เมื่อฝ่ายปกครองมิได้คำนึงถึงขอบเขตหรือความผูกพันทางกฎหมาย ตามหลักการกระทำทางปกครองต้องชอบด้วยกฎหมาย โดยการใช้ดุลพินิจตัดสินใจของเจ้าหน้าที่ของรัฐที่ผิดพลาด อาจเกิดขึ้นได้หลายกรณี ดังนี้

ก. การใช้ดุลพินิจมากเกินไปที่กฎหมายกำหนด เป็นกรณีฝ่ายปกครองเลือกใช้ผลของกฎหมายเกินกว่ากรอบที่กฎหมายกำหนด เช่น กรณีที่กฎหมายให้อำนาจฝ่ายปกครองใช้อำนาจเปรียบเทียบปรับผู้กระทำความผิดกฎหมายจราจรได้ไม่เกิน 500 บาท แต่ฝ่ายปกครองเปรียบเทียบปรับผู้กระทำความผิด เป็นเงิน 1,000 บาท ซึ่งย่อมเป็นการใช้อำนาจเกินกว่าที่กฎหมายกำหนด เป็นต้น

ข. การไม่ใช้ดุลพินิจตัดสินใจ เป็นกรณีที่เจ้าหน้าที่ของรัฐ ฝ่ายปกครองไม่ใช้ดุลพินิจ ทั้งที่ตามข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นนั้น ต้องตัดสินใจดำเนินการอย่างใดอย่างหนึ่ง เช่น มีผู้ชุมนุมประท้วงปิดถนน ทำให้บุคคลทั่วไปไม่อาจสัญจรไปมาได้ เจ้าหน้าที่ของรัฐฝ่ายปกครองอาจต้องตัดสินใจสลายการชุมนุมหรือดำเนินการให้มีการสลายการชุมนุม การที่เจ้าหน้าที่ของรัฐมีอำนาจใช้ดุลพินิจ ในขณะที่เดียวกัน ก็ผูกพันโดยมีหน้าที่จะต้องใช้ดุลพินิจ การที่เจ้าหน้าที่ของรัฐไม่ใช้ดุลพินิจอาจเกิดจากความสะเพร่าหรือสำคัญผิดว่าตนผูกพันต้องวินิจฉัยเช่นนั้น โดยไม่มีอำนาจใช้ดุลพินิจ ทั้งที่ตนมีอำนาจดุลพินิจ

ค. การใช้อำนาจดุลพินิจตัดสินใจโดยบิดเบือน คือ การใช้ดุลพินิจที่ไม่ได้ยึดถือวัตถุประสงค์ของกฎหมายหรือการไม่ได้นำเอาผลประโยชน์ของมหาชน และผลประโยชน์ของเอกชนมาพิจารณาอย่างเพียงพอ หรือเอาผลประโยชน์ส่วนตัว อุดมการณ์ทางการเมืองของตนมาเกี่ยวข้องในการใช้ดุลพินิจ

ง. การใช้ดุลพินิจขัดต่อวัตถุประสงค์ของกฎหมาย เป็นการใช้อำนาจดุลพินิจผิดพลาดที่เกิดขึ้นบ่อยที่สุด ได้แก่ กรณีที่เจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองใช้อำนาจดุลพินิจโดยไม่คำนึงถึงวัตถุประสงค์ของกฎหมาย หรือไม่คำนึงถึงประโยชน์สาธารณะ ความผิดพลาดของการใช้อำนาจดุลพินิจ อาจเกิดจากการที่ฝ่ายปกครองละเลย ไม่สนใจวัตถุประสงค์ที่กฎหมายมอบอำนาจดุลพินิจให้ตน กรณีการใช้ดุลพินิจโดยมิชอบ ในกรณีนี้ มีความใกล้เคียงกับการใช้ดุลพินิจโดยบิดเบือนอย่างหนึ่ง เพราะมีการใช้

⁵⁵ชัยภัทร ทังทอง, การใช้อำนาจดุลพินิจในนิติกรรมทางปกครองและความรับผิดชอบทางอาญาของเจ้าหน้าที่ของรัฐ, คุุณวินัยพนธ์ปริญาณัติศาสตรคุุณวินัยบัณฑิต, คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2558, หน้า 44

ดุลพินิจออกนิตินกรรมทางปกครอง เพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ด้านอื่น ซึ่งมีไว้วัตถุประสงค์ที่กฎหมายที่เกี่ยวข้อง

จ. การใช้ดุลพินิจขัดต่อหลักความสมเหตุสมผลหรือไม่สอดคล้องกับข้อเท็จจริง โดยปกติข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นในกรณีใดกรณีหนึ่ง ย่อมต้องการการใช้ดุลพินิจตัดสินใจที่เหมาะสมสอดคล้องกับข้อเท็จจริงในเรื่องนั้นๆ เพื่อเป็นการอำนวยความสะดวกให้เกิดขึ้นอย่างเป็นรูปธรรมได้จริง การใช้อำนาจดุลพินิจกำหนดผลทางกฎหมายไป โดยไม่คำนึงหรือสอดคล้องถึงข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้น จึงถือว่าเป็นการใช้ดุลพินิจที่ขัดต่อหลักความสมเหตุสมผล หากมีความขัดแย้งศาลก็ถือว่าเป็นการใช้ดุลพินิจโดยมิชอบ

ฉ. การใช้ดุลพินิจขัดกับหลักกฎหมายที่มีศักดิ์สูงกว่า หรืออาจเป็นหลักกฎหมายที่บัญญัติรับรองสิทธิและเสรีภาพไว้ในรัฐธรรมนูญ หรือในกฎหมายในระดับพระราชบัญญัติหรือกฎหมายลำดับรองที่เกี่ยวข้อง ซึ่งฝ่ายปกครองพึงต้องระมัดระวังในการใช้ดุลพินิจตัดสินใจมิให้ขัดหรือแย้ง แม้ว่าการใช้ดุลพินิจจะเป็นการชอบด้วยเนื้อหาของกฎหมายฉบับที่ให้อำนาจก็ตาม เช่น หลักความเสมอภาค หลักความได้สัดส่วน เป็นต้น

ช. การใช้ดุลพินิจที่ขัดกับหลักกฎหมายทั่วไป การที่เจ้าหน้าที่ของรัฐใช้ดุลพินิจโดยไม่คำนึงถึงหลักการอันเป็นรากฐานของ “นิติรัฐ” เช่น เจ้าหน้าที่ของรัฐใช้ดุลพินิจโดยขัดต่อหลักความสมควรแก่เหตุ กล่าวคือ เลือกใช้มาตรการที่เห็นได้ชัดว่าไม่อาจบรรลุผลตามวัตถุประสงค์ของกฎหมาย หรือเลือกใช้มาตรการที่รุนแรงมาก ทั้งๆ ที่อาจเลือกใช้มาตรการที่รุนแรงน้อยกว่าได้ หรือเลือกใช้มาตรการที่กระทบกับสิทธิของปัจเจกชนมาก จนไม่ได้สัดส่วนกับประโยชน์สาธารณะจะได้รับ ถึงแม้ว่าหลักความพอสมควรแก่เหตุจะไม่ได้รับการบัญญัติไว้เป็นกฎหมายลายลักษณ์อักษร แต่ต้องถือว่าหลักการดังกล่าวนี้ เป็นหลักกฎหมายทั่วไป

1.2.5 หลักการพื้นฐานของการกระทำทางปกครอง

1) หลักความพอสมควรแก่เหตุ

หลักความพอสมควรแก่เหตุ เป็นหลักการพื้นฐานในกฎหมายมหาชนที่ห้ามมิให้ฝ่ายปกครองกระทำการอันมีผลเป็นการสร้างภาระให้เกิดกับปัจเจกชนเกินสมควร กล่าวคือ การกระทำทางปกครองใด เป็นการกระทำที่ก้าวล่วงสิทธิหรือสร้างภาระให้แก่ปัจเจกชน แม้การกระทำทางปกครองนั้น กฎหมายจะให้อำนาจแก่ฝ่ายปกครอง แต่ฝ่ายปกครองจะต้องกระทำโดยพอสมควรแก่เหตุ ในระบบกฎหมายไทยหลักการนี้เป็นที่รู้จักกันในเรื่อง “หลักสัดส่วน” หรือ “หลักความได้

สัดส่วน” ซึ่งหลักความพอสมควรแก่เหตุเป็นหลักกฎหมายในระดับรัฐธรรมนูญ⁵⁶ และถือเป็นหลักการย่อยที่สำคัญของหลักนิติรัฐที่เรียกร้องให้การใช้อำนาจของฝ่ายปกครองที่ก้าวล่วงไปในสิทธิเสรีภาพของปัจเจกชนต้องกระทำเท่าที่จำเป็น เพื่อประโยชน์สาธารณะดังปรากฏในพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2539 มาตรา 58 วรรคสาม⁵⁷

การจะพิจารณาว่าฝ่ายปกครองได้กระทำการสอดคล้องกับหลักพอสมควรแก่เหตุหรือไม่ จำเป็นที่จะต้องพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างเครื่องมือหรือตัวบทกฎหมายที่ฝ่ายปกครองเลือกใช้ และวัตถุประสงค์ของการกระทำทางปกครองนั้น กฎหมายที่ฝ่ายปกครองเลือกใช้ ก็คือ มาตรการที่ฝ่ายปกครองกำหนดขึ้นซึ่งอาจเป็น “คำสั่งทางปกครอง” หรือ “กฎ” ก็ได้ ส่วนวัตถุประสงค์ของการกระทำทางปกครอง จะเห็นได้จากข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นที่เกิดขึ้นประกอบกับ มาตรการที่ฝ่ายปกครองเลือกใช้เอง การพิจารณาว่าฝ่ายปกครองได้กระทำการสอดคล้องกับหลักความพอสมควรแก่เหตุหรือไม่ มีขั้นตอนในการพิจารณา 3 ขั้นตอน⁵⁸

(1) การค้นหาวัตถุประสงค์ของการกระทำทางปกครอง

ในหลายกรณี วัตถุประสงค์ของการกระทำทางปกครอง ย่อมจะเห็นได้จากมาตรการนั่นเอง เช่น ในการออกกฎ ฝ่ายปกครองอาจจะบัญญัติวัตถุประสงค์ไว้ในกฎนั้น ว่าเพื่ออะไร หากไม่ได้ระบุวัตถุประสงค์ไว้อย่างชัดเจนในมาตรการที่กำหนดขึ้น เราอาจต้องค้นหาวัตถุประสงค์ของการกระทำทางปกครองได้จากบริบทแวดล้อมของมาตรการนั้น หรือจากข้อเท็จจริงที่เป็นเหตุให้ฝ่ายปกครองต้องกำหนดมาตรการนั้นขึ้นใช้บังคับ เมื่อทราบวัตถุประสงค์ของการกระทำทางปกครองแล้ว ก็จะต้องตรวจสอบว่าวัตถุประสงค์ของการกระทำทางปกครองนั้น เป็นวัตถุประสงค์ที่ชอบด้วยกฎหมายหรือไม่ กรณีวัตถุประสงค์ของการกระทำทางปกครองไม่ชอบด้วยกฎหมาย ย่อมไม่ต้องพิจารณาในประเด็นอื่นต่อไปอีก เช่น ฝ่ายปกครองออกกฎ โดยมีวัตถุประสงค์ในการคุ้มครองการประกอบอาชีพของกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง เป็นกรณีพิเศษจากการแข่งขันอย่างเสรี หากไม่ปรากฏว่า

⁵⁶ รศ.ดร.วรเจตน์ ภาคีรัตน์, หลักการพื้นฐานของกฎหมายปกครองและการกระทำทางปกครอง, พิมพ์ครั้งที่ 3, กรุงเทพมหานคร: วิญญูชน, 2549, หน้า 30

⁵⁷ มาตรา 58 วรรคสาม พระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2539 บัญญัติว่า “ในกรณีที่มีความจำเป็นที่จะต้องบังคับการ โดยเร่งด่วน เพื่อป้องกันมิให้มีการกระทำที่ขัดต่อกฎหมายที่มีโทษทางอาญา หรือมิให้เกิดความเสียหายต่อประโยชน์สาธารณะ เจ้าหน้าที่อาจใช้มาตรการบังคับทางปกครอง โดยไม่ต้องออกคำสั่งทางปกครองให้กระทำหรือละเว้นกระทำก่อนก็ได้ แต่ทั้งนี้ ต้องกระทำโดยสมควรแก่เหตุและภายในขอบเขตอำนาจหน้าที่ของตน”

⁵⁸ รศ.ดร.วรเจตน์ ภาคีรัตน์, หลักการพื้นฐานของกฎหมายปกครองและการกระทำทางปกครอง, หน้า 31

การออกกฎดังกล่าว เป็นไปเพื่อเป้าหมายที่ชอบธรรมประการอื่นที่ปรากฏในรัฐธรรมนูญบรรลุผล
วัตถุประสงค์ในการออกกฎของฝ่ายปกครอง ย่อมไม่ชอบด้วยกฎหมาย

อนึ่ง หากฝ่ายปกครองอาศัยอำนาจตามกฎหมายกำหนดมาตรการ
เพื่อบังคับการให้เป็นไปตามกฎหมาย ฝ่ายปกครองต้องกำหนดมาตรการเพื่อดำเนินการให้เป็นไป
ตามวัตถุประสงค์ของกฎหมายฉบับนั้น หากฝ่ายปกครองอาศัยอำนาจตามกฎหมายฉบับนั้นกำหนด
มาตรการเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ประการอื่น ซึ่งไม่ใช่วัตถุประสงค์ที่กฎหมายฉบับนั้นต้องการ
การกระทำของฝ่ายปกครอง ย่อมไม่ชอบด้วยกฎหมาย

(2) การพิเคราะห์ว่ามาตรการที่ฝ่ายปกครองเลือก เป็นมาตรการที่สามารถ
บรรลุวัตถุประสงค์ที่ต้องการได้หรือไม่

ในการพิจารณาขั้นตอนนี้ คือ การพิจารณาตาม “หลักความสัมฤทธิ์ผล”
หรือ “หลักความเหมาะสม” กล่าวคือ มาตรการที่ฝ่ายปกครองเลือกใช้นั้นจะต้องเป็นมาตรการ
ที่พิจารณาในทางภาวะวิสัยแล้ว สามารถนำไปสู่ผลที่ฝ่ายปกครองต้องการได้ มาตรการใดที่เห็นชัดแจ้งว่า
ไม่สามารถบรรลุวัตถุประสงค์ที่ฝ่ายปกครองต้องการได้อย่างแน่แท้ มาตรการนั้น ย่อมเป็นมาตรการ
ที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย เช่น นาย ก. อายุ 16 ปี ไม่มีใบอนุญาตขับขี่รถยนต์ ได้นำรถยนต์ของบิดาไปขับ
เป็นประจำจนถูกเจ้าหน้าที่ตำรวจออกคำสั่งให้นาย ก. ไปรายงานตัวต่อเจ้าหน้าที่ตำรวจทุกสัปดาห์
เพื่อป้องกันมิให้นาย ก. นำรถยนต์ของบิดาไปขับอีก คำสั่งของเจ้าหน้าที่ตำรวจดังกล่าว ปรากฏชัดว่า
ไม่อาจทำให้วัตถุประสงค์ที่ต้องการบรรลุผลลงได้ คำสั่งของเจ้าหน้าที่ตำรวจดังกล่าวจึงเป็นคำสั่ง
ที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย ถึงแม้ว่าวัตถุประสงค์ของเจ้าหน้าที่ตำรวจจะเป็นวัตถุประสงค์ที่ชอบธรรมก็ตาม

อนึ่ง มีข้อสังเกตว่าในกรณีที่มีมาตรการที่อาจบรรลุวัตถุประสงค์
ที่ฝ่ายปกครองต้องการได้หลายมาตรการ มาตรการเหล่านั้น ย่อมถือเป็นมาตรการที่สอดคล้องกับ
หลักความสัมฤทธิ์ผล หรือหลักความเหมาะสม ทั้งสิ้น ถึงแม้ว่าฝ่ายปกครองอาจเลือกใช้มาตรการ
ที่พิจารณาในทางภาวะวิสัยแล้ว เหมาะสมน้อยกว่ามาตรการอีกมาตรการหนึ่งก็ตาม กรณีนี้ ต้องถือว่าเป็น
ดุลพินิจโดยแท้ของฝ่ายปกครอง ที่องค์กรอื่น โดยเฉพาะองค์กรตุลาการต้องเคารพ จะเข้าไป
ทบทวน หรือกำหนดให้แก้ไขเปลี่ยนแปลงไม่ได้

(3) การพิเคราะห์ว่ามาตรการที่อาจบรรลุวัตถุประสงค์ที่ฝ่ายปกครอง
ต้องการนั้น เป็นมาตรการที่จำเป็นหรือไม่

การพิจารณาในขั้นตอนนี้ เป็นการพิจารณาตาม “หลักความจำเป็น”
ซึ่งเป็นหลักการย่อยอีกหลักการหนึ่งของหลักความพอสมควรแก่เหตุ หลักการดังกล่าว เรียกร้องให้
ฝ่ายปกครองเปรียบเทียบมาตรการที่อาจบรรลุผลที่ต้องการได้หลายๆ มาตรการ ว่ามาตรการเหล่านั้น
กระทบสิทธิเสรีภาพของปัจเจกชนรุนแรงมากน้อยอย่างไร มาตรการที่ฝ่ายปกครองเลือกใช้ ย่อมถือว่าเป็น

เป็นมาตรการที่จำเป็น หากปรากฏว่าไม่มีมาตรการอื่นใดที่รุนแรงน้อยกว่าและเป็นมาตรการที่อาจทำให้วัตถุประสงค์ที่ฝ่ายปกครองต้องการบรรลุผลลงได้ เช่น อาคารแห่งหนึ่ง เกิดชำรุดและอยู่ในลักษณะที่ไม่มั่นคงอาจเป็นอันตรายกับบุคคลที่สัญจรไปมา ฝ่ายปกครองต้องการขจัดอันตรายที่จะเกิดขึ้นกับบุคคลที่สัญจรไปมา จึงออกคำสั่งให้รื้อถอนอาคารดังกล่าว กรณีนี้ แม้การรื้อถอนอาคารจะเป็นมาตรการที่สามารถให้วัตถุประสงค์ที่ฝ่ายปกครองต้องการบรรลุผลลงได้ ซึ่งหมายความว่า คำสั่งให้รื้อถอนอาคารสอดคล้องกับหลักความสัมฤทธิ์ผลก็ตาม หากปรากฏชัดเจนว่าคำพิงเพียงแค่การสั่งให้เจ้าของอาคารซ่อมแซมอาคารส่วนที่ชำรุดบกพร่อง ก็เพียงพอที่จะขจัดอันตรายที่จะเกิดกับบุคคลที่สัญจรไปมาเช่นกัน คำสั่งของฝ่ายปกครองที่สั่งให้รื้อถอนอาคาร ย่อมเป็นคำสั่งที่ไม่สอดคล้องกับหลักความจำเป็น เนื่องจากยังมีมาตรการอื่นที่รุนแรงน้อยกว่า และได้ผลเดียวกันกับมาตรการที่ฝ่ายปกครองเลือกใช้ คือ การออกคำสั่งให้ซ่อมแซมอาคาร ดังนั้น คำสั่งให้รื้อถอนอาคาร จึงเป็นคำสั่งที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย

2) หลักความชัดเจนแน่นอนและคาดหมายได้ในการกระทำทางปกครอง

โดยที่การกระทำทางปกครอง เป็นการใช้อำนาจฝ่ายเดียวที่เหนือกว่าของฝ่ายปกครองที่กำหนดกฎเกณฑ์ให้ปัจเจกชนต้องปฏิบัติ การกระทำของฝ่ายปกครอง จึงต้องมีความชัดเจนแน่นอน และเป็นที่ยึดถือได้ อย่างไรก็ตามระดับความชัดเจนแน่นอนและคาดหมายได้ในการกระทำทางปกครองนั้น อาจแตกต่างกันออกไปตามสภาพของการกระทำทางปกครอง ยิ่งการกระทำของฝ่ายปกครองก้าวล่วงสิทธิ หรือสร้างภาระให้แก่ปัจเจกชนมากเท่าใด ฝ่ายปกครองจะต้องกำหนดเนื้อหาของกฎเกณฑ์ให้ชัดเจนแน่นอนมากขึ้นเท่านั้น อย่างไรก็ตาม หลักการดังกล่าวไม่ได้มีผลถึงขนาดห้ามมิให้ฝ่ายปกครองใช้ถ้อยคำทางกฎหมายที่มีความหมาย ไม่เฉพาะเจาะจงในการกำหนดกฎเกณฑ์ที่มีผลบังคับทั่วไป เช่น กฎกระทรวง ประกาศกระทรวง เทศบัญญัติ ฯลฯ การบัญญัติกฎหมายแม่บทโดยองค์กรนิติบัญญัติที่ดี หรือการกำหนดกฎเกณฑ์ในกฎหมายลำดับรองโดยฝ่ายปกครองที่ดี จำเป็นที่จะต้องใช้ถ้อยคำที่มีความหมายไม่เฉพาะเจาะจงบ้าง เช่นคำว่า “เพื่อประโยชน์สาธารณะ”, “เพื่อความปลอดภัยสาธารณะ” ฯลฯ ทั้งนี้ เพื่อให้กฎเกณฑ์ที่ได้รับการกำหนดขึ้นนั้นสามารถใช้บังคับกับข้อเท็จจริงจำนวนมากได้ ปัญหาในเรื่องนี้คงมีอยู่แต่เพียงว่าฝ่ายปกครองจะได้รับอนุญาตให้กำหนดกฎเกณฑ์ โดยใช้ถ้อยคำที่มีความหมายไม่เฉพาะเจาะจงได้เพียงใด อย่างไรก็ตาม ในกรณีที่การกระทำของฝ่ายปกครอง เป็นการออกคำสั่งทางปกครองซึ่งใช้บังคับเฉพาะกรณี เนื้อหาในคำสั่งทางปกครองนั้นจะต้องมีความชัดเจนแน่นอน ฝ่ายปกครองจะออกคำสั่งทางปกครองในลักษณะที่คลุมเครือ และให้ผู้รับคำสั่งทางปกครองไปตีความคำสั่งทางปกครองดังกล่าวเอาเองไม่ได้ มิฉะนั้นแล้ว ต้องถือว่าคำสั่งทางปกครองนั้น มีความบกพร่องอย่างรุนแรงจนถึงขนาดที่ไม่ก่อให้เกิดผลดังที่ผู้ออกคำสั่งทางปกครองต้องการ เป็นผลให้คำสั่งทางปกครองนั้นจะตกเป็นโมฆะ

3) หลักการห้ามเลือกปฏิบัติโดยอำเภอใจ

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา 27⁵⁹ รับรองสิทธิในความเสมอภาคของบุคคล ในการดำเนินการทางปกครองฝ่ายปกครองย่อมไม่อาจหลุดพ้นความผูกพันตามหลักความเสมอภาค ไปได้ โดยเหตุที่สิทธิในความเสมอภาคเป็นสิทธิขั้นพื้นฐาน สิทธิดังกล่าวจึงผูกพันองค์กรของรัฐทุกองค์องค์กรในการตรากฎหมาย การบังคับใช้กฎหมายและการตีความกฎหมายทั้งหลาย ทั้งปวง

โดยที่สิทธิความเสมอภาค มีลักษณะเป็นนามธรรมสูง จึงอาจมีปัญหาให้ต้องพิเคราะห์อยู่เสมอว่าการกระทำของฝ่ายปกครอง เป็นการกระทำที่กระทบสิทธิในความเสมอภาคหรือไม่ หลักการเบื้องต้นในเรื่องดังกล่าวก็คือฝ่ายปกครองจะปฏิบัติต่อสิ่งที่มีสาระสำคัญเหมือนให้แตกต่างกันโดยอำเภอใจไม่ได้ หรือจะปฏิบัติต่อสิ่งที่มีสาระแตกต่างกันให้เหมือนกันโดยอำเภอใจก็ไม่ได้เช่นกัน การปฏิบัติโดยอำเภอใจหรือการเลือกปฏิบัติ หมายถึง การปฏิบัติที่ไม่อาจหา “เกณฑ์แห่งความแตกต่าง” อันมีน้ำหนักสำคัญระหว่างสิ่งสองสิ่ง หรือหลายสิ่งมาอธิบายอย่างสมเหตุสมผลได้

4) หลักสุจริตและหลักการห้ามใช้สิทธิโดยมิชอบ

หลักสุจริตปรากฏอยู่ในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 5⁶⁰ ส่วนหลักการห้ามใช้สิทธิโดยมิชอบ ปรากฏอยู่ในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 421⁶¹ แม้หลักการทั้งสองประการดังกล่าว จะได้รับการบัญญัติให้เป็นลายลักษณ์อักษรในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ก็ตาม แต่อันที่จริงแล้ว หลักการทั้งสองประการข้างต้น เป็นหลักกฎหมายทั่วไปที่จะต้องนำมาใช้ในกฎหมายปกครองด้วย ด้วยเหตุนี้ ในการใช้อำนาจทางปกครอง เจ้าหน้าที่ของรัฐย่อมจะต้อง

⁵⁹ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 มาตรา 27 บัญญัติว่า “บุคคลย่อมเสมอกันในกฎหมาย มีสิทธิและเสรีภาพ และได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายเท่าเทียมกัน

ชายและหญิงมีสิทธิเท่าเทียมกัน การเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อบุคคล ไม่ว่าด้วยเหตุความแตกต่างในเรื่องถิ่นกำเนิด เชื้อชาติ ภาษา เพศ อายุ ความพิการ สภาพทางกาย หรือสุขภาพ สถานะของบุคคล ฐานะทางเศรษฐกิจหรือสังคม ความเชื่อทางศาสนา การศึกษาอบรม หรือความคิดเห็นทางการเมือง อันไม่ขัดต่อบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญหรือเหตุอื่นใด จะกระทำมิได้

⁶⁰ ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

มาตรา 5 ในการใช้สิทธิแห่งตนก็ดีในการชำระหนี้ก็ดี บุคคลทุกคนต้องกระทำโดยสุจริต

⁶¹ ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

มาตรา 421 การใช้สิทธิซึ่งมีแต่จะทำให้เกิดเสียหายแก่บุคคลอื่นนั้น ท่านว่าเป็นการอันมิชอบด้วยกฎหมาย

ใช้อำนาจโดยสุจริต การบิดเบือนการใช้อำนาจ หรือการใช้อำนาจในลักษณะที่เป็นการกั่นกั้นแก่บุคคลอื่นให้ได้รับความเสียหาย จึงเป็นการใช้อำนาจโดยมิชอบ

นอกจากหลักสุจริตและหลักการห้ามใช้สิทธิโดยมิชอบจะผูกพันองค์กรฝ่ายปกครองแล้ว ยังผูกพันเอกชนที่เข้ามามีปฏิสัมพันธ์กับรัฐด้วย เอกชนรายใด กระทำการ โดยไม่สุจริต รัฐย่อมไม่คุ้มครองประโยชน์ที่เอกชนรายนั้น ได้จากการกระทำโดยไม่สุจริต ดังปรากฏในพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2539 มาตรา 51 วรรคสอง⁶²

5) หลักการคุ้มครองความเชื่อถือและไว้วางใจ

หลักการคุ้มครองความเชื่อถือและไว้วางใจ เป็นหลักในทางกฎหมายที่กำหนดว่า บังเอิญคนผู้ตกอยู่ภายใต้อำนาจรัฐย่อมสามารถที่จะเชื่อมั่นในความคงอยู่ สำหรับการตัดสินใจใดๆ ขององค์กรเจ้าหน้าที่ของรัฐหรือฝ่ายปกครอง และความเชื่อมั่นดังกล่าว จะต้องได้รับความคุ้มครองในกฎหมายปกครอง หลักดังกล่าว จึงเป็นหลักการที่มีบทบาทสำคัญยิ่งในการกำหนดว่าคำสั่งทางปกครองที่ฝ่ายปกครองออกไปนั้น หากเป็นคำสั่งที่ให้ประโยชน์กับบุคคลผู้รับคำสั่งแล้ว ฝ่ายปกครองจะเพิกถอนหรือยกเลิกคำสั่งทางปกครองดังกล่าวนั้นได้หรือไม่ ในเงื่อนไขอย่างไร หากพิเคราะห์แล้ว จะเห็นว่าหลักการคุ้มครองความเชื่อถือและไว้วางใจ มีผลสนับสนุนความมั่นคงแน่นอนแห่งนิติฐานะ หรือสิทธิหน้าที่ของบุคคล ซึ่งเป็นหลักการย่อยที่ได้จากหลักนิติรัฐอีกชั้นหนึ่ง แต่หลักดังกล่าว อาจขัดแย้งกับหลักความชอบด้วยกฎหมายของการกระทำทางปกครองได้ เช่น กรณีที่ฝ่ายปกครองออกคำสั่งทางปกครองที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย แต่ให้ประโยชน์กับผู้รับคำสั่ง หากผู้รับคำสั่งทางปกครองนั้นสุจริต กรณีจึงมีปัญหาให้พิจารณาว่า ฝ่ายปกครองจะสามารถเพิกถอนคำสั่งทางปกครองที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายได้หรือไม่ หากถือหลักความชอบด้วยกฎหมายอย่างเคร่งครัดแล้ว ฝ่ายปกครองจะต้องแก้ไขสิ่งที่ผิดพลาดให้เป็นสิ่งที่ถูกต้อง ซึ่งหมายความว่าฝ่ายปกครองจะต้องเพิกถอนคำสั่งทางปกครองที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายนั้น แต่หากพิจารณาในแง่มุมมองของผู้รับคำสั่งทางปกครองที่ได้รับประโยชน์จากคำสั่งดังกล่าว ผู้รับคำสั่งทางปกครองจะต้องคัดค้านการเพิกถอนคำสั่งทางปกครองที่ให้ประโยชน์แก่ตน โดยอ้างหลักการคุ้มครองความเชื่อถือและไว้วางใจ หรือการอ้างความเชื่อมั่นในความคงอยู่ของคำสั่งทางปกครองที่ตนได้รับ โดยที่หลักการทั้งสองประการเป็นหลักที่มีน้ำหนักใกล้เคียงกัน ในการดำเนินงานทางปกครอง ฝ่ายปกครอง จะต้องคำนึงถึงหลักการข้างต้นไว้เสมอ โดยปกติหากเป็นเรื่องคำสั่งทางปกครองฝ่ายปกครอง

⁶² พระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2539

มาตรา 51 วรรคสอง “ความเชื่อโดยสุจริตตามวรรคหนึ่ง จะได้รับความคุ้มครองต่อเมื่อผู้รับคำสั่งทางปกครองได้ใช้ประโยชน์อันเกิดจาก คำสั่งทางปกครอง หรือได้ดำเนินการเกี่ยวกับทรัพย์สินไปแล้ว โดยไม่อาจแก้ไขเปลี่ยนแปลงได้หรือการเปลี่ยนแปลงจะทำให้ ผู้นั้นต้องเสียหายเกินควรแก่กรณี”

ยอมอาศัยกฎหมายตามมาตรา 51 และมาตรา 52 แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2539⁶³ ในการแก้ไขปัญหาก็ได้ แม้การกระทำทางปกครองที่ก่อให้เกิดปัญหาไม่ใช่คำสั่งทางปกครอง หรือเป็นคำสั่งทางปกครอง แต่เจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจในการออกคำสั่ง ไม่ตกอยู่ภายใต้บังคับของพระราชบัญญัติทางปกครอง พ.ศ. 2539 ในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น เจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจตัดสินใจออกคำสั่ง ย่อมต้องนำเอาหลักการคุ้มครองความเชื่อถือและไว้วางใจ ซึ่งมีฐานะเป็นหลักกฎหมายทั่วไป มาพิจารณาประกอบการวินิจฉัยสั่งการด้วย

6) หลักการคุ้มครองประโยชน์สาธารณะ

ในการดำเนินกิจกรรมทางปกครอง สิ่งที่ฝ่ายปกครองต้องคำนึงและให้ความสำคัญในระดับต้นๆ คือ ประโยชน์สาธารณะ ซึ่งเป็นองค์ประกอบสำคัญของหลักการทางกฎหมายปกครอง เนื่องจากเป็นหลักที่อธิบายได้จากการยอมรับการปกครองในระบบประชาธิปไตย อันเป็นอุดมการณ์ขั้นพื้นฐานในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา 2⁶⁴ ในระบอบประชาธิปไตย การกระทำทั้งหลายขององค์กรของรัฐ ย่อมจะต้องเป็นไปเพื่อประชาชนทั้งปวง เพื่อสันติสุขและความดีงามร่วมกัน หลักการคุ้มครองประโยชน์สาธารณะย่อมเป็นหลักการสำคัญในการใช้กฎหมาย และการตีความกฎหมาย เช่น หากองค์กรฝ่ายปกครองออกคำสั่งให้มีการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ โดยอาศัยอำนาจตามกฎหมายระดับพระราชบัญญัติ หากปรากฏชัดว่า การเวนคืนดังกล่าว มีวัตถุประสงค์เพียงเพื่อให้เจ้าของอสังหาริมทรัพย์คนใดคนหนึ่งได้ประโยชน์ ไม่ปรากฏว่า สาธารณะจะได้ประโยชน์ใดๆ ทั้งสิ้น คำสั่งเวนคืนอสังหาริมทรัพย์นั้น ย่อมเป็นคำสั่งที่ไม่ชอบ

⁶³ พระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2539

มาตรา 51 การเพิกถอนคำสั่งทางปกครองที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย ซึ่งเป็นการให้เงินหรือให้ทรัพย์สิน หรือให้ ประโยชน์ที่อาจแบ่งแยกได้ ให้คำนึงถึงความเชื่อโดยสุจริตของผู้รับประโยชน์ในความคงอยู่ของคำสั่งทางปกครองนั้นกับประโยชน์สาธารณะประกอบกัน

ความเชื่อโดยสุจริตตามวรรคหนึ่ง จะได้รับความคุ้มครองต่อเมื่อผู้รับคำสั่งทางปกครองได้ใช้ประโยชน์อันเกิดจาก คำสั่งทางปกครอง หรือได้ดำเนินการเกี่ยวกับทรัพย์สินไปแล้ว โดยไม่อาจแก้ไขเปลี่ยนแปลงได้ หรือการเปลี่ยนแปลงจะทำให้ผู้นั้นต้องเสียหายเกินควรแก่กรณี

มาตรา 52 คำสั่งทางปกครองที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย และไม่อยู่ในบังคับของมาตรา 51 อาจถูกเพิกถอนทั้งหมด หรือบางส่วนได้ แต่ผู้ได้รับผลกระทบจากการเพิกถอนคำสั่งทางปกครองดังกล่าว มีสิทธิได้รับค่าทดแทนความเสียหาย เนื่องจากความเชื่อโดยสุจริตในความคงอยู่ของคำสั่งทางปกครองได้ และให้นำความในมาตรา 51 วรรคหนึ่ง วรรคสอง และวรรคสาม มาใช้บังคับโดยอนุโลม แต่ต้องร้องขอค่าทดแทนภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวัน นับแต่ได้รับแจ้งให้ทราบถึง การเพิกถอนนั้น

⁶⁴ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 มาตรา 2 บัญญัติว่า “ประเทศไทยมีการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข”

ด้วยกฎหมาย แต่ยังมีข้อพึงระวังว่าการกระทำทางปกครองที่มุ่งประโยชน์สาธารณะนั้น อาจจะเป็น การกระทำที่ให้ประโยชน์แก่ปัจเจกชนคนใดคนหนึ่งพร้อมกันไปด้วยได้ เช่น การที่รัฐให้ทุนการศึกษา หรือให้เงินอุดหนุนเกษตรกร การพิจารณาดังกล่าว องค์กรฝ่ายปกครองต้องใช้ดุลพินิจที่ค่อนข้างกว้าง ในการดำเนินการก่อตั้ง เปลี่ยนแปลง หรือยกเลิกนิติสัมพันธ์ทางปกครองต่างๆ เงื่อนไขที่สำคัญ คือ องค์กรฝ่ายปกครองจะต้องอธิบายได้อย่างสมเหตุสมผลตามสมควรว่าการกระทำของตนนั้น มีผล เป็นการเพื่อประโยชน์สาธารณะอย่างไร เช่น การตัดสินใจให้เงินอุดหนุนเกษตรกรผู้ปลูกยางพารา เพื่อกำหนดทิศทางการเกษตรกรรมของประเทศ ย่อมถือว่าองค์กรฝ่ายปกครองกระทำไป เพื่อประโยชน์สาธารณะ หากผู้นั้นได้รับเงินอุดหนุนตามหลักเกณฑ์ที่ได้ประกาศไว้ ย่อมไม่ทำให้ การให้เงินอุดหนุนเกษตรกรกลายเป็นการกระทำเพื่อประโยชน์ส่วนบุคคล แต่อย่างใด

2. แนวความคิดเกี่ยวกับกฎหมายโรงแรมของไทย

2.1 ความหมายของโรงแรม

ปัจจุบัน มีการประกอบธุรกิจการให้บริการที่พักในรูปแบบ และลักษณะต่างๆ มากมาย และมีแนวโน้มที่จะมีการขยายตัวมากยิ่งขึ้น เพื่อรองรับการเจริญเติบโตทางภาคธุรกิจการท่องเที่ยว ซึ่งรูปแบบการให้บริการด้านที่พักโรงแรม ในปัจจุบัน มีชื่อเรียกที่หลากหลายและรูปแบบที่พักที่แตกต่างกัน เช่น Hotel, Resorts, Service Apartment, Mansion, Inn, Motel, Lodging House, Guesthouse, Home stay, แพพัก เรือสำราญ กระโจมหรือเต็นท์ และอื่นๆ อีกมากมาย โดยทั่วไปแล้ว โรงแรมในประเทศไทย ปัจจุบัน ส่วนใหญ่ มักจะใช้คำว่า “โรงแรม” เทียบเท่ากับคำว่า “Hotel” หรือ “Inn” โดยมีการให้ความเห็นและความหมายในลักษณะที่คล้ายคลึงกันว่า โรงแรม หรือ Hotel เป็นคำศัพท์มาจากภาษาฝรั่งเศสที่หมายถึง คฤหาสน์ อาคารขนาดใหญ่ บ้านพักขนาดใหญ่ บ้านพักอาศัยของคนร่ำรวย นอกจากนี้คำว่า Hotel ยังหมายถึง สถานที่ราชการต่างๆ ด้วย เช่น Hotel de ville หมายถึง ศาลากลางจังหวัด, Hotel de la monnaie หมายถึง โรงกษาปณ์, Hotel des Invalides หมายถึง โรงพยาบาล เป็นต้น ทั้งนี้ คำว่า Hotel มีรากศัพท์มาจากคำว่า “Hast” หมายถึง เจ้าของบ้านหรือเจ้าบ้าน ดังนั้น Hotel จึงหมายถึง อาคารสถานที่จัดไว้ สำหรับให้ความสะดวกสบายแก่ลูกค้าที่เข้ามาพักค้างคืน ซึ่งประกอบด้วย สถานที่พักผ่อนนอนหลับ พร้อมกับมีบริการอาหาร เครื่องดื่ม และอื่นๆ โดยได้รับเงินค่าตอบแทน ส่วนคำว่า “Inn” หมายถึง โรงแรมหรือสถานที่ที่มีขนาดเล็กกว่า และไม่มีอาหารหรือเครื่องดื่มบริการแก่ลูกค้าที่มาพัก แต่ต่อมา ก็ได้มีการพัฒนาการให้บริการขึ้นเรื่อยๆ จนมีการให้บริการแก่ลูกค้าเทียบเท่ากับ Hotel⁶⁵

⁶⁵ โสภิต ภัทรพิพัฒน์, “ธุรกิจโรงแรม”, กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ศูนย์ส่งเสริมวิชาการ, 2536, หน้า 2

ความหมายของคำว่า “โรงแรม” ในบริบทของกฎหมาย Black’s Law Dictionary (อ้างในอภิญญา) ได้ให้ความหมายของคำว่า “Hotel”, “Inn” และคำว่า “Lodging House” ดังนี้

“Hotel” หมายถึง หมายถึง อาคารที่จัดให้มีขึ้นเพื่อบริการสาธารณชน เป็นสถานที่ที่ผู้มาพักชั่วคราวทุกคน จะได้รับบริการหรือความบันเทิงในฐานะที่เป็นแขก (Guest) โดยต้องเสียค่าตอบแทน และเป็นสถานที่ที่เปิดให้บริการแก่สาธารณชนทั้งหลายโดยทั่วไป ไม่จำกัดเฉพาะกลุ่มบุคคลใดบุคคลหนึ่งเป็นการพิเศษ “Inn” หมายถึง สถานที่พักอาศัยของสาธารณชน บ้านพักอาศัยที่ผู้พักอาศัยจะต้องปฏิบัติหรือจัดการดูแลตนเอง และจะต้องสามารถและพร้อมที่จะเสียค่าบริการสำหรับความบันเทิงที่ได้รับ นอกจากนี้ จะต้องเสียค่าที่พัก ค่าอาหาร ที่ได้จัดไว้ให้ตามราคาอันสมควร และค่าบริการอื่นๆ ตามความจำเป็น แล้วแต่สถานการณ์อันเนื่องมาจากการใช้ประโยชน์จากบ้านพักนั้น เป็นเสมือนบ้านเช่าชั่วคราวของผู้พัก สถานที่ซึ่งสาธารณชนจะได้รับบริการที่ที่พักอาศัยและที่พักนั้น ได้จัดเตรียมไว้ให้แขก โดยได้รับค่าตอบแทน

“Lodging House” หมายถึง บ้านที่มีไว้ให้เช่าพักอาศัย บ้านที่มีตกแต่งเครื่องใช้ภายในบ้านพร้อมสรรพและให้เช่าเป็นสัปดาห์หรือเป็นเดือน แต่ไม่มีอาหารไว้ให้บริการหรือมีแต่จำกัด นอกจากนี้ ยังปรากฏว่ามีสถานที่พักของทางราชการที่มีการให้ประชาชนทั่วไปเช่าพักได้ เช่น ที่พักของมหาวิทยาลัยต่างๆ ทำให้เกิดความสับสนว่ากิจการที่พักระเบียบประเภทใดบ้างที่เป็นโรงแรม หรือไม่เป็นโรงแรมตามกฎหมาย

สำหรับความหมายของคำว่า “โรงแรม” ในกฎหมายไทยพระราชบัญญัติโรงแรม พ.ศ. 2547 มาตรา 4 ได้ให้ความหมายของคำว่า “โรงแรม” ไว้ให้หมายถึง “สถานที่พักที่จัดตั้งขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์ในการธุรกิจเพื่อให้บริการที่พักชั่วคราว สำหรับคนเดินทางหรือบุคคลอื่นใดโดยมีค่าตอบแทน” และได้ยกเว้นสถานที่พักที่ไม่ถือเป็นโรงแรม ตามกฎหมายไว้ 3 ลักษณะ ได้แก่

1) สถานที่พักของส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจองค์การมหาชน หรือหน่วยงานอื่นของรัฐ หรือเพื่อการกุศล หรือการศึกษา ที่มีใช้เป็นการหาผลกำไรหรือรายได้มาแบ่งปันกัน สถานที่พักระเบียบนี้ หากพบว่ามีการนำรายได้หรือกำไรมาแบ่งปันกันเมื่อไหร่ ก็ถือว่าเป็นโรงแรม

2) สถานที่พักที่คิดค่าบริการเป็นรายเดือนขึ้นไปเท่านั้น การยกเว้นตาม (2) นี้ เน้นการคิดค่าบริการให้เช่าที่พัก หากคิดเป็นรายเดือน รายปี ก็ไม่เป็นโรงแรม แต่หากคิดค่าบริการต่ำกว่ารายเดือนลงมา เช่น รายสัปดาห์ รายวัน รายชั่วโมง หรือคิดค่าบริการปนกันทั้งรายเดือนและต่ำกว่ารายเดือน ก็จะถือว่าเป็นโรงแรมต้องขออนุญาตประกอบธุรกิจ โรงแรมตามกฎหมาย

3) สถานที่พักอื่นที่กำหนดในกฎกระทรวง กฎหมายให้อำนาจรัฐมนตรีที่จะกำหนดยกเว้นสถานที่พักระเบียบใดบ้าง ไม่ให้เป็นโรงแรมตามกฎหมาย โดยจะต้องออกเป็นกฎกระทรวงเท่านั้น

โดยสรุปแล้ว องค์ประกอบของโรงแรมตามพระราชบัญญัติโรงแรม พ.ศ. 2547 สามารถแบ่งแยกเป็นองค์ประกอบได้ ดังนี้

- 1) เป็นสถานที่พัก
- 2) มีวัตถุประสงค์ในทางธุรกิจ
- 3) สำหรับคนเดินทางหรือบุคคลอื่นใด
- 4) เรียกเก็บค่าที่พักต่ำกว่าเดือน

หากครบองค์ประกอบทั้งสี่ประการ จึงถือเป็น โรงแรมและต้องยื่นขออนุญาตประกอบธุรกิจโรงแรมตามพระราชบัญญัติโรงแรม พ.ศ. 2547

2.2 ประวัติความเป็นมาและวิวัฒนาการของกิจการโรงแรม

2.2.1 ประวัติความเป็นมา และวิวัฒนาการของกิจการโรงแรมในต่างประเทศ

ธุรกิจโรงแรม เกิดจากความต้องการเดินทางท่องเที่ยวของมนุษย์ในการเดินทางที่แตกต่างกันไป บ้างก็เพื่อประโยชน์ทางการค้า การเมืองการต่างประเทศ ทางศาสนา หรือทางการท่องเที่ยวเพื่อความสนุกสนานเพลิดเพลิน หรืออื่นๆ และมีการเอื้อเฟื้อที่พักให้ เริ่มต้นที่ยุโรปซึ่งในยุคแรกๆ ของที่พักหรือบ้านพักสาธารณะ ส่วนใหญ่จะมีลักษณะเป็นกระท่อมที่ว่างเปล่า ซึ่งกองคาราวานมาหยุดพัก ตลอดจนถึงสถานที่พักแรมสำหรับพ่อค้าและนักเดินทาง ส่วนผู้จาริกแสวงบุญทางศาสนานั้น โบสถ์ วัด หรือที่พักทางศาสนา ก็จะอำนวยความสะดวกในการพักผ่อน วัฒนธรรมดังกล่าวยังคงมีอยู่ดัง เช่น ที่พักพระซูดงก์แถบเทือกเขาอัลไพน์ ในสมัยอาณาจักร โรมัน ต่อมาในสมัยกลาง ช่วง ค.ศ. 500 - ค.ศ. 1500 ได้มีการผสมผสานกัน ระหว่างศาสนาและแนวคิดเรื่องโมตรีจิตเกิดขึ้นในวงกว้าง โดยถือว่าการให้บริการแก่ผู้พัก หรือนักเดินทางด้วยโมตรีจิตเป็นหน้าที่ของชาวคริสเตียนทุกคน บางครั้ง สำนักสงฆ์ก็ต้องทำหน้าที่จัดหาที่อยู่อาศัยและอาหารแก่นักเดินทาง โดยจัดสร้างเป็นสถานที่พักเฉพาะนักเดินทาง เพื่อมิให้นักเดินทางมารบกวนการปฏิบัติศาสนกิจ⁶⁶

ต่อมามีการทำเป็นการค้า มีการบริการที่พัก และบริการอื่น มีการพัฒนาด้านการออกแบบอาคาร ตกแต่ง แยกส่วนที่พัก จากการขายอาหาร เครื่องดื่ม จึงเรียกว่า “Hotel” การโรงแรมในอเมริกา มีการพัฒนาทั้งด้านอาคาร ทำเลที่ตั้ง และมีการรวมตัวกันตั้งเป็นสมาคม The American Hotel and Motel Association ซึ่งมีบทบาทอย่างมากต่อ โรงแรมระดับนานาชาติรวมทั้งประเทศไทย การดำเนินงานก็อยู่ในระดับสากล⁶⁷

⁶⁶ อภิญา เกษตรเอี่ยม, *มาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับกิจการ โรงแรม*, วิทยานิพนธ์ปริญญานิติศาสตรมหาบัณฑิต, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2544, หน้า 9

⁶⁷ มหาวิทยาลัยทักษิณ, *การบัญชีเฉพาะกิจการ*, ค้นคืน 25 กรกฎาคม 2559, จาก

tsl.tsu.ac.th/courseware/260/lesson1/lesson1_2.html

ในประเทศอังกฤษ ได้มีการก่อสร้างโรงแรมในทำเลที่เหมาะสมขึ้นตามเส้นทางของรถม้า เพื่อความสะดวกสบายในการเดินทางและยกระดับเป็นสถานที่พบปะสังสรรค์แก่คนชั้นสูงในท้องถิ่น ตลอดจนใช้บริการอย่างอื่น เช่น ใช้จัดพิธีแต่งงาน เป็นต้น การออกแบบอาคารจะเป็นรูปสี่เหลี่ยม แบ่งพื้นที่เป็นส่วนต่าง ๆ โดยแยกส่วนที่พักออกจากส่วนการขายอาหารและเครื่องดื่ม ลักษณะเช่นนี้ จึงมีการนำคำว่า “Hotel” มาใช้ ซึ่งเป็นคำมาจากภาษาฝรั่งเศสซึ่งที่กล่าวมาข้างต้น โรงแรมที่ได้สร้างขึ้นในฐานะที่เป็นโรงแรม (Hotel) จริงๆ และเปิดดำเนินการให้บริการที่พักเป็นครั้งแรก คือที่กรุงลอนดอน ในปี ค.ศ. 1774 ที่ โควেন্ট การ์เดน (Covent Garden)⁶⁸

การโรงแรมในประเทศสหรัฐอเมริกา มีวิวัฒนาการเช่นเดียวกับในประเทศอังกฤษ ต่างกันที่ในอเมริกา โรงแรมส่วนใหญ่จะสร้างขึ้นบริเวณเมืองท่า โดยในปี ค.ศ. 1794 กรุงนิวยอร์กได้มีการเปิดดำเนินการโรงแรมขึ้นเป็นครั้งแรก ชื่อว่า ซิตี้โฮเทล (City hotel) นับได้ว่าเป็นโรงแรมที่สร้างขึ้น เพื่อวัตถุประสงค์ให้เป็นโรงแรมที่แท้จริง มีห้องพักมากถึง 70 ห้อง ซึ่งถือว่าเป็นอาคารสถานที่ที่ใหญ่โตมากในสมัยนั้น

ต่อมาธุรกิจโรงแรมมีความเจริญก้าวหน้าอย่างมาก ได้มีการพัฒนาแนวความคิดใหม่ ๆ ในการออกแบบโรงแรมขึ้น โดยเป็นแบบสถาปัตยกรรมยุคใหม่ แทนรูปทรงสี่เหลี่ยม ขณะเดียวกันมีการเปลี่ยนแปลงทำเลที่ตั้ง ของโรงแรมจากเดิมตั้งอยู่ใกล้สถานีรถไฟ ซึ่งส่วนใหญ่คนเดินทางโดยรถไฟ โรงแรมใหม่ ๆ ตั้งอยู่นอกตัวเมืองใกล้บริเวณสนามบิน หรือใกล้ถนนหลวง เนื่องจาก มีการเดินทางโดยเครื่องบินและรถยนต์เพิ่มขึ้น Motel ก็เริ่มต้นขึ้นจากการใช้รถยนต์เป็นพาหนะเดินทางมากขึ้นของนักเดินทาง ในระยะแรก ๆ พ่อค้าผู้เดินทางมักจะขออาศัยพักตามบ้านของราษฎรที่อาศัยอยู่ใกล้เส้นทางหลวง แต่เมื่อจำนวนของนักเดินทางเพิ่มมากขึ้นเกินจำนวนที่พักที่จะหาได้ Motel จึงเกิดขึ้นมาเป็นวิธีการจัดหาที่พักราคาถูก สำหรับนักเดินทางเหล่านี้ จึงเกิดคำว่า “Motel” สำหรับโรงแรมที่อาคารมีที่จอดรถติดกับห้องพัก

2.2.2 ประวัติความเป็นมาและวิวัฒนาการของกิจการโรงแรมในประเทศไทย⁶⁹

ในอดีต คนไทยเราไม่นิยมเดินทางออกจากบ้านไปยังที่อื่นที่อยู่ห่างไกลจากชุมชนที่ตั้งของตน หากมีความจำเป็นต้องเดินทางจากที่พักอาศัย มักจะหลีกเลี่ยงการพักค้างแรม หากไม่สามารถหลีกเลี่ยงได้ ก็มักจะต้องพักค้างแรมที่บ้านญาติพี่น้อง เพื่อนฝูง ตลอดจนวัด หรือสำนักสงฆ์ เป็นแหล่งสุดท้าย

⁶⁸ อภิญา เกษตรเยี่ยม, *มาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับกิจการ โรงแรม*, หน้า 10

⁶⁹ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา, *สื่อการเรียนการสอน*, ค้นคืน 25 กรกฎาคม 2559, จาก

หากจะกล่าวถึง ประวัติ ความเป็นมา และวิวัฒนาการของกิจการโรงแรมในไทย ก็ควรจะกล่าวได้ว่าเริ่มมาตั้งแต่สมัยกรุงศรีอยุธยา รัชสมัยพระรามาธิบดีที่ 2 พ.ศ. 2054 โปรตุเกสเป็นชนชาติแรกในยุโรปที่เดินทางเข้ากรุงศรีอยุธยา จากมะละกา ในแหลมมลายู ต่อมา ฮอลันดา อังกฤษ ฝรั่งเศส ซึ่งมาค้าขาย และล่าอาณานิคมในทวีปเอเชีย ก็เริ่มเดินทางเข้ามาในกรุงศรีอยุธยา เพื่อติดต่อทางการค้าและการเมือง เมื่อรวมกับพ่อค้าอาหรับ พวกแขกจาม และแขกมัวร์ พ่อค้าจีน ญี่ปุ่น และมลายู ที่มีมาแต่เดิมทำให้กรุงศรีอยุธยาเป็นแหล่งรวมของชนชาติหลายภาษา ส่งผลให้รัชกาลต่อมา การมาทำกิจการค้าขายกับต่างประเทศร่ำรวยมั่งคั่งขึ้น และจากจดหมายเหตุของลาอูแบร์ ราชทูตฝรั่งเศสที่เข้ามาในกรุงศรีอยุธยา ราว พ.ศ. 2229 กล่าวไว้ว่า ไม่มีเรือนพักรับแขกเมือง มีแต่ศาลาสาธารณะ ไม่มีเครื่องเรือนใด ๆ ซึ่งพ่อค้ากองเกวียนจะได้เข้าพักอาศัยร่มไม้ชายคา และกินอยู่หลับนอนด้วยเสบียงอาหารและเครื่องนอนที่ตนนำติดตัวไป บางครั้ง พระเจ้ากรุงสยาม ก็ใช้สถานที่นั้นเป็นที่พักประทับเสวยพระกระยาหารระหว่างทางเสด็จพระราชดำเนิน คนสามัญที่เดินทางด้วยเรือก็ใช้เรือเป็นที่พักแรม ในยุคนี การต้อนรับแขกแปลกหน้าให้พักอาศัยในบ้านเรือนตน ยังไม่เป็นที่รู้จักในหมู่คนเอเชีย มีแต่พระสงฆ์ที่กรุณาให้ที่พักอาศัยแก่อาคันตุกะ

ต่อมาในสมัยรัตนโกสินทร์ รัชสมัยพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช รัชกาลที่ 1 (พ.ศ. 2325 - 2352) ที่พักแรมของชาวบ้านได้ปรากฏในนิราศเมืองแกลง นิราศเรื่องแรกของสุนทรภู่ กวีเอก แต่งขึ้นเมื่อ พ.ศ. 2350 กล่าวไว้ว่า “เมื่อเดินทางออกจากบางกอก เพื่อไปหาบิดาที่บวชอยู่ที่บ้านกร่ำ เมืองแกลง จังหวัดระยอง สุนทรภู่ออกจากบางกอกโดยเรือประทุน ศิษย์แจวไป 2 คน กับมีขี้ยาชาวเมืองระยอง รับนำทางช่วยแจวอีกคนหนึ่ง ไปทางคลองศรีษะจะระเข้า ออกปากน้ำบางมังก (บางปะกง) ไปบางปลาสร้อย (ชลบุรี) รุ่งขึ้นเดินต่อจนถึงระของบ้านเก่าพัก 2 วัน จึงเดินทางต่อไปบ้านแกลงค้างเรือนเพื่อนคืนเดียว แล้วจึงเดินทางเลียบหาดจนถึงบ้านกร่ำ” สรุปรูปการเดินทางของสุนทรภู่และที่พักแรมตามเส้นทาง จะเห็นว่าที่พักแรมของชาวบ้านโดยทั่วไป นอกจากบ้านเพื่อนหรือญาติแล้ว ก็มีศาลานี้แหละเป็นที่พักแรมศาลาในสมัยก่อน มีอยู่ทั่วไปไม่เฉพาะในวัดเท่านั้น แต่มีตามรายทางสำหรับคนเดินทางได้พักผ่อนหรือพักแรม ไม่มีใครเป็นเจ้าของ เป็นของใช้ร่วมกันได้ทุกคน

ในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย รัชกาลที่ 2 (พ.ศ. 2352 - 2367) กษัตริย์โปรตุเกส ได้มีพระราชสาสน์มาขอทำหนังสือสัญญาทางพระราชไมตรีและขอตั้งคาร์โลส มานูเอล วิลเลียวรา เป็นกงสุลใหญ่ นับว่าเป็นฝรั่งเศสชาติแรกที่ได้เข้ามาตั้งสถานกงสุล พระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัยทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทานบ้านเชียงสี่เดิม ริมฝั่งแม่น้ำ

เจ้าพระยาเป็นสถานกงสุล ปัจจุบัน คือ สถานเอกอัครราชทูตโปรตุเกส และยังคงตั้งอยู่ ณ ที่นั้น
 ทรายเท่าทุกวันนี้ (ตรอกกัปตันบุช ถนนเจริญกรุง)

สมัยรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 3 (พ.ศ. 2367 - 2393)
 ในรัชกาลนี้ มีชาวตะวันตกเดินทางเข้ามาติดต่อกับประเทศไทยมากขึ้น ทั้งพวกพ่อค้านานาชาติ
 บาทหลวงฝรั่งเศส मिชชันนารีอเมริกา โดยเฉพาะหมอบรัดเลย์ บิช บรัดเลย์ (D.B. Bradley) เป็นทั้งแพทย์
 และมิชชันนารี ผู้ทำประโยชน์ให้แก่ประเทศไทยเป็นอย่างมาก เพราะนำวิชาการแพทย์แผนใหม่
 มาเผยแพร่ มีการปลูกฝีป้องกันโรคเป็นครั้งแรก เป็นผู้ก่อตั้งโรงพิมพ์หนังสือเป็นคนแรก พิมพ์ประวัติ
 ตำนานขนบธรรมเนียมไทย ความรู้ในภาษาไทย และศาสนา ที่สำคัญยิ่ง คือ เผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับ
 เมืองไทยให้ชาวตะวันตกได้รู้จัก และคนไทยที่สนใจเรื่องราวของชาวตะวันตก โดยเฉพาะเจ้านาย
 ขุนนาง ได้รับความรู้จากหมอบรัดเลย์ ก่อให้เกิดความเข้าใจซึ่งกันและกัน ในปี พ.ศ. 2367 ต้นรัชกาล
 นายโรเบิร์ต ฮันเตอร์ (Robert Hunter) พ่อค้าชาวอังกฤษ ที่คนไทยเรียกว่า หันแตร์ เข้ามาค้าขาย
 ตั้งห้างขึ้นที่กุฎีจีน โดยรวมทุนกับนายมอร์แกน ที่มาอยู่ก่อนแล้ว ชื่อห้าง มอร์แกน แอนด์ ฮันเตอร์
 นับเป็นห้างฝรั่งห้างแรกที่ตั้งขึ้นในสมัยรัตนโกสินทร์ กรุงรัตนโกสินทร์ที่สถาปนาแทนกรุงศรีอยุธยา
 ขณะนั้น มีความเป็นปึกแผ่นเศรษฐกิจมั่นคง การค้าระหว่างไทยกับจีนเจริญรุ่งเรืองสูงสุด มีการนำเอา
 แรงงานจ้างชาวจีนเข้ามาทำงานช่างและโยธาในประเทศไทย

ครั้นถึง รัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 4
 (พ.ศ. 2394 -2411) แผ่นดินของพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ประเทศไทยเปิดประตู
 ค้าขายกับชาวตะวันตก กิจการโรงแรมในประเทศไทย นับว่าเริ่มได้ในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระ
 จอมเกล้าเจ้าอยู่หัว หลังจากคณะทูตที่มีหม่อมราโชทัยเป็นล่าม กลับจากยุโรปได้ 3-4 ปี
 ได้ปรากฏหลักฐานจากหนังสือภาษาอังกฤษ พิมพ์จำหน่ายในประเทศไทยออกเป็นรายปี ชื่อ Bangkok
 Calendar ของ หมอบรัดเลย์ กล่าวไว้ว่า ฉบับปี พ.ศ. 2405 ลงแจ้งความ Boarding houses 4 แห่ง
 พร้อมชื่อเจ้าของ คือ Captain James White, Carter & Howard, C.W. Thomas, Lewis สถานที่ตั้งของ
 Boarding houses ทุกแห่งอยู่ใกล้ ๆ กัน คือ ตำบลคอกวัว บริเวณริมฝั่งแม่น้ำเจ้าพระยา ข้างสถานกงสุล
 ฝรั่งเศส พ.ศ. 2406 มีแจ้งความ โรงแรมเป็นครั้งแรก คือ Union Hotel และ Boarding houses จำนวน
 2 แห่ง ต่อมาในปี พ.ศ. 2407 มีประกาศแจ้งความ โรงแรมเพิ่มขึ้นอีก 3 แห่ง คือ Union Hotel, Oriental
 Hotel และ Fisher's Hotel และในปีต่อ ๆ มา มีจำนวน โรงแรมเพิ่มขึ้นตามลำดับ บางแห่งมีสาขา
 ที่ปากน้ำ บางแห่งมีโต๊ะบิลเลียด และ โบว์ลิ่งอีกด้วย

ในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 5 (พ.ศ. 2411 -2453)
 เป็นยุคแห่งการปรับปรุงประเทศ ความเจริญแบบฝรั่งกำลังแผ่ขยายเข้ามาในพระนคร คนในสมัยนั้น
 ชื่นชมยินดีในการเปิดประเทศเข้าสู่ยุคใหม่ ซึ่งมีรากฐานอยู่บนปรัชญาและอุดมคติแห่งเสรีภาพ

ในการค้าขายและมนุษยธรรม เมื่อติดต่อระหว่างชาติต่างๆ มากขึ้น ความต้องการที่พักก็เพิ่มขึ้น จึงมีโรงแรมเกิดขึ้นในสมัยนั้นประมาณ 8 แห่ง คือ Union Hotel, Falck's Hotel, German Hotel, Hamburg Hotel, Marine Hotel, Siam Tavern, Carter's Hotel และ Norfolk Hotel ซึ่งมีการปรับเปลี่ยนรูปปลั๊กชนิดจากเดิมที่เคยให้บริการเฉพาะห้องพัก อาหาร และเครื่องดื่มนั้นแล้ว ยังจัดหาสถานที่สำหรับเล่นกีฬา คือ บิลเลียด และ โบว์ลิ่ง ไว้ให้บริการลูกค้าที่มาพักอีกด้วย

ในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 6 (พ.ศ. 2453 - 2468) พระองค์ทรงเป็นพระมหากษัตริย์ไทยพระองค์แรกที่ได้รับการศึกษาอย่างชาวตะวันตก ณ ประเทศอังกฤษ ครั้นยังเป็นสมเด็จพระยุพราชเจ้าฟ้ามหาวชิราวุธ เมื่อเสด็จกลับจากอังกฤษ ได้เสด็จประพาสสหรัฐอเมริกา ถึงนครฟิลาเดเฟีย ในฤดูร้อน พ.ศ. 2445 แล้วข้ามมหาสมุทรแปซิฟิก มาแวะที่ญี่ปุ่น ก่อนกลับประเทศไทย พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงปกครองบริหารพัฒนาประเทศไทยให้เจริญยิ่งขึ้นทัดเทียมประเทศตะวันตก โดยเฉพาะการคมนาคมขนส่งพัฒนาขึ้นมาก แม้จะเริ่มภาวะวิกฤตเศรษฐกิจโลก ด้านที่พักโรงแรม โรงแรมชั้นนำเกิดขึ้นหลายแห่ง เช่น Royal Hotel ถนนสาทรเหนือ เป็นตึก 3 ชั้นบันไดหินอ่อน มีระเบียงตกแต่งด้วยไม้แกะสลัก สนาม และสวนหย่อมรอบตัวตึก สวยงามมาก ทุกห้องมีพัดลม กริ่ง และแสงสว่างจากไฟฟ้า และ โรงแรมหัวหินของกรมรถไฟหลวง เป็นโรงแรมชายทะเลที่หัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ สถานที่ท่องเที่ยวชายทะเลแห่งแรกของเมืองไทย มีสนามเทนนิสและสนามกอล์ฟสำหรับผู้พักด้วย ใช้เป็นที่รองรับแขกเมืองในรัชกาลนี้ และรัชกาลต่อๆ มา นอกจากนี้ ยังได้พระราชทานพระราชวังพญาไทให้ตัดแปลงเป็นโรงแรม เพราะพระองค์ย้ายไปประทับที่พระตำหนักสวนจิตรลดาที่ทรงสร้างขึ้น แต่ยังไม่ทันสร้างโรงแรมก็สิ้นพระชนม์เสียก่อน

ในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 7 (พ.ศ. 2468 - 2477) พระองค์ทรงปกครองประเทศด้วยความยากลำบาก เพราะวิกฤตเศรษฐกิจโลก มีการคุลข้าราชการ คือ การให้ออกจากราชการก่อนเกษียณเป็นจำนวนมาก เพราะการคลังมีปัญหา เหตุหนึ่งของการปฏิวัติ พ.ศ. 2475 โรงแรมที่เกิดขึ้นในรัชสมัยพระองค์ท่าน คือ โฮเทลวังพญาไท ซึ่งเปิดดำเนินการเมื่อเดือนธันวาคม พ.ศ. 2469 หนังสือ Propaganda ของโรงแรมกล่าวว่าเป็น Palace Hotel ที่ยอดเยี่ยมที่สุดในตะวันออกไกล เมื่อเทียบกับ จีน ญี่ปุ่น อินเดีย มลายู เชียงไฮ่ ฮองกง ลิงคโปร์ และเมืองอื่นๆ ในขณะนั้น ต่อมาในปี พ.ศ. 2470 มีโรงแรมชั้นนำเกิดขึ้นอีก 2 แห่ง คือ โรงแรมราชธานีของกรมรถไฟหลวงที่สถานีรถไฟหัวลำโพง และ Trocadero Hotel ของพระยาประภากรวงศ์ ที่มูมถนนสุริวงศ์ต่อถนนเจริญกรุง

ในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดล รัชกาลที่ 8 (พ.ศ. 2477 - 2489) รัฐบาลในขณะนั้น ภายใต้การนำของจอมพล ป. พิบูลสงคราม นายกรัฐมนตรี มีนโยบายสร้างอาคารสองข้างทางถนนราชดำเนินกลางและสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ และยกก่อสร้างโรงแรมรัตนโกสินทร์ โรงแรมสุริยานนท์ขึ้น ในปี พ.ศ. 2485 ต่อมาได้จัดตั้งบริษัท แสตนสุรัตน์ โดยนำเอาโรงแรมบางแสนที่สร้างขึ้นที่ชายทะเลบางแสน มารวมเป็น 3 โรงแรมในเครือเดียวกัน เป็นเวลากว่า 10 ปี รัตนโกสินทร์และสุริยานนท์ไปดำเนินการเปลี่ยนชื่อ เป็น Royal และ Majestic ซึ่งรัฐบาลในขณะนั้น ได้ใช้เป็นที่ต้อนรับแขกเมืองและจัดเลี้ยงรับรองอยู่เสมอ เพราะเป็นโรงแรมที่ดีที่สุดในขณะนั้น

สำหรับรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชมหาราช รัชกาลที่ 9 (พ.ศ. 2489 - 2559) ได้มีการตราพระราชกฤษฎีกาการจัดตั้งองค์การส่งเสริมการท่องเที่ยว พ.ศ. 2502 และในปี พ.ศ. 2522 ได้ประกาศบังคับใช้พระราชบัญญัติการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย พ.ศ. 2522 การขยายตัวทางเศรษฐกิจสาขาการท่องเที่ยวมีโรงแรมที่สำคัญๆ ที่เป็นตัวอย่างและต้นแบบโรงแรมชั้นนำในปัจจุบัน เช่น โรงแรมเอราวัณ โรงแรมราม่า โรงแรมโอเรียนเต็ล โรงแรมเอราวัณ และโรงแรมแกรนด์ไฮแอทเอราวัณ เป็นต้น

2.3 หลักการการขออนุญาตประกอบธุรกิจโรงแรม

กฎหมายว่าด้วยโรงแรมของไทยที่บังคับใช้ในปัจจุบัน ได้แก่ พระราชบัญญัติโรงแรม พ.ศ. 2547 ได้กำหนดหลักการการขออนุญาตประกอบธุรกิจโรงแรมไว้ในมาตรา 15 และมาตรา 18 ความว่าคำขออนุญาตประกอบธุรกิจโรงแรม ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย ผู้รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ ประกาศกำหนดและนายทะเบียนจะออกใบอนุญาตให้แก่ผู้ขอรับใบอนุญาตได้ เมื่อเห็นว่าสถานที่ตั้ง ขนาด ลักษณะ สิ่งอำนวยความสะดวก หรือมาตรฐานการประกอบธุรกิจของโรงแรมแต่ละประเภทเป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในกฎกระทรวง ซึ่งคำขออนุญาตประกอบธุรกิจโรงแรมตามประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง กำหนดแบบคำขอรับใบอนุญาต คำขอต่อใบอนุญาต คำขอโอน/รับโอนใบอนุญาต คำขอ หรือการแจ้งความประสงค์ทั่วไป ใบอนุญาตประกอบธุรกิจโรงแรมตามพระราชบัญญัติโรงแรม พ.ศ. 2547 ลงวันที่ 22 กันยายน 2550 กำหนดให้ผู้ขอรับใบอนุญาตประกอบธุรกิจโรงแรมต้องยื่นแบบ ร.ร. 1 พร้อมเอกสารหลักฐานให้นายทะเบียนพิจารณา อาทิ สำเนาบัตรประจำตัวประชาชน สำเนาทะเบียนบ้าน แบบแปลนแผนผัง แผนที่สังเขปแสดงบริเวณที่ตั้งของโรงแรมและสถานที่ใกล้เคียง และหลักฐานซึ่งแสดงว่าอาคารที่ใช้ประกอบธุรกิจโรงแรมได้รับอนุญาตให้ใช้อาคารตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุมอาคาร

กรณีดังกล่าว เราจะพบว่าพระราชบัญญัติโรงแรม พ.ศ. 2547 ได้วางกรอบหลักการ การขออนุญาตประกอบธุรกิจโรงแรม คือ ก่อนที่จะมีการยื่นคำขอรับใบอนุญาตประกอบธุรกิจ โรงแรมผู้ขอรับใบอนุญาต จะต้องได้รับใบอนุญาตก่อสร้างอาคารโรงแรมและได้รับใบอนุญาตให้ใช้ อาคารโรงแรมตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุมอาคารเรียบร้อยแล้ว หรืออาจกล่าวได้อีกนัยหนึ่ง คือ ได้มีการก่อสร้างอาคารโรงแรมเสร็จเรียบร้อยแล้ว ถึงจะสามารถดำเนินการยื่นคำขอรับใบอนุญาต จากนายทะเบียนต่อไปได้ และเมื่อนายทะเบียนได้รับคำขอรับใบอนุญาตประกอบธุรกิจโรงแรม ตามแบบ ร.ร. 1 พร้อมเอกสารหลักฐานที่กำหนดแล้ว จะต้องดำเนินการตรวจสอบสถานที่ตั้ง ขนาด ลักษณะ ถึงอำนวยความสะดวก หรือมาตรฐานการประกอบธุรกิจของโรงแรมว่าเป็นไปตามหลักเกณฑ์ ที่กำหนดไว้ในกฎกระทรวงกำหนดประเภทและหลักเกณฑ์การประกอบธุรกิจโรงแรม พ.ศ. 2551 หรือไม่ เช่น สถานที่ตั้งโรงแรมต้องตั้งอยู่ในทำเลที่เหมาะสม เส้นทางเข้าออกโรงแรมต้องไม่เกิดปัญหา ด้านการจราจร ไม่ตั้งอยู่ในบริเวณหรือใกล้เคียงกับโบราณสถาน ศาสนสถาน หรือสถานอันเป็นที่เคารพ ในทางศาสนา สถานที่จอดรถที่อยู่ติดกับห้องพัก ต้องไม่มีลักษณะมิดชิด เป็นต้น เมื่อนายทะเบียน ดำเนินการตรวจสอบและพิจารณาแล้ว เห็นว่าถูกต้อง ถึงจะพิจารณาออกใบอนุญาตให้แก่ผู้ขอรับ ใบอนุญาตประกอบธุรกิจโรงแรมได้

3. แนวความคิด และหลักการการขออนุญาตตามกฎหมายอื่น

3.1 พระราชบัญญัติการจัดสรรที่ดิน พ.ศ. 2543

พระราชบัญญัติการจัดสรรที่ดิน พ.ศ. 2543 มีผลใช้บังคับตั้งแต่วันที่ 25 กรกฎาคม 2543 เป็นต้นมา โดยเหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติการจัดสรรที่ดิน พ.ศ. 2543 คือ ศาลรัฐธรรมนูญ ได้มีคำวินิจฉัยว่าพระราชบัญญัติขายตรงและตลาดแบบตรง พ.ศ. 2545 มาตรา 54 เฉพาะในส่วนที่ สันนิษฐานให้กรรมการผู้จัดการ ผู้จัดการ หรือบุคคลใด ซึ่งรับผิดชอบในการดำเนินงานของนิติบุคคลนั้น ต้องรับโทษทางอาญาร่วมกับการกระทำความผิดของนิติบุคคล โดยไม่ปรากฏว่ามีการกระทำหรือ เจตนาประการใดอันเกี่ยวกับการกระทำความผิดของนิติบุคคลนั้น ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ แห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 มาตรา 39 วรรคสอง เป็นอันใช้บังคับไม่ได้ตามรัฐธรรมนูญ แห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 มาตรา 6 และต่อมาศาลรัฐธรรมนูญได้มีคำวินิจฉัย ในลักษณะดังกล่าว ทำนองเดียวกัน คือ พระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537 มาตรา 74 พระราชบัญญัติ การประกอบกิจการโทรคมนาคม พ.ศ. 2544 มาตรา 78 พระราชบัญญัติสถานบริการ พ.ศ. 2509 มาตรา 28/4 และพระราชบัญญัติปู้ย พ.ศ. 2518 มาตรา 72/5 ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่ง

ราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 มาตรา 39 วรรคสอง เป็นอันใช้บังคับไม่ได้ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 มาตรา 6

“การจัดสรรที่ดิน” หมายถึง การจำหน่ายที่ดินที่ได้แบ่งเป็นแปลงย่อยรวมกันตั้งแต่ สิบแปลงขึ้นไป ไม่ว่าจะเป็นการแบ่งจากที่ดินแปลงเดียวหรือแบ่งจากที่ดินหลายแปลงที่มีพื้นที่ติดต่อกัน โดยได้รับทรัพย์สินหรือประโยชน์เป็นค่าตอบแทน และให้หมายความรวมถึงการดำเนินการดังกล่าวที่ได้มีการแบ่งที่ดินเป็นแปลงย่อยไว้ไม่ถึงสิบแปลงและต่อมาได้แบ่งที่ดินแปลงเดิมเพิ่มเติมภายในสามปี เมื่อรวมกันแล้ว มีจำนวนตั้งแต่สิบแปลงขึ้นไปด้วย

พระราชบัญญัติการจัดสรรที่ดิน พ.ศ. 2543 ได้กำหนดหลักการการขออนุญาตจัดสรรที่ดินไว้ในมาตรา 23⁷⁰ ความว่าให้ผู้ประสงค์จะทำการจัดสรรที่ดินยื่นคำขอต่อเจ้าพนักงาน

ที่ดินจังหวัด หรือเจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดสาขาแห่งท้องที่ ซึ่งที่ดินนั้นตั้งอยู่พร้อมหลักฐานที่สำคัญ เพื่อเสนอให้คณะกรรมการจัดสรรที่ดินกรุงเทพมหานครหรือคณะกรรมการจัดสรรที่ดินจังหวัดพิจารณา ประกอบด้วย

- 3.1.1 โฉนดที่ดิน หรือหนังสือรับรองการทำประโยชน์
 - 3.1.2 ในกรณีที่ที่ดินที่ขอทำการจัดสรรที่ดินมีบุริมสิทธิในมูลชื่อขายอสังหาริมทรัพย์หรือภาระการจำนอง ให้แสดงบันทึกความยินยอมให้ทำการจัดสรรที่ดินของผู้ทรงบุริมสิทธิ
 - 3.1.3 แผนผังแสดงจำนวนที่ดินแปลงย่อยที่จะขอจัดสรรและเนื้อที่โดยประมาณของแต่ละแปลง
 - 3.1.4 โครงการปรับปรุงที่ดินที่ขอจัดสรร การจัดให้มีสาธารณูปโภคและบริการสาธารณะ
 - 3.1.5 แผนงาน โครงการ และระยะเวลาการบำรุงรักษาสาธารณูปโภค
 - 3.1.6 วิธีการจำหน่ายที่ดินจัดสรร และการชำระราคาหรือค่าตอบแทน
 - 3.1.7 ภาระผูกพันต่าง ๆ ที่บุคคลอื่นมีส่วนได้เสียเกี่ยวกับที่ดินที่ขอจัดสรรนั้น
- หากคณะกรรมการจัดสรรที่ดินกรุงเทพมหานคร หรือคณะกรรมการจัดสรรที่ดินจังหวัดเห็นชอบให้ออกใบอนุญาตให้ผู้ใดทำการจัดสรรที่ดินแล้ว ให้คณะกรรมการจัดส่งใบอนุญาตพร้อมทั้ง แผนผัง โครงการ และวิธีการที่คณะกรรมการอนุญาตไปยังพนักงานเจ้าหน้าที่แห่งท้องที่

⁷⁰ พระราชบัญญัติการจัดสรรที่ดิน มาตรา 23 บัญญัติว่า “ผู้ใดประสงค์จะทำการจัดสรรที่ดินให้ยื่นคำขอต่อเจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดหรือเจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดสาขาแห่งท้องที่ที่ดินนั้นตั้งอยู่พร้อมหลักฐานและรายละเอียด ดังต่อไปนี้

(1) โฉนดที่ดิน...”

ซึ่งที่ดินจัดสรรนั้นตั้งอยู่โดยเร็ว เพื่อให้จัดแจ้งในโฉนดที่ดินหรือหนังสือรับรองการทำประโยชน์ และเมื่อได้ออกโฉนดที่ดิน หรือหนังสือรับรองการทำประโยชน์ที่แบ่งแยกเป็นแปลงย่อยแล้ว ให้จัดแจ้งไว้ในโฉนดที่ดิน หรือหนังสือรับรองการทำประโยชน์ที่แบ่งแยกทุกฉบับ

จากการศึกษาพระราชบัญญัติการจัดสรรที่ดิน พ.ศ. 2543 ข้างต้น พบว่ากฎหมาย ได้วางหลักการการขออนุญาตจัดสรรที่ดินไว้ว่าก่อนที่ผู้ยื่นคำขอจะทำการจัดสรรที่ดินโดยการแบ่งแยกที่ดินเป็นแปลงย่อยตามแผนงาน โครงการ และทำโครงการโฆษณาโครงการจัดสรรที่ดิน รวมทั้งดำเนินการจัดให้มีสาธารณูปโภค เช่น ถนน ท่อระบายน้ำ ระบบบำบัดน้ำเสีย หรือบริการสาธารณะ หรือการปรับปรุงที่ดินตามแผนผังและโครงการ ผู้ยื่นคำขอจะต้องได้รับความเห็นชอบให้จัดสรรที่ดินจากคณะกรรมการจัดสรรที่ดินกรุงเทพมหานคร หรือคณะกรรมการจัดสรรที่ดินจังหวัด โดยการพิจารณาแผนผัง โครงการ และวิธีการในการจัดสรรที่ดินก่อน ในกรณีที่คณะกรรมการไม่เห็นชอบหรือมีคำสั่งไม่อนุญาตให้ทำการจัดสรรที่ดิน ผู้ขอใบอนุญาตทำการจัดสรรที่ดินก็มีสิทธิอุทธรณ์ต่อไปได้

3.2 พระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. 2522

พระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. 2522 มีผลใช้บังคับตั้งแต่วันที่ 15 พฤษภาคม 2522 เป็นต้นมา โดยเหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. 2522 คือ เนื่องจากพระราชบัญญัติควบคุมการก่อสร้างอาคาร พุทธศักราช 2479 และพระราชบัญญัติควบคุมการก่อสร้างในเขตเพลิงไหม้ พุทธศักราช 2476 ได้ประกาศใช้มานานแล้ว แม้ว่าได้มีการแก้ไขเพิ่มเติมกันอยู่ตลอดมา แต่ปัจจุบันบ้านได้เจริญก้าวหน้าและขยายตัวมากขึ้น เพื่อให้เหมาะสมและสอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน และเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในด้านการควบคุมเกี่ยวกับความมั่นคง แข็งแรง ความปลอดภัย การป้องกันอัคคีภัย การสาธารณสุข การรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม การผังเมือง การสถาปัตยกรรม และการอำนวยความสะดวกแก่ การจราจร

พระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. 2522 ได้กำหนดหลักการการขออนุญาตก่อสร้างอาคารไว้ในมาตรา 21⁷¹ ระบุว่าผู้ใดจะก่อสร้างอาคารต้องได้รับใบอนุญาตจากเจ้าพนักงานท้องถิ่น และในการตรวจพิจารณาคำขอรับใบอนุญาต ให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นมีอำนาจสั่งให้ผู้ขอรับใบอนุญาต แก้ไข เปลี่ยนแปลงแผนผังบริเวณ แบบแปลน รายการประกอบแบบแปลน หรือรายการคำนวณที่ได้ยื่นไว้ เพื่อให้ถูกต้อง และเป็นไปตามกฎกระทรวง เมื่อผู้ขอรับใบอนุญาตได้แก้ไข เปลี่ยนแปลงแผนผังบริเวณ แบบแปลน รายการประกอบแบบแปลน หรือรายการคำนวณตามคำสั่งของเจ้าพนักงานท้องถิ่นแล้ว ให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นตรวจพิจารณาและออกใบอนุญาตให้และ

⁷¹ พระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. 2522 มาตรา 21 บัญญัติว่า “ผู้ใดจะก่อสร้าง คัดแปลง หรือเคลื่อนย้ายอาคาร ต้องได้รับใบอนุญาตจากเจ้าพนักงานท้องถิ่น...”

ตามมาตรา 31⁷² ยังบัญญัติเน้นย้ำไว้ว่า ห้ามมิให้ผู้ใด ดำเนินการก่อสร้างอาคารผิดไปจากแผนผังบริเวณ แบบแปลน และรายการประกอบแบบแปลนที่ได้รับอนุญาต

ตามบทบัญญัติในมาตรา 21 และมาตรา 31 ข้างต้น พบว่ากฎหมายว่าด้วยการควบคุมอาคารได้วางหลักการการขออนุญาตก่อสร้างอาคารไว้ว่า ก่อนที่ผู้ยื่นคำขอจะทำการก่อสร้างอาคาร ผู้ยื่นคำขอ จะต้องได้รับใบอนุญาตให้ก่อสร้างอาคารจากเจ้าพนักงานท้องถิ่นก่อน โดยเจ้าพนักงานท้องถิ่นต้องดำเนินการตรวจสอบแผนผังบริเวณ แบบแปลน รายการประกอบแบบแปลน หรือรายการคำนวณที่ได้ยื่นไว้ว่าถูกต้อง และเป็นไปตามกฎกระทรวงหรือไม่ หากไม่เป็นไปตามที่กฎกระทรวงกำหนด ก็ยังให้โอกาสแก่ผู้ยื่นคำขอ แก้ไข เปลี่ยนแปลงให้ถูกต้องตามกฎหมาย และในกรณีที่เจ้าพนักงานท้องถิ่นไม่เห็นชอบ หรือมีคำสั่งไม่อนุญาตให้ทำการก่อสร้างอาคาร ผู้ขอใบอนุญาต ก็มีสิทธิอุทธรณ์ต่อไปได้

⁷² พระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. 2522 มาตรา 31 บัญญัติว่า “ห้ามมิให้ผู้ใดจัดให้มี หรือดำเนินการก่อสร้าง ดัดแปลง รื้อถอน หรือเคลื่อนย้ายอาคารให้ผิดไปจากแผนผังบริเวณ แบบแปลน และรายการประกอบแบบแปลนที่ได้รับอนุญาต ตลอดจนวิธีการหรือเงื่อนไขที่เจ้าพนักงานท้องถิ่นกำหนดไว้ในใบอนุญาต”

บทที่ 3

สาระสำคัญของกฎหมายโรงแรมไทย และกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง

การประกอบกิจการโรงแรมในประเทศไทย แต่เดิมมา ยังไม่มีการบัญญัติกฎหมายขึ้นมาบังคับใช้เพื่อกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการประกอบกิจการ จนกระทั่งในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชมหาราช รัชกาลที่ 9 ได้ทรงตรากฎหมายว่าด้วยการประกอบกิจการโรงแรมขึ้นบังคับใช้เป็นครั้งแรก ในปี พ.ศ. 2478 คือ พระราชบัญญัติโรงแรม พุทธศักราช 2478 โดยทรงตราขึ้น เมื่อวันที่ 8 ตุลาคม 2478 ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่ม 52 หน้า 1368 วันที่ 13 ตุลาคม 2478 และกำหนดให้มีผลบังคับใช้เมื่อพ้นกำหนดสามเดือน นับตั้งแต่วันที่ประกาศในราชกิจจานุเบกษา ซึ่งทำให้พระราชบัญญัติฉบับดังกล่าวมีผลใช้บังคับ ตั้งแต่วันที่ 13 มกราคม 2479 สำหรับเหตุผลความจำเป็นในการตราพระราชบัญญัติโรงแรม พุทธศักราช 2478 ก็เพื่อที่จะให้โรงแรมมีระเบียบอันดี เป็นการควบคุมโรงแรมที่มีมาตั้งแต่ในอดีต หรือจะจัดตั้งขึ้นใหม่ เพื่อประโยชน์แก่รัฐในการจัดเก็บภาษี การควบคุมป้องกันอาชญากรรม และความเป็นระเบียบของการประกอบกิจการโรงแรม⁷³ ต่อมาได้มีการแก้ไขเพิ่มเติม เกี่ยวกับการสิ้นอายุของใบอนุญาตให้เปิดดำเนินกิจการโรงแรม การจัดเก็บค่าธรรมเนียมในการออกใบอนุญาตและการจดทะเบียนผู้พักในฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2484) ฉบับที่ 3 (พ.ศ. 2495) และฉบับที่ 4 (พ.ศ. 2503) ตามลำดับ

ภายหลังที่พระราชบัญญัติโรงแรม พุทธศักราช 2478 ได้บังคับใช้มาเป็นระยะเวลาอันนาน ทั้งภาครัฐและภาคเอกชน อันได้แก่ กระทรวงมหาดไทย หอการค้าไทย การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ได้เล็งเห็นว่ากฎหมายมีข้อบกพร่องหลายประการที่จะต้องแก้ไข เช่น คำนิยามของคำว่าโรงแรม ให้มีความหมายเหมาะสมและชัดเจนยิ่งขึ้น การกำหนดให้มีคณะกรรมการขึ้นมาดูแลธุรกิจโรงแรม โดยเฉพาะ การควบคุมจำนวนโรงแรมในบางพื้นที่ เพื่อไม่ให้มีจำนวนมากเกินไป จนเป็นผลเสียแก่ธุรกิจเอง ปรับปรุงวิธีการขอรับใบอนุญาต พร้อมทั้งยึดอายุใบอนุญาต เพื่อความสะดวกของธุรกิจโรงแรมและจูงใจให้มีการลงทุน ประกอบกับเมื่อการท่องเที่ยวเริ่มมีบทบาทและเพิ่มพูนความสำคัญขึ้นมาเรื่อยๆ แนวความคิดในการแก้ไข ปรับปรุง กฎหมายว่าด้วยการโรงแรมก็เริ่มขึ้น โดยภาครัฐและภาคเอกชนดังกล่าวข้างต้น โดยมีมุ่งหมายจะแยกธุรกิจโรงแรมออกเป็นสองประเภท คือ โรงแรม

⁷³ อภิรัตน์ โกสุมา, *การพัฒนากฎหมายโรงแรมเพื่อการประกอบธุรกิจภาคเอกชน*, วิทยานิพนธ์ปริญญานิติศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชานิติศาสตร์, มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์, 2543, หน้า 6

ประเภทธรรมดาและโรงแรมท่องเที่ยว แต่ในที่สุด แนวคิดดังกล่าวต้องเลิกกันไป เพราะไม่สามารถจะแยกความแตกต่างของธุรกิจโรงแรมทั้งสองประเภทได้⁷⁴

ต่อมากระทรวงมหาดไทยได้ยกร่างพระราชบัญญัติโรงแรม โดยตั้งคณะกรรมการร่างที่มีตัวแทนของสมาคมโรงแรมไทย และตัวแทนการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยเข้าร่วม และคณะรัฐมนตรีในขณะนั้น ได้มีมติรับหลักการร่างพระราชบัญญัติโรงแรม พ.ศ. เมื่อวันที่ 5 กันยายน 2543 หลังจากนั้น ได้เสนอร่างพระราชบัญญัติโรงแรม พ.ศ. ต่อสภาผู้แทนราษฎร เมื่อวันที่ 3 เมษายน 2545 ซึ่งในการพิจารณาสภาผู้แทนราษฎรได้พิจารณาพร้อมกับร่างพระราชบัญญัติโรงแรม พ.ศ. ที่เสนอโดยนางอัญชลี วานิชเทพบุตร กับคณะ, ร่างพระราชบัญญัติโรงแรม พ.ศ. ที่เสนอโดยนายปิณฑิพงษ์ เต็มเจริญ กับคณะ และร่างพระราชบัญญัติโรงแรม พ.ศ. ที่เสนอโดยนายชาญศักดิ์ ชาลิตนิติธรรม และนายสมชาย สหชัยรุ่งเรือง โดยที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎร ได้มีมติรับหลักการ และตั้งคณะกรรมการวิสามัญพิจารณาร่างพระราชบัญญัติโรงแรม พ.ศ. จนในที่สุด ได้มีการตราเป็นพระราชบัญญัติโรงแรม พ.ศ. 2547 ใช้บังคับมาจนถึงปัจจุบัน โดยเหตุผลหรือเจตนารมณ์ในการประกาศใช้พระราชบัญญัตินี้ มุ่งเน้นถึงความสำคัญทางด้านเศรษฐกิจเป็นสิ่งสำคัญ โดยมุ่งหวังให้การประกอบธุรกิจโรงแรมมีความสอดคล้องกับสภาพเศรษฐกิจ ซึ่งปรากฏในหมายเหตุท้ายบทบัญญัติ ความว่า “เนื่องจากพระราชบัญญัติโรงแรมพุทธศักราช 2478 ได้ใช้บังคับมาเป็นเวลานานและไม่มีบทบัญญัติที่ไม่เหมาะสมกับสภาพการณ์ในปัจจุบัน ซึ่งสภาพเศรษฐกิจและการประกอบธุรกิจโรงแรม ได้พัฒนาและขยายตัวมากขึ้น ดังนั้น เพื่อส่งเสริมและยกมาตรฐานการประกอบธุรกิจโรงแรม และกำหนดหลักเกณฑ์ในการประกอบธุรกิจให้เหมาะสมกับสภาพของการประกอบธุรกิจโรงแรมแต่ละประเภท จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้” ซึ่งแตกต่างจากเหตุผลความจำเป็นในการตราพระราชบัญญัติโรงแรม พุทธศักราช 2478 ที่มุ่งเน้นที่จะให้โรงแรมมีระเบียบอันดีเป็นการควบคุมโรงแรมที่มีมาตั้งแต่ในอดีต หรือจะจัดตั้งขึ้นใหม่ เพื่อประโยชน์แก่รัฐในการจัดเก็บภาษี การควบคุมป้องกันอาชญากรรม และความเป็นระเบียบของการประกอบกิจการโรงแรม

ทั้งนี้ ผู้เขียนจะขอนำเสนอสาระสำคัญของพระราชบัญญัติโรงแรม พุทธศักราช 2478 และพระราชบัญญัติโรงแรม พ.ศ. 2547 เพื่อให้เกิดความเข้าใจเกี่ยวกับความหมายและกระบวนการพิจารณาการขออนุญาตประกอบกิจการโรงแรม ทั้งสองฉบับในหัวข้อต่อไป

⁷⁴ สัมพันธ์ เป็นพัฒน์, ใน เอกสารข้อมูลและบทวิเคราะห์ทางวิชาการเพื่อประกอบการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติโรงแรม พ.ศ.” สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภากับสถาบันพระปกเกล้า, กรุงเทพมหานคร: 2545, หน้า 1

1. สาระสำคัญของพระราชบัญญัติโรงแรม พุทธศักราช 2478

1.1 ความหมายของโรงแรม

พระราชบัญญัติโรงแรม พุทธศักราช 2478 ได้ให้ความหมายของคำว่า “โรงแรม” ไว้ในมาตรา 3 หมายถึง “บรรดาสถานที่ทุกชนิดที่จัดตั้งขึ้น เพื่อรับสินจ้างสำหรับคนเดินทางหรือบุคคลที่ประสงค์จะหาที่อยู่ หรือที่พักชั่วคราว”

1.2 ประเภทของโรงแรม

พระราชบัญญัติโรงแรม พุทธศักราช 2478 ได้ให้อำนาจรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย กำหนดประเภทของโรงแรมโดยการออกกฎกระทรวงมหาดไทย ออกตามความในมาตรา 27 แห่งพระราชบัญญัติโรงแรม พุทธศักราช 2478 แบ่งออกเป็น 3 ชั้น

โรงแรมชั้นที่ 1 มีลักษณะ ดังนี้

- 1) เป็นตึกหลังเดียวหรือหลายหลัง แต่ไม่มีลักษณะเป็นตึกแถว
- 2) เป็นเรือนไม้หลังเดียวหรือหลายหลังก็ตาม แต่มีอาณาเขต

เป็นสนามหญ้าหรือที่ว่างสำหรับผู้พักได้อาศัยเดินเล่น เพื่อหย่อนใจ

โรงแรมชั้นที่ 2 มีลักษณะเป็นตึกแถว หรือแม้แต่ว่าบางส่วนจะเป็นตึกแถวก็ตาม

โรงแรมชั้นที่ 3 มีลักษณะเป็นเรือนไม้ แต่ไม่มีอาณาเขตดังกล่าวเหมือนโรงแรมชั้นที่ 1 หรือที่เป็นห้องแถว

1.3 การขออนุญาตประกอบกิจการโรงแรม

การประกอบกิจการให้บริการที่พัก หากเข้าข่ายเป็นโรงแรมตามนิยามของคำว่า “โรงแรม” ในพระราชบัญญัติโรงแรม พุทธศักราช 2478 จะต้องได้รับอนุญาตจากนายทะเบียนถึงสองชั้นตอนก่อน จึงจะประกอบกิจการได้ มิฉะนั้นจะมีความผิดตามกฎหมาย ซึ่งมีโทษปรับไม่เกินสองพันบาท ซึ่งนายทะเบียนในที่นี้ หมายถึง ผู้บัญชาการตำรวจสอบสวนกลาง กรณีโรงแรมตั้งอยู่ในเขตกรุงเทพมหานคร หรือผู้ว่าราชการจังหวัด กรณีโรงแรมตั้งอยู่ในเขตจังหวัดอื่น โดยมีขั้นตอนการปฏิบัติ ดังนี้

1.3.1 การขออนุญาตสร้างโรงแรมหรือตั้งโรงแรม

1) ในเขตกรุงเทพมหานคร

(1) ผู้ขออนุญาตยื่นแบบขออนุญาตที่สำนักงานโยธา กรุงเทพมหานคร ตามพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. 2522 หากสำนักงานโยธา กรุงเทพมหานคร เห็นชอบจะส่งแบบก่อสร้างไปยังกองทะเบียน สำนักงานตำรวจแห่งชาติ เพื่อดำเนินการ

(2) กองทะเบียน สำนักงานตำรวจแห่งชาติ แจกจ่ายบัญชีการตำรวจดับเพลิงและสถานีตำรวจนครบาลท้องที่ที่ตรวจตามพระราชบัญญัติป้องกันและระงับอัคคีภัย พ.ศ. 2495 และบริเวณสถานที่ตั้งอาคาร

(3) กองทะเบียนตรวจสอบไปยังศูนย์เอกสารและข้อมูลธุรกิจ กรมทะเบียนการค้า เกี่ยวกับคุณสมบัติของผู้ขออนุญาตว่าเป็นบุคคลต่างด้าวหรือไม่ ตามประกาศคณะปฏิวัติฉบับที่ 281 ลงวันที่ 24 พฤศจิกายน 2515

(4) เมื่อได้รับผลการตรวจสอบตาม (2) และ (3) แล้ว แผนกควบคุมโรงแรมจะเชิญผู้ขออนุญาต สถาปนิก มาสอบปากคำเกี่ยวกับรายละเอียดของโครงการก่อสร้างและออกไปตรวจสอบสถานที่ก่อสร้าง

(5) แผนกควบคุมโรงแรมประมวลเรื่อง พร้อมความเห็นเสนอตามลำดับชั้นถึงผู้บัญชาการตำรวจสอบสวนกลาง เพื่อเสนอให้คณะกรรมการกฤษฎีกาพิจารณาตามพระราชบัญญัติโรงแรม พุทธศักราช 2478 ตามคำสั่งกระทรวงมหาดไทย ที่ 387/2528 เรื่อง การปฏิบัติตามพระราชบัญญัติโรงแรม พุทธศักราช 2478 ลงวันที่ 23 กันยายน 2528 และที่แก้ไขเพิ่มเติม เพื่อดำเนินการประชุม มีความเห็นเสนอต่อนายทะเบียน เพื่อเสนอขอรับความเห็นชอบจากกระทรวงมหาดไทยอีกชั้นหนึ่ง โดยผ่านสำนักงานตำรวจแห่งชาติ

(6) เมื่อกระทรวงมหาดไทยได้รับเรื่อง จะนัดหมายผู้ขออนุญาตเพื่อตรวจสอบสถานที่ก่อสร้างมีความเห็น และแจ้งให้สำนักงานตำรวจแห่งชาติ

(7) นายทะเบียนแจ้งผลการพิจารณาการขออนุญาตก่อสร้างอาคารโรงแรมให้สำนักโยธากรุงเทพมหานคร ทราบเพื่อดำเนินการต่อไป

2) ในเขตจังหวัดอื่น

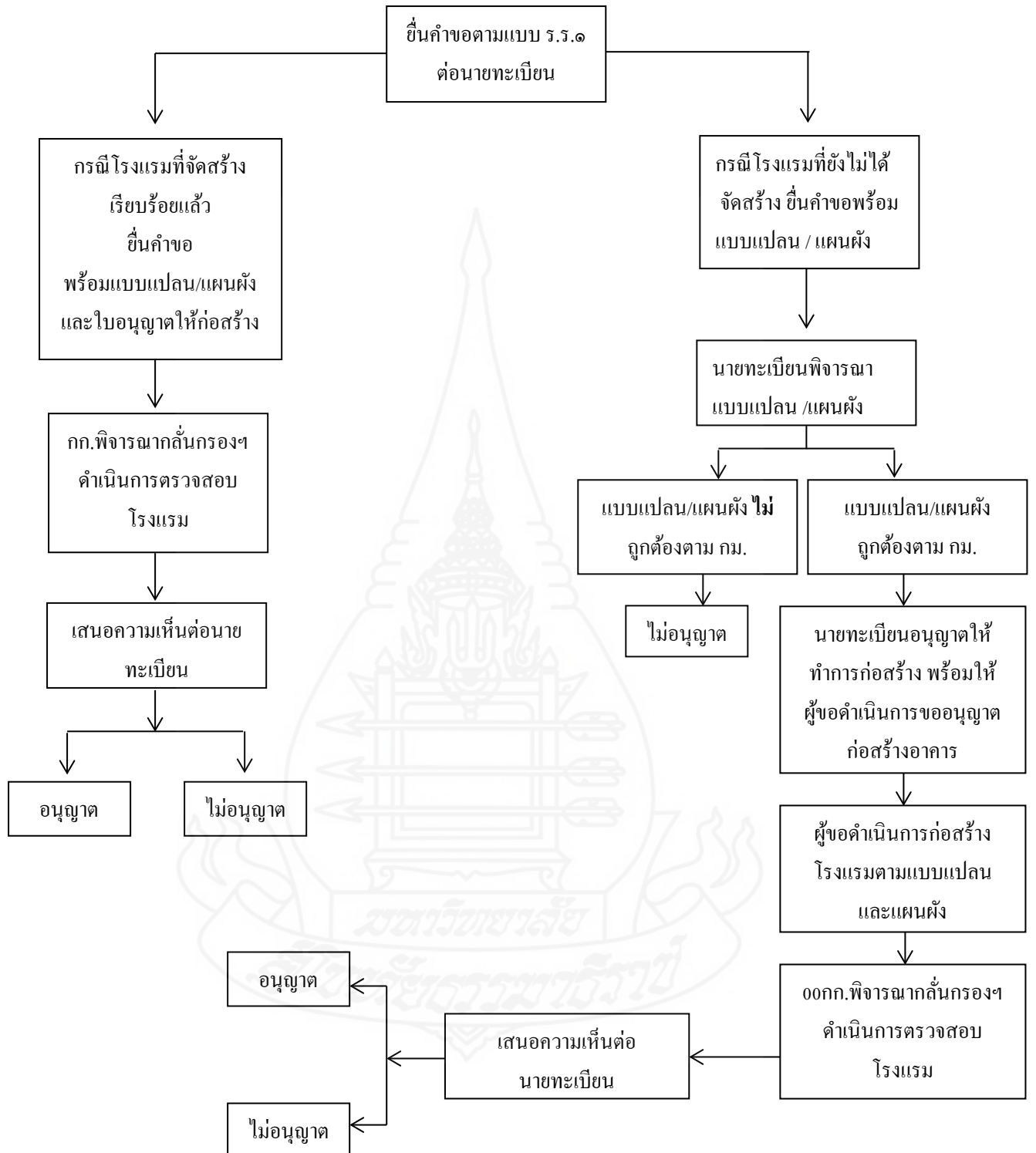
ในเขตจังหวัดอื่นๆ ซึ่งนายทะเบียน คือ ผู้ว่าราชการจังหวัด ขึ้นตอนการปฏิบัติก็จะคล้ายๆ กับการขออนุญาตประกอบกิจการ โรงแรมที่ตั้งอยู่ในเขตกรุงเทพมหานคร โดยผู้ขออนุญาตจะยื่นคำขอ ณ ที่ว่าการอำเภอท้องที่ ที่เป็นสถานที่ตั้งโรงแรม จากนั้นนายอำเภอจะส่งเรื่องต่อไปยังคณะกรรมการกฤษฎีกาพิจารณาตามพระราชบัญญัติโรงแรม พุทธศักราช 2478 ตามคำสั่งกระทรวงมหาดไทย ที่ 387/2528 เรื่อง การปฏิบัติตามพระราชบัญญัติโรงแรม พุทธศักราช 2478 ลงวันที่ 23 กันยายน 2528 และที่แก้ไขเพิ่มเติม เพื่อพิจารณาและแจ้งผลให้ผู้ขออนุญาตทราบ โดยนายทะเบียนจังหวัด

ทั้งนี้ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย ผู้มีหน้าที่ รักษาการตามพระราชบัญญัติโรงแรม พุทธศักราช 2478 ได้วางแนวทางและหลักเกณฑ์ในการใช้ดุลพินิจของนายทะเบียน ในการอนุญาตหรือไม่อนุญาตสร้าง โรงแรมหรือตั้งโรงแรม ตามคำสั่งกระทรวงมหาดไทย ที่ 463/2545 เรื่อง การปฏิบัติตามพระราชบัญญัติโรงแรม พุทธศักราช 2478 ลงวันที่ 18 ธันวาคม 2545 ดังนี้

- (1) อาคารที่ใช้เป็นห้องพัก ต้องเป็นอาคารคอนกรีตเสริมเหล็ก หรืออาคารอื่นที่มีลักษณะมั่นคง แข็งแรง ส่วนจำนวนชั้นและห้องพัก ต้องเหมาะสมกับสภาพแห่งท้องถิ่น
- (2) สถานที่ตั้งต้องไม่อยู่ใกล้สถานที่ราชการ โรงเรียน สถานศึกษา วัด สถานที่สำหรับปฏิบัติพิธีกรรมทางศาสนา สถานรักษาพยาบาลผู้ป่วยหรือโรงพยาบาล ในรัศมี 100 เมตร และต้องตั้งอยู่ในสถานที่ที่มีความเหมาะสม สะดวกแก่การตรวจตราควบคุมของทางราชการ
- (3) เส้นทางเข้าออก จะต้องไม่มีปัญหาเกี่ยวกับการจราจร
- (4) สถานที่จอดรถ โรงแรมต้องมีสถานที่จอดรถ กลับรถ เพียงพอสมมูลกับจำนวนห้องพัก โดยสถานที่จอดรถต้องอยู่แยกส่วนออกจากบริเวณห้องพัก ไม่ให้ปะปนกัน และไม่มีทางสำหรับให้รถเล่นผ่านบริเวณห้องพักแต่ละชั้น

1.3.2 การขออนุญาตเปิดโรงแรม

ให้ผู้ขออนุญาตเปิดโรงแรมหรือการจดทะเบียน โรงแรม ยื่นคำร้องตามแบบ ร.ร. 1 ต่อนายทะเบียน พร้อมด้วยรูปถ่าย พร้อมด้วยใบแจ้งความประสงค์ขอยื่นรายการอัตราค่าเช่าห้องพัก และต้องยอมและให้ความสะดวกแก่นายทะเบียน โดยคณะกรรมการกลั่นกรองการดำเนินการ ตามพระราชบัญญัติโรงแรม พุทธศักราช 2478 ตามคำสั่งกระทรวงมหาดไทย ที่ 387/2528 เรื่อง การปฏิบัติตามพระราชบัญญัติโรงแรม พุทธศักราช 2478 ลงวันที่ 23 กันยายน 2528 และที่แก้ไขเพิ่มเติม เข้าไปตรวจสอบสถานที่ไม่ขัดกับหลักอนามัย ตรวจสอบความมั่นคงแข็งแรง ความสะอาด ช่องอากาศ และเครื่องใช้ในโรงแรมนั้น ตามมาตรา 6 แห่งพระราชบัญญัติโรงแรม พุทธศักราช 2478 แล้วให้นายทะเบียนอนุญาตให้เปิดดำเนินการ โรงแรมได้ ตามมติของคณะกรรมการพิจารณาถ้อยแถลงฯ

ภาพที่ 3.1 แผนผังแสดงขั้นตอนการขออนุญาตสร้างโรงแรมและการขออนุญาตเปิดโรงแรม
ตามพระราชบัญญัติโรงแรม พุทธศักราช 2478

2. สาระสำคัญของพระราชบัญญัติโรงแรม พ.ศ. 2547

2.1 ความหมายของโรงแรม

พระราชบัญญัติโรงแรม พ.ศ.2547 มาตรา 4 ได้ให้ความหมายของคำว่า “โรงแรม” ไว้ให้ หมายถึง “สถานที่พักที่จัดตั้งขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์ในการธุรกิจเพื่อให้บริการที่พักชั่วคราวสำหรับคนเดินทางหรือบุคคลอื่นใด โดยมีค่าตอบแทน” และได้ยกเว้นสถานที่พักไม่เป็นโรงแรมไว้ 3 ลักษณะ คือ (1) สถานที่พักของส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจขององค์กรมหาชน หรือหน่วยงานอื่นของรัฐ หรือเพื่อการกุศลหรือการศึกษา ที่มีไว้เป็นการหาผลกำไรหรือรายได้มาแบ่งปันกัน สถานที่พักประเภทนี้ หากพบว่ามีกำไรหรือกำไรมาแบ่งปันกันเมื่อไหร่ ก็ถือว่าเป็นโรงแรม (2) สถานที่พักที่คิดค่าบริการเป็นรายเดือนขึ้นไป การยกเว้นตาม (2) นี้ เน้นการคิดค่าบริการให้เช่าที่พัก หากคิดเป็นรายเดือน รายปี ก็ไม่เป็นโรงแรม แต่หากคิดค่าบริการต่ำกว่ารายเดือนลงมา เช่น รายสัปดาห์ รายวัน รายชั่วโมง หรือคิดค่าบริการปนกัน ทั้งรายเดือนและต่ำกว่ารายเดือน ก็จะถือว่าเป็นโรงแรม ต้องขออนุญาตประกอบธุรกิจโรงแรมตามกฎหมาย (3) สถานที่พักอื่นที่กำหนดในกฎกระทรวง กฎหมายให้อำนาจรัฐมนตรีที่จะกำหนด ยกเว้นสถานที่พักประเภทใดบ้าง ไม่ให้เป็นโรงแรมตามกฎหมาย โดยจะต้องออกเป็นกฎกระทรวงเท่านั้น

2.2 ประเภทของโรงแรม

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย ผู้รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ โดยคำแนะนำของคณะกรรมการส่งเสริมและกำกับธุรกิจโรงแรม ได้กำหนดประเภทของโรงแรมตามมาตรา 13 ไว้ในกฎกระทรวงกำหนดประเภท และหลักเกณฑ์การประกอบธุรกิจโรงแรม พ.ศ. 2551 ออกเป็น 4 ประเภท ดังนี้

2.2.1 โรงแรมประเภท 1 หมายถึง โรงแรมที่ให้บริการเฉพาะห้องพัก

2.2.2 โรงแรมประเภท 2 หมายถึง โรงแรมที่ให้บริการห้องพักและห้องอาหาร หรือสถานที่สำหรับบริการอาหาร หรือสถานที่ประกอบอาหาร

2.2.3 โรงแรมประเภท 3 หมายถึง โรงแรมที่ให้บริการห้องพัก ห้องอาหารหรือสถานที่สำหรับบริการอาหาร หรือสถานที่ประกอบอาหาร และสถานบริการตามกฎหมายว่าด้วยสถานบริการ หรือห้องประชุมสัมมนา

2.2.4 โรงแรมประเภท 4 หมายถึง โรงแรมที่ให้บริการห้องพัก ห้องอาหารหรือสถานที่สำหรับบริการอาหารหรือสถานที่ประกอบอาหาร และสถานบริการตามกฎหมายว่าด้วยสถานบริการ และห้องประชุมสัมมนา

ซึ่งอัตราค่าธรรมเนียมใบอนุญาตประกอบธุรกิจโรงแรมในแต่ละประเภท จะแตกต่างกันไป โดย 2.2.1 โรงแรมประเภท 1 อัตราค่าธรรมเนียมใบอนุญาต ฉบับละ 10,000 บาท 2.2.2 โรงแรมประเภท 2 อัตราค่าธรรมเนียมใบอนุญาต ฉบับละ 20,000 บาท 2.2.3 โรงแรมประเภท 3 อัตราค่าธรรมเนียมใบอนุญาต ฉบับละ 30,000 บาท 2.2.4 โรงแรมประเภท 4 อัตราค่าธรรมเนียมใบอนุญาต ฉบับละ 40,000 บาท ทั้งนี้ ใบอนุญาตประกอบธุรกิจโรงแรมในแต่ละประเภท มีอายุ 5 ปี นับแต่วันที่นายทะเบียนออกใบอนุญาตให้

2.3 การขออนุญาตประกอบธุรกิจโรงแรม

การประกอบธุรกิจให้บริการที่พัก หากเข้าข่ายเป็นโรงแรมตามนิยามของกฎหมายแล้ว ต้องขออนุญาตและได้รับอนุญาตจากนายทะเบียนก่อน จึงจะประกอบกิจการได้ มิฉะนั้นจะมีความผิดตามกฎหมาย ซึ่งมีโทษจำคุกไม่เกิน 1 ปี หรือปรับไม่เกิน 20,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และมีโทษปรับรายวันอีกวันละ ไม่เกิน 1,000 บาท ตลอดเวลาที่ยังฝ่าฝืนอยู่ เว้นแต่โรงแรมเปิดดำเนินการมาก่อน หรือในวันที่ 12 พฤษภาคม 2548 ให้ประกอบธุรกิจต่อไปได้ โดยต้องมาขึ้นคำขออนุญาต ต่อนายทะเบียนภายใน 1 ปี นับแต่วันที่กฎกระทรวงกำหนดประเภทโรงแรมหลักเกณฑ์ และเงื่อนไข เกี่ยวกับการอนุญาตประกอบธุรกิจโรงแรม ตามมาตรา 13 มีผลใช้บังคับ โดยไม่มีความผิดฐานประกอบธุรกิจโรงแรมโดยไม่ได้รับอนุญาตตามพระราชบัญญัติโรงแรม พ.ศ.2547 แต่อาจมีความผิดตามกฎหมายอื่นๆ ได้ เช่น กฎหมายว่าด้วยการควบคุมอาคาร กฎหมายว่าด้วยการผังเมือง กฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม และกฎหมายว่าด้วยการสาธารณสุข เป็นต้น

สำหรับนายทะเบียนนั้น รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย ผู้รักษาการตามพระราชบัญญัติโรงแรม พ.ศ. 2547 ได้ออกประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง แต่งตั้งนายทะเบียนตามพระราชบัญญัติโรงแรม พ.ศ. 2547 ลงวันที่ 15 สิงหาคม 2548 แต่งตั้งให้อธิบดีกรมการปกครอง เป็นนายทะเบียนในเขตกรุงเทพมหานคร และผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นนายทะเบียนในจังหวัดอื่น

2.4 คุณสมบัติผู้ขออนุญาต

ผู้ขอรับใบอนุญาต ต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้าม ตามมาตรา 16 ดังต่อไปนี้

- (1) มีอายุไม่ต่ำกว่าสี่สิบปีบริบูรณ์
- (2) มีภูมิลำเนา หรือถิ่นที่อยู่ในราชอาณาจักรไทย
- (3) ไม่เป็นบุคคลล้มละลาย
- (4) ไม่เป็นคนไร้ความสามารถ หรือคนเสมือนไร้ความสามารถ

(5) ไม่เคยได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่เป็นโทษสำหรับความผิดที่ได้กระทำโดยประมาท หรือความผิดลหุโทษ

(6) ไม่เคยต้องคำพิพากษาถึงที่สุดว่าเป็นผู้กระทำความผิดในความผิดเกี่ยวกับเพศ ตามประมวลกฎหมายอาญา ความผิดตามกฎหมายเกี่ยวกับยาเสพติด ความผิดตามกฎหมายว่าด้วยมาตรการในการป้องกันและปราบปรามการค้าหญิงและเด็ก หรือความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการค้าประเวณี

(7) ไม่เป็นผู้อยู่ในระหว่างถูกสั่งพักใช้ใบอนุญาต

(8) ไม่เคยถูกเพิกถอนใบอนุญาต หรือเคยถูกเพิกถอนใบอนุญาตโดยเหตุอื่นที่มีใช้เหตุตาม (6) แต่เวลาได้ล่วงพ้นมาแล้ว ไม่น้อยกว่า 3 ปี

ถ้าผู้ขอรับ ใบอนุญาตเป็นห้างหุ้นส่วนหรือนิติบุคคล ผู้เป็นหุ้นส่วนผู้จัดการ ผู้จัดการ หรือผู้แทนของนิติบุคคล ต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามดังกล่าวข้างต้น และต้องไม่เคยเป็นหุ้นส่วนผู้จัดการ ผู้จัดการหรือผู้แทนของนิติบุคคลที่เคยถูกเพิกถอนใบอนุญาตตาม (8)

2.5 สถานที่ยื่นคำขออนุญาต

การยื่นคำขออนุญาตประกอบธุรกิจ โรงแรม ให้ยื่นคำขอต่อนายทะเบียนท้องถิ่น อันเป็นที่ตั้งของ โรงแรม ในเขตกรุงเทพมหานคร ให้ยื่นขออนุญาตต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ ณ ศูนย์บริการประชาชนกรมการปกครอง (วังไชยา) ถนนนครสวรรค์ นางเลิ้ง เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร ในจังหวัดอื่น ให้ยื่นคำขออนุญาตต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ ได้ ณ ที่ว่าการอำเภอหรือกิ่งอำเภอท้องถิ่น อันเป็นที่ตั้งของ โรงแรม

2.6 เอกสารหลักฐานประกอบการขออนุญาต

2.6.1 กรณีเป็นบุคคลธรรมดา

- 1) สำเนาบัตรประจำตัวประชาชน
- 2) สำเนาทะเบียนบ้าน
- 3) หนังสือมอบอำนาจติดอากรแสตมป์ และสำเนาบัตรประจำตัวประชาชนผู้รับมอบอำนาจ (กรณีให้บุคคลอื่นดำเนินการแทน)
- 4) แบบแปลน แผนผัง พร้อมรายการประกอบแบบแปลน แผนผังอาคาร โรงแรมที่วิศวกร และสถาปนิกผู้ได้รับอนุญาตตามกฎหมายลงชื่อรับรอง
- 5) สำเนาเอกสารสิทธิในที่ดิน หรือหนังสือแสดงสิทธิการใช้ที่ดิน

6) กรณีโรงแรมตั้งอยู่ในเขตการบังคับใช้ พระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ.2522 ให้ยื่นสำเนาใบอนุญาตใบอนุญาตก่อสร้างอาคาร (อ.1) (กรณีขอตัดแปลงหรือเปลี่ยนแปลงการใช้อาคาร)

7) แผนที่ตั้งโรงแรมโดยสังเขป

8) ภาพถ่ายอาคาร ในกรณีขอตัดแปลงหรือเปลี่ยนแปลงการใช้อาคาร

9) รายงานผลกระทบสิ่งแวดล้อมที่ผ่านการเห็นชอบจากคณะกรรมการผู้ชำนาญการแล้ว

กรณีโรงแรมที่มีห้องพัก 80 ห้องขึ้นไป หรือโรงแรมที่มีห้องพักตั้งแต่ 10 ห้อง ถึง 79 ห้อง ที่ตั้งอยู่ในเขตพื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อมตามพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ.2535 ต้องจัดทำและเสนอรายงานผลกระทบสิ่งแวดล้อมเบื้องต้น (IEE) ที่ผ่านความเห็นชอบตามกฎหมายดังกล่าวแล้ว

2.6.2 กรณีเป็นนิติบุคคล

1) สำเนาหนังสือรับรองการจดทะเบียนนิติบุคคล

2) สำเนาบัตรประจำตัวประชาชนของกรรมการผู้มีอำนาจลงนามแทนนิติบุคคล

3) เอกสารเช่นเดียวกับบุคคลธรรมดา ตาม 3) - 7)

2.7 ขั้นตอนการพิจารณา

2.7.1 ตรวจสอบคุณสมบัติของผู้ขออนุญาต ตามมาตรา 16 ดังนี้

1) อายุไม่ต่ำกว่ายี่สิบปีบริบูรณ์

2) มีภูมิลำเนา หรือถิ่นที่อยู่ในราชอาณาจักรไทย

3) ไม่เป็นบุคคลล้มละลาย

4) ไม่เป็นคนไร้ความสามารถ หรือเสมือนไร้ความสามารถ

5) ไม่เคยได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่เป็นโทษสำหรับความผิดที่ได้กระทำโดยประมาท หรือความผิดลหุโทษ

6) ไม่เคยต้องคำพิพากษาถึงที่สุดว่าเป็นผู้กระทำผิดในความผิดเกี่ยวกับเพศ ตามประมวลกฎหมายอาญา ความผิดตามกฎหมายเกี่ยวกับยาเสพติด ความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันการป้องกันและปราบปรามการค้าหญิงและเด็ก หรือความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันการป้องกันและปราบปรามการค้าประเวณี

7) ไม่เป็นผู้อยู่ในระหว่างถูกสั่งพักใบอนุญาต

8) ไม่เคยถูกเพิกถอนใบอนุญาตหรือเคยถูกถอนใบอนุญาต โดยเหตุอื่นที่มีใช้ เหตุตาม 6) แต่เวลาได้ล่วงพ้นมาแล้ว ไม่น้อยกว่าสามปี

กรณีผู้ขออนุญาตเป็นห้างหุ้นส่วนหรือนิติบุคคล ผู้เป็นหุ้นส่วนผู้จัดการ ผู้จัดการหรือผู้แทนนิติบุคคลนั้น ต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้าม ตาม 1) - 8) และต้องไม่เคยเป็นหุ้นส่วนผู้จัดการ ผู้จัดการ หรือผู้แทนของนิติบุคคลที่เคยถูกถอนใบอนุญาต ตาม 8)

2.8 ตรวจสอบอาคารและสถานที่ตั้ง

พระราชบัญญัติโรงแรม พ.ศ. 2547 มาตรา 13 บัญญัติให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย ผู้รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ โดยคำแนะนำของคณะกรรมการส่งเสริมและกำกับธุรกิจโรงแรม มีอำนาจออกกฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์และเงื่อนไขเกี่ยวกับสถานที่ตั้ง ขนาด ลักษณะ สิ่งอำนวยความสะดวก หรือมาตรฐานการประกอบธุรกิจของโรงแรมแต่ละประเภท ซึ่งตามกฎหมายกำหนดประเภทและหลักเกณฑ์การประกอบธุรกิจโรงแรม พ.ศ. 2551 ได้กำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับอาคารและสถานที่ตั้งของโรงแรมไว้ ดังนี้

2.8.1 สถานที่ตั้งของโรงแรม

1) กรณีที่ตั้งอาคารอยู่ในเขตท้องที่ที่มีกฎหมายว่าด้วยการควบคุมอาคารใช้บังคับ ต้องมีหลักฐานแสดงว่าได้รับอนุญาตให้ใช้อาคารเป็นโรงแรม (แบบ อ. 5 หรือแบบ อ.6) หรือมีใบรับรองการตรวจสอบสภาพอาคาร (ร.1) ตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุมอาคาร เว้นแต่อาคารที่อยู่อาศัยเปลี่ยนเป็นอาคารโรงแรม จะต้องมีหลักฐานการเปลี่ยนการใช้อาคาร คือ แบบ อ. 5 หรือแบบ อ.6 ยื่นประกอบคำขออนุญาต

2) กรณีอาคารตั้งอยู่ในเขตท้องที่ที่ไม่มีกฎหมายว่าด้วยการควบคุมอาคารใช้บังคับ ต้องมีใบรับรองการตรวจสอบอาคารว่าต้องมีความมั่นคงแข็งแรงและปลอดภัย โดยผู้ซึ่งได้รับใบอนุญาตประกอบวิชาชีพวิศวกรรมควบคุม หรือผู้ซึ่งได้รับใบอนุญาตประกอบวิชาชีพสถาปัตยกรรมควบคุมตามกฎหมายว่าด้วยงานนั้น และผ่านการตรวจพิจารณาด้านความปลอดภัยจากนายทะเบียนว่าเป็นไปตามหลักเกณฑ์ และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวงกำหนดประเภทและหลักเกณฑ์การประกอบธุรกิจโรงแรม พ.ศ. 2551 ข้อ 11 - ข้อ 17 โดยสรุป ได้แก่

(1) อาคารต้องมีการรักษาความสะอาด มีการจัดแสงสว่างอย่างเพียงพอ และมีระบบระบายน้ำ ระบบบำบัดน้ำเสีย และระบบระบายอากาศที่ถูกต้องลักษณะ

(2) ต้องติดตั้งเครื่องดับเพลิง

(3) ต้องติดตั้งระบบสัญญาณเตือนเพลิงไหม้

(4) ต้องมีช่องทางเดินภายในอาคารกว้างไม่น้อยกว่า 1.50 เมตร

(5) ต้องมีทางหนีไฟ หรือบันไดหนีไฟตามหลักเกณฑ์ และเงื่อนไขที่กำหนด

ในกฎหมายว่าด้วยการควบคุมอาคาร

(6) อาคารสำหรับใช้เป็นโรงแรมที่มีพื้นที่รวมกันทุกชั้นในอาคาร หลังเดี่ยวกันเกิน 2,000 ตารางเมตร ภายในอาคารต้องจัดให้มีระบบจ่ายพลังงานไฟฟ้าสำรอง สำหรับกรณีฉุกเฉิน

(7) บ่อเกอะ และบ่อซึมของส้วมของอาคาร ต้องห่างจากแม่น้ำ คู คลอง หรือแหล่งน้ำสาธารณะไม่น้อยกว่า 10 เมตร เว้นแต่ส้วมมีระบบกำจัดปฏิกูลที่ถูกต้องตามหลัก สุขาภิบาลและมีขนาดที่เหมาะสม

3) ตั้งอยู่ในทำเลที่เหมาะสม ไม่เป็นอันตรายต่อสุขภาพและอนามัยของผู้พัก และมีการคมนาคมที่สะดวกและปลอดภัย

4) เส้นทางเข้าออกโรงแรม ต้องไม่ก่อให้เกิดปัญหาด้านการจราจร

5) ในกรณีที่ใช้พื้นที่ประกอบธุรกิจโรงแรมในอาคารเดียวกันกับการประกอบกิจการอื่น ต้องแบ่งสถานที่ให้ชัดเจน และการประกอบกิจการอื่น ต้องไม่ส่งผลกระทบต่อ การประกอบธุรกิจโรงแรม

6) ไม่ตั้งอยู่ในบริเวณหรือใกล้เคียงกับโบราณสถาน ศาสนสถานหรือสถานอันเป็นที่เคารพในทางศาสนา หรือสถานที่อื่นใดอันจะทำให้เกิดทัศนียภาพที่ไม่เหมาะสม กระทบต่อความมั่นคงและการดำรงอยู่ของสถานที่ดังกล่าว หรือจะทำให้ขัดต่อขนบธรรมเนียมประเพณี และวัฒนธรรมท้องถิ่น

2.8.2 การบริการและสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับผู้พักอย่างน้อย ดังต่อไปนี้

- 1) สถานที่ลงทะเบียนผู้พัก
- 2) โทรศัพท์ หรือระบบการติดต่อสื่อสารทั้งภายในและภายนอกโรงแรม
- 3) การปฐมพยาบาลเบื้องต้นและการส่งต่อผู้ป่วยไปยังสถานพยาบาลใกล้เคียง
- 4) ต้องจัดให้มีห้องน้ำและห้องส้วมในส่วนที่ให้บริการสาธารณะ โดยจัดแยก ส่วนสำหรับชายและหญิง และต้องรักษาความสะอาดอย่างสม่ำเสมอ

2.8.3 ห้องพัก

กฎกระทรวงกำหนดประเภทและหลักเกณฑ์การประกอบธุรกิจโรงแรม พ.ศ. 2551 ได้กำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับห้องพักของโรงแรมในแต่ละประเภท ดังนี้

- 1) จำนวนห้องพักในโรงแรม ประเภท 1 มีได้ไม่เกิน 50 ห้อง
- 2) พื้นที่ใช้สอยในห้องพักของโรงแรม ประเภท 1 และโรงแรมประเภท 2 ต้องมีขนาดพื้นที่ไม่น้อยกว่า 8 ตารางเมตร ไม่รวมห้องน้ำ ห้องส้วมและระเบียงห้องพัก สำหรับโรงแรมประเภท 3 และโรงแรมประเภท 4 ต้องมีขนาดพื้นที่ไม่น้อยกว่า 14 ตารางเมตร ไม่รวมห้องน้ำ ห้องส้วม และระเบียงห้องพัก

3) ห้องพักต้องไม่มีรูปแบบทางสถาปัตยกรรมที่มีลักษณะเหมือนหรือคล้าย หรือมุ่งหมายให้เหมือน หรือคล้ายกับศาสนสถาน หรือสถานอันเป็นที่เคารพในทางศาสนา

4) ห้องพักต้องมีเลขที่ประจำห้องพักกำกับไว้ทุกห้องเป็นตัวเลขอารบิก โดยให้แสดงไว้บริเวณด้านหน้าห้องพักที่สามารถมองเห็นได้อย่างชัดเจน และกรณีที่มีโรงแรมใดมีหลายอาคาร เลขที่ประจำห้องพักแต่ละอาคารต้องไม่ซ้ำกัน

5) ประตูห้องพัก ให้มีช่องหรือวิธีการอื่นที่สามารถมองจากภายในสู่ภายนอกห้องพักได้ และมีกลอนหรืออุปกรณ์อื่นที่สามารถล็อกจากภายในห้องพักทุกห้อง

2.8.4 สถานที่จอดรถ

พระราชบัญญัติโรงแรม พ.ศ. 2547 มิได้กำหนดบังคับให้โรงแรมต้องมีสถานที่จอดรถไว้ ดังเช่นที่เคยกำหนดไว้ในคำสั่งกระทรวงมหาดไทย ที่ 387/2528 ลงวันที่ 23 กันยายน 2528 และคำสั่งกระทรวงมหาดไทย ที่ 463/2545 ลงวันที่ 18 ธันวาคม 2545 ซึ่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย ผู้รักษาการตามพระราชบัญญัติโรงแรม พุทธศักราช 2478 ได้กำหนดเป็นระเบียบการปฏิบัติไว้ กฎกระทรวงกำหนดประเภทและหลักเกณฑ์การประกอบธุรกิจโรงแรม พ.ศ. 2551 เพียงแต่กำหนดเป็นเงื่อนไขไว้ว่า สถานที่จอดรถที่อยู่ติดห้องพัก ต้องไม่มีลักษณะมิดชิดและต้องสามารถมองเห็นรถที่จอดอยู่ได้ตลอดเวลา เพื่อป้องกันปัญหาอาชญากรรมและการมั่วสุมเพื่อกระทำความผิดอาญาขึ้นในโรงแรม

2.8.5 ข้อกำหนดเกี่ยวกับสถานบริการ

กฎกระทรวง กำหนดประเภท และหลักเกณฑ์การประกอบธุรกิจโรงแรม พ.ศ. 2551 กำหนดห้ามมิให้โรงแรมประเภท 3 และโรงแรมประเภท 4 ที่มีห้องพักไม่เกิน 80 ห้อง มีสถานบริการตามกฎหมายว่าด้วยสถานบริการ เว้นแต่

1) โรงแรมที่ตั้งอยู่ในเขตพื้นที่เพื่อการอนุญาตให้ตั้งสถานบริการ
2) โรงแรมที่ตั้งอยู่นอกเขตพื้นที่เพื่อการอนุญาตให้ตั้งสถานบริการหรือโรงแรมที่ตั้งอยู่ในท้องที่อนุญาตให้ตั้งสถานบริการ ให้ตั้งสถานบริการซึ่งมีสถานบริการตามมาตรา 3 (5) แห่งพระราชบัญญัติสถานบริการ พ.ศ. 2509

3) โรงแรมประเภท 3 และโรงแรมประเภท 4 ที่ประกอบธุรกิจโรงแรม โดยได้รับใบอนุญาตอยู่ก่อน หรือในวันที่กฎกระทรวงกำหนดประเภท และหลักเกณฑ์การประกอบธุรกิจโรงแรม พ.ศ. 2551 ใช้บังคับ (14 พฤษภาคม 2551)

4) โรงแรมประเภท 3 และโรงแรมประเภท 4 ที่ประกอบธุรกิจโรงแรม โดยไม่ได้รับใบอนุญาตอยู่ก่อน หรือในวันที่กฎกระทรวงกำหนดประเภทและหลักเกณฑ์การประกอบธุรกิจโรงแรม พ.ศ. 2551 ใช้บังคับ แต่ยื่นคำขอรับใบอนุญาตต่อนายทะเบียนภายในหนึ่งปี นับแต่วันที่กฎกระทรวงนี้ใช้บังคับ

2.9 ขั้นตอนการพิจารณาอนุญาตของนายทะเบียน

กระบวนการยื่นคำขออนุญาตประกอบธุรกิจโรงแรมบัญญัติในมาตรา 17 แห่งพระราชบัญญัติโรงแรม พ.ศ. 2547 ซึ่งผู้เขียนขออนุญาตเรียบเรียงเป็นลำดับขั้นตอน ดังนี้

2.9.1 ผู้ยื่นคำขออนุญาตประกอบธุรกิจโรงแรมยื่นคำขอ โดยแบบ ร.ร. 1 ตามประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง กำหนดแบบคำขอรับใบอนุญาต คำขอต่อใบอนุญาต คำขอโอน/รับโอนใบอนุญาต คำขอหรือการแจ้งความประสงค์ทั่วไป และใบอนุญาตประกอบธุรกิจโรงแรม ตามพระราชบัญญัติโรงแรม พ.ศ. 2547 ลงวันที่ 22 กันยายน 2550 ต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ผู้ซึ่งนายทะเบียนแต่งตั้ง และนายทะเบียน หมายถึง อธิบดีกรมการปกครอง กรมที่ดินที่ตั้งของโรงแรม ตั้งอยู่ในเขตกรุงเทพมหานคร หรือผู้ว่าราชการจังหวัด กรมที่ดินที่ตั้งของโรงแรมตั้งอยู่ในเขตจังหวัดอื่น ซึ่งเป็นผู้ที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยรักษาการตามพระราชบัญญัติโรงแรม พ.ศ. 2547 แต่งตั้งตามประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง แต่งตั้งนายทะเบียนตามพระราชบัญญัติโรงแรม พ.ศ. 2547 ลงวันที่ 15 สิงหาคม 2548 ทั้งนี้ เนื้อความในแบบคำขออนุญาตประกอบธุรกิจโรงแรม หรือ แบบ ร.ร. 1 จะมีเนื้อหา ประกอบด้วย

- 1) ชื่อ และที่อยู่ ของผู้ยื่นคำขอ
- 2) ชื่อ โรงแรมที่ประสงค์จะขออนุญาตประกอบธุรกิจโรงแรม ประเภทของ โรงแรม จำนวนห้องพัก อัตราค่าเช่าห้องพักต่ำสุดและสูงสุด สถานที่ตั้งของ โรงแรม
- 3) รายละเอียดเกี่ยวกับสถานที่ตั้งว่าตั้งอยู่ในเขตบังคับใช้กฎหมายว่าด้วยการควบคุมอาหารหรือไม่ จำนวนเนื้อที่ ประเภทของเอกสารสิทธิ์ในที่ดิน ซึ่งเป็นที่ตั้งของสถานที่ประกอบธุรกิจโรงแรม และลักษณะอาคารตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุมอาคาร
- 4) เอกสารหลักฐานประกอบการขออนุญาต ตามที่กล่าวไว้ในข้อ 5.6

2.9.2 เมื่อนายทะเบียนได้รับคำขออนุญาตประกอบธุรกิจโรงแรมแล้ว ให้นายทะเบียนตรวจสอบความถูกต้องและความสมบูรณ์ของคำขอ หากคำขอไม่ถูกต้องหรือสมบูรณ์ตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดในประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง กำหนดแบบคำขอรับใบอนุญาต คำขอต่อใบอนุญาต คำขอโอน/รับโอนใบอนุญาต คำขอหรือการแจ้งความประสงค์ทั่วไป และใบอนุญาตประกอบธุรกิจโรงแรม ตามพระราชบัญญัติโรงแรม พ.ศ. 2547 ลงวันที่ 22 กันยายน 2550 ให้นายทะเบียนแจ้งผลการตรวจสอบให้ผู้ขอรับใบอนุญาตทราบ ภายในห้าวันทำการ นับแต่

วันยื่นคำขอ พร้อมทั้งกำหนดระยะเวลาให้ผู้ยื่นคำขอแก้ไข หากพ้นกำหนดระยะเวลาดังกล่าวแล้ว ผู้รับคำขอไม่ดำเนินการแก้ไขให้ถูกต้อง ให้นายทะเบียนคืนคำขอแก่ผู้ขอรับใบอนุญาตประกอบธุรกิจโรงแรม

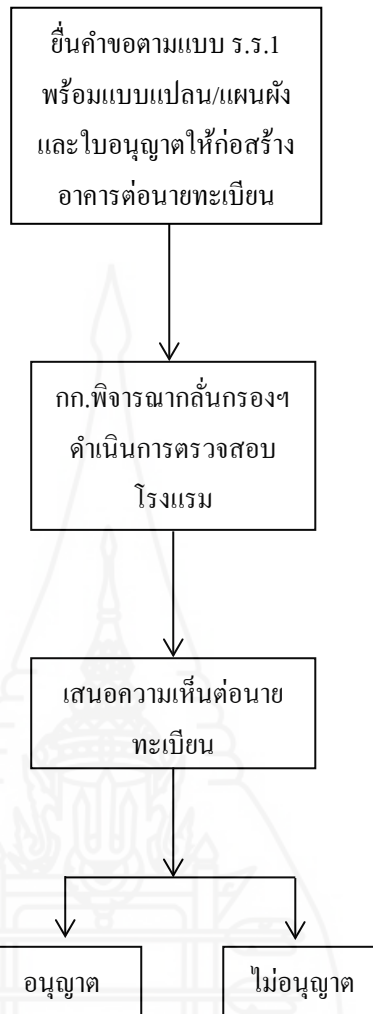
2.9.3 หากคำขออนุญาตประกอบธุรกิจโรงแรมถูกต้อง สมบูรณ์ ให้นายทะเบียนตรวจสอบคุณสมบัติบุคคล และแจ้งหน่วยงานที่เกี่ยวข้องร่วมทำการตรวจสอบอาคารและสถานที่ ตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขเกี่ยวกับสถานที่ตั้ง ขนาด ลักษณะ สิ่งอำนวยความสะดวก หรือ มาตรฐานการประกอบธุรกิจของโรงแรม แต่ละประเภทที่กำหนดในกฎกระทรวง กำหนดประเภท และหลักเกณฑ์การประกอบธุรกิจโรงแรม พ.ศ. 2551

2.9.4 เมื่อพนักงานเจ้าหน้าที่ได้รับผลการตรวจสอบจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ให้รวบรวมเอกสารหลักฐาน พร้อมความเห็นเสนอคณะกรรมการกั่นกรองการปฏิบัติ ตามพระราชบัญญัติโรงแรม พ.ศ. 2547 ตามคำสั่งกระทรวงมหาดไทย ที่ 190/2551 ลงวันที่ 23 มิถุนายน 2551 เพื่อพิจารณาและเสนอมติที่ประชุมต่อนายทะเบียนได้ใช้ประกอบการพิจารณาอนุญาตหรือไม่อนุญาต ให้ประกอบธุรกิจโรงแรม ตามกฎหมายต่อไป

2.10 ใบอนุญาตและการต่อใบอนุญาตประกอบธุรกิจโรงแรม

ใบอนุญาตประกอบธุรกิจโรงแรมตามพระราชบัญญัติโรงแรม พ.ศ. 2547 ให้ใช้แบบ ร.ร. 2 แนบท้ายประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง กำหนดแบบคำขอรับใบอนุญาต คำขอต่อใบอนุญาต คำขอโอน/รับโอนใบอนุญาต คำขอหรือการแจ้งความประสงค์ทั่วไป และใบอนุญาตประกอบธุรกิจโรงแรม ตามพระราชบัญญัติโรงแรม พ.ศ. 2547 ลงวันที่ 22 กันยายน 2550 และให้มีอายุ 5 ปี นับแต่วันที่นายทะเบียนออกใบอนุญาต ตามมาตรา 19 แห่งพระราชบัญญัติโรงแรม พ.ศ. 2547

สำหรับการขอต่อใบอนุญาตประกอบธุรกิจโรงแรม ให้ผู้ได้รับใบอนุญาตยื่นคำขอ ก่อนวันที่ใบอนุญาตสิ้นอายุ แล้วให้นายทะเบียนดำเนินการตรวจสอบว่าโรงแรมมีลักษณะถูกต้องตามที่กำหนดในกฎกระทรวงกำหนดประเภทและหลักเกณฑ์การประกอบธุรกิจโรงแรม พ.ศ. 2551 หรือไม่ หากเป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่กฎหมายกำหนด นายทะเบียนก็ชอบที่จะพิจารณาต่อใบอนุญาตประกอบธุรกิจโรงแรม ซึ่งผู้เขียนได้กล่าวไว้โดยละเอียดแล้ว ในหัวข้อที่ 5.6 และหัวข้อที่ 5.7

ภาพที่ 3.2 แผนผังแสดงขั้นตอนการขออนุญาตสร้างโรงแรมและการขออนุญาตเปิดโรงแรม
ตามพระราชบัญญัติโรงแรม พ.ศ. 2547

3. กฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้องกับการประกอบธุรกิจโรงแรม

3.1 พระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. 2522

กฎหมายว่าด้วยการควบคุมอาคาร เป็นกฎหมายที่มีวัตถุประสงค์เพื่อควบคุมการก่อสร้างอาคารให้มีความมั่นคงแข็งแรง มีระบบความปลอดภัยสำหรับผู้ใช้อาคาร เช่น ระบบป้องกันอัคคีภัย ระบบการระบายอากาศ ฯลฯ มีความเป็นระเบียบเรียบร้อย สวยงาม และการจัดการด้านการรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม เช่น การจัดให้มีระบบบำบัดน้ำเสียก่อนปล่อยลงสู่ทางระบายน้ำสาธารณะ โรงแรมถือเป็น “อาคาร” ตามมาตรา 4 แห่งพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. 2522 ผู้ใดจะก่อสร้าง ดัดแปลง หรือเคลื่อนย้ายอาคาร ต้องได้รับใบอนุญาตจากเจ้าพนักงานท้องถิ่นหรือแจ้งต่อเจ้าพนักงานท้องถิ่นตามนัยมาตรา 21 อีกทั้งพระราชบัญญัติโรงแรม พ.ศ. 2522 มาตรา 32 ยังบัญญัติให้โรงแรมเป็นอาคารประเภทควบคุมการใช้ ซึ่งห้ามมิให้ผู้ยื่นคำขออนุญาตก่อสร้างที่ได้ก่อสร้างอาคารแล้วเสร็จ ใช้อาคารประเภทควบคุมการใช้ จนกว่าจะแจ้งให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นทราบเพื่อทำการตรวจสอบการก่อสร้าง ดัดแปลง หรือเคลื่อนย้ายอาคารนั้นให้แล้วเสร็จ ภายในสามสิบวัน นับแต่วันที่ได้รับแจ้ง

นอกจากนี้ ผู้ที่ประสงค์จะประกอบธุรกิจโรงแรม ซึ่งเป็นอาคารประเภทควบคุมการใช้ อาคารสาธารณะ หรือบางกรณีอาจเข้าข่ายเป็นอาคารสูง ยังจะต้องดำเนินการก่อสร้างและออกแบบอาคาร โรงแรมให้มีระบบระบายอากาศ ระบบไฟฟ้าแสงสว่าง ระบบป้องกันอัคคีภัย ระบบบำบัดน้ำเสีย และการระบายน้ำทิ้ง ระบบประปา ระบบกำจัดขยะมูลฝอย ระบบลิฟต์ ขนาดห้องพัก ห้องสุขา ให้เป็นไปตามข้อกำหนดในกฎกระทรวงที่ออกตามพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. 2522 โดยความเห็นชอบของเจ้าพนักงานท้องถิ่น ผู้มีอำนาจอนุญาตให้ก่อสร้าง ดัดแปลง หรือเคลื่อนย้ายอาคาร

3.2 พระราชบัญญัติการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ พ.ศ. 2534

กฎหมายว่าด้วยการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ มีวัตถุประสงค์เพื่อให้คนพิการได้รับการคุ้มครองการสงเคราะห์ และสนับสนุนส่งเสริมให้คนพิการได้มีโอกาสในด้านต่างๆ สามารถดำรงชีวิต ประกอบอาชีพ และมีส่วนร่วมในกิจกรรมของสังคมได้อย่างเท่าเทียมกับคนปกติทั่วไป ซึ่งตามความในมาตรา 17 (1) บัญญัติให้รัฐมนตรี มีอำนาจออกกฎกระทรวง เพื่อเป็นการคุ้มครองและสงเคราะห์คนพิการ ในการกำหนดลักษณะอาคาร สถานที่ ยานพาหนะ หรือบริการสาธารณะอื่นที่ต้องมีอุปกรณ์ที่อำนวยความสะดวกโดยตรงแก่คนพิการ ต่อกรณีดังกล่าวได้มีการออกกฎกระทรวงฉบับที่ 4 (พ.ศ. 2542) ออกตามความในพระราชบัญญัติการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ พ.ศ. 2534 กำหนดให้โรงแรมเป็นอาคารที่ต้องมีอุปกรณ์ที่อำนวยความสะดวกโดยตรงแก่คนพิการ ซึ่งเจ้าของโรงแรมที่ได้จัดอุปกรณ์อำนวยความสะดวกโดยตรงแก่คนพิการ ตามมาตรา 17 (1) มีสิทธิหักเงินค่าใช้จ่าย

เป็นสองเท่าของเงินที่เสียไปจากการก่อสร้างสิ่งอำนวยความสะดวกนั้น ออกจากเงินได้สุทธิหรือกำไรสุทธิของปีที่มีการก่อสร้างสิ่งอำนวยความสะดวก ตามมาตรา 18 แห่งพระราชบัญญัติการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ พ.ศ. 2534

3.3 พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2535

พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2535 บัญญัติขึ้นเพื่อป้องกันปัญหาความเสื่อมโทรมของคุณภาพสิ่งแวดล้อม เช่น ดินเสีย น้ำเน่า อากาศ เป็นพิษ ป่าไม้ต้นน้ำลำธารถูกทำลาย อันเนื่องมาจากการขยายตัวของประชากร การใช้ทรัพยากรอย่างไม่ถูกต้องและอุตสาหกรรม โดยส่งเสริมประชาชนและองค์กรเอกชนให้มีส่วนร่วมในการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม กำหนดอำนาจหน้าที่ของส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ และราชการส่วนท้องถิ่น และกำหนดแนวทางปฏิบัติในส่วนที่ไม่มีหน่วยงานใดรับผิดชอบโดยตรง กำหนดมาตรการควบคุมมลพิษ ด้วยการจัดให้มีระบบบำบัดอากาศเสีย ระบบบำบัดน้ำเสีย ระบบกำจัดของเสีย และเครื่องมือหรืออุปกรณ์ต่าง ๆ เพื่อแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับมลพิษ และหน้าที่ความรับผิดชอบของผู้ที่เกี่ยวข้องกับการก่อให้เกิดมลพิษตลอดจนให้มีกองทุนสิ่งแวดล้อม การบังคับใช้กฎหมายฉบับนี้ จึงเป็นการวางกรอบนโยบายเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม การกำหนดมาตรฐานคุณภาพสิ่งแวดล้อมการวางแผนการจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อม การประกาศเขตอนุรักษ์และพื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อม การกำหนดให้โครงการขนาดใหญ่จะต้องจัดทำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม เป็นต้น

การประกอบกิจการ โรงแรม ย่อมต้องมีการ تهิงสิ่งปฏิภูล การปล่อยน้ำเสีย ของเสีย หรือเกิดมลพิษทางเสียง อากาศ ดังนั้น จึงได้มีการออกประกาศกระทรวงวิทยาศาสตร์เทคโนโลยี และสิ่งแวดล้อม เรื่อง กำหนดประเภทและขนาดของโครงการหรือกิจการของส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจหรือเอกชนที่ต้องจัดทำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม ฉบับที่ 3 (พ.ศ. 2539) ลงวันที่ 22 มกราคม 2539 โดยกำหนดให้โรงแรมที่มีจำนวนห้องพักตั้งแต่ 80 ห้องขึ้นไป ต้องจัดทำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม ตามมาตรา 46 แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2535

3.4 พระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535

เนื่องจากพระราชบัญญัติสาธารณสุข พ.ศ. 2535 เป็นกฎหมายที่มีบทบัญญัติเกี่ยวกับการดำเนินงานควบคุมดูแลในด้านสาธารณสุข การกำกับดูแลและป้องกันเกี่ยวกับการอนามัยสิ่งแวดล้อม สุขลักษณะอาคาร การก่อเหตุเดือดร้อนรำคาญ การควบคุมการเลี้ยงหรือปล่อยสัตว์ การควบคุมกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ การควบคุมตลาด สถานที่จำหน่ายอาหาร สถานที่สะสมอาคาร รวมทั้งการจำหน่ายสินค้าในที่หรือทางสาธารณะ และโดยที่การประกอบกิจการโรงแรม เป็นกิจการที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข ผู้รักษาการตามพระราชบัญญัติ

การสาธารณสุข พ.ศ. 2535 อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 31 กำหนดให้เป็นกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ ตามประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง กิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ พ.ศ. 2558 ลงวันที่ 3 มิถุนายน 2558 ผู้ที่ประสงค์จะประกอบกิจการ โรงแรม จะต้องได้รับใบอนุญาตจากเจ้าพนักงานท้องถิ่นตามมาตรา 32 และมาตรา 32 แห่งพระราชบัญญัติสาธารณสุข พ.ศ. 2535 ที่บัญญัติให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีอำนาจออกข้อกำหนดกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ รวมถึงกิจการ โรงแรม เป็นกิจการที่ต้องมีการควบคุมภายในท้องถิ่นนั้น และกำหนดหลักเกณฑ์และเงื่อนไขทั่วไป สำหรับให้ผู้ดำเนินกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพปฏิบัติเกี่ยวกับการดูแลสภาพหรือสุขลักษณะของสถานที่ที่ใช้ดำเนินกิจการ และมาตรการป้องกันอันตรายต่อสุขภาพ

3.5 พระราชบัญญัติการอำนวยความสะดวกในการพิจารณาอนุญาตของทางราชการ พ.ศ. 2558

พระราชบัญญัติการอำนวยความสะดวกในการพิจารณาอนุญาตของทางราชการ พ.ศ. 2558 บัญญัติขึ้น โดยมีเหตุผลความจำเป็น เนื่องจากปัจจุบัน มีกฎหมายว่าด้วยการอนุญาตจำนวนมาก การประกอบกิจการของประชาชนจะต้องขออนุญาตจากส่วนราชการหลายแห่ง อีกทั้งกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการอนุญาตบางฉบับไม่ได้กำหนดระยะเวลา เอกสารและหลักฐานที่จำเป็น รวมถึงขั้นตอนในการพิจารณาไว้ ทำให้เป็นอุปสรรคต่อประชาชนในการยื่นคำขออนุญาต ดำเนินการต่าง ๆ เพื่อให้มีกฎหมายกลางที่จะกำหนดขั้นตอนและระยะเวลาในการพิจารณาอนุญาต และมีการจัดตั้งศูนย์บริการร่วม เพื่อรับคำร้องและศูนย์รับคำขออนุญาต ณ จุดเดียว เพื่อให้ข้อมูลที่ชัดเจนเกี่ยวกับการขออนุญาต ซึ่งจะเป็นการอำนวยความสะดวกแก่ประชาชน จึงตราพระราชบัญญัตินี้ขึ้นมา

แม้ว่าพระราชบัญญัติโรงแรม พ.ศ. 2547 จะได้กำหนดระยะเวลาและขั้นตอนในการขออนุญาตประกอบธุรกิจโรงแรมไว้ แต่ก็เป็นกรกำหนดระยะเวลาทั่วไป มิได้ชัดเจน ดังนั้น กรมการปกครอง จึงได้จัดทำคู่มือสำหรับประชาชน เกี่ยวกับการออกใบอนุญาตประกอบธุรกิจโรงแรมเพื่อให้เป็นไปตามมาตรา 7 แห่งพระราชบัญญัติการอำนวยความสะดวกในการพิจารณาอนุญาตของทางราชการ พ.ศ. 2558 โดยกำหนดระยะเวลาและขั้นตอนการแล้วเสร็จ นับตั้งแต่รับคำขอจนถึงการออกใบอนุญาตประกอบธุรกิจโรงแรมไว้ 4 ขั้นตอน ใช้ระยะเวลา 66 วัน

3.5.1 ขั้นตอนการตรวจสอบเอกสาร จำนวน 1 วัน

3.5.2 ขั้นตอนการพิจารณาตรวจสอบข้อมูลของเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบ จำนวน 4 วัน

3.5.3 ขั้นตอนการแจ้งหน่วยงานที่รับผิดชอบ จำนวน 30 วัน และให้คณะกรรมการ

ไปตรวจสอบโรงแรม

3.5.4 ขั้นตอนการประชุมพิจารณาของคณะกรรมการ จำนวน 31 วัน และการอนุมัติลงนามในใบอนุญาตประกอบธุรกิจโรงแรม

3.6 พระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2539

โดยที่การพิจารณาของนายทะเบียนก่อนการออกใบอนุญาตประกอบธุรกิจโรงแรม คือ การพิจารณาคำขอรับใบอนุญาตประกอบธุรกิจโรงแรม (แบบ ร.ร.1) ว่ามีความถูกต้องสมบูรณ์หรือไม่ถูกต้องสมบูรณ์ ตามมาตรา 17 แห่งพระราชบัญญัติโรงแรม พ.ศ. 2547 และการพิจารณาออกใบอนุญาตประกอบธุรกิจโรงแรม ซึ่งถือเป็นกระบวนการพิจารณาทางปกครองตามพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2539 นายทะเบียนในฐานะเจ้าหน้าที่ผู้ออกคำสั่งทางปกครองดังกล่าว มีหน้าที่ ต้องแจ้งสิทธิและหน้าที่ในกระบวนการพิจารณาทางปกครองให้ผู้ยื่นคำขออนุญาตประกอบธุรกิจโรงแรมในฐานะคู่กรณีทราบ และต้องให้คู่กรณีมี โอกาสที่จะได้ทราบข้อเท็จจริงอย่างเพียงพอและมีโอกาสโต้แย้ง และแสดงหลักฐานของตน ตามนัยมาตรา 27 และมาตรา 30 แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2539 ด้วยทุกครั้ง

บทที่ 4

วิเคราะห์สภาพปัญหาและข้อจำกัดของกฎหมายโรงแรมไทย

สังคมมีการพัฒนาและเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา กฎหมายและกระบวนการบังคับใช้กฎหมายมักล่าช้าหลังตามไม่ทันสภาวการณ์ทางเศรษฐกิจ ซึ่งเป็นรากฐานของความเป็นอยู่ทางสังคม คนที่จะมีอำนาจทางการเมืองและออกกฎหมายบังคับใช้กฎหมาย คือ คนที่มีอำนาจทางเศรษฐกิจ ความยุติธรรมเป็นเรื่องสำคัญที่จะทำให้สังคมเจริญก้าวหน้าได้ควบคู่ไปกับคุณธรรม ความถูกต้อง ความดีงามเพื่อส่วนรวม ตามหลักศาสนา จริยธรรม และการอนุรักษ์และฟื้นฟูธรรมชาติสภาพแวดล้อม เพื่อการเจริญก้าวหน้าที่ยั่งยืนคุณภาพชีวิตสังคมและระบบนิเวศ หากจะพิจารณาปัญหาที่เกิดขึ้นในปัจจุบันในระบบกฎหมายของไทย อาจกล่าวได้ว่าปัญหาต่างๆ เกิดจากตัวกฎหมายอย่างหนึ่ง และเกิดจากคนซึ่งต้องเกี่ยวข้องกับกฎหมายอีกประการหนึ่ง ปัญหาที่เกี่ยวกับตัวกฎหมายเกิดขึ้นเพราะคนสร้างกฎหมายขึ้นมาแล้ว ไม่เหมาะสมกับสภาพและลักษณะของสังคม หรือแม้ว่าครั้งหนึ่งอาจจะสร้างกฎหมายที่เหมาะสมกับสภาพในขณะนั้น แต่ต่อมาสภาพของสังคมเปลี่ยนแปลงไป กฎหมายนั้น ก็อาจจะไม่เหมาะสมกับสังคมนั้นอีกต่อไป

พระราชบัญญัติโรงแรม พ.ศ. 2547 เป็นกฎหมายที่ใช้มานานพอสมควรมีบทบัญญัติอยู่หลายมาตราที่ไม่เหมาะสมกับการบังคับใช้ในปัจจุบัน ซึ่งผู้เขียนพิจารณาแล้ว มีดังต่อไปนี้

1. ปัญหาความไม่ชัดเจนของบทบัญญัติ

1.1 การบัญญัติบทนิยามมีความหมายที่กว้าง

วิเคราะห์นิยาม คำว่า “โรงแรม” ตามมาตรา 4 แห่งพระราชบัญญัติโรงแรม พ.ศ. 2547 ได้ให้คำจำกัด ความว่า “สถานที่พักที่จัดตั้งขึ้น โดยมีวัตถุประสงค์ในทางธุรกิจเพื่อให้บริการที่พักชั่วคราว สำหรับคนเดินทางหรือบุคคลอื่นใดโดยมีค่าตอบแทน” ซึ่งสามารถแยกองค์ประกอบ ดังนี้

1.1.1 ที่พักชั่วคราวที่จัดตั้งขึ้น สำหรับคนเดินทางหรือบุคคลอื่นใด

1.1.2 เพื่อรับค่าตอบแทน

ทั้งนี้ หากเข้ากรณียกเว้นดังต่อไปนี้ก็ไม่ถือเป็นโรงแรม ได้แก่

(1) สถานที่พักที่จัดตั้งขึ้นเพื่อให้บริการที่พักชั่วคราว ซึ่งดำเนินการโดยส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ องค์กรมหาชน หรือหน่วยงานอื่นของรัฐ หรือเพื่อการกุศล หรือการศึกษา ทั้งนี้ โดยมีใช่เป็นการหาผลกำไร หรือรายได้มาแบ่งปันกัน

(2) สถานที่พักที่จัดตั้งขึ้น โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้บริการที่พักอาศัย โดยคิดค่าบริการเป็นรายเดือนขึ้นไปเท่านั้น

ดังนั้น หากสถานที่ใดจัดตั้งขึ้น โดยมีองค์ประกอบตามคำนิยามโรงแรมข้างต้นและไม่เข้าข้อยกเว้นแล้ว ก็จัดเป็นโรงแรมตามคำนิยามในมาตรา 4 นี้ได้ แต่หากเพียงเข้าองค์ประกอบก็ยังไม่อาจชี้ชัดได้ว่าสถานที่นั้นๆ เป็นโรงแรมหรือไม่เป็นโรงแรม เนื่องจากกฎหมายยังได้กำหนดต่อไปอีกว่า โรงแรมจะเปิดดำเนินการได้ ก็ต่อเมื่อได้รับอนุญาตจากนายทะเบียน จึงจะถือเป็นโรงแรมที่ถูกต้องตามกฎหมาย นอกจากนี้ ยังได้กำหนดหลักเกณฑ์ต่างๆ ในการที่ผู้ประกอบการจะต้องปฏิบัติตามเพื่อประกอบการยื่นคำขอประกอบการโรงแรมดังกล่าวมาแล้ว ในบทที่ 3 ที่สำคัญอาทิ อาคารต้องมีการรักษาความสะอาด มีการจัดแสงสว่างอย่างเพียงพอ และมีระบบระบายน้ำ ระบบบำบัดน้ำเสีย และระบบระบายอากาศที่ถูกสุขลักษณะ ตั้งอยู่ในทำเลที่เหมาะสม ไม่เป็นอันตรายต่อสุขภาพและอนามัยของผู้พัก และมีการคมนาคมที่สะดวกและปลอดภัย เส้นทางเข้าออกโรงแรมต้องไม่ก่อให้เกิดปัญหาด้านการจราจร ไม่ตั้งอยู่ในบริเวณหรือใกล้เคียงกับโบราณสถาน ศาสนสถานหรือสถานอันเป็นที่เคารพในทางศาสนา หรือสถานที่อื่นใดอันจะทำให้เกิดทัศนียภาพที่ไม่เหมาะสม กระทบต่อความมั่นคงและการดำรงอยู่ของสถานที่ดังกล่าว หรือจะทำให้ขัดต่อขนบธรรมเนียม ประเพณี และวัฒนธรรมท้องถิ่น เป็นต้น

โดยความเป็นจริง ในปัจจุบันมีสถานที่ที่ให้บริการที่พักชั่วคราวเกิดขึ้นจำนวนมากตามสภาพการณ์ของการเติบโตทางเศรษฐกิจ มีรูปแบบแตกต่างกันออกไปตามสภาพแวดล้อมและวัฒนธรรมท้องถิ่นนั้นๆ และตามความนิยมของคนเดินทางหรือนักท่องเที่ยว รูปแบบการให้บริการ รวมถึงราคาที่พักก็แตกต่างกันไปด้วย แต่เนื่องจากการใช้กฎเกณฑ์หรือมาตรฐานเดียวกันในลักษณะถ้อยคำที่มีความหมายไม่เฉพาะเจาะจง ในการพิจารณาคำขอจดทะเบียนประกอบการโรงแรมและการกำกับดูแล โดยไม่คำนึงถึงความแตกต่างก็อาจทำให้การใช้ดุลพินิจของนายทะเบียนในแต่ละท้องที่ ที่จะต้องพิจารณาอนุญาตหรือไม่อนุญาต ให้ประกอบการโรงแรมแตกต่างกัน และไม่เป็นมาตรฐานที่กฎหมายกำหนด ในลักษณะที่ขัดต่อหลักความชัดเจนแน่นอน และคาดหมายได้ ในการกระทำทางปกครอง ส่งผลให้ผู้ประกอบการโรงแรมบางรายลักลอบประกอบการ โดยไม่ถูกต้องตามกฎหมายและไม่อยู่ในระบบการควบคุมดูแลของรัฐ ส่งผลเสียต่อผู้ใช้บริการหรือ

นักท่องเที่ยว และยังทำให้รัฐขาดรายได้จากการจัดเก็บภาษี และหากมองมุมกลับ การกำหนดหลักเกณฑ์หรือมาตรฐานเดียวกัน ก็อาจทำให้เกิดความไม่เป็นธรรมแก่ผู้ประกอบการ ตัวอย่างเช่น กรณี เกสต์เฮ้าส์ หากพิจารณาถึงวัตถุประสงค์ของการจัดตั้ง คือ การให้บริการที่พักอาศัยแก่คนเดินทางหรือนักท่องเที่ยว และเป็นไปในลักษณะทางการค้า เกสต์เฮ้าส์ ก็ถือเป็นโรงแรมตามคำนิยามแห่งมาตรา 4 แห่งพระราชบัญญัติโรงแรม พ.ศ. 2547 แต่หากพิจารณาถึงองค์ประกอบอื่นๆ ลักษณะทางกายภาพของอาคารที่พักอาศัย สถานที่ตั้ง ระบบความปลอดภัยภายในอาคาร ระบบสุขลักษณะอนามัย ก็อาจจะไม่เข้าเกณฑ์หรือมาตรฐานตามที่พระราชบัญญัติโรงแรม พ.ศ. 2547 และกฎหมายอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกำหนดไว้ เนื่องจากเกสต์เฮ้าส์เดิมนั้นส่วนใหญ่ เป็นบ้านพักอาศัยแต่ได้มีการปรับปรุงดัดแปลง หรือปรับเปลี่ยนแบ่งเป็นห้องๆ เพื่อให้นักท่องเที่ยวเข้าพักอาศัยเหมือนห้องพักในโรงแรม แต่ลักษณะการให้บริการสิ่งอำนวยความสะดวกในห้องพัก และระบบรักษาความปลอดภัยต่างๆ ยังแตกต่างจากโรงแรมมากนัก ด้วยเหตุนี้ ทำให้เกสต์เฮ้าส์บางราย ไม่สามารถขอรับใบอนุญาตให้ประกอบกิจการ โรงแรมที่ถูกต้องตามกฎหมายได้ และบางรายที่ได้รับใบอนุญาตให้ประกอบกิจการ โรงแรมได้ เช่น โรงแรมนาร์กอะ ริสอร์ท และ โรงแรมแกรนด์ มาแก้ว เฮ้าส์ ก็ยังมีข้อสังเกตเกี่ยวกับลักษณะทางกายภาพของอาคารที่พักอาศัยและสถานที่ตั้ง กรณีมีการดัดแปลงอาคารที่พักและทางเข้าออกที่แคบ อาจเกิดปัญหาด้านการจราจร ดังที่กล่าวมาแล้ว ในบทที่ 1

อีกกรณีหนึ่ง คือ สถานที่พักจำพวกเซอร์วิสอพาร์ทเมนท์ และคอนโดมิเนียมโฮเต็ล ซึ่งเดิมผู้ประกอบการ มีวัตถุประสงค์ให้บริการเช่าเป็นห้องพักรายเดือนหรือรายปี แต่เมื่อประสบปัญหาเศรษฐกิจไม่ดี สถานที่ดังกล่าวเหล่านี้ ได้ปรับเปลี่ยนการให้บริการมาเป็นการให้เช่าเป็นรายวัน หรือรายสัปดาห์ บริการเหมือนโรงแรม แต่ก็ไม่ได้ถือถือเป็นโรงแรมตามกฎหมายเนื่องจากไม่มีใบอนุญาตให้ประกอบกิจการ โรงแรม ผู้เขียนเห็นว่ากรณีนี้ แตกต่างจากกรณีของเกสต์เฮ้าส์ ที่โดยสภาพทางกายภาพของอาคารที่พักอาศัยและสถานที่ตั้ง ไม่น่าจะสามารถขอใบอนุญาตประกอบกิจการ โรงแรมได้ เพราะลักษณะทางกายภาพด้านทางเข้าออก ยังไม่เข้าเกณฑ์มาตรฐานตามที่กฎหมายกำหนด แต่ในกรณีของเซอร์วิสอพาร์ทเมนท์ และคอนโดมิเนียมโฮเต็ล ส่วนใหญ่ซึ่งถือเป็นอาคารอยู่อาศัยรวม ตามพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. 2522 มักจะมีมาตรฐานในเรื่องดังกล่าวทัดเทียมกับโรงแรม ซึ่งเป็นอาคารสาธารณะตามกฎหมายควบคุมอาคารด้วย จึงไม่น่าจะมีปัญหาอุปสรรค ในเรื่องที่จะขออนุญาตประกอบกิจการ โรงแรมให้เป็นการถูกต้องตามวัตถุประสงค์ของการให้บริการตามที่กฎหมายกำหนดได้

1.2 การใช้ถ้อยคำที่มีความหมายไม่เฉพาะเจาะจง

พระราชบัญญัติโรงแรม พ.ศ. 2547 มาตรา 5 และมาตรา 13 บัญญัติให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย เป็นผู้รักษาการตามพระราชบัญญัติและให้มีอำนาจออกกฎกระทรวงกำหนด

หลักเกณฑ์และเงื่อนไข เกี่ยวกับสถานที่ตั้ง ขนาด ลักษณะ สิ่งอำนวยความสะดวกหรือมาตรฐาน การประกอบธุรกิจของโรงแรม โดยคำแนะนำของคณะกรรมการส่งเสริมและกำกับธุรกิจโรงแรม แต่ข้อเท็จจริงปรากฏว่า ถ้อยคำเกี่ยวกับหลักเกณฑ์และเงื่อนไขการประกอบธุรกิจโรงแรม ตามกฎกระทรวงกำหนดประเภทและหลักเกณฑ์การประกอบธุรกิจโรงแรม พ.ศ. 2551 เป็นถ้อยคำ ที่เป็นหลักการทั่วไป รวมทั้งถ้อยคำที่มีความหมายไม่เฉพาะเจาะจง หรือเป็นถ้อยคำที่มีลักษณะเปิด เช่น ข้อ 3 สถานที่ตั้งของโรงแรมต้องตั้งอยู่ในทำเลที่เหมาะสม เส้นทางเข้าออกโรงแรมต้องไม่เกิดปัญหา ด้านการจราจร ไม่ตั้งอยู่ในบริเวณหรือใกล้เคียงกับ โบราณสถาน ศาสนสถาน เป็นต้น ซึ่งหากมอง ในแง่ของการบังคับใช้กฎหมาย เห็นว่าเป็นการดีที่ทำให้ผู้ใช้กฎหมายมีดุลพินิจค่อนข้างกว้างขวาง ในอันที่จะตีความและปรับใช้กับข้อเท็จจริงที่ปรากฏในโลกของความเป็นจริง มีความสลับซับซ้อน อย่างมาก ทำให้กฎหมายไม่แข็งกระด้าง มีความยืดหยุ่นสามารถปรับเปลี่ยนให้เข้ากับสภาพของสังคม ที่เปลี่ยนแปลงไปโดยเร็วได้ แต่ในทางกฎหมายมหาชน การที่ฝ่ายนิติบัญญัติปล่อยให้องค์กร ผู้ใช้กฎหมายเป็นผู้กำหนดกฎเกณฑ์ที่แท้จริงขึ้นใช้บังคับการบัญญัติกฎหมาย โดยใช้ถ้อยคำที่เป็น หลักการทั่วไป จึงมักเกิดปัญหาในการตีความถ้อยคำทางกฎหมาย คือ ถ้อยคำเดียวกันนั้น เมื่อไปอยู่ ในบริบทที่แตกต่างกัน ถ้อยคำดังกล่าว อาจมีเนื้อหาต่างกัน ได้ ยิ่งไปกว่านั้นในการตีความถ้อยคำ สิ่งที่พึงระมัดระวังอีกประการหนึ่ง ก็คือ ถ้อยคำที่ดูเหมือนว่าเป็นถ้อยคำที่ใช้กันโดยทั่วไปนั้น ได้กลายเป็นถ้อยคำที่มีความหมายเฉพาะทางกฎหมายแล้วหรือไม่ หากปรากฏกรณีเช่นนั้น นายทะเบียนผู้ตีความ จะต้องตีความถ้อยคำดังกล่าวตามความหมายในทางกฎหมาย ไม่ใช่ ตามความหมายสามัญที่ใช้กันทั่วไป และในกรณีที่ถ้อยคำในกฎหมายเป็นถ้อยคำที่เป็นศัพท์เฉพาะ ทางวิชาการสาขาอื่น นายทะเบียนผู้ตีความย่อมต้องค้นหาความหมายของถ้อยคำนั้น ตามที่เข้าใจกัน ในวงวิชาการเฉพาะสาขานั้น ประกอบอีกทางหนึ่งด้วย ดังนั้น จึงทำให้เกิดปัญหาการตีความถ้อยคำ ของนายทะเบียน โรงแรมของจังหวัดต่างๆ อาจมีความหลากหลายไปในทิศทางที่แตกต่างกัน ของแต่ละพื้นที่ได้

หลักความชัดเจน แน่นนอน และคาดหมายได้ ในการกระทำทางปกครอง กล่าวไว้ว่า การกระทำขององค์กรเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครอง จะต้องมีความชัดเจน แน่นนอน และเป็นทีที่คาดหมายได้ จากปัจเจกชนผู้ตกอยู่ภายใต้อำนาจปกครอง และแม้หลักการดังกล่าว ไม่ได้มีผลถึงขนาดห้ามองค์กร ฝ่ายปกครองใช้ถ้อยคำทางกฎหมายที่มีความหมายไม่เฉพาะเจาะจง ในการกำหนดกฎเกณฑ์ที่มีผล บังคับทั่วไป เพื่อให้กฎเกณฑ์ที่ได้รับการกำหนดขึ้นสามารถบังคับใช้บังคับกับข้อเท็จจริงจำนวนมากได้ แต่ในกรณีของกฎกระทรวงที่ออกตามพระราชบัญญัติ โรงแรม พ.ศ. 2547 ซึ่งเป็นกฎหมายที่เกี่ยวข้อง กับความสงบเรียบร้อยและศีลธรรมอันดีของประชาชน การใช้ถ้อยคำทางกฎหมายที่มีความหมาย ไม่เฉพาะเจาะจงในหลักเกณฑ์การประกอบธุรกิจโรงแรมบางเรื่อง เช่น ทำเลที่ตั้ง, การรักษาคุณภาพ

สิ่งแวดล้อม ถ้อยคำทางกฎหมายควรมีความหมายชัดเจน เพื่อส่งเสริมสนับสนุนให้นายทะเบียนได้ใช้ดุลพินิจสอดคล้องกับหลักความชัดเจนแน่นอน และคาดหมายได้ในการกระทำทางปกครอง หรือเป็นไปตามหลักการคุ้มครองประโยชน์สาธารณะกรณีการพิจารณาทำเลที่ตั้งของเกี่ยวกับทางเข้าออกโรงแรม

1.3 ปัญหาสภาพแวดล้อม

ปัญหาที่สำคัญ อีกประการหนึ่งของพระราชบัญญัติโรงแรม พ.ศ. 2547 คือ การเกิดช่องว่างทางกฎหมาย แม้กฎหมายจะมีผลบังคับใช้เป็นการทั่วไป ภายใต้หลักเกณฑ์ที่กำหนดอย่างเดียวกัน แต่โดยที่สภาพแวดล้อมที่ตั้งของโรงแรมแต่ละแห่งมีความแตกต่างกัน จนเป็นเหตุให้ผู้ประกอบการ โรงแรมบางราย หลีกเลียงบทบังคับของกฎหมายโดยการอาศัยช่องว่างทางกฎหมาย ดั่งข้อเท็จจริง ตามตัวอย่างต่อไปนี้

1.3.1 ด้านผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม

การที่กฎหมายว่าด้วยการ โรงแรม ต้องอยู่ภายใต้บังคับพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2535 ซึ่งตามประกาศกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ลงวันที่ 24 เมษายน 2555 ออกตามความในมาตรา 46 แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2535 ได้กำหนดประเภทและขนาดของโครงการหรือกิจการ ซึ่งต้องจัดทำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม โรงแรมที่มีจำนวนห้องพักตั้งแต่ 80 ห้องขึ้นไป เป็นหนึ่งในกิจการที่ต้องผ่านการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม (EIA) ตามประกาศฉบับดังกล่าว เป็นเหตุให้ผู้ประกอบการ โรงแรมขนาดใหญ่ หลีกเลียงบทบังคับของกฎหมายดังกล่าว โดยการอาศัยช่องว่างทางกฎหมายของพระราชบัญญัติโรงแรม พ.ศ. 2547 ด้วยการยื่นขออนุญาตประกอบธุรกิจโรงแรม ครั้งละไม่เกิน 80 ห้อง ทั้งที่โรงแรมตั้งอยู่บริเวณเดียวกัน หรือเป็นผู้ประกอบการรายเดียวกัน เช่น กรณีโรงแรมฟอร์จูน ริเวอร์วิว อำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงราย ซึ่งผู้ประกอบการได้แยกคำขออนุญาตประกอบธุรกิจโรงแรมออกเป็นสองแห่ง ในแต่ละแห่ง มีปริมาณห้องพัก 79 ห้อง ทั้งที่ตั้งอยู่ในอาณาบริเวณเดียวกัน ผู้ประกอบการ รายเดียวกัน เพียงแต่แบ่งแยกชื่อ โรงแรมให้มีความแตกต่างกันว่า โรงแรมฟอร์จูน ริเวอร์วิว เอ บี และโรงแรมฟอร์จูน ริเวอร์วิว ซี ดี และอีกกรณี คือ โรงแรมพิมาน อำเภอเมืองเชียงราย จังหวัดเชียงราย

1.3.2 ด้านผลกระทบต่อด้านขนบธรรมเนียมและวัฒนธรรมท้องถิ่น

กรณีโรงแรมที่มีสถานที่จอดรถอยู่ติดห้องพัก ก็เป็นอีกหนึ่งตัวอย่าง ซึ่งส่วนใหญ่ มักจะเป็นโรงแรมที่มีวัดคู่ประสงค์หลักใช้เป็นสถานที่พักรักษาของคนเดินทาง หรือนุคคลอื่นใดโดยแท้จริง แต่กลับดำเนินการไปในทางที่เข้าข่ายลักษณะส่งเสริมสนับสนุน การกระทำที่ขัดต่อศีลธรรมอันดีของประชาชน เช่น โรงแรมม่านรุศที่มักเป็นสถานที่ให้ชายหญิง

ที่มีใช้สามีกรรยา กัน ไปแสวงหาความสำราญในทางกามารมณ์ ซึ่งในขณะที่ยื่นคำขออนุญาตดำเนินกิจการโรงแรมผู้ประกอบการ มักจะหลบเลี่ยงกฎหมายโดยการไม่นำฝ้าม่านมาปิดสถานที่จอดรถ ในขณะที่คณะกรรมการกั้นโครงการดำเนินการตามพระราชบัญญัติโรงแรม พ.ศ. 2547 ไปทำการตรวจสอบสถานที่ตั้ง และสภาพอาคาร โรงแรม หลังจากผ่านขั้นตอนนี้ไปแล้ว ผู้ประกอบการมักจะนำฝ้าม่านมาติดตั้ง เพื่อทำการปิดสถานที่จอดรถขณะที่มีผู้เข้าพักทำให้ไม่สามารถมองเห็นรถที่อยู่ได้ตลอดเวลา อีกทั้งยังทำให้ไม่มีช่องที่สามารถมองจากภายในสู่ภายนอกห้องพักได้ ขัดกับกฎเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในกฎกระทรวงกำหนดประเภทและหลักเกณฑ์การประกอบธุรกิจโรงแรม พ.ศ. 2551 ดังตัวอย่างของ โรงแรมเพิ่มสุขอินน์ จังหวัดราชบุรี และอีกหลายๆ โรงแรมในพื้นที่จังหวัดเชียงราย

1.4 ปัญหาการใช้ดุลพินิจ

พระราชบัญญัติโรงแรม พ.ศ. 2547 มาตรา 17 บัญญัติเปิดโอกาสให้ผู้ประกอบธุรกิจโรงแรมสามารถยื่นคำขอประกอบธุรกิจโรงแรมดำเนินการก่อสร้างอาคาร โรงแรมได้ก่อนที่จะมีการยื่นคำขออนุญาตต่อนายทะเบียน ทำให้นายทะเบียนไม่มีโอกาสใช้ดุลพินิจเบื้องต้นเพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบแบบแปลน แผนผัง และรายการของ โรงแรมก่อนที่จะมีการก่อสร้างว่าเป็นไปตามเงื่อนไขที่กำหนดตามมาตรา 13 แห่งพระราชบัญญัติโรงแรม พ.ศ. 2547 ประกอบกฎกระทรวงกำหนดประเภทและหลักเกณฑ์การประกอบธุรกิจโรงแรม พ.ศ. 2551 ข้อ 3 หรือไม่ เช่น ทำเลที่ตั้งไม่เป็นอันตรายต่อสุขภาพและอนามัยของผู้พัก ไม่อยู่ใกล้เคียงกับโบราณสถาน ศาสนสถาน หรือสถานอันเป็นที่เคารพในทางศาสนา หรือสถานที่อื่นใดอันจะทำให้เกิดทัศนียภาพที่ไม่เหมาะสมหรือขัดต่อขนบธรรมเนียม ประเพณี และวัฒนธรรมท้องถิ่น, สถานที่จอดรถของ โรงแรมที่อยู่ติดห้องพักต้องไม่มีลักษณะมืดซิด และต้องสามารถมองเห็นรถที่จอดอยู่ได้ตลอดเวลา, เส้นทางเข้าออกโรงแรมต้องไม่เกิดปัญหาด้านการจราจร เป็นต้น ต่างจากพระราชบัญญัติโรงแรม พุทธศักราช 2478 ที่กำหนดให้ผู้ประกอบธุรกิจโรงแรมในการยื่นคำขอประกอบธุรกิจโรงแรม โดยให้ยื่นแบบแปลน แผนผัง และรายการของ โรงแรมก่อน หากได้รับความเห็นชอบแล้วถึงจะทำการก่อสร้างอาคาร โรงแรมและเมื่อแล้วเสร็จก็จะให้คณะกรรมการไปทำการตรวจสอบเพื่อเสนอความเห็นต่อนายทะเบียนในการที่จะพิจารณาว่าจะอนุญาต หรือไม่อนุญาตให้ดำเนินการกิจการโรงแรมได้ รวมทั้งหลักการตามพระราชบัญญัติการจัดสรรที่ดิน พ.ศ. 2543 และพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร ซึ่งหลักการดังกล่าว ให้อำนาจแก่พนักงานฝ่ายปกครองได้ใช้ดุลพินิจได้อย่างเต็มที่ และยังให้ออกัสแก่ผู้ยื่นคำขออนุญาตในการปรับปรุงแก้ไขแบบแปลน แผนผัง และรายการของ โรงแรม หรือโครงการจัดสรรที่ดิน หรืออาคาร แล้วแต่กรณี หากนายทะเบียนหรือพนักงานฝ่ายปกครองเห็นว่าไม่เป็นไปตามกฎหมาย

1.5 ปัญหาด้านอื่นๆ

1.5.1 ปัญหาด้านหน่วยงานหรือองค์กร

ด้านหน่วยงาน หรือองค์กรที่ควบคุมดูแลกิจการ โรงแรม นายทะเบียน โรงแรม ในเขตกรุงเทพมหานคร คือ อธิบดีกรมการปกครอง และในเขตต่างจังหวัด คือ ผู้ว่าราชการ จังหวัด ซึ่งแม้จะมีหน้าที่โดยตรงในการควบคุมดูแลกิจการ โรงแรม แต่ภารกิจหลักที่ปฏิบัติกลับเป็น ในการควบคุมดูแลในเรื่องของการออกใบอนุญาต และควบคุมดูแลให้กิจการโรงแรมหรือผู้ประกอบการ ธุรกิจ โรงแรมหรือผู้จัดการ โรงแรมดำเนินงาน ไปตามหน้าที่ที่กฎหมายกำหนด โดยกลับไม่มีอำนาจ ในการกำหนดแผนหรือมาตรการต่างๆ เกี่ยวกับการส่งเสริมและการกำกับดูแลธุรกิจ โรงแรม เหตุเพราะพระราชบัญญัติโรงแรม พ.ศ. 2547 มาตรา 6 กำหนดให้คณะกรรมการส่งเสริมและกำกับ ธุรกิจ โรงแรม ซึ่งเป็นคณะกรรมการกลางที่มีองค์ประกอบจากผู้แทนหน่วยงานต่างๆ ทั้งภาครัฐและ เอกชน เช่น กระทรวงมหาดไทย กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กระทรวง การท่องเที่ยวและกีฬา กระทรวงวัฒนธรรม สภาอุตสาหกรรม สมาคม ไทยธุรกิจการท่องเที่ยว ทำหน้าที่ โดยตรงในการกำหนดแผนหรือมาตรการต่างๆ เกี่ยวกับการส่งเสริมและการกำกับดูแลธุรกิจ โรงแรม และมีหน้าที่เพียงเป็นผู้ให้คำแนะนำแก่รัฐมนตรีผู้รักษาการตามพระราชบัญญัติ ในการออกกฎกระทรวง กำหนดหลักเกณฑ์และเงื่อนไขเกี่ยวกับสถานที่ตั้ง ขนาด ลักษณะ สิ่งอำนวยความสะดวก หรือมาตรฐานการประกอบธุรกิจ โรงแรม โดยมีได้มีอำนาจถึงขนาดเป็น ผู้ให้ความเห็นชอบ

กฎกระทรวงดังกล่าว อาจทำให้หลักเกณฑ์และเงื่อนไขเกี่ยวกับสถานที่ตั้ง ของโรงแรมที่กำหนดไว้กฎกระทรวงกำหนดประเภทและหลักเกณฑ์การประกอบธุรกิจ โรงแรม พ.ศ. 2551 ขาดความชัดเจนแน่นอน ส่งผลต่อการใช้ดุลพินิจของนายทะเบียน โรงแรมแต่ละจังหวัด ในการให้ลักษณะกฎหมายแก่ข้อเท็จจริง ไม่สอดคล้องกันหรือไม่เป็นไปในแนวทางเดียวกัน ส่วนหนึ่งน่าจะเกิดจากการที่นายทะเบียน โรงแรม เป็นผู้พิจารณาให้ลักษณะกฎหมายแก่ข้อเท็จจริง เพียงลำพัง โดยมีได้ผ่านการพิจารณากลั่นกรองจากผู้แทนหน่วยงานต่างๆ อย่างครบถ้วนเหมือนกับ คณะกรรมการส่งเสริมและกำกับธุรกิจ โรงแรม เหตุเพราะคณะกรรมการกลั่นกรอง การดำเนินการตามพระราชบัญญัติโรงแรม พ.ศ. 2547 ผู้ทำหน้าที่พิจารณาตรวจสอบ กลั่นกรอง การพิจารณาอนุญาตประกอบธุรกิจ โรงแรม ก่อนเสนอความเห็นต่อนายทะเบียน โรงแรมมีองค์ประกอบ ของคณะกรรมการ ตามคำสั่งกระทรวงมหาดไทย ที่ 190/2551 ลงวันที่ 23 มิถุนายน 2551 เพียงผู้แทน ของหน่วยงานกระทรวงมหาดไทย สำนักงานตำรวจแห่งชาติ กระทรวงสาธารณสุข กระทรวง วัฒนธรรม กระทรวงศึกษาธิการ ยังขาดผู้แทนจากกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ผู้มีหน้าที่หลักในการตรวจสอบขนาด และลักษณะของโรงแรมที่มีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม

ทำให้ผลการพิจารณาอนุญาตให้ประกอบธุรกิจโรงแรม ยังมีข้อสังเกตเกี่ยวกับความเหมาะสมถึงผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม ดังเช่น โรงแรมฟอร์จูน ริเวอร์วิว อำเภอเชียงของ และโรงแรมพิมาน อำเภอเมืองเชียงราย จังหวัดเชียงราย เป็นต้น

นอกจากนี้ ยังควรเพิ่มเติมให้ผู้แทนกระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ เข้าร่วมเป็นคณะกรรมการส่งเสริมและกำกับธุรกิจ โรงแรมตามมาตรา 6 แห่งพระราชบัญญัติโรงแรม พ.ศ. 2547 อีกกรณีหนึ่งด้วย เพราะการกำหนดหลักเกณฑ์การประกอบธุรกิจโรงแรม ก็ควรต้องคำนึงถึงสวัสดิภาพของผู้พักด้วยเช่นกัน

1.5.2 ปัญหาด้านความสงบเรียบร้อยของสังคม

พระราชบัญญัติโรงแรม พ.ศ. 2547 มาตรา 35 กฎหมายกำหนดให้ผู้เข้าพักคนใดคนหนึ่ง เป็นผู้ลงลายมือชื่อในบัตรทะเบียนผู้พัก หากผู้พักมีอายุต่ำกว่า 18 ปี และเข้าพักตามลำพัง ให้ผู้จัดการหรือผู้แทนลงลายมือชื่อกำกับไว้ด้วย ผู้เขียนเห็นว่าไม่น่าจะเหมาะสมเนื่องจากปัจจุบัน มีข่าวการล่อลวงเด็กไปทำอนาจารเกิดขึ้นอยู่บ่อยครั้ง โดยเฉพาะควรจะมีการป้องกันและคุ้มครองเด็ก ในกรณีนี้ด้วย

บทที่ 5

บทสรุป และข้อเสนอแนะ

1. สรุปการวิจัย

บทบัญญัติตามพระราชบัญญัติโรงแรม พ.ศ. 2547 มาตรา 13 ให้อำนาจแก่รัฐมนตรี โดยคำแนะนำของคณะกรรมการส่งเสริมและกำกับธุรกิจโรงแรม ในการออกกฎกระทรวงกำหนด หลักเกณฑ์และเงื่อนไขเกี่ยวกับสถานที่ตั้ง ขนาด ลักษณะ สิ่งอำนวยความสะดวก หรือมาตรฐาน การประกอบธุรกิจโรงแรม แต่จากการศึกษากฎกระทรวงกำหนดประเภทและหลักเกณฑ์การประกอบ ธุรกิจโรงแรม พ.ศ. 2551 กลับพบว่าหลักเกณฑ์ต่างๆ ใช้ถ้อยคำที่มีความหมายไม่เจาะจง หรือ เป็นถ้อยคำที่แสดงออก ซึ่งความคิดเกี่ยวกับคุณค่าบางอย่างบางประการ และเป็นข้อความที่ต้องนำมา ตีแผ่ให้ความพิเศษทางวิชาการหรือทางความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน และฝ่ายนิติบัญญัติหรือ ฝ่ายบริหารเอง ก็มีได้วาง หรือมีกฎเกณฑ์ในการประเมินความหมาย หรือมาตรฐานทั่วไปในการวินิจฉัย ดังเช่น พระราชบัญญัติโรงแรม พุทธศักราช 2478 ที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย ผู้รักษาการ ตามพระราชบัญญัติโรงแรม พุทธศักราช 2478 ได้ออกคำสั่งกระทรวงมหาดไทย ที่ 387/2528 ลงวันที่ 23 กันยายน 2528 วางระเบียบปฏิบัติเพื่อให้การใช้ดุลพินิจของนายทะเบียนแต่ละพื้นที่ ไม่เกิด ความแตกต่างหรือเหลื่อมล้ำกัน เช่น การกำหนดสถานที่ตั้งของ โรงแรมต้องไม่อยู่ใกล้สถานที่ ราชการ, สถานที่สำหรับปฏิบัติพิธีกรรมทางศาสนา ฯลฯ ในรัศมี 100 เมตร, สถานที่จอดรถต้องอยู่ แยกส่วนออกจากบริเวณห้องพักไม่ให้ปะปนกัน ในขณะที่พระราชบัญญัติโรงแรม พ.ศ. 2547 มีการวางหรือมีกฎเกณฑ์ในการประเมินความหมาย หรือมาตรฐานทั่วไปในการวินิจฉัยโดยรัฐมนตรี ว่าการกระทรวงมหาดไทย ผู้รักษาการตามพระราชบัญญัติได้อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 13 แห่งพระราชบัญญัติโรงแรม พ.ศ. 2547 โดยคำแนะนำของคณะกรรมการส่งเสริมและกำกับกิจการ ธุรกิจโรงแรมออกกฎกระทรวงกำหนดกฎเกณฑ์และเงื่อนไข เพื่อให้ นายทะเบียนใช้เป็นแนวทาง ในการพิจารณาอนุญาตให้ประกอบธุรกิจโรงแรม เช่นเดียวกับพระราชบัญญัติโรงแรม พุทธศักราช 2478 แต่ข้อความที่ปรากฏในกฎกระทรวงก็เป็นถ้อยคำที่มีความหมายไม่เจาะจง เช่น ทำเลที่ตั้งไม่เป็น อันตรายต่อสุขภาพและอนามัยของผู้พัก, ไม่อยู่ใกล้เคียงกับโบราณสถาน ศาสนสถาน หรือสถาน อันเป็นที่เคารพในทางศาสนา หรือสถานที่อื่นใด อันจะทำให้เกิดทัศนียภาพที่ไม่เหมาะสมหรือ ขัดต่อขนบธรรมเนียม ประเพณี และวัฒนธรรมท้องถิ่น, สถานที่จอดรถของ โรงแรมที่อยู่ติดห้องพัก

ต้องไม่มีลักษณะมิดชิด และต้องสามารถมองเห็นรถที่จอดอยู่ได้ตลอดเวลา, เส้นทางเข้าออกโรงแรม ต้องไม่เกิดปัญหาด้านการจราจร เป็นต้น จึงเกิดปัญหาให้ขั้นตอนในการให้ลักษณะกฎหมายแก่ข้อเท็จจริงของนายทะเบียนแต่ละพื้นที่ที่มีความเห็นที่แตกต่างกัน ทั้งที่ข้อเท็จจริงเหมือนหรือคล้ายกัน ดังที่กล่าวมาแล้ว ในบทที่ 1

ปัญหาอีกประการหนึ่ง คือ พระราชบัญญัติโรงแรม พ.ศ. 2547 มีบทบัญญัติกำหนดลำดับขั้นตอนการขออนุญาตประกอบธุรกิจโรงแรม โดยการเปิดโอกาสให้ผู้ยื่นคำขอประกอบธุรกิจโรงแรมดำเนินการก่อสร้างอาคารโรงแรมได้ ก่อนที่จะมีการยื่นคำขออนุญาตต่อนายทะเบียน ทำให้นายทะเบียนไม่มีโอกาสใช้ดุลพินิจเบื้องต้น เพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบแบบแปลน แผนผัง และรายการของโรงแรมก่อนที่จะมีการก่อสร้างว่าเป็นไปตามเงื่อนไขที่กฎกระทรวงกำหนดหรือไม่ แม้การก่อสร้างอาคารโรงแรมจะได้รับอนุญาตจากเจ้าพนักงานท้องถิ่นตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุมอาคารแล้ว ก็ตาม แต่จากการศึกษากฎกระทรวงที่ออกตามพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร กลับไม่พบว่ามีข้อกำหนดห้ามมิให้ทำการก่อสร้างอาคาร โดยเฉพาะอาคารโรงแรมใกล้เคียงกับ โบราณสถาน ศาสนสถาน หรือสถานอันเป็นที่เคารพในทางศาสนา หากมีผู้ขออนุญาตก่อสร้างอาคารโรงแรมในพื้นที่ที่ติดหรือใกล้กับวัด หรือมัสยิด หรือโบสถ์ โดยตัวอาคารโรงแรมมีลักษณะแบบ รูปทรง สัดส่วน ขนาด เนื้อที่ เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่กฎกระทรวงกำหนด เจ้าพนักงานท้องถิ่น ผู้มีอำนาจออกใบอนุญาตตามพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. 2522 ก็ไม่มีเหตุตามกฎหมายที่จะไม่อนุญาตให้ผู้ยื่นคำขอทำการก่อสร้างอาคารโรงแรมได้ เพราะไม่มีข้อห้ามเกี่ยวกับที่ตั้งอาคารไม่ให้ใกล้เคียงกับโบราณสถาน ศาสนสถาน หรือสถานอันเป็นที่เคารพในทางศาสนาไว้ หรือกรณีการขออนุญาตก่อสร้างอาคารโรงแรมที่ตั้งอยู่บริเวณถนนที่มีการจราจรติดขัดตลอดเวลา หรือการขออนุญาตก่อสร้างอาคารโรงแรมที่มีโรงจอดรถติดห้องพักแบบมิดชิด เจ้าพนักงานท้องถิ่น ก็ไม่มีเหตุตามกฎหมายที่จะไม่อนุญาตเช่นเดียวกัน ดังนั้น หากมีข้อเท็จจริงเกิดขึ้นว่าผู้ประกอบการรายใหญ่ ได้ใช้เงินทุนจำนวนมากศาลลงทุนก่อสร้างอาคารโรงแรมขนาดใหญ่โตที่ถูกต้องตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุมอาคารเสร็จสมบูรณ์แล้ว ในต่างพื้นที่กัน โดยอาคารโรงแรมแต่ละพื้นที่ ตั้งอยู่ใกล้โบราณสถาน หรือศาสนสถาน หรือมีทางเข้าที่คับแคบเหมือนหรือคล้ายกัน เมื่อมีการยื่นคำขออนุญาตประกอบธุรกิจโรงแรมดังกล่าวต่อนายทะเบียนในแต่ละท้องที่ ย่อมเกิดปัญหาในการใช้ดุลพินิจของนายทะเบียนในแต่ละท้องที่ที่อาจมีความเห็นที่แตกต่างกันออกไปได้ ทั้งที่มีข้อเท็จจริงเหมือนหรือใกล้เคียงกัน นายทะเบียนท้องที่หนึ่งอาจขาดอำนาจตัดสินใจอย่างอิสระที่จะเลือกกระทำการอนุญาต หรือไม่อนุญาตอย่างใดอย่างหนึ่ง ตามที่กฎหมายกำหนด เพราะหากอนุญาตก็จะขัดกับบทบัญญัติที่ระบุว่าโรงแรมต้องไม่อยู่ใกล้เคียงกับโบราณสถาน ศาสนสถานหรือสถานอันเป็นที่เคารพในทางศาสนา และเส้นทางเข้าออกโรงแรม

ต้องไม่เกิดปัญหาด้านการจราจร หรือหากไม่อนุญาตก็อาจจะขัดกับเจตนารมณ์ของกฎหมายที่มุ่งเน้นถึงความสำคัญทางด้านเศรษฐกิจ เมื่อมีองค์ประกอบทางด้านเศรษฐกิจ หรือบางครั้งอาจเป็นนโยบายภาครัฐ ที่ต้องการให้มีการขยายตัวในภาคธุรกิจเกิดขึ้น เข้ามาแทรกแซงกระบวนการใช้ดุลพินิจของฝ่ายปกครอง การใช้ดุลพินิจของฝ่ายปกครองในกรณีนี้ จะหดหายไปหรือลดลงจนเหลือศูนย์ กล่าวคือ ในกรณีเช่นนี้ นายทะเบียนจะต้องอนุญาตเสมอ หรือการจำเป็นต้องใช้ดุลพินิจแบบบิดเบือน โดยการอนุญาตให้ประกอบธุรกิจโรงแรมได้ ทั้งๆ ที่โรงแรมในลักษณะดังกล่าวขัดกับเจตนารมณ์ของกฎหมาย

ปัญหาประการถัดมา คือ การที่กฎหมายว่าด้วยการโรงแรมต้องอยู่ภายใต้บังคับพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2535 ซึ่งตามประกาศกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ลงวันที่ 24 เมษายน 2555 ออกตามความในมาตรา 46 แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2535 ได้กำหนดประเภทและขนาดของ โครงการหรือกิจการซึ่งต้องจัดทำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม โรงแรมที่มีจำนวนห้องพักตั้งแต่ 80 ห้องขึ้นไป เป็นหนึ่งในกิจการที่ต้องผ่านการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม (EIA) ตามประกาศฉบับดังกล่าว ผลกระทบที่ตามมาก็มีผู้ประกอบการ โรงแรมขนาดใหญ่ หลีกเลียงบทบังคับของกฎหมายดังกล่าว โดยการอาศัยช่องว่างทางกฎหมายของพระราชบัญญัติโรงแรม พ.ศ. 2547 ด้วยการยื่นขออนุญาตประกอบธุรกิจโรงแรมครั้งละไม่เกิน 80 ห้อง ทั้งที่โรงแรมตั้งอยู่บริเวณเดียวกัน หรือเป็นผู้ประกอบการรายเดียวกัน การใช้ดุลพินิจของนายทะเบียนในลักษณะนี้ ย่อมไม่ได้สัดส่วนหรือสอดคล้องกับทฤษฎีประโยชน์สาธารณะ

2. ข้อเสนอแนะ

ผู้เขียนจึงมีข้อเสนอแนะ เกี่ยวกับแนวทางในการพัฒนากฎหมายเพื่อส่งเสริมการใช้ดุลพินิจทางปกครองให้มีความสมบูรณ์และสอดคล้องกับข้อเท็จจริง และสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงของสังคม รวมถึงเศรษฐกิจ ตามสภาพปัญหาการบังคับใช้พระราชบัญญัติโรงแรม พ.ศ. 2547 ที่เกิดขึ้น ดังนี้

2.1 การแก้ไขปัญหาค่าไม่ชัดเจนของบทบัญญัติ

2.1.1 ควรปรับปรุง แก้ไข มาตรา 13 แห่งพระราชบัญญัติโรงแรม พ.ศ. 2547 ที่บัญญัติกำหนดให้รัฐมนตรี โดยคำแนะนำของคณะกรรมการมีอำนาจออกกฎกระทรวงประเภทของโรงแรม และกำหนดหลักเกณฑ์และเงื่อนไขเกี่ยวกับสถานที่ตั้ง ขนาด ลักษณะและสิ่งอำนวยความสะดวก

ความสะดวก ฯลฯ โดยปรับข้อความว่า “ประเภทของโรงแรม” ออก คงไว้เฉพาะการกำหนดหลักเกณฑ์ และเงื่อนไขเกี่ยวกับ สถานที่ตั้ง ขนาด ลักษณะ และสิ่งอำนวยความสะดวก ฯลฯ เท่านั้น เนื่องจากปัจจุบัน มีโรงแรมเกิดขึ้นเป็นจำนวนมาก เพื่อสนองนโยบายส่งเสริมการท่องเที่ยว ซึ่ง โรงแรมแต่ละแห่ง มีขนาดที่แตกต่างกัน และเรียกชื่อไปคนละแบบ เช่น Hotel, Inn, Lodging House หรือ guest House เป็นต้น แต่กฎหมายกลับใช้กฎหมายและเงื่อนไขเกี่ยวกับสถานที่ตั้ง ขนาด ลักษณะ และสิ่งอำนวยความสะดวก ฯลฯ เป็นมาตรฐานเดียวกันทั้งหมด ทำให้โรงแรมขนาดเล็กบางประเภท เข้าข่ายขัดต่อกฎหมายที่กำหนด ดังนั้น ควรเพิ่มบทบัญญัติเพิ่มเติมเป็นมาตรา 13 ทวิ เพื่อกำหนดประเภท และขนาดของ โรงแรมในแต่ละประเภท แล้วให้แก้ไขเพิ่มเติม กฎกระทรวง กำหนดประเภทและหลักเกณฑ์การประกอบธุรกิจ โรงแรม พ.ศ. 2551 โดยกำหนดเงื่อนไขเกี่ยวกับสถานที่ตั้ง ขนาด ลักษณะ และสิ่งอำนวยความสะดวก ฯลฯ ของ โรงแรมแต่ละประเภท ให้เหมาะสมกับสภาพการณ์ในปัจจุบัน และสอดคล้องกับหลักเกณฑ์ที่กำหนดในพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. 2522

2.1.2 ควรทำการปรับปรุง แก้ไขกฎกระทรวงกำหนดประเภทและหลักเกณฑ์การประกอบธุรกิจโรงแรม พ.ศ. 2551 โดยวางระเบียบปฏิบัติให้มีถ้อยคำที่ค่อนข้างชัดเจน เพื่อให้การใช้ดุลพินิจของนายทะเบียนแต่ละพื้นที่ ไม่เกิดความแตกต่าง หรือเหลื่อมล้ำกัน เช่น การกำหนดสถานที่ตั้งของ โรงแรม ต้องไม่อยู่ใกล้สถานที่ราชการ, สถานที่สำหรับปฏิบัติพิธีกรรมทางศาสนา ฯลฯ ด้วยการกำหนดระยะห่างที่ชัดเจน, การกำหนดมาตรการเพื่อป้องกันหรือคุ้มครองปัญหาสังคม กรณีโรงแรมที่มีสถานที่จอดรถอยู่ติดกับห้องพัก ควรให้อยู่แยกส่วนออกจากบริเวณห้องพัก ไม่ให้ปะปนกัน, การกำหนดให้โรงแรมที่มีห้องพักตั้งแต่ 10 ห้องขึ้นไป ถือเป็นอาคารสูงตามพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. 2522 เพื่อบังคับให้ที่ตั้งของ โรงแรม ด้านใดด้านหนึ่งยาวไม่น้อยกว่า 12.00 เมตร ติดถนนสาธารณะที่มีเขตทางกว้างไม่น้อยกว่า 10.00 เมตร ตามกฎกระทรวงฉบับที่ 33 (พ.ศ. 2535) ออกตามความในพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. 2522 อันจะเป็นการป้องกันปัญหาด้านการจราจร เป็นต้น และเพิ่มบทบัญญัติในกฎกระทรวงกำหนดประเภทและหลักเกณฑ์การประกอบธุรกิจโรงแรม พ.ศ. 2551 กรณีการให้อำนาจแก่ ภาคประชาสังคมหรือองค์กรชุมชน ได้เข้ามามีบทบาทในการให้ความเห็นชอบการก่อสร้างโรงแรมในเขตชุมชน ก่อนที่จะมีการก่อสร้าง เพื่อประกอบการพิจารณาให้ความเห็นชอบ แบบแปลน แผนผัง และรายการของ โรงแรม ก่อนที่จะมีการก่อสร้างของนายทะเบียน ตามข้อ 2 ข้างต้น

2.2 การแก้ไขปัญหาสภาพแวดล้อม

2.2.1 ควรเพิ่มเติมคำนิยาม “โรงแรม” ตามมาตรา 4 แห่งพระราชบัญญัติโรงแรม พ.ศ. 2547 ในกรณีที่มีการก่อสร้างอาคารโรงแรมในที่ดินที่มีเอกสารสิทธิแปลงเดียวกัน หรือกรณีที่ดินติดต่อกัน โดยมีเจ้าของหรือผู้ประกอบการรายเดียวกัน หรือเป็นผู้มีส่วนได้เสียในกิจการโรงแรมร่วมกัน ให้ถือเป็น โรงแรมแห่งเดียวกันหรือโครงการ หรือกิจการเดียวตามพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2535 ทั้งนี้ เพื่อแก้ไขปัญหาการหลีกเลี่ยงบทบังคับที่ต้องจัดทำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม หากมีจำนวนห้องพักตั้งแต่ 80 ห้องขึ้นไป

2.2.2 ควรแก้ไขกฎกระทรวง กำหนดประเภท และหลักเกณฑ์การประกอบธุรกิจโรงแรม พ.ศ. 2551 ข้อ 8 จาก “สถานที่จอดรถของโรงแรมที่อยู่ติดห้องพัก ต้องไม่มีลักษณะมิดชิด และต้องสามารถมองเห็นรถที่จอดอยู่ได้ตลอดเวลา” เป็น “โรงแรมต้องมีสถานที่จอดรถ กลับรถเพียงพอสมมูลกับจำนวนห้องพัก โดยสถานที่จอดรถต้องอยู่แยกส่วนออกจากบริเวณห้องพักไม่ให้ปะปนกัน” เพื่อแก้ไขปัญหาการหลีกเลี่ยงกฎหมายของโรงแรม ในลักษณะม่านรุค

2.3 การแก้ไขปัญหาการใช้ดุลพินิจ

ควรปรับปรุงแก้ไขมาตรา 15 แห่งพระราชบัญญัติโรงแรม พ.ศ. 2547 โดยบัญญัติข้อความต่อไปนี้ เพิ่มเป็นวรรคสองแห่งบทบัญญัติดังกล่าว “ห้ามมิให้ผู้ใดทำการก่อสร้างอาคารโรงแรม เว้นแต่จะได้รับความเห็นชอบ แบบแปลน แผนผังที่ตั้ง และรายการของโรงแรมที่จะขออนุญาตประกอบธุรกิจ โรงแรมจากนายทะเบียน” ทั้งนี้ เพื่อให้ให้นายทะเบียนได้มีโอกาสใช้ดุลพินิจเบื้องต้น ในการพิจารณาให้ความเห็นชอบ แบบแปลน แผนผัง และรายการของโรงแรม ก่อนที่จะมีการก่อสร้างว่าเป็นไปตามเงื่อนไขที่กฎกระทรวงกำหนดหรือไม่ อันจะเป็นการลดปัญหาการใช้ดุลพินิจที่อาจบิดเบือนของนายทะเบียน ในกรณีที่มีการก่อสร้างอาคารโรงแรมขนาดใหญ่ที่ไม่สอดคล้องกับกฎกระทรวงกำหนดประเภท และหลักเกณฑ์การประกอบธุรกิจโรงแรม พ.ศ. 2551 ดังหลักการและแนวคิดของพระราชบัญญัติการจัดสรรที่ดิน พ.ศ. 2543 และพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. 2522

2.4 การแก้ไขปัญหาด้านอื่นๆ

2.4.1 กระทรวงมหาดไทย ควรเพิ่มเติมคณะกรรมการตามคำสั่งกระทรวงมหาดไทย ที่ 190/2551 ลงวันที่ 23 มิถุนายน 2551 โดยเพิ่มผู้แทนจากกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เพื่อให้การตรวจสอบขนาดและลักษณะของ โรงแรมที่มีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

2.4.2 ควรทำการปรับปรุงแก้ไขมาตรา 35 วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติโรงแรม พ.ศ. 2547 จากเดิม “ผู้จัดการต้องจัดให้มีการบันทึกรายการต่างๆ เกี่ยวกับผู้พักและจำนวนผู้พักในแต่ละห้องลงในบัตรทะเบียนผู้พักในทันทีที่มีการเข้าพัก โดยให้ผู้พักคนใดคนหนึ่งเป็นผู้ลงลายมือชื่อในบัตรทะเบียนผู้พัก หากผู้พักอายุต่ำกว่าสิบแปดปีบริบูรณ์เข้าพักตามลำพัง ให้ผู้จัดการหรือผู้แทนลงลายมือชื่อกำกับไว้ด้วย และนำไปบันทึกลงในทะเบียนผู้พักให้แล้วเสร็จ ภายในยี่สิบสี่ชั่วโมง หลังจากมีการลงทะเบียนเข้าพัก” เป็น “ผู้จัดการต้องจัดให้มีการบันทึกรายการต่างๆ เกี่ยวกับผู้พักและจำนวนผู้พักในแต่ละห้อง ลงในบัตรทะเบียนผู้พักในทันทีที่มีการเข้าพัก โดยให้ผู้พักคนใดคนหนึ่งเป็นผู้ลงลายมือชื่อในบัตรทะเบียนผู้พัก หากผู้พักอายุต่ำกว่าสิบแปดปีบริบูรณ์เข้าพักตามลำพังหรือมีผู้พักอายุต่ำกว่าสิบแปดปีบริบูรณ์เข้าพักร่วมกับผู้อื่น ผู้จัดการต้องให้ผู้ที่มีอายุต่ำกว่าสิบแปดปีบริบูรณ์ดังกล่าว ลงลายมือชื่อในบัตรทะเบียนผู้พักด้วย และนำไปบันทึกลงในทะเบียนผู้พักให้แล้วเสร็จ ภายในยี่สิบสี่ชั่วโมง หลังจากมีการลงทะเบียนเข้าพัก” ทั้งนี้ เพื่อเป็นการป้องกันและคุ้มครองเด็กจากปัญหาการล่อลวงเด็กไปทำอนาจาร หรือกระทำการอันไม่ชอบแก่เด็กและเยาวชน ทั้งนี้ แนวทางการแก้ไขปัญหาดังกล่าว อาจต้องทำการศึกษาวิจัยเพิ่มเติม เนื่องจากเป็นเรื่องที่ละเอียดอ่อนและเกี่ยวเนื่องกับสิทธิมนุษยชน โดยเฉพาะผู้พักที่เป็นชาวต่างชาติ ซึ่งมีขนบธรรมเนียมและวัฒนธรรมการดำเนินชีวิตแตกต่างกับคนไทย

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- ขุนประเสริฐ สุภมาตรา. (2480). *กฎหมายปกครอง*. คำสอนชั้นปริญญาตรี คณะนิติศาสตร์.
กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- จิรนิติ หะวานนท์. (2547). *คุณพินิจของฝ่ายปกครอง*. (คู่มือการศึกษาวิชากฎหมายปกครอง),
กรุงเทพมหานคร: สำนักอบรมศึกษากฎหมายแห่งเนติบัณฑิตยสภา.
- ชาญชัย แสวงศักดิ์. (2555). *คำอธิบายกฎหมายปกครอง*. (พิมพ์ครั้งที่ 18). กรุงเทพมหานคร:
วิญญูชน.
- ชาญชัย แสวงศักดิ์. (2556). *คำอธิบายกฎหมายว่าด้วยวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง*.
(พิมพ์ครั้งที่ 9). กรุงเทพมหานคร: วิญญูชน.
- นันทวัฒน์ บรมานันท์. (2555). *กฎหมายปกครอง*. (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพมหานคร: วิญญูชน.
- บรรเจิด สิงคะเนติ. (2556). *หลักกฎหมายเกี่ยวกับการควบคุมฝ่ายปกครอง*. (พิมพ์ครั้งที่ 5).
กรุงเทพมหานคร: วิญญูชน.
- บวรศักดิ์ อุวรรณโณ. (2538). *กฎหมายมหาชน เล่ม 3: ที่มาและนิติวิธี*. กรุงเทพมหานคร:
นิติธรรม.
- ปรีชา จำรัสศรี. (2554). *หลักกฎหมายมหาชน*. กรุงเทพมหานคร: สุตรไพศาล.
- ปรีดี เกษมทรัพย์. (2526). *กฎหมายแพ่ง: หลักทั่วไป*. (พิมพ์ครั้งที่ 5). กรุงเทพมหานคร:
ห้างหุ้นส่วนจำกัดภาพพิมพ์.
- ไพบูลย์ แสนภักดี. (2537). *คู่มือการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติโรงแรม พ.ศ. 2478 และ
พระราชบัญญัติสถานบริการ พ.ศ. 2309 ตลอดจนกฎหมายที่เกี่ยวข้องและวิธีปฏิบัติ
ทุกขั้นตอน*. กรุงเทพมหานคร: บริษัททบทพิชการพิมพ์ จำกัด.
- มานิตย์ จุมปา. (2546). *คู่มือศึกษาวิชากฎหมายปกครอง*. กรุงเทพมหานคร: วิญญูชน.
- วรพจน์ วิสสุตพิชญ์. (2540). *หลักการพื้นฐานของกฎหมายปกครอง*. (พิมพ์ครั้งที่ 2).
กรุงเทพมหานคร: วิญญูชน.
- วรเจตน์ ภาคีรัตน์. (2549). *หลักการพื้นฐานของกฎหมายปกครองและการกระทำทางปกครอง*.
(พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพมหานคร: วิญญูชน.
- วรเจตน์ ภาคีรัตน์. (2554). *กฎหมายปกครอง ภาคทั่วไป*. กรุงเทพมหานคร: นิติราษฎร์.
- สิทธิกร ศักดิ์แสง. (2554). *หลักกฎหมายมหาชน*. กรุงเทพมหานคร: นิติธรรม.
- โสภิต ภัทรพิพัฒน์. (2536). *ธุรกิจโรงแรม*. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ศูนย์ส่งเสริมวิชาการ.

- สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ. กลุ่มผู้เชี่ยวชาญด้านคดีและวิชาการ. (2551). *หลักการตีความกฎหมายมหาชน*. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ.
- ส่วนรักษาความสงบเรียบร้อย 3 สำนักสอบสวนและนิติการ กรมการปกครอง. (2552). *คู่มือปฏิบัติงานกฎหมายโรงแรม*. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์อาสารักขาตินแดน.
- ส่วนรักษาความสงบเรียบร้อย 3 สำนักสอบสวนและนิติการ กรมการปกครอง. (2553). *คู่มือปฏิบัติงาน โรงแรม*. (ฉบับประกาศกระทรวงมหาดไทยเกี่ยวกับการปฏิบัติงานตามกฎหมายโรงแรม). กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์อาสารักขาตินแดน
- ชนบ มากบุญ. (2549). *ปัญหาทางกฎหมายในการใช้ดุลพินิจของเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัติการผังเมือง พ.ศ. 2518*. (วิทยานิพนธ์ปริญญานิติศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยรามคำแหง, กรุงเทพฯ.
- ชัยภัทร ทั้งทอง. (2558). *การใช้อำนาจดุลพินิจในนิติกรรมทางปกครองและความรับผิดชอบของเจ้าหน้าที่ของรัฐ*. (วิทยานิพนธ์ปริญญานิติศาสตรดุษฎีบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, กรุงเทพฯ.
- พันวิษณ์ โจรนตันติ. (2545). *การประสานประโยชน์สาธารณะกับสิทธิเสรีภาพของปัจเจกชนในการตรากฎหมาย*. (วิทยานิพนธ์ปริญญานิติศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.
- อนุวัฒน์ บุญนันท์. (2554). *การควบคุมการใช้ดุลพินิจของฝ่ายปกครองโดยองค์การตุลาการในระบบกฎหมายอังกฤษและระบบกฎหมายไทย*. (วิทยานิพนธ์ปริญญานิติศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, กรุงเทพฯ.
- เอกบุญ วงศ์สวัสดิ์กุล. (2534). *การควบคุมอำนาจดุลพินิจของฝ่ายปกครองโดยศาลไทย*. (วิทยานิพนธ์ปริญญานิติศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, กรุงเทพฯ.
- อภิญา เกษตรเอี่ยม. (2544). *มาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับกิจการโรงแรม*. (วิทยานิพนธ์ปริญญานิติศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.
- อภิรัตน์ โกสุมา. (2543). *การพัฒนากฎหมายโรงแรมเพื่อการประกอบธุรกิจภาคเอกชน*. (วิทยานิพนธ์ปริญญานิติศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต, กรุงเทพฯ.
- เอกบุญ วงศ์สวัสดิ์กุล. (2556). “อำนาจดุลพินิจและการควบคุมตรวจสอบอำนาจดุลพินิจ” ใน *แนวการศึกษาชุดวิชากฎหมายปกครองชั้นสูง เล่ม 2 หน่วยที่ 9*. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

- วรพจน์ วิศรุตพิชญ์. (2531). “การควบคุมการใช้ดุลพินิจทางปกครองโดยองค์การตุลาการ”,
(รวมบทความในโอกาสครบรอบ 60 ปี ดร.ปรีดี เภษมทรัพย์). กรุงเทพมหานคร:
พี. เค. พรินต์ติ้งเฮาส์.
- กมลชัย รัตนสกาวงศ์. (2529). “ความคิดพื้นฐานเกี่ยวกับดุลพินิจฝ่ายปกครองของประเทศ
สหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมัน”. *บทบัญญัติ*, 42(3), (กันยายน 2529).
- ปยุตดา อินทร และสุวิทย์ นิ่มน้อย. (2558). “ปัญหาและอุปสรรคทางกฎหมายเกี่ยวกับการ
ก่อสร้างอาคารที่มีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและสุขอนามัยของประชาชน”.
วารสารเทคโนโลยีภาคใต้. 8(1), (มกราคม – มิถุนายน 2558).
- สมยศ เชื้อไทย. (2530). “การกระทำทางปกครอง”. *วารสารนิติศาสตร์*, 17(3), (กันยายน 2530).
- สัมพันธ์ เป็นพัฒน์. (2545). “เอกสารข้อมูลและบทวิเคราะห์ทางวิชาการเพื่อประกอบการ
พิจารณาร่างพระราชบัญญัติโรงแรม พ.ศ.”. สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภากับสถาบัน
พระปกเกล้า, กรุงเทพมหานคร.

ภาคผนวก

มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

สืบช่วยธรรมมาภิบาล

ภาคผนวก ก

พ.ร.บ. โรงแรม พ.ศ. 2478

เล่ม ๕๒ หน้า ๑๓๖ ๕ ราชกิจจานุเบกษา วันที่ ๑๓ ตุลาคม ๒๕๖๘

โดยที่สภาผู้แทนราษฎรลงมติว่า สมควรให้โรงแรม
มีระเบียบอันดี

จึงมีพระบรมราชโองการ ให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้
โดยคำแนะนำและยินยอมของสภาผู้แทนราษฎร ตั้งต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้ให้เรียกว่า “พระราชบัญญัติ
โรงแรม พุทธศักราช ๒๕๖๘”

มาตรา ๒ ให้ใช้พระราชบัญญัตินี้เมื่อพ้นกำหนดสาม
เดือนนับตั้งแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ ในพระราชบัญญัตินี้

“รัฐมนตรี” หมายความว่า รัฐมนตรีผู้ทำหน้าที่รักษาการ
ตามพระราชบัญญัตินี้

“โรงแรม” หมายความว่า บรรดาสถานที่ทุกชนิดที่จัด
ตั้งขึ้นเพื่อรับสินจ้างสำหรับคนเดินทางหรือบุคคลที่ประสงค์
จะหาที่อยู่หรือที่พักชั่วคราว

“นายทะเบียน” หมายความว่า เจ้าพนักงานซึ่งรัฐมนตรี
ได้แต่งตั้งขึ้นให้มีหน้าที่รับจดทะเบียนและควบคุมโรงแรม

“ผู้พัก” หมายความว่า คนเดินทาง หรือบุคคลอื่นใด
ซึ่งเจ้าสำนักจัดให้พักอาศัยในโรงแรมเพื่อยู่ หรือพักชั่วคราว
โดยจะเสียสินจ้างหรือไม่ก็ตาม

เล่ม ๕๒ หน้า ๑๓๗๑ ราชกิจจานุเบกษา วันที่ ๑๓ ตุลาคม ๒๕๗๘

นายทะเบียนเห็นเป็นที่พอใจว่าไม่มีสิ่งใดขัดต่อความประสงค์แห่งมาตรา ๖ ก็ให้นายทะเบียนอนุมัติให้จัดสร้างขึ้นได้

มาตรา ๖ ให้นายทะเบียนอนุญาตให้เปิดดำเนินกิจการโรงแรมต่อเมื่อเป็นที่พอใจตามคำแนะนำของเจ้าพนักงานสาธารณสุขว่าความมั่นคง ความสะอาด ช้องอากาศ และสถานที่ไม่ขัดกับอนามัย

ใบอนุญาตฉบับหนึ่งให้ใช้ได้เฉพาะโรงแรมเดียว และสิ้นอายุในวันที่ ๓๑ มีนาคมทุกปี

มาตรา ๗ ในการออกใบอนุญาตให้เรียกค่าธรรมเนียมตามที่กำหนดไว้ในกฎกระทรวงแต่มิให้เกินห้องละ ๑ บาท

มาตรา ๘ การเปลี่ยนชื่อหรือชื่อ การย้ายสถานที่ การเพิ่มหรือลดจำนวนห้องสำหรับพักแห่งโรงแรม จะทำได้ต่อเมื่อได้รับอนุญาตเป็นหนังสือจากนายทะเบียน ซึ่งได้บันทึกการอนุญาตไว้โดยถูกต้องแล้ว

การเปลี่ยนตัวเจ้าสำนักจะยกขึ้นมายืนยันแก่เจ้าพนักงานปกครองท้องที่หรือยกขึ้นแก้ตัวสำหรับความผิดของเจ้าสำนักในอันจะถูกลงโทษไม่ได้ เว้นแต่เจ้าสำนักทั้งคนเก่าและ

เล่ม ๕๒ หน้า ๑๓๗๓ ราชกิจจานุเบกษา วันที่ ๑๓ ตุลาคม ๒๕๓๘

(๒) ใบอนุญาตติดไว้บนที่เปิดเผยภายในโรงแรมและให้ใกล้ทางเข้าออกข้างหน้าให้มากที่สุด

(๓) เลขที่ประจำห้องพักติดไว้ที่หน้าห้อง

มาตรา ๑๒ โรงแรมจะต้องมีสมุดซึ่งมีเลขเรียงหน้าติดต่อกันตามลำดับสำหรับจดนามผู้พัก สมุดจดนามผู้พักนี้ก่อนที่จะให้จดนามผู้พักเป็นครั้งแรก เจ้าสำนักจะต้องยื่นต่อนายทะเบียนเพื่อประทับตราและลงลายมือชื่อ และนายทะเบียนต้องเซ็นชื่อย่อกำกับไว้ทุก ๆ แผ่น

ให้เรียกค่าธรรมเนียมสำหรับการนี้ตามที่กำหนดไว้ในกฎกระทรวงแต่มิให้เกินสามบาท

เจ้าสำนักคนใดไม่ปฏิบัติตามให้เป็นไปตามความในมาตรา นี้ มีความผิดต้องระวางโทษปรับไม่เกินห้าสิบบาท

มาตรา ๑๓ การที่สมุดจดนามผู้พักสูญหาย หรือถูกลักนั้นมิให้ถือเป็นข้อแก้ตัว เว้นแต่จะได้แจ้งแก่นายทะเบียนโดยไม่ชักช้า

มาตรา ๑๔ เจ้าสำนักมีหน้าที่จะต้องจัดให้จดข้อความลงในสมุดจดนามผู้พักตามที่กำหนดไว้ในกฎกระทรวง

เล่ม ๕๒ หน้า ๑๓๗๕ ราชกิจจานุเบกษา วันที่ ๑๓ ตุลาคม ๒๕๖๘

นามผู้พักตามมาตรา ๑๔ และจัดส่งไปให้นายทะเบียนในวันรุ่งขึ้น แล้วให้นายทะเบียนทำใบรับมอบให้ไว้เป็นสำคัญ แต่โรงแรมใดอยู่ห่างไกลที่ว่าการอำเภอซึ่งไม่สามารถส่งได้ตามกำหนดดังกล่าวแล้ว ให้เป็นหน้าที่ของคณะกรรมการจังหวัดจะพิจารณากำหนดส่งรายการประจำวัน แล้วมีคำสั่งให้เจ้าสำนักทราบ

ถ้ารายการซึ่งจะต้องคัดตามความในวรรคก่อนซ้ำกับรายการวันก่อน เจ้าสำนักต้องแจ้งรายการตามมาตรานี้เพียงแต่บอกว่าไม่มีการเปลี่ยนแปลง

หนังสือแจ้งรายการประจำวันซึ่งทำขึ้นตามมาตรานี้ เจ้าสำนักหรือผู้แทนจะต้องลงนามและรับรอง

มาตรา ๑๘ นายทะเบียน เจ้าพนักงานตำรวจตั้งแต่ชั้นนายดาบตำรวจขึ้นไป หรือหัวหน้าสถานีตำรวจ หรือกรรมการอำเภอ มีอำนาจตรวจดูสมุดจดนามผู้พักและตรวจค้นห้องพักที่ว่างหรือส่วนหนึ่งส่วนใดของโรงแรมที่เปิดไว้ให้ใช้ร่วมกัน เช่น ห้องโถง เฉลียง ห้องรับประทานอาหาร เป็นต้นได้ทุกเมื่อ

การตรวจค้นสถานที่อื่นใดนอกจากที่กล่าวแล้วให้ปฏิบัติตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

วันที่ ๑๓ ตุลาคม ๒๕๖๘ ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๕๒ หน้า ๑๓๗๖

มาตรา ๑๕ ผู้ใดเปิดโรงแรมขึ้นโดยมิได้รับใบอนุญาต ตามมาตรา ๔ มีความผิดต้องระวางโทษปรับไม่เกินสองร้อยบาท

ผู้ใดดำเนินกิจการในฐานะเป็น เจ้าสำนักแห่งโรงแรมที่กล่าวแล้ว หรือโรงแรมซึ่งถูกยึดหรือเพิกถอนใบอนุญาต มีความผิดต้องระวางโทษปรับไม่เกินร้อยบาท

เจ้าสำนักคนใด ซึ่งเคยถูกปรับสำหรับความผิดตามที่กล่าวไว้ในวรรคก่อน ยังคงรับผู้พักคนใดไว้ในโรงแรมนั้นต่อไป หรือรับผู้พักใหม่อีก มีความผิดต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามเดือน หรือปรับไม่เกินสองร้อยบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๒๐ เจ้าสำนักคนใด ไม่ปฏิบัติตามการให้เป็นไปตามบทบัญญัติมาตรา ๘, ๑๑, ๑๔, ๑๗ ก็ดี หรือไม่ปฏิบัติตามการให้เป็นไปตามกฎกระทรวงซึ่งออกตามความในพระราชบัญญัตินี้ก็ดี มีความผิดต้องระวางโทษปรับไม่เกินยี่สิบบาท และถ้าศาลเห็นสมควรอาจสั่งให้ยึดใบอนุญาตได้ไม่เกินหนึ่งเดือน

มาตรา ๒๑ เจ้าสำนักคนใดโดยรู้อยู่แล้วยอมรับผู้พักคนใด ซึ่งเห็นชัดว่าป่วยเป็นโรคเรื้อน หรือโรคติดต่อ

เล่ม ๕๒ หน้า ๑๓๗๗ ราชกิจจานุเบกษา วันที่ ๑๓ ตุลาคม ๒๕๑๘

อันตราย หรือโรคติดต่อตามความในพระราชบัญญัติโรคติดต่อ พุทธศักราช ๒๕๑๗ มีความผิดต้องระวางโทษปรับไม่เกิน ห้าสิบบาท

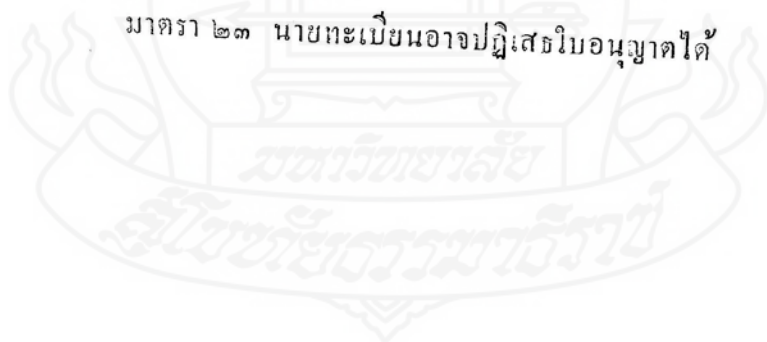
มาตรา ๒๒ ถ้าเจ้าสำนัก

(๑) ละเลยไม่รักษาความสะอาดหรือช่องอากาศของ โรงแรมให้เรียบร้อย แม้ได้รับคำตักเตือนเป็นหนังสือจาก นายทะเบียน โดยมีความเห็นพ้องต้องกันกับเจ้าพนักงาน สาธารณสุขแล้ว หรือ

(๒) โดยรู้อยู่แล้วยินยอมให้บุคคลใดๆ หลบซ่อนหรือ มั่วสุมในเขตโรงแรมกับบุคคลอื่นอย่างน้อยสองคน ใน ลักษณะอันควรเชื่อได้ว่าจะก่อความไม่สงบขึ้นในบ้านเมือง เมื่อข้าหลวงประจำจังหวัดเห็นชอบด้วยแล้ว นายทะเบียนมีอำนาจยึดใบอนุญาตได้ไม่เกินสิบห้าวัน แต่ใน จังหวัดพระนครและธนบุรีอำนาจเช่นนี้ให้เป็นของอธิบดี กรมตำรวจ

ในกรณีเช่นนี้ให้ผู้ทราบดีไปยังรัฐมนตรีได้ คำวินิจฉัย ของรัฐมนตรีเป็นที่สุด

มาตรา ๒๓ นายทะเบียนอาจปฏิเสธใบอนุญาตได้

เล่ม ๕๒ หน้า ๑๓๗๕ ราชกิจจานุเบกษา วันที่ ๑๓ ตุลาคม ๒๔๗๘

เจ้าสำนัก นายทะเบียนอาจเรียกเจ้าสำนักมายังสำนักงาน
เพื่อรับคำตักเตือนโดยไม่มีคดีใบอนุญาตก็ได้

มาตรา ๒๕ เคหะสถานใดใช้เป็นบ้านพัก กล่าวคือใช้
เฉพาะเป็นที่รับบุคคลที่ประสงค์จะไปพักอาศัยอยู่ชั่วระยะ
เวลานานอย่างน้อยหนึ่งเดือน โดยผู้มีสิทธิให้ใช้มิได้ขาย
อาหาร หรือ เครื่องดื่มใด ๆ แก่ผู้พัก เป็นปกติธุระหรือแก่
ประชาชนไม่ถือว่าเป็นโรงแรม ตามความหมายแห่งพระราช
บัญญัตินี้

มาตรา ๒๖ สถานที่ใดจัดตั้งขึ้นให้บุคคลพักอาศัยชั่ว
คราวเพื่อประโยชน์ในราชการ การกุศล การศึกษา หรือ
เพื่อประโยชน์อย่างอื่นอันข้าหลวงประจำจังหวัด เห็นสมควร
ข้าหลวงประจำจังหวัดมีอำนาจให้ความยกเว้น หรือผ่อนผัน
หน้าที่ปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้ได้ตามควรแก่กรณี แต่
ในจังหวัดพระนครและธนบุรี อำนาจเช่นว่านี้ให้เป็นของ
อธิบดีกรมตำรวจ

มาตรา ๒๗ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยมี
หน้าที่รักษาการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้ และให้มี
อำนาจออกกฎกระทรวงวางระเบียบการ และกำหนดค่า
ธรรมเนียมต่างๆ เพื่อปฏิบัติการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้

ตามความในมาตราก่อนๆ ถ้าเห็นเป็นการสมควรที่จะตั้งขึ้น

วันที่ ๑๓ ตุลาคม ๒๕๖๘ ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๕๒ หน้า ๑๓๘๐

กฎกระทรวงนั้น เมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา
แล้วให้ใช้บังคับได้

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ
(ตามมติคณะรัฐมนตรี)
นิติศาสตร์ไพศาลย์
รัฐมนตรี

“โรงแรม” หมายความว่า สถานที่พักที่จัดตั้งขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์ในทางธุรกิจ เพื่อให้บริการที่พักชั่วคราวสำหรับคนเดินทางหรือบุคคลอื่นใดโดยมีค่าตอบแทน ทั้งนี้ ไม่รวมถึง

(๑) สถานที่พักที่จัดตั้งขึ้นเพื่อให้บริการที่พักชั่วคราวซึ่งดำเนินการโดยส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ องค์การมหาชน หรือหน่วยงานอื่นของรัฐ หรือเพื่อการกุศล หรือการศึกษา ทั้งนี้ โดยมิใช่เป็นการหากำไรหรือรายได้มาแบ่งปันกัน

(๒) สถานที่พักที่จัดตั้งขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้บริการที่พักอาศัยโดยคิดค่าบริการเป็นรายเดือนขึ้นไปเท่านั้น

(๓) สถานที่พักอื่นใดตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

“ผู้ประกอบการธุรกิจโรงแรม” หมายความว่า ผู้ได้รับใบอนุญาตประกอบธุรกิจโรงแรม ตามพระราชบัญญัตินี้

“ผู้จัดการ” หมายความว่า ผู้จัดการโรงแรมตามพระราชบัญญัตินี้

“ผู้พัก” หมายความว่า คนเดินทางหรือบุคคลอื่นใดที่ใช้บริการที่พักชั่วคราวของ โรงแรม

“ใบอนุญาต” หมายความว่า ใบอนุญาตประกอบธุรกิจโรงแรม

“นายทะเบียน” หมายความว่า ผู้ซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งให้เป็นนายทะเบียนตาม พระราชบัญญัตินี้

“พนักงานเจ้าหน้าที่” หมายความว่า ผู้ซึ่งนายทะเบียนแต่งตั้งให้ปฏิบัติราชการตาม พระราชบัญญัตินี้ โดยแต่งตั้งจาก

(๑) ข้าราชการตำรวจตั้งแต่ชั้นสัญญาบัตรขึ้นไป หรือ

(๒) ข้าราชการพลเรือนตั้งแต่ระดับสามขึ้นไป หรือ

(๓) ข้าราชการหรือพนักงานส่วนท้องถิ่นตั้งแต่ระดับสามขึ้นไป

“คณะกรรมการ” หมายความว่า คณะกรรมการส่งเสริมและกำกับธุรกิจโรงแรม

“รัฐมนตรี” หมายความว่า รัฐมนตรีผู้รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๕ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ และให้มีอำนาจแต่งตั้งนายทะเบียน ออกกฎกระทรวงกำหนดค่าธรรมเนียมไม่เกินอัตราท้าย พระราชบัญญัตินี้ ยกเว้นค่าธรรมเนียม และกำหนดกิจการอื่นหรือออกประกาศเพื่อปฏิบัติการตาม พระราชบัญญัตินี้

กฎกระทรวงและประกาศนั้น เมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วให้ใช้บังคับได้

คณะกรรมการส่งเสริมและกำกับธุรกิจโรงแรม

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา ๖ ให้มีคณะกรรมการส่งเสริมและกำกับธุรกิจโรงแรมคณะหนึ่ง

ประกอบด้วย ปลัดกระทรวงมหาดไทยเป็นประธานกรรมการ เลขาธิการคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ อธิบดีกรมการปกครอง อธิบดีกรมโยธาธิการและผังเมือง อธิบดีกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น อธิบดีกรมอนามัย ผู้อำนวยการสำนักงานนโยบายและแผน

ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ผู้ว่าการการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ผู้แทนกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา ผู้แทนกระทรวงวัฒนธรรม นายกสมาคมไทยธุรกิจการท่องเที่ยว นายกสมาคมธุรกิจท่องเที่ยวภายในประเทศ นายกสมาคมโรงแรมไทย ผู้แทนสมาคมโรงแรมไทย ผู้แทนสภาอุตสาหกรรมท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย และผู้ทรงคุณวุฒิจำนวนห้าคน ซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งจากผู้ทรงคุณวุฒิภาคเอกชนซึ่งมีความรู้และประสบการณ์ด้านโรงแรมหรือด้านการท่องเที่ยว โดยคำนึงถึงการกระจายผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งมีความรู้และประสบการณ์ด้านโรงแรมไปตามประเภทของโรงแรมที่กำหนดไว้ในกฎกระทรวงที่ออกตามมาตรา ๑๓ เป็นกรรมการ

ให้ผู้แทนกรรมการปกครองเป็นเลขานุการ ผู้แทนสำนักงานตำรวจแห่งชาติและผู้แทนการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยเป็นผู้ช่วยเลขานุการ

มาตรา ๗ ให้กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งมีวาระอยู่ในตำแหน่งคราวละสองปี

ในกรณีที่กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งพ้นจากตำแหน่งก่อนวาระ ให้คณะรัฐมนตรีแต่งตั้งผู้ทรงคุณวุฒิในประเภทเดียวกันเป็นกรรมการแทน และให้ผู้นั้นได้รับแต่งตั้งอยู่ในตำแหน่งเท่ากับวาระที่เหลืออยู่ของผู้ซึ่งตนแทน

ในกรณีที่กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งดำรงตำแหน่งครบวาระแล้ว แต่ยังมีได้มีการแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิขึ้นใหม่ ให้กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งพ้นจากตำแหน่งตามวาระปฏิบัติหน้าที่ไปพลางก่อนจนกว่าจะได้แต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิใหม่

กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งพ้นจากตำแหน่งตามวาระอาจได้รับการแต่งตั้งอีกได้ แต่ต้องไม่เกินสองคราวติดต่อกัน

มาตรา ๘ นอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามวาระ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งพ้นจากตำแหน่งเมื่อ

- (๑) ตาย
- (๒) ลาออก
- (๓) คณะรัฐมนตรีให้ออกเพราะไม่สุจริตต่อหน้าที่หรือมีความประพฤติเสื่อมเสีย
- (๔) เป็นบุคคลล้มละลาย
- (๕) เป็นคนไร้ความสามารถหรือคนเสมือนไร้ความสามารถ
- (๖) ได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่เป็นโทษสำหรับความผิดที่ได้กระทำโดยประมาท หรือความผิดลหุโทษ

มาตรา ๙ การประชุมคณะกรรมการต้องมีกรรมการมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการทั้งหมด จึงจะเป็นองค์ประชุม

ในกรณีที่ประธานกรรมการไม่อยู่ในที่ประชุมหรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้กรรมการที่มาประชุมเลือกกรรมการคนหนึ่งเป็นประธานในที่ประชุม

การวินิจฉัยชี้ขาดของที่ประชุมให้ถือเสียงข้างมาก กรรมการคนหนึ่งให้มีเสียงหนึ่งในการลงคะแนน ถ้าคะแนนเสียงเท่ากันให้ประธานในที่ประชุมออกเสียงเพิ่มขึ้นอีกเสียงหนึ่งเป็นเสียงชี้ขาด

มาตรา ๑๐ ให้คณะกรรมการมีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

- (๑) ให้คำแนะนำแก่รัฐมนตรีในการออกกฎกระทรวงตามมาตรา ๑๓
- (๒) ให้คำแนะนำแก่รัฐมนตรีในการออกประกาศกำหนดเขตท้องที่หนึ่งท้องที่ใดเป็น

เขตตอกใบอนุญาตตามมาตรา ๑๔

- (๓) พิจารณาวินิจฉัยอุทธรณ์คำสั่งของนายทะเบียนตามพระราชบัญญัตินี้
- (๔) เสนอแผนและมาตรการต่าง ๆ เกี่ยวกับการส่งเสริมและการกำกับดูแลธุรกิจ

โรงแรม

- (๕) เสนอความเห็นต่อรัฐมนตรีเกี่ยวกับการปรับปรุงแก้ไขกฎกระทรวงหรือประกาศตามพระราชบัญญัตินี้

- (๖) ปฏิบัติการอื่นใดตามที่พระราชบัญญัตินี้หรือกฎหมายอื่นบัญญัติให้เป็นอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการหรือตามที่รัฐมนตรีมอบหมาย

มาตรา ๑๑ ให้คณะกรรมการมีอำนาจแต่งตั้งคณะอนุกรรมการเพื่อพิจารณาหรือปฏิบัติกรอย่างหนึ่งอย่างใดแทนคณะกรรมการหรือตามที่คณะกรรมการมอบหมายได้

ในกรณีที่คณะกรรมการแต่งตั้งคณะอนุกรรมการเพื่อพิจารณาหรือปฏิบัติการในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใด คณะกรรมการต้องแต่งตั้งผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นเป็นอนุกรรมการในเรื่องดังกล่าวด้วย เว้นแต่กรณีการแต่งตั้งคณะอนุกรรมการเพื่อพิจารณาตามมาตรา ๑๐ (๓) ที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นมีส่วนได้เสียหรือประโยชน์เกี่ยวข้องกับ

ให้นำความในมาตรา ๙ มาใช้บังคับแก่การประชุมของคณะอนุกรรมการโดยอนุโลม

มาตรา ๑๒ ในการปฏิบัติหน้าที่ตามมาตรา ๑๐ หรือมาตรา ๑๑ ให้คณะกรรมการหรือคณะอนุกรรมการมีอำนาจเรียกบุคคลใดมาให้ถ้อยคำหรือให้ส่งเอกสาร หลักฐานหรือวัตถุใด ๆ มาเพื่อประกอบการพิจารณาได้ตามที่เห็นสมควร

หมวด ๒
การประกอบธุรกิจโรงแรม

มาตรา ๑๓ เพื่อประโยชน์ในการกำหนดและควบคุมมาตรฐานของโรงแรม ส่งเสริมการประกอบธุรกิจโรงแรม และส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม ความมั่นคงแข็งแรง สุขลักษณะหรือความปลอดภัยของโรงแรม รัฐมนตรีโดยคำแนะนำของคณะกรรมการมีอำนาจออกกฎกระทรวงกำหนดประเภทของโรงแรม และกำหนดหลักเกณฑ์และเงื่อนไขเกี่ยวกับสถานที่ตั้ง ขนาด ลักษณะ สิ่งอำนวยความสะดวก หรือมาตรฐานการประกอบธุรกิจของโรงแรม ทั้งนี้ เงื่อนไขดังกล่าวให้รวมถึงการห้ามประกอบกิจการอื่นใดในโรงแรมด้วย

กฎกระทรวงตามวรรคหนึ่ง รัฐมนตรีจะกำหนดหลักเกณฑ์และเงื่อนไขเกี่ยวกับสถานที่ตั้ง ขนาด ลักษณะ สิ่งอำนวยความสะดวก และมาตรฐานการประกอบธุรกิจของโรงแรมแต่ละ

ประเภทให้แตกต่างกันก็ได้ ทั้งนี้ โดยคำนึงถึงลักษณะของท้องที่ที่โรงแรมตั้งอยู่หรือความจำเป็นในการควบคุมดูแลโรงแรมในแต่ละประเภท หรือความเหมาะสมกับลักษณะของโรงแรมแต่ละประเภท

มาตรา ๑๔ ในกรณีที่จำเป็นเพื่อรักษาความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชนหรือสภาพแวดล้อม รัฐมนตรีโดยคำแนะนำของคณะกรรมการมีอำนาจออกประกาศกำหนดเขตท้องที่หนึ่งท้องที่ใดเป็นเขตงดออกใบอนุญาตได้

ความในวรรคหนึ่งมิให้ใช้บังคับแก่ผู้ประกอบการธุรกิจโรงแรมที่ได้รับใบอนุญาตอยู่ก่อนวันประกาศดังกล่าวมีผลใช้บังคับและจะประกอบธุรกิจโรงแรมที่ได้รับอนุญาตต่อไปเมื่อประกาศดังกล่าวใช้บังคับแล้ว

มาตรา ๑๕ ห้ามมิให้ผู้ใดประกอบธุรกิจโรงแรม เว้นแต่จะได้รับใบอนุญาตจากนายทะเบียน
การขอใบอนุญาตและการออกใบอนุญาต ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด

มาตรา ๑๖ ผู้ขอรับใบอนุญาต ต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้าม ดังต่อไปนี้
(๑) มีอายุไม่ต่ำกว่ายี่สิบปีบริบูรณ์
(๒) มีภูมิลำเนาหรือถิ่นที่อยู่ในราชอาณาจักรไทย
(๓) ไม่เป็นบุคคลล้มละลาย
(๔) ไม่เป็นคนไร้ความสามารถหรือคนเสมือนไร้ความสามารถ
(๕) ไม่เคยได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่เป็นโทษสำหรับความผิดที่ได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ
(๖) ไม่เคยต้องคำพิพากษาถึงที่สุดว่าเป็นผู้กระทำความผิดในความผิดเกี่ยวกับเพศตามประมวลกฎหมายอาญา ความผิดตามกฎหมายเกี่ยวกับยาเสพติด ความผิดตามกฎหมายว่าด้วยมาตรการในการป้องกันและปราบปรามการค้าหญิงและเด็ก หรือความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการค้าประเวณี
(๗) ไม่เป็นผู้อยู่ในระหว่างถูกสั่งพักใช้ใบอนุญาต
(๘) ไม่เคยถูกเพิกถอนใบอนุญาต หรือเคยถูกเพิกถอนใบอนุญาตโดยเหตุอื่นที่มีใช้เหตุตาม (๖) แต่เวลาได้ล่วงพ้นมาแล้วไม่น้อยกว่าสามปี

ถ้าผู้ขอรับใบอนุญาตเป็นห้างหุ้นส่วนหรือนิติบุคคล ผู้เป็นหุ้นส่วนผู้จัดการ ผู้จัดการ หรือผู้แทนของนิติบุคคลนั้นต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามวรรคหนึ่ง และต้องไม่เคยเป็นหุ้นส่วนผู้จัดการ ผู้จัดการหรือผู้แทนของนิติบุคคลที่เคยถูกเพิกถอนใบอนุญาตตาม (๘)

มาตรา ๑๗ ในการยื่นคำขอรับใบอนุญาตตามมาตรา ๑๕ ผู้ขอรับใบอนุญาตอาจยื่นคำขอรับใบอนุญาตตามกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้องกับการประกอบธุรกิจโรงแรมต่อนายทะเบียนในคราวเดียวกัน

เมื่อนายทะเบียนได้รับคำขอรับใบอนุญาตตามวรรคหนึ่งแล้ว ให้นายทะเบียนตรวจสอบความถูกต้องและความสมบูรณ์ของคำขอ หากคำขอดังกล่าวไม่ถูกต้องหรือไม่สมบูรณ์ตาม

หลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดไว้ในประกาศที่ออกตามมาตรา ๑๕ ให้นายทะเบียนแจ้งผลการตรวจสอบให้ผู้ขอรับใบอนุญาตทราบภายในห้าวันทำการนับแต่วันยื่นคำขอ พร้อมทั้งกำหนดระยะเวลาให้ผู้ขอรับใบอนุญาตแก้ไข หากพ้นกำหนดระยะเวลาดังกล่าวแล้วผู้ขอรับใบอนุญาตไม่ดำเนินการแก้ไขให้ถูกต้อง ให้นายทะเบียนคืนคำขอแก่ผู้ขอรับใบอนุญาต

ในกรณีที่นายทะเบียนพิจารณาแล้วเห็นว่า คำขอรับใบอนุญาตตามวรรคหนึ่งถูกต้อง และสมบูรณ์ ให้นายทะเบียนแจ้งเป็นหนังสือพร้อมทั้งส่งคำขอรับใบอนุญาตตามกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้องกับการประกอบธุรกิจโรงแรมไปยังหน่วยงานที่รับผิดชอบโดยไม่ชักช้า

หากหน่วยงานที่รับผิดชอบพิจารณาแล้วเห็นว่า คำขอรับใบอนุญาตไม่ถูกต้องหรือไม่สมบูรณ์ตามหลักเกณฑ์หรือเงื่อนไขที่กำหนดไว้ในกฎหมายว่าด้วยการนั้น ให้หน่วยงานที่รับผิดชอบแจ้งต่อผู้ขอรับใบอนุญาตถึงความไม่ถูกต้องหรือความไม่สมบูรณ์ดังกล่าว พร้อมทั้งกำหนดระยะเวลาให้ผู้ขอรับใบอนุญาตแก้ไข และให้หน่วยงานที่รับผิดชอบแจ้งให้นายทะเบียนทราบโดยไม่ชักช้า

เมื่อพ้นกำหนดระยะเวลาตามวรรคสี่ หากผู้ขอรับใบอนุญาตไม่ดำเนินการแก้ไขให้ถูกต้อง ให้นายทะเบียนคืนคำขอแก่ผู้ขอรับใบอนุญาต

ให้ถือว่าคำขอรับใบอนุญาตตามกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้องกับการประกอบธุรกิจโรงแรมที่ผู้ขอรับใบอนุญาตยื่นต่อนายทะเบียนตามวรรคหนึ่งเป็นคำขอรับใบอนุญาตตามกฎหมายว่าด้วยการนั้น และให้นำความในมาตรานี้ไปใช้บังคับกับกรณีที่ต้องมีการยื่นเอกสารอื่นที่มีใช้คำขอหรือเพื่อประกอบคำขอรับใบอนุญาตตามกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้องกับการประกอบธุรกิจโรงแรมด้วยโดยอนุโลม ทั้งนี้ ในการยื่นคำขอรับใบอนุญาตตามกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้องกับการประกอบธุรกิจโรงแรมต่อนายทะเบียนนั้น หากมีกรณีของผู้ขอรับใบอนุญาตต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ วิธีการ เงื่อนไข หรือต้องชำระค่าธรรมเนียมใด ๆ ตามที่กฎหมายดังกล่าวกำหนด ก็ให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยการนั้น

มาตรา ๑๘ นายทะเบียนจะออกใบอนุญาตให้แก่ผู้ขอรับใบอนุญาตได้ เมื่อเห็นว่า สถานที่ตั้ง ขนาด ลักษณะ สิ่งอำนวยความสะดวก หรือมาตรฐานการประกอบธุรกิจของโรงแรมแต่ละประเภทเป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในกฎกระทรวงที่ออกตามมาตรา ๑๓

ให้นายทะเบียนมีหนังสือแจ้งการออกใบอนุญาต หรือไม่ออกใบอนุญาตพร้อมด้วยเหตุผลให้ผู้ขอรับใบอนุญาตทราบภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับผลการพิจารณาจากหน่วยงานตามมาตรา ๑๗

มาตรา ๑๙ ใบอนุญาตฉบับหนึ่งให้ใช้กับโรงแรมที่ระบุชื่อไว้ในใบอนุญาตเท่านั้น และให้มีอายุห้าปีนับแต่วันที่ออกใบอนุญาต

มาตรา ๒๐ ชื่อโรงแรมต้องเป็นอักษรไทยที่มองเห็นได้ชัดเจน แต่จะมีอักษรต่างประเทศกำกับไว้ท้ายหรือใต้ชื่ออักษรไทยด้วยก็ได้ และจะต้อง

- (๑) ไม่พ้องหรือมุ่งหมายให้คล้ายกับพระปรมาภิไธย หรือพระนามของพระราชินี หรือองค์พระรัชทายาท
- (๒) ไม่ซ้ำหรือพ้องกับชื่อโรงแรมอื่นที่ได้รับอนุญาตไว้แล้ว เว้นแต่จะได้รับความยินยอมจากผู้ประกอบการโรงแรมนั้น
- (๓) ไม่มีคำหรือความหมายหยาบคาย

มาตรา ๒๑ การขอต่ออายุใบอนุญาต ให้ยื่นคำขอก่อนวันที่ใบอนุญาตสิ้นอายุ เมื่อ
 ได้ยื่นคำขอแล้วให้ถือว่าผู้ยื่นคำขออยู่ในฐานะผู้รับใบอนุญาตจนกว่าจะมีคำสั่งถึงที่สุดไม่อนุญาตให้ต่อ
 อายุใบอนุญาต

ถ้าผลการตรวจสอบปรากฏว่าโรงแรมมีลักษณะถูกต้องตามที่กำหนดไว้ใน
 กฎกระทรวงที่ออกตามมาตรา ๑๓ ให้นายทะเบียนต่ออายุใบอนุญาตให้ หากมีกรณีที่ไม่ถูกต้อง ให้นาย
 ทะเบียนสั่งให้แก้ไขให้ถูกต้องภายในระยะเวลาที่กำหนด เมื่อแก้ไขแล้วให้ต่ออายุใบอนุญาตได้ ถ้า
 หากไม่แก้ไขภายในระยะเวลาที่กำหนดให้มีคำสั่งไม่ต่ออายุใบอนุญาต

ผู้ที่ยื่นคำขอต่ออายุใบอนุญาตไม่ทันกำหนดเวลาตามวรรคหนึ่ง ถ้าประสงค์จะ
 ประกอบธุรกิจโรงแรมต่อไป และได้มายื่นคำขอต่ออายุใบอนุญาตภายในหกสิบวันนับแต่วันที่
 ใบอนุญาตสิ้นอายุให้ถือว่าได้ยื่นคำขอต่ออายุภายในระยะเวลาที่กำหนดและการประกอบธุรกิจ
 โรงแรมในระหว่างนั้นให้ถือเสมือนว่าเป็นการดำเนินการของผู้รับใบอนุญาต แต่เมื่อได้รับอนุญาตให้
 ต่ออายุใบอนุญาต ผู้นั้นจะต้องเสียค่าปรับเพิ่มเติมอีกร้อยละยี่สิบของค่าธรรมเนียมต่ออายุใบอนุญาต หาก
 พ้นกำหนดหกสิบวันต้องดำเนินการเสมือนขออนุญาตใหม่

การขอต่ออายุใบอนุญาตและการอนุญาตให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่
 รัฐมนตรีประกาศกำหนด

มาตรา ๒๒ ห้ามมิให้ผู้ประกอบธุรกิจโรงแรมดำเนินการดังต่อไปนี้ เว้นแต่ได้รับ
 อนุญาตจากนายทะเบียน

- (๑) เปลี่ยนแปลงประเภทของโรงแรม
- (๒) เพิ่มหรือลดจำนวนห้องพักในโรงแรมอันมีผลกระทบต่อโครงสร้างของโรงแรม
- (๓) เปลี่ยนชื่อโรงแรม

การขอและการอนุญาตให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่รัฐมนตรีประกาศ
 กำหนด

มาตรา ๒๓ ในกรณีที่ใบอนุญาตสูญหายหรือถูกทำลายในสาระสำคัญให้ผู้ประกอบ
 ธุรกิจโรงแรมยื่นคำขอรับใบแทนใบอนุญาตจากนายทะเบียนภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับการ
 การสูญหายหรือถูกทำลายดังกล่าว

มาตรา ๒๔ การโอนใบอนุญาตให้แก่บุคคลซึ่งมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้าม
 ตามมาตรา ๑๖ ให้กระทำได้เมื่อได้รับอนุญาตจากนายทะเบียน
 การขอโอนใบอนุญาตและการอนุญาตให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่รัฐมนตรี
 ประกาศกำหนด

มาตรา ๒๕ ในกรณีที่ผู้ประกอบธุรกิจโรงแรมถึงแก่ความตาย และทายาทมีความ
 ประสงค์จะดำเนินธุรกิจโรงแรมต่อไป ให้ผู้จัดการมรดกหรือทายาทซึ่งมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะ
 ต้องห้ามตามมาตรา ๑๖ หรือในกรณีที่มียายาทหลายคนให้ทายาทด้วยกันนั้นตกลงตั้งทายาทคนหนึ่ง
 ซึ่งมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๑๖ ยื่นคำขอต่อนายทะเบียนเพื่อขอรับโอน

ใบอนุญาตภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่ผู้ประกอบการกิจการโรงแรมตาย ถ้ามิได้ยื่นคำขอภายใน
ระยะเวลาที่กำหนดให้ถือว่าใบอนุญาตสิ้นอายุ

ถ้าผลการตรวจสอบปรากฏว่าผู้ยื่นคำขอมิคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตาม
มาตรา ๑๖ ให้นายทะเบียนอนุญาตแก่ผู้ยื่นคำขอ

ในระหว่างระยะเวลาตามวรรคหนึ่ง ให้ทายาทหรือผู้จัดการมรดกซึ่งเป็นผู้ยื่นคำ
ขอรับโอนใบอนุญาตตามวรรคหนึ่งเข้าประกอบธุรกิจโรงแรมโดยมีอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบ
เสมือนผู้ประกอบการธุรกิจโรงแรม ทั้งนี้ จนกว่านายทะเบียนมีคำสั่งไม่อนุญาต

การขอรับโอนและการอนุญาตให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่รัฐมนตรี
ประกาศกำหนด

มาตรา ๒๖ ในกรณีที่ผู้ประกอบการโรงแรมเป็นห้างหุ้นส่วนหรือนิติบุคคล ให้
ใบอนุญาตสิ้นอายุนับแต่วันที่มีการเลิกห้างหุ้นส่วน หรือนิติบุคคลนั้นสิ้นสภาพ

มาตรา ๒๗ ผู้ประกอบการธุรกิจโรงแรมผู้ได้ประสงค์จะเลิกกิจการในระหว่างอายุ
ใบอนุญาตหรือเมื่อใบอนุญาตหมดอายุ จะต้องแจ้งให้นายทะเบียนทราบล่วงหน้าไม่น้อยกว่าสิบห้าวัน
ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด

เมื่อได้รับแจ้งตามวรรคหนึ่ง ให้นายทะเบียนพิจารณาและมีคำสั่งว่าจะควรถอน
ให้เลิกได้เมื่อใด ภายใต้เงื่อนไขและวิธีการอย่างไร ทั้งนี้ โดยให้พิจารณาถึงประโยชน์และส่วนได้เสีย
ของผู้พักเป็นสำคัญ

มาตรา ๒๘ ในกรณีที่โรงแรมได้รับความเสียหายเนื่องจากเหตุอัคคีภัยหรือ
ภัยอันตรายร้ายแรงอื่น ๆ ให้ผู้ประกอบการธุรกิจโรงแรมหรือผู้จัดการแจ้งให้นายทะเบียนทราบภายในสิบ
ห้าวันนับแต่วันที่เหตุนั้นสิ้นสุดลง

หากนายทะเบียนพิจารณาแล้วเห็นว่า ความเสียหายของโรงแรมดังกล่าวมีสภาพขัด
ต่อหลักเกณฑ์ที่กำหนดในกฎกระทรวงที่ออกตามมาตรา ๑๓ ให้นายทะเบียนมีอำนาจออกคำสั่งเป็น
หนังสือให้ผู้ประกอบการธุรกิจโรงแรมดำเนินการแก้ไขสภาพเช่นว่านั้นให้แล้วเสร็จภายในระยะเวลาที่
กำหนด และในกรณีที่เห็นว่าจำเป็นอาจมีคำสั่งให้ผู้ประกอบการธุรกิจโรงแรมหยุดดำเนินการทั้งหมด
หรือบางส่วนจนกว่านายทะเบียนจะเห็นว่าผู้ประกอบการธุรกิจโรงแรมได้ดำเนินการแก้ไขสภาพเช่นว่านั้น
ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในกฎกระทรวงที่ออกตามมาตรา ๑๓ แล้ว

ในกรณีที่โรงแรมได้รับความเสียหายจนมีสภาพที่ไม่อาจแก้ไขได้ ให้ถือว่าใบอนุญาต
สำหรับโรงแรมดังกล่าวสิ้นอายุนับแต่วันที่ได้รับความเสียหาย

มาตรา ๒๙ ให้นำความในมาตรา ๒๗ วรรคสอง รวมทั้งบทกำหนดโทษที่เกี่ยวข้อง
มาใช้บังคับกับกรณีใบอนุญาตสิ้นอายุตามมาตรา ๒๖ และมาตรา ๒๘ วรรคสาม และกรณีมีคำสั่งให้
หยุดดำเนินการตามมาตรา ๒๘ วรรคสอง โดยอนุโลม

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา หมวด ๓

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา การบริหารจัดการโรงแรม สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา ๓๐ ให้ผู้ประกอบการธุรกิจโรงแรมจัดให้มีผู้จัดการคนหนึ่งเป็นผู้มีหน้าที่จัดการ
โรงแรม สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

ผู้ประกอบการธุรกิจโรงแรมและผู้จัดการในโรงแรมหนึ่ง ๆ จะเป็นบุคคลคนเดียวก็ได้
สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา ๓๑ ห้ามมิให้ผู้ใดเป็นผู้จัดการ เว้นแต่จะเป็นผู้มีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะ
ต้องห้ามตามมาตรา ๓๓ ที่ได้รับแต่งตั้งจากผู้ประกอบการธุรกิจโรงแรมและได้แจ้งให้นายทะเบียนทราบ
สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

ตามแบบที่รัฐมนตรีกำหนด ถ้าผู้แจ้งมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๓๓ ให้นายทะเบียนออก
ใบรับแจ้งตามแบบที่รัฐมนตรีกำหนดเพื่อเป็นหลักฐานการแจ้งให้แก่ผู้นั้นภายในวันที่ได้รับแจ้งและให้
ผู้แจ้งเริ่มต้นเป็นผู้จัดการได้ตั้งแต่วันที่ได้รับใบรับแจ้ง

ในกรณีที่นายทะเบียนตรวจพบในภายหลังว่า ผู้แจ้งได้แจ้งข้อมูลหรือยื่นเอกสารไว้
ไม่ถูกต้องหรือไม่ครบถ้วนตามแบบที่รัฐมนตรีกำหนดไว้ในวรรคหนึ่ง ให้นายทะเบียนมีอำนาจสั่งให้ผู้
แจ้งมาดำเนินการแก้ไขให้ถูกต้องหรือครบถ้วนภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้งคำสั่งดังกล่าว

มาตรา ๓๒ ในกรณีที่ผู้จัดการไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้เกินเจ็ดวัน ให้ผู้ประกอบการ
ธุรกิจโรงแรมหรือบุคคลซึ่งมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๓๓ ที่ผู้ประกอบการ
โรงแรมหรือผู้จัดการมอบหมายเป็นผู้จัดการแทนได้ไม่เกินเก้าสิบวัน ในกรณีเช่นว่านี้ให้บุคคลดังกล่าว
แจ้งเป็นหนังสือให้นายทะเบียนทราบภายในสามวันนับแต่วันที่เข้าดำเนินการแทน

ในกรณีที่ผู้จัดการพ้นจากหน้าที่ ให้ผู้ประกอบการโรงแรมแต่งตั้งบุคคลคนหนึ่งเป็น
ผู้จัดการแทนและให้ผู้จัดการที่ได้รับแต่งตั้งนั้นแจ้งให้นายทะเบียนทราบตามมาตรา ๓๑ เว้นแต่ใน
กรณีที่ผู้นั้นได้เคยแจ้งการเป็นผู้จัดการไว้แล้ว ให้ผู้ประกอบการโรงแรมแจ้งการเปลี่ยนแปลงผู้จัดการ
ให้นายทะเบียนทราบตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด ทั้งนี้ ในกรณีที่ไมอาจ
แต่งตั้งผู้จัดการได้ภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่ผู้จัดการเดิมพ้นจากหน้าที่ ให้นำความในวรรคหนึ่ง รวมทั้ง
บทกำหนดโทษที่เกี่ยวข้องมาใช้บังคับโดยอนุโลม

ผู้ประกอบการธุรกิจโรงแรมหรือผู้ได้รับมอบหมายให้เป็นผู้จัดการแทนตามวรรคหนึ่งให้
มีหน้าที่และความรับผิดชอบเช่นเดียวกับผู้จัดการ

มาตรา ๓๓ ผู้จัดการต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้าม ดังต่อไปนี้

- (๑) มีอายุไม่ต่ำกว่ายี่สิบปีบริบูรณ์
- (๒) เป็นผู้ได้รับวุฒิบัตรหรือมีประสบการณ์ตามที่คณะกรรมการประกาศกำหนดหรือ
มีหนังสือรับรองว่าได้ผ่านการฝึกอบรมวิชาการบริหารจัดการโรงแรมตามหลักสูตรที่คณะกรรมการ
รับรอง
- (๓) ไม่เป็นโรคพิษสุราเรื้อรัง ดิถยาเสพติดให้โทษ หรือเป็นโรคติดต่อที่
คณะกรรมการกำหนด
- (๔) ไม่เป็นผู้วิกลจริตหรือจิตฟั่นเฟือนไม่สมประกอบหรือเป็นคนไร้ความสามารถ
หรือคนเสมือนไร้ความสามารถ

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

(๕) ไม่เคยได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่เป็นโทษสำหรับความผิดที่ได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ

(๖) ไม่เคยต้องคำพิพากษาถึงที่สุดว่าเป็นผู้กระทำความผิดในความผิดเกี่ยวกับเพศตามประมวลกฎหมายอาญา ความผิดตามกฎหมายเกี่ยวกับยาเสพติด ความผิดตามกฎหมายว่าด้วยมาตรการในการป้องกันและปราบปรามการค้าหญิงและเด็ก หรือความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการค้าประเวณี

(๗) ไม่เคยถูกเพิกถอนใบรับแจ้งเป็นผู้จัดการ หรือเคยถูกเพิกถอนใบรับแจ้งเป็นผู้จัดการโดยเหตุอื่นซึ่งมิใช่เหตุตาม (๖) แต่เวลาได้ล่วงพ้นมาแล้วไม่น้อยกว่าสามปี

มาตรา ๓๔ ให้ผู้ประกอบการธุรกิจโรงแรมและผู้จัดการมีหน้าที่และความรับผิดชอบร่วมกัน ดังต่อไปนี้

- (๑) จัดให้มีป้ายชื่อโรงแรมตามมาตรา ๒๐ ติดไว้หน้าโรงแรม
- (๒) จัดให้มีการแสดงใบอนุญาตไว้ในที่เปิดเผยเห็นได้ง่ายในโรงแรม
- (๓) จัดให้มีเลขที่ประจำห้องพักติดไว้ที่หน้าห้องพักทุกห้อง
- (๔) จัดให้มีเอกสารแสดงอัตราค่าที่พักไว้ในที่เปิดเผยเห็นได้ง่ายในโรงแรม
- (๕) จัดให้มีแผนผังแสดงทางหนีไฟไว้ในแต่ละชั้นของโรงแรมและห้องพักทุกห้อง และป้ายทางออกฉุกเฉินไว้ในแต่ละชั้นของโรงแรม

(๖) จัดให้มีเอกสารแสดงข้อจำกัดความรับผิดชอบที่มาตรา ๖๗๕ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์บัญญัติตามแบบที่คณะกรรมการประกาศกำหนด ไว้ในโรงแรมและห้องพักทุกห้อง

(๗) ดูแลรักษาความสะอาดด้านสุขลักษณะและอนามัยของโรงแรมให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยการสาธารณสุขและคำสั่งของเจ้าพนักงานท้องถิ่นหรือเจ้าพนักงานสาธารณสุข

(๘) ดูแลรักษาสภาพของโรงแรมให้มีความมั่นคงแข็งแรง และระบบการป้องกันอัคคีภัยให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุมอาคารและคำสั่งของเจ้าพนักงานท้องถิ่น

(๙) ดูแลรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ

(๑๐) ดูแลและอำนวยความสะดวกให้กับผู้พักในกรณีเกิดอัคคีภัย อุทกภัย หรือเกิดอันตรายใด ๆ ขึ้นในโรงแรม

การดำเนินการใดที่ผู้จัดการต้องได้รับอนุมัติจากผู้ประกอบธุรกิจโรงแรม หากผู้จัดการมีหนังสือขออนุมัติแล้วผู้ประกอบธุรกิจโรงแรมเพิกเฉยหรือไม่ดำเนินการ ผู้จัดการไม่ต้องรับผิดชอบ

มาตรา ๓๕ ผู้จัดการต้องจัดให้มีการบันทึกรายการต่าง ๆ เกี่ยวกับผู้พักและจำนวนผู้พักในแต่ละห้องลงในบัตรทะเบียนผู้พักในทันทีที่มีการเข้าพัก โดยให้ผู้พักคนใดคนหนึ่งเป็นผู้ลงลายมือชื่อในบัตรทะเบียนผู้พัก หากผู้พักมีอายุต่ำกว่าสิบแปดปีบริบูรณ์และเข้าพักตามลำพัง ให้ผู้จัดการหรือผู้แทนลงลายมือชื่อกำกับไว้ด้วย และนำไปบันทึกลงในทะเบียนผู้พักให้แล้วเสร็จภายในยี่สิบสี่ชั่วโมงหลังจากมีการลงทะเบียนเข้าพัก

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

ถ้ารายการซึ่งจะต้องบันทึกลงในทะเบียนผู้พักตามวรรคหนึ่งซ้ำกับรายการวันก่อนให้
บันทึกที่รายการดังกล่าวว่าไม่มีการเปลี่ยนแปลง

การบันทึกรายการต่าง ๆ เกี่ยวกับผู้เข้าพักลงในบัตรทะเบียนผู้พักและทะเบียนผู้พัก
ต้องบันทึกทุกรายการให้ครบถ้วน ห้ามมิให้ปล่อยช่องว่างไว้โดยไม่มีเหตุผลสมควร

ผู้จัดการต้องเก็บรักษาบัตรทะเบียนผู้พักและทะเบียนผู้พักไว้เป็นเวลาอย่างน้อยหนึ่ง
ปี และต้องให้อยู่ในสภาพที่ตรวจสอบได้

บัตรทะเบียนผู้พักและทะเบียนผู้พัก ให้เป็นไปตามแบบที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด

มาตรา ๓๖ ผู้จัดการต้องส่งสำเนาทะเบียนผู้พักในแต่ละวันไปให้นายทะเบียนทุก
สัปดาห์แล้วให้นายทะเบียนทำใบรับมอบให้ไว้เป็นสำคัญ หากโรงแรมใดอยู่ห่างไกลหรือไม่สามารถส่ง
ได้ตามกำหนดดังกล่าว ให้นายทะเบียนพิจารณากำหนดระยะเวลาส่งสำเนาดังกล่าวแล้วแจ้งให้
ผู้จัดการทราบ

มาตรา ๓๗ ในกรณีที่ทะเบียนผู้พักที่เก็บรักษาไว้ในโรงแรมสูญหายหรือถูกทำลาย
ผู้จัดการต้องดำเนินการขอคัดลอกสำเนาทะเบียนผู้พักนั้นจากนายทะเบียนมาเก็บรักษาไว้แทน

มาตรา ๓๘ ผู้จัดการมีหน้าที่

- (๑) ดูแลมิให้บุคคลใดหลบซ่อนหรือมั่วสุมในเขตโรงแรมในลักษณะอันควรเชื่อว่าจะ
ก่อความไม่สงบขึ้นในบ้านเมือง หรือจะมีการกระทำความผิดอาญาขึ้นในโรงแรม
- (๒) แจ้งให้พนักงานฝ่ายปกครองหรือเจ้าหน้าที่ตำรวจท้องที่ทราบโดยทันที ในกรณี
ที่มีเหตุอันควรสงสัยว่าอาจมีหรือได้มีการหลบซ่อนหรือมั่วสุมหรือการกระทำความผิดอาญาขึ้นใน
โรงแรมตาม (๑)

มาตรา ๓๙ ผู้จัดการอาจปฏิเสธไม่รับบุคคลที่ประสงค์จะเข้าพักในโรงแรมได้ใน
กรณีดังต่อไปนี้

- (๑) มีเหตุอันควรสงสัยได้ว่าบุคคลนั้นจะเข้าไปหลบซ่อน มั่วสุม หรือกระทำการใด
อันเป็นความผิดอาญาขึ้นในโรงแรม หรือก่อให้เกิดความรำคาญแก่ผู้พักอื่นในโรงแรม
 - (๒) มีเหตุอันควรเชื่อได้ว่าบุคคลนั้นไม่สามารถจ่ายค่าห้องพักได้
 - (๓) มีเหตุอันควรเชื่อได้ว่าบุคคลนั้นเป็นโรคติดต่ออันตรายหรือโรคติดต่อตาม
กฎหมายว่าด้วยโรคติดต่อ
 - (๔) มีเหตุอันสมควรประการอื่นตามที่คณะกรรมการประกาศกำหนด
- ในกรณีตาม (๓) ถ้าผู้จัดการรับบุคคลนั้นเข้าพักจะต้องแจ้งให้เจ้าพนักงาน
สาธารณสุขหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ตามกฎหมายว่าด้วยโรคติดต่อทราบด้วย

หมวด ๔

การควบคุมและการอุทธรณ์

มาตรา ๔๐ เมื่อความปรากฏต่อนายทะเบียนว่า ผู้ประกอบธุรกิจโรงแรมหรือผู้จัดการผู้ใดกระทำการดังต่อไปนี้ให้นายทะเบียนมีอำนาจสั่งให้ระงับการกระทำนั้นหรือดำเนินการแก้ไขได้ตามที่เห็นสมควร

(๑) ผ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัตินี้หรือกฎกระทรวงหรือประกาศที่ออกตามพระราชบัญญัตินี้

(๒) ไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของคณะกรรมการ นายทะเบียน หรือพนักงานเจ้าหน้าที่ซึ่งสั่งตามพระราชบัญญัตินี้

ในกรณีที่ผู้ประกอบธุรกิจโรงแรมหรือผู้จัดการไม่ระงับการกระทำหรือดำเนินการแก้ไขตามคำสั่งของนายทะเบียนตามวรรคหนึ่งให้นายทะเบียนมีหนังสือแจ้งให้บุคคลดังกล่าวปฏิบัติให้ถูกต้องภายในเวลาที่กำหนด ซึ่งต้องไม่เกินสามสิบวัน ถ้าไม่มีการปฏิบัติตามคำเตือนให้ดำเนินการดังต่อไปนี้

(๑) ในกรณีเป็นผู้ประกอบธุรกิจโรงแรม ให้นายทะเบียนมีอำนาจสั่งพักใช้ใบอนุญาตได้ครั้งละไม่เกินสิบห้าวัน ซึ่งจะต้องไม่เกินสี่ครั้ง ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด

(๒) ในกรณีเป็นผู้จัดการ ให้นายทะเบียนมีหนังสือแจ้งให้ปฏิบัติให้ถูกต้องอีกครั้งหนึ่งภายในเวลาที่กำหนดซึ่งต้องไม่เกินสามสิบวัน ผู้ประกอบธุรกิจโรงแรมซึ่งถูกพักใช้ใบอนุญาต จะประกอบธุรกิจโรงแรมในระหว่างที่ถูกพักใช้ใบอนุญาตไม่ได้

ในกรณีที่นายทะเบียนสั่งพักใช้ใบอนุญาต ให้นายทะเบียนมีอำนาจสั่งให้ผู้ประกอบธุรกิจโรงแรมจัดหาโรงแรมที่มีมาตรฐานใกล้เคียงกันให้แก่ผู้พักหรือกำหนดวิธีการอื่นตามที่เห็นสมควร ทั้งนี้ โดยพิจารณาถึงประโยชน์และส่วนได้เสียของผู้พักเป็นสำคัญ

มาตรา ๔๑ เมื่อความปรากฏต่อนายทะเบียนว่า ผู้ประกอบธุรกิจโรงแรมหรือผู้จัดการผู้ใดมีพฤติการณ์อย่างหนึ่งอย่างใด ดังต่อไปนี้

(๑) เป็นผู้ขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๑๖ หรือมาตรา ๓๓ แล้วแต่กรณี ยกเว้นลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๑๖ (๗)

(๒) เคยถูกสั่งพักใช้ใบอนุญาตตามมาตรา ๔๐ วรรคสอง (๑) หรือเคยได้รับคำเตือนตามมาตรา ๔๐ วรรคสอง (๒) มาแล้ว และฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๔๐ วรรคหนึ่ง วรรคสาม หรือวรรคสี่อีก

(๓) ใช้หรือยินยอมให้ใช้โรงแรมเป็นสถานที่กระทำความผิดเกี่ยวกับเพศตามประมวลกฎหมายอาญา ความผิดตามกฎหมายเกี่ยวกับยาเสพติด ความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการพนัน ความผิดตามกฎหมายว่าด้วยมาตรการในการป้องกันและปราบปรามการค้าหญิงและเด็ก หรือความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการค้าประเวณี

ให้นายทะเบียนมีอำนาจสั่งเพิกถอนใบอนุญาตหรือใบรับแจ้งเป็นผู้จัดการ แล้วแต่กรณี และผู้ประกอบธุรกิจโรงแรมหรือผู้จัดการต้องเลิกประกอบธุรกิจโรงแรมหรือจัดการโรงแรม ทั้งนี้ ในกรณีตาม (๒) นายทะเบียนไม่ต้องมีหนังสือเตือนให้บุคคลดังกล่าวปฏิบัติให้ถูกต้องตามมาตรา ๔๐ วรรคสองอีก

ในกรณีที่ผู้ประกอบการธุรกิจโรงแรมและผู้จัดการเป็นบุคคลคนเดียวกันและมี
พฤติการณ์ตาม (๒) หรือ (๓) ให้นายทะเบียนสั่งเพิกถอนทั้งใบอนุญาตและใบรับแจ้งเป็นผู้จัดการ

ในกรณีที่ผู้ประกอบการธุรกิจโรงแรมเป็นห้างหุ้นส่วนหรือนิติบุคคลและผู้เป็นหุ้นส่วน
ผู้จัดการ ผู้จัดการ หรือผู้แทนนิติบุคคลมีพฤติการณ์ตามวรรคหนึ่ง ให้นายทะเบียนมีหนังสือแจ้งให้ผู้
ผู้ประกอบการธุรกิจโรงแรมทราบ และแต่งตั้งบุคคลอื่นเข้าดำรงตำแหน่งแทนภายในสามสิบวันนับแต่วันที่
ได้รับแจ้ง หากผู้ประกอบการธุรกิจโรงแรมไม่ปฏิบัติตามภายในระยะเวลาที่กำหนดดังกล่าว ให้นาย
ทะเบียนดำเนินการสั่งเพิกถอนใบอนุญาต

ให้นำความในมาตรา ๔๐ วรรคสี่ รวมทั้งบทกำหนดโทษที่เกี่ยวข้องมาใช้บังคับกับ
การเพิกถอนใบอนุญาต โดยอนุโลม

มาตรา ๔๒ คำสั่งพักใช้ใบอนุญาตและคำสั่งเพิกถอนใบอนุญาตหรือใบรับแจ้งเป็น
ผู้จัดการให้ทำเป็นหนังสือส่งทางไปรษณีย์ลงทะเบียนตอบรับให้ผู้ประกอบการธุรกิจโรงแรมหรือผู้จัดการ
แล้วแต่กรณี ณ โรงแรมที่บุคคลดังกล่าวประกอบธุรกิจหรือจัดการ และให้ถือว่าผู้ประกอบการธุรกิจ
โรงแรมหรือผู้จัดการได้ทราบคำสั่งนั้นแล้วเมื่อครบกำหนดเจ็ดวันนับแต่วันส่ง เว้นแต่จะมีการพิสูจน์ได้
ว่าไม่มีการได้รับหรือได้รับก่อนหรือหลังจากวันนั้น

มาตรา ๔๓ ผู้ขอรับใบอนุญาตซึ่งนายทะเบียนไม่ออกใบอนุญาตหรือใบอนุญาตให้
ต่ออายุใบอนุญาต หรือผู้ได้รับแต่งตั้งเป็นผู้จัดการซึ่งนายทะเบียนไม่ออกใบรับแจ้งเป็นผู้จัดการ หรือผู้
ประกอบการธุรกิจโรงแรมหรือผู้ขอรับโอนใบอนุญาต ซึ่งนายทะเบียนไม่อนุญาตตามมาตรา ๒๒ มาตรา
๒๔ หรือมาตรา ๒๕ หรือผู้ประกอบการธุรกิจโรงแรมซึ่งนายทะเบียนไม่อนุญาตให้เลิกกิจการหรือให้เลิก
กิจการภายใต้เงื่อนไขและวิธีการอย่างไรก็ตามมาตรา ๒๗ หรือผู้ประกอบการธุรกิจโรงแรมซึ่งถูกสั่งพักใช้
ใบอนุญาตตามมาตรา ๔๐ หรือผู้ประกอบการธุรกิจโรงแรมหรือผู้จัดการซึ่งถูกสั่งเพิกถอนใบอนุญาตหรือ
ใบรับแจ้งเป็นผู้จัดการตามมาตรา ๔๑ มีสิทธิอุทธรณ์คำสั่งของนายทะเบียนต่อคณะกรรมการภายใน
สิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้งหรือรับทราบคำสั่งของนายทะเบียน

ให้คณะกรรมการพิจารณาและมีคำวินิจฉัยอุทธรณ์ตามวรรคหนึ่งภายในสิบห้าวัน
นับแต่วันที่ได้รับอุทธรณ์ แล้วแจ้งคำวินิจฉัยพร้อมด้วยเหตุผลเป็นหนังสือไปยังผู้อุทธรณ์และนาย
ทะเบียน คำวินิจฉัยของคณะกรรมการให้เป็นที่สุด

ในกรณีที่มีการอุทธรณ์คำสั่งของนายทะเบียน ในระหว่างที่มีการอุทธรณ์ดังกล่าวให้
ผู้ประกอบการธุรกิจโรงแรม ผู้จัดการ หรือผู้ขอรับโอนใบอนุญาตตามมาตรา ๒๕ แล้วแต่กรณี ดำเนิน
กิจการต่อไปได้ เว้นแต่การอุทธรณ์ตามคำสั่งเพิกถอนใบอนุญาตหรือใบรับแจ้งเป็นผู้จัดการเพราะมี
ลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๑๖ (๕) หรือ (๖) หรือมาตรา ๓๓ (๕) หรือ (๖) หรือมีพฤติการณ์ตาม
มาตรา ๔๑ (๓) ไม่เป็นการทุเลาการบังคับตามคำสั่งของนายทะเบียน และให้นำความในมาตรา ๔๐
วรรคสี่ หรือมาตรา ๓๒ แล้วแต่กรณี รวมทั้งบทกำหนดโทษที่เกี่ยวข้อง มาใช้บังคับโดยอนุโลม

มาตรา ๔๔ ผู้ประกอบการธุรกิจโรงแรมต้องชำระค่าธรรมเนียมรายปีตามหลักเกณฑ์
วิธีการและอัตราที่กำหนดในกฎกระทรวงตลอดเวลาที่ยังประกอบธุรกิจ ถ้ามิได้เสียค่าธรรมเนียม
ภายในเวลาที่กำหนดให้เสียเงินเพิ่มอีกร้อยละห้าต่อเดือน และถ้ายังไม่ยินยอมเสียค่าธรรมเนียมโดยไม
มีเหตุอันสมควรให้นายทะเบียนมีอำนาจสั่งให้ผู้นั้นหยุดดำเนินกิจการไว้จนกว่าจะได้เสียค่าธรรมเนียม

และเงินเพิ่มครบจำนวน และให้นำความในมาตรา ๔๐ วรคส. รวมทั้งบทกำหนดโทษที่เกี่ยวข้อง มาใช้บังคับโดยอนุโลม

หมวด ๕

พนักงานเจ้าหน้าที่

มาตรา ๔๕ ในการปฏิบัติหน้าที่ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายเป็นหนังสือ

จากนายทะเบียนมีอำนาจ ดังต่อไปนี้

(๑) เข้าไปในโรงแรมในระหว่างเวลาพระอาทิตย์ขึ้นจนถึงพระอาทิตย์ตกเพื่อตรวจสอบใบอนุญาต ทะเบียนผู้พัก บัตรทะเบียนผู้พัก สภาพและลักษณะของโรงแรม หรือตรวจสอบห้องพักที่ว่างหรือส่วนหนึ่งส่วนใดของโรงแรมที่เปิดใช้ร่วมกันหรือเข้าไปในโรงแรมในเวลาทำการเพื่อตรวจสอบจำนวนและประวัติของพนักงานโรงแรม ทั้งนี้ เพื่อควบคุมให้การเป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้

(๒) มีหนังสือเรียกผู้ประกอบการธุรกิจโรงแรม ผู้จัดการ หรือเจ้าหน้าที่ของโรงแรมมาให้ถ้อยคำหรือชี้แจงหรือส่งเอกสารหรือหลักฐานที่เกี่ยวข้องมาเพื่อประกอบการพิจารณา

เมื่อได้เข้าไปและลงมือทำการตรวจสอบตาม (๑) แล้ว ถ้ายังดำเนินการไม่เสร็จจะกระทำต่อไปในเวลากลางคืนหรือนอกเวลาทำการของโรงแรมนั้นก็ได้ ทั้งนี้ เฉพาะในกรณีที่การตรวจสอบใกล้จะเสร็จสิ้นหรือมีเหตุอันควรสงสัยว่าหากเน้นเข้าไปในการตรวจสอบจะมีการปกปิดหรือแก้ไขเปลี่ยนแปลงเอกสารหรือหลักฐานไปจากเดิม

มาตรา ๔๖ ในการปฏิบัติหน้าที่ พนักงานเจ้าหน้าที่ต้องแสดงบัตรประจำตัวและหนังสือมอบหมายจากนายทะเบียนแก่บุคคลซึ่งเกี่ยวข้อง

บัตรประจำตัวพนักงานเจ้าหน้าที่ ให้เป็นไปตามแบบที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด

มาตรา ๔๗ ในการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ ให้กรรมการส่งเสริมและกำกับธุรกิจโรงแรม นายทะเบียน และพนักงานเจ้าหน้าที่เป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญา

หมวด ๖

บทกำหนดโทษ

ส่วนที่ ๑

บททั่วไป

มาตรา ๔๘ ในกรณีที่ผู้กระทำความผิดเป็นนิติบุคคล ถ้าการกระทำความผิดของนิติบุคคลนั้นเกิดจากการกระทำหรือละเว้นไม่กระทำอันเป็นหน้าที่ของกรรมการผู้จัดการหรือ

บุคคลใดซึ่งรับผิดชอบในการประกอบธุรกิจโรงแรมของนิติบุคคลนั้น ผู้นั้นต้องรับโทษตามที่บัญญัติไว้สำหรับความผิดนั้น ๆ ด้วย

ส่วนที่ ๒

โทษปรับทางปกครอง

มาตรา ๔๙ ให้นายทะเบียนมีอำนาจลงโทษปรับทางปกครองตามที่กำหนดไว้ใน

พระราชบัญญัตินี้ ในการลงโทษปรับทางปกครอง ให้นายทะเบียนคำนึงถึงความร้ายแรงแห่งพฤติกรรมที่กระทำผิด และในกรณีที่เหมาะสม นายทะเบียนอาจมีคำสั่งให้ผู้นั้นดำเนินการใด ๆ เพื่อแก้ไขให้ถูกต้องหรือเหมาะสมได้

หลักเกณฑ์ในการพิจารณาโทษทางปกครองให้เป็นไปตามที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด และถ้าผู้ถูกลงโทษปรับทางปกครองไม่ยอมชำระค่าปรับทางปกครอง ให้นำบทบัญญัติเกี่ยวกับการบังคับทางปกครองตามกฎหมายว่าด้วยวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองมาใช้บังคับโดยอนุโลม และในกรณีไม่มีเจ้าหน้าที่ดำเนินการบังคับตามคำสั่ง ให้นายทะเบียนมีอำนาจฟ้องคดีต่อศาลปกครองเพื่อบังคับชำระค่าปรับ ในกรณี ถ้าศาลปกครองเห็นว่าคำสั่งให้ชำระค่าปรับนั้นชอบด้วยกฎหมายก็ให้ศาลปกครองมีอำนาจพิจารณาพิพากษาและบังคับให้มีการยึดหรืออายัดทรัพย์สินขายทอดตลาดชำระค่าปรับได้

มาตรา ๕๐ ผู้ประกอบธุรกิจโรงแรมหรือผู้xorรับโอนใบอนุญาตตามมาตรา ๒๕ ผู้ใดฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๒๒ (๑) หรือ (๒) มาตรา ๒๔ วรรคหนึ่ง หรือมาตรา ๓๐ วรรคหนึ่ง ต้องระวางโทษปรับทางปกครองไม่เกินห้าแสนบาท และปรับอีกวันละไม่เกินสองหมื่นบาทตลอดเวลาที่ยังมิได้ปฏิบัติให้ถูกต้อง

มาตรา ๕๑ ผู้ประกอบธุรกิจโรงแรมหรือผู้xorรับโอนใบอนุญาตตามมาตรา ๒๕ ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๒๒ (๓) ต้องระวางโทษปรับทางปกครองไม่เกินหนึ่งแสนบาท และปรับอีกวันละไม่เกินห้าพันบาทตลอดเวลาที่ยังมิได้ปฏิบัติให้ถูกต้อง

มาตรา ๕๒ ผู้ประกอบธุรกิจโรงแรมหรือผู้xorรับโอนใบอนุญาตตามมาตรา ๒๕ ผู้ใดไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๒๓ มาตรา ๒๗ วรรคหนึ่ง หรือมาตรา ๒๘ วรรคหนึ่ง ต้องระวางโทษปรับทางปกครองตั้งแต่หนึ่งหมื่นบาทถึงห้าหมื่นบาท

มาตรา ๕๓ ผู้ประกอบธุรกิจโรงแรมหรือผู้xorรับโอนใบอนุญาตตามมาตรา ๒๕ ผู้ใดไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของนายทะเบียนตามมาตรา ๒๗ วรรคสอง มาตรา ๒๘ วรรคสอง มาตรา ๔๐ วรรคสี่ หรือมาตรา ๔๔ ต้องระวางโทษปรับทางปกครองไม่เกินสองแสนบาทและปรับอีกวันละไม่เกินหนึ่งหมื่นบาทตลอดเวลาที่ยังมิได้ปฏิบัติให้ถูกต้อง

มาตรา ๕๔ ผู้ประกอบธุรกิจโรงแรม ผู้ขอรับโอนใบอนุญาตตามมาตรา ๒๕ หรือผู้
ซึ่งได้รับมอบหมายเป็นผู้จัดการผู้ใดไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๓๒ วรรคหนึ่ง หรือวรรคสอง ต้องระวางโทษ
ปรับทางปกครองตั้งแต่ห้าพันบาทถึงสองหมื่นบาท

มาตรา ๕๕ ผู้ประกอบธุรกิจโรงแรม ผู้ขอรับโอนใบอนุญาตตามมาตรา ๒๕
ผู้จัดการหรือผู้ซึ่งได้รับมอบหมายหรือแต่งตั้งเป็นผู้จัดการตามมาตรา ๓๒ ผู้ใดไม่ปฏิบัติตามมาตรา
๓๔ (๑) (๒) (๓) (๔) (๕) หรือ (๖) ต้องระวางโทษปรับทางปกครองตั้งแต่หนึ่งหมื่นบาทถึงห้าหมื่นบาท
และปรับอีกวันละไม่เกินหนึ่งพันบาทตลอดเวลาที่ยังมิได้ปฏิบัติให้ถูกต้อง

มาตรา ๕๖ ผู้ประกอบธุรกิจโรงแรม ผู้ขอรับโอนใบอนุญาตตามมาตรา ๒๕
ผู้จัดการหรือผู้ซึ่งได้รับมอบหมายหรือแต่งตั้งเป็นผู้จัดการตามมาตรา ๓๒ ผู้ใดไม่ปฏิบัติตามมาตรา
๓๔ (๑๐) มาตรา ๓๕ วรรคหนึ่งหรือวรรคสี่ มาตรา ๓๖ มาตรา ๓๗ หรือมาตรา ๓๘ ต้องระวางโทษ
ปรับทางปกครองตั้งแต่สองหมื่นบาทถึงหนึ่งแสนบาท

มาตรา ๕๗ ผู้จัดการหรือผู้ซึ่งได้รับมอบหมายหรือแต่งตั้งเป็นผู้จัดการตามมาตรา
๓๒ ผู้ใดไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๓๕ วรรคสาม ต้องระวางโทษปรับทางปกครองไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท

มาตรา ๕๘ ผู้จัดการหรือผู้ซึ่งได้มอบหมายหรือแต่งตั้งเป็นผู้จัดการตามมาตรา ๓๒
ผู้ใดปฏิเสธไม่รับบุคคลที่ประสงค์จะเข้าพักในโรงแรมโดยไม่มีเหตุตามมาตรา ๓๔ ต้องระวางโทษปรับ
ทางปกครองตั้งแต่ห้าพันบาทถึงสองหมื่นบาท

ส่วนที่ ๓
โทษอาญา

มาตรา ๕๙ ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๑๕ วรรคหนึ่ง ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือ
ปรับไม่เกินสองหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และปรับอีกวันละไม่เกินหนึ่งหมื่นบาทตลอดเวลาที่ยังฝ่า
ฝืนอยู่

มาตรา ๖๐ ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๓๑ วรรคหนึ่ง ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน
หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๖๑ ผู้ใดแจ้งรายการเท็จลงในบัตรทะเบียนผู้พักหรือทะเบียนผู้พัก หรือ
ขีดขวางหรือไม่อำนวยความสะดวกให้แก่พนักงานเจ้าหน้าที่ในการปฏิบัติหน้าที่ตามมาตรา ๔๕ ต้อง
ระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

บทเฉพาะกาล

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา ๖๒ ใบอนุญาตให้เปิดดำเนินกิจการโรงแรมตามพระราชบัญญัติโรงแรม พุทธศักราช ๒๔๗๘ ให้ถือว่าเป็นใบอนุญาตตามพระราชบัญญัตินี้ และให้ใช้ได้จนกว่าจะสิ้นอายุใบอนุญาต

มาตรา ๖๓ ผู้ใดประกอบธุรกิจโรงแรมโดยไม่ได้รับใบอนุญาตก่อนหรือในวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ถ้าประสงค์จะประกอบธุรกิจโรงแรมต่อไป ต้องยื่นคำขอรับใบอนุญาตต่อนายทะเบียนภายในหนึ่งปีนับแต่วันที่กฎกระทรวงซึ่งออกตามมาตรา ๑๓ ใช้บังคับ เมื่อได้ยื่นคำขอรับใบอนุญาตแล้วให้นายทะเบียนรับคำขอดังกล่าวเพื่อดำเนินการต่อไปตามพระราชบัญญัตินี้ และให้ผู้นั้นประกอบธุรกิจโรงแรมต่อไปได้จนกว่าจะได้รับแจ้งการไม่อนุญาตจากนายทะเบียน

ในกรณีที่กฎกระทรวงซึ่งออกตามมาตรา ๑๓ กำหนดให้โรงแรมต้องมีสถานที่จอดรถเพียงพอสอดคล้องกับจำนวนห้องพัก หรือกำหนดมิให้โรงแรมตั้งอยู่ในบริเวณใกล้เคียงกับสถานที่ใดก็ตาม ในกรณีนี้ให้นำหลักเกณฑ์ดังกล่าวมาใช้บังคับกับโรงแรมตามวรรคหนึ่ง

ผู้ขอรับใบอนุญาตซึ่งได้รับแจ้งการไม่อนุญาตจากนายทะเบียนตามวรรคหนึ่ง ต้องเลิกประกอบธุรกิจโรงแรมภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับหนังสือแจ้งการไม่อนุญาต ในกรณีดังกล่าว นายทะเบียนมีอำนาจสั่งให้ผู้ขอรับใบอนุญาตจัดหาโรงแรมที่มีมาตรฐานใกล้เคียงให้แก่ผู้พัก หรือกำหนดวิธีการอื่นตามที่เห็นสมควร ทั้งนี้ โดยให้พิจารณาถึงประโยชน์และส่วนได้เสียของผู้พักเป็นสำคัญ

ผู้ขอรับใบอนุญาตซึ่งไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของนายทะเบียนตามวรรคสาม ต้องระวางโทษตามที่กำหนดไว้ในมาตรา ๕๓

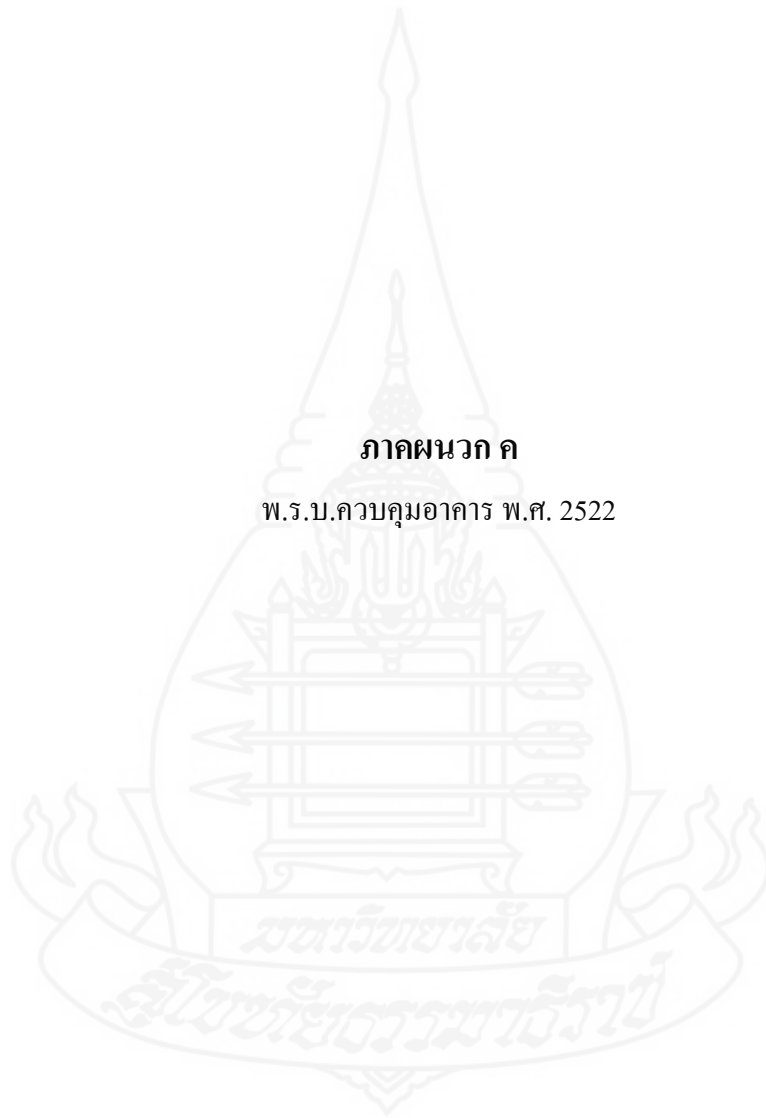
มาตรา ๖๔ ผู้ใดควบคุมและจัดการโรงแรมตามพระราชบัญญัติโรงแรม พุทธศักราช ๒๔๗๘ หรือจัดการโรงแรมตามพระราชบัญญัตินี้แล้วก่อนหรือในวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ถ้าประสงค์จะเป็นผู้จัดการต่อไป ให้แจ้งต่อนายทะเบียนภายในสามสิบวันนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ เมื่อได้แจ้งแล้วให้เป็นผู้จัดการต่อไปได้จนกว่าจะถูกเพิกถอนใบรับแจ้งเป็นผู้จัดการ ในกรณีนี้ให้นำมาตรา ๓๓ (๒) มาใช้บังคับ

มาตรา ๖๕ คำขออนุญาตเปิดดำเนินกิจการโรงแรมที่ได้ยื่นไว้ก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับและยังอยู่ในระหว่างการพิจารณาของนายทะเบียน และการอนุญาตให้เปลี่ยนชื่อหรือย้ายให้ ย้ายสถานที่ หรือให้เพิ่มหรือลดจำนวนห้องพักที่ได้ให้ไว้ตามพระราชบัญญัติโรงแรม พุทธศักราช ๒๔๗๘ ให้ถือว่าเป็นคำขออนุญาตและการอนุญาตตามพระราชบัญญัตินี้โดยอนุโลม

ในกรณีที่การขออนุญาตหรือการพิจารณาอนุญาตให้เปิดดำเนินกิจการโรงแรมตามวรรคหนึ่งมีข้อแตกต่างไปจากการขออนุญาตหรือการพิจารณาอนุญาตให้ประกอบธุรกิจโรงแรมตามพระราชบัญญัตินี้ ให้การขออนุญาตหรือการพิจารณาอนุญาตนั้นเป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้ และให้นายทะเบียนมีคำสั่งให้ผู้ขอรับใบอนุญาตปฏิบัติตามให้ถูกต้องภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับคำสั่ง ถ้าผู้ขอรับใบอนุญาตไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของนายทะเบียนภายในกำหนดเวลาดังกล่าวให้คำขอรับใบอนุญาตนั้นเป็นอันตกไป

ภาคผนวก ค

พ.ร.บ.ควบคุมอาคาร พ.ศ. 2522

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานพระราชบัญญัติกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
ควบคุมอาคาร
สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา พ.ศ. ๒๕๒๒ สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
ภูมิพลอดุลยเดช ป.ร.
ให้ไว้ ณ วันที่ ๘ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๒๒
สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา เป็นปีที่ ๓๔ ในรัชกาลปัจจุบัน สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำหรับ พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศว่า

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
โดยที่เป็นการสมควรปรับปรุงกฎหมายว่าด้วยการควบคุมการก่อสร้างอาคาร และ
กฎหมายว่าด้วยการควบคุมการก่อสร้างในเขตเพลิงไหม้ และรวมเป็นกฎหมายฉบับเดียวกัน

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้โดยคำแนะนำและยินยอม
ของสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ทำหน้าที่รัฐสภา ดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. ๒๕๒๒”

มาตรา ๒^๑ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษา และจะใช้บังคับในท้องที่ใด มีบริเวณเพียงใด ให้ตราเป็นพระราชกฤษฎีกา

สำหรับเขตท้องที่ที่ได้มีการประกาศให้ใช้บังคับผังเมืองรวมตามกฎหมายว่าด้วยการ
ผังเมืองหรือเขตท้องที่ที่ได้เคยมีการประกาศดังกล่าว ให้ใช้พระราชบัญญัตินี้บังคับตามเขตของผังเมือง
รมนั้นโดยไม่ต้องตราเป็นพระราชกฤษฎีกา^๒

สำหรับอาคารสูง อาคารขนาดใหญ่พิเศษ อาคารชุมนุมคน และโรงแรมสห ให้ใช้
บทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัตินี้บังคับไม่ว่าท้องที่ที่อาคารนั้นตั้งอยู่จะได้มีพระราชกฤษฎีกาให้ใช้
บังคับพระราชบัญญัตินี้หรือไม่ก็ตาม^๓

มาตรา ๓ ให้ยกเลิก

- (๑) พระราชบัญญัติควบคุมการก่อสร้างอาคาร พุทธศักราช ๒๔๗๔
- (๒) พระราชบัญญัติควบคุมการก่อสร้างอาคาร (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๐๔
- (๓) ประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๑๙๒ ลงวันที่ ๓๑ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๑๕
- (๔) พระราชบัญญัติควบคุมการก่อสร้างในเขตเพลิงไหม้ พุทธศักราช ๒๔๗๖
- (๕) พระราชบัญญัติควบคุมการก่อสร้างในเขตเพลิงไหม้ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๑๖

^๑ ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๙๖/ตอนที่ ๘๐/ฉบับพิเศษ หน้า ๑/๑๔ พฤษภาคม ๒๕๒๒
^๒ มาตรา ๒ วรรคสอง เพิ่มโดยพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๔๓
^๓ มาตรา ๒ วรรคสาม เพิ่มโดยพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๔๓

มาตรา ๔ ในพระราชบัญญัตินี้

“อาคาร” หมายความว่า ดึก บ้าน เรือน โรง ร้าน แพ คลังสินค้า สำนักงาน และ
สิ่งก่อสร้างขึ้นอย่างอื่นซึ่งบุคคลอาจเข้าอยู่หรือเข้าใช้สอยได้ และหมายความรวมถึง

- (๑) อัฒจันทร์หรือสิ่งก่อสร้างขึ้นอย่างอื่นเพื่อใช้เป็นที่ชุมนุมของประชาชน
- (๒) เขื่อน สะพาน อุโมงค์ ทางหรือท่อระบายน้ำ อุโมงค์ คานเรือ ทาน้ำ ท่าจอดเรือ
รั้ว กำแพง หรือประตู ที่สร้างขึ้นติดต่อกันหรือใกล้เคียงกับที่สาธารณะหรือสิ่งก่อสร้างขึ้นให้บุคคลทั่วไปใช้สอย
- (๓) ป้ายหรือสิ่งก่อสร้างขึ้นสำหรับติดหรือตั้งป้าย

(ก) ที่ติดหรือตั้งไว้เหนือที่สาธารณะและมีขนาดเกินหนึ่งตารางเมตร หรือมี
น้ำหนักรวมทั้งโครงสร้างเกินสิบกิโลกรัม

(ข) ที่ติดหรือตั้งไว้ในระยะห่างจากที่สาธารณะซึ่งเมื่อวัดในทางราบแล้ว
ระยะห่างจากที่สาธารณะมีน้อยกว่าความสูงของป้ายนั้นเมื่อวัดจากพื้นดิน และมีขนาดหรือมีน้ำหนัก
เกินกว่าที่กำหนดในกฎกระทรวง

(๔) พื้นหรือสิ่งก่อสร้างขึ้นเพื่อใช้เป็นที่จอดรถ ที่กับล้อ และทางเข้าออกของรถ
สำหรับอาคารที่กำหนดตามมาตรา ๘ (๔)

(๕) สิ่งก่อสร้างขึ้นอย่างอื่นตามที่กำหนดในกฎกระทรวง
ทั้งนี้ ให้หมายความรวมถึงส่วนต่าง ๆ ของอาคารด้วย

“อาคารสูง”^๕ หมายความว่า อาคารที่บุคคลอาจเข้าอยู่หรือเข้าใช้สอยได้ที่มีความสูง
ตั้งแต่ยี่สิบสามเมตรขึ้นไป การวัดความสูงของอาคารให้วัดจากระดับพื้นดินที่ก่อสร้างถึงพื้นดาดฟ้า
สำหรับอาคารทรงจั่ว หรือปั้นหยาให้วัดจากระดับพื้นดินที่ก่อสร้างถึงยอดผนังของชั้นสูงสุด

“อาคารขนาดใหญ่พิเศษ”^๖ หมายความว่า อาคารที่ก่อสร้างขึ้นเพื่อใช้พื้นที่อาคาร
หรือส่วนใดของอาคารเป็นที่อยู่อาศัย หรือประกอบกิจการประเภทเดียวหรือหลายประเภท โดยมี
พื้นที่รวมกันทุกชั้นในหลังเดียวกันตั้งแต่หนึ่งหมื่นตารางเมตรขึ้นไป

“อาคารชุมนุมคน”^๗ หมายความว่า อาคารหรือส่วนใดของอาคารที่บุคคลอาจเข้าไป
ภายในเพื่อประโยชน์ในการชุมนุมคนที่มีพื้นที่ตั้งแต่หนึ่งพันตารางเมตรขึ้นไป หรือชุมนุมคนได้ตั้งแต่
ห้าร้อยคนขึ้นไป

“โรงมหรสพ”^๘ หมายความว่า อาคารหรือส่วนใดของอาคารที่ใช้เป็นสถานที่สำหรับ
ฉายภาพยนตร์ แสดงละคร แสดงดนตรี หรือการแสดงรื่นเริงอื่นใด และมีวัตถุประสงค์เพื่อเปิดให้
สาธารณชนเข้าชมการแสดงนั้นเป็นปกติธุระ โดยจะมีค่าตอบแทนหรือไม่ก็ตาม

^๕ มาตรา ๔ นิยามคำว่า “อาคารสูง” เพิ่มโดยพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร (ฉบับที่ ๓) พ.ศ.
๒๕๕๓

^๖ มาตรา ๔ นิยามคำว่า “อาคารขนาดใหญ่พิเศษ” เพิ่มโดยพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร (ฉบับ
ที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๕๓

^๗ มาตรา ๔ นิยามคำว่า “อาคารชุมนุมคน” เพิ่มโดยพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร (ฉบับที่ ๓)
พ.ศ. ๒๕๕๓

^๘ มาตรา ๔ นิยามคำว่า “โรงมหรสพ” เพิ่มโดยพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร (ฉบับที่ ๓) พ.ศ.
๒๕๕๓

“ที่สาธารณะ” หมายความว่า ที่ซึ่งเปิดหรือยินยอมให้ประชาชนเข้าไปหรือใช้เป็น
 ส่วนนี้ ทางสัญจรได้ ทั้งนี้ ไม่ว่าจะมีการเรียกเก็บค่าตอบแทนหรือไม่ สำนักงานคณะกรรมการการกฤษฎีกา

“แผนผังบริเวณ” หมายความว่า แผนที่แสดงลักษณะ ที่ตั้ง และขอบเขตของที่ดิน
 และอาคารที่ก่อสร้าง ดัดแปลง รื้อถอน เคลื่อนย้าย ใช้หรือเปลี่ยนการใช้ รวมทั้งแสดงลักษณะและ
 ส่วนนี้ ขอบเขตของที่สาธารณะ และอาคารในบริเวณที่ดินที่ติดต่อดโดยสังเขปด้วย สำนักงานคณะกรรมการการกฤษฎีกา

“แบบแปลน” หมายความว่า แบบเพื่อประโยชน์ในการก่อสร้าง ดัดแปลง รื้อถอน
 ส่วนนี้ เคลื่อนย้าย ใช้หรือเปลี่ยนการใช้อาคาร โดยมีรูปแสดงรายละเอียดส่วนสำคัญ ขนาดเครื่องมือวัสดุ
 และการใช้สอยต่าง ๆ ของอาคารอย่างชัดเจนพอที่จะใช้ในการดำเนินการได้ สำนักงานคณะกรรมการการกฤษฎีกา

“รายการประกอบแบบแปลน” หมายความว่า ข้อความชี้แจงรายละเอียดเกี่ยวกับ
 ส่วนนี้ คุณภาพ และชนิดของวัสดุ ตลอดจนวิธีปฏิบัติหรือวิธีการสำหรับการก่อสร้าง ดัดแปลง รื้อถอน
 เคลื่อนย้าย ใช้หรือเปลี่ยนการใช้อาคารเพื่อให้เป็นไปตามแบบแปลน คณะกรรมการการกฤษฎีกา

“รายการคำนวณ” หมายความว่า รายการแสดงวิธีการคำนวณกำลังของวัสดุการรับ
 ส่วนนี้ น้ำหนักและกำลังต้านทานของส่วนต่าง ๆ ของอาคาร สำนักงานคณะกรรมการการกฤษฎีกา

“ก่อสร้าง” หมายความว่า สร้างอาคารขึ้นใหม่ทั้งหมด ไม่ว่าจะเป็นการสร้างขึ้นแทน
 ส่วนนี้ ของเดิมหรือไม่ สำนักงานคณะกรรมการการกฤษฎีกา

“ดัดแปลง” หมายความว่า เปลี่ยนแปลง ต่อเติม เพิ่ม ลด หรือขยายซึ่งลักษณะ
 ส่วนนี้ ขอบเขต แบบ รูปทรง สัดส่วน น้ำหนัก เนื้อที่ของโครงสร้างของอาคารหรือส่วนต่าง ๆ ของอาคาร
 ซึ่งได้ก่อสร้างไว้แล้วให้ผิดไปจากเดิม และมีใช้การซ่อมแซมหรือการดัดแปลงที่กำหนดในกฎกระทรวง สำนักงานคณะกรรมการการกฤษฎีกา

“ซ่อมแซม” หมายความว่า ซ่อมหรือเปลี่ยนส่วนต่าง ๆ ของอาคารให้คงสภาพเดิม

“รื้อถอน” หมายความว่า รื้อส่วนอันเป็นโครงสร้างของอาคารออกไป เช่น เสา คาน
 ส่วนนี้ ตง หรือส่วนอื่นของโครงสร้างตามที่กำหนดในกฎกระทรวง สำนักงานคณะกรรมการการกฤษฎีกา

“เขตเพลิงไหม้” หมายความว่า บริเวณที่เกิดเพลิงไหม้อาคารตั้งแต่สามสิบหลังคา
 ส่วนนี้ เรือนขึ้นไปหรือมีเนื้อที่ตั้งแต่หนึ่งไร่ขึ้นไป รวมทั้งบริเวณที่อยู่ติดต่อกภายในระยะสามสิบเมตรโดยรอบ
 บริเวณที่เกิดเพลิงไหม้ด้วย สำนักงานคณะกรรมการการกฤษฎีกา

“ผู้ควบคุมงาน” หมายความว่า ผู้ซึ่งรับผิดชอบในการอำนวยความสะดวก
 ส่วนนี้ การก่อสร้าง ดัดแปลง รื้อถอน หรือเคลื่อนย้ายอาคาร สำนักงานคณะกรรมการการกฤษฎีกา

“ผู้ดำเนินการ” หมายความว่า เจ้าของหรือผู้ครอบครองอาคารซึ่งกระทำการ
 ส่วนนี้ ก่อสร้าง ดัดแปลง รื้อถอน หรือเคลื่อนย้ายอาคารด้วยตนเอง และหมายความรวมถึงผู้ซึ่งตกลงรับ
 กระทำการดังกล่าวไม่ว่าจะมีค่าตอบแทนหรือไม่ก็ตาม และผู้รับจ้างช่วง สำนักงานคณะกรรมการการกฤษฎีกา

“ผู้ครอบครองอาคาร”^๓ หมายความว่ารวมถึงผู้จัดการของนิติบุคคลอาคารชุดสำหรับ
 ส่วนนี้ ทรัพย์สินกลางตามกฎหมายว่าด้วยอาคารชุดด้วย สำนักงานคณะกรรมการการกฤษฎีกา

“ผู้ตรวจสอบ”^๔ หมายความว่า ผู้ซึ่งได้รับใบอนุญาตประกอบวิชาชีพวิศวกรรม
 ส่วนนี้ ควบคุม หรือผู้ซึ่งได้รับใบอนุญาตประกอบวิชาชีพสถาปัตยกรรมควบคุมตามกฎหมายว่าด้วยการนั้น
 แล้วแต่กรณี ซึ่งได้ขึ้นทะเบียนไว้ตามพระราชบัญญัตินี้ สำนักงานคณะกรรมการการกฤษฎีกา

^๓ มาตรา ๔ นิยามคำว่า “ผู้ครอบครองอาคาร” เพิ่มโดยพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร (ฉบับที่
 ส่วนนี้ ๓) พ.ศ. ๒๕๕๓ สำนักงานคณะกรรมการการกฤษฎีกา

^๔ มาตรา ๔ นิยามคำว่า “ผู้ตรวจสอบ” เพิ่มโดยพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร (ฉบับที่ ๓) พ.ศ.
 ส่วนนี้ ๒๕๕๓ สำนักงานคณะกรรมการการกฤษฎีกา

“นายตรวจ” หมายความว่า ผู้ซึ่งเจ้าพนักงานท้องถิ่นแต่งตั้งให้เป็นนายตรวจ
 “นายช่าง”^{๓๐} หมายความว่า ข้าราชการหรือพนักงานของราชการส่วนท้องถิ่น
 ซึ่งเจ้าพนักงานท้องถิ่นแต่งตั้งให้เป็นนายช่าง หรือวิศวกรหรือสถาปนิกซึ่งอธิบดีกรมโยธาธิการ
 และผังเมือง*แต่งตั้งให้เป็นนายช่าง

“ราชการส่วนท้องถิ่น” หมายความว่า เทศบาล สุขาภิบาล องค์การบริหารส่วน
 จังหวัด กรุงเทพมหานคร เมืองพัทยา และองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นที่รัฐมนตรีประกาศกำหนดให้
 เป็นราชการส่วนท้องถิ่นตามพระราชบัญญัตินี้

“ข้อบัญญัติท้องถิ่น” หมายความว่า กฎซึ่งออกโดยอาศัยอำนาจนิติบัญญัติของ
 ราชการส่วนท้องถิ่น เช่น เทศบัญญัติ ข้อบังคับสุขาภิบาล ข้อบัญญัติจังหวัด ข้อบัญญัติ
 กรุงเทพมหานคร หรือข้อบัญญัติเมืองพัทยา เป็นต้น

“เจ้าพนักงานท้องถิ่น”^{๓๑} หมายความว่า

- (๑) นายกเทศมนตรี สำหรับในเขตเทศบาล
- (๒) นายองค์การบริหารส่วนจังหวัด สำหรับในเขตองค์การบริหารส่วนจังหวัด
- (๓) ประธานกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล สำหรับในเขตองค์การ
 บริหารส่วนตำบล
- (๔) ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร สำหรับในเขตกรุงเทพมหานคร
- (๕) นายกเมืองพัทยา สำหรับในเขตเมืองพัทยา
- (๖) ผู้บริหารท้องถิ่นขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด
 สำหรับในเขตองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น

“รัฐมนตรี” หมายความว่า รัฐมนตรีผู้รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๕ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้
 และให้มีอำนาจออกกฎกระทรวง

- (๑) กำหนดค่าธรรมเนียมไม่เกินอัตราท้ายพระราชบัญญัตินี้ หรือยกเว้น
 ค่าธรรมเนียม
 - (๒) กำหนดแบบคำขออนุญาต ใบอนุญาต ใบรับรอง ใบแทน ตลอดจนแบบของ
 คำสั่งหรือแบบอื่นใดที่จะใช้ในการปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้
 - (๓) กำหนดกิจการอื่นเพื่อปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้
- กฎกระทรวงนั้น เมื่อประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วให้ใช้บังคับได้

หมวด ๑ การตรวจสุขภาพ
 บททั่วไป

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

^{๓๐} มาตรา ๔ นิยามคำว่า “นายช่าง” แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๔๓

^{๓๑} มาตรา ๔ นิยามคำว่า “เจ้าพนักงานท้องถิ่น” แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๔๓

มาตรา ๖ พระราชบัญญัตินี้ไม่ใช้บังคับแก่พระที่นั่งหรือพระราชวัง

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา ๗ ให้รัฐมนตรีมีอำนาจออกกฎกระทรวงยกเว้น ผ่อนผัน หรือกำหนดเงื่อนไขในการปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้ไม่ว่าทั้งหมดหรือบางส่วนเกี่ยวกับอาคาร ดังต่อไปนี้

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

(๑) อาคารของกระทรวง ทบวง กรม ที่ใช้ในราชการหรือใช้เพื่อสาธารณประโยชน์

(๒) อาคารของราชการส่วนท้องถิ่น ที่ใช้ในราชการหรือใช้เพื่อสาธารณประโยชน์

(๓) อาคารขององค์การของรัฐที่จัดตั้งขึ้นตามกฎหมาย ที่ใช้ในกิจการขององค์การหรือใช้เพื่อสาธารณประโยชน์

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

(๔) โบราณสถาน วัดวาอาราม หรืออาคารต่าง ๆ ที่ใช้เพื่อการศาสนา ซึ่งมีกฎหมายควบคุมการก่อสร้างไว้แล้วโดยเฉพาะ

(๕) อาคารที่ทำการขององค์การระหว่างประเทศ หรืออาคารที่ทำการของหน่วยงานที่ตั้งขึ้นตามความตกลงระหว่างรัฐบาลไทยกับรัฐบาลต่างประเทศ

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

(๖) อาคารที่ทำการสถานทูตหรือสถานกงสุลต่างประเทศ

(๗) อาคารชั่วคราวเพื่อใช้ประโยชน์ในการก่อสร้างอาคารถาวร หรืออาคารเพื่อใช้ประโยชน์เป็นการชั่วคราวที่มีกำหนดเวลาการรื้อถอน

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

(๘) อาคารที่กระทรวง ทบวง กรม ราชการส่วนท้องถิ่น รัฐวิสาหกิจ องค์การของรัฐที่จัดตั้งขึ้นตามกฎหมาย หรือหน่วยงานอื่นของรัฐ จัดให้มีหรือพัฒนาเพื่อเป็นที่อยู่อาศัยสำหรับผู้มีรายได้น้อย ทั้งนี้ ต้องมิใช่การยกเว้นหรือผ่อนผันเงื่อนไขเกี่ยวกับความมั่นคงแข็งแรง และความปลอดภัยของอาคาร หรือความปลอดภัยของผู้อยู่อาศัยหรือใช้อาคาร

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา ๘^{๓๓} เพื่อประโยชน์แห่งความมั่นคงแข็งแรง ความปลอดภัย การป้องกันอัคคีภัย การสาธารณสุข การรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม การผังเมือง การสถาปัตยกรรม และการอำนวยความสะดวกแก่การจราจร ตลอดจนการอื่นที่จำเป็นเพื่อปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้ ให้รัฐมนตรีโดยคำแนะนำของคณะกรรมการควบคุมอาคารมีอำนาจออกกฎกระทรวงกำหนด

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

(๑) ประเภท ลักษณะ แบบ รูปทรง สัดส่วน ขนาด เนื้อที่ และที่ตั้งของอาคาร

(๒) การรับน้ำหนัก ความต้านทาน ความคงทน ตลอดจนลักษณะ และคุณสมบัติ

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

ของวัสดุที่ใช้

(๓) การรับน้ำหนัก ความต้านทาน ความคงทนของอาคาร และพื้นดินที่รองรับอาคาร

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

(๔) แบบและวิธีการเกี่ยวกับการติดตั้งระบบประปา ก๊าซ ไฟฟ้า เครื่องกล ความปลอดภัยเกี่ยวกับอัคคีภัยหรือภัยพิบัตินอกจากนี้ และการป้องกันอันตรายเมื่อมีเหตุฉุกเฉิน

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

(๕) แบบและจำนวนของห้องน้ำและห้องส้วม

(๖) ระบบการจัดการเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมของอาคาร เช่น ระบบการจัดแสงสว่าง การระบายอากาศ การปรับอากาศ การฟอกอากาศ การระบายน้ำ การบำบัดน้ำเสีย และการกำจัด

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

ขยะมูลฝอย และสิ่งปฏิกูล

(๗) ลักษณะ ระดับ ความสูง เนื้อที่ของที่ว่างภายนอกอาคาร หรือแนวอาคาร

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

^{๓๓} มาตรา ๗ (๘) เพิ่มโดยพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๕๐

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

^{๓๔} มาตรา ๘ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๔๓

- (๘) ระยะหรือระดับระหว่างอาคารกับอาคารหรือเขตที่ดินของผู้อื่น หรือระหว่างอาคารกับถนน ตรอก ซอย ทางเท้า ทาง หรือที่สาธารณะ
- (๙) พื้นที่หรือสิ่งทีสร้างขึ้นเพื่อใช้เป็นที่จอดรถ ที่กับลรถ และทางเข้าออกของรถสำหรับอาคารบางชนิด หรือบางประเภท ตลอดจนลักษณะและขนาดของพื้นที่หรือสิ่งทีสร้างขึ้นดังกล่าว
- (๑๐) บริเวณห้ามก่อสร้าง ดัดแปลง รื้อถอน เคลื่อนย้าย และใช้หรือเปลี่ยนการใช้อาคารชนิดใดหรือประเภทใด
- (๑๑) หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการก่อสร้าง ดัดแปลง รื้อถอน เคลื่อนย้ายใช้หรือเปลี่ยนการใช้อาคาร
- (๑๒) หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการขออนุญาต การอนุญาต การต่ออายุใบอนุญาต การโอนใบอนุญาต การออกใบรับรอง และการออกใบแทนตามพระราชบัญญัตินี้
- (๑๓) หน้าที่และความรับผิดชอบของผู้ออกแบบ ผู้ควบคุมงาน ผู้ดำเนินการผู้ครอบครองอาคาร และเจ้าของอาคาร
- (๑๔) คุณสมบัติเฉพาะและลักษณะต้องห้ามของผู้ตรวจสอบ ตลอดจนหลักเกณฑ์วิธีการ และเงื่อนไขในการขอขึ้นทะเบียน และการเพิกถอนการขึ้นทะเบียนเป็นผู้ตรวจสอบ
- (๑๕) หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการตรวจสอบอาคาร ติดตั้งและตรวจสอบอุปกรณ์ประกอบของอาคาร
- (๑๖) ชนิดหรือประเภทของอาคารที่เจ้าของอาคาร หรือผู้ครอบครองอาคาร หรือผู้ดำเนินการต้องทำการประกันภัยความรับผิดชอบตามกฎหมายต่อชีวิต ร่างกาย และทรัพย์สินของบุคคลภายนอก
- กฎกระทรวงตามวรรคหนึ่งจะกำหนดให้เรื่องที่เป็นรายละเอียดทางด้านเทคนิคเกี่ยวกับการก่อสร้าง ดัดแปลง รื้อถอน หรือเคลื่อนย้ายอาคาร ที่มีเปลี่ยนแปลงรวดเร็วเป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่รัฐมนตรีโดยคำแนะนำของคณะกรรมการควบคุมอาคารประกาศกำหนดในราชกิจจานุเบกษาก็ได้
- มาตรา ๘ ทวิ^{๑๔} เพื่อประโยชน์แห่งความปลอดภัยของประชาชน ให้รัฐมนตรีโดยคำแนะนำของคณะกรรมการควบคุมอาคารมีอำนาจออกกฎกระทรวงกำหนดประเภทหรือลักษณะของสิ่งทีสร้างขึ้นเพื่อใช้ในการขนส่งบุคคลในบริเวณใดในลักษณะกระเช้าไฟฟ้าหรือสิ่งอื่นใดทีสร้างขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์อย่างเดียวกัน หรือออกกฎกระทรวงกำหนดประเภทหรือลักษณะของสิ่งทีสร้างขึ้นเพื่อใช้เป็นเครื่องเล่นในสวนสนุก หรือในสถานที่อื่นใดเพื่อประโยชน์ในลักษณะเดียวกันเป็นอาคารตามพระราชบัญญัตินี้
- กฎกระทรวงตามวรรคหนึ่งต้องกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการก่อสร้าง การอนุญาตให้ใช้ การตรวจสอบ มาตรฐานการรับน้ำหนัก ความปลอดภัย และคุณสมบัติของวัสดุ หรืออุปกรณ์ที่จำเป็นเกี่ยวกับสิ่งนั้น ทั้งนี้ ตามความเหมาะสมของสิ่งทีสร้างขึ้นแต่ละประเภทหรือแต่ละลักษณะ โดยอาจกำหนดให้แตกต่างจากบทบัญญัติของพระราชบัญญัตินี้ได้

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

^{๑๔} มาตรา ๘ วรรคสอง เพิ่มโดยพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๕๘^{๑๕} มาตรา ๘ ทวิ เพิ่มโดยพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๕๓

มาตรา ๙^{๖๖} ในกรณีที่ได้มีการออกกฎกระทรวงกำหนดเรื่องใดตามมาตรา ๘ แล้ว
ให้ราชการส่วนท้องถิ่นถือปฏิบัติตามกฎกระทรวงนั้น เว้นแต่เป็นกรณีตามมาตรา ๑๐

ในกรณีที่ยังมีได้มีการออกกฎกระทรวงกำหนดเรื่องใดตามมาตรา ๘ ให้ราชการส่วน
ท้องถิ่นมีอำนาจออกข้อบัญญัติท้องถิ่นกำหนดเรื่องนั้นได้

ในกรณีที่ได้มีการออกข้อบัญญัติท้องถิ่นกำหนดเรื่องใดตามวรรคสองแล้ว ถ้าต่อมา
มีการออกกฎกระทรวงกำหนดเรื่องนั้น ให้ข้อกำหนดของข้อบัญญัติท้องถิ่นในส่วนที่ขัดหรือแย้งกับ
กฎกระทรวงเป็นอันยกเลิก และให้ข้อกำหนดของข้อบัญญัติท้องถิ่นในส่วนที่ไม่ขัดหรือแย้งกับ
กฎกระทรวงยังคงใช้บังคับต่อไปได้จนกว่าจะมีการออกข้อบัญญัติท้องถิ่นใหม่ตามมาตรา ๑๐ แต่ต้อง
ไม่เกินหนึ่งปีนับแต่วันที่กฎกระทรวงนั้นใช้บังคับ

การยกเลิกข้อบัญญัติท้องถิ่นตามวรรคสามย่อมไม่กระทบกระเทือนต่อการ
ดำเนินการที่ได้กระทำไปแล้วโดยถูกต้องตามข้อบัญญัติท้องถิ่นนั้น

มาตรา ๑๐^{๖๗} ในกรณีที่ได้มีการออกกฎกระทรวงกำหนดเรื่องใดตามมาตรา ๘ แล้ว
ให้ราชการส่วนท้องถิ่นมีอำนาจออกข้อบัญญัติท้องถิ่นในเรื่องนั้นได้ในกรณี ดังต่อไปนี้

(๑) เป็นการออกข้อบัญญัติท้องถิ่นกำหนดรายละเอียดในเรื่องนั้นเพิ่มเติมจากที่
กำหนดไว้ในกฎกระทรวงโดยไม่ขัดหรือแย้งกับกฎกระทรวงดังกล่าว

(๒) เป็นการออกข้อบัญญัติท้องถิ่นกำหนดเรื่องนั้นขัดหรือแย้งกับกฎกระทรวง
ดังกล่าวเนื่องจากมีความจำเป็น หรือมีเหตุผลพิเศษเฉพาะท้องถิ่น

การออกข้อบัญญัติท้องถิ่นตาม (๒) ให้มีผลใช้บังคับได้เมื่อได้รับความเห็นชอบจาก
คณะกรรมการควบคุมอาคารและได้รับอนุมัติจากรัฐมนตรี

คณะกรรมการควบคุมอาคารจะต้องพิจารณาให้ความเห็นชอบหรือไม่ให้ความ
เห็นชอบในข้อบัญญัติท้องถิ่นตาม (๒) ให้เสร็จภายในหกสิบวันนับแต่วันที่ได้รับข้อบัญญัติท้องถิ่นนั้น
ถ้าไม่ให้ความเห็นชอบให้แจ้งเหตุผลให้ราชการส่วนท้องถิ่นนั้นทราบด้วย

ถ้าคณะกรรมการควบคุมอาคารพิจารณาข้อบัญญัติท้องถิ่นนั้นไม่เสร็จภายใน
กำหนดเวลาตามวรรคสาม ให้ถือว่าคณะกรรมการควบคุมอาคารได้ให้ความเห็นชอบในข้อบัญญัติ
ท้องถิ่นนั้นแล้ว และให้ราชการส่วนท้องถิ่นเสนอรัฐมนตรีเพื่อส่งการต่อไป ถ้ารัฐมนตรีไม่ส่งการภายใน
สามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับข้อบัญญัติท้องถิ่นนั้น ให้ถือว่ารัฐมนตรีได้อนุมัติตามวรรคสอง

มาตรา ๑๐ ทวิ^{๖๘} ในกรณีที่รัฐมนตรีโดยคำแนะนำของคณะกรรมการควบคุม
อาคารเห็นว่าข้อบัญญัติท้องถิ่นใดที่ออกตามมาตรา ๑๐ (๑) ขัดหรือแย้งกับกฎกระทรวงที่ออกตาม
มาตรา ๘ หรือข้อบัญญัติท้องถิ่นที่ออกตามมาตรา ๑๐ (๒) มีข้อกำหนดที่ก่อภาระหรือความยุ่งยาก
ให้แก่ประชาชนเกินความจำเป็น หรือก่อให้เกิดภัยอันตรายต่อสุขภาพ ชีวิต ร่างกาย หรือทรัพย์สินของ
ประชาชน ให้รัฐมนตรีมีอำนาจแจ้งให้ราชการส่วนท้องถิ่นนั้นดำเนินการยกเลิกหรือแก้ไขข้อบัญญัติ
ท้องถิ่นดังกล่าวเสียใหม่ได้

^{๖๖} มาตรา ๙ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕

^{๖๗} มาตรา ๑๐ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕

^{๖๘} มาตรา ๑๐ ทวิ เพิ่มโดยพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕

ในกรณีตามวรรคหนึ่ง ให้ราชการส่วนท้องถิ่นดำเนินการให้แล้วเสร็จภายในหนึ่งร้อยยี่สิบวันนับแต่วันรับแจ้งจากรัฐมนตรี กำหนดวันดังกล่าวให้หมายถึงวันในสมัยประชุมของราชการส่วนท้องถิ่นนั้น

การยกเลิกหรือแก้ไขข้อบัญญัติท้องถิ่นตามวรรคหนึ่งย่อมไม่กระทบกระเทือนต่อการดำเนินการที่ได้กระทำไปแล้วโดยถูกต้องตามข้อบัญญัติท้องถิ่นนั้น

มาตรา ๑๑ ข้อบัญญัติท้องถิ่นที่ออกตามมาตรา ๙ หรือมาตรา ๑๐ เมื่อประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วให้ใช้บังคับได้

มาตรา ๑๒ กฎกระทรวงที่ออกตามมาตรา ๘ หรือข้อบัญญัติท้องถิ่นที่ออกตามมาตรา ๙ หรือมาตรา ๑๐ ถ้าขัดหรือแย้งกับกฎหมายว่าด้วยการผังเมืองให้บังคับตามกฎหมายว่าด้วยการผังเมือง

มาตรา ๑๓ ในกรณีที่สมควรห้ามการก่อสร้าง ดัดแปลง รื้อถอน เคลื่อนย้าย และใช้หรือเปลี่ยนแปลงใช้อาคารชนิดใดหรือประเภทใด ในบริเวณหนึ่งบริเวณใด แต่ยังไม่มีการออกข้อบัญญัติท้องถิ่นกำหนดการตามมาตรา ๘ (๑๐) ให้รัฐมนตรีโดยคำแนะนำของอธิบดีกรมโยธาธิการและผังเมืองหรือเจ้าพนักงานท้องถิ่น แล้วแต่กรณี มีอำนาจประกาศในราชกิจจานุเบกษา ห้ามการก่อสร้าง ดัดแปลง รื้อถอน เคลื่อนย้าย และใช้หรือเปลี่ยนแปลงใช้อาคารในบริเวณนั้นเป็นการชั่วคราวได้ และให้ดำเนินการออกกฎกระทรวงหรือข้อบัญญัติท้องถิ่นภายในหนึ่งปีนับแต่วันที่ประกาศนั้นมีผล

ถ้าไม่มีการออกกฎกระทรวงหรือข้อบัญญัติท้องถิ่นภายในกำหนดเวลาตามวรรคหนึ่ง ให้ประกาศดังกล่าวเป็นอันยกเลิก

มาตรา ๑๓ ทวิ^{๑๑๔} เพื่อประโยชน์ในการอำนวยความสะดวกแก่ประชาชนซึ่งจะต้องปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้

(๑) ให้ส่วนราชการและหน่วยงานต่าง ๆ ที่มีอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายอื่นแจ้งข้อห้าม ข้อจำกัด หรือข้อมูลอื่นที่เกี่ยวข้องกับการก่อสร้าง ดัดแปลง รื้อถอน หรือเคลื่อนย้ายอาคาร หรือการดำเนินการอย่างอื่นตามพระราชบัญญัตินี้ ให้ราชการส่วนท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องทราบเพื่อดำเนินการตาม (๒)

(๒) ให้ราชการส่วนท้องถิ่นจัดให้มีเอกสารเผยแพร่หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการขออนุญาตและการอนุญาตดำเนินการต่าง ๆ ตามพระราชบัญญัตินี้ ตลอดจนจนข้อมูลที่ได้รับแจ้งตาม (๑) ไว้จำหน่ายหรือให้แก่ประชาชนซึ่งจะต้องปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้

(๓) ให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นแจ้งค่าเดือนไว้ในใบอนุญาตที่ได้ออกให้ตามพระราชบัญญัตินี้ว่า ผู้ได้รับใบอนุญาตตามพระราชบัญญัตินี้ยังคงมีหน้าที่ต้องขออนุญาตเกี่ยวกับอาคารนั้นตามกฎหมายอื่นในส่วนที่เกี่ยวข้องต่อไปด้วย

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา ๑๓ ทวิ เพิ่มโดยพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕

(๔) ราชการส่วนท้องถิ่นอาจจัดให้มีแบบแปลนอาคารต่าง ๆ ที่ได้มาตรฐานและถูกต้องตามบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัตินี้ กฎกระทรวง และหรือข้อบัญญัติท้องถิ่นที่ออกตามพระราชบัญญัตินี้ไว้จำหน่ายหรือให้แก่ประชาชนได้

มาตรา ๑๓๓ ตรี^{๒๐} ถ้าผู้ซึ่งจะต้องปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้มีข้อสงสัยเกี่ยวกับ (๑) การกำหนดระยะหรือระดับระหว่างอาคารกับอาคาร หรือเขตที่ดินของผู้อื่นหรือระหว่างอาคารกับถนน ตรอก ซอย ทางเท้า หรือที่สาธารณะ หรือ (๒) การกำหนดบริเวณห้ามก่อสร้าง ดัดแปลง รื้อถอน เคลื่อนย้าย และใช้หรือเปลี่ยนแปลงใช้อาคารชนิดใดหรือประเภทใด

ผู้นั้นมีสิทธิหรือไปแจ้งเจ้าพนักงานท้องถิ่นได้โดยทำเป็นหนังสือ และให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นตอบข้อหารือนั้นภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับหนังสือ แต่ถ้าเจ้าพนักงานท้องถิ่นเห็นว่ามี ความจำเป็นต้องขอคำปรึกษาจากคณะกรรมการควบคุมอาคารเสียก่อนหรือมีเหตุจำเป็นอื่นใด ก็ให้ ขยายกำหนดเวลาดังกล่าวออกไปได้อีกไม่เกินสองคราว คราวละไม่เกินสามสิบวัน

ในกรณีที่มีผู้หรือตามวรรคหนึ่งได้ดำเนินการก่อสร้าง ดัดแปลง รื้อถอน หรือ เคลื่อนย้ายอาคารโดยถือปฏิบัติตามคำตอบข้อหารือของเจ้าพนักงานท้องถิ่น ถ้าต่อมาปรากฏว่าเจ้า พนักงานท้องถิ่นได้ตอบข้อหารือไปโดยผิดพลาดเป็นเหตุให้ผู้หรือได้ดำเนินการดังกล่าวไปโดยไม่ ถูกต้องตามบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัตินี้ กฎกระทรวง หรือข้อบัญญัติท้องถิ่นที่ออกตาม พระราชบัญญัตินี้ หรือกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง ผู้นั้นไม่ต้องรับโทษ

หมวด ๒ ควบคุมอาคาร
คณะกรรมการควบคุมอาคาร

มาตรา ๑๔ ให้มีคณะกรรมการควบคุมอาคาร ประกอบด้วยอธิบดีกรมโยธาธิการ และผังเมือง^{๒๑*} เป็นประธานกรรมการ ผู้แทนกระทรวงสาธารณสุข ผู้แทนกระทรวงอุตสาหกรรม ผู้แทนกรมการปกครอง ผู้แทนกรมทางหลวง ผู้แทนสำนักงานอัยการสูงสุด^{๒๒*} ผู้แทนสำนักผังเมือง^{๒๓}

^{๒๐} มาตรา ๑๓๓ ตรี เพิ่มโดยพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕
^{๒๑} มาตรา ๔๗ แห่งพระราชกฤษฎีกาแก้ไขบทบัญญัติให้สอดคล้องกับการโอนอำนาจหน้าที่ของ ราชการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พ.ศ. ๒๕๔๕ พ.ศ. ๒๕๔๕ ให้แก้ไขคำใน พระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. ๒๕๒๒ จากคำว่า "อธิบดีกรมโยธาธิการ" เป็น "อธิบดีกรมโยธาธิการและผัง เมือง"

^{๒๒} ข้อ ๒ แห่งประกาศคณะรักษาความสงบเรียบร้อยแห่งชาติ ฉบับที่ ๔๗ เรื่อง การแก้ไข เพิ่มเติมประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๒๑๖ ลงวันที่ ๒๙ กันยายน พ.ศ. ๒๕๑๕ ลงวันที่ ๒๘ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๓๔ กำหนดให้บทบัญญัติแห่งกฎหมาย กฎ ข้อบังคับ ระเบียบ หรือคำสั่งใดอ้างถึงกรมอัยการ รัฐมนตรีว่าการ กระทรวงมหาดไทยในส่วนที่เกี่ยวกับการปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบ หรือข้อบังคับ ซึ่งกรมอัยการ กระทรวงมหาดไทยเป็นเจ้าหน้าที่ อธิบดีกรมอัยการ รองอธิบดีกรมอัยการ ให้ถือว่า บทบัญญัติแห่งกฎหมาย กฎ ข้อบังคับ ระเบียบ หรือคำสั่งนั้นอ้างถึงสำนักงานอัยการสูงสุด นายกรัฐมนตรี อัยการสูงสุด และรองอัยการสูงสุด

^{๒๓} "สำนักผังเมือง" ได้เปลี่ยนชื่อเป็น "กรมการผังเมือง" เมื่อวันที่ ๑ มกราคม พ.ศ. ๒๕๓๘ ต่อมาได้มีการปฏิรูประบบราชการเมื่อวันที่ ๓ ตุลาคม ๒๕๔๕ ได้มีการรวมภารกิจของกรมโยธาธิการและกรมการผัง

ผู้แทนสำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม^{๒๔*} ผู้แทนกรุงเทพมหานคร
ผู้แทนคณะกรรมการควบคุมการประกอบวิชาชีพวิศวกรรมและผู้แทนคณะกรรมการ
ประกอบวิชาชีพสถาปัตยกรรม^{๒๕} แห่งละหนึ่งคน และผู้ทรงคุณวุฒิอีกไม่เกินสี่คนซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้ง
เป็นกรรมการ และให้หัวหน้าสำนักงานคณะกรรมการควบคุมอาคาร เป็นกรรมการและเลขานุการ

มาตรา ๑๕ กรรมการซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งมีวาระอยู่ในตำแหน่งคราวละสามปี
ในกรณีมีการแต่งตั้งกรรมการในระหว่างที่กรรมการซึ่งแต่งตั้งไว้แล้วยังมีวาระอยู่ใน
ตำแหน่ง ไม่ว่าจะเป็นการแต่งตั้งเพิ่มขึ้นหรือแต่งตั้งซ่อม ให้ผู้ได้รับแต่งตั้งนั้นอยู่ในตำแหน่งเท่ากับ
วาระที่เหลืออยู่ของกรรมการซึ่งได้แต่งตั้งไว้แล้วนั้น
กรรมการซึ่งพ้นจากตำแหน่งอาจได้รับแต่งตั้งอีกได้ แต่ต้องไม่เกินสองคราวติดต่อกัน

มาตรา ๑๖ นอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามวาระตามมาตรา ๑๕ กรรมการซึ่ง
รัฐมนตรีแต่งตั้งพ้นจากตำแหน่ง เมื่อ

(๑) ตาย

เมืองเข้าด้วยกัน เป็น “กรมโยธาธิการและผังเมือง” ซึ่งมาตรา ๔๗ แห่งพระราชกฤษฎีกาแก้ไขบทบัญญัติให้
สอดคล้องกับการโอนอำนาจหน้าที่ของส่วนราชการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม
พ.ศ. ๒๕๔๕ พ.ศ. ๒๕๔๕ ได้บัญญัติให้แก้ไขคำ ในพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. ๒๕๒๒ โดยให้ตัดคำว่า
“ผู้อำนวยการสำนักผังเมือง” ออก เพื่อให้สอดคล้องกับการยุบเลิกกรมการผังเมือง แต่ไม่ปรากฏว่ามีการแก้ไข
องค์ประกอบของคณะกรรมการควบคุมอาคารที่เป็นผู้แทนสำนักผังเมือง

มาตรา ๔๗ แห่งพระราชกฤษฎีกาแก้ไขบทบัญญัติให้สอดคล้องกับการโอนอำนาจหน้าที่ของ
ส่วนราชการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พ.ศ. ๒๕๔๕ พ.ศ. ๒๕๔๕ ให้แก้ไขคำใน
พระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. ๒๕๒๒ จากคำว่า “ผู้แทนสำนักงานนโยบายและแผนสิ่งแวดล้อม” เป็น
“ผู้แทนสำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม”

บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่อง การตั้งผู้แทนคณะกรรมการควบคุมการ
ประกอบวิชาชีพวิศวกรรมและคณะกรรมการควบคุมการประกอบวิชาชีพสถาปัตยกรรมในคณะกรรมการควบคุม
อาหาร และคณะกรรมการพิจารณาอาหารตามพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. ๒๕๒๒ (เรื่องเสร็จที่ ๔๗๓/
๒๕๔๔) สรุปความได้ว่า คณะกรรมการสภาวิศวกรตามพระราชบัญญัติวิศวกร พ.ศ. ๒๕๔๒ และคณะกรรมการสภา
สถาปนิกตามพระราชบัญญัติสถาปนิก พ.ศ. ๒๕๔๓ สามารถส่งผู้แทนเป็นกรรมการในคณะกรรมการควบคุมอาคาร
ตามมาตรา ๑๕ แห่งพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. ๒๕๒๒ แทนคณะกรรมการควบคุมการประกอบวิชาชีพ
วิศวกรรมตามพระราชบัญญัติวิชาชีพวิศวกรรม พ.ศ. ๒๕๐๕ และคณะกรรมการควบคุมการประกอบวิชาชีพ
สถาปัตยกรรมตามพระราชบัญญัติวิชาชีพสถาปัตยกรรม พ.ศ. ๒๕๐๘ ที่ถูกยกเลิกแล้วได้ เพราะพระราชบัญญัติ
วิศวกร พ.ศ. ๒๕๔๒ และพระราชบัญญัติสถาปนิก พ.ศ. ๒๕๔๓ กำหนดอำนาจหน้าที่ของสภาวิศวกรและสภา
สถาปนิกตามกฎหมายใหม่ไว้ครอบคลุมกว้างกว่าอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการควบคุมการประกอบวิชาชีพ
วิศวกรรมและสถาปัตยกรรมตามกฎหมายเก่า โดยกำหนดให้มีคณะกรรมการสภาวิศวกรและคณะกรรมการสภา
สถาปนิก ซึ่งมีอำนาจหน้าที่ตามมาตรา ๓๓๓ แห่งพระราชบัญญัติวิศวกรฯ และมาตรา ๓๓๓ แห่งพระราชบัญญัติ
สถาปนิกฯ ในการดำเนินการให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์และข้อบังคับของสภาวิศวกรและสภาสถาปนิก แล้วแต่กรณี
ดังนั้น คณะกรรมการสภาวิศวกรและคณะกรรมการสภาสถาปนิกจึงสามารถสวมบทบาทและอำนาจหน้าที่ของ
คณะกรรมการควบคุมการประกอบวิชาชีพวิศวกรรมและคณะกรรมการควบคุมการประกอบวิชาชีพสถาปัตยกรรม
ตามกฎหมายเก่า และสามารถส่งผู้แทนเป็นกรรมการในคณะกรรมการควบคุมอาคารและคณะกรรมการพิจารณา
อาหารตามพระราชบัญญัติควบคุมอาคารฯ ได้

(๒) ลาออก

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา (๓) รัฐมนตรีให้ออก สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

(๔) เป็นบุคคลล้มละลาย

(๕) เป็นคนไร้ความสามารถหรือคนเสมือนไร้ความสามารถ

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา (๖) ได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดหรือคำสั่งที่ชอด้วยกฎหมายให้จำคุก เว้นแต่เป็นโทษสำหรับความผิดที่กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ

มาตรา ๑๗ การประชุมของคณะกรรมการควบคุมอาคารต้องมีกรรมการมาประชุม ไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการทั้งหมดจึงเป็นองค์ประชุม ถ้าประธานกรรมการไม่อยู่หรือไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้กรรมการที่มาประชุมเลือกกรรมการคนหนึ่งเป็นประธานในที่ประชุม

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา การวินิจฉัยชี้ขาดของที่ประชุมให้ถือเสียงข้างมาก กรรมการคนหนึ่งให้มีเสียงหนึ่งในการลงคะแนน ถ้าคะแนนเสียงเท่ากันให้ประธานในที่ประชุมออกเสียงเพิ่มขึ้นอีกเสียงหนึ่งเป็นเสียงชี้ขาด

มาตรา ๑๘ ให้คณะกรรมการควบคุมอาคารมีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา (๑) ให้คำแนะนำแก่รัฐมนตรีในการดำเนินการตามมาตรา ๘ หรือมาตรา ๑๐ ทวิ

(๒) ให้ความเห็นชอบในการออกข้อบัญญัติท้องถิ่นตามมาตรา ๑๐ (๒)

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา (๓) ให้คำปรึกษาแนะนำแก่เจ้าพนักงานท้องถิ่นหรือส่วนราชการในการปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้

(๔) กำกับดูแลและตรวจสอบการปฏิบัติงานของเจ้าพนักงานท้องถิ่นและผู้ซึ่งมีหน้าที่ปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา (๕) รับขึ้นทะเบียนและเพิกถอนการขึ้นทะเบียนเป็นผู้ตรวจสอบ

(๖) ปฏิบัติการอื่นตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัตินี้

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา ๑๙ คณะกรรมการควบคุมอาคารอาจตั้งคณะอนุกรรมการเพื่อพิจารณา หรือปฏิบัติการอย่างใดตามทีคณะกรรมการควบคุมอาคารมอบหมายได้

ให้นำมาตรา ๑๗ มาใช้บังคับแก่การประชุมของคณะอนุกรรมการโดยอนุโลม

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา ๒๐ ให้จัดตั้งสำนักงานคณะกรรมการควบคุมอาคารขึ้นในกรมโยธาธิการ และผังเมือง มีหน้าที่ดังนี้

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา ๑๘ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕

มาตรา ๑๘ (๓) แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๔๓

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา ๑๘ (๔) แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๔๓

มาตรา ๑๘ (๕) เพิ่มโดยพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๔๓

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา ๑๘ (๖) เพิ่มโดยพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๔๓

มาตรา ๒๐ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๔๓

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

เมื่อวันที่ ๓ ตุลาคม ๒๕๔๕ ได้มีการปฏิรูประบบราชการ และมีการรวมภารกิจของกรมโยธาธิการและกรมการผังเมืองเข้าด้วยกัน เป็น "กรมโยธาธิการและผังเมือง"

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

(๑) ปฏิบัติงานธุรการและงานวิชาการให้แก่คณะกรรมการควบคุมอาคาร
 สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา (๒) ปฏิบัติงานธุรการ ตรวจสอบข้อเท็จจริง และเสนอความเห็นแก่คณะกรรมการ
 พิจารณาอุทธรณ์

(๓) ประสานงานและให้ความช่วยเหลือแก่ราชการส่วนท้องถิ่น ส่วนราชการ
 หน่วยงานของรัฐในการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ ตลอดจนให้คำแนะนำแก่ภาคเอกชน
 สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา (๔) ปฏิบัติงานตามที่คณะกรรมการควบคุมอาคารมอบหมาย

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
 หมวด ๓

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา การก่อสร้าง ดัดแปลง รื้อถอน เคลื่อนย้าย สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
 และใช้หรือเปลี่ยนการใช้อาคาร
 สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา ๒๑^{๓๓} ผู้ใดจะก่อสร้าง ดัดแปลง หรือเคลื่อนย้ายอาคารต้องได้รับใบอนุญาต
 สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
 จากเจ้าพนักงานท้องถิ่น หรือแจ้งต่อเจ้าพนักงานท้องถิ่น และดำเนินการตามมาตรา ๓๙ ตรี

มาตรา ๒๑ ตรี^{๓๔} การก่อสร้าง ดัดแปลง หรือเคลื่อนย้ายอาคารชนิดหรือประเภทที่
 สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
 กฎกระทรวงกำหนดให้มีการตรวจสอบงานออกแบบ และคำนวณส่วนต่าง ๆ ของโครงสร้างอาคาร ผู้
 ขอรับใบอนุญาต หรือผู้แจ้งตามมาตรา ๓๙ ตรี ต้องจัดให้มีการตรวจสอบงานออกแบบ และคำนวณ
 ดังกล่าวตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา ๒๒^{๓๕} ผู้ใดจะรื้อถอนอาคารดังต่อไปนี้ ต้องได้รับใบอนุญาตจากเจ้าพนักงาน
 สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
 ท้องถิ่น หรือแจ้งต่อเจ้าพนักงานท้องถิ่นและดำเนินการตามมาตรา ๓๙ ตรี

(๑) อาคารที่มีส่วนสูงเกินสิบห้าเมตรซึ่งอยู่ห่างจากอาคารอื่นหรือที่สาธารณะน้อยกว่า
 สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
 ความสูงของอาคาร

(๒) อาคารที่อยู่ห่างจากอาคารอื่นหรือที่สาธารณะน้อยกว่าสองเมตร

มาตรา ๒๓^{๓๖} (ยกเลิก)
 สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา ๒๔^{๓๗} (ยกเลิก)
 สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
 สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา ๒๑^{๓๓} แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕
 สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา ๒๑ ตรี^{๓๔} เพิ่มโดยพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๔๓

มาตรา ๒๒^{๓๕} แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕

มาตรา ๒๓^{๓๖} ยกเลิกโดยพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕

มาตรา ๒๔^{๓๗} ยกเลิกโดยพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา ๒๕^{๓๔๔} ในกรณีที่เป็นกรยื่นคำขอรับใบอนุญาต ให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นตรวจพิจารณาและออกใบอนุญาต หรือมีหนังสือแจ้งคำสั่งไม่อนุญาตพร้อมด้วยเหตุผล ให้ผู้ขอรับใบอนุญาตทราบภายในสี่สิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับคำขอ

ในกรณีเหตุจำเป็นที่เจ้าพนักงานท้องถิ่นไม่อาจออกใบอนุญาต หรือยังไม่อาจมีคำสั่งไม่อนุญาตได้ภายในกำหนดเวลาตามวรรคหนึ่ง ให้ขยายเวลาออกไปได้อีกไม่เกินสองคราว คราวละไม่เกินสี่สิบห้าวัน แต่ต้องมีหนังสือแจ้งการขยายเวลาและเหตุจำเป็นแต่ละคราวให้ผู้ขอรับใบอนุญาตทราบก่อนสิ้นกำหนดเวลาตามวรรคหนึ่ง หรือตามที่ได้ขยายเวลาไว้แล้วแล้วแต่กรณี

ในกรณีที่เจ้าพนักงานท้องถิ่นออกใบอนุญาตหรือมีคำสั่งไม่อนุญาต ให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นแจ้งให้ผู้ขอรับใบอนุญาตทราบโดยไม่ชักช้า

มาตรา ๒๖^{๓๔๕} ในกรณีที่การก่อสร้าง ดัดแปลง รื้อถอน หรือเคลื่อนย้ายอาคารที่ขออนุญาตนั้นมีลักษณะหรืออยู่ในประเภทที่ได้กำหนดเป็นวิชาชีพวิศวกรรมควบคุมตามกฎหมายว่าด้วยวิชาชีพวิศวกรรม หรือเป็นวิชาชีพสถาปัตยกรรมควบคุมตามกฎหมายว่าด้วยวิชาชีพสถาปัตยกรรม ถ้าวิศวกรหรือสถาปนิกผู้รับผิดชอบในการนั้นตามที่ระบุไว้ในคำขอมิได้เป็นผู้ได้รับใบอนุญาตให้ประกอบวิชาชีพวิศวกรรมควบคุม หรือวิชาชีพสถาปัตยกรรมควบคุมตามกฎหมายดังกล่าว แล้วแต่กรณี ให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นปฏิเสธไม่รับพิจารณาคำขอนั้น

มาตรา ๒๗^{๓๔๖} ในการตรวจพิจารณาคำขอรับใบอนุญาต ให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นมีอำนาจสั่งให้ผู้ขอรับใบอนุญาตแก้ไขเปลี่ยนแปลงแผนผังบริเวณ แบบแปลน รายการประกอบแบบแปลน หรือรายการคำนวณที่ได้ยื่นไว้ เพื่อให้ถูกต้องและเป็นไปตามกฎกระทรวงที่ออกตามมาตรา ๘ หรือข้อบัญญัติท้องถิ่นที่ออกตามมาตรา ๙ หรือมาตรา ๑๐ และให้นำมาตรา ๒๕ วรรคสาม มาใช้บังคับโดยอนุโลม

เมื่อผู้ขอรับใบอนุญาตได้แก้ไขเปลี่ยนแปลงแผนผังบริเวณ แบบแปลน รายการประกอบแบบแปลน หรือรายการคำนวณตามคำสั่งของเจ้าพนักงานท้องถิ่นแล้ว ให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นตรวจพิจารณาและออกใบอนุญาตให้ภายในสามสิบวัน แต่ถ้าผู้ขอรับใบอนุญาตได้แก้ไขเปลี่ยนแปลงในสาระสำคัญผิดจากคำสั่งของเจ้าพนักงานท้องถิ่น ในกรณีนี้ให้ถือว่าเป็นการยื่นคำขอใหม่ และให้ดำเนินการตามมาตรา ๒๕ ต่อไป

มาตรา ๒๘^{๓๔๗} ในกรณีที่แบบแปลน รายการประกอบแบบแปลน และรายการคำนวณที่ได้ยื่นมาพร้อมกับคำขอรับใบอนุญาตกระทำโดยผู้ที่ได้รับใบอนุญาตให้เป็นผู้ประกอบวิชาชีพวิศวกรรมควบคุมตามกฎหมายว่าด้วยวิศวกร ให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นตรวจพิจารณาแต่เฉพาะในส่วนที่ไม่เกี่ยวกับรายการคำนวณ

^{๓๔๔} มาตรา ๒๕ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕
^{๓๔๕} มาตรา ๒๖ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕
^{๓๔๖} มาตรา ๒๗ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕
^{๓๔๗} มาตรา ๒๘ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๔๓

มาตรา ๒๘ ทวิ^{๑๒} ในกรณีที่แบบแปลน รายการประกอบแบบแปลน และรายละเอียดด้านสถาปัตยกรรมของอาคารซึ่งไม่เป็นอาคารประเภทควบคุมการใช้ที่ดินมาพร้อมกับคำขอรับใบอนุญาตกระทำโดยผู้ที่ได้รับใบอนุญาตให้เป็นผู้ประกอบวิชาชีพสถาปัตยกรรมควบคุมตามกฎหมายว่าด้วยสถาปนิก ให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นตรวจพิจารณาแต่เฉพาะในส่วนที่ไม่เกี่ยวกับรายละเอียดด้านสถาปัตยกรรมส่วนภายในอาคาร เว้นแต่ทางหนีไฟและบันไดหนีไฟ

มาตรา ๒๙^{๑๓} เมื่อได้รับใบอนุญาตแล้ว ให้ผู้ได้รับใบอนุญาตมีหนังสือแจ้งชื่อผู้ควบคุมงานกับวันเริ่มต้นและวันสิ้นสุดการดำเนินการตามที่ได้รับอนุญาตให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นทราบ พร้อมทั้งแนบหนังสือแสดงความยินยอมของผู้ควบคุมงานมาด้วย ผู้ควบคุมงานจะเป็นบุคคลใดหรือเป็นเจ้าของอาคารก็ได้ เว้นแต่จะเป็นการต้องห้ามตามกฎหมายว่าด้วยวิชาชีพวิศวกรรมหรือกฎหมายว่าด้วยวิชาชีพสถาปัตยกรรม

มาตรา ๓๐^{๑๔} ถ้าผู้ได้รับใบอนุญาตจะบอกเลิกตัวผู้ควบคุมงานที่ได้แจ้งชื่อไว้ หรือผู้ควบคุมงานจะบอกเลิกการเป็นผู้ควบคุมงาน ให้มีหนังสือแจ้งให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นทราบ แต่ทั้งนี้ไม่เป็นการกระทบถึงสิทธิและหน้าที่ทางแพ่งระหว่างผู้ได้รับใบอนุญาตกับผู้ควบคุมงานนั้น

ในกรณีที่มีการบอกเลิกตามวรรคหนึ่ง ผู้ได้รับใบอนุญาตต้องระงับการดำเนินการตามที่ได้รับอนุญาตไว้ก่อนจนกว่าจะได้มีหนังสือแจ้งชื่อและส่งหนังสือแสดงความยินยอมของผู้ควบคุมงานคนใหม่ให้แก่เจ้าพนักงานท้องถิ่นแล้ว

มาตรา ๓๑^{๑๕} ห้ามมิให้ผู้ใดจัดให้มีหรือดำเนินการก่อสร้าง ดัดแปลง รื้อถอน หรือเคลื่อนย้ายอาคารให้ผิดไปจากแผนผังบริเวณ แบบแปลน และรายการประกอบแบบแปลนที่ได้รับอนุญาต ตลอดจนวิธีการหรือเงื่อนไขที่เจ้าพนักงานท้องถิ่นกำหนดไว้ในใบอนุญาต หรือให้ผิดไปจากที่ได้แจ้งไว้ตามมาตรา ๓๙ ทวิ เว้นแต่

(๑) เจ้าของอาคารนั้นได้ยื่นคำขออนุญาตและได้รับใบอนุญาตจากเจ้าพนักงานท้องถิ่นให้ทำการแก้ไขเปลี่ยนแปลงได้

(๒) เจ้าของอาคารนั้นได้แจ้งการแก้ไขเปลี่ยนแปลงให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นทราบแล้ว

หรือ

(๓) การดำเนินการดังกล่าวไม่ขัดต่อกฎกระทรวงหรือข้อบัญญัติท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องหรือเป็นกรณีตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

ให้นำมาตรา ๒๕ หรือมาตรา ๓๙ ทวิ มาใช้บังคับแก่การดำเนินการตาม (๑) หรือ (๒) แล้วแต่กรณี โดยอนุโลม

ในกรณีที่มีการก่อสร้าง ดัดแปลง รื้อถอน หรือเคลื่อนย้ายอาคาร เป็นการฝ่าฝืนความในวรรคหนึ่ง ให้ถือว่าเป็นการกระทำของผู้ควบคุมงาน เว้นแต่ผู้ควบคุมงานจะพิสูจน์ได้ว่าเป็น

^{๑๒} มาตรา ๒๘ ทวิ เพิ่มโดยพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๕๓

^{๑๓} มาตรา ๒๙ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕

^{๑๔} มาตรา ๓๐ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕

^{๑๕} มาตรา ๓๑ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕

การกระทำของผู้อื่นซึ่งผู้ควบคุมงานได้มีหนังสือแจ้งข้อทักท้วงการกระทำดังกล่าวให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองอาคาร และผู้ดำเนินการทราบแล้ว แต่บุคคลดังกล่าวไม่ยอมปฏิบัติตาม

มาตรา ๓๒^{๕๖} อาคารประเภทควบคุมการใช้ คือ อาคารดังต่อไปนี้

(๑) อาคารสำหรับใช้เป็นคลังสินค้า โรงแรม อาคารชุด หรือสถานพยาบาล

(๒) อาคารสำหรับใช้เพื่อกิจการพาณิชย์กรรม อุตสาหกรรม การศึกษา การสาธารณสุข หรือกิจการอื่น ทั้งนี้ ตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

เมื่อผู้ได้รับใบอนุญาตให้ก่อสร้าง ดัดแปลง หรือเคลื่อนย้ายอาคารประเภทควบคุมการใช้ หรือผู้แจ้งตามมาตรา ๓๙ ทวิ ได้กระทำการดังกล่าวเสร็จแล้ว ให้แจ้งเป็นหนังสือให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นทราบตามแบบที่เจ้าพนักงานท้องถิ่นกำหนด เพื่อทำการตรวจสอบการก่อสร้าง ดัดแปลง หรือเคลื่อนย้ายอาคารนั้นให้แล้วเสร็จภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้ง

ห้ามมิให้บุคคลใดใช้อาคารนั้นเพื่อกิจการดังที่ระบุไว้ในใบอนุญาตหรือที่ได้แจ้งไว้ตามมาตรา ๓๙ ทวิ ภายในกำหนดเวลาดังกล่าว

ถ้าเจ้าพนักงานท้องถิ่นได้ทำการตรวจสอบแล้วเห็นว่าการก่อสร้าง ดัดแปลง หรือเคลื่อนย้ายอาคารนั้นเป็นไปโดยถูกต้องตามที่ได้รับใบอนุญาตหรือที่ได้แจ้งไว้ตามมาตรา ๓๙ ทวิ แล้ว ก็ให้ออกใบรับรองให้แก่ผู้ได้รับใบอนุญาตหรือผู้แจ้งตามมาตรา ๓๙ ทวิ เพื่อให้มีการใช้อาคารนั้นตามที่ได้รับใบอนุญาตหรือที่ได้แจ้งไว้ตามมาตรา ๓๙ ทวิ ได้ แต่ถ้าเจ้าพนักงานท้องถิ่นได้ทำการตรวจสอบภายในกำหนดเวลาดังกล่าวแล้ว เห็นว่าเจ้าของหรือผู้ครอบครองอาคารนั้นใช้หรือยินยอมให้บุคคลใดใช้อาคารนั้นเพื่อกิจการดังที่ระบุไว้ในใบอนุญาตหรือที่ได้แจ้งไว้ตามมาตรา ๓๙ ทวิ ต่อไป

ห้ามมิให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองอาคารประเภทควบคุมการใช้หรือยินยอมให้บุคคลใดใช้อาคารนั้นเพื่อกิจการอื่นนอกจากที่ระบุไว้ในใบอนุญาตหรือที่ได้แจ้งไว้ตามมาตรา ๓๙ ทวิ

มาตรา ๓๒ ทวิ^{๕๗} เจ้าของอาคารดังต่อไปนี้

(๑) อาคารสูง อาคารขนาดใหญ่พิเศษ

(๒) อาคารชุมนุมคน

(๓) อาคารตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

ต้องจัดให้มีผู้ตรวจสอบด้านวิศวกรรมหรือผู้ตรวจสอบด้านสถาปัตยกรรม แล้วแต่กรณี ทำการตรวจสอบสภาพอาคาร โครงสร้างของตัวอาคาร อุปกรณ์ประกอบต่าง ๆ เกี่ยวกับระบบไฟฟ้า และการจัดแสงสว่าง ระบบการเตือน การป้องกันและการระงับอัคคีภัย การป้องกันอันตรายเมื่อมีเหตุฉุกเฉิน วนเวียน ระบบระบายอากาศ ระบบระบายน้ำ ระบบบำบัดน้ำเสีย ระบบเครื่องกล หรือระบบอื่น ๆ ของอาคารที่จำเป็นต่อการป้องกันภัยอันตรายต่าง ๆ ที่มีผลต่อสุขภาพ ชีวิต ร่างกาย หรือทรัพย์สิน แล้วรายงานผลการตรวจสอบต่อเจ้าพนักงานท้องถิ่น ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา ๓๒ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๔

^{๕๗} มาตรา ๓๒ (๑) แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๔๓

^{๕๘} มาตรา ๓๒ ทวิ เพิ่มโดยพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๔๓

ให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นพิจารณาผลการตรวจสอบสภาพอาคารตามวรรคหนึ่งโดยมีข้อชี้ขาด
เพื่อพิจารณาออกใบรับรองการตรวจสอบสภาพอาคารหรือดำเนินการตามมาตรา ๔๖ หรือมาตรา ๔๖ ตรี
แล้วแต่กรณี ต่อไป

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา ๓๒ ตรี^{๔๔๔} เจ้าของอาคาร ผู้ครอบครองอาคาร หรือผู้ดำเนินการ สำหรับ
อาคารชนิดหรือประเภทตามที่กำหนดในกฎกระทรวงที่ออกตามมาตรา ๘ (๑๖) ต้องจัดให้มีการ
ประกันภัยความรับผิดตามกฎหมายต่อชีวิต ร่างกาย และทรัพย์สินของบุคคลภายนอกตามหลักเกณฑ์
วิธีการ เงื่อนไขและจำนวนเงินเอาประกันภัยที่รัฐมนตรีกำหนดในกฎกระทรวงโดยคำแนะนำของ
คณะกรรมการควบคุมอาคาร

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา ๓๓^{๔๔๕} ห้ามมิให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองอาคารซึ่งไม่เป็นอาคารประเภท
ควบคุมการใช้ ใช้หรือยินยอมให้บุคคลใดใช้อาคารดังกล่าวเพื่อกิจการตามมาตรา ๓๒ เว้นแต่จะได้รับ
ใบอนุญาตจากเจ้าพนักงานท้องถิ่นหรือได้แจ้งให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นทราบแล้ว และให้นำมาตรา ๒๕
และมาตรา ๒๗ หรือมาตรา ๓๔ ตรี มาใช้บังคับโดยอนุโลม

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

ให้นำความในวรรคหนึ่งมาใช้บังคับแก่การเปลี่ยนการใช้อาคารประเภทควบคุมการ
ใช้สำหรับกิจการหนึ่งไปใช้เป็นอาคารประเภทควบคุมการใช้สำหรับอีกกิจการหนึ่ง โดยอนุโลม

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา ๓๔^{๔๔๖} ห้ามมิให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองอาคารที่ต้องมีพื้นที่หรือสิ่งก่อสร้างขึ้น
เพื่อใช้เป็นที่จอดรถ ที่กับลร และทางเข้าออกของรถตามที่ระบุไว้ในมาตรา ๘ (๔) ดัดแปลงหรือใช้
หรือยินยอมให้บุคคลอื่นดัดแปลงหรือใช้ที่จอดรถ ที่กับลร และทางเข้าออกของรถนั้นเพื่อกิจการอื่น
ทั้งนี้ ไม่ว่าทั้งหมดหรือบางส่วน เว้นแต่จะได้รับใบอนุญาตจากเจ้าพนักงานท้องถิ่น

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

ข้อห้ามตามวรรคหนึ่งให้ถือว่าเป็นการระมัดพันในอสังหาริมทรัพย์นั้นโดยตรงตราบที่
อาคารนั้นยังมีอยู่ ทั้งนี้ ไม่ว่าจะมีการโอนที่จอดรถ ที่กับลร และทางเข้าออกของรถนั้นต่อไปยัง
บุคคลอื่นหรือไม่ก็ตาม

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา ๓๕^{๔๔๗} ใบอนุญาตที่ออกตามมาตรา ๒๑ หรือมาตรา ๒๒ ให้ใช้ได้ตาม
ระยะเวลาที่กำหนดไว้ในใบอนุญาต ถ้าผู้ได้รับใบอนุญาตประสงค์จะขอต่ออายุใบอนุญาตจะต้องยื่นคำ
ขอก่อนใบอนุญาตสิ้นอายุ และเมื่อได้ยื่นคำขอดังกล่าวแล้ว ให้ดำเนินการต่อไปได้จนกว่าเจ้าพนักงาน
ท้องถิ่นจะสั่งไม่อนุญาตให้ต่ออายุใบอนุญาตนั้น

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา ๓๖^{๔๔๘} ใบอนุญาตที่ออกตามมาตรา ๒๑ มาตรา ๒๒ หรือมาตรา ๓๓ จะโอน
แก่กันมิได้ เว้นแต่ได้รับอนุญาตเป็นหนังสือจากเจ้าพนักงานท้องถิ่น

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

๔๔๔ มาตรา ๓๒ ตรี เพิ่มโดยพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๕๘
๔๔๕ มาตรา ๓๓ ตรี แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕
๔๔๖ มาตรา ๓๔ ตรี แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕
๔๔๗ มาตรา ๓๕ ตรี แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕
๔๔๘ มาตรา ๓๖ ตรี แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา ๓๑^{๕๔} ในกรณีที่ผู้ได้รับใบอนุญาตตามมาตรา ๒๑ มาตรา ๒๒ หรือมาตรา ๓๓ ตาย ทายาทหรือผู้จัดการมรดกของบุคคลดังกล่าวซึ่งประสงค์จะทำการก่อสร้าง ดัดแปลง รื้อถอน เคลื่อนย้าย ใช้หรือเปลี่ยนการใช้อาคารนั้นต่อไป ต้องมีหนังสือแจ้งให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นทราบ ภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่ผู้ได้รับใบอนุญาตตาย ในกรณีเช่นนี้ให้ถือว่าทายาทหรือผู้จัดการมรดก ดังกล่าวเป็นผู้ได้รับใบอนุญาตนั้นแทน

มาตรา ๓๒ ในระหว่างการก่อสร้าง ดัดแปลง รื้อถอน หรือเคลื่อนย้ายอาคาร แล้วแต่กรณี ผู้ได้รับใบอนุญาตต้องเก็บใบอนุญาต แผนผังบริเวณ แบบแปลน และรายการประกอบ แบบแปลนไว้ในบริเวณที่ได้รับอนุญาตให้กระทำการดังกล่าวหนึ่งชุด และพร้อมที่จะให้นายช่างหรือนายตรวจตรวจดูได้

ให้ผู้ครอบครองอาคารประเภทควบคุมการใช้แสดงใบรับรองตามมาตรา ๓๒ หรือ ใบอนุญาตตามมาตรา ๓๓ ไว้ในที่เปิดเผยและเห็นได้ง่าย ณ อาคารนั้น

มาตรา ๓๓ ในกรณีที่ใบอนุญาตหรือใบรับรองสูญหาย ถูกทำลาย หรือชำรุดใน สาระสำคัญ ให้ผู้ได้รับใบอนุญาตหรือใบรับรองยื่นคำขอรับใบแทนใบอนุญาตหรือใบแทนใบรับรองต่อ เจ้าพนักงานท้องถิ่นภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้ทราบถึงการสูญหาย ถูกทำลาย หรือชำรุด การขอรับใบแทนใบอนุญาตหรือใบแทนใบรับรอง และการออกใบแทนใบอนุญาต หรือใบแทนใบรับรอง ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง ใบแทนใบอนุญาตหรือใบแทนใบรับรอง ให้มีผลตามกฎหมายเช่นเดียวกับใบอนุญาต หรือใบรับรอง แล้วแต่กรณี

มาตรา ๓๔ ทวิ^{๕๕} ผู้ใดจะก่อสร้าง ดัดแปลง หรือรื้อถอนอาคาร โดยไม่ยื่นคำขอรับ ใบอนุญาตจากเจ้าพนักงานท้องถิ่นก็ได้ โดยการแจ้งต่อเจ้าพนักงานท้องถิ่นตามแบบที่คณะกรรมการ ควบคุมอาคารกำหนดพร้อมด้วยเอกสารและหลักฐานตามที่ระบุไว้ในแบบดังกล่าว โดยอย่างน้อยต้อง แจ้งข้อมูลและยื่นเอกสารและหลักฐาน ดังต่อไปนี้

(๑) ชื่อของผู้รับผิดชอบงานออกแบบอาคาร ซึ่งเป็นผู้ได้รับใบอนุญาตให้เป็นผู้ ประกอบวิชาชีพสถาปัตยกรรมควบคุมตามกฎหมายว่าด้วยสถาปนิก และต้องไม่เป็นผู้ได้รับการแจ้ง ชื่อตามมาตรา ๔๙ ทวิ

(๒) ชื่อของผู้รับผิดชอบงานออกแบบและคำนวณอาคาร ซึ่งเป็นผู้ได้รับใบอนุญาตให้ เป็นผู้ประกอบวิชาชีพวิศวกรรมควบคุมตามกฎหมายว่าด้วยวิศวกร และต้องไม่เป็นผู้ได้รับการแจ้งชื่อ ตามมาตรา ๔๙ ทวิ

(๓) ชื่อของผู้ควบคุมงาน ซึ่งต้องประกอบด้วยผู้ได้รับใบอนุญาตให้เป็นผู้ประกอบ วิชาชีพสถาปัตยกรรมควบคุมตามกฎหมายว่าด้วยสถาปนิก และผู้ได้รับใบอนุญาตให้เป็นผู้ประกอบ วิชาชีพวิศวกรรมควบคุมตามกฎหมายว่าด้วยวิศวกร และต้องไม่เป็นผู้ได้รับการแจ้งชื่อตามมาตรา ๔๙ ทวิ

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

^{๕๔} มาตรา ๓๑๗ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๔๓
^{๕๕} มาตรา ๓๔๙ ทวิ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๕๘

(๔) สำเนาใบอนุญาตของบุคคลตาม (๑) (๒) และ (๓) พร้อมรับรองสำเนาถูกต้อง และหนังสือรับรองการได้รับอนุญาตให้เป็นผู้ประกอบวิชาชีพสถาปัตยกรรมควบคุมหรือผู้ประกอบวิชาชีพวิศวกรรมควบคุมที่ออกโดยสภาสถาปนิกหรือสภาวิศวกร แล้วแต่กรณี

(๕) แผนผังบริเวณ แบบแปลน รายการประกอบแบบแปลน และรายการคำนวณของอาคารที่จะก่อสร้าง ดัดแปลง หรือรื้อถอน ซึ่งลงลายมือชื่อพร้อมกับระบุชื่อของบุคคลตาม (๑) และ (๒) ให้ชัดเจนว่าตนเป็นผู้รับผิดชอบงานออกแบบอาคารและเป็นผู้รับผิดชอบงานออกแบบและคำนวณอาคารนั้น

(๖) หนังสือรับรองของบุคคลตาม (๑) และ (๒) ซึ่งรับรองว่าตนเป็นผู้รับผิดชอบงานออกแบบอาคารหรือเป็นผู้รับผิดชอบงานออกแบบและคำนวณอาคาร แล้วแต่กรณี พร้อมทั้งรับรองว่าการออกแบบอาคารและการออกแบบและคำนวณอาคารดังกล่าว ถูกต้องตามบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัตินี้ กฎกระทรวงและข้อบัญญัติท้องถิ่นที่ออกตามพระราชบัญญัตินี้ และกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง ทั้งนี้ สำหรับอาคารที่ต้องจัดให้มีสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับผู้พิการ ผู้ทุพพลภาพ คนชรา หรือผู้สูงอายุ ตามที่กฎหมายกำหนดให้รับรองการเข้าถึงและใช้ประโยชน์ได้จากอาคารและสิ่งอำนวยความสะดวกนั้นด้วย

(๗) หนังสือรับรองของผู้ควบคุมงานตาม (๓) ซึ่งรับรองว่าจะควบคุมการก่อสร้าง ดัดแปลง หรือรื้อถอนอาคารนั้น ให้ถูกต้องตามแบบแปลน รายการประกอบแบบแปลน และรายการคำนวณตามที่ได้แจ้งไว้และที่ได้มีการแก้ไขตามข้อทักท้วง หรือดำเนินการให้เป็นไปตามบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัตินี้ กฎกระทรวงและข้อบัญญัติท้องถิ่นที่ออกตามพระราชบัญญัตินี้ และกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง

(๘) หนังสือรับรองการตรวจสอบงานออกแบบและคำนวณส่วนต่าง ๆ ของโครงสร้างอาคาร ในกรณีอาคารที่จะก่อสร้างหรือดัดแปลงนั้น เป็นอาคารชนิดหรือประเภทที่กำหนดให้ต้องมีการตรวจสอบงานออกแบบและคำนวณส่วนต่าง ๆ ของโครงสร้างอาคารตามมาตรา ๒๑ ทวิ

(๙) หนังสือแสดงการให้ความเห็นชอบรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมหรือรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมเบื้องต้น ในกรณีที่อาคารในโครงการหรือกิจการที่ต้องจัดทำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมหรือรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมเบื้องต้นตามกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ แล้วแต่กรณี

(๑๐) หนังสือรับรองจากผู้แจ้ง พร้อมเอกสารและหลักฐานแสดงการให้ข้อมูลและการแจ้งสิทธิในการแสดงความคิดเห็นต่อเจ้าพนักงานท้องถิ่นแก่บุคคลที่อยู่บริเวณข้างเคียง เกี่ยวกับการก่อสร้าง ดัดแปลงหรือการดำเนินโครงการหรือกิจการ ในกรณีที่อาคารที่จะก่อสร้าง ดัดแปลงหรือดำเนินโครงการหรือกิจการเป็นอาคารที่ไม่ต้องจัดทำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมหรือรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมเบื้องต้นตาม (๙) แต่อาคารดังกล่าวเป็นอาคารประเภทควบคุมการใช้ตามมาตรา ๓๒ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการควบคุมอาคารกำหนด

ในกรณีอาคารที่จะก่อสร้าง ดัดแปลง หรือรื้อถอนตามวรรคหนึ่ง เป็นอาคารสูง อาคารขนาดใหญ่พิเศษ หรืออาคารตามที่กำหนดในกฎกระทรวง ผู้รับผิดชอบงานออกแบบอาคารตาม (๑) ต้องเป็นผู้ได้รับใบอนุญาตให้เป็นผู้ประกอบวิชาชีพสถาปัตยกรรมควบคุม ระดับวุฒิสถาปนิก

ตามกฎหมายว่าด้วยสถาปนิก และผู้รับผิดชอบงานออกแบบและคำนวณอาคารตาม (๒) ต้องเป็นผู้ได้รับใบอนุญาตให้เป็นผู้ประกอบวิชาชีพวิศวกรรมควบคุม ระดับวุฒิวิศวกร ตามกฎหมายว่าด้วยวิศวกร

ในกรณีอาคารที่จะก่อสร้าง ดัดแปลง หรือรื้อถอนตามวรรคหนึ่ง เป็นอาคารที่มีลักษณะ ขนาด หรืออยู่ในประเภทที่ได้กำหนดให้เป็นการวิชาชีพสถาปัตยกรรมควบคุม ตามกฎหมายว่าด้วยสถาปนิกหรือเป็นการวิชาชีพวิศวกรรมควบคุม ในสาขาวิศวกรรมโยธา ตามกฎหมายว่าด้วยวิศวกร และมีได้เป็นอาคารสูง อาคารขนาดใหญ่พิเศษ หรืออาคารตามที่กำหนดในกฎกระทรวง ผู้รับผิดชอบงานออกแบบอาคารตาม (๑) ต้องเป็นผู้ได้รับใบอนุญาตให้เป็นผู้ประกอบวิชาชีพสถาปัตยกรรมควบคุมไม่ต่ำกว่าระดับสามัญสถาปนิก ตามกฎหมายว่าด้วยสถาปนิก และผู้รับผิดชอบงานออกแบบและคำนวณอาคารตาม (๒) ต้องเป็นผู้ได้รับใบอนุญาตให้เป็นผู้ประกอบวิชาชีพวิศวกรรมควบคุมไม่ต่ำกว่าระดับสามัญวิศวกร ตามกฎหมายว่าด้วยวิศวกร

ในกรณีอาคารที่จะก่อสร้าง ดัดแปลง หรือรื้อถอนตามวรรคหนึ่ง มิได้เป็นอาคารตามวรรคสอง และวรรคสาม ผู้รับผิดชอบงานออกแบบอาคารตาม (๑) ต้องเป็นผู้ได้รับใบอนุญาตให้เป็นผู้ประกอบวิชาชีพสถาปัตยกรรมควบคุม สาขาสถาปัตยกรรมหลัก ตามกฎหมายว่าด้วยสถาปนิก และผู้รับผิดชอบงานออกแบบและคำนวณอาคารตาม (๒) ต้องเป็นผู้ได้รับใบอนุญาตให้เป็นผู้ประกอบวิชาชีพวิศวกรรมควบคุมสาขาวิศวกรรมโยธา ตามกฎหมายว่าด้วยวิศวกร

มาตรา ๓๙ ตรี เมื่อเจ้าพนักงานท้องถิ่นได้รับข้อมูล และเอกสารและหลักฐานจากผู้แจ้งตามมาตรา ๓๙ ทวิ และผู้แจ้งได้ชำระค่าธรรมเนียมการตรวจแบบแปลนการก่อสร้าง ดัดแปลง หรือรื้อถอนอาคารครบถ้วนแล้ว ให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นออกใบรับแจ้งภายในสามวันทำการ นับแต่วันที่ได้รับชำระค่าธรรมเนียมและให้ผู้แจ้งก่อสร้าง ดัดแปลง หรือรื้อถอนอาคารตามที่ได้แจ้งไว้ ได้ตั้งแต่วันที่ผู้แจ้งได้รับใบรับแจ้ง

ในกรณีที่ผู้แจ้งไม่ก่อสร้าง ดัดแปลง หรือรื้อถอนอาคารตามที่ได้แจ้งไว้ภายในหนึ่งร้อยยี่สิบวันนับแต่วันที่ได้ออกใบรับแจ้ง ให้ถือว่าผู้แจ้งไม่ประสงค์จะก่อสร้าง ดัดแปลง หรือรื้อถอนอาคารตามใบรับแจ้งอีกต่อไป และให้ใบรับแจ้งเป็นอันยกเลิก

ภายในหนึ่งร้อยยี่สิบวันนับแต่วันที่ได้ออกใบรับแจ้งตามวรรคสอง หรือนับแต่วันที่เริ่มการก่อสร้าง ดัดแปลง หรือรื้อถอนอาคาร แล้วแต่กรณี หากเจ้าพนักงานท้องถิ่นตรวจพบเหตุไม่ถูกต้อง ให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นดำเนินการ ดังต่อไปนี้

(๑) ผู้แจ้งได้แจ้งข้อมูลหรือยื่นเอกสารและหลักฐานตามมาตรา ๓๙ ทวิ ไว้ไม่ถูกต้อง ให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นมีหนังสือแจ้งข้อบกพร่องให้ผู้แจ้งดำเนินการแก้ไขให้ถูกต้องภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้ง ในกรณีที่ผู้แจ้งไม่ดำเนินการแก้ไขให้แล้วเสร็จภายในระยะเวลาที่กำหนด และมีการก่อสร้าง ดัดแปลง หรือรื้อถอนอาคารแล้ว ให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นดำเนินการตามมาตรา ๔๐ (๑) และหากอาคารได้ก่อสร้าง หรือดัดแปลง จนแล้วเสร็จตามที่ได้แจ้งไว้ เจ้าพนักงานท้องถิ่นจะดำเนินการตามมาตรา ๔๐ (๒) จนกว่าจะดำเนินการแก้ไขให้ถูกต้องด้วยก็ได้

(๒) แผนผังบริเวณ แบบแปลน รายการประกอบแบบแปลน หรือรายการคำนวณของอาคารที่ผู้แจ้งได้ยื่นไว้ตามมาตรา ๓๙ ทวิ ไม่ถูกต้องตามบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๓๙ ตรี แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๕๘

กฎกระทรวงหรือข้อบัญญัติท้องถิ่นที่ออกตามพระราชบัญญัตินี้ หรือกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง ให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นมีหนังสือแจ้งข้อเท็จจริงให้ผู้แจ้งแก้ไขแผนผังบริเวณ แบบแปลน รายการประกอบแบบแปลน หรือรายการคำนวณดังกล่าว ให้ถูกต้องตามบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัตินี้ กฎกระทรวง หรือข้อบัญญัติท้องถิ่นที่ออกตามพระราชบัญญัตินี้ หรือกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้องภายในระยะเวลาที่เจ้าพนักงานท้องถิ่นกำหนดแต่ต้องไม่น้อยกว่าสามสิบวัน

(๓) การก่อสร้าง ดัดแปลง หรือรื้อถอนอาคารที่ได้แจ้งไว้ไม่ถูกต้องตามบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัตินี้ กฎกระทรวงหรือข้อบัญญัติท้องถิ่นที่ออกตามพระราชบัญญัตินี้ หรือกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง ให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นมีหนังสือแจ้งข้อเท็จจริงให้ผู้แจ้งดำเนินการก่อสร้าง ดัดแปลง หรือรื้อถอนอาคารดังกล่าว ให้ถูกต้องตามบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัตินี้ กฎกระทรวงหรือข้อบัญญัติท้องถิ่นที่ออกตามพระราชบัญญัตินี้ หรือกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้องภายในระยะเวลาที่เจ้าพนักงานท้องถิ่นกำหนดแต่ต้องไม่น้อยกว่าสามสิบวัน และในระหว่างระยะเวลาที่ผู้แจ้งดำเนินการแก้ไขตามหนังสือแจ้งข้อเท็จจริง ให้ผู้แจ้งระงับการก่อสร้าง ดัดแปลง หรือรื้อถอนอาคารในส่วนที่ไม่ถูกต้องนั้นจนกว่าจะได้ปฏิบัติให้ถูกต้อง เว้นแต่เป็นการกระทำเพื่อแก้ไขให้เป็นไปตามข้อเท็จจริงของเจ้าพนักงานท้องถิ่น

ในกรณีที่ผู้แจ้งไม่ดำเนินการแก้ไขให้แล้วเสร็จภายในระยะเวลาที่เจ้าพนักงานท้องถิ่นได้กำหนดไว้ในหนังสือแจ้งข้อเท็จจริงตามวรรคสาม (๒) หรือ (๓) ให้ถือว่าผู้แจ้งไม่ประสงค์จะก่อสร้าง ดัดแปลง หรือรื้อถอนอาคารตามที่ได้แจ้งไว้ในวันอีกต่อไป และให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นมีคำสั่งยกเลิกใบรับแจ้งที่ได้ออกไว้และมีอำนาจดำเนินการตามมาตรา ๔๐ (๑) และ (๒) และมาตรา ๔๒ แล้วแต่กรณี

ถ้าเจ้าพนักงานท้องถิ่นมิได้มีหนังสือแจ้งข้อเท็จจริงให้ผู้แจ้งตามมาตรา ๓๙ ตรี ทราบภายในกำหนดเวลาตามวรรคสาม ให้ถือว่ากรอกสร้าง ดัดแปลง หรือรื้อถอนอาคารดังกล่าว ได้รับอนุญาตจากเจ้าพนักงานท้องถิ่นแล้ว เว้นแต่กรณีดังต่อไปนี้ เจ้าพนักงานท้องถิ่นมีอำนาจแจ้งข้อเท็จจริงได้ตลอดเวลา

- (๑) กรณีเกี่ยวกับการรื้อถอนที่สาธารณะ
- (๒) กรณีเกี่ยวกับระยะ หรือระดับระหว่างอาคารกับถนน ตรอก ซอย ทางเท้า หรือที่สาธารณะ ที่เป็นการฝ่าฝืนกฎกระทรวง ประกาศ หรือข้อบัญญัติท้องถิ่นที่ออกตามพระราชบัญญัตินี้ หรือกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้องที่ใช้บังคับอยู่ในขณะที่ผู้แจ้งได้ยื่นแจ้ง หรือ
- (๓) กรณีเกี่ยวกับข้อกำหนดในการห้ามก่อสร้าง ดัดแปลง รื้อถอน ใช้ หรือเปลี่ยนแปลงอาคารชนิดใดหรือประเภทใดที่เป็นการฝ่าฝืนกฎกระทรวง ประกาศ หรือข้อบัญญัติท้องถิ่นที่ออกตามพระราชบัญญัตินี้ หรือกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้องที่ใช้บังคับอยู่ในขณะที่ผู้แจ้งได้ยื่นแจ้ง

ใบรับแจ้งและหนังสือแจ้งข้อเท็จจริง ให้เป็นไปตามแบบที่คณะกรรมการควบคุมอาคารกำหนด

ให้นำบทบัญญัติเกี่ยวกับหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวงที่ออกตามมาตรา ๘ (๑๒) และให้นำมาตรา ๓๕ มาตรา ๓๖ มาตรา ๓๗ มาตรา ๓๘ และมาตรา ๓๙ มาใช้บังคับแก่ใบรับแจ้งโดยอนุโลม

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
หมวด ๓ ตรี

การอนุญาตให้ใช้อาคารเพื่อประกอบกิจการเกี่ยวกับโรงแรมสห^{๕๗}

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา ๓๑๙ จัตวา^{๕๘} การก่อสร้าง ดัดแปลง เคลื่อนย้าย รื้อถอน หรือตรวจสอบอาคารที่ใช้เพื่อประกอบกิจการโรงแรมสห ต้องดำเนินการให้เป็นไปตามบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัตินี้ด้วย

มาตรา ๓๑๙ เบญจ^{๕๙} ห้ามมิให้เจ้าของอาคารหรือผู้ครอบครองอาคารใช้หรือยินยอมให้ผู้ใดใช้อาคารหรือส่วนใดของอาคารเป็นโรงแรมสห เว้นแต่จะได้รับใบอนุญาตให้ใช้อาคารเพื่อประกอบกิจการโรงแรมสหจากคณะกรรมการที่มีอำนาจพิจารณาตามวรรคสอง แล้วแต่กรณี

ให้มีคณะกรรมการพิจารณาการประกอบกิจการโรงแรมสหมีอำนาจพิจารณาออกใบอนุญาต เพิกถอนใบอนุญาต ต่ออายุใบอนุญาต โอนใบอนุญาต และออกใบแทนใบอนุญาตเพื่อประกอบกิจการโรงแรมสห ดังต่อไปนี้

(๑) ในเขตกรุงเทพมหานคร ประกอบด้วยอธิบดีกรมโยธาธิการและผังเมือง^{๖๐*} เป็นประธานกรรมการ ผู้แทนกรุงเทพมหานคร ผู้แทนกรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข ผู้แทนสำนักงานตำรวจแห่งชาติ เป็นกรรมการ และให้ผู้อำนวยการกองควบคุมการก่อสร้าง กรมโยธาธิการและผังเมือง^{๖๐*} เป็นกรรมการและเลขานุการ

(๒) ในเขตจังหวัดอื่น ประกอบด้วยผู้ว่าราชการจังหวัด เป็นประธานกรรมการ เจ้าพนักงานท้องถิ่นแห่งท้องที่ที่เกี่ยวข้อง สาธารณสุขจังหวัด หัวหน้าตำรวจภูธรจังหวัดเป็นกรรมการ และให้โยธาธิการและผังเมืองจังหวัด* เป็นกรรมการและเลขานุการ

ในการวินิจฉัยชี้ขาดของที่ประชุมให้ถือเสียงข้างมาก และให้ประธานคณะกรรมการพิจารณาการประกอบกิจการโรงแรมสหตามวรรคสอง แล้วแต่กรณี เป็นผู้มีอำนาจลงนามออกใบอนุญาต เพิกถอนใบอนุญาต ต่ออายุใบอนุญาต โอนใบอนุญาต และออกใบแทนใบอนุญาตตามวรรคสอง

ประเภทของโรงแรมสห ระบบความปลอดภัย และการป้องกันอันตรายอันอาจเกิดขึ้นกับคนดู และจำนวนและระยะทางของสิ่งของหรือส่วนต่าง ๆ ภายในและภายนอกอาคารที่ใช้เป็นโรงแรมสห เช่น ห้องฉาย ทางเข้าออก ประตู ที่นั่งคนดู ทางเดิน เป็นต้น ให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

^{๕๗} หมวด ๓ ทวิ การอนุญาตให้ใช้อาคารเพื่อประกอบกิจการเกี่ยวกับโรงแรมสห มาตรา ๓๑๙ จัตวา ถึง มาตรา ๓๑๙ ฉ เพิ่มโดยพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๕๓

^{๕๘} มาตรา ๓๑๙ จัตวา เพิ่มโดยพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๕๓

^{๕๙} มาตรา ๓๑๙ เบญจ เพิ่มโดยพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๕๓

^{๖๐} มาตรา ๕๗ แห่งพระราชกฤษฎีกาแก้ไขบทบัญญัติให้สอดคล้องกับการโอนอำนาจหน้าที่ของส่วนราชการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พ.ศ. ๒๕๔๕ พ.ศ. ๒๕๔๕ ให้แก้ไขคำในพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. ๒๕๒๒ จากคำว่า "อธิบดีกรมโยธาธิการ" เป็น "อธิบดีกรมโยธาธิการและผังเมือง"

^{๖๑} เมื่อวันที่ ๓ ตุลาคม ๒๕๕๕ ได้มีการปฏิรูประบบราชการ และมีการรวมภารกิจของกรมโยธาธิการและกรมการผังเมืองเข้าด้วยกัน เป็น "กรมโยธาธิการและผังเมือง"

มาตรา ๓๙ ฎ^{๒๒} โบราณวัตถุให้ใช้อาคารเพื่อประกอบกิจการโรงแรมหรือหอพักที่มีอายุสองปี โดยให้ใช้ได้จนถึงวันที่ ๓๑ ธันวาคม ของปีที่สองนับแต่ปีที่ออกใบอนุญาต

หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการขออนุญาต การอนุญาต การต่ออายุใบอนุญาต การโอนใบอนุญาต และการออกใบแทนใบอนุญาตสำหรับโรงแรมหรือหอพัก ให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

เจ้าของอาคารหรือผู้ครอบครองอาคารผู้ใดประสงค์จะขอต่ออายุใบอนุญาตให้ใช้อาคารเพื่อประกอบกิจการโรงแรมหรือหอพัก ให้ยื่นคำขอต่ออายุใบอนุญาตก่อนใบอนุญาตเดิมสิ้นอายุ และเมื่อได้ยื่นคำขอดังกล่าวแล้วให้ประกอบกิจการต่อไปได้จนกว่าผู้มีอำนาจอนุญาตตามมาตรา ๓๙ เบื้อง จะม่มีคำสั่งไม่อนุญาต

หมวด ๔ สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

อำนาจหน้าที่ของเจ้าพนักงานท้องถิ่น

มาตรา ๔๐^{๒๓} ในกรณีที่มีการก่อสร้าง ตัดแปลง รื้อถอน หรือเคลื่อนย้ายอาคารโดยฝ่าฝืนบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัตินี้ กฎกระทรวง หรือข้อบัญญัติท้องถิ่นที่ออกตามพระราชบัญญัตินี้ หรือกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง ให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นมีอำนาจดำเนินการดังนี้

- (๑) มีคำสั่งให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองอาคาร ผู้ควบคุมงาน ผู้ดำเนินการ ลูกจ้างหรือบริวารของบุคคลดังกล่าว ระงับการกระทำดังกล่าว
- (๒) มีคำสั่งห้ามมิให้บุคคลใดใช้หรือเข้าไปในส่วนใด ๆ ของอาคาร หรือบริเวณที่มีการกระทำดังกล่าว และจัดให้มีเครื่องหมายแสดงการห้ามนั้นไว้ในที่เปิดเผยและเห็นได้ง่าย ณ อาคารหรือบริเวณดังกล่าว และ
- (๓) พิจารณามีคำสั่งตามมาตรา ๔๑ หรือมาตรา ๔๒ แล้วแต่กรณี ภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้มีคำสั่งตาม (๑)

มาตรา ๔๑^{๒๔} ถ้าการกระทำตามมาตรา ๔๐ เป็นกรณีที่สามารถแก้ไขเปลี่ยนแปลงให้ถูกต้องได้ ให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นมีอำนาจสั่งให้เจ้าของอาคารยื่นคำขออนุญาต หรือดำเนินการแจ้งตามมาตรา ๓๙ ทวิ หรือดำเนินการแก้ไขเปลี่ยนแปลงให้ถูกต้องภายในระยะเวลาที่กำหนดแต่ต้องไม่น้อยกว่าสามสิบวัน ในกรณีที่มีเหตุอันสมควร เจ้าพนักงานท้องถิ่นจะขยายระยะเวลาดังกล่าวออกไปอีกก็ได้ และให้นำมาตรา ๒๗ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

มาตรา ๔๒^{๒๕} ถ้าการกระทำตามมาตรา ๔๐ เป็นกรณีที่ไม่สามารถแก้ไขเปลี่ยนแปลงให้ถูกต้องได้ หรือเจ้าของอาคารมิได้ปฏิบัติตามคำสั่งของเจ้าพนักงานท้องถิ่นตามมาตรา ๔๑ ให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นมีอำนาจสั่งให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองอาคาร ผู้ควบคุมงาน หรือ

^{๒๒} มาตรา ๓๙ ฎ เพิ่มโดยพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๔๓
^{๒๓} มาตรา ๔๐ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕
^{๒๔} มาตรา ๔๑ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕
^{๒๕} มาตรา ๔๒ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕

ผู้ดำเนินการรื้อถอนอาคารนั้นทั้งหมดหรือบางส่วนได้ภายในระยะเวลาที่กำหนดแต่ต้องไม่น้อยกว่าสามสิบวัน โดยให้ดำเนินการรื้อถอนตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวงที่ออกตามมาตรา ๘ (๑๑) หรือข้อบัญญัติท้องถิ่นที่ออกตามมาตรา ๙ หรือมาตรา ๑๐

มาตรา ๔๓^{๖๖} ถ้าไม่มีการรื้อถอนอาคารตามคำสั่งของเจ้าพนักงานท้องถิ่นตามมาตรา ๔๒ ให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นมีอำนาจ ดังต่อไปนี้

(๑) ยื่นคำขอฝ่ายเดียวโดยทำเป็นคำร้องต่อศาล นับแต่ระยะเวลาที่กำหนดไว้ตามมาตรา ๔๒ ได้ล่วงพ้นไป ขอให้ศาลมีคำสั่งจับกุมและกักขังบุคคลซึ่งมิได้ปฏิบัติตามคำสั่งของเจ้าพนักงานท้องถิ่นตามมาตรา ๔๒ โดยให้นำประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งมาใช้บังคับโดยอนุโลม

(๒) ดำเนินการหรือจัดให้มีการรื้อถอนอาคารดังกล่าวได้เอง โดยจะต้องปิดประกาศกำหนดการรื้อถอนไว้ในบริเวณนั้นแล้วเป็นเวลาไม่น้อยกว่าเจ็ดวัน และเจ้าของหรือผู้ครอบครองอาคาร ผู้รับผิดชอบงานออกแบบอาคาร ผู้รับผิดชอบงานออกแบบและคำนวณอาคาร ผู้ควบคุมงานและผู้ดำเนินการจะต้องร่วมกันเสียค่าใช้จ่ายในการนั้น เว้นแต่บุคคลดังกล่าวจะพิสูจน์ได้ว่าตนมิได้เป็นผู้กระทำหรือมีส่วนร่วมในการกระทำที่เป็นการฝ่าฝืนกฎหมาย

ในการดำเนินการรื้อถอนอาคารตามวรรคหนึ่ง เมื่อเจ้าพนักงานท้องถิ่นหรือผู้ซึ่งดำเนินการแทนเจ้าพนักงานท้องถิ่นได้ใช้ความระมัดระวังตามสมควรแก่พฤติการณ์แล้ว บุคคลตามวรรคหนึ่งจะเรียกร้องค่าเสียหายจากเจ้าพนักงานท้องถิ่นหรือผู้ซึ่งดำเนินการแทนเจ้าพนักงานท้องถิ่นไม่ได้

วัสดุก่อสร้างที่ถูกรื้อถอนและสิ่งของที่ขนออกจากอาคารส่วนที่มีการรื้อถอน ให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นมีอำนาจยึดและเก็บรักษาไว้ หรือขายและถือเงินไว้แทนได้ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง และถ้าเจ้าของมิได้เรียกเอาทรัพย์สินหรือเงินนั้นคืนภายในสามสิบวันนับแต่วันที่มีการรื้อถอน ให้ทรัพย์สินหรือเงินนั้นตกเป็นของราชการส่วนท้องถิ่นนั้นเพื่อนำมาเป็นค่าใช้จ่ายในการรื้อถอนอาคารตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๔๔^{๖๗} ในกรณีที่มีการฝ่าฝืนมาตรา ๓๒ วรรคสาม หรือมาตรา ๓๓ ให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นมีอำนาจสั่งให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองอาคารระงับการใช้อาคารส่วนที่ยังไม่ได้รับใบรับรอง ใบอนุญาต หรือที่ไม่ได้แจ้งไว้ตามมาตรา ๓๙ ทวิ จนกว่าจะได้รับใบรับรอง ใบอนุญาต หรือได้แจ้งตามมาตรา ๓๙ ทวิ แล้ว

มาตรา ๔๕^{๖๘} ในกรณีที่มีการฝ่าฝืนมาตรา ๓๔ ให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นมีอำนาจสั่งให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองอาคาร ผู้ครอบครองพื้นที่หรือสิ่งก่อสร้างขึ้นดังกล่าว หรือผู้ที่กระทำการฝ่าฝืนมาตรา ๓๔ ระงับการกระทำนั้น และสั่งให้บุคคลดังกล่าวดำเนินการแก้ไขเปลี่ยนแปลงพื้นที่หรือสิ่งก่อสร้างขึ้นให้กลับคืนสู่สภาพเดิมได้ภายในระยะเวลาที่กำหนด และให้นำมาตรา ๔๓ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

มาตรา ๔๓ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๔
มาตรา ๔๔ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๔
มาตรา ๔๕ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๔

มาตรา ๔๖ ในกรณีที่อาคารซึ่งก่อสร้าง ดัดแปลง หรือเคลื่อนย้ายโดยได้รับอนุญาตตามพระราชบัญญัตินี้ หรือได้ก่อสร้าง ดัดแปลง หรือเคลื่อนย้ายก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ มีสภาพหรือมีการใช้ที่อาจเป็นภัยอันตรายต่อสุขภาพ ชีวิต ร่างกาย หรือทรัพย์สิน หรืออาจไม่ปลอดภัยจากอัคคีภัย หรือก่อให้เกิดเหตุรำคาญ หรือกระทบกระเทือนต่อการรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม ให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นมีอำนาจสั่งให้ดำเนินการแก้ไขตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง

ในกรณีที่ไม่มี การปฏิบัติตามคำสั่งของเจ้าพนักงานท้องถิ่นตามวรรคหนึ่ง และถ้าอาคารนั้นอาจเป็นภัยอันตรายอย่างร้ายแรงต่อสุขภาพ ชีวิต ร่างกาย หรือทรัพย์สิน ให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นมีอำนาจสั่งให้รื้อถอนอาคารนั้นได้โดยให้นำมาตรา ๔๒ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

มาตรา ๔๖ ทวิ^{๖๖๔} ในกรณีที่อุปกรณ์ประกอบต่าง ๆ เกี่ยวกับระบบไฟฟ้าและการจัดแสงสว่าง ระบบการเตือน การป้องกันและการระงับอัคคีภัย การป้องกันอันตรายเมื่อมีเหตุฉุกเฉิน วน่วย ระบบระบายอากาศ ระบบระบายน้ำ ระบบบำบัดน้ำเสีย ระบบเครื่องกล หรือระบบอื่น ๆ ของอาคารตามมาตรา ๓๒ ทวิ มีสภาพหรือมีการใช้ที่อาจเป็นภัยอันตรายต่อสุขภาพ ชีวิต ร่างกาย หรือทรัพย์สิน หรืออาจไม่ปลอดภัยจากอัคคีภัย หรือก่อให้เกิดเหตุรำคาญ หรือกระทบกระเทือนต่อการรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม ให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นมีอำนาจ ดังนี้

- (๑) มีคำสั่งห้ามมิให้เจ้าของอาคารหรือผู้ครอบครองอาคารใช้ หรือยินยอมให้บุคคลใดใช้อุปกรณ์ประกอบต่าง ๆ และจัดให้มีเครื่องหมายแสดงการห้ามนั้นไว้ที่อุปกรณ์หรือบริเวณที่เปิดเผยและเห็นได้ง่ายที่อยู่ใกล้กับอุปกรณ์นั้น
- (๒) มีคำสั่งให้เจ้าของอาคารดำเนินการแก้ไขอุปกรณ์ประกอบต่าง ๆ นั้น ให้อยู่ในสภาพที่ปลอดภัยหรือสามารถใช้งานได้ภายในระยะเวลาที่กำหนด แต่ต้องไม่น้อยกว่าสามสิบวัน ในกรณีมีเหตุอันสมควรเจ้าพนักงานท้องถิ่นจะขยายระยะเวลาดังกล่าวออกไปอีกก็ได้

ในกรณีที่ไม่มี การปฏิบัติตามคำสั่งของเจ้าพนักงานท้องถิ่นตามวรรคหนึ่ง และหากอุปกรณ์ดังกล่าวมีผลทำให้อาคารนั้นมีสภาพหรือการใช้ที่อาจเป็นภัยอันตรายอย่างร้ายแรงต่อสุขภาพ ชีวิต ร่างกาย หรือทรัพย์สิน ให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นสั่งห้ามใช้อาคารนั้นทั้งหมดหรือบางส่วนไว้ก่อนก็ได้ และต้องจัดให้มีเครื่องหมายแสดงการห้ามนั้นไว้ในที่เปิดเผยและเห็นได้ง่าย ณ บริเวณอาคาร หรือบริเวณดังกล่าว

มาตรา ๔๗^{๖๖๕} การสั่งหรือการแจ้งของเจ้าพนักงานท้องถิ่นตามพระราชบัญญัตินี้ นอกจากกรณีตามมาตรา ๔๐ (๒) และมาตรา ๔๗ ทวิ ให้ทำเป็นหนังสือส่งทางไปรษณีย์ลงทะเบียนตอบรับให้ผู้ขอรับใบอนุญาต ผู้ได้รับใบอนุญาต ผู้แจ้งตามมาตรา ๓๙ ทวิ เจ้าของหรือผู้ครอบครองอาคาร ผู้ดำเนินการ หรือผู้ควบคุมงาน แล้วแต่กรณี ณ ภูมิลำเนาของผู้นั้น หรือจะทำเป็นบันทึกและให้บุคคลดังกล่าวลงลายมือชื่อรับทราบก็ได้

ในกรณีที่เจ้าพนักงานท้องถิ่นไม่อาจดำเนินการตามวรรคหนึ่งได้ ให้ปิดประกาศสำเนาคำสั่งหรือหนังสือแจ้ง แล้วแต่กรณี ไว้ในที่เปิดเผยและเห็นได้ง่าย ณ อาคารหรือบริเวณที่ตั้ง

^{๖๖๔} มาตรา ๔๖ ทวิ เพิ่มโดยพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๕๓
^{๖๖๕} มาตรา ๔๗ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕

อาคารที่ทำการก่อสร้าง ดัดแปลง รื้อถอน เคลื่อนย้าย ใช้หรือเปลี่ยนการใช้ชั้น และให้ถือว่าผู้ขอรับใบอนุญาต ผู้ได้รับใบอนุญาต ผู้แจ้งตามมาตรา ๓๗ ทวิ เจ้าของหรือผู้ครอบครองอาคาร ผู้ดำเนินการ หรือผู้ควบคุมงานได้ทราบคำสั่งหรือหนังสือแจ้งนั้นแล้ว เมื่อพ้นกำหนดเจ็ดวันนับแต่วันที่ได้มีการปิดประกาศดังกล่าว

มาตรา ๔๗ ทวิ^{๓๓๓} การแจ้งคำสั่งของเจ้าพนักงานท้องถิ่นที่สั่งให้ระงับการกระทำที่เป็นการฝ่าฝืนบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัตินี้หรือให้รื้อถอนอาคาร ให้ทำเป็นหนังสือส่งทางไปรษณีย์ลงทะเบียนตอบรับให้ผู้ซึ่งจะต้องรับคำสั่งดังกล่าว ณ ภูมิลำเนาของผู้ยื่น และให้ปิดประกาศคำสั่งดังกล่าวไว้ในที่เปิดเผยและเห็นได้ง่าย ณ อาคารหรือบริเวณที่มีการกระทำดังกล่าว และให้ถือว่าผู้ซึ่งจะต้องรับคำสั่งได้ทราบคำสั่งนั้นแล้วเมื่อพ้นกำหนดสามวันนับแต่วันที่ได้มีการปิดประกาศดังกล่าว

มาตรา ๔๘ ในการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ เจ้าพนักงานท้องถิ่นมีอำนาจเข้าไปในอาคารหรือบริเวณที่ตั้งอาคารที่มีเหตุอันควรสงสัยว่ามีการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้ ในเวลาระหว่างพระอาทิตย์ขึ้นถึงพระอาทิตย์ตกหรือในเวลาทำการของสถานที่นั้น และเพื่อการนี้ให้มีอำนาจสอบถามข้อเท็จจริงหรือสั่งให้แสดงเอกสารหรือหลักฐานอื่นที่เกี่ยวข้องจากบุคคลที่อยู่หรือทำงานในสถานที่นั้น

มาตรา ๔๙^{๓๓๔} ให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นมีอำนาจแต่งตั้งข้าราชการหรือพนักงานส่วนท้องถิ่นซึ่งมีความรู้หรือคุณวุฒิตามที่กำหนดในกฎกระทรวงให้เป็นนายตรวจหรือนายช่างได้ ในกรณีที่มีความจำเป็นหรือได้รับการร้องขอจากเจ้าพนักงานท้องถิ่น อธิบดีกรมโยธาธิการและผังเมือง^{๓๓๕} มีอำนาจแต่งตั้งวิศวกรหรือสถาปนิกเป็นนายช่างได้ตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา ๔๙ ทวิ^{๓๓๕} ในกรณีที่มีการก่อสร้าง ดัดแปลง รื้อถอน หรือเคลื่อนย้ายอาคาร โดยฝ่าฝืนบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัตินี้ กฎกระทรวง หรือข้อบัญญัติท้องถิ่นที่ออกตามพระราชบัญญัตินี้ และเจ้าพนักงานท้องถิ่นได้ดำเนินการตามมาตรา ๔๐ มาตรา ๔๑ หรือมาตรา ๔๒ แล้วแต่กรณี แต่มิได้มีการปฏิบัติตามคำสั่งของเจ้าพนักงานท้องถิ่น และมีเหตุอันควรสงสัยว่าผู้รับผิดชอบงานออกแบบและคำนวณอาคาร หรือผู้รับผิดชอบงานออกแบบอาคาร หรือผู้ควบคุมงานอาจเป็นผู้กระทำหรือมีส่วนร่วมในการกระทำดังกล่าว ให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นแจ้งให้บุคคลเช่นว่านั้นทราบ และให้มีหนังสือแสดงหลักฐานภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้ง เพื่อพิสูจน์ว่าเป็นการกระทำของผู้อื่น หากไม่สามารถพิสูจน์ได้ว่าเป็นการกระทำของผู้อื่น ให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นดำเนินการแจ้งชื่อ

^{๓๓๓} มาตรา ๔๗ ทวิ เพิ่มโดยพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕

^{๓๓๔} มาตรา ๔๘ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๔๓

^{๓๓๕} มาตรา ๔๗ แห่งพระราชกฤษฎีกาแก้ไขบทบัญญัติให้สอดคล้องกับการโอนอำนาจหน้าที่ของส่วนราชการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พ.ศ. ๒๕๔๕ พ.ศ. ๒๕๔๕ ให้แก้ไขคำในพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. ๒๕๒๒ จากคำว่า “อธิบดีกรมโยธาธิการ” เป็น “อธิบดีกรมโยธาธิการและผังเมือง”

^{๓๓๖} มาตรา ๔๙ ทวิ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๔๓

และการกระทำของบุคคลเช่นว่านั้นให้คณะกรรมการควบคุมอาคารทราบ และให้แจ้งสภาวิศวกรและ
สภาสถาปนิกทราบเพื่อพิจารณาดำเนินการตามกฎหมายว่าด้วยวิศวกรและกฎหมายว่าด้วยสถาปนิก

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา หมวด ๕ สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

การอุทธรณ์

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา ๕๐^{๕๕} ให้มีคณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์

(๑) ในเขตกรุงเทพมหานครหรือในเขตองค์การบริหารส่วนจังหวัด ประกอบด้วย ปลัดกระทรวงมหาดไทย เป็นประธานกรรมการ อธิบดีกรมโยธาธิการและผังเมือง* ผู้แทนสำนักงาน
อัยการสูงสุด ผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ผู้แทนคณะกรรมการควบคุมการประกอบ
วิชาชีพวิศวกรรม และผู้แทนคณะกรรมการควบคุมการประกอบวิชาชีพสถาปัตยกรรม เป็นกรรมการ
และกรรมการอื่นอีกไม่เกินหกคนซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งจากผู้ทรงคุณวุฒิ ในจำนวนนี้ให้มีผู้ทรงคุณวุฒิจาก
ภาคเอกชนไม่น้อยกว่าสองคน และให้หัวหน้าสำนักงานคณะกรรมการควบคุมอาคาร เป็นกรรมการ
และเลขานุการ

กรรมการซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งตามวรรคหนึ่ง (๑) ต้องไม่เป็นผู้ซึ่งปฏิบัติหน้าที่ราชการ
ของกรุงเทพมหานครหรือองค์การบริหารส่วนจังหวัด หรือสมาชิกสภากรุงเทพมหานครหรือสภาจังหวัด

(๒)^{๖๖} ในเขตเทศบาล เขตเมืองพัทยา หรือเขตราชการส่วนท้องถิ่นอื่น ประกอบด้วย
ผู้ว่าราชการจังหวัด เป็นประธานกรรมการ อัยการจังหวัดซึ่งเป็นหัวหน้าที่ทำการอัยการจังหวัด และ
บุคคลอื่นอีกไม่เกินหกคนซึ่งปลัดกระทรวงมหาดไทยเป็นผู้แต่งตั้ง ในจำนวนนี้ให้แต่งตั้งจาก
ภาคเอกชนไม่น้อยกว่าสองคนเป็นกรรมการ และให้โยธาธิการและผังเมืองจังหวัด* เป็นกรรมการและ
เลขานุการ

ให้นำมาตรา ๑๕ มาตรา ๑๖ และมาตรา ๑๗ มาใช้บังคับแก่คณะกรรมการพิจารณา
อุทธรณ์โดยอนุโลม

มาตรา ๕๑ ให้คณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์มีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

- (๑) พิจารณาวินิจฉัยอุทธรณ์คำสั่งของเจ้าพนักงานท้องถิ่นตามพระราชบัญญัตินี้
- (๒) มีหนังสือเรียกบุคคลที่เกี่ยวข้องมาให้ถ้อยคำ หรือสั่งให้บุคคลดังกล่าวส่งเอกสาร
หรือหลักฐานอื่นที่เกี่ยวข้อง เพื่อประกอบการพิจารณาวินิจฉัยอุทธรณ์

(๓) สอบถามข้อเท็จจริงหรือกระทำใด ๆ เท่าที่จำเป็น เพื่อประกอบการ
พิจารณาวินิจฉัยอุทธรณ์

ในการปฏิบัติหน้าที่ตาม (๓) กรรมการพิจารณาอุทธรณ์หรือผู้ซึ่งคณะกรรมการ
พิจารณาอุทธรณ์มอบหมายจะเข้าไปในอาคารหรือบริเวณที่ตั้งอาคาร อันเป็นมูลกรณีแห่งการอุทธรณ์
ในเวลาระหว่างพระอาทิตย์ขึ้นถึงพระอาทิตย์ตกก็ได้

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

^{๕๕} มาตรา ๕๐ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๔
^{๖๖} มาตรา ๕๐ วรรคหนึ่ง (๒) แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร (ฉบับที่ ๓) พ.ศ.
๒๕๔๓

มาตรา ๕๑ ทวิ^{๓๓} คณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์จะแต่งตั้งคณะอนุกรรมการขึ้น
 คณะหนึ่งหรือหลายคณะ เพื่อพิจารณาหรือปฏิบัติกรอย่างหนึ่งอย่างใดตามที่มอบหมายก็ได้
 ให้นำมาตรา ๑๕ มาตรา ๑๖ มาตรา ๑๗ และมาตรา ๕๑ มาใช้บังคับแก่การปฏิบัติ
 หน้าที่ของคณะอนุกรรมการโดยอนุโลม

มาตรา ๕๒^{๓๔} ผู้ขอรับใบอนุญาต ผู้ได้รับใบอนุญาต ผู้แจ้งตามมาตรา ๓๙ ทวิ และ
 ผู้ได้รับคำสั่งจากเจ้าพนักงานท้องถิ่นตามพระราชบัญญัตินี้มีสิทธิอุทธรณ์คำสั่งดังกล่าวต่อ
 คณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์ได้ภายในสามสิบวันนับแต่วันทราบคำสั่ง

การอุทธรณ์ตามวรรคหนึ่ง ให้ทำเป็นหนังสือและยื่นต่อเจ้าพนักงานท้องถิ่นผู้ออก
 คำสั่งดังกล่าว และให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นจัดส่งอุทธรณ์และเอกสารหลักฐานที่เกี่ยวข้องทั้งหมดไปยัง
 คณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์ภายในสิบวันนับแต่วันที่ได้รับอุทธรณ์

ให้คณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์มีคำวินิจฉัยอุทธรณ์ตามวรรคหนึ่งภายในหกสิบ
 วันนับแต่วันที่ได้รับอุทธรณ์ แล้วแจ้งคำวินิจฉัยพร้อมด้วยเหตุผลเป็นหนังสือไปยังผู้อุทธรณ์และเจ้า
 พนักงานท้องถิ่น

ถ้าผู้อุทธรณ์ไม่เห็นด้วยกับคำวินิจฉัยอุทธรณ์ ให้เสนอคัดต่อศาลภายในสามสิบวัน
 นับแต่วันที่ได้รับแจ้งคำวินิจฉัยอุทธรณ์

ในกรณีที่คณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์หรือศาลได้มีคำวินิจฉัยหรือคำพิพากษา
 เป็นประการใด ให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นปฏิบัติตามนั้น

ในระหว่างอุทธรณ์ ห้ามมิให้ผู้อุทธรณ์หรือเจ้าพนักงานท้องถิ่นกระทำการใดแก่
 อาคารอันเป็นมูลกรณีแห่งการอุทธรณ์ เว้นแต่อาคารนั้นจะเป็นภัยอันตรายต่อบุคคลหรือทรัพย์สิน หรือ
 มีลักษณะซึ่งไม่อาจรอได้

ให้นำมาตรา ๔๗ มาใช้บังคับแก่การแจ้งคำวินิจฉัยอุทธรณ์โดยอนุโลม

หมวด ๖

นายช่าง นายตรวจ และผู้ตรวจสอบ^{๓๕}

มาตรา ๕๓ ให้นายช่างหรือนายตรวจมีอำนาจเข้าไปในบริเวณที่มีการก่อสร้าง
 ดัดแปลง รื้อถอน หรือเคลื่อนย้ายอาคาร เพื่อตรวจสอบว่าได้มีการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตาม
 พระราชบัญญัตินี้หรือไม่ และเพื่อการนี้ให้มีอำนาจสอบถามข้อเท็จจริง หรือสั่งให้แสดงเอกสารหรือ
 หลักฐานอื่นที่เกี่ยวข้องจากบุคคลที่อยู่หรือทำงานในสถานที่นั้น

มาตรา ๕๔ เมื่อมีเหตุอันควรสงสัยว่าอาคารใดซึ่งได้ก่อสร้าง ดัดแปลง รื้อถอน หรือ
 เคลื่อนย้ายเสร็จแล้วนั้น ได้กระทำขึ้นโดยฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้ หรือมีเหตุอันควร

^{๓๓} มาตรา ๕๑ ทวิ เพิ่มโดยพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๔
^{๓๔} มาตรา ๕๒ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๔
^{๓๕} ชื่อ หมวด ๖ นายช่าง นายตรวจ และผู้ตรวจสอบ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติควบคุม
 อาคาร (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๔๓

สงสัยว่าอาคารได้มีการใช้หรือเปลี่ยนการใช้โดยฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๓๒ มาตรา ๓๓ หรือมาตรา ๓๔ หรืออาคารใดมีลักษณะตามมาตรา ๔๖ ให้นายช่างมีอำนาจเข้าไปตรวจอาคารและบริเวณที่ตั้งอาคารนั้นได้ และเพื่อการนี้ให้มีอำนาจสอบถามข้อเท็จจริง หรือสั่งให้แสดงเอกสารหรือหลักฐานอื่นที่เกี่ยวข้องจากบุคคลที่อยู่หรือทำงานในสถานที่นั้น

มาตรา ๕๕ ในการปฏิบัติตามมาตรา ๕๓ หรือมาตรา ๕๔ นายช่างหรือนายตรวจต้องกระทำการในเวลาระหว่างพระอาทิตย์ขึ้นถึงพระอาทิตย์ตก หรือในเวลาทำการของสถานที่นั้น และในการนี้ให้นายช่างหรือนายตรวจแสดงบัตรประจำตัวเมื่อบุคคลที่เกี่ยวข้องร้องขอ บัตรประจำตัวให้เป็นไปตามแบบที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา ๕๕ ตรี^{๕๕๓} ห้ามมิให้ผู้ใดทำการตรวจสอบตามมาตรา ๓๒ ตรี เว้นแต่ผู้ซึ่งเป็นผู้ตรวจสอบตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๕๕ ตรี^{๕๕๓} ในกรณีที่ผู้ตรวจสอบทำการตรวจสอบอาคารตามมาตรา ๓๒ ตรี โดยฝ่าฝืนบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัตินี้ หรือกฎกระทรวง หรือข้อบัญญัติท้องถิ่นที่ออกตามพระราชบัญญัตินี้ ให้นำมาตรา ๔๙ ตรี มาใช้บังคับโดยอนุโลม

หมวด ๗
เขตเพลิงไหม้

มาตรา ๕๖ เมื่อเกิดเพลิงไหม้ในบริเวณใดอันเข้าลักษณะเป็นเขตเพลิงไหม้ ให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นประกาศแสดงเขตเพลิงไหม้ไว้ ณ สำนักงานของราชการส่วนท้องถิ่นนั้น และบริเวณที่เกิดเพลิงไหม้ โดยมีแผนที่สังเขปแสดงแนวเขตเพลิงไหม้ พร้อมทั้งระบุให้ทราบถึงการกระทำอื่นต้องห้ามตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๕๗^{๕๖๒} ภายในสี่สิบห้าวันนับแต่วันที่เกิดเพลิงไหม้ ห้ามมิให้ผู้ใดก่อสร้าง ตัดแปลง รื้อถอน หรือเคลื่อนย้ายอาคารในเขตเพลิงไหม้ และให้ผู้ได้รับใบอนุญาตให้ทำการก่อสร้าง ตัดแปลง รื้อถอน หรือเคลื่อนย้ายอาคาร หรือผู้แจ้งตามมาตรา ๓๙ ตรี ในเขตดังกล่าวอยู่แล้วก่อนวันที่เกิดเพลิงไหม้ระงับการกระทำตามที่ได้รับอนุญาตหรือที่ได้แจ้งไว้ในวันตามระยเวลาดังกล่าวด้วย ให้นำมาตรา ๔๐ มาตรา ๔๒ และมาตรา ๔๓ มาใช้บังคับแก่การฝ่าฝืนบทบัญญัติในวรรคหนึ่ง โดยอนุโลม

บทบัญญัติในวรรคหนึ่งมิใช้บังคับแก่
(๑) การก่อสร้างอาคารชั่วคราวเพื่อประโยชน์ในการบรรเทาทุกข์ ซึ่งจัดทำหรือควบคุมโดยทางราชการ

^{๕๕๓} มาตรา ๕๕ ตรี เพิ่มโดยพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๕๓
^{๕๕๔} มาตรา ๕๕ ตรี เพิ่มโดยพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๕๓
^{๕๕๕} มาตรา ๕๗ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕

(๒) การดัดแปลงหรือซ่อมแซมอาคารเพียงเท่าที่จำเป็น เพื่ออยู่อาศัยหรือใช้สอย

สำนักวิชา

มาตรา ๕๕ ให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นพิจารณาว่าสมควรจะมีการปรับปรุงเขตเพลิง

ใหม่หรือไม่ โดยคำนึงถึงประโยชน์ในการป้องกันอัคคีภัย การสาธารณสุข การรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม การผังเมือง การสถาปัตยกรรม และการอำนวยความสะดวกแก่การจราจร และให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นเสนอความเห็นพร้อมด้วยแผนที่สังเขปแสดงแนวเขตเพลิงใหม่ต่อคณะกรรมการควบคุมอาคาร ในกรณีที่เขตเพลิงใหม่อยู่ในเขตอำนาจของเจ้าพนักงานท้องถิ่นมากกว่าหนึ่งท้องที่ ให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นแห่งท้องที่ที่เกี่ยวข้องเป็นผู้ร่วมกันพิจารณาและเสนอความเห็น ทั้งนี้ ภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่เกิดเพลิงไหม้

เมื่อคณะกรรมการควบคุมอาคารพิจารณาความเห็นของเจ้าพนักงานท้องถิ่นแล้ว ให้เสนอความเห็นพร้อมทั้งข้อสังเกตต่อรัฐมนตรี เพื่อสั่งให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นประกาศให้ประชาชนในเขตเพลิงไหม้ทราบว่าจะมีการปรับปรุงหรือไม่ ประกาศดังกล่าวให้ประกาศไว้ ณ สำนักงานของราชการส่วนท้องถิ่นนั้นและบริเวณที่เกิดเพลิงไหม้ ภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่เกิดเพลิงไหม้

มาตรา ๕๙ ในกรณีที่มีการประกาศไม่ปรับปรุงเขตเพลิงไหม้แล้ว ให้การห้ามตามมาตรา ๕๗ วรรคหนึ่ง เป็นอันยกเลิก

ในกรณีที่มีการประกาศปรับปรุงเขตเพลิงไหม้แล้ว ให้การห้ามตามมาตรา ๕๗ วรรคหนึ่ง ยังคงมีผลใช้บังคับต่อไปอีกเป็นเวลาหกสิบวันนับแต่วันที่มิได้ประกาศปรับปรุงเขตเพลิงไหม้นั้น และให้สำนักงานคณะกรรมการควบคุมอาคารจัดทำแผนผังปรับปรุงเขตเพลิงไหม้เสนอต่อรัฐมนตรีเพื่อประกาศใช้บังคับแผนผังปรับปรุงเขตเพลิงไหม้ในราชกิจจานุเบกษาภายในกำหนดเวลาดังกล่าว

มาตรา ๖๐^{๓๓๓} เมื่อมิได้ประกาศใช้บังคับแผนผังปรับปรุงเขตเพลิงไหม้แล้ว ห้ามมิให้ผู้ใดก่อสร้าง ดัดแปลง รื้อถอน หรือเคลื่อนย้ายอาคารในเขตตามแผนผังปรับปรุงเขตเพลิงไหม้ให้ผิดไปจากที่กำหนดในแผนผังนั้น และบรรดาใบอนุญาตให้ทำการก่อสร้าง ดัดแปลง รื้อถอน หรือเคลื่อนย้ายอาคาร หรือไปรับแจ้งตามมาตรา ๓๙ ทวิ ที่ได้ออกไว้ก่อนวันประกาศใช้บังคับแผนผังปรับปรุงเขตเพลิงไหม้ซึ่งขัดกับแผนผังดังกล่าวให้เป็นอันยกเลิก

ให้นำมาตรา ๔๐ มาตรา ๔๒ และมาตรา ๔๓ มาใช้บังคับแก่การฝ่าฝืนบทบัญญัติในวรรคหนึ่ง โดยอนุโลม

มาตรา ๖๐ ทวิ^{๓๓๔} ให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นเริ่มต้นดำเนินการปรับปรุงเขตเพลิงไหม้ตามประกาศใช้บังคับแผนผังปรับปรุงเขตเพลิงไหม้ตามมาตรา ๖๐ ภายในสองปีนับแต่วันใช้บังคับประกาศดังกล่าว

ในกรณีที่มีความจำเป็นต้องดำเนินการเวนคืนที่ดินหรือสิ่งหาริมทรัพย์ใด เพื่อใช้ประโยชน์ตามที่กำหนดในแผนผังปรับปรุงเขตเพลิงไหม้ ให้จ่ายเงินค่าทดแทนให้แก่ผู้มีสิทธิได้รับเงินค่าทดแทนก่อนเริ่มต้นดำเนินการปรับปรุงเขตเพลิงไหม้ โดยกำหนดตามราคาประเมินทุนทรัพย์ตาม

^{๓๓๓} มาตรา ๖๐ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕
^{๓๓๔} มาตรา ๖๐ ทวิ เพิ่มโดยพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕

ประมวลกฎหมายที่ดินที่ใช้บังคับอยู่ในวันที่มีประกาศปรับปรุงเขตเพลิงไหม้ แต่ไม่สามารถจ่ายเงิน
ค่าทดแทนได้ภายในสองปีนับแต่วันใช้บังคับประกาศดังกล่าว ให้กำหนดตามราคาประเมินทุนทรัพย์
ดังกล่าวที่ใช้บังคับอยู่ในวันที่ ๑ มกราคมของปีที่มีการจ่ายเงินค่าทดแทน

ถ้าเจ้าพนักงานท้องถิ่นได้เริ่มต้นดำเนินการปรับปรุงเขตเพลิงไหม้ภายใน
กำหนดเวลาตามวรรคหนึ่ง ให้ประกาศดังกล่าวเป็นอันยกเลิก

มาตรา ๖๑. ในกรณีที่มีความจำเป็นต้องจัดให้ได้มาซึ่งที่ดินหรือสิ่งสิทธิทรัพย์สิน
เพื่อใช้ประโยชน์ตามที่กำหนดในแผนผังปรับปรุงเขตเพลิงไหม้ ให้ดำเนินการเวนคืนที่ดินหรือ
สิ่งสิทธิทรัพย์สินนั้นโดยให้นำกฎหมายว่าด้วยการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์มาใช้บังคับโดยอนุโลม

มาตรา ๖๒. เมื่อเกิดเพลิงไหม้ในท้องที่ใดอันเข้าลักษณะเป็นเขตเพลิงไหม้ ถ้าท้องที่
นั้นยังไม่มีพระราชกฤษฎีกาให้ใช้พระราชบัญญัตินี้บังคับ ให้ถือว่าได้มีพระราชกฤษฎีกาให้ใช้
พระราชบัญญัตินี้ในท้องที่นั้นตั้งแต่วันที่เกิดเพลิงไหม้ แต่ถ้าต่อมามีการประกาศไม่ปรับปรุงเขตเพลิง
ไหม้ตามมาตรา ๕๘ ให้ถือว่าพระราชกฤษฎีกาดังกล่าวเป็นอันยกเลิกตั้งแต่วันที่เจ้าพนักงานท้องถิ่น
ประกาศนั้น

หมวด ๘

บทเบ็ดเตล็ด

มาตรา ๖๓. ในการปฏิบัติหน้าที่ของกรรมการพิจารณาอุทธรณ์ ผู้ซึ่งคณะกรรมการ
พิจารณาอุทธรณ์มอบหมาย กรรมการเปรียบเทียบคดี เจ้าพนักงานท้องถิ่น นายช่างหรือนายตรวจ
ตามพระราชบัญญัตินี้ ผู้ขอรับใบอนุญาต ผู้ได้รับอนุญาต เจ้าของหรือผู้ครอบครองอาคาร
ผู้ดำเนินการ ผู้ควบคุมงาน หรือบุคคลที่เกี่ยวข้องซึ่งอยู่ในสถานที่นั้นต้องให้ความสะดวกและ
ช่วยเหลือตามสมควร

มาตรา ๖๔. ในการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ ให้กรรมการพิจารณาอุทธรณ์
ผู้ซึ่งคณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์มอบหมาย กรรมการเปรียบเทียบคดี เจ้าพนักงานท้องถิ่น นาย
ช่าง และนายตรวจ เป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญา

มาตรา ๖๕. ทวิ ให้ราชการส่วนท้องถิ่นมีอำนาจหักเงินค่าธรรมเนียมการตรวจ
แบบแปลนก่อสร้างหรือดัดแปลงอาคารที่ได้รับจากผู้ขอรับใบอนุญาตหรือผู้แจ้งตามมาตรา ๓๙ ทวิ ไว้
ได้ไม่เกินร้อยละสิบของเงินค่าธรรมเนียมดังกล่าว เพื่อนำมาจัดสรรเป็นเงินค่าตอบแทนให้แก่
เจ้าหน้าที่ผู้ตรวจแบบแปลนก่อสร้างหรือดัดแปลงอาคาร นายช่าง และนายตรวจได้ตามหลักเกณฑ์
และอัตราที่กำหนดในข้อบัญญัติท้องถิ่น

มาตรา ๖๕. ทวิ เพิ่มโดยพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕

หมวด ๙

บทกำหนดโทษ

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา ๒๕^{๖๖} ผู้ใดฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๒๑ มาตรา ๒๒ มาตรา ๓๑ มาตรา ๓๒ มาตรา ๓๓ มาตรา ๓๔ มาตรา ๕๒ วรรคหก มาตรา ๕๗ หรือมาตรา ๖๐ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามเดือน หรือปรับไม่เกินหกหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

นอกจากต้องระวางโทษตามวรรคหนึ่งแล้ว ผู้ฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๒๑ มาตรา ๓๑ มาตรา ๓๒ มาตรา ๓๔ หรือมาตรา ๕๗ ยังต้องระวางโทษปรับอีกวันละไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท ตลอดเวลาที่ยังฝ่าฝืนหรือจนกว่าจะได้ปฏิบัติให้ถูกต้อง

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา ๒๕^{๖๗} ผู้ใดไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๓๒ ทวิ หรือมาตรา ๓๒ ตริ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามเดือน หรือปรับไม่เกินหกหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

นอกจากต้องระวางโทษตามวรรคหนึ่งแล้ว ผู้ไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๓๒ ทวิ หรือมาตรา ๓๒ ตริ ยังต้องระวางโทษปรับอีกวันละไม่เกินหนึ่งหมื่นบาทจนกว่าจะได้ปฏิบัติให้ถูกต้อง

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา ๒๕^{๖๘} ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๓๑^{๖๘} เบื้อง วรรคหนึ่ง ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามเดือน หรือปรับไม่เกินหกหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

นอกจากระวางโทษตามวรรคหนึ่งแล้ว ผู้ฝ่าฝืนมาตรา ๓๑ เบื้อง วรรคหนึ่ง ยังต้องระวางโทษปรับอีกวันละไม่เกินหนึ่งหมื่นบาทจนกว่าจะได้ปฏิบัติให้ถูกต้อง

มาตรา ๒๕^{๖๙} จัตวา

ผู้ใดฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของเจ้าพนักงานท้องถิ่นตามมาตรา ๔๖ ทวิ ต้องระวางโทษปรับไม่เกินสามหมื่นบาท

นอกจากต้องระวางโทษตามวรรคหนึ่งแล้ว ผู้ฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๔๖ ทวิ ยังต้องระวางโทษปรับอีกวันละไม่เกินห้าพันบาทตลอดเวลาที่ยังฝ่าฝืนหรือจนกว่าจะได้ปฏิบัติให้ถูกต้อง

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา ๒๖^{๖๙} ผู้ใดไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๓๐ วรรคหนึ่ง มาตรา ๓๕ มาตรา ๓๙ หรือมาตรา ๓๙ ตริ วรรคสาม (๓) ต้องระวางโทษปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา ๒๖^{๗๐} ผู้ใดมิได้รื้อถอนอาคารตามคำสั่งของเจ้าพนักงานท้องถิ่นตามมาตรา ๔๒ โดยมีได้อยู่ในระหว่างการอุทธรณ์คำสั่งดังกล่าว ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

^{๖๖} มาตรา ๒๕ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕

^{๖๗} มาตรา ๒๕ ทวิ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๕๘

^{๖๘} มาตรา ๒๕ ตริ เพิ่มโดยพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๔๓

^{๖๙} มาตรา ๒๕ จัตวา เพิ่มโดยพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๔๓

^{๗๐} มาตรา ๒๖ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๕๘

นอกจากต้องระวางโทษตามวรรคหนึ่งแล้ว ผู้ฝ่าฝืนยังต้องระวางโทษปรับอีกวันละ
ไม่เกินสามหมื่นบาทจนกว่าจะได้ปฏิบัติตามคำสั่งของเจ้าพนักงานท้องถิ่น

มาตรา ๖๗ ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๓๐ วรรคสอง หรือฝ่าฝืนคำสั่งของเจ้าพนักงาน
ท้องถิ่นตามมาตรา ๔๐ มาตรา ๔๔ หรือมาตรา ๔๕ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับ
ไม่เกินหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

นอกจากต้องระวางโทษตามวรรคหนึ่งแล้ว ผู้ฝ่าฝืนยังต้องระวางโทษปรับอีกวันละ
ไม่เกินสามหมื่นบาทตลอดเวลาที่ยังฝ่าฝืนหรือจนกว่าจะได้ปฏิบัติให้ถูกต้อง

มาตรา ๖๘ ผู้ใด

(๑) ไม่มาให้ถ้อยคำหรือส่งเอกสารตามหนังสือเรียกของคณะกรรมการพิจารณา

อุทธรณ์ตามมาตรา ๕๑ (๒) โดยไม่มีเหตุอันสมควร หรือ

(๒) ขัดขวางการปฏิบัติหน้าที่ของกรรมการพิจารณาอุทธรณ์ ผู้ซึ่งคณะกรรมการ
พิจารณาอุทธรณ์มอบหมาย เจ้าพนักงานท้องถิ่น นายช่าง หรือนายตรวจ ตามมาตรา ๔๘ มาตรา ๕๑
มาตรา ๕๓ หรือมาตรา ๕๔ หรือไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๕๑ มาตรา ๕๓ มาตรา ๕๔ หรือมาตรา ๖๓
แล้วแต่กรณี

ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๖๙ ถ้าการกระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้เป็นกระทำความของ

ผู้ดำเนินการ ผู้กระทำความผิดต้องระวางโทษเป็นสองเท่าของโทษที่บัญญัติไว้สำหรับความผิดนั้น ๆ

มาตรา ๗๐ ถ้าการกระทำความผิดตามพระราชบัญญัติเป็นการกระทำความอัน
เกี่ยวกับอาคารเพื่อพาณิชย์กรรม อุตสาหกรรม การศึกษา หรือการสาธารณสุข หรือเป็นการกระทำ
ในทางการค้าเพื่อให้เช่า ให้เช่าซื้อ ขาย หรือจำหน่ายโดยมีค่าตอบแทนซึ่งอาคารใด ผู้กระทำความ
ต้องระวางโทษเป็นสองเท่าของโทษที่บัญญัติไว้สำหรับความผิดนั้น ๆ

มาตรา ๗๑ ในกรณีที่มีการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๒๑ มาตรา ๒๒
มาตรา ๓๔ มาตรา ๔๒ มาตรา ๕๒ วรรคหก มาตรา ๕๗ หรือมาตรา ๖๐ ให้ถือว่าเป็นการกระทำ
ของเจ้าของ หรือผู้ครอบครองอาคาร ผู้ดำเนินการ ผู้ควบคุมงาน หรือผู้อุทธรณ์ตามมาตรา ๕๒
แล้วแต่กรณี หรือเป็นการกระทำตามคำสั่งของบุคคลดังกล่าว เว้นแต่บุคคลนั้นจะพิสูจน์ได้ว่าเป็นการ
กระทำของผู้อื่น

๓๓ มาตรา ๖๖ ทวิ เพิ่มโดยพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕

๓๔ มาตรา ๖๗ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕

๓๕ มาตรา ๗๐ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕

๓๖ มาตรา ๗๑ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕

มาตรา ๗๒ ในกรณีที่ดินบุคคลกระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ ให้ถือว่า กรรมการหรือผู้จัดการทุกคนของนิติบุคคลนั้นเป็นผู้ร่วมกระทำผิดกับนิติบุคคลนั้น เว้นแต่จะพิสูจน์ได้ว่าการกระทำของนิติบุคคลนั้นได้กระทำโดยตนมิได้รู้เห็นหรือยินยอมด้วย

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา ๗๓ ในกรณีมีการกระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ ให้ถือว่าเจ้าของ หรือผู้ครอบครองที่ดินหรืออาคารที่อยู่ใกล้ชิดหรือติดต่อกับอาคารที่มีการกระทำความผิดเกิดขึ้น หรือ บุคคลซึ่งความเป็นอยู่หรือการใช้สอยที่ดินหรืออาคารถูกรบกวนกระเทือนเนื่องจากการกระทำ ความผิดดังกล่าว เป็นผู้เสียหายตามกฎหมายว่าด้วยวิธีพิจารณาความอาญา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา ๗๔ ให้มีคณะกรรมการเปรียบเทียบคดี

- (๑) ในเขตกรุงเทพมหานคร ประกอบด้วย ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร ผู้แทน สำนักงานอัยการสูงสุด และผู้แทนสำนักงานตำรวจแห่งชาติ
- (๒) ในเขตจังหวัดอื่น ประกอบด้วย ผู้ว่าราชการจังหวัด อัยการจังหวัด ซึ่งเป็นหัวหน้า ที่ทำการอัยการจังหวัด และหัวหน้าตำรวจจังหวัด

ความผิดตามมาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง มาตรา ๖๕ ทวิ วรรคหนึ่ง มาตรา ๖๕ ตริ วรรค หนึ่ง มาตรา ๖๕ จัตวา วรรคหนึ่ง มาตรา ๖๖ มาตรา ๖๖ ทวิ วรรคหนึ่ง มาตรา ๖๗ วรรคหนึ่ง มาตรา ๖๘ มาตรา ๖๙ หรือมาตรา ๗๐ ให้คณะกรรมการเปรียบเทียบคดีมีอำนาจเปรียบเทียบได้

ในกรณีที่พนักงานสอบสวนพบว่าผู้ใดกระทำความผิดตามวรรคสอง ถ้าผู้กระทำความผิดดังกล่าวและผู้เสียหาย ถ้ามี ยินยอมให้เปรียบเทียบ ให้พนักงานสอบสวนส่งเรื่องให้ คณะกรรมการเปรียบเทียบคดีตามวรรคหนึ่งภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่ผู้นั้นยินยอมให้เปรียบเทียบ

ถ้าคณะกรรมการเปรียบเทียบคดีเห็นว่าผู้ต้องหาไม่ควรถูกฟ้องร้องหรือได้รับโทษถึง จำคุก ให้กำหนดค่าปรับซึ่งผู้ต้องหาจะพึงชำระ ถ้าผู้ต้องหาและผู้เสียหาย ถ้ามี ยินยอมตามนั้น เมื่อ ผู้ต้องหาได้ชำระค่าปรับตามจำนวนที่เปรียบเทียบภายในสามสิบวันนับแต่วันที่มีการเปรียบเทียบ ให้ ถือว่าคดีเลิกกันตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

ถ้าผู้ต้องหาไม่ยินยอมตามที่เปรียบเทียบหรือยินยอมแล้วไม่ชำระเงินค่าปรับภายในเวลา ตามวรรคสี่ ให้ดำเนินคดีต่อไป

ค่าปรับที่เปรียบเทียบตามพระราชบัญญัตินี้ให้ตกเป็นของราชการส่วนท้องถิ่น โดย ไม่ต้องนำส่งเป็นรายได้แผ่นดิน

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

บทเฉพาะกาล

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา ๗๕ บรรดา ค่าขออนุญาตใด ๆ ที่ได้ยื่นไว้ก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ และยังคงอยู่ในระหว่างการพิจารณาของเจ้าพนักงานท้องถิ่น หรืออธิบดีกรมโยธาธิการและผังเมือง* และการอนุญาตใด ๆ ที่ได้ให้ไว้ตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุมการก่อสร้างอาคาร หรือกฎหมายว่า

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา ๗๔ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๔๓

ด้วยการควบคุมการก่อสร้างในเขตเพลิงไหม้ หรือการปฏิบัติของผู้ขอรับใบอนุญาตตามที่ได้รับใบอนุญาต แล้วแต่กรณี ให้ถือว่าเป็นคำขออนุญาต และการอนุญาตตามพระราชบัญญัตินี้โดยอนุโลม

ในกรณีที่การขออนุญาตหรือการพิจารณาอนุญาตดังกล่าวมีข้อแตกต่างไปจากการขออนุญาตหรือการพิจารณาอนุญาตตามพระราชบัญญัตินี้ ให้การขออนุญาตหรือการพิจารณาอนุญาตนั้นเป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้ และให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นมีคำสั่งตามมาตรา ๒๗ เพื่อให้ผู้ขอรับใบอนุญาตปฏิบัติตามให้ถูกต้องภายในเวลาสามสิบวัน ถ้าผู้ขอรับใบอนุญาตไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของเจ้าพนักงานท้องถิ่นภายในกำหนดเวลาดังกล่าว ให้คำขอรับใบอนุญาตนั้นเป็นอันตกไป

มาตรา ๗๖ อาคารซึ่งได้รับใบอนุญาตให้ทำการก่อสร้างหรือตัดแปลง และได้กระทำการเสร็จแล้วก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ แม้จะเข้าลักษณะเป็นอาคารประเภทควบคุมการใช้ตามพระราชบัญญัตินี้ ก็ให้ได้รับยกเว้นไม่ต้องปฏิบัติตามมาตรา ๓๒ วรรคสอง

มาตรา ๗๗ ท้องที่ใดมีอาคารก่อสร้างขึ้นเป็นจำนวนมากในที่ดินที่เป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ และมีสภาพหรืออาจทำให้เกิดสภาพที่ไม่เหมาะสมหรือไม่ปลอดภัยในการอยู่อาศัย การป้องกันอัคคีภัย การสาธารณสุข การรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม การผังเมือง และการอำนวยความสะดวกแก่การจราจร เมื่อมีพระราชกฤษฎีกากำหนดเขตปรับปรุงอาคารในท้องที่นั้นแล้ว ให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นมีคำสั่งอย่างใดอย่างหนึ่งหรือหลายอย่างดังต่อไปนี้

(๑) มีคำสั่งให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองอาคารรื้อถอนอาคารนั้นภายในกำหนดเวลาไม่เกินหกเดือนนับแต่วันที่รับคำสั่ง แต่การรื้อถอนอาคารจะต้องกระทำเพื่อความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง การพัฒนาท้องถิ่น หรือประโยชน์ในการใช้ที่สาธารณะของประชาชน

(๒) มีคำสั่งภายในสามสิบวันนับแต่วันที่พระราชกฤษฎีกากำหนดเขตปรับปรุงอาคารมีผลใช้บังคับ ให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองอาคารแก้ไขเปลี่ยนแปลงอาคารให้ถูกต้องตามพระราชบัญญัตินี้ ภายในกำหนดเวลาไม่เกินหกเดือนนับแต่วันที่รับคำสั่ง

(๓) มีคำสั่งให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองอาคารดำเนินการเพื่อขจัดหรือระงับเหตุที่ก่อให้เกิดหรืออาจก่อให้เกิดสภาพที่ไม่เหมาะสมหรือไม่ปลอดภัยในการอยู่อาศัย การป้องกันอัคคีภัย การสาธารณสุข การรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม การผังเมือง และการอำนวยความสะดวกแก่การจราจรภายในกำหนดเวลาไม่เกินหกเดือนนับแต่วันที่รับคำสั่ง

(๔) มีคำสั่งให้เจ้าของอาคารทำสัญญาเช่าที่ดินกับเจ้าพนักงานท้องถิ่นตามหลักเกณฑ์ วิธีการ เงื่อนไข และอัตราค่าเช่าที่กระทรวงมหาดไทยกำหนด

ถ้าเจ้าของหรือผู้ครอบครองอาคารผู้ใดปฏิบัติตามคำสั่งของเจ้าพนักงานท้องถิ่นตามวรรคหนึ่งแล้ว ให้ผู้นั้นได้รับยกเว้นโทษ แต่ถ้าผู้นั้นไม่ปฏิบัติตาม ผู้นั้นต้องระวางโทษปรับไม่เกินห้าหมื่นบาท และให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นมีคำสั่งให้ผู้นั้นรื้อถอนอาคารนั้นเสียภายในระยะเวลาที่กำหนด ถ้าผู้นั้นไม่รื้อถอนอาคารให้แล้วเสร็จภายในกำหนดเวลาดังกล่าว ผู้นั้นต้องระวางโทษปรับเป็นรายวันอีกวันละหนึ่งพันบาทตลอดเวลาที่ยังฝ่าฝืนอยู่ หรือจนกว่าผู้นั้นยินยอมให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นดำเนินการรื้อถอนอาคารนั้นเอง ในกรณีหลังนี้ให้นำมาตรา ๔๒ วรรคสี่ และวรรคห้า มาใช้บังคับโดยอนุโลม

พระราชกฤษฎีกาตามวรรคหนึ่ง ให้มีแผนที่แสดงแนวเขตบริเวณที่กำหนดนั้นแนบ
ท้ายพระราชกฤษฎีกาดังกล่าว และให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นมีอำนาจดำเนินการให้เช่าที่ดินในบริเวณนั้น
เพื่อเป็นรายได้สำหรับบำรุงท้องถิ่นได้ แต่ที่ดินนั้นยังคงเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดิน

สัญญาเช่าที่ดินที่ทำขึ้นตามวรรคหนึ่ง (๔) ให้มีระยะเวลาเช่าตามที่ตกลงกันแต่ต้อง
ไม่เกินสิบปี การต่อระยะเวลาเช่าจะกระทำมิได้ เมื่อสิ้นกำหนดเวลาเช่าที่ดินแล้วเจ้าของหรือผู้
ครอบครองอาคารผู้ใดไม่รื้อถอนขนย้ายอาคารหรือสิ่งปลูกสร้างของตนออกจากบริเวณที่กำหนดใน
พระราชกฤษฎีกา ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกินสามหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ
และต้องระวางโทษปรับเป็นรายวันอีกวันละหนึ่งพันบาทตลอดเวลาที่ยังฝ่าฝืน หรือจนกว่าผู้นั้น
ยินยอมให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นเข้าดำเนินการรื้อถอนอาคารนั้นเอง ในกรณีหลังนี้ให้นำมาตรา ๔๒
วรรคสี่และวรรคห้า มาใช้บังคับโดยอนุโลม

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา ๗๘ ให้ถือว่าอุทธรณ์ตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุมการก่อสร้างอาคารที่
ได้ยื่นไว้ก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ เป็นอุทธรณ์คำสั่งของเจ้าพนักงานท้องถิ่นที่ยื่นต่อ
คณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์ตามพระราชบัญญัตินี้

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา ๗๙ บรรดาฎกระทรวง เทศบัญญัติ ข้อบัญญัติจังหวัด กฎ ข้อบังคับ
ประกาศ หรือคำสั่งซึ่งได้ออกโดยอาศัยอำนาจตามพระราชบัญญัติควบคุมการก่อสร้างอาคาร
พุทธศักราช ๒๔๗๙ หรือพระราชบัญญัติควบคุมการก่อสร้างในเขตเพลิงไหม้ พุทธศักราช ๒๔๗๖ ให้
คงใช้บังคับต่อไป ทั้งนี้ เพียงเท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งกับบทแห่งพระราชบัญญัตินี้

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา ๘๐ ท้องที่ใดได้มีพระราชกฤษฎีกาให้ใช้บังคับพระราชบัญญัติควบคุมการ
ก่อสร้างอาคาร พุทธศักราช ๒๔๗๙ หรือพระราชบัญญัติควบคุมการก่อสร้างในเขตเพลิงไหม้
พุทธศักราช ๒๔๗๖ อยู่ก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ให้ถือว่าได้มีพระราชกฤษฎีกาให้ใช้บังคับ
พระราชบัญญัตินี้ในท้องที่นั้นแล้ว

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ
ส. โทตระกิตย์
รองนายกรัฐมนตรี

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

อัตราค่าธรรมเนียม

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

(๑) ใบอนุญาตก่อสร้าง	ฉบับละ	๒๐๐	บาท
(๒) ใบอนุญาตตัดแปลง	ฉบับละ	๑๐๐	บาท
(๓) ใบอนุญาตรื้อถอน	ฉบับละ	๕๐	บาท
(๔) ใบอนุญาตเคลื่อนย้าย	ฉบับละ	๕๐	บาท
(๕) ใบอนุญาตเปลี่ยนการใช้	ฉบับละ	๒๐๐	บาท
(๖) ใบรับรอง	ฉบับละ	๑๐๐	บาท
(๖ ทวิ) ^{๑๖} ใบอนุญาตให้ใช้อาคารเพื่อประกอบ			
กิจการโรงแรม	ฉบับละ	๕๐๐	บาท
(๖ تري) ^{๑๗} ใบรับรองการตรวจสอบ			
สภาพอาคาร	ฉบับละ	๑๐๐	บาท
(๗) ใบแทนใบอนุญาตหรือใบแทนใบรับรอง	ฉบับละ	๑๐	บาท
(๘) การต่ออายุใบอนุญาตให้เป็นไปตามอัตราใน (๑) ถึง (๕)			
(๘ ทวิ) ^{๑๘} การต่ออายุใบอนุญาตให้ใช้อาคารเพื่อประกอบกิจการโรงแรมให้เป็นไปตาม			
อัตราใน (๖ ทวิ)			
(๙) การตรวจแบบแปลนก่อสร้าง หรือตัดแปลงอาคาร ให้คิดค่าธรรมเนียมสำหรับการ			
ก่อสร้าง หรือสำหรับส่วนที่มีการตัดแปลง ดังนี้			
(ก) อาคารซึ่งสูงไม่เกินสามชั้นหรือ			
ไม่เกินสิบห้าเมตร			
คิดตามพื้นที่ของพื้นอาคาร			
แต่ละชั้นรวมกัน	ตารางเมตรละ	๒	บาท
(ข) อาคารซึ่งสูงเกินสามชั้นหรือ			
เกินสิบห้าเมตร			
คิดตามพื้นที่ของพื้นอาคาร			
แต่ละชั้นรวมกัน	ตารางเมตรละ	๔	บาท
(ค) อาคารประเภทซึ่งจะต้องมีพื้นรับน้ำหนักบรรทุก			
ชั้นใดชั้นหนึ่งเกินห้าร้อยกิโลกรัมต่อหนึ่งตารางเมตร			
คิดตามพื้นที่ของพื้นอาคาร			
แต่ละชั้นรวมกัน	ตารางเมตรละ	๔	บาท
(ง) ป้าย คิดตามพื้นที่ของป้ายโดยเอาส่วนกว้างที่สุด			
คูณด้วยส่วนยาวที่สุด	ตารางเมตรละ	๔	บาท

๒๕๕๓

อัตราค่าธรรมเนียม (๖) แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร (ฉบับที่ ๓) พ.ศ.

อัตราค่าธรรมเนียม (๖ ทวิ) เพิ่มโดยพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๕๓

อัตราค่าธรรมเนียม (๖ تري) เพิ่มโดยพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๕๓

อัตราค่าธรรมเนียม (๘ ทวิ) เพิ่มโดยพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๕๓

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ เนื่องจากพระราชบัญญัติควบคุมการก่อสร้างอาคาร พุทธศักราช ๒๔๗๙ และพระราชบัญญัติควบคุมการก่อสร้างในเขตเพลิงไหม้ พุทธศักราช ๒๔๗๖ ได้ประกาศใช้มานานแล้ว แม้ว่าได้มีการแก้ไขเพิ่มเติมกันอยู่ตลอดมา แต่ปัจจุบันบ้านเมืองได้เจริญก้าวหน้าและขยายตัวมากขึ้น ฉะนั้น เพื่อให้เหมาะสมและสอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน และเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในด้านการควบคุมเกี่ยวกับความมั่นคงแข็งแรง ความปลอดภัย การป้องกันอัคคีภัย การสาธารณสุข การรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม การผังเมือง การสถาปัตยกรรม และการอำนวยความสะดวกแก่การจราจร สมควรปรับปรุงกฎหมายว่าด้วยการควบคุมการก่อสร้างอาคารและกฎหมายว่าด้วยการควบคุมการก่อสร้างในเขตเพลิงไหม้เสียใหม่ และสมควรรวมกฎหมายทั้งสองฉบับดังกล่าวเข้าเป็นฉบับเดียวกัน จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้ขึ้น

พระราชบัญญัติควบคุมอาคาร (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕^{๑๐๐}

มาตรา ๒๗ ให้คณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์ซึ่งดำรงตำแหน่งอยู่ในวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับยังคงปฏิบัติหน้าที่ต่อไปจนกว่าจะมีการแต่งตั้งคณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์ขึ้นใหม่ตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๒๘ บรรดาคำขออนุญาตใด ๆ ที่ได้ยื่นไว้ก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ และยังคงอยู่ในระหว่างการพิจารณาของเจ้าพนักงานท้องถิ่น ถ้าผู้ขอรับใบอนุญาตมิได้มาขอรับคืนจากเจ้าพนักงานท้องถิ่นภายในสามสิบวันนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นพิจารณาคำขออนุญาตดังกล่าวต่อไปตามบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. ๒๕๒๒ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๒๙ บรรดาเขตเพลิงไหม้ที่ได้มีประกาศใช้บังคับแผนผังปรับปรุงเขตเพลิงไหม้ตามมาตรา ๖๐ แห่งพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. ๒๕๒๒ อยู่ก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นเริ่มต้นดำเนินการปรับปรุงภายในสองปีนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับและให้นำมาตรา ๖๐ ทวิ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

มาตรา ๓๐ บรรดาการอุทธรณ์ ขอบัญญัติท้องถิ่น หรือคำสั่งที่ได้ออกตามพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. ๒๕๒๒ ก่อนการแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัตินี้ ให้ยังคงใช้บังคับได้ต่อไปเท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งกับบทบัญญัติที่ได้รับการแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัตินี้

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ โดยที่เป็นการสมควรปรับปรุงบทบัญญัติในพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. ๒๕๒๒ ว่าด้วยการออกอนุบัญญัติตามพระราชบัญญัตินี้ให้เหมาะสมและสอดคล้องตัวมากยิ่งขึ้น เพิ่มเติมบทบัญญัติว่าด้วยการแจ้งให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นทราบก่อนการดำเนินการก่อสร้าง ดัดแปลง รื้อถอน หรือเคลื่อนย้ายอาคาร แทนการขออนุญาต เพื่อให้เกิดความสะดวก และรวดเร็วแก่ประชาชนมากยิ่งขึ้น ปรับปรุงอำนาจหน้าที่

ของเจ้าพนักงานท้องถิ่นในการบังคับการตามพระราชบัญญัตินี้ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ปรับปรุง
บทกำหนดโทษ อัตราโทษ และอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการเปรียบเทียบคดีให้เหมาะสมกับสถานะ
ทางเศรษฐกิจ และลักษณะของการกระทำความผิด และปรับปรุงบทบัญญัติอื่นที่เกี่ยวข้องให้
สอดคล้องกับการปรับปรุงบทบัญญัติดังกล่าวข้างต้นหรือให้เหมาะสม และชัดเจนยิ่งขึ้น
จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

พระราชบัญญัติควบคุมอาคาร (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๕๓^{๑๑๑}

มาตรา ๓๑ กฎหมาย กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ มติ หรือคำสั่งใดที่อ้างถึงโรงแรมหรสพ
ตามพระราชบัญญัติป้องกันภัยอันตรายอันเกิดแต่การเล่นมหรสพ พระพุทธศักราช ๒๕๖๔ ให้ถือว่า
กฎหมาย กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ มติ หรือคำสั่งนั้น อ้างถึงโรงแรมหรสพตามพระราชบัญญัติควบคุม
อาคาร พ.ศ. ๒๕๖๒ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๓๒ บรรดาคำขออนุญาตตามพระราชบัญญัติป้องกันภัยอันตรายอันเกิดแต่
การเล่นมหรสพ พระพุทธศักราช ๒๕๖๔ ที่ได้ยื่นไว้ก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ และอยู่ใน
ระหว่างการพิจารณาของเจ้าพนักงานซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้ง ให้ถือว่าเป็นคำขออนุญาตตาม
พระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. ๒๕๖๒ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๓๓ ใบอนุญาตให้ก่อสร้างโรงแรมหรสพ และใบอนุญาตให้เปลี่ยนแปลงแก้ไข
หรือเพิ่มเติมโรงแรมหรสพที่ออกให้ตามพระราชบัญญัติป้องกันภัยอันตรายอันเกิดแต่การเล่นมหรสพ
พระพุทธศักราช ๒๕๖๔ ก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ให้ใช้ได้ต่อไปโดยให้ถือเป็นใบอนุญาต
ก่อสร้างโรงแรมหรสพ หรือใบอนุญาตดัดแปลงโรงแรมหรสพตามพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ.
๒๕๖๒ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัตินี้ แล้วแต่กรณี

มาตรา ๓๔ ใบอนุญาตให้ใช้เป็นสถานที่แสดงการมหรสพที่ออกให้ตาม
พระราชบัญญัติป้องกันภัยอันตรายอันเกิดแต่การเล่นมหรสพ พระพุทธศักราช ๒๕๖๔ ก่อนวันที่
พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ให้ใช้ได้ต่อไปจนกว่าจะสิ้นอายุ ถ้าผู้ขอรับใบอนุญาตดังกล่าวประสงค์จะใช้
สถานที่นั้นเป็นโรงแรมหรสพต่อไปหลังจากใบอนุญาตสิ้นอายุ และได้ยื่นคำขออนุญาตใช้สถานที่ดังกล่าว
เพื่อประกอบกิจการโรงแรมหรสพต่อไปก่อนวันที่ใบอนุญาตเดิมสิ้นอายุ ให้ผู้ขอรับใบอนุญาตใช้
โรงแรมหรสพนั้นต่อไปได้ตามใบอนุญาตเดิม เว้นแต่ผู้มีอำนาจอนุญาตตามมาตรา ๓๙ เบื้อง
พระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. ๒๕๖๒ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัตินี้ จะมีคำสั่ง
ไม่อนุญาตให้ใช้สถานที่นั้นเพื่อประกอบกิจการโรงแรมหรสพตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๓๕ บรรดาคำขออนุญาตที่ได้ยื่นไว้ก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ และ
ยังอยู่ในระหว่างการพิจารณาของเจ้าพนักงานท้องถิ่น ให้ถือว่าเป็นคำขออนุญาตตามพระราชบัญญัติ
ควบคุมอาคาร พ.ศ. ๒๕๖๒ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัตินี้ ในกรณีที่คำขออนุญาตดังกล่าวมี

ข้อความแตกต่างไปจากคำขออนุญาตตามพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. ๒๕๒๒ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัตินี้ ให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นมีอำนาจสั่งให้แก้ไขเพิ่มเติมได้ตามความจำเป็น เพื่อให้การเป็นไปตามพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. ๒๕๒๒ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๓๖ บรรดาใบอนุญาตที่ออกให้แก่บุคคลใดก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับให้คงใช้ได้ต่อไปจนกว่าจะสิ้นอายุใบอนุญาตนั้น

มาตรา ๓๗ บรรดากฎกระทรวง ข้อบัญญัติท้องถิ่น หรือคำสั่งที่ได้ออกตามพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. ๒๕๒๒ และพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. ๒๕๒๒ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕ ที่ใช้บังคับอยู่ก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับให้ยังคงใช้บังคับต่อไปเท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งกับบทบัญญัติที่ได้รับการแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัตินี้ จนกว่าจะมีกฎกระทรวง ข้อบัญญัติท้องถิ่น หรือคำสั่งที่ออกตามพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. ๒๕๒๒ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัตินี้ในเรื่องนั้น ๆ ใช้บังคับ

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ เนื่องจากปัจจุบันการพัฒนาประเทศได้มีความเจริญก้าวหน้าอย่างรวดเร็ว โดยเฉพาะได้มีการขยายตัวของเมืองในด้านการก่อสร้างอาคารเพิ่มมากขึ้น กฎหมายว่าด้วยการควบคุมอาคารที่ใช้บังคับอยู่ไม่เหมาะสม และสอดคล้องกับสภาพการณ์ปัจจุบัน สมควรแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายว่าด้วยการควบคุมอาคารเสียใหม่ โดยกำหนดมาตรการในด้านการควบคุมเกี่ยวกับความมั่นคงแข็งแรง ความปลอดภัย การป้องกันอัคคีภัย การสาธารณสุข การรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม การผังเมือง การสถาปัตยกรรม และการอำนวยความสะดวกแก่การจราจร นอกจากนี้ กฎหมายว่าด้วยการป้องกันภัยอันตรายอันเกิดแต่การเล่นหրสพได้ใช้บังคับมาเป็นเวลานานแล้ว ไม่เหมาะสมกับสภาพการณ์ในปัจจุบัน ประกอบกับโรงแรมหրสพก็เป็นอาคารอย่างหนึ่ง สมควรที่จะนำหลักการเกี่ยวกับการอนุญาตให้ใช้โรงแรมหրสพมาบัญญัติรวมเป็นฉบับเดียวกันกับกฎหมายว่าด้วยการควบคุมอาคารเพื่อสะดวกต่อการใช้กฎหมาย และสมควรกำหนดให้สิ่งทีสร้างขึ้นเพื่อใช้ในการขนส่งบุคคลในลักษณะกระเช้าไฟฟ้าหรือสิ่งทีสร้างขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อใช้เป็นเครื่องเล่นในสวนสนุก หรือสถานที่อื่นใดเพื่อประโยชน์ในลักษณะเดียวกันเป็นอาคารตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุมอาคารด้วย จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

พระราชกฤษฎีกาแก้ไขบทบัญญัติให้สอดคล้องกับการโอนอำนาจหน้าที่ของส่วนราชการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พ.ศ. ๒๕๔๕ พ.ศ. ๒๕๔๕^{๑๐}

มาตรา ๔๗ ในพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. ๒๕๒๒

(๑) ให้แก้ไขคำว่า “กรมโยธาธิการ” เป็น “กรมโยธาธิการและผังเมือง” คำว่า “อธิบดีกรมโยธาธิการ” เป็น “อธิบดีกรมโยธาธิการและผังเมือง” และคำว่า “ผู้แทนสำนักงาน

นโยบายและแผนสิ่งแวดล้อม” เป็น “ผู้แทนสำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม” และคำว่า “โยธาธิการจังหวัด” เป็น “โยธาธิการและผังเมืองจังหวัด”

(๒) ให้ตัดคำว่า “ผู้อำนวยการสำนักผังเมือง” ออก เพื่อให้สอดคล้องกับการยุบเลิกกรมการผังเมือง

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชกฤษฎีกาฉบับนี้ คือ โดยที่พระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พ.ศ. ๒๕๔๕ ได้บัญญัติให้จัดตั้งส่วนราชการขึ้นใหม่โดยมีภารกิจใหม่ ซึ่งได้มีการตราพระราชกฤษฎีกาโอนกิจการบริหาร และอำนาจหน้าที่ของส่วนราชการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม นั้นแล้ว และเนื่องจากพระราชบัญญัติดังกล่าวได้บัญญัติให้โอนอำนาจหน้าที่ของส่วนราชการ รัฐมนตรีผู้ดำรงตำแหน่ง หรือผู้ซึ่งปฏิบัติหน้าที่ในส่วนราชการเดิมมาเป็นของส่วนราชการใหม่ โดยให้มีการแก้ไขบทบัญญัติต่าง ๆ ให้สอดคล้องกับอำนาจหน้าที่ที่โอนไปด้วย ฉะนั้น เพื่ออนุวัติให้เป็นไปตามหลักการที่ปรากฏในพระราชบัญญัติและพระราชกฤษฎีกาดังกล่าว จึงสมควรแก้ไขบทบัญญัติของกฎหมายให้สอดคล้องกับการโอนส่วนราชการ เพื่อให้ผู้เกี่ยวข้องมีความชัดเจนในการใช้กฎหมายโดยไม่ต้องไปค้นหาในกฎหมายโอนอำนาจหน้าที่ว่าตามกฎหมายใดได้มีการโอนภารกิจของส่วนราชการ หรือผู้รับผิดชอบตามกฎหมายนั้นไปเป็นของหน่วยงานใด หรือผู้ใดแล้ว โดยแก้ไขบทบัญญัติของกฎหมายให้มีการเปลี่ยนชื่อส่วนราชการ รัฐมนตรีผู้ดำรงตำแหน่ง หรือผู้ซึ่งปฏิบัติหน้าที่ของส่วนราชการให้ตรงกับภารกิจที่โอนอำนาจหน้าที่ และเพิ่มผู้แทนส่วนราชการในคณะกรรมการให้ตรงตามภารกิจที่มีการตัดโอนจากส่วนราชการเดิมมาเป็นของส่วนราชการใหม่ รวมทั้งตัดส่วนราชการเดิมที่มีการยุบเลิกแล้ว ซึ่งเป็นการแก้ไขให้ตรงตามพระราชบัญญัติและพระราชกฤษฎีกาดังกล่าว จึงจำเป็นต้องตราพระราชกฤษฎีกานี้

พระราชบัญญัติควบคุมอาคาร (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๕๐^{๑๐๓}

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ โดยที่ปัจจุบันรัฐบาลมีนโยบายแก้ไขปัญหาความยากจน และขยายโอกาสให้คนยากจนและคนด้อยโอกาส ซึ่งนโยบายประการหนึ่งคือการส่งเสริมให้ผู้มีรายได้น้อยมีที่อยู่อาศัย รวมทั้งได้รับการพัฒนา และปรับปรุงคุณภาพชีวิตได้ดีขึ้น ดังนั้น เพื่อให้กระทรวง ทบวง กรม ราชการ ส่วนท้องถิ่น รัฐวิสาหกิจ องค์การของรัฐที่จัดตั้งขึ้นตามกฎหมาย หรือหน่วยงานอื่นของรัฐสามารถดำเนินการจัดให้มีหรือพัฒนาที่อยู่อาศัยต้นทุนต่ำสำหรับประชาชนผู้มีรายได้น้อย โดยไม่มีปัญหาอุปสรรคในด้านการขออนุญาตก่อสร้าง หรือด้านข้อกำหนดมาตรฐานอาคารในบางเรื่องที่ไม่เกี่ยวข้องโดยตรงกับความมั่นคงแข็งแรงหรือความปลอดภัยของอาคาร เช่น ระยะถอยร่น เนื้อที่ของที่ว่างภายนอกอาคาร หรือระยะห่างจากแนวเขตที่ดิน เป็นต้น สมควรยกเว้นผ่อนผัน หรือกำหนดเงื่อนไขในการปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุมอาคารบางประการ โดยออกเป็นกฎกระทรวง เพื่อให้อาคารที่หน่วยงานของรัฐดังกล่าวจัดให้มีหรือพัฒนานั้นสอดคล้องกับความต้องการและฐานะทางเศรษฐกิจของผู้มีรายได้น้อยอย่างแท้จริง จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

พระราชบัญญัติควบคุมอาคาร (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๕๘^{๑๐๔}

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา ๘ แบบการแจ้งและใบรับแจ้งที่ใช้อยู่ในวันก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับให้ยังคงใช้ได้ต่อไปจนกว่าจะมีการกำหนดขึ้นใหม่ตามพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. ๒๕๖๒ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัตินี้

ให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นกำหนดแบบหนังสือแจ้งข้อทักท้วงเพื่อใช้ไปพลางก่อนจนกว่าจะได้มีการกำหนดขึ้นตามพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. ๒๕๖๒ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัตินี้

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา ๙ ผู้แจ้งซึ่งได้รับใบรับแจ้งตามมาตรา ๓๙ ทวิ แห่งพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. ๒๕๖๒ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕ ไว้แล้วก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ให้ก่อสร้าง ตัดแปลง รื้อถอน หรือเคลื่อนย้ายอาคารตามที่ได้มีการแจ้งไว้ต่อไปได้จนกว่าระยะเวลาตามที่ระบุไว้ในใบรับแจ้งจะสิ้นสุดลง และให้ถือว่าใบรับแจ้งดังกล่าวเป็นใบรับแจ้งตามพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. ๒๕๖๒ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัตินี้

ในกรณีที่ผู้แจ้งตามวรรคหนึ่งได้ก่อสร้าง ตัดแปลง รื้อถอน หรือเคลื่อนย้ายอาคารตามที่ได้แจ้งไว้แต่ยังไม่แล้วเสร็จ และระยะเวลาตามที่ระบุไว้ในใบรับแจ้งสิ้นสุดลง เจ้าพนักงานท้องถิ่นจะขยายระยะเวลาก่อสร้าง ตัดแปลง รื้อถอน หรือเคลื่อนย้ายอาคาร โดยนำหลักเกณฑ์การต่ออายุใบอนุญาตตามที่กำหนดในกฎกระทรวงที่ออกตามความในมาตรา ๘ (๑๒) แห่งพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. ๒๕๖๒ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๕๓ มาใช้บังคับโดยอนุโลมก็ได้

ในกรณีที่เจ้าพนักงานท้องถิ่นได้มีหนังสือแจ้งข้อทักท้วงตามมาตรา ๓๙ ตริ แห่งพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. ๒๕๖๒ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕ ไว้ก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นและผู้ได้รับการแจ้งข้อทักท้วงปฏิบัติตามความในวรรคสาม วรรคสี่ และวรรคห้า ของมาตรา ๓๙ ตริ แห่งพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. ๒๕๖๒ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัตินี้

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา ๑๐ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ โดยที่เป็นการสมควรแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายว่าด้วยการควบคุมอาคาร ให้รัฐมนตรีโดยคำแนะนำของคณะกรรมการควบคุมอาคารสามารถออกกฎกระทรวงกำหนดให้เรื่องที่เป็นรายละเอียดทางด้านเทคนิคเกี่ยวกับการก่อสร้าง ตัดแปลง รื้อถอน หรือเคลื่อนย้ายอาคารที่มีการเปลี่ยนแปลงรวดเร็ว ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่

รัฐมนตรีโดยคำแนะนำของคณะกรรมการควบคุมอาคารประกาศกำหนดได้ เพื่อใช้เป็นข้อปฏิบัติในการก่อสร้าง ดัดแปลง รื้อถอน หรือเคลื่อนย้ายอาคารให้เป็นไปอย่างถูกต้องและเหมาะสมตามมาตรฐานสากลซึ่งมีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลาตามพัฒนาการของเทคโนโลยีเกี่ยวกับการก่อสร้างเพิ่มเติมบทบัญญัติที่กำหนดให้เจ้าของอาคาร ผู้ครอบครองอาคาร หรือผู้ดำเนินการสำหรับอาคารบางชนิดหรือประเภทต้องจัดให้มีการประกันภัยความรับผิดชอบตามกฎหมายต่อชีวิต ร่างกาย และทรัพย์สินของบุคคลภายนอก เพื่อให้บุคคลดังกล่าวได้รับการชดเชยค่าเสียหายในเบื้องต้นในกรณีที่บุคคลนั้นได้รับความเสียหายต่อชีวิต ร่างกาย หรือทรัพย์สินจากอาคารนั้น ปรับปรุงกระบวนการเกี่ยวกับการแจ้งการก่อสร้าง ดัดแปลง หรือรื้อถอนอาคาร โดยไม่ยื่นคำขอรับใบอนุญาต ให้มีความเหมาะสมกับการพัฒนาบุคลากรและองค์วิชาชีพด้านวิศวกรรมและสถาปัตยกรรม อันเป็นการอำนวยความสะดวกให้แก่ประชาชนมากยิ่งขึ้น และปรับปรุงบทบัญญัติอื่นที่เกี่ยวข้องให้สอดคล้องกับการปรับปรุงบทบัญญัติดังกล่าวข้างต้น จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา	สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา	สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา	สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา	สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา	สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา	สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา	สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา	สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา	สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา	สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา	สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา	วศิน/แก้ไข ๒๔ พฤศจิกายน ๒๕๕๓
สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา	สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา	จุฑามาศ/แก้ไข ๒๔ ธันวาคม ๒๕๕๕
สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา	สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา	ภคมน/ตรวจ ๑ มีนาคม ๒๕๕๖
สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา	สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา	สุเมธ/เพิ่มเติม ๒๒ มกราคม ๒๕๕๙
สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา	สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา	สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา	สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา	สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา	สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา	สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

ภาคผนวก ง

พ.ร.บ. การจัดสรรที่ดิน พ.ศ. 2543

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานพระราชบัญญัติ กฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
การจัดสรรที่ดิน
พ.ศ. ๒๕๕๓

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
ภูมิพลอดุลยเดช ป.ร.
ให้ไว้ ณ วันที่ ๔ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๕๓
เป็นปีที่ ๕๕ ในรัชกาลปัจจุบัน

สำหรับ พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ
ให้ประกาศว่า

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
โดยที่เป็นการสมควรปรับปรุงกฎหมายว่าด้วยการจัดสรรที่ดิน

พระราชบัญญัตินี้มีบทบัญญัติบางประการเกี่ยวกับการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของ
บุคคล ซึ่งมาตรา ๒๙ ประกอบกับมาตรา ๔๘ และมาตรา ๕๐ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย
บัญญัติให้กระทำได้โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย

จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้โดยคำแนะนำและยินยอม
ของรัฐสภา ดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติการจัดสรรที่ดิน พ.ศ. ๒๕๕๓”

มาตรา ๒* พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับเมื่อพ้นกำหนดหกสิบวันนับแต่วันประกาศ
ในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ ให้ยกเลิกประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๒๘๖ ลงวันที่ ๒๔ พฤศจิกายน
พ.ศ. ๒๕๑๕

มาตรา ๔ ในพระราชบัญญัตินี้
“การจัดสรรที่ดิน” หมายความว่า การจำหน่ายที่ดินที่ได้แบ่งเป็นแปลงย่อยรวมกัน
ตั้งแต่สิบแปลงขึ้นไป ไม่ว่าจะเป็นการแบ่งจากที่ดินแปลงเดียวหรือแบ่งจากที่ดินหลายแปลงที่มีพื้นที่
ติดต่อกันโดยได้รับทรัพย์สินหรือประโยชน์เป็นค่าตอบแทน และให้หมายความรวมถึงการดำเนินการ
ดังกล่าวที่ได้มีการแบ่งที่ดินเป็นแปลงย่อยไว้ไม่ถึงสิบแปลงและต่อมาได้แบ่งที่ดินแปลงเดิมเพิ่มเติม
ภายในสามปีเมื่อรวมกันแล้วมีจำนวนตั้งแต่สิบแปลงขึ้นไปด้วย

“สิทธิในที่ดิน” หมายความว่า กรรมสิทธิ์และให้หมายความรวมถึงสิทธิครอบครองด้วย

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

* ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๑๗/ตอนที่ ๕๕ ก/หน้า ๑/๒๓ พฤษภาคม ๒๕๕๓

“ใบอนุญาต” หมายความว่า ใบอนุญาตให้ทำการจัดสรรที่ดิน

“ผู้จัดสรรที่ดิน” หมายความว่า ผู้ได้รับใบอนุญาตให้ทำการจัดสรรที่ดินและให้
 หมายความรวมถึงผู้รับโอนใบอนุญาตด้วย

“ผู้ซื้อที่ดินจัดสรร” หมายความว่า ผู้ทำสัญญากับผู้จัดสรรที่ดินเพื่อให้ได้มาซึ่งที่ดิน
 จัดสรร และให้หมายความรวมถึงผู้รับโอนสิทธิในที่ดินคนต่อไปด้วย

“สาธารณูปโภค”^๖ หมายความว่า สิ่งอำนวยความสะดวกที่ผู้จัดสรรที่ดินได้จัดให้มีขึ้น
 เพื่อให้ผู้ซื้อที่ดินจัดสรรใช้ประโยชน์ร่วมกันตามสัญญาหรือแผนผังโครงการที่ได้รับอนุญาต

“บริการสาธารณะ” หมายความว่า การให้บริการหรือสิ่งอำนวยความสะดวกใน
 โครงการจัดสรรที่ดินที่กำหนดไว้ในโครงการที่ขออนุญาตจัดสรรที่ดินตามมาตรา ๒๓ (๔)

“คณะกรรมการ” หมายความว่า คณะกรรมการจัดสรรที่ดินกรุงเทพมหานครและ
 คณะกรรมการจัดสรรที่ดินจังหวัด

“พนักงานเจ้าหน้าที่” หมายความว่า เจ้าพนักงานที่ดินซึ่งเป็นผู้ปฏิบัติการในการ
 จัดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมตามประมวลกฎหมายที่ดิน

“รัฐมนตรี” หมายความว่า รัฐมนตรีผู้รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๕ พระราชบัญญัตินี้มิให้ใช้บังคับแก่

- (๑) การจัดสรรที่ดินของหน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ ราชการส่วน
 ท้องถิ่น หรือองค์กรอื่นของรัฐที่มีอำนาจหน้าที่ทำการจัดสรรที่ดินตามกฎหมาย
- (๒) การจัดสรรที่ดินที่ได้รับอนุญาตตามกฎหมายอื่น

มาตรา ๖ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้
 และให้มีอำนาจออกกฎกระทรวงกำหนดค่าธรรมเนียมไม่เกินอัตราท้ายพระราชบัญญัตินี้ และกำหนด
 กิจการอื่นเพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้
 กฎกระทรวงนั้น เมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วให้ใช้บังคับได้

หมวด ๑

คณะกรรมการจัดสรรที่ดิน

มาตรา ๗^๗ ให้มีคณะกรรมการจัดสรรที่ดินกลาง ประกอบด้วย ปลัดกระทรวง
 มหาดไทย เป็นประธานกรรมการ อัยการสูงสุด อธิบดีกรมการปกครอง อธิบดีกรมชลประทาน อธิบดี
 กรมโยธาธิการและผังเมือง เลขาธิการคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค เลขาธิการสำนักงานนโยบาย
 และแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และผู้ทรงคุณวุฒิจำนวนหกคนซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งจากผู้มี
 ความรู้ ความสามารถ หรือประสบการณ์ในด้านการพัฒนาอสังหาริมทรัพย์ การผังเมือง การบริหาร
 ชุมชน หรือกฎหมาย เป็นกรรมการ

^๖ มาตรา ๔ บทนิยามคำว่า “สาธารณูปโภค” เพิ่มโดยพระราชบัญญัติการจัดสรรที่ดิน (ฉบับที่ ๒)

พ.ศ. ๒๕๕๘

^๗ มาตรา ๗ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติการจัดสรรที่ดิน (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๘

ให้อธิบดีกรมที่ดินเป็นกรรมการและเลขานุการ และแต่งตั้งข้าราชการกรมที่ดิน
จำนวนไม่เกินสองคนเป็นผู้ช่วยเลขานุการ
กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิตามวรรคหนึ่ง ให้แต่งตั้งจากผู้แทนภาคเอกชนซึ่งเป็นผู้ดำเนิน
กิจการเกี่ยวกับการพัฒนาอสังหาริมทรัพย์ไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่ง

มาตรา ๘ คณะกรรมการจัดสรรที่ดินกลางมีอำนาจหน้าที่กำกับดูแลการจัดสรร
ที่ดินโดยทั่วไป รวมทั้งให้อำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

- (๑) กำหนดนโยบายการจัดสรรที่ดิน
- (๒) วางระเบียบเกี่ยวกับการจัดสรรที่ดิน
- (๓) ให้ความเห็นชอบข้อกำหนดเกี่ยวกับการจัดสรรที่ดินที่คณะกรรมการเสนอตาม
มาตรา ๑๔ (๑)
- (๔) กำหนดแบบมาตรฐานของสัญญาจะซื้อจะขายที่ดินจัดสรรเพื่อให้ผู้ขอใบอนุญาต
ทำการจัดสรรที่ดินใช้ในการประกอบกิจการตามพระราชบัญญัตินี้
- (๕) วินิจฉัยชี้ขาดปัญหาเกี่ยวกับการจัดสรรที่ดินตามคำร้องหรือคำอุทธรณ์ของผู้ขอ
ใบอนุญาตทำการจัดสรรที่ดินหรือผู้จัดสรรที่ดิน
- (๖) ปฏิบัติการอื่นตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัตินี้หรือกฎหมายอื่น
ระเบียบตาม (๒) เมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วให้ใช้บังคับได้

มาตรา ๙ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิมีวาระการดำรงตำแหน่งคราวละสองปี
กรรมการซึ่งพ้นจากตำแหน่งอาจได้รับแต่งตั้งอีกได้ แต่จะดำรงตำแหน่งเกินสองวาระ
ติดต่อกันมิได้

มาตรา ๑๐ นอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามวาระตามมาตรา ๙ กรรมการ
ผู้ทรงคุณวุฒิพ้นจากตำแหน่งเมื่อ

- (๑) ตาย
- (๒) ลาออก
- (๓) รัฐมนตรีให้ออกเพราะมีความประพฤติเสื่อมเสีย บกพร่องหรือไม่สุจริตต่อหน้าที่
หรือหย่อนความสามารถ
- (๔) เป็นบุคคลล้มละลาย
- (๕) เป็นคนไร้ความสามารถหรือคนเสมือนไร้ความสามารถ
- (๖) ได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่เป็นโทษสำหรับความผิด
ที่ได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ

มาตรา ๑๑ ในกรณีที่กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิพ้นจากตำแหน่งก่อนวาระ รัฐมนตรี
อาจแต่งตั้งผู้อื่นเป็นกรรมการแทนได้ และให้ผู้ได้รับแต่งตั้งดำรงตำแหน่งแทนอยู่ในตำแหน่งเท่ากับ
วาระที่เหลืออยู่ของผู้ซึ่งตนแทน

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา ๑๒ การประชุมคณะกรรมการจัดสรรที่ดินกลางต้องมีกรรมการมาประชุม ไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการทั้งหมด จึงจะเป็นองค์ประชุม

ในการประชุมของคณะกรรมการจัดสรรที่ดินกลาง ถ้าประธานกรรมการไม่มาประชุมหรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้กรรมการที่มาประชุมเลือกกรรมการคนหนึ่งเป็นประธานในที่ประชุม

การวินิจฉัยชี้ขาดของที่ประชุมให้ถือเสียงข้างมาก กรรมการคนหนึ่งมีเสียงหนึ่งในการลงคะแนน ถ้าคะแนนเสียงเท่ากันให้ประธานในที่ประชุมออกเสียงเพิ่มขึ้นอีกเสียงหนึ่งเป็นเสียงชี้ขาด

มาตรา ๑๓ ให้มีคณะกรรมการจัดสรรที่ดินจังหวัดทุกจังหวัด ดังนี้

(๑) ในกรุงเทพมหานคร ให้มีคณะกรรมการจัดสรรที่ดินกรุงเทพมหานคร ประกอบด้วย อธิบดีกรมที่ดินหรือรองอธิบดีกรมที่ดินซึ่งอธิบดีกรมที่ดินมอบหมาย เป็นประธานกรรมการ ผู้แทนกรมชลประทาน ผู้แทนกรมโยธาธิการและผังเมือง ผู้แทนสำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ผู้แทนสำนักงานอัยการสูงสุด ผู้แทนกรุงเทพมหานคร และผู้ทรงคุณวุฒิจำนวนสี่คนซึ่งปลัดกระทรวงมหาดไทยแต่งตั้ง เป็นกรรมการ และให้ผู้แทนกรมที่ดินเป็นกรรมการและเลขานุการ

(๒) ในจังหวัดอื่น ให้มีคณะกรรมการจัดสรรที่ดินจังหวัด ประกอบด้วย ผู้ว่าราชการจังหวัดหรือรองผู้ว่าราชการจังหวัดซึ่งผู้ว่าราชการจังหวัดมอบหมาย เป็นประธานกรรมการ ผู้แทนกรมชลประทาน อัยการจังหวัดซึ่งเป็นหัวหน้าสำนักงานอัยการจังหวัด โยธาธิการและผังเมืองจังหวัด ปลัดจังหวัด นายกองบังคับการบริหารส่วนจังหวัด และผู้ทรงคุณวุฒิจำนวนสี่คนซึ่งปลัดกระทรวงมหาดไทยแต่งตั้ง เป็นกรรมการ และให้เจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดเป็นกรรมการและเลขานุการ

ในกรณีที่เป็นการพิจารณาหรืออนุมัติเกี่ยวกับการจัดสรรที่ดินที่ตั้งอยู่ในเขตองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นใด ให้ผู้แทนผู้บริหารองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นแห่งนั้นเป็นกรรมการร่วมด้วย

การแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิตาม (๑) และ (๒) ให้ปลัดกระทรวงมหาดไทยแต่งตั้งจากภาคเอกชนซึ่งไม่ได้เป็นผู้จัดสรรที่ดิน และเป็นผู้มีความรู้ ความสามารถ หรือประสบการณ์ ในด้านการพัฒนาอสังหาริมทรัพย์ การผังเมือง การบริหารชุมชน หรือกฎหมาย

มาตรา ๑๔ คณะกรรมการมีอำนาจหน้าที่กำกับดูแลการจัดสรรที่ดินภายในจังหวัด ให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้ รวมทั้งให้มีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

(๑) ออกข้อกำหนดเกี่ยวกับการจัดสรรที่ดินโดยความเห็นชอบจากคณะกรรมการจัดสรรที่ดินกลาง

(๒) พิจารณาเกี่ยวกับคำขออนุญาต การออกใบอนุญาต การโอนใบอนุญาตหรือการเพิกถอนการโอนใบอนุญาตให้จัดสรรที่ดิน

(๓) ตรวจสอบการจัดสรรที่ดินเพื่อให้เป็นไปตามแผนผัง โครงการ หรือวิธีการที่ได้รับอนุญาต

(๔) ปฏิบัติการอื่นตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัตินี้หรือกฎหมายอื่น

มาตรา ๑๓ วรรคหนึ่ง แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติการจัดสรรที่ดิน (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๘

หมวด ๒

การขออนุญาตจัดสรรที่ดิน

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา ๒๑ ห้ามมิให้ผู้ใดทำการจัดสรรที่ดิน เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากคณะกรรมการ
การขออนุญาตและการออกใบอนุญาตให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไข
ที่กำหนดในกฎกระทรวง

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา ๒๒ ผู้ใดขอแบ่งแยกที่ดินเป็นแปลงย่อยมีจำนวนตั้งแต่สิบแปลงขึ้นไป และ
ไม่อาจแสดงให้เห็นที่เชื่อได้ว่ามิใช่เป็นการแบ่งแยกที่ดินเพื่อการจัดสรรที่ดิน ให้พนักงานเจ้าหน้าที่แจ้ง
ให้ผู้ขอดำเนินการยื่นคำขอทำการจัดสรรที่ดินและรอการดำเนินการเรื่องการแบ่งแยกที่ดินไว้ก่อน
หากผู้ขอไม่เห็นด้วยให้มีสิทธิอุทธรณ์ต่อคณะกรรมการภายในกำหนดสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้ง
ให้คณะกรรมการวินิจฉัยอุทธรณ์ภายในกำหนดสี่สิบห้าวันนับแต่วันที่คณะกรรมการ
ได้รับอุทธรณ์ ถ้าคณะกรรมการมิได้มีคำวินิจฉัยภายในกำหนดเวลาดังกล่าวให้พนักงานเจ้าหน้าที่
ดำเนินการเรื่องการแบ่งแยกที่ดินนั้นต่อไป

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

เมื่อคณะกรรมการมีคำวินิจฉัยอุทธรณ์เป็นประการใดแล้ว ให้แจ้งคำวินิจฉัยเป็น
หนังสือให้ผู้อุทธรณ์ทราบภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่คณะกรรมการมีคำวินิจฉัย คำวินิจฉัยของ
คณะกรรมการให้เป็นที่สุด

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา ๒๓ ผู้ใดประสงค์จะทำการจัดสรรที่ดินให้ยื่นคำขอต่อเจ้าพนักงานที่ดิน
จังหวัดหรือเจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดสาขาแห่งท้องที่ซึ่งที่ดินนั้นตั้งอยู่ พร้อมหลักฐานและรายละเอียด
ดังต่อไปนี้

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

(๑) โฉนดที่ดินหรือหนังสือรับรองการทำประโยชน์ที่มีชื่อผู้ขอใบอนุญาตทำการ
จัดสรรที่ดินเป็นผู้มีสิทธิในที่ดิน โดยที่ดินนั้นต้องปลอดจากปริมลสิทธิใด ๆ เว้นแต่ปริมลสิทธิในมูลชื่อ
ขายอสังหาริมทรัพย์

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

(๒) ในกรณีที่ที่ดินที่ขอทำการจัดสรรที่ดินมีปริมลสิทธิในมูลชื่อขายอสังหาริมทรัพย์
หรือภาระการจำนอง ให้แสดงบันทึกความยินยอมให้ทำการจัดสรรที่ดินของผู้ทรงปริมลสิทธิหรือผู้รับ
จำนองและจำนวนเงินที่ผู้ทรงปริมลสิทธิหรือผู้รับจำนองจะได้รับชำระหนี้จากที่ดินแปลงย่อยแต่ละ
แปลง และต้องระบุว่าที่ดินที่เป็นสาธารณูปโภคหรือที่ดินที่ใช้เพื่อบริการสาธารณะไม่ต้องรับภาระ
หนี้ปริมลสิทธิหรือจำนองดังกล่าว

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

(๓) แผนผังแสดงจำนวนที่ดินแปลงย่อยที่จะขอจัดสรรและเนื้อที่โดยประมาณของ
แต่ละแปลง

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

(๔) โครงการปรับปรุงที่ดินที่ขอจัดสรร การจัดให้มีสาธารณูปโภคและบริการ
สาธารณะ รวมทั้งการปรับปรุงอื่นตามควรแก่สภาพของท้องถิ่น โดยแสดงแผนผัง รายละเอียด และ
รายการก่อสร้าง ประมาณการค่าก่อสร้าง และกำหนดเวลาที่จะจัดทำให้แล้วเสร็จ ในกรณีที่ได้มีการ
ปรับปรุงที่ดินที่ขอจัดสรรหรือได้จัดทำสาธารณูปโภคหรือบริการสาธารณะแล้วเสร็จทั้งหมดหรือ
บางส่วนก่อนขอทำการจัดสรรที่ดิน ให้แสดงแผนผังรายละเอียดและรายการก่อสร้างที่ได้จัดทำแล้วเสร็จ
นั้นด้วย

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

คณะกรรมการ คณะอนุกรรมการ และบุคคลซึ่งได้รับแต่งตั้งตามมาตรา ๑๘ เป็นเจ้าพนักงานตาม
ประมวลกฎหมายอาญา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

- (๕) แผนงาน โครงการ และระยะเวลาการบำรุงรักษาสาธารณูปโภค
- (๖) วิธีการจำหน่ายที่ดินจัดสรรและการชำระราคาหรือค่าตอบแทน
- (๗) ภาระผูกพันต่าง ๆ ที่บุคคลอื่นมีส่วนได้เสียเกี่ยวกับที่ดินที่ขอจัดสรรนั้น
- (๘) แบบสัญญาจะซื้อจะขายที่ดินจัดสรร
- (๙) ที่ตั้งสำนักงานของผู้ขอใบอนุญาตทำการจัดสรรที่ดิน
- (๑๐) ชื่อธนาคาร หรือสถาบันการเงินที่คณะกรรมการจัดสรรที่ดินกลางกำหนด ซึ่งจะเป็นผู้ค้ำประกันการจัดให้มีสาธารณูปโภคหรือบริการสาธารณะหรือการปรับปรุงที่ดิน และค้ำประกันการบำรุงรักษาสาธารณูปโภคและบริการสาธารณะ

มาตรา ๒๔ ในกรณีที่คณะกรรมการเห็นสมควรอนุญาตให้ผู้ใดทำการจัดสรรที่ดิน และผู้นั้นยังมีได้จัดให้มีสาธารณูปโภคหรือบริการสาธารณะหรือการปรับปรุงที่ดินหรือดำเนินการยังไม่แล้วเสร็จตามแผนผังและโครงการ คณะกรรมการจะต้องให้ผู้ขอใบอนุญาตทำการจัดสรรที่ดินจัดหาธนาคารหรือสถาบันการเงินที่คณะกรรมการจัดสรรที่ดินกลางกำหนดมาทำสัญญาค้ำประกันกับคณะกรรมการว่า ถ้าผู้ขอใบอนุญาตทำการจัดสรรที่ดินไม่จัดให้มีสาธารณูปโภคหรือบริการสาธารณะหรือการปรับปรุงที่ดินให้แล้วเสร็จตามแผนผัง โครงการ และกำหนดเวลาที่ได้รับอนุญาตไว้ หรือมีกรณีที่เชื่อได้ว่าจะไม่แล้วเสร็จภายในกำหนดเวลาตามที่ได้รับอนุญาต ธนาคารหรือสถาบันการเงินผู้ค้ำประกันต้องชำระเงินให้แก่คณะกรรมการตามจำนวนที่คณะกรรมการกำหนดไว้ในสัญญาค้ำประกันภายในเวลาที่คณะกรรมการกำหนด เพื่อคณะกรรมการจะได้ใช้เงินนั้นในการดำเนินการจัดให้มีสาธารณูปโภคหรือบริการสาธารณะหรือปรับปรุงที่ดินนั้นให้แล้วเสร็จตามแผนผังและโครงการที่ได้รับอนุญาต และถ้ามีเงินเหลือให้คืนแก่ผู้ค้ำประกันโดยไม่ชักช้า

คณะกรรมการอาจมอบหมายให้ผู้ค้ำประกันรับไปดำเนินการจัดให้มีสาธารณูปโภคหรือบริการสาธารณะหรือปรับปรุงที่ดินให้แล้วเสร็จภายในเวลาที่คณะกรรมการกำหนดแทนการเรียกให้ผู้ค้ำประกันชำระเงินก็ได้ ถ้าผู้ค้ำประกันไม่เริ่มทำการในเวลาอันควรหรือไม่ทำให้แล้วเสร็จภายในกำหนด คณะกรรมการมีอำนาจเรียกให้ผู้ค้ำประกันชำระเงินดังกล่าวตามวรรคหนึ่งได้

ในกรณีที่คณะกรรมการให้ผู้ขอใบอนุญาตทำการจัดสรรที่ดินจัดหาธนาคารหรือสถาบันการเงินมาทำสัญญาค้ำประกันตามวรรคหนึ่ง คณะกรรมการต้องให้ผู้ขอใบอนุญาตทำการจัดสรรที่ดินทำหนังสือรับรองกับคณะกรรมการด้วยว่า ถ้าจำนวนเงินที่ผู้ค้ำประกันได้ค้ำประกันไว้ไม่เพียงพอแก่การดำเนินการตามวรรคหนึ่งก็ดี หรือผู้ค้ำประกันไม่จ่ายเงินตามที่ประกันไว้ทั้งหมดหรือบางส่วนก็ดี ผู้ขอใบอนุญาตทำการจัดสรรที่ดินจะเป็นผู้จ่ายเงินตามจำนวนที่ขาดให้คณะกรรมการเพื่อดำเนินการให้แล้วเสร็จ

ในกรณีที่มีการผิดสัญญาที่ทำกับคณะกรรมการ ให้ประธานคณะกรรมการมีอำนาจฟ้องและต่อสู้คดีในนามคณะกรรมการ

การเก็บรักษาเงิน การนำส่งเงิน และการเบิกจ่ายเงิน ให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการจัดสรรที่ดินกลางกำหนด

มาตรา ๒๕ การพิจารณาแผนผัง โครงการ และวิธีการในการจัดสรรที่ดิน ให้คณะกรรมการกระทำให้แล้วเสร็จภายในสี่สิบห้าวันนับแต่วันที่เจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดหรือเจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดสาขาได้รับคำขอ ถ้าคณะกรรมการไม่อาจพิจารณาให้แล้วเสร็จภายใน

กำหนดเวลาดังกล่าวโดยไม่มีเหตุผลอันสมควร ให้ถือว่าคณะกรรมการได้ให้ความเห็นชอบแผนผังโครงการ และวิธีการในการจัดสรรที่ดินนั้นแล้ว

การพิจารณาแผนผัง โครงการ และวิธีการในการจัดสรรที่ดินตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามขั้นตอน หลักเกณฑ์ และวิธีการที่คณะกรรมการจัดสรรที่ดินกลางกำหนด

มาตรา ๒๖ ในกรณีที่คณะกรรมการไม่เห็นชอบหรือมีคำสั่งไม่อนุญาตให้ทำการจัดสรรที่ดิน ผู้ขอใบอนุญาตทำการจัดสรรที่ดินมีสิทธิอุทธรณ์ต่อคณะกรรมการจัดสรรที่ดินกลางภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ทราบคำสั่ง และให้คณะกรรมการจัดสรรที่ดินกลางวินิจฉัยอุทธรณ์ให้แล้วเสร็จภายในหกสิบวันนับแต่วันที่ได้รับอุทธรณ์ หากคณะกรรมการจัดสรรที่ดินกลางไม่วินิจฉัยให้แล้วเสร็จภายในกำหนดเวลาดังกล่าว ให้ถือว่าผู้อุทธรณ์ได้รับความเห็นชอบหรือได้รับอนุญาตให้ทำการจัดสรรที่ดิน

คำวินิจฉัยอุทธรณ์ของคณะกรรมการจัดสรรที่ดินกลางให้เป็นที่สุด

มาตรา ๒๗ การออกใบอนุญาตให้ทำการจัดสรรที่ดิน ให้คณะกรรมการออกใบอนุญาตภายในกำหนดเจ็ดวันนับแต่

(๑) วันที่คณะกรรมการให้ความเห็นชอบหรือถือว่าได้ให้ความเห็นชอบ แผนผังโครงการ และวิธีการในการจัดสรรที่ดินตามมาตรา ๒๕ หรือ

(๒) วันที่ได้รับทราบคำวินิจฉัยของคณะกรรมการจัดสรรที่ดินกลางกรณีที่คณะกรรมการจัดสรรที่ดินกลางเห็นควรอนุญาตให้ทำการจัดสรรที่ดิน หรือนับแต่วันที่ถือว่าผู้อุทธรณ์ได้รับอนุญาตให้ทำการจัดสรรที่ดินตามมาตรา ๒๖

เมื่อคณะกรรมการออกใบอนุญาตให้ผู้ใดทำการจัดสรรที่ดินแล้ว ให้คณะกรรมการแจ้งให้ผู้ทำการจัดสรรที่ดินทราบภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่ออกใบอนุญาต

มาตรา ๒๘ เมื่อได้ออกใบอนุญาตให้ผู้ใดทำการจัดสรรที่ดินแล้ว ให้คณะกรรมการจัดส่งใบอนุญาตพร้อมทั้งแผนผัง โครงการ และวิธีการที่คณะกรรมการอนุญาตไปยังพนักงานเจ้าหน้าที่แห่งท้องที่ที่ดินจัดสรรนั้นตั้งอยู่โดยเร็ว เพื่อให้จัดแจ้งในโฉนดที่ดินหรือหนังสือรับรองการทำประโยชน์ภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับใบอนุญาตจากคณะกรรมการว่าที่ดินนั้นอยู่ภายใต้การจัดสรรที่ดิน และเมื่อได้ออกโฉนดที่ดินหรือหนังสือรับรองการทำประโยชน์ที่แบ่งแยกเป็นแปลงย่อยแล้ว ให้จัดแจ้งไว้ในโฉนดที่ดินหรือหนังสือรับรองการทำประโยชน์ที่แบ่งแยกทุกฉบับ สำหรับที่ดินอันเป็นสาธารณูปโภคและที่ดินที่ใช้เพื่อบริการสาธารณะให้จัดแจ้งด้วยว่าที่ดินแปลงดังกล่าวเป็นที่ดินอันเป็นสาธารณูปโภคหรือที่ดินที่ใช้เพื่อบริการสาธารณะตามแผนผังและโครงการที่ได้รับอนุญาตให้ทำการจัดสรรที่ดิน แล้วแต่กรณี

มาตรา ๒๙ การโฆษณาโครงการจัดสรรที่ดินในส่วนที่เกี่ยวกับรายการที่กำหนดไว้ในมาตรา ๒๓ ข้อความในโฆษณาจะต้องตรงกับหลักฐานและรายละเอียดที่กำหนดไว้ในคำขออนุญาตด้วย

^๕ มาตรา ๒๘ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติการจัดสรรที่ดิน (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๘

มาตรา ๓๐ ในกรณีที่ที่ดินจัดสรรมีบุริมสิทธิในมูลซื้อขายอสังหาริมทรัพย์ หรือการ
 จ้างนองติดอยู่ เมื่อได้ออกโฉนดที่ดินหรือหนังสือรับรองการทำประโยชน์ที่ดินที่แบ่งแยกเป็นแปลงย่อยแล้ว
 ให้พนักงานเจ้าหน้าที่จัดแจ้งบุริมสิทธิหรือการจ้างนองนั้นในโฉนดที่ดินหรือหนังสือรับรองการทำ
 ประโยชน์ที่แบ่งแยกเป็นแปลงย่อยทุกฉบับ พร้อมทั้งระบุจำนวนเงินที่ผู้ทรงบุริมสิทธิหรือผู้รับจ้างนอง
 จะได้รับชำระหนี้จากที่ดินแปลงย่อยแต่ละแปลงในสารบัญญสำหรับจดทะเบียนด้วย และให้ถือว่าที่ดิน
 แปลงย่อยแต่ละแปลงเป็นประกันหนี้บุริมสิทธิหรือหนี้จ้างนองตามจำนวนเงินที่ระบุไว้

ให้ที่ดินอันเป็นสาธารณูปโภคและที่ดินที่ใช้เพื่อบริการสาธารณะปลอดจากบุริมสิทธิ
 ในมูลซื้อขายอสังหาริมทรัพย์และภาระการจ้างนอง

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

หมวด ๓

การดำเนินการจัดสรรที่ดิน

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา ๓๑ ให้ผู้จัดสรรที่ดินแสดงใบอนุญาต แผนผัง โครงการ และวิธีการตามที่
 คณะกรรมการอนุญาตไว้ในที่เปิดเผยเห็นได้ง่าย ณ สำนักงานที่ทำการจัดสรรที่ดิน

ถ้าใบอนุญาตสูญหายหรือชำรุดในสาระสำคัญให้ผู้จัดสรรที่ดินยื่นคำขอรับใบแทน
 ตามแบบที่คณะกรรมการจัดสรรที่ดินกลางกำหนดต่อคณะกรรมการภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ทราบ
 การสูญหายหรือชำรุด

มาตรา ๓๒ ถ้าผู้จัดสรรที่ดินประสงค์จะแก้ไขเปลี่ยนแปลง แผนผัง โครงการ หรือ
 วิธีการที่ได้รับอนุญาต ให้ผู้จัดสรรที่ดินยื่นคำขอต่อเจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดหรือเจ้าพนักงานที่ดิน
 จังหวัดสาขาตามแบบที่คณะกรรมการจัดสรรที่ดินกลางกำหนด พร้อมทั้งแนบผัง โครงการ หรือวิธีการ
 ที่จะแก้ไขเปลี่ยนแปลง พร้อมกับหนังสือยินยอมของธนาคารหรือสถาบันการเงินผู้ค้ำประกันเพื่อเสนอ
 ให้คณะกรรมการพิจารณา

ในการพิจารณาแก้ไขเปลี่ยนแปลง แผนผัง โครงการ หรือวิธีการที่ได้ยื่นไว้ตามวรรค
 หนึ่ง ให้นำมาตรา ๒๕ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๗ มาตรา ๒๘ และมาตรา ๓๐ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

มาตรา ๓๓ เมื่อได้รับใบอนุญาตแล้วห้ามมิให้ผู้จัดสรรที่ดินทำนิติกรรมกับบุคคลใด
 อันก่อให้เกิดภาระผูกพันแก่ที่ดินอันเป็นสาธารณูปโภคและที่ดินที่ใช้เพื่อบริการสาธารณะ เว้นแต่จะ
 ได้รับอนุญาตเป็นหนังสือจากคณะกรรมการ ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่
 คณะกรรมการจัดสรรที่ดินกลางกำหนด

การก่อให้เกิดภาระผูกพันแก่ที่ดินอื่นนอกจากที่ดินอันเป็นสาธารณูปโภคและที่ดินที่
 ใช้เพื่อบริการสาธารณะ ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการจัดสรรที่ดินกลางกำหนด

มาตรา ๓๔ สัญญาจะซื้อจะขายที่ดินจัดสรรระหว่างผู้จัดสรรที่ดินกับผู้ซื้อที่ดิน
 จัดสรรต้องทำตามแบบที่คณะกรรมการจัดสรรที่ดินกลางกำหนด

สัญญาจะซื้อจะขายที่ดินตามวรรคหนึ่งส่วนใด หากมิได้ทำตามแบบที่คณะกรรมการ
 จัดสรรที่ดินกลางกำหนดและไม่เป็นคุณต่อผู้ซื้อที่ดินจัดสรร สัญญาส่วนนั้นไม่มีผลใช้บังคับ

มาตรา ๓๕ ในการชำระราคาที่ดิน หรือการชำระหนี้บุริมสิทธิในมูลซื้อขายอสังหาริมทรัพย์หรือหนี้จำนองจากผู้ซื้อที่ดินจัดสรร ให้ผู้รับเงินออกหลักฐานเป็นหนังสือสองลายมือชื่อผู้รับเงินให้แก่ผู้ซื้อที่ดินจัดสรร และให้ถือว่าหลักฐานการชำระเงินดังกล่าวเป็นหลักฐานแสดงการชำระราคาที่ดินจัดสรร

มาตรา ๓๖ ในการจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมโอนที่ดินที่ทำการจัดสรรให้แก่ผู้ซื้อที่ดินจัดสรรตามสัญญาจะซื้อขายที่ดินจัดสรร ผู้จัดสรรที่ดินต้องโอนที่ดินให้แก่ผู้ซื้อที่ดินจัดสรรโดยปลอดจากบุริมสิทธิในมูลซื้อขายอสังหาริมทรัพย์และภาระการจำนองในที่ดินนั้น

ถ้าผู้จัดสรรที่ดินไม่ปฏิบัติตามวรรคหนึ่ง ให้ผู้ซื้อที่ดินจัดสรรมีสิทธิชำระหนี้บุริมสิทธิในมูลซื้อขายอสังหาริมทรัพย์หรือหนี้จำนองต่อผู้ทรงบุริมสิทธิหรือผู้รับจำนองได้ โดยให้ถือว่าเป็นการชำระราคาที่ดินแก่ผู้จัดสรรที่ดินส่วนหนึ่งด้วย

มาตรา ๓๗ เมื่อผู้ซื้อที่ดินจัดสรรได้ชำระราคาที่ดินครบถ้วนตามสัญญาจะซื้อขายแล้ว ให้ถือว่าที่ดินนั้นพ้นจากการยึดหรืออายัดทั้งปวง ให้ผู้ซื้อที่ดินจัดสรรนำหลักฐานเป็นหนังสือที่แสดงว่าได้ชำระราคดังกล่าวพร้อมด้วยหนังสือแสดงสิทธิในที่ดินมาขอจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมตามสัญญาจะซื้อขายที่ดินจัดสรรต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ เมื่อได้รับเอกสารและหลักฐานดังกล่าวแล้ว ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ดำเนินการจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมให้แก่ผู้ซื้อที่ดินจัดสรรต่อไป

ถ้าที่ดินจัดสรรตามวรรคหนึ่งมีการจดทะเบียนบุริมสิทธิในมูลซื้อขายอสังหาริมทรัพย์หรือการจำนอง และมีหลักฐานการชำระหนี้บุริมสิทธิหรือจำนองครบถ้วนแล้ว ให้ที่ดินนั้นปลอดจากบุริมสิทธิในมูลซื้อขายอสังหาริมทรัพย์หรือภาระการจำนอง และให้พนักงานเจ้าหน้าที่จดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมให้แก่ผู้ซื้อที่ดินจัดสรร

ในกรณีที่ผู้ซื้อที่ดินจัดสรรไม่สามารถนำหนังสือแสดงสิทธิในที่ดินมาแสดงต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ได้เพราะบุคคลอื่นยึดถือหรือครอบครองไว้ เมื่อผู้ซื้อที่ดินจัดสรรร้องขอให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจเรียกหนังสือแสดงสิทธิในที่ดินจากบุคคลที่ยึดถือหรือครอบครองไว้มาดำเนินการจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมให้แก่ผู้ซื้อที่ดินจัดสรรได้

เมื่อพนักงานสอบสวนนับแต่วันที่บุคคลที่ยึดถือหรือครอบครองหนังสือแสดงสิทธิในที่ดินได้รับแจ้งหรือถือว่าได้รับแจ้งคำสั่งพนักงานเจ้าหน้าที่ตามวรรคสาม ถ้ายังไม่มีการส่งมอบหนังสือแสดงสิทธิในที่ดินให้แก่พนักงานเจ้าหน้าที่ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจออกใบแทนหนังสือแสดงสิทธิในที่ดินเพื่อดำเนินการจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมให้แก่ผู้ซื้อที่ดินจัดสรรได้

มาตรา ๓๘ ถ้าผู้จัดสรรที่ดินประสงค์จะโอนใบอนุญาต ให้ยื่นคำขอต่อคณะกรรมการตามแบบที่คณะกรรมการจัดสรรที่ดินกลางกำหนด

เมื่อคณะกรรมการเห็นว่าการโอนนั้นไม่เป็นที่เสียหายแก่ผู้ซื้อที่ดินจัดสรรและธนาคารหรือสถาบันการเงินซึ่งเป็นผู้ค้ำประกันตามมาตรา ๒๔ หรือมาตรา ๔๓ วรรคสอง ได้ยินยอมแล้ว ให้คณะกรรมการอนุญาตให้โอนใบอนุญาตให้แก่ผู้รับโอน

ค่าธรรมเนียมการโอนใบอนุญาต ให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา ๓๙ เมื่อได้โอนใบอนุญาตให้แก่ผู้รับโอนแล้ว ให้บรรดาสีทธิและหน้าที่
 ของผู้โอนซึ่งมีต่อผู้ซื้อที่ดินจัดสรรตกไปยังผู้รับโอน

มาตรา ๔๐ ในกรณีที่ผู้จัดสรรที่ดินตาย ให้ผู้จัดการมรดกหรือทายาทยื่นคำขอรับ
 โอนใบอนุญาตตามแบบที่คณะกรรมการจัดสรรที่ดินกลางกำหนดต่อคณะกรรมการภายในหกสิบวัน
 นับแต่วันผู้จัดสรรที่ดินตาย หรือภายในกำหนดเวลาที่คณะกรรมการเห็นสมควรขยายให้ เมื่อ
 คณะกรรมการสอบสวนแล้วเห็นว่าผู้ยื่นคำขอมีสีทธิในที่ดินที่จัดสรร ให้คณะกรรมการโอนใบอนุญาต
 ให้แก่ผู้ยื่นคำขอรับโอน และให้คณะกรรมการแจ้งให้ธนาคารหรือสถาบันการเงินและผู้ซื้อที่ดินจัดสรรทราบ
 ถ้าผู้จัดสรรที่ดินที่ตายไม่มีผู้จัดการมรดกหรือทายาท หรือมีแต่ผู้จัดการมรดกหรือ
 ทายาทมิได้ยื่นคำขอต่อคณะกรรมการภายในกำหนดเวลาดตามวรรคหนึ่ง ให้ผู้ซื้อที่ดินจัดสรรชำระ
 ราคาที่ดินตามสัญญาจะซื้อจะขายต่อสำนักงานวางทรัพย์ และให้นำมาตรา ๒๔ วรรคหนึ่ง มาใช้
 บังคับโดยอนุโลม

เมื่อผู้ซื้อที่ดินจัดสรรได้ชำระราคาที่ดินครบถ้วนตามสัญญาจะซื้อจะขายแล้วให้นำ
 มาตรา ๓๗ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

ในกรณีที่ผู้จัดสรรที่ดินตาย ไม่ว่าจะผู้จัดการมรดกหรือทายาทผู้รับโอนใบอนุญาต
 ต่อไปหรือไม่ ให้ถือว่าธนาคารหรือสถาบันการเงินที่เป็นผู้ค้ำประกันตามมาตรา ๒๔ หรือมาตรา ๔๓
 วรรคสอง ยังคงผูกพันอยู่ตามสัญญาค้ำประกันนั้น

มาตรา ๔๑ เมื่อมีการบังคับคดีที่ดินที่ทำการจัดสรรของผู้จัดสรรที่ดิน ให้ผู้ซื้อที่ดิน
 จัดสรรชำระราคาที่ดินตามสัญญาจะซื้อจะขายต่อเจ้าพนักงานบังคับคดีหรือเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์
 แล้วแต่กรณี แทนการชำระต่อบุคคลที่กำหนดไว้ในสัญญา และในระหว่างที่ผู้ซื้อที่ดินจัดสรรมิได้
 ปฏิบัติผิดสัญญาจะซื้อจะขาย ให้งดการขายทอดตลาดหรือจำหน่ายที่ดินจัดสรรนั้นไว้ก่อน เว้นแต่จะ
 เป็นการขายทอดตลาดที่ดินจัดสรรทั้งโครงการตามวรรคสี่

เมื่อผู้ซื้อที่ดินจัดสรรชำระราคาที่ดินครบถ้วนตามสัญญาจะซื้อจะขายแล้ว ให้ที่ดิน
 จัดสรรนั้นพ้นจากการยึดอายัด หรือการบังคับคดี การจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรม ให้นำความใน
 มาตรา ๓๗ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

เมื่อได้จดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมให้แก่ผู้ซื้อที่ดินจัดสรรแล้ว ให้พนักงานเจ้าหน้าที่
 แจ้งให้เจ้าพนักงานบังคับคดีหรือเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ทราบถึงการจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรม
 และการพ้นจากการยึด อายัด หรือการบังคับคดีของที่ดินแปลงนั้นภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่ได้จด
 ทะเบียน

ในการขายทอดตลาดที่ดินจัดสรรทั้งโครงการ ผู้ซื้อจะต้องรับโอนใบอนุญาตให้ทำ
 การจัดสรรที่ดินและรับไปทั้งสิทธิและหน้าที่ที่ผู้จัดสรรที่ดินมีต่อผู้ซื้อที่ดินจัดสรร

มาตรา ๔๒ ในกรณีนิติบุคคลเป็นผู้ดำเนินการจัดสรรที่ดินและนิติบุคคลนั้นต้องเลิกไป
 โดยยังมีได้ดำเนินการตามแผนผังและโครงการที่ได้รับอนุญาตหรือดำเนินการยังไม่ครบถ้วน ให้นำ
 มาตรา ๔๐ วรรคสอง วรรคสาม และวรรคสี่ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

การบำรุงรักษาสาธารณูปโภคและบริการสาธารณะ

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา ๔๓ สาธารณูปโภคที่ผู้จัดสรรที่ดินได้จัดให้มีขึ้นเพื่อการจัดสรรที่ดินตามแผนผังและโครงการที่ได้รับอนุญาต เช่น ถนน สวน สนามเด็กเล่น ให้ตกอยู่ในภาระจ่ายอมเพื่อประโยชน์แก่ที่ดินจัดสรร และให้เป็นหน้าที่ของผู้จัดสรรที่ดินที่จะบำรุงรักษาสาธารณูปโภคดังกล่าวให้คงสภาพดังเช่นที่ได้จัดทำขึ้นนั้นต่อไป และจะกระทำการใดอันเป็นเหตุให้ประโยชน์แห่งภาระจ่ายอมลดไปหรือเสื่อมความสะดวกมิได้

ให้ผู้จัดสรรที่ดินจัดหาธนาคารหรือสถาบันการเงินมาทำสัญญาค้ำประกันการบำรุงรักษาสาธารณูปโภคที่ผู้จัดสรรที่ดินได้จัดให้มีขึ้น และยังคงอยู่ในความรับผิดชอบในการบำรุงรักษาของผู้จัดสรรที่ดินตามวรรคหนึ่งกับคณะกรรมการ และให้นำมาตรา ๒๔ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

มาตรา ๔๓/๑^๖ ห้ามโอนที่ดินอันเป็นสาธารณูปโภค เว้นแต่เป็นการโอนตามพระราชบัญญัตินี้หรือกฎหมายว่าด้วยการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์

มาตรา ๔๔^๗ ผู้จัดสรรที่ดินจะพ้นจากหน้าที่บำรุงรักษาสาธารณูปโภค ตามมาตรา ๔๓ เมื่อได้ดำเนินการอย่างหนึ่งอย่างใด ภายหลังจากครบกำหนดระยะเวลาที่ผู้จัดสรรที่ดินรับผิดชอบการบำรุงรักษาสาธารณูปโภคตามมาตรา ๒๓ (๕) แล้วตามลำดับ ดังต่อไปนี้

(๑) ผู้ซื้อที่ดินจัดสรรจัดตั้งนิติบุคคลหมู่บ้านจัดสรรตามพระราชบัญญัตินี้หรือนิติบุคคลตามกฎหมายอื่นเพื่อรับโอนทรัพย์สินดังกล่าวไปจัดการและดูแลบำรุงรักษาภายในเวลาที่ผู้จัดสรรที่ดินกำหนดซึ่งต้องไม่น้อยกว่าหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้งจากผู้จัดสรรที่ดิน

(๒) ผู้จัดสรรที่ดินได้รับอนุมัติจากคณะกรรมการให้ดำเนินการอย่างหนึ่งอย่างใดเพื่อการบำรุงรักษาสาธารณูปโภค หรือดำเนินการจดทะเบียนโอนทรัพย์สินดังกล่าวให้เป็นสาธารณประโยชน์ การดำเนินการตามความในวรรคหนึ่งให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการจัดสรรที่ดินกลางกำหนด ทั้งนี้ ต้องกำหนดให้ผู้จัดสรรที่ดินรับผิดชอบจำนวนเงินค่าบำรุงรักษาสาธารณูปโภคส่วนหนึ่งด้วย

เมื่อเจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดหรือเจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดสาขาจดทะเบียนจัดตั้งนิติบุคคลหมู่บ้านจัดสรรตาม (๑) แล้ว ให้ทรัพย์สินอันเป็นสาธารณูปโภคตกเป็นของนิติบุคคลหมู่บ้านจัดสรรโดยให้พนักงานเจ้าหน้าที่จดทะเบียนในโฉนดที่ดินหรือหนังสือรับรองการทำประโยชน์ หากไม่ได้โฉนดที่ดินหรือหนังสือรับรองการทำประโยชน์มา ให้ถือว่าสูญหาย และให้พนักงานเจ้าหน้าที่ออกไปแทนเพื่อดำเนินการดังกล่าวต่อไป

มาตรา ๔๕ การจัดตั้งนิติบุคคลหมู่บ้านจัดสรร ให้ผู้ซื้อที่ดินจัดสรรจำนวนไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนแปลงย่อยตามแผนผังโครงการมีมติให้จัดตั้ง และแต่งตั้งตัวแทนยื่นคำขอจดทะเบียนต่อเจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดหรือเจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดสาขาพร้อมด้วยข้อบังคับที่มีรายการตามที่กำหนดในกฎกระทรวงซึ่งอย่างน้อยต้องมีรายการ ดังต่อไปนี้

^๖ มาตรา ๔๓/๑ เพิ่มโดยพระราชบัญญัติการจัดสรรที่ดิน (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๘

^๗ มาตรา ๔๔ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติการจัดสรรที่ดิน (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๘

- (๑) ชื่อนิติบุคคลหมู่บ้านจัดสรร
- (๒) วัตถุประสงค์
- (๓) ที่ตั้งสำนักงาน
- (๔) ข้อกำหนดเกี่ยวกับจำนวนกรรมการ การเลือกตั้ง วาระการดำรงตำแหน่งการ
พ้นจากตำแหน่ง และการประชุมของคณะกรรมการหมู่บ้านจัดสรร
- (๕) ข้อกำหนดเกี่ยวกับการดำเนินงาน การบัญชี และการเงิน
- (๖) ข้อกำหนดเกี่ยวกับสิทธิและหน้าที่ของสมาชิก
- (๗) ข้อกำหนดเกี่ยวกับการประชุมใหญ่
การขอจดทะเบียนจัดตั้ง การควบ การยกเลิก และการบริหารนิติบุคคลหมู่บ้าน
จัดสรร ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง
- มาตรา ๔๖ ให้นิติบุคคลหมู่บ้านจัดสรรที่จดทะเบียนแล้วมีฐานะเป็นนิติบุคคล
ให้นิติบุคคลหมู่บ้านจัดสรรมีคณะกรรมการหมู่บ้านจัดสรรเป็นผู้ดำเนินกิจการของ
นิติบุคคลหมู่บ้านจัดสรรตามกฎหมายและข้อบังคับของนิติบุคคลหมู่บ้านจัดสรรภายใต้การ
ควบคุมดูแลของที่ประชุมใหญ่ของสมาชิก
- คณะกรรมการหมู่บ้านจัดสรรเป็นผู้แทนของนิติบุคคลหมู่บ้านจัดสรรในกิจการอัน
เกี่ยวกับบุคคลภายนอก
- มาตรา ๔๗ เมื่อจัดตั้งนิติบุคคลหมู่บ้านจัดสรรตามมาตรา ๔๕ แล้ว ให้ผู้ซื้อที่ดิน
จัดสรรทุกรายเป็นสมาชิกนิติบุคคลหมู่บ้านจัดสรร
- ในกรณีที่มีที่ดินจัดสรรแปลงย่อยที่ยังไม่มีผู้ใดซื้อหรือได้โอนกลับมาเป็นของผู้จัดสรร
ที่ดิน ให้ผู้จัดสรรที่ดินเป็นสมาชิกนิติบุคคลหมู่บ้านจัดสรร
- มาตรา ๔๘ เพื่อประโยชน์ของผู้ซื้อที่ดินจัดสรร ให้นิติบุคคลหมู่บ้านจัดสรรมีอำนาจ
หน้าที่ ดังต่อไปนี้
- (๑) กำหนดระเบียบเกี่ยวกับการใช้ประโยชน์สาธารณูปโภค
- (๒) กำหนดระเบียบเกี่ยวกับการอยู่อาศัยและการจราจรภายในที่ดินจัดสรร
- (๓) เรียกเก็บเงินค่าใช้จ่ายในการบำรุงรักษาและการจัดการสาธารณูปโภคในส่วนที่
นิติบุคคลหมู่บ้านจัดสรรมีหน้าที่บำรุงรักษาจากสมาชิก
- (๔) ยื่นคำร้องทุกข์หรือเป็นโจทก์ฟ้องแทนสมาชิกเกี่ยวกับกรณีที่กระทบสิทธิหรือ
ประโยชน์ของสมาชิกจำนวนตั้งแต่สิบรายขึ้นไป
- (๕) จัดให้มีบริการสาธารณะเพื่อสวัสดิการของสมาชิก หรือจัดสรรเงินหรือทรัพย์สิน
เพื่อสาธารณประโยชน์
- (๖) ดำเนินการอื่นใดให้เป็นไปตามกฎกระทรวง ระเบียบของคณะกรรมการจัดสรร
ที่ดินกลาง หรือข้อบังคับของคณะกรรมการที่ออกโดยอาศัยอำนาจตามพระราชบัญญัตินี้
- การดำเนินการตาม (๑) (๒) และ (๕) จะต้องได้รับความเห็นชอบจากมติที่ประชุม
ใหญ่ของสมาชิก

มาตรา ๔๙ ค่าใช้จ่ายในการบำรุงรักษาและการจัดการสาธารณูปโภค ให้จัดเก็บเป็นรายเดือนจากที่ดินแปลงย่อยในโครงการจัดสรรที่ดินทุกแปลง ทั้งนี้ อาจกำหนดค่าใช้จ่ายในอัตราที่แตกต่างกันตามประเภทการใช้ประโยชน์ที่ดินหรือขนาดพื้นที่ได้ตามระเบียบที่คณะกรรมการจัดสรรที่ดินกลางกำหนด

ให้ผู้ซื้อที่ดินจัดสรรออกค่าใช้จ่ายในการบำรุงรักษาและการจัดการสาธารณูปโภคสำหรับที่ดินจัดสรรที่ตนซื้อ และให้ผู้จัดสรรที่ดินออกค่าใช้จ่ายในการบำรุงรักษาและการจัดการสาธารณูปโภคสำหรับที่ดินแปลงย่อยที่ยังไม่มีผู้ซื้อ

การกำหนดและการแก้ไขอัตราค่าใช้จ่ายในการบำรุงรักษาและการจัดการสาธารณูปโภค จะต้องได้รับความเห็นชอบจากมติที่ประชุมใหญ่ของสมาชิกตามมาตรา ๔๔ (๑) หรือคณะกรรมการตามมาตรา ๔๔ (๒)

ให้เริ่มเก็บค่าใช้จ่ายในการบำรุงรักษาและการจัดการสาธารณูปโภคเมื่อเริ่มจัดตั้งนิติบุคคลตามมาตรา ๔๔ (๑) หรือเมื่อได้รับอนุมัติจากคณะกรรมการตามมาตรา ๔๔ (๒) โดยให้นิติบุคคลตามมาตรา ๔๔ (๑) หรือผู้ซึ่งดำเนินการเพื่อการบำรุงรักษาสาธารณูปโภคตามที่ได้รับอนุมัติจากคณะกรรมการตามมาตรา ๔๔ (๒) ที่มีหน้าที่ในการบำรุงรักษาและการจัดการสาธารณูปโภคมีอำนาจในการจัดเก็บ

หลักเกณฑ์และวิธีการจัดเก็บค่าใช้จ่ายในการบำรุงรักษาและการจัดการสาธารณูปโภคและการจัดทำบัญชี ให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการจัดสรรที่ดินกลางกำหนด

มาตรา ๕๐ ผู้มีหน้าที่ชำระเงินค่าบำรุงรักษาและการจัดการสาธารณูปโภคตามมาตรา ๔๙ วรรคสอง ที่ชำระเงินดังกล่าวล่าช้ากว่าเวลาที่กำหนด จะต้องจ่ายค่าปรับสำหรับการจ่ายเงินล่าช้าตามอัตราที่คณะกรรมการกำหนด

ผู้ค้างชำระเงินค่าบำรุงรักษาและการจัดการสาธารณูปโภคตั้งแต่สามเดือนขึ้นไป อาจถูกระงับการให้บริการหรือการใช้สิทธิในสาธารณูปโภค และในกรณีที่ค้างชำระตั้งแต่หกเดือนขึ้นไป พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจระงับการจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมในที่ดินจัดสรรของผู้ค้างชำระ จนกว่าจะชำระให้ครบถ้วน ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการจัดสรรที่ดินกลางกำหนด

ให้ถือว่าหนี้ค่าบำรุงรักษาและการจัดการสาธารณูปโภคเป็นหนี้บุริมสิทธิในมูลกรณอสังหาริมทรัพย์เหนือที่ดินจัดสรรของผู้ค้างชำระ

มาตรา ๕๑ การจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมเกี่ยวกับการโอนทรัพย์สินที่เป็นสาธารณูปโภคและบริการสาธารณะให้แก่นิติบุคคลตามมาตรา ๔๔ (๑) ให้ได้รับยกเว้นค่าธรรมเนียมและภาษีอากร

เงินที่นิติบุคคลตามมาตรา ๔๔ (๑) ได้รับจากผู้จัดสรรที่ดินหรือผู้ซื้อที่ดินจัดสรรเพื่อนำไปใช้จ่ายในการบำรุงรักษาและการจัดการสาธารณูปโภค ให้ได้รับยกเว้นภาษีอากร การยกเว้นภาษีอากรตามวรรคหนึ่งและวรรคสอง ให้ตราเป็นพระราชกฤษฎีกาตามประมวลรัษฎากรโดยจะกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขด้วยก็ได้

มาตรา ๕๐ วรรคสอง แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติการจัดสรรที่ดิน (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๘

มาตรา ๕๒ ในกรณีที่ผู้จัดสรรที่ดินกระทำการใด ๆ อันเป็นเหตุให้ประโยชน์แห่ง
 ภาระจำยอมตามมาตรา ๕๓ ลดไปหรือเสื่อมความสะดวก หรือกระทำการอย่างหนึ่งอย่างใดให้ติดไป
 จากแผนผัง โครงการ หรือวิธีการจัดสรรที่ดินที่ได้รับอนุญาตจากคณะกรรมการ ให้คณะกรรมการ
 คณะอนุกรรมการ หรือผู้ซึ่งคณะกรรมการมอบหมาย มีอำนาจสั่งให้ผู้จัดสรรที่ดินระงับการกระทำนั้น
 และบำรุงรักษาสาธารณูปโภคให้คงสภาพดังเช่นที่ได้จัดทำขึ้น หรือดำเนินการตามแผนผัง โครงการ
 หรือวิธีการจัดสรรที่ดินที่ได้รับอนุญาตจากคณะกรรมการภายในระยะเวลาที่กำหนด

มาตรา ๕๓ การจัดให้มีและการบำรุงรักษาบริการสาธารณะให้นำความในมาตรา ๕๐
 มาใช้บังคับโดยอนุโลม ทั้งนี้ ให้เรียกเก็บค่าใช้จ่ายบริการและค่าบำรุงรักษาบริการสาธารณะได้ตามอัตรา
 ที่คณะกรรมการให้ความเห็นชอบ

หมวด ๕
 การยกเลิกการจัดสรรที่ดิน

มาตรา ๕๔ ในกรณีที่ผู้จัดสรรที่ดินประสงค์จะยกเลิกการจัดสรรที่ดิน ให้ยื่นคำขอ
 ต่อเจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดหรือเจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดสาขาแห่งท้องที่ซึ่งที่ดินนั้นตั้งอยู่
 การขอยกเลิกการจัดสรรที่ดินให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนด

มาตรา ๕๕ ให้เจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดหรือเจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดสาขาปิด
 ประกาศขอยกเลิกการจัดสรรที่ดินไว้ในที่เปิดเผย ณ สำนักงานที่ดินจังหวัดหรือสำนักงานที่ดิน
 สาขา สำนักงานของผู้จัดสรรที่ดิน บริเวณที่ดินที่ทำการจัดสรร ที่ว่าการอำเภอ ที่ทำการองค์การ
 บริหารส่วนตำบล มีกำหนดหกสิบวัน และให้ผู้จัดสรรที่ดินประกาศในหนังสือพิมพ์ซึ่งแพร่หลายใน
 ท้องถิ่นนั้นไม่น้อยกว่าเจ็ดวันและแจ้งเป็นหนังสือให้ผู้ซื้อที่ดินจัดสรรทราบ

มาตรา ๕๖ ให้ผู้ซึ่งมีประโยชน์เกี่ยวข้องกับการจัดสรรที่ดินที่ประสงค์จะคัดค้าน
 คำขอยกเลิกการจัดสรรที่ดิน ยื่นคำคัดค้านต่อเจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดหรือเจ้าพนักงานที่ดินจังหวัด
 สาขาภายในสามสิบวันนับแต่วันครบกำหนดปิดประกาศตามมาตรา ๕๕

ถ้าไม่มีผู้ใดคัดค้านภายในกำหนดเวลาตามวรรคหนึ่ง ให้เจ้าพนักงานที่ดินจังหวัด
 หรือเจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดสาขาเสนอเรื่องให้คณะกรรมการสั่งยกเลิกการจัดสรรที่ดิน

ในกรณีที่ผู้ซื้อที่ดินจัดสรรคัดค้าน ให้เจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดหรือเจ้าพนักงานที่ดิน
 จังหวัดสาขายกเลิกเรื่องขอยกเลิกการจัดสรรที่ดิน แต่ถ้ามีผู้คัดค้านแต่มิใช่ผู้ซื้อที่ดินจัดสรรให้เจ้า
 พนักงานที่ดินจังหวัดหรือเจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดสาขาเสนอคำขอยกเลิกการจัดสรรที่ดินและคำ
 คัดค้านให้คณะกรรมการพิจารณา

คำวินิจฉัยของคณะกรรมการตามวรรคสาม ผู้จัดสรรที่ดินหรือผู้คัดค้านอาจอุทธรณ์
 ต่อคณะกรรมการจัดสรรที่ดินกลางได้ภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้งคำวินิจฉัย

มาตรา ๕๗ เมื่อคณะกรรมการสั่งยกเลิกการจัดสรรที่ดินแล้ว ใบอนุญาตที่ได้ออกตามมาตรา ๒๗ ให้เป็นอันยกเลิก

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

หมวด ๖ บทกำหนดโทษ

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา ๕๘ ผู้จัดสรรที่ดินหรือบุคคลซึ่งเกี่ยวข้องผู้ใดไม่มาให้ถ้อยคำหรือไม่ส่งเอกสารตามที่คณะกรรมการจัดสรรที่ดินกลางหรือคณะกรรมการเรียกหรือสั่งตามมาตรา ๑๕ หรือผู้จัดสรรที่ดินหรือผู้ครอบครองที่ดินจัดสรรผู้ใดไม่ให้ความสะดวกแก่คณะกรรมการจัดสรรที่ดินกลาง คณะกรรมการ คณะอนุกรรมการ หรือบุคคลซึ่งคณะกรรมการจัดสรรที่ดินกลางแต่งตั้งในการปฏิบัติงานตามมาตรา ๑๘ ต้องระวางโทษปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท

มาตรา ๕๙ ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๒๑ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสองปีและปรับตั้งแต่สี่หมื่นบาทถึงหนึ่งแสนบาท

มาตรา ๖๐ ผู้ใดแจ้งข้อความหรือแสดงหลักฐานหรือรายละเอียดตามมาตรา ๒๓ (๗) อันเป็นเท็จ หรือปกปิดข้อความจริงซึ่งควรบอกให้แจ้ง ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๖๑ ผู้ใดโฆษณาโครงการจัดสรรที่ดินโดยฝ่าฝืนมาตรา ๒๘ ต้องระวางโทษปรับตั้งแต่ห้าหมื่นบาทถึงหนึ่งแสนบาท

มาตรา ๖๒ ผู้จัดสรรที่ดินผู้ใดไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๓๑ ต้องระวางโทษปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท

มาตรา ๖๓ ผู้จัดสรรที่ดินผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๓๔ ต้องระวางโทษปรับไม่เกินห้าพันบาท

มาตรา ๖๔ ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๓๕ ต้องระวางโทษปรับไม่เกินห้าพันบาท

มาตรา ๖๕ ผู้ใดฝ่าฝืนคำสั่งของคณะกรรมการ คณะอนุกรรมการ หรือผู้ซึ่งคณะกรรมการมอบหมายตามมาตรา ๕๒ นอกจากต้องปฏิบัติตามคำสั่งดังกล่าวแล้ว ต้องระวางโทษปรับอีกวันละหนึ่งพันบาทตลอดเวลาที่ยังฝ่าฝืน

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา ๒๖^๔ ในกรณีที่ผู้กระทำความผิดเป็นนิติบุคคล ถ้าการกระทำความผิดของนิติบุคคลนั้นเกิดจากการสั่งการหรือการกระทำของกรรมการ หรือผู้จัดการ หรือบุคคลใดซึ่งรับผิดชอบในการดำเนินงานของนิติบุคคลนั้น หรือในกรณีที่บุคคลดังกล่าวมีหน้าที่ต้องสั่งการหรือทำการ และละเว้นไม่สั่งการหรือไม่กระทำการจนเป็นเหตุให้นิติบุคคลนั้นกระทำความผิด ผู้นั้นต้องรับโทษตามที่บัญญัติไว้สำหรับความผิดนั้น ๆ ด้วย

บทเฉพาะกาล

มาตรา ๒๗ บรรดากฎกระทรวงและข้อกำหนดที่ออกตามประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๒๕๖ ลงวันที่ ๒๔ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๑๕ ให้คงมีผลใช้บังคับได้ต่อไปเท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งกับบทแห่งพระราชบัญญัตินี้ จนกว่าจะได้มีกฎกระทรวงและข้อกำหนดที่ออกตามพระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ

มาตรา ๒๘ ให้คณะกรรมการควบคุมการจัดสรรที่ดินตามประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๒๕๖ ลงวันที่ ๒๔ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๑๕ ปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการจัดสรรที่ดินกลาง และคณะกรรมการจัดสรรที่ดินกรุงเทพมหานคร จนกว่าจะได้มีการแต่งตั้งคณะกรรมการจัดสรรที่ดินกลางและคณะกรรมการจัดสรรที่ดินกรุงเทพมหานครตามพระราชบัญญัตินี้

ให้คณะอนุกรรมการควบคุมการจัดสรรที่ดินจังหวัดตามประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๒๕๖ ลงวันที่ ๒๔ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๑๕ ปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการจัดสรรที่ดินจังหวัด จนกว่าจะได้มีการแต่งตั้งคณะกรรมการจัดสรรที่ดินจังหวัดตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๒๙ ใบอนุญาตหรือการอนุญาตใด ๆ ที่ได้ให้ไว้ตามประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๒๕๖ ลงวันที่ ๒๔ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๑๕ ที่ยังมีผลใช้บังคับอยู่ในวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ให้ถือว่าเป็นใบอนุญาตและการอนุญาตตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๓๐ การบำรุงรักษาสาธารณูปโภค ให้นำมาตรา ๔๕ มาตรา ๔๖ มาตรา ๔๗ มาตรา ๔๘ มาตรา ๔๙ มาตรา ๕๐ มาตรา ๕๑ และมาตรา ๕๒ มาใช้บังคับแก่การจัดสรรที่ดินตามประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๒๕๖ ลงวันที่ ๒๔ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๑๕ ด้วยโดยอนุโลม

การบำรุงรักษาบริการสาธารณะ ให้นำมาตรา ๕๓ มาใช้บังคับแก่การจัดสรรที่ดินตามประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๒๕๖ ลงวันที่ ๒๔ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๑๕ ด้วยโดยอนุโลม

การพ้นจากความรับผิดชอบในการบำรุงรักษาสาธารณูปโภคของผู้รับใบอนุญาต หรือผู้รับโอนใบอนุญาตตามประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๒๕๖ ลงวันที่ ๒๔ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๑๕ หรือผู้รับโอนกรรมสิทธิ์ที่ดินอันเป็นสาธารณูปโภค ให้นำมาตรา ๔๔ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

ในกรณีที่ผู้ได้รับใบอนุญาตหรือผู้รับโอนใบอนุญาตตามประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๒๕๖ ลงวันที่ ๒๔ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๑๕ หรือผู้รับโอนกรรมสิทธิ์ที่ดินอันเป็นสาธารณูปโภค มิได้ปฏิบัติหน้าที่ในการบำรุงรักษาบริการอันเป็นสาธารณูปโภค ผู้ซื้อที่ดินจัดสรร

^๔ มาตรา ๒๖ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับความรับผิดในทางอาญาของผู้แทนนิติบุคคล พ.ศ. ๒๕๖๐

จำนวนไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนที่ดินแปลงย่อยตามแผนผังโครงการ อาจยื่นคำขอต่อเจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดหรือเจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดสาขา เพื่อจัดตั้งนิติบุคคลหมู่บ้านจัดสรรได้

เมื่อเจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดหรือเจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดสาขาได้รับคำขอจัดตั้งนิติบุคคลหมู่บ้านจัดสรร ให้ปิดประกาศคำขอไว้ในที่เปิดเผย ณ สำนักงานที่ดิน เขตหรือที่ว่าการอำเภอหรือกิ่งอำเภอ ที่ทำการแขวงหรือที่ทำการกำนันแห่งท้องที่ซึ่งที่ดินนั้นตั้งอยู่และบริเวณที่ดินที่ทำการจัดสรร มีกำหนดสามสิบวัน และแจ้งเป็นหนังสือให้ผู้ได้รับใบอนุญาตหรือผู้รับโอนใบอนุญาตตามประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๒๘๖ ลงวันที่ ๒๔ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๑๕ หรือผู้รับโอนกรรมสิทธิ์ที่ดินอันเป็นสาธารณูปโภคทราบตามที่อยู่ที่ได้ไว้กับพนักงานเจ้าหน้าที่

เมื่อผู้ได้รับใบอนุญาตหรือผู้รับโอนใบอนุญาตตามประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๒๘๖ ลงวันที่ ๒๔ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๑๕ หรือผู้รับโอนกรรมสิทธิ์ที่ดินอันเป็นสาธารณูปโภคคัดค้านการจัดตั้งนิติบุคคลหมู่บ้านจัดสรร ให้เจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดหรือเจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดสาขาส่งเรื่องให้คณะกรรมการพิจารณา หากคณะกรรมการพิจารณาแล้วเห็นว่าผู้ได้รับใบอนุญาตหรือผู้รับโอนใบอนุญาตตามประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๒๘๖ ลงวันที่ ๒๔ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๑๕ หรือผู้รับโอนกรรมสิทธิ์ที่ดินอันเป็นสาธารณูปโภค มิได้ปฏิบัติหน้าที่ในการบำรุงรักษากิจการอันเป็นสาธารณูปโภคจริง ให้นำความในมาตรา ๔๓ วรรคสองมาใช้บังคับโดยอนุโลม หากคณะกรรมการเห็นว่าผู้ได้รับใบอนุญาตหรือผู้รับโอนใบอนุญาตตามประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๒๘๖ ลงวันที่ ๒๔ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๑๕ หรือผู้รับโอนกรรมสิทธิ์ที่ดินอันเป็นสาธารณูปโภคได้ปฏิบัติหน้าที่ในการบำรุงรักษากิจการอันเป็นสาธารณูปโภค ให้ยกเลิกการดำเนินการจดทะเบียนนิติบุคคลหมู่บ้านจัดสรร ในกรณีที่ได้รับใบอนุญาตหรือผู้รับโอนใบอนุญาตตามประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๒๘๖ ลงวันที่ ๒๔ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๑๕ หรือผู้รับโอนกรรมสิทธิ์ที่ดินอันเป็นสาธารณูปโภคไม่คัดค้านหรือไม่ปฏิบัติตามมติของคณะกรรมการตามวรรคหก ให้เจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดหรือเจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดสาขาจดทะเบียนจัดตั้งนิติบุคคลหมู่บ้านจัดสรร และให้มีอำนาจจดทะเบียนโอนทรัพย์สินที่เป็นสาธารณูปโภคให้แก่นิติบุคคลหมู่บ้านจัดสรรต่อไป

มาตรา ๗๑ ในระหว่างที่คณะกรรมการจัดสรรที่ดินกลางยังมิได้กำหนดแบบมาตรฐานของสัญญาตามมาตรา ๘ (๔) มิให้นำความในมาตรา ๓๔ และมาตรา ๒๓ มาใช้บังคับ

มาตรา ๗๒ บรรดาคำขออนุญาต การออกหรือโอนใบอนุญาตให้จัดสรรที่ดินที่อยู่ระหว่างการพิจารณาดำเนินการของคณะกรรมการควบคุมการจัดสรรที่ดิน คณะอนุกรรมการในวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ให้ดำเนินการตามพระราชบัญญัตินี้ เว้นแต่การอุทธรณ์ ให้ดำเนินการตามประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๒๘๖ ลงวันที่ ๒๔ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๑๕

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ
ชวน หลีกภัย
นายกรัฐมนตรี

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ เนื่องจากประกาศของคณะปฏิวัติฉบับที่ ๒๘๖ ลงวันที่ ๒๔ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๑๕ ซึ่งเป็นกฎหมายว่าด้วยการควบคุมการจัดสรรที่ดินได้ประกาศใช้บังคับมาเป็นเวลานานแล้ว มีหลักการและรายละเอียดไม่เหมาะสมหลายประการสมควรแก้ไขปรับปรุงเพื่อกำหนดมาตรการในการคุ้มครองผู้ซื้อที่ดินจัดสรร โดยเฉพาะการได้สิทธิในที่ดินจัดสรรและการกำหนดให้มีผู้รับผิดชอบบำรุงรักษาสาธารณูปโภคและบริการสาธารณชนนอกจากนั้น เพื่อให้เกิดความคล่องตัวในการดำเนินธุรกิจการจัดสรรที่ดินได้กระจายอำนาจการอนุญาตและการควบคุมดูแลการจัดสรรที่ดินไปสู่ระดับจังหวัด และกำหนดเวลาในการพิจารณาอนุญาตให้แน่นอน จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

*พระราชกฤษฎีกาแก้ไขบทบัญญัติให้สอดคล้องกับการโอนอำนาจหน้าที่ของส่วนราชการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พ.ศ. ๒๕๔๕ พ.ศ. ๒๕๔๕

มาตรา ๑๓ ในพระราชบัญญัติการจัดสรรที่ดิน พ.ศ. ๒๕๔๓ ให้แก้ไขคำว่า “อธิบดีกรมโยธาธิการ” เป็น “อธิบดีกรมโยธาธิการและผังเมือง” คำว่า “ผู้แทนสำนักงานนโยบายและแผนสิ่งแวดล้อม” เป็น “ผู้แทนสำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม” และคำว่า “ผังเมืองจังหวัด” เป็น “โยธาธิการและผังเมืองจังหวัด”

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชกฤษฎีกาฉบับนี้ คือ โดยที่พระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พ.ศ. ๒๕๔๕ ได้บัญญัติให้จัดตั้งส่วนราชการขึ้นใหม่โดยมีภารกิจใหม่ ซึ่งได้มีการตราพระราชกฤษฎีกาโอนกิจการบริหารและอำนาจหน้าที่ของส่วนราชการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม นั้นแล้ว และเนื่องจากพระราชบัญญัตินี้ได้บัญญัติให้โอนอำนาจหน้าที่ของส่วนราชการ รัฐมนตรีผู้ดำรงตำแหน่งหรือผู้ซึ่งปฏิบัติหน้าที่ในส่วนราชการเดิมมาเป็นของส่วนราชการใหม่ โดยให้มีการแก้ไขบทบัญญัติต่าง ๆ ให้สอดคล้องกับอำนาจหน้าที่ที่โอนไปด้วย ฉะนั้น เพื่ออนุวัติให้เป็นไปตามหลักการที่ปรากฏในพระราชบัญญัติและพระราชกฤษฎีกาดังกล่าว จึงสมควรแก้ไขบทบัญญัติของกฎหมายให้สอดคล้องกับการโอนส่วนราชการ เพื่อให้ผู้เกี่ยวข้องมีความชัดเจนในการใช้กฎหมายโดยไม่ต้องไปค้นหาในกฎหมายโอนอำนาจหน้าที่ว่าตามกฎหมายได้มีการโอนภารกิจของส่วนราชการหรือผู้รับผิดชอบตามกฎหมายนั้นไปเป็นของหน่วยงานใดหรือผู้ใดแล้ว โดยแก้ไขบทบัญญัติของกฎหมายให้มีการเปลี่ยนชื่อส่วนราชการ รัฐมนตรีผู้ดำรงตำแหน่งหรือผู้ซึ่งปฏิบัติหน้าที่ของส่วนราชการให้ตรงกับการโอนอำนาจหน้าที่ และเพิ่มผู้แทนส่วนราชการในคณะกรรมการให้ตรงตามภารกิจที่มีการตัดโอนจากส่วนราชการเดิมมาเป็นของส่วนราชการใหม่ รวมทั้งตัดส่วนราชการเดิมที่มีการยุบเลิกแล้ว ซึ่งเป็นการแก้ไขให้ตรงตามพระราชบัญญัติและพระราชกฤษฎีกาดังกล่าว จึงจำเป็นต้องตราพระราชกฤษฎีกานี้

พระราชบัญญัติการจัดสรรที่ดิน (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๘^{๑๑}

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

๑๑ ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๑๙/ตอนที่ ๑๐๒ ก/หน้า ๖๖/๘ ตุลาคม ๒๕๕๘

๑๒ ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๓๒/ตอนที่ ๙๒ ก/หน้า ๑๕/๒๕ กันยายน ๒๕๕๘

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับเมื่อพ้นกำหนดหกสิบวันนับแต่วันประกาศ
ในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๑๐ ผู้ได้รับใบอนุญาตหรือผู้รับโอนใบอนุญาตตามประกาศของคณะปฏิวัติ
ฉบับที่ ๒๘๖ ลงวันที่ ๒๔ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๑๕ หรือผู้รับโอนกรรมสิทธิ์ที่ดินอันเป็น
สาธารณูปโภคที่ยังมิได้จัดตั้งนิติบุคคลหมู่บ้านจัดสรร หากภายหลังได้ดำเนินการตามมาตรา ๗๐ แห่ง
พระราชบัญญัติการจัดสรรที่ดิน พ.ศ. ๒๕๔๓ และได้จัดตั้งนิติบุคคลหมู่บ้านจัดสรรแล้ว ให้ทรัพย์สิน
อันเป็นสาธารณูปโภคตกเป็นของนิติบุคคลหมู่บ้านจัดสรร โดยให้พนักงานเจ้าหน้าที่จัดแจ้งโฉนด
ที่ดินหรือหนังสือรับรองการทำประโยชน์ หากไม่ได้โฉนดที่ดินหรือหนังสือรับรองการทำประโยชน์มา
ให้ถือว่าสูญหาย และให้พนักงานเจ้าหน้าที่ออกใบแทนเพื่อดำเนินการดังกล่าวต่อไป

มาตรา ๑๑ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ โดยที่การจัดสรรที่ดินในปัจจุบันไม่ได้
กำหนดให้จัดแจ้งโฉนดที่ดินหรือหนังสือรับรองการทำประโยชน์ว่าที่ดินแปลงนั้นเป็นที่ดินอันเป็น
สาธารณูปโภคหรือที่ดินที่ใช้เพื่อบริการสาธารณะ เป็นผลให้ไม่อาจทราบชัดเจนว่าที่ดินแปลงใดเป็น
ที่ดินอันเป็นสาธารณูปโภคหรือที่ดินที่ใช้เพื่อบริการสาธารณะ และมีการโอนที่ดินดังกล่าวไปยังบุคคลอื่น
ซึ่งส่งผลกระทบต่อการใช้ประโยชน์ในทรัพย์สินอันเป็นสาธารณูปโภคของผู้ซื้อที่ดินจัดสรรโดยรวม
จึงสมควรให้มีการจัดแจ้งดังกล่าวและห้ามการโอนที่ดินอันเป็นสาธารณูปโภค รวมทั้งกำหนด
หลักเกณฑ์การพ้นจากหน้าที่บำรุงรักษาสาธารณูปโภคของผู้จัดสรรที่ดินและการให้ทรัพย์สินอันเป็น
สาธารณูปโภคตกเป็นของนิติบุคคลหมู่บ้านจัดสรรให้เหมาะสมและเป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม
ประกอบกับสมควรแก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติที่กำหนดชื่อตำแหน่งในคณะกรรมการตามพระราชบัญญัตินี้
ให้เป็นไปตามกฎหมายที่ใช้บังคับในปัจจุบัน รวมทั้งแก้ไขระยะเวลาการค้างชำระค่าบำรุงรักษาและ
การจัดการสาธารณูปโภคให้เหมาะสมยิ่งขึ้น จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่เกี่ยวกับความรับผิดชอบในทางอาญาของผู้แทนนิติ
บุคคล พ.ศ. ๒๕๖๐^{๑๒}

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจา
นุเบกษาเป็นต้นไป

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ โดยที่ศาลรัฐธรรมนูญได้มีคำวินิจฉัยว่า
พระราชบัญญัติขายตรงและตลาดแบบตรง พ.ศ. ๒๕๔๕ มาตรา ๕๔ เฉพาะในส่วนที่สันนิษฐานให้
กรรมการผู้จัดการ ผู้จัดการ หรือบุคคลใดซึ่งรับผิดชอบในการดำเนินงานของนิติบุคคลนั้น ต้องรับโทษ
ทางอาญาร่วมกับการกระทำความผิดของนิติบุคคล โดยไม่ปรากฏว่ามีการกระทำหรือเจตนาประการใด
อันเกี่ยวกับการกระทำความผิดของนิติบุคคลนั้น ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

^{๑๒} ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๓๔/ตอนที่ ๑๘ ก/หน้า ๑/๑๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๐

ภาคผนวก จ
พ.ร.บ. สิ่งแวดล้อม

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานพระราชบัญญัติกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
ส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ
สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา พ.ศ. ๒๕๓๕

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
ภูมิพลอดุลยเดช ป.ร.
ให้ไว้ ณ วันที่ ๒๙ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๓๕
สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา เป็นปีที่ ๔๗ ในรัชกาลปัจจุบัน

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
ให้ประกาศว่า
โดยที่เป็นการสมควรปรับปรุงกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมและรักษาคุณภาพ
สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้โดยคำแนะนำและยินยอม
สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพ
สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับเมื่อพ้นกำหนดหกสิบวันนับแต่วันถัดจาก
สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
มาตรา ๓ ให้ยกเลิก

- (๑) พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๑๘
- (๒) พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ.

- ๒๕๒๑
- (๓) พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ.

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
มาตรา ๔ ในพระราชบัญญัตินี้
“สิ่งแวดล้อม” หมายความว่า สิ่งต่าง ๆ ที่มีลักษณะทางกายภาพและชีวภาพที่อยู่
สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

* ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๐๘/ตอนที่ ๓๗/หน้า ๑/๔ เมษายน ๒๕๓๕

“คุณภาพสิ่งแวดล้อม” หมายความว่า ดุลยภาพของธรรมชาติ อันได้แก่ สัตว์ พืช และทรัพยากรธรรมชาติต่าง ๆ และสิ่งที่มีมนุษย์ได้ทำขึ้น ทั้งนี้ เพื่อประโยชน์ต่อการดำรงชีพของประชาชน และความสมบูรณ์สืบไปของมนุษยชาติ

“มาตรฐานคุณภาพสิ่งแวดล้อม” หมายความว่า ค่ามาตรฐานคุณภาพน้ำ อากาศ เสียง และสภาวะอื่น ๆ ของสิ่งแวดล้อม ซึ่งกำหนดเป็นเกณฑ์ทั่วไปสำหรับการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม

“กองทุน” หมายความว่า กองทุนสิ่งแวดล้อม

“มลพิษ” หมายความว่า ของเสีย วัตถุอันตราย และมลสารอื่น ๆ รวมทั้งกาก ตะกอน หรือสิ่งตกค้างจากสิ่งเหล่านั้น ที่ถูกปล่อยทิ้งจากแหล่งกำเนิดมลพิษ หรือที่มีอยู่ในสิ่งแวดล้อมตามธรรมชาติ ซึ่งก่อให้เกิดหรืออาจก่อให้เกิดผลกระทบต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อม หรือภาวะที่เป็นพิษภัยอันตรายต่อสุขภาพอนามัยของประชาชนได้ และให้หมายความรวมถึง รังสี ความร้อน แสง เสียง กลิ่น ความสั่นสะเทือน หรือเหตุรำคาญอื่น ๆ ที่เกิดหรือถูกปล่อยออกจากแหล่งกำเนิดมลพิษด้วย

“ภาวะมลพิษ” หมายความว่า สภาวะที่สิ่งแวดล้อมเปลี่ยนแปลงหรือปนเปื้อนโดยมลพิษซึ่งทำให้คุณภาพของสิ่งแวดล้อมเสื่อมโทรมลง เช่น มลพิษทางน้ำ มลพิษทางอากาศ มลพิษในดิน

“แหล่งกำเนิดมลพิษ” หมายความว่า ชุมชน โรงงานอุตสาหกรรม อาคาร สิ่งก่อสร้าง ยานพาหนะ สถานที่ประกอบกิจการใด ๆ หรือสิ่งอื่นใด ซึ่งเป็นแหล่งที่มาของมลพิษ

“ของเสีย” หมายความว่า ขยะมูลฝอย สิ่งปฏิกูล น้ำเสีย อากาศเสีย มลสาร หรือ วัตถุอันตรายอื่นใด ซึ่งถูกปล่อยทิ้งหรือมีที่มาจากแหล่งกำเนิดมลพิษ รวมทั้งกาก ตะกอน หรือสิ่งตกค้างจากสิ่งเหล่านั้น ที่อยู่ในสภาพของแข็ง ของเหลว หรือก๊าซ

“น้ำเสีย” หมายความว่า ของเสียที่อยู่ในสภาพเป็นของเหลว รวมทั้งมลสารที่ปะปนหรือปนเปื้อนอยู่ในของเหลวนั้น

“อากาศเสีย” หมายความว่า ของเสียที่อยู่ในสภาพเป็นไอเสียน้ำ กลิ่นควัน ก๊าซ เขม่า ฝุ่นละออง เถ้าถ่าน หรือมลสารอื่นที่มีสภาพละเอียดบางเบาจนสามารถรวมตัวอยู่ในบรรยากาศได้

“วัตถุอันตราย” หมายความว่า วัตถุระเบิดได้ วัตถุไวไฟ วัตถุออกซิไดซ์ และวัตถุเปอร์ออกไซด์ วัตถุมีพิษ วัตถุที่ทำให้เกิดโรค วัตถุกำมันตรังสี วัตถุที่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางพันธุกรรม วัตถุกัดกร่อน วัตถุที่ก่อให้เกิดการระคายเคือง วัตถุอย่างอื่นไม่ว่าจะเป็นเคมีภัณฑ์ หรือสิ่งอื่นใดที่อาจทำให้เกิดอันตรายแก่บุคคล สัตว์ พืช ทรัพย์ หรือสิ่งแวดล้อม

“เหตุรำคาญ” หมายความว่า เหตุรำคาญตามกฎหมายว่าด้วยการสาธารณสุข

“โรงงานอุตสาหกรรม” หมายความว่า โรงงานตามกฎหมายว่าด้วยโรงงาน

“อาคาร” หมายความว่า อาคารตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุมอาคาร

“ยานพาหนะ” หมายความว่า รถยนต์หรือรถจักรยานยนต์ตามกฎหมายว่าด้วยรถยนต์ เรือตามกฎหมายว่าด้วยเรือไทย และอากาศยานตามกฎหมายว่าด้วยการเดินอากาศ

“ผู้ควบคุม” หมายความว่า ผู้ได้รับใบอนุญาตให้ทำการควบคุม ตรวจสอบ วิเคราะห์ ดำเนินการ และบำรุงรักษาระบบบำบัดน้ำเสีย ระบบกำจัดของเสีย หรืออุปกรณ์ เครื่องมือ เครื่องใช้ สำหรับการควบคุม บำบัด หรือกำจัดมลพิษอื่นใด ซึ่งเจ้าของหรือผู้ครอบครองแหล่งกำเนิดมลพิษ จัดสร้างให้มีขึ้นเพื่อการบำบัดน้ำเสีย กำจัดของเสีย หรือมลพิษอื่นใด ด้วยการลงทุนและเสียค่าใช้จ่ายของตนเอง

“ผู้รับจ้างให้บริการ” หมายความว่า ผู้ได้รับใบอนุญาตให้เป็นผู้รับจ้างทำการบำบัดน้ำเสียหรือกำจัดของเสีย หรือตรวจสอบคุณภาพสิ่งแวดล้อม

“เขตอนุรักษ์” หมายความว่า เขตอุทยานแห่งชาติ เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า เขตสงวนเพื่อการท่องเที่ยว และเขตพื้นที่คุ้มครองอย่างอื่นเพื่อสงวนและรักษาสภาพธรรมชาติตามที่กฎหมายกำหนด

“หน่วยงานของรัฐ” หมายความว่า ส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ องค์กรมหาชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และหน่วยงานอื่นของรัฐที่มีกฎหมายจัดตั้ง

“เจ้าพนักงานท้องถิ่น” หมายความว่า

- (๑) นายกเทศมนตรี สำหรับในเขตเทศบาล
- (๒) ประธานสภาภิบาล สำหรับในเขตสภาภิบาล
- (๓) ผู้ว่าราชการจังหวัด สำหรับในเขตองค์การบริหารส่วนจังหวัด
- (๔) ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร สำหรับในเขตกรุงเทพมหานคร
- (๕) ปลัดเมืองพัทยา สำหรับในเขตเมืองพัทยา

(๖) หัวหน้าผู้บริหารท้องถิ่นขององค์การปกครองท้องถิ่นอย่างอื่น นอกเหนือจาก (๑) ถึง (๕) ข้างต้น ที่ได้รับการประกาศกำหนดให้เป็นราชการส่วนท้องถิ่นตามกฎหมายเฉพาะว่าด้วยการนั้น สำหรับในเขตราชการส่วนท้องถิ่นนั้น

“เจ้าพนักงานควบคุมมลพิษ” หมายความว่า ผู้ซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งให้ปฏิบัติการเกี่ยวกับการควบคุมมลพิษตามพระราชบัญญัตินี้

“พนักงานเจ้าหน้าที่” หมายความว่า ผู้ซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งให้มีอำนาจหน้าที่ปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้

“รัฐมนตรี” หมายความว่า รัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม*

มาตรา ๕ ในกรณีที่บทบัญญัติใดในพระราชบัญญัตินี้อ้างถึงจังหวัด หรือกำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของผู้ว่าราชการจังหวัด ให้หมายความรวมถึงกรุงเทพมหานคร หรือให้เป็นอำนาจหน้าที่ของผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร แล้วแต่กรณีด้วย

มาตรา ๖ เพื่อประโยชน์ในการร่วมกันส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมของชาติ บุคคลอาจมีสิทธิและหน้าที่ ดังต่อไปนี้

(๑) การได้รับทราบข้อมูลและข่าวสารจากทางราชการในเรื่องเกี่ยวกับการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม เว้นแต่ข้อมูลหรือข่าวสารที่ทางราชการถือว่าเป็นความลับเกี่ยวข้องกับการรักษาความมั่นคงแห่งชาติ หรือเป็นความลับเกี่ยวกับสิทธิส่วนบุคคล สิทธิในทรัพย์สิน หรือสิทธิในทางการค้า หรือกิจการของบุคคลใดที่ได้รับความคุ้มครองตามกฎหมาย

(๒) การได้รับชดเชยค่าเสียหาย หรือค่าทดแทนจากรัฐ ในกรณีที่ได้รับ ความเสียหายจากภัยอันตรายที่เกิดจากการแพร่กระจายของมลพิษหรือภาวะมลพิษ อันมีสาเหตุมาจากกิจการหรือโครงการใดที่ริเริ่ม สนับสนุน หรือดำเนินการ โดยส่วนราชการหรือรัฐวิสาหกิจ

* มาตรา ๔ นิยามคำว่า “หน่วยงานของรัฐ” เพิ่มโดยพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๑

(๓) การร้องเรียนกล่าวโทษผู้กระทำผิดต่อเจ้าพนักงานในกรณีที่ได้พบเห็นการกระทำใด ๆ อันเป็นการละเมิด หรือฝ่าฝืนกฎหมายเกี่ยวกับการควบคุมมลพิษ หรือการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ

(๔) การให้ความร่วมมือ และช่วยเหลือเจ้าพนักงานในการปฏิบัติหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม

(๕) การปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้หรือกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมโดยเคร่งครัด
ทั้งนี้ ตามที่พระราชบัญญัตินี้หรือกฎหมายว่าด้วยการนี้บัญญัติไว้

มาตรา ๗ เพื่อเป็นการสนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม ให้องค์กรเอกชนซึ่งมีฐานะเป็นนิติบุคคลตามกฎหมายไทย หรือกฎหมายต่างประเทศที่มีกิจกรรมเกี่ยวข้องโดยตรงกับการคุ้มครองสิ่งแวดล้อม หรืออนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและมิได้มีวัตถุประสงค์ในทางการเมือง หรือมุ่งค้าหากำไรจากการประกอบกิจกรรมดังกล่าว มีสิทธิขอจดทะเบียนเป็นองค์กรเอกชนด้านการคุ้มครองสิ่งแวดล้อม และอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติต่อกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม* ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา ๘ องค์กรเอกชนที่ได้จดทะเบียนตามมาตรา ๗ แล้ว อาจได้รับการช่วยเหลือหรือได้รับการสนับสนุนจากทางราชการในเรื่อง ดังต่อไปนี้

(๑) การจัดให้มีอาสาสมัครเพื่อช่วยเหลือการปฏิบัติงานของเจ้าพนักงานตามพระราชบัญญัตินี้ หรือตามกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม

(๒) การประชาสัมพันธ์ เผยแพร่ ข้อมูลหรือข่าวสาร เพื่อสร้างจิตสำนึกของสาธารณชนที่ถูกต้องเกี่ยวกับการคุ้มครองสิ่งแวดล้อม และอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ

(๓) การช่วยเหลือประชาชนในพื้นที่ใดพื้นที่หนึ่ง ริเริ่มโครงการหรือกิจกรรมเพื่อคุ้มครองสิ่งแวดล้อม และอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่นั้น

(๔) การศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการคุ้มครองสิ่งแวดล้อม และอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและเสนอแนะความคิดเห็นต่อรัฐบาลหรือส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง

(๕) การให้ความช่วยเหลือทางกฎหมายแก่ประชาชนผู้ได้รับอันตรายหรือความเสียหายจากภาวะมลพิษ อันเกิดจากการรั่วไหลหรือแพร่กระจายของมลพิษ รวมทั้งเป็นผู้แทนในคดีที่มีการฟ้องร้องต่อศาล เพื่อเรียกร้องค่าสินไหมทดแทน หรือค่าเสียหายให้แก่ผู้ที่ได้รับอันตรายหรือความเสียหายนั้นด้วย

ในกรณีที่องค์กรเอกชนที่ได้จดทะเบียนประสบปัญหาหรืออุปสรรคในการดำเนินกิจการตามวรรคหนึ่ง และร้องขอให้คณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติช่วยเหลือ ให้นายกรัฐมนตรีโดยคำแนะนำของคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติมีอำนาจสั่งให้ความช่วยเหลือตามความเหมาะสม หรือสั่งให้ส่วนราชการหรือรัฐวิสาหกิจที่เกี่ยวข้องดำเนินการช่วยเหลือหรืออำนวยความสะดวกต่อไป

คณะกรรมการกองทุนโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติอาจพิจารณาจัดสรรเงินทุนอุดหนุน หรือเงินกู้ให้แก่องค์กรเอกชนที่ได้จดทะเบียนแล้ว เพื่อสนับสนุนกิจกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งได้ตามที่เห็นสมควร

องค์กรเอกชนที่ได้จดทะเบียนแล้วอาจเสนอชื่อผู้แทนภาคเอกชน เพื่อให้คณะรัฐมนตรีพิจารณาแต่งตั้งเป็นกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิในคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติได้ ในกรณีที่องค์กรเอกชนใดที่ได้จดทะเบียนแล้วดำเนินกิจการโดยก่อความวุ่นวาย หรือขัดต่อความสงบเรียบร้อย หรือไม่เหมาะสม ให้รัฐมนตรีมีอำนาจสั่งเพิกถอนการจดทะเบียนขององค์กรเอกชนนั้นได้

มาตรา ๙ เมื่อมีเหตุฉุกเฉินหรือเหตุภัยอันตรายต่อสาธารณชนอันเนื่องมาจากภัยธรรมชาติ หรือภาวะมลพิษที่เกิดจากการแพร่กระจายของมลพิษ ซึ่งหากปล่อยไว้เช่นนั้นจะเป็นอันตรายอย่างร้ายแรงต่อชีวิต ร่างกาย หรือสุขภาพอนามัยของประชาชน หรือก่อความเสียหายต่อทรัพย์สินของประชาชน หรือของรัฐเป็นอันมาก ให้นายกรัฐมนตรีมีอำนาจสั่งตามที่เห็นสมควร ให้ส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ หรือบุคคลใด รวมทั้งบุคคลซึ่งได้รับหรืออาจได้รับอันตรายหรือความเสียหายดังกล่าว กระทำหรือร่วมกันกระทำการใด ๆ อันจะมีผลเป็นการควบคุม ระวัง หรือบรรเทาผลร้ายจากอันตรายและความเสียหายที่เกิดขึ้นนั้นได้อย่างทัน่วงที่ ในกรณีที่ทราบว่าคุณคนใดเป็นผู้ก่อให้เกิดภาวะมลพิษดังกล่าว ให้นายกรัฐมนตรีมีอำนาจสั่งบุคคลนั้นไม่ให้กระทำการใดอันจะมีผลเป็นการเพิ่มความรุนแรงแก่ภาวะมลพิษในระหว่างที่มีเหตุภัยอันตรายดังกล่าวด้วย

อำนาจในการสั่งตามวรรคหนึ่ง นายกรัฐมนตรีจะมอบอำนาจให้ผู้ว่าราชการจังหวัดปฏิบัติราชการภายในเขตจังหวัดแทนนายกรัฐมนตรีได้ โดยให้ทำเป็นคำสั่ง และประกาศในราชกิจจานุเบกษา

เมื่อนายกรัฐมนตรีได้สั่งตามวรรคหนึ่ง หรือผู้ว่าราชการจังหวัดในการปฏิบัติราชการแทนนายกรัฐมนตรีได้สั่งตามวรรคสองแล้ว ให้ประกาศคำสั่งดังกล่าวในราชกิจจานุเบกษาโดยมิชักช้า

มาตรา ๑๐ เพื่อเป็นการป้องกันแก้ไข ระวังหรือบรรเทาเหตุฉุกเฉิน หรือเหตุภัยอันตรายจากภาวะมลพิษตามมาตรา ๙ ให้รัฐมนตรีกำหนดมาตรการป้องกัน และจัดทำแผนฉุกเฉินเพื่อแก้ไขสถานการณ์ที่เกิดขึ้นไว้ล่วงหน้า

มาตรา ๑๑ ให้นายกรัฐมนตรี และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม* รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ ทั้งนี้ ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับอำนาจหน้าที่ของตน รัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม* มีอำนาจแต่งตั้งเจ้าพนักงาน ควบคุมมลพิษ และพนักงานเจ้าหน้าที่ กบอออกกฎกระทรวงกำหนดค่าธรรมเนียมไม่เกินอัตราท้ายพระราชบัญญัตินี้ และกำหนดกิจการอื่นเพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้

กฎกระทรวงนั้น เมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วให้ใช้บังคับได้

หมวด ๑

คณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา ๑๒ ให้มีคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ ประกอบด้วย นายกรัฐมนตรี เป็นประธานกรรมการ รองนายกรัฐมนตรีซึ่งนายกรัฐมนตรีมอบหมายเป็นรองประธานกรรมการคนหนึ่ง รัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม* เป็นรองประธานกรรมการคนที่สอง รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงคมนาคม รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข รัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรม เลขาธิการคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ เลขาธิการคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน ผู้อำนวยการสำนักงานงบประมาณ และกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมไม่เกินแปดคนซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้ง เป็นกรรมการ ในจำนวนนี้จะต้องมีผู้แทนภาคเอกชนร่วมอยู่ด้วยไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่ง และปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม*เป็นกรรมการและเลขานุการ

การแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิให้พิจารณาแต่งตั้งจากบุคคลซึ่งมีความรู้ ความเชี่ยวชาญ มีผลงานและประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม

มาตรา ๑๓ คณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติมีอำนาจและหน้าที่ ดังต่อไปนี้
 (๑) เสนอนโยบายและแผนการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ เพื่อขอความเห็นชอบจากคณะรัฐมนตรี
 (๒) กำหนดมาตรฐานคุณภาพสิ่งแวดล้อมตามมาตรา ๓๒
 (๓) พิจารณาให้ความเห็นชอบในแผนจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมที่รัฐมนตรีเสนอตามมาตรา ๓๕

(๔) พิจารณาให้ความเห็นชอบแผนปฏิบัติการเพื่อการจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมในระดับจังหวัดตามมาตรา ๓๗

(๕) เสนอแนะมาตรการด้านการเงิน การคลัง การภาษีอากร และการส่งเสริมการลงทุนเพื่อปฏิบัติตามนโยบายและแผนการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติต่อคณะรัฐมนตรี

(๖) เสนอแนะให้มีการแก้ไขเพิ่มเติมหรือปรับปรุงกฎหมายเกี่ยวกับการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมต่อคณะรัฐมนตรี

(๗) พิจารณาให้ความเห็นชอบในแผนปฏิบัติการเพื่อป้องกันหรือแก้ไขอันตรายอันเกิดจากการแพร่กระจายของมลพิษหรือภาวะมลพิษที่คณะกรรมการควบคุมมลพิษเสนอตามมาตรา ๕๓ (๑)

(๘) พิจารณาให้ความเห็นชอบในการกำหนดมาตรฐานควบคุมมลพิษจากแหล่งกำเนิดที่รัฐมนตรีเสนอตามมาตรา ๕๕

(๙) กำกับดูแลและเร่งรัดให้มีการตราพระราชกฤษฎีกา ออกกฎกระทรวง ข้อบังคับ ข้อบัญญัติท้องถิ่น ประกาศ ระเบียบ และคำสั่งที่จำเป็น เพื่อให้กฎหมายเกี่ยวกับการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมมีความเป็นระบบโดยสมบูรณ์

(๑๐) เสนอความเห็นต่อนายกรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาลังการในกรณีที่น่าปรากฏว่า ส่วนราชการหรือรัฐวิสาหกิจใด ผ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบ หรือข้อบังคับเกี่ยวกับการรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมอันอาจทำให้เกิดความเสียหายอย่างร้ายแรง

(๑๑) กำหนดมาตรการเพื่อเสริมสร้างความร่วมมือและประสานงานระหว่างส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ และเอกชนในเรื่องที่เกี่ยวกับการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม

(๑๒) กำกับการจัดการและบริหารเงินกองทุน

(๑๓) เสนอรายงานเกี่ยวกับสถานการณ์คุณภาพสิ่งแวดล้อมของประเทศต่อคณะรัฐมนตรีอย่างน้อยปีละหนึ่งครั้ง

(๑๔) ปฏิบัติการอื่นใดตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัตินี้หรือกฎหมายอื่นให้เป็นอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ

มาตรา ๑๔ ให้กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งมีวาระอยู่ในตำแหน่งคราวละสามปี แต่อาจได้รับการแต่งตั้งใหม่ได้เป็นระยะเวลาติดต่อกันไม่เกินอีกหนึ่งวาระ

ในกรณีที่มีการแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิเพิ่มขึ้นในระหว่างที่กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งแต่งตั้งไว้แล้วยังมีวาระอยู่ในตำแหน่ง ให้ผู้ที่ได้รับแต่งตั้งให้เป็นกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิเพิ่มขึ้นอยู่ในตำแหน่งเท่ากับวาระที่เหลืออยู่ของกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิที่ได้รับแต่งตั้งไว้แล้ว

มาตรา ๑๕ นอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามวาระตามมาตรา ๑๔ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งพ้นจากตำแหน่ง เมื่อ

(๑) ตาย

(๒) ลาออก

(๓) เป็นบุคคลล้มละลาย

(๔) เป็นคนไร้ความสามารถหรือคนเสมือนไร้ความสามารถ

(๕) ได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่เป็นโทษสำหรับความผิดที่ได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ

(๖) คณะรัฐมนตรีให้ออก เพราะไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ตามปกติ หรือมีความประพฤติเสื่อมเสีย หรือมีส่วนได้เสียในกิจการหรือธุรกิจใด ๆ ที่อาจมีผลกระทบโดยตรงหรือก่อให้เกิดความเสียหายอย่างร้ายแรงต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อม

ในกรณีที่กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิพ้นจากตำแหน่งก่อนวาระ คณะรัฐมนตรีอาจแต่งตั้งผู้อื่นเป็นกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิแทนได้ และให้ผู้ที่ได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งแทนอยู่ในตำแหน่งเท่ากับวาระที่เหลืออยู่ของกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิที่ตนแทน

มาตรา ๑๖ ในการประชุมคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ ถ้าประธานกรรมการไม่มาประชุมหรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้รองประธานกรรมการคนที่หนึ่งเป็นประธานในที่ประชุม ถ้าประธานกรรมการและรองประธานคนที่หนึ่งไม่มาประชุมหรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้รองประธานกรรมการคนที่สองเป็นประธานในที่ประชุม ถ้าประธานกรรมการและรองประธานกรรมการทั้งสองคนไม่มาประชุมหรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้กรรมการที่มาประชุมเลือกกรรมการคนหนึ่งเป็นประธานในที่ประชุม

มาตรา ๑๗ การประชุมคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติต้องมีกรรมการมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการทั้งหมด จึงจะเป็นองค์ประชุม การวินิจฉัยชี้ขาดของที่ประชุมให้ถือเสียงข้างมาก กรรมการคนหนึ่งให้มีเสียงหนึ่งในการลงคะแนน ถ้าคะแนนเสียงเท่ากัน ให้ประธานในที่ประชุมออกเสียงเพิ่มขึ้นอีกเสียงหนึ่งเป็นเสียงชี้ขาด

มาตรา ๑๘ คณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติอาจแต่งตั้งคณะกรรมการผู้ชำนาญการ หรือคณะอนุกรรมการ เพื่อพิจารณาหรือปฏิบัติการอย่างหนึ่งอย่างใดตามที่คณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติจะมอบหมายก็ได้ การประชุมคณะกรรมการผู้ชำนาญการและคณะอนุกรรมการ ให้มีตามมาตรา ๑๖ และมาตรา ๑๗ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

มาตรา ๑๙ ให้คณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติมีอำนาจเรียกให้ส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ และบุคคลอื่น ส่งเอกสารการสำรวจผลกระทบต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อม และเอกสารหรือข้อมูลที่เกี่ยวข้องของโครงการและแผนงานของส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ หรือบุคคลนั้นมาพิจารณา ในการนี้ อาจเรียกบุคคลที่เกี่ยวข้องมาชี้แจงด้วย หากเห็นว่าโครงการและแผนงานใดอาจจะทำให้เกิดผลเสียหายร้ายแรงต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อม ให้เสนอมาตรการแก้ไขต่อคณะรัฐมนตรีต่อไป ในกรณีที่เอกสารหรือข้อมูลที่คณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติเรียกให้ส่งตามวรรคหนึ่ง เป็นเอกสารหรือข้อมูลเกี่ยวกับความลับอันมีลักษณะเป็นสิทธิบัตรซึ่งได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายว่าด้วยสิทธิบัตร ให้คณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติกำหนดวิธีการและมาตรการที่เหมาะสม เพื่อป้องกันมิให้เอกสารหรือข้อมูลเหล่านั้นถูกเผยแพร่สู่บุคคลอื่นใด นอกจากนี้ จะต้องใช้เอกสารหรือข้อมูลนั้นเพียงเพื่อวัตถุประสงค์ของมาตรานี้เท่านั้น

มาตรา ๒๐ ในการปฏิบัติตามหน้าที่ คณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ คณะกรรมการผู้ชำนาญการ หรือคณะอนุกรรมการ อาจเชิญบุคคลใดมาให้ข้อเท็จจริง คำอธิบาย ความเห็น หรือคำแนะนำทางวิชาการได้เมื่อเห็นสมควร และอาจขอความร่วมมือจากบุคคลใดเพื่อให้ได้มาซึ่งข้อเท็จจริง หรือเพื่อสำรวจกิจกรรมใด ๆ ที่อาจมีผลกระทบต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อม

มาตรา ๒๑ ในการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ คณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติอาจมอบหมายให้สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม* กรมควบคุมมลพิษ หรือกรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม* เป็นผู้ปฏิบัติการหรือเตรียมข้อเสนอมายังคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติเพื่อพิจารณาดำเนินการต่อไปได้

หมวด ๒
กองทุนสิ่งแวดล้อม

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา ๒๒ ให้จัดตั้งกองทุนขึ้นกองทุนหนึ่งเรียกว่า “กองทุนสิ่งแวดล้อม” ใน
กระทรวงการคลัง ประกอบด้วย เงินและทรัพย์สิน ดังต่อไปนี้

- (๑) เงินกองทุนน้ำมันเชื้อเพลิงตามจำนวนที่นายกรัฐมนตรีกำหนด
- (๒) เงินที่โอนมาจากเงินทุนหมุนเวียนเพื่อการพัฒนาสภาพแวดล้อมและคุณภาพ

ชีวิต ตามพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๓๕

- (๓) เงินค่าบริการและค่าปรับที่จัดเก็บตามพระราชบัญญัตินี้
- (๔) เงินอุดหนุนจากรัฐบาลเป็นคราว ๆ
- (๕) เงินหรือทรัพย์สินอื่นที่ได้รับจากภาคเอกชนทั้งภายในและภายนอกประเทศ

รัฐบาลต่างประเทศ หรือองค์การระหว่างประเทศ

- (๖) เงินจากดอกผลและผลประโยชน์ใด ๆ ที่เกิดจากกองทุนนี้
- (๗) เงินอื่น ๆ ที่ได้รับมาเพื่อดำเนินการกองทุนนี้

ให้กรมบัญชีกลาง กระทรวงการคลัง เก็บรักษาเงินและทรัพย์สินของกองทุน

สิ่งแวดล้อม และดำเนินการเบิกจ่ายเงินกองทุนสิ่งแวดล้อมตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๒๓ เงินกองทุนให้ใช้จ่ายเพื่อกิจการ ดังต่อไปนี้

- (๑) ให้ส่วนราชการหรือราชการส่วนท้องถิ่นสำหรับการลงทุนและดำเนินงานระบบ
บำบัดน้ำเสียรวม หรือระบบกำจัดของเสียรวม รวมทั้งการจัดหาจัดซื้อ ที่ดิน วัสดุ อุปกรณ์ เครื่องมือ
และเครื่องใช้ที่จำเป็นสำหรับการดำเนินงาน และบำรุงรักษาระบบดังกล่าวด้วย

- (๒) ให้ราชการส่วนท้องถิ่นหรือรัฐวิสาหกิจอื่นใด เพื่อจัดให้มีระบบบำบัดอากาศเสีย
หรือน้ำเสีย ระบบกำจัดของเสีย หรืออุปกรณ์อื่นใด สำหรับใช้เฉพาะในกิจการของราชการส่วนท้องถิ่น
หรือรัฐวิสาหกิจนั้น

- (๓) ให้เอกชนกู้ยืม ในกรณีที่บุคคลนั้นมีหน้าที่ตามกฎหมายที่จะต้องจัดให้มีระบบ
บำบัดอากาศเสียหรือน้ำเสีย ระบบกำจัดของเสีย หรืออุปกรณ์อื่นใด เพื่อการควบคุมบำบัดหรือขจัด
มลพิษที่เกิดจากกิจกรรมหรือการดำเนินกิจการของตนเอง หรือบุคคลนั้นเป็นผู้ได้รับใบอนุญาตให้
ประกอบกิจการเป็นผู้รับจ้างให้บริการบำบัดน้ำเสียหรือกำจัดของเสียตามพระราชบัญญัตินี้

- (๔) เป็นเงินช่วยเหลือและอุดหนุนกิจการใด ๆ ที่เกี่ยวกับการส่งเสริมและรักษา
คุณภาพสิ่งแวดล้อมตามที่คณะกรรมการกองทุนเห็นสมควร และโดยความเห็นชอบของ
คณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ

- (๕) เป็นค่าใช้จ่ายในการบริหารกองทุน

มาตรา ๒๔ ให้มีคณะกรรมการกองทุนคณะหนึ่ง ประกอบด้วย ปลัดกระทรวง
ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม*เป็นประธานกรรมการ ปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

เลขาธิการคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ผู้อำนวยการสำนักงาน

อธิบดีกรมการปกครอง อธิบดีกรมบัญชีกลาง อธิบดีกรมโยธาธิการและผังเมือง* อธิบดีกรมโรงงาน

อุตสาหกรรม อธิบดีกรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่* อธิบดีกรมควบคุมมลพิษ อธิบดีกรม

ส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม และกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิไม่เกินห้าคนซึ่งคณะกรรมการสิ่งแวดล้อม

แห่งชาติแต่งตั้ง เป็นกรรมการ และเลขาธิการสำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและ

สิ่งแวดล้อม*เป็นกรรมการและเลขานุการ

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

ให้นำความในมาตรา ๑๔ และมาตรา ๑๕ มาใช้บังคับกับการดำรงตำแหน่งของ
กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิในคณะกรรมการกองทุนโดยอนุโลม

มาตรา ๒๕ ให้คณะกรรมการกองทุนมีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

(๑) พิจารณาจัดสรรเงินกองทุนเพื่อใช้ตามกิจการที่กำหนดไว้ในมาตรา ๒๓
(๒) กำหนดหลักเกณฑ์ เงื่อนไข ระเบียบ และวิธีการขอจัดสรรหรือขอกู้ยืม

เงินกองทุน

(๓) กำหนดระเบียบเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ และวิธีดำเนินงานของผู้จัดการกองทุน
ตามมาตรา ๒๔ และมาตรา ๓๐ ตลอดจนวิธีการประสานงานระหว่างคณะกรรมการกองทุน
กรรมบัญญัติกลาง และผู้จัดการกองทุนตามมาตรา ๒๔ และมาตรา ๓๐

(๔) วางระเบียบการรับเงินและเบิกจ่ายเงินกองทุน

(๕) กำหนดระยะเวลาชำระคืนเงินที่กู้ยืมจากกองทุนตามมาตรา ๒๓ (๒) หรือ (๓)

รวมทั้งอัตราดอกเบี้ยและหลักประกันตามความจำเป็นและเหมาะสม

(๖) กำหนดอัตราส่วนและหลักเกณฑ์สำหรับการหักเงินค่าบริการและค่าปรับส่งเข้า
กองทุนตามมาตรา ๔๓

(๗) จัดทำรายงานการรับจ่ายเงินของกองทุนเสนอต่อคณะกรรมการสิ่งแวดล้อม
แห่งชาติ ตามที่คณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติกำหนด

(๘) ปฏิบัติการอื่นใดตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัตินี้

การกำหนดระเบียบตาม (๒) (๓) หรือ (๔) และการกำหนดแนวทางการดำเนินงาน

เพื่อปฏิบัติหน้าที่ตาม (๑) หรือ (๕) ของคณะกรรมการกองทุนจะต้องได้รับความเห็นชอบจาก
คณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ

คณะกรรมการกองทุนอาจแต่งตั้งคณะอนุกรรมการเพื่อพิจารณาและปฏิบัติการ
อย่างหนึ่งอย่างใดตามที่คณะกรรมการกองทุนจะมอบหมายก็ได้

มาตรา ๒๖ ให้นำความในมาตรา ๑๖ มาตรา ๑๗ และมาตรา ๒๐ มาใช้บังคับกับ
การปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการกองทุน และคณะอนุกรรมการที่คณะกรรมการกองทุนแต่งตั้งโดย
อนุโลม

มาตรา ๒๗ ในการพิจารณาจัดสรรเงินกองทุนตามมาตรา ๒๓ (๑) ให้คณะกรรมการ
กองทุนพิจารณาคำขอจัดสรรในแผนปฏิบัติการเพื่อการจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมในระดับจังหวัด
ตามมาตรา ๓๔ เพื่อทำการก่อสร้าง หรือดำเนินการให้มีระบบบำบัดน้ำเสีย หรือระบบกำจัดของเสีย
ซึ่งได้รับการจัดสรรงบประมาณแผ่นดินตามมาตรา ๓๔ ให้แล้วส่วนหนึ่ง หรือราชการส่วนท้องถิ่นได้
จัดสรรเงินรายได้ของราชการส่วนท้องถิ่นสมทบด้วยแล้วเป็นลำดับแรก

สัดส่วนระหว่างเงินงบประมาณแผ่นดิน หรือเงินรายได้ของราชการส่วนท้องถิ่นกับ
เงินกองทุนที่คณะกรรมการกองทุนจะพิจารณาอนุมัติจัดสรรให้ตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตาม
หลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติกำหนด

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา ๒๘ การจัดสรรเงินกองทุนให้ราชการส่วนท้องถิ่น รัฐวิสาหกิจ หรือเอกชน
ทำการกู้ยืมตามมาตรา ๒๓ (๒) หรือ (๓) ให้คณะกรรมการกองทุนพิจารณาตามหลักเกณฑ์และ
เงื่อนไขที่คณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติกำหนด

เพื่อประโยชน์ในการส่งเสริมให้มีการปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้ คณะกรรมการ
กองทุนโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ อาจจัดสรรเงินกองทุนให้ราชการ
ส่วนท้องถิ่น รัฐวิสาหกิจ หรือเอกชนรายหนึ่งรายใดกู้ยืมเงินกองทุนได้ โดยมีกำหนดระยะเวลาเป็น
พิเศษ และจะกำหนดให้ลดอัตราดอกเบี้ยหรือยกเว้นดอกเบี้ยตามที่เห็นสมควรก็ได้

มาตรา ๒๙ ให้อธิบดีกรมบัญชีกลาง กระทรวงการคลัง เป็นผู้จัดการกองทุนใน
เงินกองทุนส่วนที่จัดสรรให้ส่วนราชการหรือราชการส่วนท้องถิ่นสำหรับการลงทุนและดำเนินงาน
ระบบบำบัดน้ำเสียรวม หรือระบบกำจัดของเสียรวมตามมาตรา ๒๓ (๑) และเงินกองทุนในส่วนอื่นที่
คณะกรรมการกองทุนจัดสรรนอกเหนือจากมาตรา ๒๓ (๒) และ (๓)

มาตรา ๓๐ คณะกรรมการกองทุนอาจมอบหมายให้สถาบันการเงินของรัฐที่
เห็นสมควร หรือบริษัทเงินทุนอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย เป็นผู้จัดการกองทุนในเงินกองทุนส่วน
ที่จัดสรรให้ราชการส่วนท้องถิ่น รัฐวิสาหกิจ หรือเอกชนกู้ยืมตามมาตรา ๒๓ (๒) หรือ (๓) ได้

ในการดำเนินการตามวรรคหนึ่ง ให้ผู้จัดการกองทุนมีหน้าที่วิเคราะห์ความเป็นไปได้
ในด้านการลงทุนและด้านวิชาการ และให้มีอำนาจทำสัญญาให้กู้ยืมแทนคณะกรรมการกองทุนใน
ฐานะผู้ให้กู้ เก็บรักษา และจ่ายเงินกองทุนส่วนนี้ให้ผู้กู้ตามเงื่อนไขในสัญญากู้ยืม รวมทั้งติดตามทวง
ถาม และรับเงินที่ผู้กู้ชำระคืนพร้อมทั้งดอกเบี้ยส่งเข้ากองทุน และให้มีอำนาจกำหนดระเบียบเพื่อ
ปฏิบัติการในการให้กู้ยืมเงินได้โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการกองทุน

สัญญากู้ยืมตามวรรคสองจะต้องมีเงื่อนไขซึ่งเป็นสาระสำคัญของสัญญา กำหนด ให้
ผู้กู้มีหน้าที่ต้องใช้จ่ายเงินที่กู้ยืมไป เฉพาะเพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมายของผู้ที่กำหนด
ไว้ในพระราชบัญญัตินี้หรือตามกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้องเท่านั้น

มาตรา ๓๑ เงินกองทุนสิ่งแวดล้อมที่กรมบัญชีกลาง กระทรวงการคลัง เก็บรักษาไว้
ตามมาตรา ๒๒ ให้กรมบัญชีกลางนำไปหาผลตอบแทนโดยการฝากออมทรัพย์หรือฝากประจำกับสถาบัน
การเงินที่เป็นของรัฐ

เงินรายได้ของกองทุนสิ่งแวดล้อมตามมาตรา ๒๒ ให้นำส่งเข้ากองทุนสิ่งแวดล้อม
เพื่อใช้ในกิจการตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๒๓ โดยไม่ต้องนำส่งคลังเป็นรายได้แผ่นดิน

หมวด ๓

การคุ้มครองสิ่งแวดล้อม

ส่วนที่ ๑

มาตรฐานคุณภาพสิ่งแวดล้อม

มาตรา ๓๒ เพื่อประโยชน์ในการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม ให้คณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติมีอำนาจประกาศในราชกิจจานุเบกษา กำหนดมาตรฐานคุณภาพสิ่งแวดล้อมในเรื่องต่อไปนี้

- (๑) มาตรฐานคุณภาพน้ำในแม่น้ำ ลำคลอง หนอง บึง ทะเลสาบ อ่างเก็บน้ำ และแหล่งน้ำสาธารณะอื่น ๆ ที่อยู่ภายในดินแดนดิน โดยจำแนกตามลักษณะการใช้ประโยชน์บริเวณพื้นที่ลุ่มน้ำในแต่ละพื้นที่
- (๒) มาตรฐานคุณภาพน้ำทะเลชายฝั่งรวมทั้งบริเวณพื้นที่ปากแม่น้ำ
- (๓) มาตรฐานคุณภาพน้ำบาดาล
- (๔) มาตรฐานคุณภาพอากาศในบรรยากาศโดยทั่วไป
- (๕) มาตรฐานระดับเสียงและความสั่นสะเทือนโดยทั่วไป
- (๖) มาตรฐานคุณภาพสิ่งแวดล้อมในเรื่องอื่น ๆ

การกำหนดมาตรฐานคุณภาพสิ่งแวดล้อมตามวรรคหนึ่ง จะต้องอาศัยหลักวิชาการ กฎเกณฑ์ และหลักฐานทางวิทยาศาสตร์เป็นพื้นฐาน และจะต้องคำนึงถึงความเป็นไปได้ในเชิงเศรษฐกิจ สังคม และเทคโนโลยีที่เกี่ยวข้องด้วย

มาตรา ๓๓ ในกรณีให้เห็นสมควร ให้คณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติมีอำนาจกำหนดมาตรฐานคุณภาพสิ่งแวดล้อมที่สูงกว่ามาตรฐานคุณภาพสิ่งแวดล้อมที่กำหนดตามมาตรา ๓๒ เป็นพิเศษ สำหรับในเขตอนุรักษ์หรือเขตพื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อมตามมาตรา ๔๓ หรือเขตพื้นที่ตาม มาตรา ๔๕ หรือเขตควบคุมมลพิษตามมาตรา ๕๙

มาตรา ๓๔ ให้คณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติมีอำนาจปรับปรุงแก้ไขมาตรฐานคุณภาพสิ่งแวดล้อมที่ได้กำหนดไว้แล้วให้เหมาะสมตามความก้าวหน้าในทางวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และความเปลี่ยนแปลงในทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ

ส่วนที่ ๒

การวางแผนจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อม

มาตรา ๓๕ ให้รัฐมนตรีโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติจัดทำแผนปฏิบัติการเรียกว่า “แผนจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อม” เพื่อปฏิบัติตามนโยบายและแผนการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ ซึ่งกำหนดขึ้นตามมาตรา ๑๓ (๑) แผนจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมตามวรรคหนึ่ง ให้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา ให้ส่วนราชการที่เกี่ยวข้องมีหน้าที่ดำเนินการตามอำนาจหน้าที่เพื่อปฏิบัติการให้เป็นไปตามแผนจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อม และเพื่อให้การดำเนินการเป็นไปโดยบรรลุวัตถุประสงค์ และเป้าหมายที่กำหนด ให้กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมมีหน้าที่ให้คำแนะนำแก่ส่วนราชการและรัฐวิสาหกิจที่เกี่ยวข้อง เพื่อจัดทำแผนงานหรือดำเนินการอย่างใดอย่างหนึ่งตามแผนจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมนั้น

มาตรา ๓๖ แผนจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมตามมาตรา ๓๕ อาจจัดทำเป็นแผนระยะสั้น ระยะกลาง หรือระยะยาวได้ตามความเหมาะสม และควรจะต้องประกอบด้วยแผนงาน และแนวทางการดำเนินงานในเรื่อง ดังต่อไปนี้

- (๑) การจัดการคุณภาพอากาศ น้ำ และคุณภาพสิ่งแวดล้อมในเรื่องอื่น ๆ
- (๒) การควบคุมมลพิษจากแหล่งกำเนิด
- (๓) การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมธรรมชาติ ทรัพยากรธรรมชาติ หรือสิ่งแวดล้อม

ศิลปกรรม

(๔) การประมาณการเงินงบประมาณแผ่นดิน และเงินกองทุนที่จำเป็นสำหรับการดำเนินงานตามแผน

(๕) การจัดการองค์กรและระเบียบการบริหารงานเพื่อเสริมสร้างความร่วมมือและประสานงานระหว่างส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง และระหว่างส่วนราชการกับเอกชน รวมทั้งการกำหนดอัตราค่าจ้างพนักงานเจ้าหน้าที่ที่จำเป็นสำหรับการดำเนินงานตามแผน

(๖) การตรากฎหมายและออกกฎข้อบังคับ ข้อบัญญัติท้องถิ่น ระเบียบ คำสั่ง และประกาศที่จำเป็นสำหรับการดำเนินงานตามแผน

(๗) การตรวจสอบ ติดตาม และวิเคราะห์คุณภาพสิ่งแวดล้อม เพื่อประโยชน์ในการประเมินผลการดำเนินงานตามแผน และการบังคับใช้กฎหมายที่เกี่ยวข้อง

มาตรา ๓๗ เมื่อได้ประกาศใช้แผนจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมในราชกิจจานุเบกษาแล้ว

ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดในท้องที่เขตพื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อมตามมาตรา ๔๓ หรือเขตควบคุมมลพิษตามมาตรา ๕๔ มีหน้าที่จัดทำแผนปฏิบัติการเพื่อการจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมในระดับจังหวัด เสนอขอความเห็นชอบต่อคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติภายในหนึ่งร้อยยี่สิบวัน นับแต่วันที่คณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติได้แจ้งให้จังหวัดนั้นจัดทำแผนปฏิบัติการเพื่อการจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมในระดับจังหวัด แต่ถ้ามีเหตุอันสมควร คณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติอาจขยายระยะเวลาดังกล่าวออกไปได้อีกตามความเหมาะสม

การจัดทำแผนปฏิบัติการเพื่อการจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมในระดับจังหวัดสำหรับเขตควบคุมมลพิษตามมาตรา ๕๔ ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดนำแผนปฏิบัติการเพื่อลดและขจัดมลพิษในเขตควบคุมมลพิษซึ่งเจ้าพนักงานท้องถิ่นจัดทำขึ้นตามมาตรา ๖๐ มารวมเป็นส่วนหนึ่งของแผนปฏิบัติการเพื่อการจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมในระดับจังหวัดด้วย

ในกรณีที่จังหวัดใดไม่อยู่ในเขตพื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อมตามมาตรา ๔๓ หรือเขตควบคุมมลพิษตามมาตรา ๕๔ แต่ประสงค์จะดำเนินการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมในเขตจังหวัดของตน ผู้ว่าราชการจังหวัดของจังหวัดนั้นอาจจัดทำแผนปฏิบัติการเพื่อการจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมในระดับจังหวัดให้สอดคล้องกับแผนจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมเพื่อเสนอขอความเห็นชอบต่อคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติก็ได้

มาตรา ๓๘ แผนปฏิบัติการเพื่อการจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมในระดับจังหวัดที่จะเสนอต่อคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ จะต้องเป็นแผนปฏิบัติการที่เสนอระบบการจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมตามแนวทางที่กำหนดไว้ในแผนจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อม โดยคำนึงถึงสภาพ

ความรุนแรงของปัญหา และเงื่อนไขต่าง ๆ ในด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อมของจังหวัดนั้น และควรจะต้องมีสาระสำคัญในเรื่อง ดังต่อไปนี้

- (๑) แผนการควบคุมมลพิษจากแหล่งกำเนิด
- (๒) แผนการจัดการและให้ได้มาซึ่งที่ดิน วัสดุ อุปกรณ์ เครื่องมือ และเครื่องใช้ที่จำเป็นสำหรับการก่อสร้าง ติดตั้ง ปรับปรุง ดัดแปลง ซ่อมแซม บำรุงรักษา และดำเนินการระบบบำบัดน้ำเสียรวม หรือระบบกำจัดของเสียรวมของส่วนราชการหรือราชการส่วนท้องถิ่น
- (๓) แผนการจัดเก็บภาษีอากรและค่าบริการเพื่อการดำเนินการ และบำรุงรักษา ระบบบำบัดน้ำเสียรวม หรือระบบการกำจัดของเสียรวมตาม (๒)
- (๔) แผนการตรวจสอบ ติดตาม และควบคุมการปล่อยทิ้งน้ำเสียและของเสียอย่างอื่นจากแหล่งกำเนิดมลพิษ
- (๕) แผนการบังคับใช้กฎหมายเพื่อป้องกันและปราบปรามการละเมิด และฝ่าฝืนกฎหมายเกี่ยวกับการควบคุมมลพิษ การอนุรักษ์ธรรมชาติ หรือการธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม ศิลปกรรม

มาตรา ๓๙ แผนปฏิบัติการเพื่อการจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมในระดับจังหวัดที่จะได้รับการพิจารณาจากคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติในลำดับแรก จะต้องเสนอประมาณการเงิ
งบประมาณแผ่นดินและเงินกองทุน สำหรับการก่อสร้างหรือดำเนินการเพื่อให้มีระบบบำบัดน้ำเสียรวม หรือระบบกำจัดของเสียรวมตามมาตรา ๓๘ (๒) ด้วย ในกรณีที่จังหวัดใดยังไม่พร้อมที่จะดำเนินการเพื่อให้มีระบบบำบัดน้ำเสียรวม หรือระบบกำจัดของเสียรวม อาจเสนอแผนการส่งเสริมให้เอกชนลงทุนก่อสร้าง และดำเนินการระบบบำบัดน้ำเสีย หรือระบบกำจัดของเสีย เพื่อให้บริการในเขตจังหวัดนั้นแทน

การจัดทำแผนปฏิบัติการตามวรรคหนึ่ง จะต้องมีแบบแปลนรายการละเอียดและประมาณการราคาของโครงการก่อสร้าง ติดตั้ง ปรับปรุง ดัดแปลง ซ่อมแซม บำรุงรักษา รวมทั้งกระบวนการและวิธีดำเนินการระบบบำบัดน้ำเสียรวม หรือระบบการกำจัดของเสียรวมที่เสนอขอจัดสรรเงินงบประมาณและเงินกองทุนดังกล่าวประกอบคำขอด้วย

เพื่อประโยชน์ในการให้ความเห็นชอบแผนปฏิบัติการเพื่อการจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมในระดับจังหวัดซึ่งจะต้องมีคำขอจัดสรรเงินงบประมาณแผ่นดินตามวรรคหนึ่ง ให้สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม*มีหน้าที่ในการรวบรวมและวิเคราะห์แผนปฏิบัติการเพื่อการจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมในระดับจังหวัด เพื่อเสนอขอตั้งเป็นงบประมาณรายจ่ายประจำปีของสำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม*ไว้เพื่อการนี้โดยเฉพาะ

มาตรา ๔๐ ในกรณีที่การจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมเรื่องใดเรื่องหนึ่งจะต้องดำเนินการในพื้นที่ที่คาบเกี่ยวกันระหว่างพื้นที่ของสองจังหวัดขึ้นไปเนื่องจากลักษณะทางภูมิศาสตร์ หรือระบบนิเวศน์ตามธรรมชาติของพื้นที่นั้น หรือเพื่อประโยชน์ในการจัดการอย่างเป็นระบบตามหลักการจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติที่ถูกต้องและเหมาะสม ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดที่เกี่ยวข้องร่วมกันจัดทำแผนปฏิบัติการตามมาตรา ๓๙

มาตรา ๔๑ ในกรณีที่ยังจังหวัดใดซึ่งมีหน้าที่ต้องจัดทำแผนปฏิบัติการตามมาตรา ๓๗ ไม่จัดทำหรือไม่สามารถจัดทำได้ หรือจัดทำเสนอแล้วแต่ไม่ได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ ให้คณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติพิจารณาสภาพปัญหาคุณภาพสิ่งแวดล้อมของจังหวัดนั้นว่ามีความรุนแรงถึงขนาดที่จำเป็นจะต้องดำเนินการอย่างหนึ่งอย่างใดหรือไม่ หากเห็นว่าจำเป็น ให้คณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติเสนอต่อนายกรัฐมนตรีเพื่อออกคำสั่งให้กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม* เป็นผู้จัดทำแผนปฏิบัติการสำหรับจังหวัดนั้นแทน

ส่วนที่ ๓

เขตอนุรักษ์และพื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อม

มาตรา ๔๒ การคุ้มครองและจัดการพื้นที่ในเขตอุทยานแห่งชาติ และเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า ให้เป็นไปตามแผนจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมตามมาตรา ๓๕ และตามกฎหมายว่าด้วยการนั้น

มาตรา ๔๓ ในกรณีที่ปรากฏว่าพื้นที่ใดมีลักษณะเป็นพื้นที่ต้นน้ำลำธาร หรือมีระบบนิเวศน์ตามธรรมชาติที่แตกต่างจากพื้นที่อื่นโดยทั่วไป หรือมีระบบนิเวศน์ตามธรรมชาติที่อาจถูกทำลาย หรืออาจได้รับผลกระทบกระเทือนจากกิจกรรมต่าง ๆ ของมนุษย์ได้โดยง่าย หรือเป็นพื้นที่ที่มีคุณค่าทางธรรมชาติหรือศิลปกรรมอันควรแก่การอนุรักษ์ และพื้นที่นั้นยังมิได้ถูกประกาศกำหนดให้เป็นเขตอนุรักษ์ ให้รัฐมนตรีโดยคำแนะนำของคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติมีอำนาจออกกฎกระทรวงกำหนดให้พื้นที่นั้นเป็นเขตพื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อม

มาตรา ๔๔ ในการออกกฎกระทรวงตามมาตรา ๔๓ ให้กำหนดมาตรการคุ้มครองอย่างใดอย่างหนึ่ง หรือหลายอย่าง ดังต่อไปนี้ ไว้ในกฎกระทรวงด้วย

- (๑) กำหนดการใช้ประโยชน์ที่ดินเพื่อรักษาสภาพธรรมชาติ หรือมิให้กระทบกระเทือนต่อระบบนิเวศน์ตามธรรมชาติ หรือคุณค่าของสิ่งแวดล้อมศิลปกรรม
- (๒) ห้ามการกระทำหรือกิจกรรมใด ๆ ที่อาจเป็นอันตราย หรือก่อให้เกิดผลกระทบต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อมศิลปกรรม
- (๓) กำหนดประเภทและขนาดของโครงการหรือกิจการของส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ หรือเอกชนที่จะทำการก่อสร้างหรือดำเนินการในพื้นที่นั้น ให้มีหน้าที่ต้องเสนอรายงานการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม
- (๔) กำหนดวิธีจัดการโดยเฉพาะสำหรับพื้นที่นั้น รวมทั้งการกำหนดขอบเขตหน้าที่และความรับผิดชอบของส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง เพื่อประโยชน์ในการร่วมมือและประสานงานให้เกิดประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน เพื่อรักษาสภาพธรรมชาติหรือระบบนิเวศน์ตามธรรมชาติหรือคุณค่าของสิ่งแวดล้อมศิลปกรรมในพื้นที่นั้น
- (๕) กำหนดมาตรการคุ้มครองอื่น ๆ ตามที่เห็นสมควรและเหมาะสมแก่สภาพของพื้นที่นั้น

มาตรา ๔๕ ในพื้นที่ใดที่ได้มีการกำหนดให้เป็นเขตอนุรักษ์ เขตผังเมืองรวม เขตผังเมืองเฉพาะ เขตควบคุมอาคาร เขตนิคมอุตสาหกรรม ตามกฎหมายว่าด้วยการนั้น หรือเขตควบคุมมลพิษ ตามพระราชบัญญัตินี้ไว้แล้ว แต่ปรากฏว่ามีสภาพปัญหาคุณภาพสิ่งแวดล้อมรุนแรงเข้าขั้นวิกฤตซึ่งจำเป็นต้องได้รับการแก้ไขโดยทันทีและส่วนราชการที่เกี่ยวข้องไม่มีอำนาจตามกฎหมาย หรือไม่สามารถที่จะทำการแก้ไขปัญหาได้ ให้รัฐมนตรีโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติเสนอต่อคณะรัฐมนตรีขออนุมัติเข้าดำเนินการเพื่อใช้มาตรการคุ้มครองอย่างใดอย่างหนึ่ง หรือหลายอย่างตามมาตรา ๔๔ ตามความจำเป็นและเหมาะสม เพื่อควบคุมและแก้ไขปัญหานั้นได้

เมื่อได้รับอนุมัติจากคณะรัฐมนตรีตามวรรคหนึ่งแล้ว ให้รัฐมนตรีประกาศในราชกิจจานุเบกษากำหนดเขตพื้นที่ รายละเอียดเกี่ยวกับมาตรการคุ้มครอง และกำหนดระยะเวลาที่จะใช้มาตรการคุ้มครองดังกล่าวในพื้นที่นั้น

การขยายระยะเวลาตามประกาศในวรรคสอง ให้กระทำได้เมื่อได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติและคณะรัฐมนตรี โดยทำเป็นประกาศในราชกิจจานุเบกษา

ส่วนที่ ๔

การจัดทำรายงานการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม"

มาตรา ๔๖ ในส่วนนี้ เว้นแต่ข้อความจะแสดงให้เห็นเป็นอย่างอื่น

"การประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม" หมายความว่า กระบวนการศึกษาและประเมินผลที่อาจเกิดขึ้นจากการดำเนินโครงการหรือกิจการหรือการดำเนินการใดของรัฐหรือที่รัฐจะอนุญาตให้มีการดำเนินการที่อาจมีผลกระทบต่อทรัพยากรธรรมชาติ คุณภาพสิ่งแวดล้อม สุขภาพอนามัย คุณภาพชีวิต หรือส่วนได้เสียอื่นใดของประชาชนหรือชุมชน ทั้งทางตรงและทางอ้อม โดยผ่านกระบวนการการมีส่วนร่วมของประชาชน เพื่อกำหนดมาตรการป้องกันแก้ไขผลกระทบดังกล่าว ผลการศึกษาเรียกว่า รายงานการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม

"อนุญาต" หมายความว่า การที่เจ้าหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐยินยอมให้บุคคลใดกระทำการใดที่มีกฎหมายกำหนดให้ต้องได้รับความยินยอมก่อนกระทำการนั้น และให้หมายความรวมถึงการออกใบอนุญาต การอนุมัติ การจดทะเบียน การขึ้นทะเบียน การรับแจ้ง การให้ประทานบัตร และการให้อาชญาบัตรด้วย

"ผู้ดำเนินการ" หมายความว่า เจ้าของโครงการหรือกิจการหรือการดำเนินการที่ต้องจัดทำรายงานการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมตามมาตรา ๔๘ และให้หมายความรวมถึงผู้จัดการของนิติบุคคลอาคารชุดสำหรับทรัพย์สินกลางตามกฎหมายว่าด้วยอาคารชุด และผู้จัดสรรที่ดินหรือคณะกรรมการหมู่บ้านจัดสรรของนิติบุคคลหมู่บ้านจัดสรรสำหรับสาธารณูปโภคตามกฎหมายว่าด้วยการจัดสรรที่ดินด้วย

"ส่วนที่ ๔ การจัดทำรายงานการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม มาตรา ๔๖ ถึง มาตรา ๕๐ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๑

"มาตรา ๔๖ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๑

มาตรา ๔๗^๕ ในกรณีที่มีการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ตามระเบียบหรือกฎหมายอื่นใดไว้แล้ว การประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมให้คำนึงถึงผลการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ดังกล่าวด้วย

มาตรา ๔๘^๖ เพื่อประโยชน์ในการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม ให้รัฐมนตรีโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติมีอำนาจประกาศกำหนดให้โครงการหรือกิจการหรือการดำเนินการใดของรัฐหรือที่รัฐจะอนุญาตให้ผู้ใดดำเนินการ เป็นโครงการหรือกิจการหรือการดำเนินการที่มีผลกระทบต่อสุขภาพธรรมชาติ คุณภาพสิ่งแวดล้อม สุขภาพ อนามัย คุณภาพชีวิต หรือส่วนได้เสียสำคัญอื่นใดของประชาชนหรือชุมชนหรือสิ่งแวดล้อมอย่างรุนแรง ซึ่งผู้ดำเนินการหรือผู้ขออนุญาตต้องจัดทำรายงานการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม

หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการจัดทำรายงานการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามที่รัฐมนตรีโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติประกาศกำหนด โดยจะกำหนดให้แตกต่างกันตามประเภทหรือขนาดของโครงการหรือกิจการหรือการดำเนินการก็ได้ และอย่างน้อยต้องประกอบด้วยสาระสำคัญเกี่ยวกับรายละเอียดโครงการหรือกิจการหรือการดำเนินการ สภาพสิ่งแวดล้อมปัจจุบัน การประเมินทางเลือกในการดำเนินการ การประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมที่อาจเกิดขึ้นจากโครงการหรือกิจการหรือการดำเนินการทั้งทางตรงและทางอ้อม การมีส่วนร่วมของประชาชนในการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมและมาตรการป้องกันแก้ไขผลกระทบสิ่งแวดล้อมและการชดเชยเยียวยาความเดือดร้อนหรือเสียหาย

การจัดทำรายงานการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมสำหรับโครงการหรือกิจการหรือการดำเนินการของรัฐหรือที่รัฐจะอนุญาตให้ผู้ใดดำเนินการที่อาจมีผลกระทบต่อสุขภาพธรรมชาติ คุณภาพสิ่งแวดล้อม สุขภาพ อนามัย คุณภาพชีวิต หรือส่วนได้เสียสำคัญอื่นใดของประชาชนหรือชุมชนหรือสิ่งแวดล้อมอย่างรุนแรง ผู้ดำเนินการหรือผู้ขออนุญาตต้องประเมินผลกระทบด้านสุขภาพ และจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นของผู้มีส่วนได้เสียและประชาชนและชุมชนที่เกี่ยวข้อง ตามหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขที่รัฐมนตรีโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติประกาศกำหนดเป็นการเพิ่มเติมจากที่ต้องดำเนินการตามวรรคสองด้วย

ให้สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเสนอคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติเพื่อพิจารณาทบทวนประกาศตามวรรคหนึ่งทุกรอบระยะเวลาห้าปีหรือในกรณีที่มีความจำเป็นจะดำเนินการให้เร็วกว่านั้นก็ได้

^๕ มาตรา ๔๗ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๑

^๖ มาตรา ๔๘ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๑

มาตรา ๔๙^๑ ในกรณีที่โครงการหรือกิจการหรือการดำเนินการที่ต้องจัดทำรายงานการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมตามมาตรา ๔๘ เป็นโครงการหรือกิจการหรือการดำเนินการของหน่วยงานของรัฐหรือหน่วยงานของรัฐดำเนินการร่วมกับเอกชนที่ต้องเสนอขอรับความเห็นชอบจากคณะรัฐมนตรีตามระเบียบปฏิบัติของทางราชการ ให้หน่วยงานของรัฐซึ่งเป็นผู้รับผิดชอบโครงการหรือกิจการหรือการดำเนินการนั้น จัดทำรายงานการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมตั้งแต่ในระยะทำการศึกษาค่าความเหมาะสมของโครงการหรือกิจการหรือการดำเนินการ และเสนอต่อคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติเพื่อเสนอความเห็นประกอบการพิจารณาของคณะรัฐมนตรี ในการพิจารณาเสนอความเห็นของคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติให้มีความเห็นของคณะกรรมการผู้ชำนาญการประกอบการพิจารณาด้วย

ในการพิจารณารายงานการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมตามวรรคหนึ่ง คณะรัฐมนตรีอาจขอให้บุคคลหรือสถาบันใดซึ่งมีความชำนาญหรือเชี่ยวชาญเกี่ยวกับการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมทำการศึกษาและเสนอรายงานหรือความเห็นเพื่อประกอบการพิจารณาด้วยก็ได้ กรณีโครงการหรือกิจการหรือการดำเนินการที่ต้องจัดทำรายงานการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมตามมาตรา ๔๘ เป็นโครงการหรือกิจการหรือการดำเนินการของหน่วยงานของรัฐที่ไม่ต้องเสนอขอรับความเห็นชอบจากคณะรัฐมนตรีหรือไม่ต้องได้รับอนุญาตตามกฎหมาย ให้หน่วยงานของรัฐซึ่งเป็นผู้รับผิดชอบโครงการหรือกิจการหรือการดำเนินการนั้นจัดทำและเสนอรายงานการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดไว้ในมาตรา ๕๐ และมาตรา ๕๑/๑ ด้วยโดยอนุโลม

ในกรณีที่โครงการหรือกิจการหรือการดำเนินการที่ต้องจัดทำรายงานการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมตามวรรคหนึ่งเป็นโครงการหรือกิจการหรือการดำเนินการด้านการคมนาคมขนส่ง การชลประทาน การป้องกันสาธารณภัย โรงพยาบาล หรือที่อยู่อาศัยที่มีความจำเป็นเร่งด่วนเพื่อประโยชน์สาธารณะ ในระหว่างที่รอผลการพิจารณารายงานการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมของหน่วยงานของรัฐซึ่งเป็นผู้รับผิดชอบโครงการหรือกิจการหรือการดำเนินการนั้น อาจเสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณานุมัติให้ดำเนินการกระบวนกรหรือขั้นตอนเพื่อให้ได้มาซึ่งเอกชนที่จะเป็นผู้รับงานนั้นไปพลางก่อนได้ แต่จะลงนามผูกพันในสัญญาหรือให้สิทธิกับเอกชนผู้นั้นไม่ได้

มาตรา ๕๐^๒ ในกรณีที่โครงการหรือกิจการหรือการดำเนินการที่ต้องจัดทำรายงานการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมตามมาตรา ๔๘ เป็นโครงการหรือกิจการหรือการดำเนินการที่จะต้องได้รับอนุญาตตามกฎหมายก่อนเริ่มการก่อสร้างหรือดำเนินการ ให้ผู้ดำเนินการหรือผู้ขออนุญาตเสนอรายงานการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมต่อเจ้าหน้าที่ซึ่งมีอำนาจอนุญาตตามกฎหมายนั้น และต่อสำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมหรือหน่วยงานของรัฐตามที่คณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติมอบหมายให้ปฏิบัติหน้าที่แทน ในการเสนอรายงานดังกล่าว อาจจัดทำเป็นรายงานผลกระทบสิ่งแวดล้อมเบื้องต้นตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่รัฐมนตรีกำหนดตามมาตรา ๔๘ วรรคสองก็ได้

^๑ มาตรา ๔๙ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๑

^๒ มาตรา ๕๐ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๑

ให้เจ้าหน้าที่ซึ่งมีอำนาจอนุญาตตามกฎหมายหรือการสั่งอนุญาตสำหรับโครงการหรือ
กิจการหรือการดำเนินการตามวรรคหนึ่งไว้จนกว่ารายงานการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมจะได้รับ
ความเห็นชอบหรือถือว่าได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการผู้ชำนาญการ และได้รับหนังสือแจ้งผล
การพิจารณารายงานการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมดังกล่าวจากสำนักงานนโยบายและแผน
ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมหรือหน่วยงานของรัฐตามที่คณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ
มอบหมายให้ปฏิบัติหน้าที่แทน

ให้สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมหรือหน่วยงาน
ของรัฐตามที่คณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติมอบหมายให้ปฏิบัติหน้าที่แทนตรวจสอบรายงานการ
ประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมและเอกสารที่เกี่ยวข้องที่เสนอมานี้ หากเห็นว่ารายงานการประเมินผล
กระทบสิ่งแวดล้อมนั้นมิได้จัดทำให้ถูกต้องตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดไว้ในมาตรา
๔๘ วรรคสอง หรือวรรคสาม หรือมีเอกสารไม่ครบถ้วนให้สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและ
สิ่งแวดล้อมหรือหน่วยงานของรัฐตามที่คณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติมอบหมายให้ปฏิบัติ
หน้าที่แทนแจ้งให้ผู้ดำเนินการหรือผู้ขออนุญาตที่เสนอรายงานการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมทราบ
ภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับรายงานการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมนั้น

ในกรณีที่สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมหรือ
หน่วยงานของรัฐตามที่คณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติมอบหมายให้ปฏิบัติหน้าที่แทนเห็นว่า
รายงานการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมได้จัดทำถูกต้องและมีเอกสารครบถ้วน หรือได้มีการแก้ไข
เพิ่มเติมให้ถูกต้องและครบถ้วนตามวรรคสามแล้ว ให้สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและ
สิ่งแวดล้อมหรือหน่วยงานของรัฐตามที่คณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติมอบหมายให้ปฏิบัติ
หน้าที่แทนพิจารณาเสนอความเห็นเบื้องต้นเกี่ยวกับรายงานการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม
ดังกล่าวให้แล้วเสร็จภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับรายงานการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมนั้น
เพื่อเสนอให้คณะกรรมการผู้ชำนาญการพิจารณาต่อไป

ในการดำเนินการตามมาตรานี้ สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและ
สิ่งแวดล้อมโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติอาจมอบหมายให้หน่วยงานของ
รัฐแห่งอื่นปฏิบัติหน้าที่แทนได้ เว้นแต่โครงการหรือกิจการหรือการดำเนินการที่ต้องจัดทำรายงานการ
ประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมตามวรรคหนึ่ง เป็นโครงการหรือกิจการหรือการดำเนินการที่อาจมี
ผลกระทบต่อทรัพยากรธรรมชาติ คุณภาพสิ่งแวดล้อม สุขภาพ อนามัย คุณภาพชีวิต หรือส่วนได้เสีย
สำคัญอื่นใดของประชาชนหรือชุมชนหรือสิ่งแวดล้อมอย่างรุนแรง หรือเป็นโครงการหรือกิจการหรือ
การดำเนินการตามมาตรา ๔๙ วรรคสี่ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการสิ่งแวดล้อม
แห่งชาติประกาศกำหนด

ให้หน่วยงานของรัฐตามที่คณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติมอบหมายให้ปฏิบัติ
หน้าที่แทนตามวรรคห้า รายงานผลการปฏิบัติงานและการพิจารณารายงานการประเมินผลกระทบ
สิ่งแวดล้อมของคณะกรรมการผู้ชำนาญการให้คณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติทราบภายใน
ระยะเวลา และตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติประกาศกำหนด

มาตรา ๕๑^๔ ให้คณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติแต่งตั้งคณะกรรมการผู้ชำนาญการเพื่อทำหน้าที่พิจารณารายงานการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม ซึ่งต้องประกอบด้วยผู้ทรงคุณวุฒิหรือผู้เชี่ยวชาญในสาขาวิชาการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง และจะต้องมีเจ้าหน้าที่ซึ่งมีอำนาจอนุญาตในกิจการอันเป็นสาระสำคัญสำหรับการดำเนินโครงการหรือกิจการหรือการดำเนินการนั้น ตามกฎหมายร่วมเป็นกรรมการอยู่ด้วย

หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการแต่งตั้งกรรมการผู้ชำนาญการตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามที่คณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติประกาศกำหนด

ให้นำความในมาตรา ๑๖ และมาตรา ๑๗ มาใช้บังคับแก่การประชุมคณะกรรมการผู้ชำนาญการตามวรรคหนึ่งด้วยโดยอนุโลม

มาตรา ๕๑/๑^๕ ให้คณะกรรมการผู้ชำนาญการพิจารณารายงานการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมให้แล้วเสร็จภายในสี่สิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับรายงานการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมจากสำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมหรือหน่วยงานของรัฐ ตามที่คณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติมอบหมายให้ปฏิบัติหน้าที่แทน ถ้าคณะกรรมการผู้ชำนาญการมิได้พิจารณาให้แล้วเสร็จภายในกำหนดเวลาดังกล่าวให้ถือว่าคณะกรรมการผู้ชำนาญการให้ความเห็นชอบ

ในกรณีที่คณะกรรมการผู้ชำนาญการไม่ให้ความเห็นชอบ ให้ผู้ดำเนินการหรือผู้ขออนุญาตแก้ไขเพิ่มเติมหรือจัดทำรายงานการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมใหม่ตามแนวทางการรายละเอียด ประเด็นหรือหัวข้อที่คณะกรรมการผู้ชำนาญการกำหนดภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้งผลการพิจารณาของคณะกรรมการผู้ชำนาญการ มิฉะนั้นให้ถือว่าผู้ดำเนินการหรือผู้ขออนุญาตไม่ประสงค์จะเสนอรายงานการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม และให้ถือว่าจบกระบวนการพิจารณารายงานการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม แต่ไม่ตัดสิทธิที่ผู้ดำเนินการหรือผู้ขออนุญาตจะเสนอรายงานการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมใหม่ตามมาตรา ๕๐

เมื่อผู้ดำเนินการหรือผู้ขออนุญาตได้เสนอรายงานการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม ซึ่งได้ทำการแก้ไขเพิ่มเติมหรือได้จัดทำใหม่แล้ว ให้คณะกรรมการผู้ชำนาญการพิจารณาให้แล้วเสร็จภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับรายงานดังกล่าว ถ้าคณะกรรมการผู้ชำนาญการมิได้พิจารณาให้แล้วเสร็จภายในกำหนดเวลาดังกล่าว ให้ถือว่าคณะกรรมการผู้ชำนาญการให้ความเห็นชอบ

ในกรณีที่คณะกรรมการผู้ชำนาญการไม่ให้ความเห็นชอบรายงานการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมที่เสนอตามวรรคสาม ให้ถือว่าจบกระบวนการพิจารณารายงานการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมแต่ไม่ตัดสิทธิที่ผู้ดำเนินการหรือผู้ขออนุญาตจะเสนอรายงานการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมใหม่ตามมาตรา ๕๐

ในกรณีที่คณะกรรมการผู้ชำนาญการให้ความเห็นชอบหรือไม่ให้ความเห็นชอบความเห็นของคณะกรรมการผู้ชำนาญการให้เป็นที่สุด

^๔ มาตรา ๕๑ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๑

^๕ มาตรา ๕๑/๑ เพิ่มโดยพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๑

มาตรา ๕๑/๒^{๓๓} เพื่อประโยชน์ในการพิจารณารายงานการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมตามมาตรา ๔๘ มาตรา ๕๐ และมาตรา ๕๑/๑ ให้กรรมการผู้ชำนาญการหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ซึ่งได้รับมอบหมายจากคณะกรรมการผู้ชำนาญการมีอำนาจตรวจสอบสถานที่ที่เป็นที่ตั้งของโครงการหรือกิจการหรือการดำเนินการที่เสนอรายงานการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมนั้นได้ โดยต้องกระทำต่อหน้าหรือด้วยความยินยอมของผู้ดำเนินการหรือผู้ขออนุญาต

มาตรา ๕๑/๓^{๓๔} เมื่อคณะกรรมการผู้ชำนาญการให้ความเห็นชอบ หรือในกรณีที่ให้ถือว่าคณะกรรมการผู้ชำนาญการให้ความเห็นชอบตามมาตรา ๕๑/๑ แล้ว ให้เจ้าหน้าที่ซึ่งมีอำนาจอนุญาตตามกฎหมายนำมาตรการตามที่เสนอไว้ในรายงานการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมไปกำหนดเป็นเงื่อนไขในการส่งอนุญาตหรือต่ออายุใบอนุญาต โดยให้ถือว่าเป็นเงื่อนไขที่กำหนดตามกฎหมายในเรื่องนั้นด้วย

ให้เจ้าหน้าที่ซึ่งมีอำนาจอนุญาตตามกฎหมายนำรายงานผลการปฏิบัติตามมาตรการในวรรคหนึ่งซึ่งผู้ดำเนินการหรือผู้ขออนุญาตต้องจัดทำตามมาตรา ๕๑/๕ ไปกำหนดเป็นเงื่อนไขในการส่งอนุญาตหรือต่ออายุใบอนุญาตด้วย

มาตรา ๕๑/๔^{๓๕} เพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติตามมาตรา ๔๘ และมาตรา ๕๐ รัฐมนตรีโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติอาจกำหนดให้การจัดทำรายงานการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมตามมาตรา ๔๘ ต้องจัดทำหรือได้รับการรับรองจากผู้รับใบอนุญาตเป็นผู้จัดทำรายงานการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม

การขอและการออกใบอนุญาต คุณสมบัติของผู้รับใบอนุญาตเป็นผู้จัดทำรายงานการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม การต่ออายุใบอนุญาต การออกใบแทนใบอนุญาต และการสั่งพักใช้และการเพิกถอนใบอนุญาต ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา ๕๑/๕^{๓๖} เพื่อประโยชน์ในการติดตามตรวจสอบและพัฒนาระบบการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม ให้ผู้ดำเนินการหรือผู้ขออนุญาตที่ได้จัดทำรายงานการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมซึ่งได้รับอนุญาตให้ดำเนินการแล้ว จัดทำรายงานผลการปฏิบัติตามมาตรการที่กำหนดไว้ในรายงานการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม เสนอต่อเจ้าหน้าที่ซึ่งมีอำนาจอนุญาตอย่างน้อยปีละหนึ่งครั้งตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่รัฐมนตรีโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติประกาศกำหนด

^{๓๓} มาตรา ๕๑/๒ เพิ่มโดยพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๑

^{๓๔} มาตรา ๕๑/๓ เพิ่มโดยพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๑

^{๓๕} มาตรา ๕๑/๔ เพิ่มโดยพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๑

^{๓๖} มาตรา ๕๑/๕ เพิ่มโดยพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๑

ให้เจ้าหน้าที่ซึ่งมีอำนาจอนุญาตรวบรวมรายงานที่ได้รับตามวรรคหนึ่งส่งให้
สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดในเขตท้องที่นั้น หรือสำนักงานนโยบายและแผน
ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมสำหรับในเขตกรุงเทพมหานคร ภายในหกสิบวันนับแต่วันได้รับ
รายงาน

ให้สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมรวบรวมรายงาน
ตามวรรคสองและจัดทำรายงานผลการปฏิบัติตามมาตรการดังกล่าวพร้อมข้อเสนอแนะและความเห็น
เสนอต่อคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติอย่างน้อยปีละหนึ่งครั้ง

ในกรณีที่ปรากฏว่าผู้ดำเนินการหรือผู้ขออนุญาตผู้ใดหลีกเลี่ยงหรือมิได้ปฏิบัติตาม
มาตรการที่กำหนดไว้ในรายงานการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมซึ่งเป็นเงื่อนไขในการส่งอนุญาต
หรือต่ออายุใบอนุญาตตามมาตรา ๕๑/๓ ให้สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและ
สิ่งแวดล้อมเสนอแนะหน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจอนุญาตให้มีการดำเนินการทาง
กฎหมายเพื่อบังคับให้ผู้ดำเนินการ หรือผู้ขออนุญาตปฏิบัติตามมาตรการที่กำหนดไว้ในรายงานการ
ประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม ซึ่งเป็นเงื่อนไขในการส่งอนุญาตหรือต่ออายุใบอนุญาตให้ถูกต้อง และ
ให้หน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจอนุญาต แล้วแต่กรณี แจ้งผลการดำเนินการให้สำนักงาน
นโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมทราบภายในระยะเวลาเก้าสิบวัน

มาตรา ๕๑/๒ รายงานการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมที่ได้รับความเห็นจาก
คณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ หรือได้รับความเห็นชอบหรือถือว่าได้รับความเห็นชอบจาก
คณะกรรมการผู้ชำนาญการสามารถนำไปใช้เพื่อเสนอขอรับความเห็นชอบจากคณะรัฐมนตรีหรือ
ประกอบกรพิจารณาอนุญาตตามกฎหมายได้เป็นระยะเวลาห้าปีนับแต่วันที่สำนักงานนโยบายและ
แผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมหรือหน่วยงานของรัฐตามที่คณะกรรมการสิ่งแวดล้อม
แห่งชาติมอบหมายให้ปฏิบัติหน้าที่แทนได้มีหนังสือแจ้งความเห็นของคณะกรรมการสิ่งแวดล้อม
แห่งชาติหรือความเห็นชอบของคณะกรรมการผู้ชำนาญการ แล้วแต่กรณี

ในกรณีที่ผู้ดำเนินการหรือผู้ขออนุญาตประสงค์จะนำรายงานการประเมินผลกระทบ
สิ่งแวดล้อมที่ได้รับความเห็นจากคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ หรือได้รับความเห็นชอบหรือถือ
ว่าได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการผู้ชำนาญการแล้ว เพื่อเสนอขอรับความเห็นชอบจาก
คณะรัฐมนตรี หรือประกอบกรพิจารณาอนุญาตตามกฎหมายเมื่อพ้นระยะเวลาตามที่กำหนดใน
วรรคหนึ่ง โครงการหรือกิจการ หรือการดำเนินการที่จะดำเนินการนั้นจะต้องไม่มีการดัดแปลง ขยาย
ต่อเติม เพิ่ม ลด หรือเปลี่ยนแปลงที่จะมีผลกระทบหรือทำให้เกิดความเสียหายต่อสิ่งแวดล้อมในพื้นที่
และชุมชนเพิ่มขึ้นจากที่ระบุในรายงานการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมที่ได้รับความเห็นจาก
คณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ หรือได้รับความเห็นชอบหรือถือว่าได้รับความเห็นชอบจาก
คณะกรรมการผู้ชำนาญการ หรือจะต้องไม่เป็นโครงการหรือกิจการหรือการดำเนินการที่อาจมี
ผลกระทบต่อทรัพยากรธรรมชาติ คุณภาพสิ่งแวดล้อม สุขภาพ อนามัย คุณภาพชีวิต หรือส่วนได้เสีย
สำคัญอื่นใดของประชาชนหรือชุมชนหรือสิ่งแวดล้อมอย่างรุนแรง และผู้ดำเนินการหรือผู้ขออนุญาต
ต้องทบทวนมาตรการป้องกันและแก้ไขผลกระทบสิ่งแวดล้อมในรายงานการประเมินผลกระทบ

มาตรา ๕๑/๖ เพิ่มโดยพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ (ฉบับ
ที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๑

สิ่งแวดลอมที่ได้รับความเห็นหรือได้รับความเห็นชอบ เสนอให้คณะกรรมการสิ่งแวดลอมแห่งชาติหรือ
คณะกรรมการผู้ชำนาญการพิจารณาใหม่ แล้วแต่กรณี

มาตรา ๕๑/๗^{๑๖} ให้คณะกรรมการผู้ชำนาญการได้รับเบี้ยประชุมตามที่กำหนดใน
พระราชกฤษฎีกา

ในการพิจารณารายงานการประเมินผลกระทบสิ่งแวดลอมตามมาตรา ๔๙ และ
มาตรา ๕๑/๑ คณะกรรมการผู้ชำนาญการจะมอบหมายให้บุคคลหรือสถาบันใดใดให้ความเห็นเพื่อ
ประกอบการพิจารณารายงานการประเมินผลกระทบสิ่งแวดลอมของคณะกรรมการผู้ชำนาญการโดย
ได้รับคำตอบแทนตามที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกาก็ได้

บุคคลซึ่งได้รับมอบหมายจากคณะกรรมการผู้ชำนาญการตามวรรคสองจะต้องไม่
เป็นข้าราชการหรือเจ้าหน้าที่หรือบุคลากรในสังกัดสำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและ
สิ่งแวดลอม หรือหน่วยงานของรัฐตามที่คณะกรรมการสิ่งแวดลอมแห่งชาติมอบหมายให้ปฏิบัติ
หน้าที่แทน แล้วแต่กรณี และมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามที่คณะกรรมการสิ่งแวดลอม
แห่งชาติประกาศกำหนด

รายงานการประเมินผลกระทบสิ่งแวดลอมที่คณะกรรมการผู้ชำนาญการจะ
มอบหมายให้บุคคลตามวรรคสองเป็นผู้ให้ความเห็นประกอบการพิจารณาได้จะต้องเป็นรายงานการ
ประเมินผลกระทบสิ่งแวดลอมสำหรับโครงการหรือกิจการหรือการดำเนินการของรัฐหรือที่รัฐจะ
อนุญาตให้ผู้ใดดำเนินการที่อาจมีผลกระทบต่อทรัพยากรธรรมชาติ คุณภาพสิ่งแวดลอม สุขภาพ
อนามัย คุณภาพชีวิต หรือส่วนได้เสียสำคัญอื่นใดของประชาชนหรือชุมชนหรือสิ่งแวดลอมอย่าง
รุนแรง หรือมีความยุ่งยากซับซ้อนหรือมีการใช้เทคโนโลยีขั้นสูง หรือต้องใช้ความรู้ความเชี่ยวชาญ
เฉพาะด้าน ทั้งนี้ ตามที่คณะกรรมการสิ่งแวดลอมแห่งชาติประกาศกำหนด

หมวด ๔
การควบคุมมลพิษ

ส่วนที่ ๑
คณะกรรมการควบคุมมลพิษ

มาตรา ๕๒ เพื่อประโยชน์ในการควบคุมมลพิษตามพระราชบัญญัตินี้ ให้มี
คณะกรรมการคณะหนึ่งเรียกว่า “คณะกรรมการควบคุมมลพิษ ” ประกอบด้วย ปลัดกระทรวง
ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดลอม*เป็นประธานกรรมการ อธิบดีกรมการปกครอง อธิบดีกรมตำรวจ
อธิบดีกรมการขนส่งทางบก อธิบดีกรมเจ้าท่า อธิบดีกรมโยธาธิการและผังเมือง* อธิบดีกรม
อุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่* อธิบดีกรมโรงงานอุตสาหกรรม อธิบดีกรมอนามัย อธิบดีกรม
วิชาการเกษตร อธิบดีกรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดลอม เลขาธิการสำนักงานนโยบายและแผน

^{๑๖} มาตรา ๕๑/๗ เพิ่มโดยพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดลอมแห่งชาติ (ฉบับ
ที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๑

ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม* ปลัดกรุงเทพมหานคร ผู้ทรงคุณวุฒิไม่เกินห้าคนซึ่ง
คณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติแต่งตั้ง เป็นกรรมการ และอธิบดีกรมควบคุมมลพิษเป็นกรรมการ
และเลขานุการ

ให้นำความในมาตรา ๑๔ และมาตรา ๑๕ มาใช้บังคับกับการดำรงตำแหน่งของ
กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิในคณะกรรมการควบคุมมลพิษโดยอนุโลม

มาตรา ๕๓ ให้คณะกรรมการควบคุมมลพิษมีอำนาจและหน้าที่ ดังต่อไปนี้

- (๑) เสนอแผนปฏิบัติการเพื่อป้องกันหรือแก้ไขอันตรายอันเกิดจากการแพร่กระจาย
ของมลพิษหรือภาวะมลพิษต่อคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ
- (๒) เสนอความเห็นเกี่ยวกับการให้มีการดำเนินการแก้ไขเพิ่มเติมหรือปรับปรุง
กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการควบคุม ป้องกัน ลด หรือขจัดมลพิษต่อคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ
- (๓) เสนอความเห็นเกี่ยวกับการกำหนดมาตรการส่งเสริมด้านภาษีอากรและการ
ลงทุนของเอกชนเกี่ยวกับการควบคุมมลพิษ และการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมต่อ
คณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ
- (๔) เสนอแนะการกำหนดอัตราค่าบริการสำหรับระบบบำบัดน้ำเสียรวม หรือระบบ
กำจัดของเสียรวมของทางราชการต่อคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ
- (๕) ให้คำแนะนำแก่รัฐมนตรีในการกำหนดมาตรฐานควบคุมมลพิษจากแหล่งกำเนิด
ตามมาตรา ๕๕
- (๖) ให้คำแนะนำแก่รัฐมนตรีในการกำหนดประเภทของแหล่งกำเนิดมลพิษที่จะต้อง
ปฏิบัติตามมาตรา ๖๘ และมาตรา ๖๙
- (๗) ให้คำแนะนำในการออกกฎกระทรวงกำหนดชนิดและประเภทของของเสีย
อันตรายตามมาตรา ๗๔
- (๘) ประสานงานระหว่างส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ และเอกชน เพื่อควบคุม ป้องกัน
ลด หรือขจัดมลพิษ
- (๙) จัดทำรายงานเกี่ยวกับสถานการณ์มลพิษเสนอต่อคณะกรรมการสิ่งแวดล้อม
แห่งชาติปีละหนึ่งครั้ง
- (๑๐) พิจารณาวินิจฉัยการคัดค้านคำสั่งของเจ้าพนักงานควบคุมมลพิษตาม
พระราชบัญญัตินี้
- (๑๑) ปฏิบัติการอื่นใดตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัตินี้หรือกฎหมายอื่นให้เป็น
อำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการควบคุมมลพิษ
- (๑๒) ปฏิบัติการอื่นใดตามที่คณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติมอบหมาย
คณะกรรมการควบคุมมลพิษอาจตั้งคณะอนุกรรมการเพื่อพิจารณาและปฏิบัติการ
อย่างหนึ่งอย่างใดตามที่คณะกรรมการควบคุมมลพิษจะมอบหมายก็ได้

มาตรา ๕๔ ให้นำความในมาตรา ๑๖ มาตรา ๑๗ และมาตรา ๒๐ มาใช้บังคับกับ
การปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการควบคุมมลพิษ และคณะอนุกรรมการที่คณะกรรมการควบคุม
มลพิษแต่งตั้งโดยอนุโลม

ส่วนที่ ๒

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา มาตรฐานควบคุมมลพิษจากแหล่งกำเนิด สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา ๕๕ ให้รัฐมนตรีโดยคำแนะนำของคณะกรรมการควบคุมมลพิษ และโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ มีอำนาจประกาศในราชกิจจานุเบกษา กำหนดมาตรฐานควบคุมมลพิษจากแหล่งกำเนิด สำหรับควบคุมการระบายน้ำทิ้ง การปล่อยทิ้งอากาศเสีย การปล่อยทิ้งของเสีย หรือมลพิษอื่นใดจากแหล่งกำเนิดออกสู่สิ่งแวดล้อม เพื่อรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมให้ได้มาตรฐานคุณภาพสิ่งแวดล้อมตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๕๖ ในกรณีที่มีการกำหนดมาตรฐานเกี่ยวกับการระบายน้ำทิ้ง การปล่อยทิ้งอากาศเสีย การปล่อยทิ้งของเสีย หรือมลพิษอื่นใดจากแหล่งกำเนิดออกสู่สิ่งแวดล้อมโดยอาศัยอำนาจตามกฎหมายอื่น และมาตรฐานดังกล่าวไม่ต่ำกว่ามาตรฐานควบคุมมลพิษจากแหล่งกำเนิดที่รัฐมนตรีประกาศกำหนดตามมาตรา ๕๕ ให้มาตรฐานดังกล่าวมีผลใช้บังคับต่อไปตามที่กำหนดไว้ในกฎหมายนั้น แต่ถ้ามาตรฐานดังกล่าวต่ำกว่ามาตรฐานควบคุมมลพิษจากแหล่งกำเนิดที่รัฐมนตรีประกาศกำหนดตามมาตรา ๕๕ ให้ส่วนราชการที่มีอำนาจตามกฎหมายนั้นแก้ไขให้เป็นไปตามมาตรฐานควบคุมมลพิษจากแหล่งกำเนิด ในกรณีที่มีอุปสรรคไม่อาจดำเนินการเช่นนั้นได้ ให้คณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติเป็นผู้ชี้ขาด เมื่อมีคำชี้ขาดเป็นประการใดให้ส่วนราชการที่เกี่ยวข้องดำเนินการตามคำชี้ขาดนั้น

มาตรา ๕๗ ในกรณีที่มีกฎหมายอื่นบัญญัติให้อำนาจส่วนราชการใดกำหนดมาตรฐานควบคุมมลพิษจากแหล่งกำเนิดในเรื่องใดไว้ แต่ส่วนราชการนั้นไม่ใช้อำนาจตามกฎหมายกำหนดมาตรฐานดังกล่าว ให้รัฐมนตรีโดยคำแนะนำของคณะกรรมการควบคุมมลพิษ และโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ มีอำนาจประกาศในราชกิจจานุเบกษา กำหนดมาตรฐานควบคุมมลพิษจากแหล่งกำเนิดในเรื่องนั้นได้ และให้ถือว่าเป็นมาตรฐานตามกฎหมายในเรื่องนั้นด้วย

มาตรา ๕๘ ในกรณีที่เห็นสมควร ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดมีอำนาจประกาศในราชกิจจานุเบกษา กำหนดมาตรฐานควบคุมมลพิษจากแหล่งกำเนิดสูงกว่ามาตรฐานควบคุมมลพิษจากแหล่งกำเนิดที่กำหนดตามมาตรา ๕๕ หรือมาตรฐานซึ่งกำหนดตามกฎหมายอื่น และมีผลใช้บังคับตามมาตรา ๕๖ เป็นพิเศษ สำหรับในเขตควบคุมมลพิษตามมาตรา ๕๔

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ส่วนที่ ๓ สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

เขตควบคุมมลพิษ

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา ๕๙ ในกรณีที่ปรากฏว่าท้องที่ใดมีปัญหามลพิษซึ่งมีแนวโน้มที่จะร้ายแรงถึงขนาดเป็นอันตรายต่อสุขภาพอนามัยของประชาชน หรืออาจก่อให้เกิดผลกระทบต่อคุณภาพ

สิ่งแวดล้อม ให้คณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติมีอำนาจประกาศในราชกิจจานุเบกษา กำหนดให้
 ท้องที่นั้นเป็นเขตควบคุมมลพิษเพื่อดำเนินการควบคุม ลด และขจัดมลพิษได้

มาตรา ๖๐ เพื่อประโยชน์ในการจัดทำแผนปฏิบัติการเพื่อจัดการคุณภาพ
 สิ่งแวดล้อมในระดับจังหวัดตามมาตรา ๓๗ ให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นในท้องที่ได้ประกาศกำหนดให้
 เป็นเขตควบคุมมลพิษตามมาตรา ๕๙ จัดทำแผนปฏิบัติการเพื่อลดและขจัดมลพิษในเขตควบคุม
 มลพิษนั้นเสนอต่อผู้ว่าราชการจังหวัด เพื่อรวมไว้ในแผนปฏิบัติการเพื่อจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อม
 ในระดับจังหวัด

การจัดทำแผนปฏิบัติการเพื่อลดและขจัดมลพิษให้ดำเนินการ ดังต่อไปนี้
 (๑) ทำการสำรวจ และเก็บข้อมูลเกี่ยวกับแหล่งกำเนิดมลพิษที่มีอยู่ในเขตควบคุม
 มลพิษนั้น
 (๒) จัดทำบัญชีรายละเอียดแสดงจำนวน ประเภท และขนาดของแหล่งกำเนิดมลพิษ
 ที่ได้ทำการสำรวจและเก็บข้อมูลตาม (๑)

(๓) ทำการศึกษา วิเคราะห์ และประเมินสถานภาพมลพิษ รวมทั้งขอบเขตความ
 รุนแรงของสภาพปัญหา และผลกระทบต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อม เพื่อกำหนดมาตรการที่เหมาะสมและ
 จำเป็นสำหรับการลดและขจัดมลพิษในเขตควบคุมมลพิษนั้น

ในการจัดทำแผนปฏิบัติการเพื่อลดและขจัดมลพิษของเจ้าพนักงานท้องถิ่นตามวรรค
 หนึ่งและวรรคสอง ให้เจ้าพนักงานควบคุมมลพิษแนะนำและช่วยเหลือตามความจำเป็น

มาตรา ๖๑ แผนปฏิบัติการเพื่อลดและขจัดมลพิษในเขตควบคุมมลพิษตาม
 มาตรา ๖๐ จะต้องเสนอประมาณการและคำขอจัดสรรเงินงบประมาณแผ่นดินและเงินกองทุน
 สำหรับก่อสร้างหรือดำเนินการเพื่อให้มีระบบบำบัดน้ำเสียรวม หรือระบบกำจัดของเสียรวมของทาง
 ราชการที่จำเป็น สำหรับการลดและขจัดมลพิษในเขตควบคุมมลพิษนั้นด้วย

มาตรา ๖๒ ในกรณีที่จำเป็นจะต้องจัดหาที่ดินสำหรับใช้เป็นที่ตั้งระบบบำบัด
 น้ำเสียรวม หรือระบบกำจัดของเสียรวมสำหรับเขตควบคุมมลพิษใด แต่ไม่สามารถจัดหาที่ดินของรัฐได้
 ให้ดำเนินการจัดหาที่ดินของเอกชนเพื่อพิจารณาคัดเลือกเป็นที่ตั้ง ในกรณีที่มีค่าใช้จ่ายให้เสนอ
 ประมาณการและคำขอจัดสรรเงินงบประมาณแผ่นดินและเงินกองทุนในแผนปฏิบัติการระดับจังหวัด

ในกรณีที่ไม่สามารถดำเนินการตามวรรคหนึ่งได้ ให้กำหนดที่ดินที่เหมาะสมเพื่อ
 เสนอต่อรัฐมนตรีให้ดำเนินการเวนคืนต่อไปตามกฎหมายว่าด้วยการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์

มาตรา ๖๓ ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นผู้กำกับดูแลการดำเนินการของเจ้าพนักงาน
 ท้องถิ่นตามมาตรา ๖๐ ในกรณีที่เจ้าพนักงานท้องถิ่นไม่ดำเนินการภายในเวลาอันสมควร ให้ผู้ว่า
 ราชการจังหวัดมีอำนาจดำเนินการแทนเมื่อได้แจ้งให้เจ้าพนักงานท้องถิ่น และคณะกรรมการ
 สิ่งแวดล้อมแห่งชาติทราบแล้ว

ส่วนที่ ๔

มลพิษทางอากาศและเสียง

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา ๒๔ ยานพาหนะที่จะนำมาใช้จะต้องไม่ก่อให้เกิดมลพิษเกินกว่ามาตรฐานควบคุมมลพิษจากแหล่งกำเนิดที่กำหนดตามมาตรา ๕๕

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา ๒๕ ในกรณีที่พนักงานเจ้าหน้าที่ตรวจพบว่าได้มีการใช้ยานพาหนะโดยฝ่าฝืนตามมาตรา ๒๔ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจออกคำสั่งห้ามใช้ยานพาหนะนั้นโดยเด็ดขาด หรือจนกว่าจะมีการแก้ไขปรับปรุงให้เป็นไปตามมาตรฐานควบคุมมลพิษจากแหล่งกำเนิดที่กำหนดตามมาตรา ๕๕

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา ๒๖ ในการออกคำสั่งห้ามใช้ยานพาหนะตามมาตรา ๒๕ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ออกคำสั่งทำเครื่องหมายให้เห็นปรากฏเด่นชัดเป็นตัวอักษรที่มีข้อความว่า “ห้ามใช้เด็ดขาด” หรือ “ห้ามใช้ชั่วคราว” หรือเครื่องหมายอื่นใดซึ่งเป็นที่รู้และเข้าใจของประชาชนโดยทั่วไปว่ามีความหมายอย่างเดียวกันไว้ ณ ส่วนใดส่วนหนึ่งของยานพาหนะนั้นด้วย

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

การทำและการยกเลิกเครื่องหมายห้ามใช้ตามวรรคหนึ่ง หรือการใช้ยานพาหนะในขณะที่มีเครื่องหมายดังกล่าว ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา ๒๗ ในการปฏิบัติหน้าที่ตามมาตรา ๒๕ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจสั่งให้ยานพาหนะหยุดเพื่อตรวจสอบ หรือเข้าไปในยานพาหนะ หรือกระทำการใด ๆ ที่จำเป็นเพื่อตรวจสอบเครื่องยนต์ และอุปกรณ์ของยานพาหนะนั้นได้

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา ๒๘ ให้รัฐมนตรีโดยคำแนะนำของคณะกรรมการควบคุมมลพิษมีอำนาจประกาศในราชกิจจานุเบกษากำหนดประเภทของแหล่งกำเนิดมลพิษที่จะต้องถูกควบคุม การปล่อยอากาศเสีย รั่วสี หรือมลพิษอื่นใดที่อยู่ในสภาพเป็นควัน ไอ ก๊าซ เขม่า ฝุ่น ละออง เถ้าถ่าน หรือมลพิษอากาศ ในรูปแบบใดออกสู่บรรยากาศไม่เกินมาตรฐานควบคุมมลพิษจากแหล่งกำเนิดที่กำหนดตามมาตรา ๕๕ หรือมาตรฐานที่ส่วนราชการใดกำหนดโดยอาศัยอำนาจตามกฎหมายอื่น และมาตรฐานนั้นยังมีผลใช้บังคับตามมาตรา ๕๖ หรือมาตรฐานที่ผู้ว่าราชการจังหวัดกำหนดเป็นพิเศษสำหรับเขตควบคุมมลพิษตามมาตรา ๕๘

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

เจ้าของหรือผู้ครอบครองแหล่งกำเนิดมลพิษที่กำหนดตามวรรคหนึ่งมีหน้าที่ต้องติดตั้ง หรือจัดให้มีระบบบำบัดอากาศเสีย อุปกรณ์ หรือเครื่องมืออื่นใด สำหรับการควบคุม กำจัด ลด หรือขจัดมลพิษซึ่งอาจมีผลกระทบต่อคุณภาพอากาศตามที่เจ้าพนักงานควบคุมมลพิษกำหนด เว้นแต่จะได้มีระบบ อุปกรณ์ หรือเครื่องมือดังกล่าว ซึ่งเจ้าพนักงานควบคุมมลพิษได้ทำการตรวจสอบ และทดลองแล้วเห็นว่ายังใช้การได้อยู่แล้ว เพื่อการนี้ เจ้าพนักงานควบคุมมลพิษจะกำหนดให้มีผู้ควบคุมการดำเนินงานระบบบำบัดอากาศเสีย อุปกรณ์ หรือเครื่องมือดังกล่าวด้วยก็ได้

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

ให้นำความในวรรคหนึ่ง และวรรคสองมาใช้บังคับกับแหล่งกำเนิดมลพิษที่ปล่อยหรือก่อให้เกิดเสียง หรือความสั่นสะเทือนเกินกว่าระดับมาตรฐานควบคุมมลพิษจากแหล่งกำเนิดที่กำหนดตามมาตรา ๕๕ หรือมาตรฐานที่ส่วนราชการใดกำหนดโดยอาศัยอำนาจตามกฎหมายอื่น และ

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรฐานนั้นยังมีผลใช้บังคับตามมาตรา ๕๖ หรือมาตรฐานที่ผู้ว่าราชการจังหวัดกำหนดเป็นพิเศษ สำหรับเขตควบคุมมลพิษตามมาตรา ๕๘ ด้วยโดยอนุโลม

ส่วนที่ ๕
มลพิษทางน้ำ

มาตรา ๖๙ ให้รัฐมนตรีโดยคำแนะนำของคณะกรรมการควบคุมมลพิษมีอำนาจ ประกาศในราชกิจจานุเบกษากำหนดประเภทของแหล่งกำเนิดมลพิษที่จะต้องถูกควบคุมการปล่อย น้ำเสีย หรือของเสียลงสู่แหล่งน้ำสาธารณะ หรือออกสู่สิ่งแวดล้อมนอกเขตที่ตั้งแหล่งกำเนิดมลพิษไม่ เกินมาตรฐานควบคุมมลพิษจากแหล่งกำเนิดที่กำหนดตามมาตรา ๕๕ หรือมาตรฐานที่ส่วนราชการใด กำหนดโดยอาศัยอำนาจตามกฎหมายอื่น และมาตรฐานนั้นยังมีผลใช้บังคับตามมาตรา ๕๖ หรือ มาตรฐานที่ผู้ว่าราชการจังหวัดกำหนดเป็นพิเศษสำหรับเขตควบคุมมลพิษตามมาตรา ๕๘

มาตรา ๗๐ เจ้าของหรือผู้ครอบครองแหล่งกำเนิดมลพิษที่กำหนดตามมาตรา ๖๙ มีหน้าที่ต้องก่อสร้าง ติดตั้ง หรือจัดให้มีระบบบำบัดน้ำเสีย หรือระบบกำจัดของเสียตามที่เจ้าพนักงาน ควบคุมมลพิษกำหนด เพื่อการนี้ เจ้าพนักงานควบคุมมลพิษจะกำหนดให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองมี ผู้ควบคุมการดำเนินงานระบบบำบัดน้ำเสีย หรือระบบกำจัดของเสียที่กำหนดให้ทำการก่อสร้าง ติดตั้ง หรือจัดให้มีขึ้นนั้นด้วยก็ได้

ในกรณีที่แหล่งกำเนิดมลพิษใดมีระบบบำบัดน้ำเสีย หรือระบบกำจัดของเสียอยู่แล้ว ก่อนวันที่มีประกาศของรัฐมนตริตามมาตรา ๖๙ ให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองแหล่งกำเนิดมลพิษแจ้ง ต่อเจ้าพนักงานควบคุมมลพิษเพื่อตรวจสอบ หากเจ้าพนักงานควบคุมมลพิษเห็นว่าระบบบำบัดน้ำเสีย หรือระบบกำจัดของเสียที่มีอยู่แล้วนั้นยังไม่สามารถทำการบำบัดน้ำเสีย หรือกำจัดของเสียให้เป็นไป ตามมาตรฐานควบคุมมลพิษจากแหล่งกำเนิดที่กำหนดไว้ เจ้าของหรือผู้ครอบครองแหล่งกำเนิดมลพิษ มีหน้าที่ต้องดำเนินการแก้ไขหรือปรับปรุงตามที่เจ้าพนักงานควบคุมมลพิษกำหนด

มาตรา ๗๑ ในเขตควบคุมมลพิษใด หรือเขตท้องที่ใดที่ทางราชการได้จัดให้มีระบบ บำบัดน้ำเสียรวม หรือระบบกำจัดของเสียรวมไว้แล้ว ให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองแหล่งกำเนิดมลพิษ ตามมาตรา ๗๐ วรรคหนึ่ง ซึ่งยังมีได้ทำการก่อสร้าง ติดตั้ง หรือจัดให้มีระบบบำบัดน้ำเสีย หรือระบบ กำจัดของเสียตามที่เจ้าพนักงานควบคุมมลพิษกำหนด หรือไม่ประสงค์ที่จะทำการก่อสร้าง หรือจัดให้ มีระบบบำบัดน้ำเสีย หรือระบบกำจัดของเสียตามที่เจ้าพนักงานควบคุมมลพิษกำหนดดังกล่าว มีหน้าที่ ต้องจัดส่งน้ำเสีย หรือของเสียที่เกิดจากการดำเนินกิจการของตนไปทำการบำบัด หรือกำจัดโดยระบบ บำบัดน้ำเสียรวม หรือระบบกำจัดของเสียรวมที่มีอยู่ภายในเขตควบคุมมลพิษ หรือเขตท้องที่นั้น และ มีหน้าที่ต้องเสียค่าบริการตามอัตราที่กำหนดโดยพระราชบัญญัตินี้ หรือโดยกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง

มาตรา ๗๒ ในเขตควบคุมมลพิษใด หรือเขตท้องที่ใดที่ทางราชการได้จัดให้มีระบบ บำบัดน้ำเสียรวม หรือระบบกำจัดของเสียรวมไว้แล้ว ให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองแหล่งกำเนิดมลพิษ ทุกประเภท เว้นแต่เจ้าของหรือผู้ครอบครองแหล่งกำเนิดมลพิษที่กำหนดตามมาตรา ๗๐ มีหน้าที่ต้อง

จัดส่งน้ำเสีย หรือของเสียที่เกิดจากแหล่งกำเนิดมลพิษของตนไปทำการบำบัด หรือกำจัดโดยระบบบำบัดน้ำเสียรวม หรือระบบกำจัดของเสียรวมที่มีอยู่ภายในเขตควบคุมมลพิษ หรือเขตท้องที่นั้น และมีหน้าที่ต้องเสียค่าบริการตามอัตราที่กำหนดโดยพระราชบัญญัตินี้ หรือโดยกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง เว้นแต่แหล่งกำเนิดมลพิษนั้นมีระบบบำบัดน้ำเสีย หรือระบบกำจัดของเสียของตนเองอยู่แล้ว และสามารถทำการบำบัดน้ำเสีย หรือกำจัดของเสียได้ตามมาตรฐานที่กำหนดตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๗๓ ห้ามมิให้ผู้ใดรับจ้างเป็นผู้ควบคุม หรือรับจ้างให้บริการบำบัดน้ำเสีย หรือกำจัดของเสีย เว้นแต่จะได้รับใบอนุญาตจากเจ้าพนักงานท้องถิ่น

การขอและการออกใบอนุญาต คุณสมบัติของผู้ขอรับใบอนุญาต การควบคุมการปฏิบัติงานของผู้ได้รับอนุญาต การต่ออายุใบอนุญาต การออกใบแทนใบอนุญาต การสั่งพักและการเพิกถอนการอนุญาต และการเสียค่าธรรมเนียมการขอและการออกใบอนุญาตให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง

ให้ถือว่าผู้ได้รับใบอนุญาตให้เป็นผู้รับจ้างให้บริการเป็นผู้รับใบอนุญาตให้เป็นผู้ควบคุมด้วย

ในการรับจ้างให้บริการบำบัดน้ำเสีย หรือกำจัดของเสียของผู้รับจ้างให้บริการตามวรรคหนึ่งจะเรียกเก็บค่าบริการเกินกว่าอัตราที่กำหนดในกฎกระทรวงมิได้

มาตรา ๗๔ ในเขตควบคุมมลพิษใด หรือในเขตท้องที่ใดที่ทางราชการยังมิได้จัดให้มีระบบบำบัดน้ำเสียรวม หรือระบบกำจัดของเสียรวม แต่มีผู้ได้รับใบอนุญาตรับจ้างให้บริการบำบัดน้ำเสีย หรือกำจัดของเสียอยู่ในเขตควบคุมมลพิษ หรือเขตท้องที่นั้น ให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองแหล่งกำเนิดมลพิษตามมาตรา ๗๑ และมาตรา ๗๒ จัดส่งน้ำเสียหรือของเสียจากแหล่งกำเนิดของตนไปให้ผู้รับจ้างให้บริการทำการบำบัดหรือกำจัดตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่เจ้าพนักงานท้องถิ่นกำหนดโดยคำแนะนำของเจ้าพนักงานควบคุมมลพิษ

มาตรา ๗๕ ในเขตควบคุมมลพิษใด หรือเขตท้องที่ใดที่ทางราชการยังมิได้จัดให้มีระบบบำบัดน้ำเสียรวม หรือระบบกำจัดของเสียรวม และไม่มีผู้ได้รับใบอนุญาตรับจ้างให้บริการบำบัดน้ำเสีย หรือกำจัดของเสียอยู่ในเขตควบคุมมลพิษ หรือเขตท้องที่นั้น เจ้าพนักงานท้องถิ่นโดยคำแนะนำของเจ้าพนักงานควบคุมมลพิษอาจกำหนดวิธีการชั่วคราวสำหรับการบำบัดน้ำเสีย หรือกำจัดของเสียซึ่งเกิดจากแหล่งกำเนิดมลพิษตามมาตรา ๗๑ และมาตรา ๗๒ ได้ตามที่จำเป็นจนกว่าจะได้มีการก่อสร้าง ติดตั้ง และเปิดดำเนินการระบบบำบัดน้ำเสียรวม หรือระบบกำจัดของเสียรวมในเขตควบคุมมลพิษ หรือเขตท้องที่นั้น

วิธีการชั่วคราวสำหรับการบำบัดน้ำเสียหรือกำจัดของเสียตามวรรคหนึ่ง ให้หมายความรวมถึงการเก็บรวบรวม การขนส่ง หรือการจัดส่งน้ำเสียหรือของเสียด้วยวิธีการใด ๆ ที่เหมาะสมไปทำการบำบัด หรือกำจัดโดยระบบบำบัดน้ำเสียรวม หรือระบบกำจัดของเสียรวมของทางราชการที่อยู่ในเขตอื่น หรืออนุญาตให้ผู้ได้รับใบอนุญาตรับจ้างให้บริการบำบัดน้ำเสีย หรือกำจัดของเสียซึ่งรับจ้างให้บริการอยู่ในเขตอื่นเข้ามาเปิดดำเนินการรับจ้างให้บริการในเขตควบคุมมลพิษ หรือเขตท้องที่นั้นเป็นการชั่วคราว หรืออนุญาตให้ผู้ได้รับใบอนุญาตรับจ้างให้บริการนั้นทำการเก็บรวบรวมน้ำ

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

เสียหรือของเสียเพื่อนำขนเคลื่อนย้ายไปทำการบำบัด หรือกำจัดโดยระบบบำบัดน้ำเสีย หรือระบบ
กำจัดของเสียของผู้นั้นซึ่งอยู่ในเขตท้องที่อื่นนอกเขตควบคุมมลพิษ หรือเขตท้องที่นั้น

มาตรา ๗๖ น้ำเสียที่ได้รับการบำบัดโดยระบบบำบัดน้ำเสียรวมของทางราชการ
หรือระบบบำบัดน้ำเสียของผู้ได้รับใบอนุญาตรับจ้างให้บริการบำบัดน้ำเสียหรือกำจัดของเสีย จะต้องมี
คุณสมบัติตามมาตรฐานควบคุมมลพิษจากแหล่งกำเนิดที่กำหนดตามมาตรา ๕๕ หรือมาตรฐานที่ส่วน
ราชการใดกำหนดโดยอาศัยอำนาจตามกฎหมายอื่น และมาตรฐานนั้นยังมีผลใช้บังคับตามมาตรา ๕๖
หรือมาตรฐานที่ผู้ว่าราชการจังหวัดกำหนดเป็นพิเศษสำหรับเขตควบคุมมลพิษตามมาตรา ๕๘

มาตรา ๗๗ ให้ส่วนราชการ หรือราชการส่วนท้องถิ่นซึ่งเป็นผู้จัดให้มีระบบบำบัดน้ำ
เสียรวม หรือระบบกำจัดของเสียรวมโดยใช้เงินงบประมาณแผ่นดิน หรือเงินรายได้ของราชการส่วน
ท้องถิ่น และเงินกองทุนตามพระราชบัญญัตินี้ มีหน้าที่ดำเนินงานและควบคุมการทำงานของระบบ
บำบัดน้ำเสียรวม หรือระบบกำจัดของเสียรวมที่ส่วนราชการนั้น หรือราชการส่วนท้องถิ่นนั้นจัดให้มีขึ้น
ในกรณีเช่นว่านี้ ส่วนราชการ หรือราชการส่วนท้องถิ่นจะจ้างผู้ที่ได้รับใบอนุญาตรับจ้างให้บริการ
บำบัดน้ำเสีย หรือกำจัดของเสียตามพระราชบัญญัตินี้ เป็นผู้ดำเนินงาน และควบคุมการทำงานของ
ระบบบำบัดน้ำเสียรวม หรือระบบกำจัดของเสียรวมก็ได้

หลักเกณฑ์และวิธีการสำหรับการจัดส่ง เก็บรวบรวม และขนส่งน้ำเสีย หรือของเสีย
จากแหล่งกำเนิดมลพิษมาสู่ระบบบำบัดน้ำเสียรวม หรือระบบกำจัดของเสียรวมของทางราชการ
รวมทั้งข้อกำหนด ข้อห้าม ข้อจำกัด และเงื่อนไขต่าง ๆ สำหรับการปล่อยทิ้ง และการระบายน้ำเสีย
หรือของเสียจากโรงงานอุตสาหกรรม และแหล่งกำเนิดมลพิษประเภทอื่นตามมาตรา ๗๒ ลงสู่ระบบ
บำบัดน้ำเสียรวม หรือระบบกำจัดของเสียรวมของทางราชการ ให้กำหนดในกฎกระทรวง

ส่วนที่ ๖

มลพิษอื่นและของเสียอันตราย

มาตรา ๗๘ การเก็บรวบรวม การขนส่ง และการจัดการด้วยประการใด ๆ เพื่อ
บำบัดและขจัดขยะมูลฝอยและของเสียอื่นที่อยู่ในสภาพเป็นของแข็ง การป้องกันและควบคุมมลพิษที่
เกิดจากหรือมีที่มาจากการทำงานเหมืองแร่ทั้งบนบกและในทะเล การป้องกันและควบคุมมลพิษที่เกิดจาก
หรือมีที่มาจาก การสำรวจ และขุดเจาะน้ำมัน ก๊าซธรรมชาติ และสารไฮโดรคาร์บอนทุกชนิดทั้งบนบก
และในทะเล หรือการป้องกันและควบคุมมลพิษที่เกิดจากหรือมีที่มาจาก การปล่อยทิ้งน้ำมัน และการ
ทิ้งของเสียและวัตถุอื่น ๆ จากเรือเดินทะเล เรือบรรทุกน้ำมัน และเรือประเภทอื่น ให้เป็นไปตาม
กฎหมายว่าด้วยการนั้น

มาตรา ๗๙ ในกรณีที่ไม่มีความหมายโดยปริยายไว้โดยเฉพาะ ให้รัฐมนตรีโดย
คำแนะนำของคณะกรรมการควบคุมมลพิษมีอำนาจออกกฎกระทรวงกำหนดชนิดและประเภทของ
ของเสียอันตรายที่เกิดจากการผลิต การใช้สารเคมี หรือวัตถุอันตรายในกระบวนการผลิตทาง
อุตสาหกรรม เกษตรกรรม การสาธารณสุข และกิจการอย่างอื่นให้อยู่ในความควบคุม ในกรณีนี้

ให้กำหนดหลักเกณฑ์ มาตรการ และวิธีการเพื่อควบคุมการเก็บรวบรวม การรักษาความปลอดภัย การขนส่งเคลื่อนย้าย การนำเข้าในราชอาณาจักร การส่งออกไปนอกราชอาณาจักร และการจัดการ บำบัด และกำจัดของเสียอันตรายดังกล่าวด้วยวิธีการที่เหมาะสม และถูกต้องตามหลักวิชาที่เกี่ยวข้องด้วย

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
ส่วนที่ ๗
การตรวจสอบและควบคุม

มาตรา ๘๐ เจ้าของหรือผู้ครอบครองแหล่งกำเนิดมลพิษซึ่งมีระบบบำบัดอากาศเสีย อุปกรณ์ หรือเครื่องมือสำหรับควบคุมการปล่อยทั้งอากาศเสีย หรือมลพิษอื่น ระบบบำบัดน้ำเสีย หรือระบบกำจัดของเสียตามมาตรา ๖๘ หรือมาตรา ๗๐ เป็นของตนเอง มีหน้าที่ต้องเก็บสถิติและข้อมูลซึ่งแสดงผลการทำงานของระบบ หรืออุปกรณ์และเครื่องมือดังกล่าวในแต่ละวัน และจัดทำบันทึกรายละเอียดเป็นหลักฐานไว้ ณ สถานที่ตั้งแหล่งกำเนิดมลพิษนั้น และจะต้องจัดทำรายงานสรุปผลการทำงานของระบบ หรืออุปกรณ์และเครื่องมือดังกล่าวเสนอต่อเจ้าพนักงานท้องถิ่นแห่งท้องที่ที่แหล่งกำเนิดมลพิษนั้นตั้งอยู่อย่างน้อยเดือนละหนึ่งครั้ง

การเก็บสถิติ ข้อมูล การจัดทำบันทึกรายละเอียดและรายงาน ให้ทำตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และแบบที่กำหนดในกฎกระทรวง

ในกรณีที่ระบบบำบัดอากาศเสีย ระบบบำบัดน้ำเสีย หรือระบบกำจัดของเสีย หรืออุปกรณ์และเครื่องมือดังกล่าวในวรรคหนึ่ง จะต้องมีผู้ควบคุมตามที่เจ้าพนักงานควบคุมมลพิษกำหนด ให้ผู้ควบคุมมีหน้าที่ดำเนินการตามที่กำหนดไว้ในวรรคหนึ่งแทนเจ้าของหรือผู้ครอบครอง

ให้ผู้ได้รับใบอนุญาตรับจ้างให้บริการบำบัดน้ำเสีย หรือกำจัดของเสียมีหน้าที่ต้องดำเนินการเช่นเดียวกับเจ้าของหรือผู้ครอบครองแหล่งกำเนิดมลพิษตามวรรคหนึ่ง

มาตรา ๘๑ ให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นรวบรวมรายงานที่ได้รับตามมาตรา ๘๐ ส่งไปให้เจ้าพนักงานควบคุมมลพิษซึ่งมีอำนาจหน้าที่ในเขตท้องถื่นนั้นเป็นประจำอย่างน้อยเดือนละหนึ่งครั้ง และจะทำความเห็นเพื่อประกอบการพิจารณาของเจ้าพนักงานควบคุมมลพิษเสนอไปพร้อมกับรายงานที่รวบรวมส่งไปนั้นด้วยก็ได้

มาตรา ๘๒ เพื่อปฏิบัติการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้ ให้เจ้าพนักงานควบคุมมลพิษมีอำนาจ ดังต่อไปนี้

- (๑) เข้าไปในอาคาร สถานที่ และเขตที่ตั้งของโรงงานอุตสาหกรรม หรือแหล่งกำเนิดมลพิษ หรือเขตที่ตั้งของระบบบำบัดน้ำเสีย หรือระบบกำจัดของเสียของบุคคลใด ๆ ในระหว่างเวลาพระอาทิตย์ขึ้นและพระอาทิตย์ตก หรือในระหว่างเวลาทำการเพื่อตรวจสอบสภาพการทำงานของระบบบำบัดน้ำเสีย หรือระบบกำจัดของเสีย ระบบบำบัดอากาศเสีย หรืออุปกรณ์และเครื่องมือต่าง ๆ เพื่อควบคุมการปล่อยทั้งอากาศเสียหรือมลพิษอื่น รวมทั้งตรวจบันทึกรายละเอียด สถิติ หรือข้อมูลเกี่ยวกับการทำงานของระบบ หรืออุปกรณ์และเครื่องมือดังกล่าว หรือเมื่อมีเหตุอันควรสงสัยว่ามีการไม่ปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้

(๒) ออกคำสั่งเป็นหนังสือให้เจ้าของหรือผู้ครอบครอง ผู้ควบคุม หรือผู้ได้รับ

ใบอนุญาตรับจ้างให้บริการระบบบำบัดน้ำเสียหรือกำจัดของเสีย จัดการแก้ไข เปลี่ยนแปลง ปรับปรุง หรือซ่อมแซมระบบบำบัดอากาศเสีย ระบบบำบัดน้ำเสีย หรือระบบกำจัดของเสีย หรืออุปกรณ์และ เครื่องมือต่าง ๆ เพื่อควบคุมการปล่อยทิ้งอากาศเสียหรือมลพิษอื่น แต่ถ้าแหล่งกำเนิดมลพิษนั้นเป็น โรงงานอุตสาหกรรม ให้แจ้งให้เจ้าพนักงานตามกฎหมายว่าด้วยโรงงานดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ ต่อไป หากเจ้าพนักงานตามกฎหมายว่าด้วยโรงงานไม่ดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ของตน ให้เจ้าพนักงาน ควบคุมมลพิษมีอำนาจดำเนินการตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัตินี้

(๓) ออกคำสั่งเป็นหนังสือสั่งปรับเจ้าของหรือผู้ครอบครองแหล่งกำเนิดมลพิษซึ่งมิใช่

โรงงานอุตสาหกรรมตามมาตรา ๔๐ มาตรา ๔๑ หรือมาตรา ๔๒ ในกรณีแหล่งกำเนิดมลพิษนั้นเป็น โรงงานอุตสาหกรรม ให้มีหนังสือแจ้งไปยังเจ้าพนักงานตามกฎหมายว่าด้วยโรงงานให้ออกคำสั่งปรับ เจ้าของหรือผู้ครอบครองโรงงานอุตสาหกรรมนั้น โดยให้ถือว่าเจ้าพนักงานตามกฎหมายว่าด้วย โรงงานเป็นเจ้าพนักงานควบคุมมลพิษตามพระราชบัญญัตินี้ หากเจ้าพนักงานตามกฎหมายว่าด้วย โรงงานไม่ดำเนินการออกคำสั่งปรับภายในระยะเวลาอันสมควร ให้เจ้าพนักงานควบคุมมลพิษมี อำนาจออกคำสั่งปรับเจ้าของ หรือผู้ครอบครองแหล่งกำเนิดมลพิษที่เป็นโรงงานอุตสาหกรรมนั้นได้

(๔) ออกคำสั่งเป็นหนังสือสั่งให้ผู้ได้รับใบอนุญาตรับจ้างให้บริการบำบัดน้ำเสีย หรือ

กำจัดของเสียหยุดหรือปิดการดำเนินการให้บริการบำบัดน้ำเสียหรือกำจัดของเสีย หรือสั่งเพิกถอน ใบอนุญาต ในกรณีที่ผู้ได้รับใบอนุญาตรับจ้างให้บริการบำบัดน้ำเสียหรือกำจัดของเสียนั้น ผ่าฝืน หรือไม่ปฏิบัติตามบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัตินี้ กฎกระทรวง ข้อบัญญัติท้องถิ่น ระเบียบ ประกาศ หรือเงื่อนไขที่ออกหรือกำหนดตามความในพระราชบัญญัตินี้ หรือไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของเจ้าพนักงาน ควบคุมมลพิษซึ่งสั่งตามพระราชบัญญัตินี้

(๕) ออกคำสั่งเป็นหนังสือเพิกถอนการเป็นผู้ควบคุมตามมาตรา ๖๘ หรือมาตรา ๗๐

ในกรณีที่ผู้ควบคุมนั้นฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัตินี้ กฎกระทรวง ข้อบัญญัติท้องถิ่น ระเบียบ ประกาศ หรือเงื่อนไขที่ออกหรือกำหนดตามความในพระราชบัญญัตินี้ หรือไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของเจ้าพนักงานควบคุมมลพิษซึ่งสั่งตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๘๓ ในกรณีที่เห็นสมควรเพื่อประโยชน์ในการประสานการปฏิบัติราชการ

ระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เจ้าพนักงานควบคุมมลพิษอาจดำเนินการ ดังต่อไปนี้

(๑) เสนอแนะการสั่งปิดหรือพักใช้หรือเพิกถอนใบอนุญาต หรือการสั่งให้หยุดใช้หรือ

ทำประโยชน์ด้วยประการใด ๆ เกี่ยวกับแหล่งกำเนิดมลพิษตามมาตรา ๖๘ มาตรา ๖๙ หรือมาตรา ๗๘ ที่จึงไม่ทำการบำบัดอากาศเสีย น้ำเสีย หรือของเสียอย่างอื่น และลักลอบปล่อยทิ้งอากาศเสีย น้ำเสีย หรือของเสียที่ยังไม่ได้ทำการบำบัดออกสู่สิ่งแวดล้อมภายนอกเขตที่ตั้งแหล่งกำเนิดมลพิษต่อเจ้า พนักงานผู้มีอำนาจควบคุมดูแลแหล่งกำเนิดมลพิษนั้นตามกฎหมาย

(๒) เสนอแนะให้มีการดำเนินการทางกฎหมายเพื่อบังคับให้เจ้าของหรือผู้ครอบครอง

แหล่งกำเนิดมลพิษตามมาตรา ๗๑ หรือมาตรา ๗๒ จัดส่งน้ำเสียหรือของเสียไปทำการบำบัดหรือ กำจัดตามพระราชบัญญัตินี้ต่อเจ้าพนักงานท้องถิ่น

(๓) ให้คำปรึกษาแนะนำแก่เจ้าพนักงานท้องถิ่น หรือส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง

เกี่ยวกับการดำเนินการ และบำรุงรักษาระบบบำบัดน้ำเสียรวม หรือระบบกำจัดของเสียรวมของทาง ราชการซึ่งอยู่ภายใต้ความรับผิดชอบของเจ้าพนักงานท้องถิ่นหรือส่วนราชการนั้น

มาตรา ๘๔ ในการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ พนักงานเจ้าหน้าที่ และเจ้าพนักงานควบคุมมลพิษต้องแสดงบัตรประจำตัวเมื่อบุคคลที่เกี่ยวข้องร้องขอ บัตรประจำตัวของพนักงานเจ้าหน้าที่ และเจ้าพนักงานควบคุมมลพิษให้เป็นไปตามแบบที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา ๘๕ ในการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ ให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองสถานที่ หรือยานพาหนะ หรือผู้มีหน้าที่เกี่ยวข้องอำนวยความสะดวกตามสมควร และให้พนักงานเจ้าหน้าที่ และเจ้าพนักงานควบคุมมลพิษเป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญา

มาตรา ๘๖ ในการปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานเจ้าหน้าที่ตามมาตรา ๖๕ และการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าพนักงานควบคุมมลพิษตามมาตรา ๘๒ (๑) ให้ทำต่อหน้าเจ้าของหรือผู้ครอบครองสถานที่หรือยานพาหนะ ถ้าหาบุคคลดังกล่าวไม่ได้ ให้ทำต่อหน้าบุคคลอื่นอย่างน้อยสองคน ซึ่งพนักงานเจ้าหน้าที่หรือเจ้าพนักงานควบคุมมลพิษได้ขอร้องให้มาเป็นพยาน

มาตรา ๘๗ เจ้าของหรือผู้ครอบครองแหล่งกำเนิดมลพิษ ผู้ได้รับใบอนุญาตรับจ้างให้บริการบำบัดน้ำเสียหรือกำจัดของเสีย ผู้ควบคุม หรือบุคคลอื่นใดซึ่งไม่พอใจคำสั่งของเจ้าพนักงานควบคุมมลพิษตามมาตรา ๘๒ (๒) (๓) (๔) หรือ (๕) มีสิทธิร้องคัดค้านคำสั่งนั้นต่อคณะกรรมการควบคุมมลพิษภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้งคำสั่งของเจ้าพนักงานควบคุมมลพิษ ถ้าผู้ร้องคัดค้านไม่เห็นด้วยกับคำวินิจฉัยของคณะกรรมการควบคุมมลพิษ ให้ยื่นอุทธรณ์ต่อรัฐมนตรีภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้งคำวินิจฉัยของคณะกรรมการควบคุมมลพิษ คำวินิจฉัยของรัฐมนตรีให้เป็นที่สุด

ส่วนที่ ๘
ค่าบริการและค่าปรับ

มาตรา ๘๘ ในเขตควบคุมมลพิษ หรือเขตท้องที่ใดซึ่งได้จัดให้มีการก่อสร้าง และดำเนินการระบบบำบัดน้ำเสียรวม หรือระบบกำจัดของเสียรวมของทางราชการโดยเงินงบประมาณแผ่นดินหรือเงินรายได้ของราชการส่วนท้องถิ่น และเงินกองทุนซึ่งจัดสรรตามพระราชบัญญัตินี้แล้ว ให้คณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติโดยคำแนะนำของคณะกรรมการควบคุมมลพิษพิจารณากำหนดอัตราค่าบริการที่จะประกาศใช้ในแต่ละเขตควบคุมมลพิษ หรือเขตท้องที่ที่เป็นที่ตั้งของระบบบำบัดน้ำเสียรวม หรือระบบกำจัดของเสียรวมดังกล่าว

การกำหนดอัตราค่าบริการตามวรรคหนึ่งให้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา

*** มาตรา ๘๖ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๑

มาตรา ๘๘ อัตราค่าบริการที่กำหนดตามมาตรา ๘๘ สำหรับการบำบัดน้ำเสีย หรือ กำจัดของเสียจากแหล่งกำเนิดมลพิษตามมาตรา ๗๑ และมาตรา ๗๒ อาจกำหนดให้มีอัตราแตกต่างกันได้ตามความเหมาะสม

เจ้าของหรือผู้ครอบครองแหล่งกำเนิดมลพิษตามมาตรา ๗๒ ประเภทบ้านเรือนที่อยู่อาศัยซึ่งเป็นผู้ใช้รายย่อย มีสิทธิได้รับยกเว้นไม่ต้องเสียค่าบริการตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่ คณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติกำหนดโดยคำแนะนำของคณะกรรมการควบคุมมลพิษ

มาตรา ๘๙ เจ้าของหรือผู้ครอบครองแหล่งกำเนิดมลพิษผู้ใดหลีกเลี่ยงไม่จัดส่งน้ำเสียหรือของเสียไปทำการบำบัดโดยระบบบำบัดน้ำเสียรวม หรือระบบกำจัดของเสียรวมของทางราชการตามมาตรา ๗๑ หรือมาตรา ๗๒ และลักลอบปล่อยทิ้งน้ำเสียหรือของเสียนั้นออกสู่สิ่งแวดล้อมภายนอกเขตที่ตั้งแหล่งกำเนิดมลพิษที่ตนเป็นเจ้าของหรือผู้ครอบครอง หรือจัดส่งน้ำเสียหรือของเสียไปทำการบำบัดโดยระบบบำบัดน้ำเสียรวม หรือระบบกำจัดของเสียรวมของทางราชการ แต่ไม่ยอมชำระค่าบริการที่กำหนดโดยไม่มีสิทธิได้รับยกเว้นตามมาตรา ๘๘ วรรคสอง จะต้องเสียค่าปรับสี่เท่าของอัตราค่าบริการที่กำหนดตามมาตรา ๘๘ จนกว่าจะปฏิบัติตามบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๙๐ เจ้าของหรือผู้ครอบครองแหล่งกำเนิดมลพิษซึ่งมีระบบบำบัดน้ำเสีย หรือระบบกำจัดของเสียตามมาตรา ๗๐ ผู้ใดลักลอบปล่อยทิ้งน้ำเสียหรือของเสียลงสู่ระบบบำบัดน้ำเสียรวม หรือระบบกำจัดของเสียรวมของทางราชการ จะต้องเสียค่าปรับรายวันในอัตราสี่เท่าของจำนวนเงินค่าใช้จ่ายประจำวันสำหรับการเปิดเดินเครื่องทำงานระบบบำบัดน้ำเสีย หรือระบบกำจัดของเสียของตนตลอดเวลาที่ดำเนินการเช่นนั้น และมีหน้าที่ต้องชดเชยค่าเสียหายหากการปล่อยทิ้งน้ำเสียหรือของเสียนั้นก่อให้เกิดความชำรุดเสียหายหรือความบกพร่องแก่ระบบบำบัดน้ำเสียรวม หรือระบบกำจัดของเสียรวมของทางราชการด้วยประการใด ๆ

มาตรา ๙๑ เจ้าของหรือผู้ครอบครองแหล่งกำเนิดมลพิษตามมาตรา ๖๘ หรือ มาตรา ๗๐ ผู้ใดละเว้นไม่ใช้อุปกรณ์และเครื่องมือของตนที่มีอยู่สำหรับการควบคุมมลพิษอากาศ เสียง และความสั่นสะเทือน หรือละเว้นไม่ทำการบำบัดน้ำเสีย หรือกำจัดของเสียโดยใช้ระบบบำบัดน้ำเสีย หรือระบบกำจัดของเสียของตนที่มีอยู่ และลักลอบปล่อยทิ้งมลพิษน้ำเสียหรือของเสียดังกล่าวออกสู่สิ่งแวดล้อมภายนอกเขตแหล่งกำเนิดมลพิษของตน จะต้องเสียค่าปรับรายวันในอัตราสี่เท่าของจำนวนเงินค่าใช้จ่ายประจำวันสำหรับการเปิดเดินเครื่องทำงานของอุปกรณ์ เครื่องมือ หรือระบบบำบัดน้ำเสีย หรือระบบกำจัดของเสียของตนตลอดเวลาที่ดำเนินการเช่นนั้น

มาตรา ๙๒ ให้เจ้าพนักงานท้องถิ่น หรือพนักงานเจ้าหน้าที่ของส่วนราชการที่จัดให้มีระบบบำบัดน้ำเสียรวม หรือระบบกำจัดของเสียรวมของทางราชการ มีอำนาจหน้าที่จัดเก็บค่าบริการ ค่าปรับ และเรียกชดเชยค่าเสียหายตามที่บัญญัติไว้ในส่วนนี้ ทั้งนี้ เฉพาะในส่วนที่เกี่ยวข้องกับระบบบำบัดน้ำเสียรวม หรือระบบกำจัดของเสียรวมของทางราชการที่ราชการส่วนท้องถิ่น หรือส่วนราชการนั้นจัดให้มีขึ้น

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

ค่าบริการและค่าปรับที่จัดเก็บได้ตามวรรคหนึ่ง ให้ได้รับยกเว้นไม่ต้องนำส่งคลังเป็น
งบประมาณแผ่นดิน โดยให้นำมาหักส่งเข้ากองทุนตามอัตราส่วนที่คณะกรรมการกองทุนกำหนด
สำหรับส่วนที่เหลือให้ใช้เป็นค่าใช้จ่ายสำหรับการดำเนินการ และบำรุงรักษาระบบบำบัดน้ำเสียรวม
หรือระบบกำจัดของเสียรวมของราชการส่วนท้องถิ่น หรือของส่วนราชการที่ได้จัดเก็บค่าบริการและ
ค่าปรับนั้น

หมวด ๕ สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
มาตรการส่งเสริม

มาตรา ๔๔ เจ้าของหรือผู้ครอบครองแหล่งกำเนิดมลพิษใดซึ่งมีหน้าที่ตาม
พระราชบัญญัตินี้ หรือตามกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้องที่จะต้องจัดให้มีระบบบำบัดอากาศเสีย ระบบ
บำบัดน้ำเสีย หรือระบบกำจัดของเสียอย่างอื่น รวมทั้งอุปกรณ์ เครื่องมือ เครื่องใช้ และวัสดุที่จำเป็น
สำหรับแหล่งกำเนิดมลพิษนั้น หรือผู้รับจ้างให้บริการซึ่งได้รับอนุญาตตามพระราชบัญญัตินี้ มีสิทธิ
ขอรับการส่งเสริมและช่วยเหลือจากทางราชการได้ ดังต่อไปนี้

(๑) การขอรับความช่วยเหลือด้านอาหารขาเข้าสำหรับการนำเข้ามาในราชอาณาจักร
ซึ่งเครื่องจักร อุปกรณ์ เครื่องมือ เครื่องใช้ หรือวัสดุที่จำเป็นซึ่งไม่สามารถจัดหาได้ภายใน
ราชอาณาจักร

(๒) การขอรับอนุญาตนำเข้ายานุญการ หรือผู้เชี่ยวชาญชาวต่างประเทศเข้ามาปฏิบัติ
หน้าที่เป็นผู้ติดตั้ง ควบคุม หรือดำเนินงานระบบบำบัดอากาศเสีย ระบบบำบัดน้ำเสีย หรือระบบ
กำจัดของเสีย ในกรณีที่ไม่สามารถจัดหาและว่าจ้างบุคคลที่มีคุณสมบัติที่จะเป็นผู้ควบคุมเครื่องจักร
อุปกรณ์ เครื่องมือ หรือเครื่องใช้ที่นำเข้ามาในราชอาณาจักรตาม (๑) ได้ภายในราชอาณาจักร รวมทั้ง
ขอยกเว้นภาษีเงินได้ของบุคคลนั้นที่จะเกิดขึ้นเนื่องจากการเข้ามาปฏิบัติหน้าที่เป็นผู้ควบคุมใน
ราชอาณาจักรด้วย

เจ้าของหรือผู้ครอบครองแหล่งกำเนิดมลพิษที่ไม่มีหน้าที่ตามกฎหมายดังกล่าวใน
วรรคหนึ่ง แต่ประสงค์ที่จะจัดให้มีระบบ อุปกรณ์ เครื่องมือ หรือเครื่องใช้ของตนเอง เพื่อทำการ
บำบัดอากาศเสีย น้ำเสีย หรือของเสียอย่างอื่นที่เกิดจากกิจการหรือการดำเนินกิจการของตน มีสิทธิที่
จะขอรับการส่งเสริมและช่วยเหลือจากทางราชการตามวรรคหนึ่งได้

มาตรา ๔๕ ค่าขอรับการส่งเสริมและช่วยเหลือจากทางราชการตามมาตรา ๔๔ ให้
ยื่นต่อคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติตามหลักเกณฑ์ วิธีกร และแบบที่กำหนดในกฎกระทรวง
ให้คณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติพิจารณาขอรับการส่งเสริมและช่วยเหลือ
ตามวรรคหนึ่งได้ตามที่เห็นสมควร โดยคำนึงถึงความจำเป็นในทางเศรษฐกิจ การเงิน และการลงทุน
ของผู้ยื่นคำขอแต่ละราย และในกรณีที่คณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติเห็นสมควรให้ความ
ช่วยเหลือแก่ผู้ยื่นคำขอ ให้คณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติแนะนำให้ส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง
ดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ของส่วนราชการนั้นเพื่อให้การส่งเสริม หรือให้ความช่วยเหลือแก่ผู้ยื่นคำ
ขอต่อไป

หมวด ๖

ความรับผิดชอบทางแพ่ง

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา ๔๖ แหล่งกำเนิดมลพิษใดก่อให้เกิด หรือเป็นแหล่งกำเนิดของการรั่วไหล หรือแพร่กระจายของมลพิษอันเป็นเหตุให้ผู้อื่นได้รับอันตรายแก่ชีวิต ร่างกาย หรือสุขภาพอนามัย หรือเป็นเหตุให้ทรัพย์สินของผู้อื่น หรือของรัฐเสียหายด้วยประการใด ๆ เจ้าของหรือผู้ครอบครอง แหล่งกำเนิดมลพิษนั้น มีหน้าที่ต้องรับผิดชอบค่าใช้จ่ายไหมทดแทน หรือค่าเสียหายเพื่อการนั้น ไม่ว่า การรั่วไหล หรือแพร่กระจายของมลพิษนั้นจะเกิดจากการกระทำโดยจงใจ หรือประมาทเลินเล่อของ เจ้าของหรือผู้ครอบครองแหล่งกำเนิดมลพิษหรือไม่ก็ตาม เว้นแต่ในกรณีพิสูจน์ได้ว่ามลพิษเช่นนั้น เกิดจาก

(๑) เหตุสุดวิสัยหรือการสงคราม

(๒) การกระทำตามคำสั่งของรัฐบาลหรือเจ้าพนักงานของรัฐ

(๓) การกระทำหรือละเว้นการกระทำของผู้ที่ได้รับอันตรายหรือความเสียหายเอง หรือของบุคคลอื่น ซึ่งมีหน้าที่รับผิดชอบโดยตรงหรือโดยอ้อม ในการรั่วไหลหรือการแพร่กระจายของ มลพิษนั้น

ค่าสินไหมทดแทนหรือค่าเสียหาย ซึ่งเจ้าของหรือผู้ครอบครองแหล่งกำเนิดมลพิษมี หน้าที่ต้องรับผิดชอบตามวรรคหนึ่ง หมายความรวมถึงค่าใช้จ่ายทั้งหมดที่ทางราชการต้องรับภาระจ่ายจริง ในการกำจัดมลพิษที่เกิดขึ้นนั้นด้วย

มาตรา ๔๗ ผู้ใดกระทำ หรือละเว้นการกระทำด้วยประการใดโดยมิชอบด้วย

กฎหมายอันเป็นการทำลาย หรือทำให้สูญหาย หรือเสียหายแก่ทรัพยากรธรรมชาติซึ่งเป็นของรัฐ หรือ เป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดิน มีหน้าที่ต้องรับผิดชอบค่าใช้จ่ายให้แก่รัฐตามมูลค่าทั้งหมดของ ทรัพยากรธรรมชาติที่ถูกทำลาย สูญหาย หรือเสียหายไปนั้น

หมวด ๗

บทกำหนดโทษ

มาตรา ๔๘ ผู้ใดฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามคำสั่งที่ออกตามมาตรา ๙ หรือขัดขวางการ

กระทำใด ๆ ตามคำสั่งดังกล่าว ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท หรือ ทั้งจำทั้งปรับ

ในกรณีที่ผู้ฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามคำสั่งดังกล่าว หรือขัดขวางการกระทำใด ๆ ตาม คำสั่งดังกล่าว เป็นผู้ซึ่งก่อให้เกิดอันตรายหรือความเสียหายจากภาวะมลพิษ ต้องระวางโทษจำคุกไม่ เกินห้าปี หรือปรับไม่เกินห้าแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๔๙ ผู้ใดบุกรุกหรือครอบครองที่ดินของรัฐโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย หรือเข้า

ไปกระทำด้วยประการใด ๆ อันเป็นการทำลาย ทำให้สูญหาย หรือเสียหายแก่ทรัพยากรธรรมชาติหรือ

ศิลปกรรมอันควรแก่การอนุรักษ์ หรือก่อให้เกิดมลพิษอันมีผลกระทบต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อม ในเขตพื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อมที่กำหนดตามมาตรา ๔๓ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปี หรือปรับไม่เกินห้าแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา ๑๐๐ ผู้ใดฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามข้อกำหนดในกฎกระทรวงที่ออกตามมาตรา ๔๔ หรือตามประกาศของรัฐมนตรีตามมาตรา ๔๕ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา ๑๐๑ ผู้ใดแพร่หรือไขข่าวที่ไม่เป็นความจริงเกี่ยวกับอันตรายจากแหล่งกำเนิดมลพิษใดโดยมีเจตนาที่จะทำลายชื่อเสียง หรือความไว้วางใจของสาธารณชนต่อการดำเนินการโดยชอบด้วยกฎหมายของแหล่งกำเนิดมลพิษนั้น ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

หากการแพร่หรือไขข่าวตามวรรคหนึ่ง กระทำโดยการประกาศโฆษณา หรือออกข่าวทางหนังสือพิมพ์ วิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ หรือสื่อมวลชนอย่างอื่น ผู้กระทำความผิดดังกล่าวต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปี หรือปรับไม่เกินห้าแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา ๑๐๑/๑^{๓๓} ผู้ดำเนินการหรือผู้ขออนุญาตผู้ใดก่อสร้างหรือดำเนินโครงการหรือกิจการก่อนที่รายงานการประเมินผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมตามมาตรา ๔๘ จะได้รับความเห็นชอบหรือถือว่าได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการผู้ชำนาญการ ต้องระวางโทษปรับไม่เกินหนึ่งล้านบาท และปรับอีกไม่เกินวันละหนึ่งแสนบาทตลอดระยะเวลาที่ไม่ได้ปฏิบัติให้ถูกต้องหรือหยุดการกระทำนั้น

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

ถ้าการกระทำความผิดตามวรรคหนึ่งเป็นการก่อสร้างหรือดำเนินการในโครงการหรือกิจการหรือการดำเนินการใดที่อาจมีผลกระทบต่อทรัพยากรธรรมชาติ คุณภาพสิ่งแวดล้อม สุขภาพ อนามัย คุณภาพชีวิต หรือส่วนได้เสียสำคัญอื่นใดของประชาชนหรือชุมชนหรือสิ่งแวดล้อมอย่างรุนแรง ผู้กระทำความผิดต้องระวางโทษหนักกว่าโทษที่กฎหมายบัญญัติในวรรคหนึ่งถึงหนึ่ง

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา ๑๐๑/๒^{๓๔} ผู้ดำเนินการหรือผู้ขออนุญาตผู้ใดไม่นำส่งรายงานผลการปฏิบัติตามมาตรการที่กำหนดไว้ในรายงานการประเมินผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมตามมาตรา ๕๑/๕ วรรคหนึ่ง ต้องระวางโทษปรับไม่เกินหนึ่งล้านบาท

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา ๑๐๒ ผู้ใดฝ่าฝืนคำสั่งห้ามใช้ยานพาหนะของพนักงานเจ้าหน้าที่ตามมาตรา ๖๕ ต้องระวางโทษปรับไม่เกินห้าพันบาท

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

^{๓๓} มาตรา ๑๐๑/๑ เพิ่มโดยพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๑

^{๓๔} มาตรา ๑๐๑/๒ เพิ่มโดยพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๑

มาตรา ๑๐๓ ผู้ใดไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของพนักงานเจ้าหน้าที่ตามมาตรา ๒๗ ต้อง
ระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๑๐๔ เจ้าของหรือผู้ครอบครองแหล่งกำเนิดมลพิษผู้ใดไม่ปฏิบัติตามมาตรา
๗๑ หรือผู้ใดไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๗๒ หรือข้อกำหนดของเจ้าพนักงานท้องถิ่นตามมาตรา ๗๔ หรือ
มาตรา ๗๕ วรรคหนึ่ง หรือกฎกระทรวงที่ออกตามมาตรา ๘๐ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือ
ปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๑๐๕ ผู้ได้รับจ้างเป็นผู้ควบคุม หรือรับจ้างให้บริการบำบัดน้ำเสีย หรือกำจัด
ของเสียโดยไม่ได้รับใบอนุญาตตามมาตรา ๗๓ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกิน
หนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๑๐๖ เจ้าของหรือผู้ครอบครองแหล่งกำเนิดมลพิษ ผู้ควบคุม หรือผู้รับจ้าง
ให้บริการบำบัดน้ำเสีย หรือกำจัดของเสียผู้ใดไม่จัดเก็บสถิติ ข้อมูล หรือไม่ทำบันทึกหรือรายงานตาม
มาตรา ๘๐ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๑๐๗ ผู้ควบคุมหรือผู้รับจ้างให้บริการผู้ใดทำบันทึกหรือรายงานใดที่ตนมี
หน้าที่ต้องทำตามพระราชบัญญัตินี้โดยแสดงข้อความอันเป็นเท็จ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี
หรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๑๐๘ ผู้ใดขัดขวางหรือไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของเจ้าพนักงานควบคุมมลพิษ
ในการปฏิบัติหน้าที่ตามมาตรา ๘๒ (๑) ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่น
บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๑๐๙ ผู้รับจ้างให้บริการบำบัดน้ำเสียหรือของเสียผู้ใดที่เจ้าพนักงานควบคุม
มลพิษมีคำสั่งให้หยุดหรือปิดการดำเนินกิจการให้บริการบำบัดน้ำเสีย หรือกำจัดของเสียตามมาตรา
๘๒ (๔) หรือผู้ควบคุมผู้ใดที่เจ้าพนักงานควบคุมมลพิษมีคำสั่งให้เพิกถอนการเป็นผู้ควบคุมมลพิษตาม
มาตรา ๘๒ (๕) ผ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของเจ้าพนักงานควบคุมมลพิษ หรือฝ่าฝืนดำเนินกิจการ
ต่อไป ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๑๑๐ เจ้าของหรือผู้ครอบครองแหล่งกำเนิดมลพิษผู้ใดจ้างบุคคลที่ถูก
เพิกถอน การเป็นผู้ควบคุมแล้ว ให้ควบคุมการทำงานของระบบบำบัดอากาศเสีย ระบบบำบัดน้ำเสีย
หรือระบบกำจัดของเสีย ซึ่งตนมีหน้าที่ตามกฎหมายที่จะต้องจัดให้มีตามพระราชบัญญัตินี้ ต้องระวาง
โทษปรับไม่เกินห้าหมื่นบาท

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา ๑๑๐/๑^{๖๐} ให้รัฐมนตรีมีอำนาจแต่งตั้งคณะกรรมการเปรียบเทียบในเขต กรุงเทพมหานครและในส่วนภูมิภาคได้ตามความเหมาะสม

คณะกรรมการเปรียบเทียบแต่ละคณะให้มีจำนวนสามคน และต้องแต่งตั้งจากผู้แทน สำนักงานอัยการสูงสุด ผู้แทนสำนักงานตำรวจแห่งชาติ และผู้แทนกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยมีวาระการดำรงตำแหน่งคราวละสองปี แต่เมื่อพ้นจากตำแหน่งแล้วอาจได้รับแต่งตั้งอีกได้

การพ้นจากตำแหน่งก่อนวาระ การประชุม และวิธีพิจารณาของคณะกรรมการเปรียบเทียบให้เป็นไปตามที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา ๑๑๐/๒^{๖๑} บรรดาความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ที่มีโทษปรับสถานเดียว หรือเป็นความผิดที่มีโทษปรับหรือจำคุกไม่เกินสองปีให้คณะกรรมการเปรียบเทียบมีอำนาจเปรียบเทียบได้

ในกรณีที่พนักงานสอบสวนเจ้าพนักงานควบคุมมลพิษ หรือพนักงานเจ้าหน้าที่พบว่า บุคคลใดกระทำความผิดตามวรรคหนึ่ง และบุคคลนั้นยินยอมให้เปรียบเทียบ ให้พนักงานสอบสวน เจ้าพนักงานควบคุมมลพิษ หรือพนักงานเจ้าหน้าที่ แล้วแต่กรณี ส่งเรื่องให้คณะกรรมการเปรียบเทียบ ภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่บุคคลนั้นแสดงความยินยอมให้เปรียบเทียบ

เมื่อผู้ต้องหาได้ชำระค่าปรับตามจำนวนที่เปรียบเทียบภายในสามวันนับแต่วันที่มีการเปรียบเทียบแล้ว ให้ถือว่าคดีเลิกกันตามบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา ๑๑๑^{๖๒} ในกรณีที่ผู้กระทำความผิดเป็นนิติบุคคล ถ้าการกระทำความผิดของนิติบุคคลนั้นเกิดจากการสั่งการหรือการกระทำของกรรมการ หรือผู้จัดการ หรือบุคคลใดซึ่งรับผิดชอบในการดำเนินงานของนิติบุคคลนั้น หรือในกรณีที่บุคคลดังกล่าวมีหน้าที่ต้องสั่งการหรือกระทำการและละเว้นไม่สั่งการหรือไม่กระทำการจนเป็นเหตุให้นิติบุคคลนั้นกระทำความผิด ผู้นั้นต้องรับโทษตามที่บัญญัติไว้สำหรับความผิดนั้น ๆ ด้วย

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

บทเฉพาะกาล

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา ๑๑๒ ในระหว่างที่ยังมิได้แต่งตั้งคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติตาม มาตรา ๑๒ แห่งพระราชบัญญัตินี้ ให้คณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติซึ่งได้รับแต่งตั้งอยู่ก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ยังคงอยู่ในตำแหน่งเพื่อปฏิบัติหน้าที่ต่อไปจนกว่าคณะกรรมการที่ได้แต่งตั้งขึ้นใหม่จะเข้ารับหน้าที่

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

^{๖๐} มาตรา ๑๑๐/๑ เพิ่มโดยพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๑

^{๖๑} มาตรา ๑๑๐/๒ เพิ่มโดยพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๑

^{๖๒} มาตรา ๑๑๑ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับความรับผิดในทางอาญาของผู้แทนนิติบุคคล พ.ศ. ๒๕๖๐

อัตราค่าธรรมเนียม

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

๑.^{๒๓} ค่าขอรับใบอนุญาตเป็นผู้มีสิทธิ

ทำรายงานผลกระทบสิ่งแวดล้อม (ยกเล็ก)

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

๒.^{๒๔} ใบอนุญาตเป็นผู้จัดทำรายงาน ปีละ ๕,๐๐๐ บาท

การประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม

๓. ค่าขอรับใบอนุญาตเป็นผู้ควบคุม ฉบับละ ๔๐ บาท

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

๔. ใบอนุญาตเป็นผู้ควบคุม ปีละ ๔ ๕,๐๐๐ บาท

๕. ค่าขอรับใบอนุญาตเป็นผู้รับจ้างให้บริการ ฉบับละ ๔๐ บาท

๖. ใบอนุญาตเป็นผู้รับจ้างให้บริการ ปีละ ๔ ๕,๐๐๐ บาท

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

๗.^{๒๕} การต่ออายุใบอนุญาต ครั้งละเท่ากับค่าธรรมเนียม

ใบอนุญาต

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

^{๒๓} อัตราค่าธรรมเนียมค่าขอรับใบอนุญาตเป็นผู้มีสิทธิทำรายงานผลกระทบสิ่งแวดล้อมยกเล็ก โดยพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๑

^{๒๔} อัตราค่าธรรมเนียม ใบอนุญาตเป็นผู้จัดทำรายงานการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๑

^{๒๕} อัตราค่าธรรมเนียมการต่ออายุใบอนุญาตเพิ่มเติม โดยพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๑

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ โดยที่กฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติที่ใช้บังคับอยู่ในปัจจุบันยังไม่มีมาตรการควบคุม และแก้ไขปัญหาล้างแวล้อมได้อย่างพอเพียงสมควรปรับปรุงใหม่โดย

(๑) ส่งเสริมประชาชน และองค์กรเอกชนให้มีส่วนร่วมในการส่งเสริมและรักษาคุณภาพ

สิ่งแวดล้อม

(๒) จัดระบบการบริหารงานด้านสิ่งแวดล้อมให้เป็นไปตามหลักการจัดการคุณภาพ

สิ่งแวดล้อม

(๓) กำหนดอำนาจหน้าที่ของส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ และราชการส่วนท้องถิ่น ให้เกิดการประสานงาน และมีหน้าที่ร่วมกันในการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม และกำหนดแนวทางปฏิบัติในส่วนที่ไม่มีหน่วยงานได้รับผิดชอบโดยตรง

(๔) กำหนดมาตรการควบคุมมลพิษด้วยการจัดให้มีระบบบำบัดอากาศเสีย ระบบบำบัดน้ำเสีย ระบบกำจัดของเสีย และเครื่องมือหรืออุปกรณ์ต่าง ๆ เพื่อแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับมลพิษ

(๕) กำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบของผู้ที่เกี่ยวข้องกับการก่อให้เกิดมลพิษให้เป็นไปโดย

ชัดเจน

(๖) กำหนดให้มีมาตรการส่งเสริมด้านกองทุน และความช่วยเหลือด้านต่าง ๆ เพื่อเป็นการจูงใจให้มีการยอมรับที่จะปฏิบัติหน้าที่ในการรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

*พระราชกฤษฎีกาแก้ไขบทบัญญัติให้สอดคล้องกับการโอนอำนาจหน้าที่ของส่วนราชการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พ.ศ. ๒๕๔๕ พ.ศ. ๒๕๔๕^{๖๖}

มาตรา ๑๑๔ ในพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕ ให้แก้ไขคำว่า “กระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม” เป็น “กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม” คำว่า “สำนักงานนโยบายและแผนสิ่งแวดล้อม” เป็น “สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม” คำว่า “รัฐมนตรีว่าการกระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม” เป็น “รัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม” คำว่า “ปลัดกระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม” เป็น “ปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม” คำว่า “อธิบดีกรมทรัพยากรธรณี” เป็น “อธิบดีกรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่” และคำว่า “อธิบดีกรมโยธาธิการ” เป็น “อธิบดีกรมโยธาธิการและผังเมือง”

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชกฤษฎีกาฉบับนี้ คือ โดยที่พระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พ.ศ. ๒๕๔๕ ได้บัญญัติให้จัดตั้งส่วนราชการขึ้นใหม่โดยมีภารกิจใหม่ ซึ่งได้มีการตราพระราชกฤษฎีกาโอนกิจการบริหารและอำนาจหน้าที่ของส่วนราชการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม นั้นแล้ว และเนื่องจากพระราชบัญญัติดังกล่าวได้บัญญัติให้โอนอำนาจหน้าที่ของส่วนราชการ รัฐมนตรี ผู้ดำรงตำแหน่งหรือผู้ซึ่งปฏิบัติหน้าที่ในส่วน

^{๖๖} ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๑๙/ตอนที่ ๑๐๒ ก/หน้า ๖๖/๘ ตุลาคม ๒๕๔๕

ราชการเดิมมาเป็นของส่วนราชการใหม่ โดยให้มีการแก้ไขบทบัญญัติต่าง ๆ ให้สอดคล้องกับอำนาจหน้าที่ที่โอนไปด้วย ฉะนั้น เพื่ออนุวัติให้เป็นไปตามหลักการที่ปรากฏในพระราชบัญญัติ และพระราชกฤษฎีกาดังกล่าว จึงสมควรแก้ไขบทบัญญัติของกฎหมายให้สอดคล้องกับการโอนส่วนราชการ เพื่อให้ผู้เกี่ยวข้องมีความชัดเจนในการใช้กฎหมายโดยไม่ต้องไปค้นหาในกฎหมายโอนอำนาจหน้าที่ว่าตามกฎหมายใดได้มีการโอนภารกิจของส่วนราชการ หรือผู้รับผิดชอบตามกฎหมายนั้นไปเป็นของหน่วยงานใดหรือผู้ใดแล้ว โดยแก้ไขบทบัญญัติของกฎหมายให้มีการเปลี่ยนชื่อส่วนราชการ รัฐมนตรีผู้ดำรงตำแหน่งหรือผู้ซึ่งปฏิบัติหน้าที่ของส่วนราชการให้ตรงกับภารกิจที่โอนอำนาจหน้าที่ และเพิ่มผู้แทนส่วนราชการในคณะกรรมการให้ตรงตามภารกิจที่มีการตัดโอนจากส่วนราชการเดิมมาเป็นของส่วนราชการใหม่ รวมทั้งตัดส่วนราชการเดิมที่มีการยุบเลิกแล้ว ซึ่งเป็นการแก้ไขให้ตรงตามพระราชบัญญัติ และพระราชกฤษฎีกาดังกล่าว จึงจำเป็นต้องตราพระราชกฤษฎีกานี้

คำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๙/๒๕๕๙ เรื่อง การแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ^{๒๕}

ข้อ ๒ คำสั่งนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่เกี่ยวกับความรับผิดชอบในทางอาญาของผู้นิติบุคคล พ.ศ. ๒๕๖๐^{๒๖}

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ โดยที่ศาลรัฐธรรมนูญได้มีคำวินิจฉัยว่าพระราชบัญญัติขายตรงและตลาดแบบตรง พ.ศ. ๒๕๔๕ มาตรา ๕๔ เฉพาะในส่วนที่สนับสนุนให้กรรมการผู้จัดการ ผู้จัดการ หรือบุคคลใดซึ่งรับผิดชอบในการดำเนินงานของนิติบุคคลนั้น ต้องรับโทษทางอาญาร่วมกับการกระทำความผิดของนิติบุคคล โดยไม่ปรากฏว่ามีการกระทำหรือเจตนาประการใดอันเกี่ยวกับการกระทำความผิดของนิติบุคคลนั้น ชัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๓๔ วรรคสอง เป็นอันใช้บังคับไม่ได้ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๖ และต่อมาศาลรัฐธรรมนูญได้มีคำวินิจฉัยในลักษณะดังกล่าวทำนองเดียวกัน คือ พระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. ๒๕๓๗ มาตรา ๗๔ พระราชบัญญัติการประกอบกิจการโทรคมนาคม พ.ศ. ๒๕๔๔ มาตรา ๗๘ พระราชบัญญัติสถานบริการ พ.ศ. ๒๕๐๙ มาตรา ๒๘/๔ และพระราชบัญญัติปัย พ.ศ. ๒๕๑๘ มาตรา ๗๒/๕ ชัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๓๔ วรรคสอง เป็นอันใช้บังคับไม่ได้ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๖ ดังนั้น เพื่อแก้ไขบทบัญญัติของกฎหมายดังกล่าวและกฎหมายอื่นที่มีบทบัญญัติในลักษณะเดียวกันมิให้ชัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

^{๒๕} ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๓๓/ตอนที่พิเศษ ๕๙ ง/หน้า ๔๖/๘ มีนาคม ๒๕๕๙
^{๒๖} ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๓๔/ตอนที่ ๑๘ ก/หน้า ๑/๑๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๐

พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ.

๒๕๖๑

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับเมื่อพ้นกำหนดเก้าสิบวันนับแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ ให้แก้ไขคำว่า “รายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม” ในพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕ เป็น “รายงานการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม” ทุกแห่ง

มาตรา ๑๒ ให้คณะกรรมการผู้ชำนาญการพิจารณารายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมซึ่งคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติแต่งตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕ ปฏิบัติหน้าที่ต่อไปจนกว่าจะมีการแต่งตั้งคณะกรรมการผู้ชำนาญการ พิจารณารายงานการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมตามพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๑๓ บรรดารายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมสำหรับโครงการหรือกิจการตามพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕ ที่ได้ยื่นไว้ก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ และยังคงอยู่ในระหว่างการพิจารณา ให้ถือว่าเป็นรายงานการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมตามพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัตินี้ และให้ดำเนินการต่อไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดตามพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัตินี้

ให้รายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมสำหรับโครงการหรือกิจการตามพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕ ที่คณะกรรมการผู้ชำนาญการพิจารณารายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมได้ให้ความเห็นชอบ หรือถือได้ว่าให้ความเห็นชอบ หรือที่คณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติได้ให้ความเห็นแล้ว สามารถนำไปใช้เพื่อเสนอขอรับความเห็นชอบจากคณะรัฐมนตรีหรือประกอบการพิจารณาอนุญาตตามกฎหมายได้ภายในระยะเวลาห้าปีนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ

มาตรา ๑๔ โครงการหรือกิจการที่ได้รับความยินยอมจากสำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้ปฏิบัติตามมาตรการที่กำหนด โดยได้รับการยกเว้นไม่ต้องจัดทำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมตามพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕ ก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ให้โครงการหรือกิจการนั้นสามารถดำเนินการต่อไปได้ โดยต้องปฏิบัติตามมาตรการที่ได้แสดงความยินยอมนำไปปฏิบัติและสง

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

รายงานผลการปฏิบัติตามมาตรการที่กำหนดตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดตามพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕

มาตรา ๑๕ ให้ผู้รับใบอนุญาตเป็นผู้มีสิทธิทำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมตามพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕ เป็นผู้รับใบอนุญาตเป็นผู้จัดทำรายงานการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมตามพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัตินี้ได้ต่อไปจนกว่าใบอนุญาตจะสิ้นอายุ

มาตรา ๑๖ บรรดาคำขอรับใบอนุญาตเป็นผู้มีสิทธิทำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมตามพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕ ที่ได้ยื่นไว้ก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ให้ถือว่าเป็นคำขอรับใบอนุญาตเป็นผู้จัดทำรายงานการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมตามพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัตินี้ และให้พิจารณาดำเนินการตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัตินี้ ทั้งนี้ การใดที่ได้ดำเนินการไปตามขั้นตอนโดยชอบตามพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕ แล้ว ให้ถือว่าดำเนินการโดยชอบตามพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัตินี้

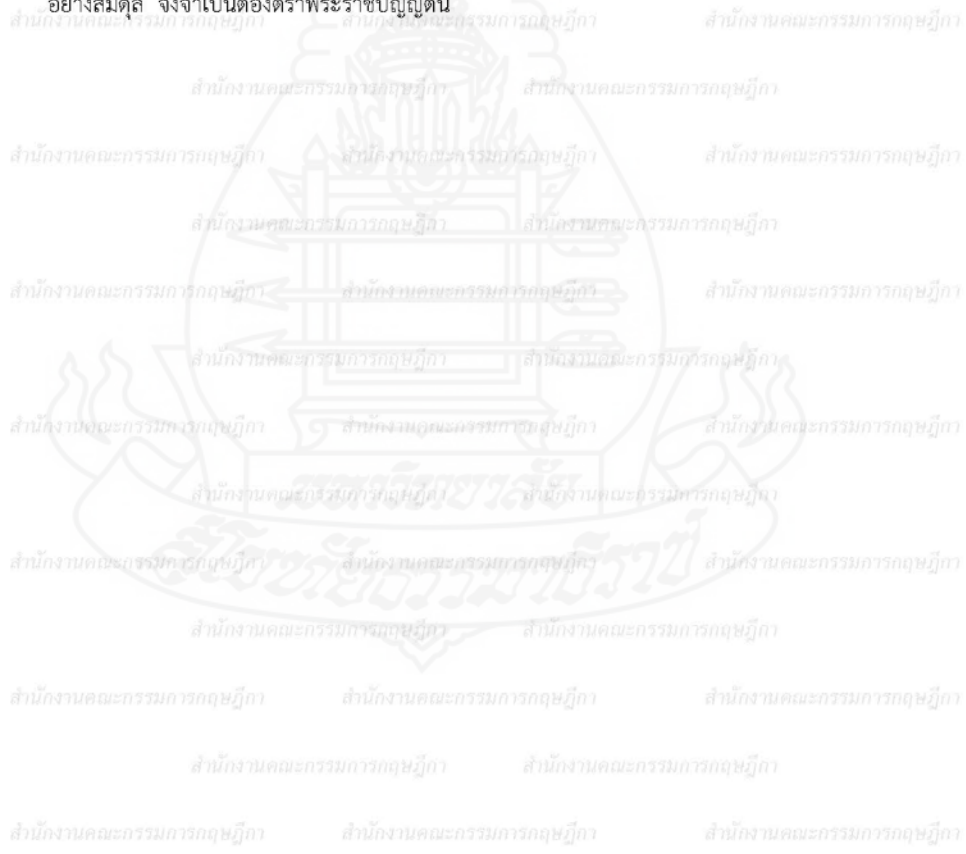
มาตรา ๑๗ บรรดากฎกระทรวง ข้อบังคับ ระเบียบ ประกาศ หรือคำสั่งที่ออกตามพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕ เฉพาะที่เกี่ยวกับการจัดทำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมที่ใช้บังคับอยู่ในวันก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับให้ยังคงใช้บังคับได้ต่อไปเพียงเท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งกับพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัตินี้จนกว่าจะมีพระราชกฤษฎีกา กฎกระทรวง หรือประกาศ ตามพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ

การดำเนินการออกพระราชกฤษฎีกา กฎกระทรวง หรือประกาศตามพระราชบัญญัตินี้ ให้ดำเนินการให้แล้วเสร็จภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ หากไม่สามารถดำเนินการได้ให้รัฐมนตรีรายงานเหตุผลที่ไม่อาจดำเนินการได้ต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อทราบ

มาตรา ๑๘ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ โดยที่พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕ บัญญัติให้การจัดทำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมสำหรับโครงการหรือกิจการที่อาจก่อให้เกิดผลกระทบต่อชุมชนอย่างรุนแรงทั้งทางด้าน

คุณภาพสิ่งแวดล้อม ทรัพยากรธรรมชาติและสุขภาพ ให้เป็นตามที่กำหนดในประกาศกระทรวง
 ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม อันเป็นการไม่สอดคล้องกับมาตรา ๕๘ และมาตรา ๒๗๘ ของ
 รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยซึ่งบัญญัติให้มีการจัดทำกฎหมายที่จำเป็นเพื่อกำหนดให้การ
 ดำเนินการใดของรัฐหรือที่รัฐจะอนุญาตให้ผู้ใดดำเนินการ ถ้าการนั้นอาจมีผลกระทบต่อ
 ทรัพยากรธรรมชาติ คุณภาพสิ่งแวดล้อม สุขภาพ อนามัยคุณภาพชีวิต หรือส่วนได้เสียสำคัญอื่นใด
 ของประชาชนหรือชุมชนหรือสิ่งแวดล้อมอย่างรุนแรง ต้องดำเนินการให้มีการศึกษาและประเมินผล
 กระทบต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อมและสุขภาพของประชาชนหรือชุมชน และจัดให้มีการรับฟังความ
 คิดเห็นของผู้มีส่วนได้เสียและประชาชนและชุมชนที่เกี่ยวข้องก่อน เพื่อนำมาประกอบการพิจารณา
 ดำเนินการหรืออนุญาตตามกฎหมาย ประกอบกับกระบวนการและขั้นตอนการจัดทำ การเสนอและ
 การพิจารณารายงานการวิเคราะห์ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติดังกล่าว
 เป็นหลักเกณฑ์การปฏิบัติที่ได้ใช้บังคับเป็นเวลานานแล้ว และในปัจจุบันไม่สอดคล้องกับสภาวะการณ์ที่
 เปลี่ยนแปลงไป สมควรปรับปรุงบทบัญญัติเกี่ยวกับการจัดทำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบต่อ
 สิ่งแวดล้อม และระบบการวิเคราะห์ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมให้สอดคล้องกับบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ
 แห่งราชอาณาจักรไทย และเพื่อให้มีมาตรฐานอันเป็นที่ยอมรับและได้รับความเชื่อมั่นจากทุกภาคส่วน
 ในการดำรงไว้ซึ่งการรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติควบคู่ไปกับการพัฒนาประเทศ
 อย่างสมดุล จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

ประวัติผู้ศึกษา

ชื่อ	นายพิชัย เจ็อนเพ็ชร
วัน เดือน ปี เกิด	15 พฤษภาคม 2512
สถานที่เกิด	อำเภอเมืองเชียงราย จังหวัดเชียงราย
ประวัติการศึกษา	ปริญญาตรี นิติศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ปีการศึกษา 2537
สถานที่ทำงาน	ที่ทำการปกครองอำเภอพญาเม็งราย อำเภอพญาเม็งราย จังหวัดเชียงราย
ตำแหน่ง	ปลัดอำเภอหัวหน้ากลุ่มงานบริหารงานปกครอง

